Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Det Nye Testamente : Efter den aar MDCXLVII. udgangne Version Formedelst ...

Med fliid paa nye efterseet, Kiøbenhavn: Missions-Colleg Forl., 1716

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0001
DFG

Ph. 388.

F. l. – 3260.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0002
DFG

F. l. – 3260.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0003
DFG

Psalm. 37. v. 5.

Befal Herren din Vey, og stol
paa ham; saa skal han vel virke

Psal. 62. v. 20. 21.

Herren kjender dine Tanker; stol ikke
paa Løgnen; forlad dig ikke paa
Rigdom, men paa Gud, Salige.
Gud skal hjelpe mig
Gud, som skulde, vi ham Ære,
Herren, som skulde være Dommer;
Jac. 1. 12.
Salig er den Mand som lider Fristelse.

Mit Hjertes Herre Jesu, giv mig din
Naade, at dette Ord maatte hos mig
og blive hos mig kjendt mere og
mere, at jeg kjender allermest hvad mig
skal nytte i Dag og Time, at jeg kjender
Herren i Dag og Time, at jeg kjender
Herren, som er min Gud, min Fader, min
Broder, min Ven, min Frelser, min Hyrde, min
Konge, min Herre, min Dommer, min Lærer, min
Trøster, min Forsørger, min Forbeder, min
Forsvarer, min Forbarmer, min Forløser, min
Salighed, min Alting, for hvem jeg ikke
kjender det mindste af alle disse ting, medmindre
jeg kjender dig, min Herre Jesu Christe, som
er dem alle i dem alle. Jeg vil gerne
kjende dig, jeg vil gerne kjende dig, jeg vil
gerne kjende dig, jeg vil gerne kjende dig,
jeg vil gerne kjende dig, jeg vil gerne kjende dig,
jeg vil gerne kjende dig, jeg vil gerne kjende dig,
jeg vil

H. C. Thomsen
Horsens d. 4 Maj
1724.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0005
DFG

Vor Herres og Frelseres Jesu Christi Det Nye Testamente/

Efter den aar MDCXLVII. udgangne Version.

Formedelst

Hans Kongl. Mayest.

Vor allernaadigste Arve-Herres

Kong Friderich

den Fierdes

Christelige omsorg

Med fliid paa nye efterseet.

KJØBENHAVN/

Paa Missions-Collegii Forlag

Aar 1716.

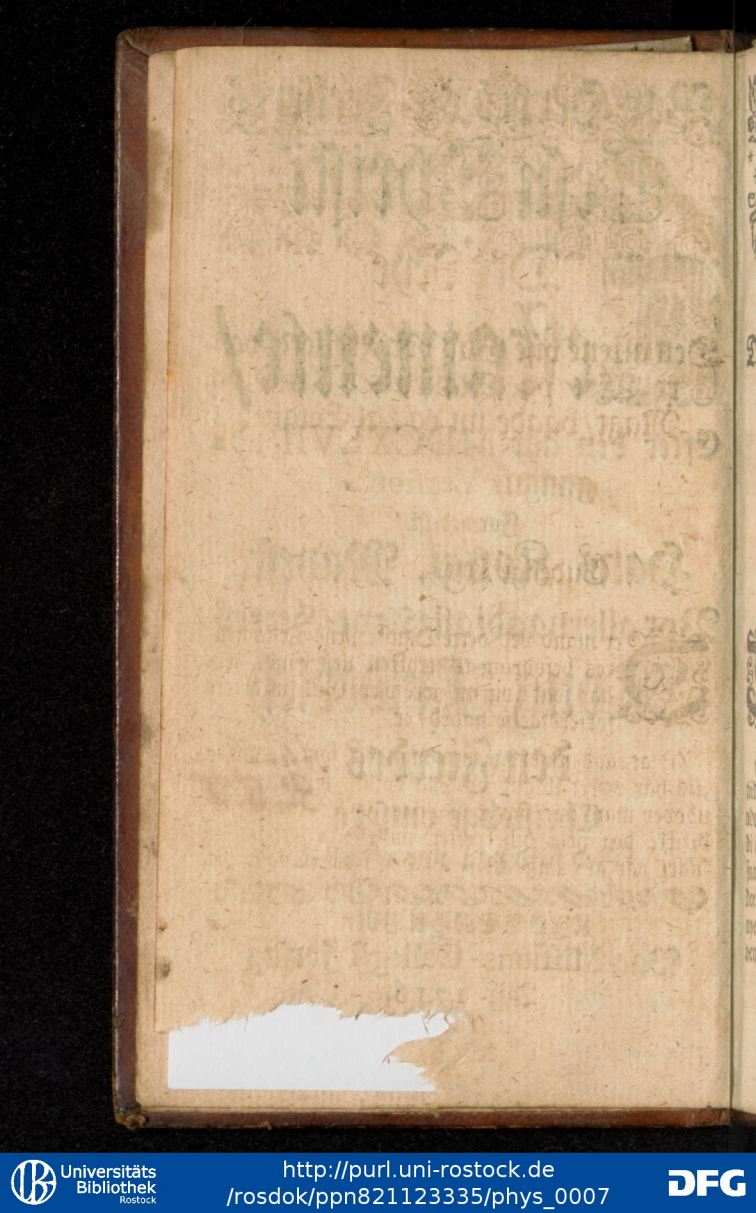

Den allene vise Gud vor Frelsere/ være Ære og Mayestet/ Kraft og Magt/ baade nu og i al Evighed.

Gudelige Leser.

Vet mand ved dette Danske Nye Testamentes befordring til trykken nest Guds ære har sagt/ og nu/ ære være Gud/ med dets forferdigelse naaed/ er

(1) at raade bod paa den mangel/ som nu nogen tiid har været iblant os paa danske bibler/ hvorudover man har været omhyggelig for/ at/ efterdi ikke den hele bibel efter ynske saa lettelig og snart var at bringe til veye/ dog i det mindste den deel deraf/ som er vor Herres Jesu Christi det nye forbund med os ælendige/ faldne og ved hannem og hans dyre verdskyld opreiste menniskermaat-

maatte / som ved hørelse i menighederne / saa og ved lesning i husene boe rigeligen iblant os.

(2.) at stille i verk / at den fattige / saa vel / som den rige kunde have den til en almindelig husbog / hvilket hidindtil formedelst bogens dyrhed og de armes slette vilkor ey har ladet sig giøre / forend nu hermed til nytte og forfremmelse i Guds saliggiørende kundskab for enhver / som tragter derefter / frembydes bemelte Nye Testamente for ringe priis / nemlig 12. skilling danske / uindbunden / saa alle og enhver des lettere kand blive eyere deraf / baade bønder og borgere / leeg og lærd / saa mange som elske deres salighed og det evige livs ord. Mand har derneſt

(3.) Bestiltted sig paa at forskaffe det saa haandelig og i saa bequem en format / at det meget vel passer sig til enhvers lommebog / paa saa got papiir / og med saa kiendelige og rene bogstaver / at det formodentlig skal behage de fleste / og ey mindre være tienligt for de mindaldernes / end for de unges eyne; versiklerne saaledes fra hinanden adskilte / at de langt lettere her kand findes / end i andre exemplarier / hvor de ere nadskilte; Loca Parallela har mand for det første ey villet antegne flere / end de / som enten navnligen anføres af det gamle testamente / eller saa got / som med en pegefinger anvises / at der egentligen og allene er hensect paa dem.

(4.) Versionen angaaende / da har mand fuldt den aar 1647. udgangne / i hvor vel ved Guds naadige

dige bistand nøyere eftersect / saa at mange steder udi dette sidste ere blevne rettede / baade de / som uforbigængeligen burde at corrigeres / saa og andre flere / i hvilke ordene ikke har havt deres tydelige og rette bemerkelse / men lettelig kunde tages i en anden / fremmed og forvendt mening / saasom for exempel at nævne her nogle faa af flere / som findes i de forige versioner: udi 2. Cor. 10. v. 5. Philem. 21. lydelse / hvor mand retteste har satt lydighed / udi 2. Cor. 1. 17. letferdighed / bør læses letsindighed ; Dog har mand derudi brugt mueligste sparsomhed / paa det almuen skulle ikke støde sig paa saa mange steders forandring.

(5.) Mand har og bag i bogen hosføyet et register over alle evangeliske og epistoliske texter / som oplæses og forklares paa søn-og helligdage i menigheden / paa hvad blad de findes / saa og i besynderlighed de texter af det gamle testamente / som paa visse hellige dage bruges.

Naar nu med første / det vi nest Guds hielp forhaabe / kommer dertill en bequem kirke-og huus-Psalmebog / tillige med collecter / samt morgen-aften-og andre bønner / som skal kunde selges for 8. skilling danske / uindbunden / saaledes indretted / at den udi samme bind med dette Nye Testamente aldeles bequemmer sig / vil almuen der ved finde dobbelt forneyelse og gavn / saa at Gud ved manges taksigelse og fleres lovsang end tilforn / kand prises. Herren selv oplade samtlige vore øyen / at vi maa see de underlige ting i hans lov / og at saa man-

mange som læse dette Nye Testamente / maa give agt derpaa / som paa et lys / der skinner i en mørk sted / indtil dagen opskinner og morgenstiernen oprinder i vore hierter. Amen.

Kiøbenhavn / den 25. Jan:
Aar 1716.

H. K. M. Tilforordnede udi Collegio de cursu Evangelii promovendo.

Joh. Georg v. Holsten,
Ridder / H. K. M. til Dannemark og Norge virklige Geheime Raad og Amptmand i Tundern.

Wilh. Mauritz v. Buseck,
kaldet Münch.
Ridder / H. M. Dronningens Ober-Hoff-Mester.

Hans Steenbuck,
Theol. Prof. Reg. og Assessor i Consistorio.

Jacob Lodberg,
Theol. Prof. designatus, Sogne-Præst til vor Frue Kirke og Stifts-Provst i Siæland.

Christian Wendt,
H. Kongl. Høyhed Printz CARLS Pagers Hoff-Mester.

St. Matthæi Evangelium.

I. Capitel.

v. 1. Christi stamme- og slegte-register. 18. Hans undfangelse og fødsel.

JEsu Christi slegtes bog / (som var) Davids søn/ (som var) Abrahams søn.

2. Abraham avlede Isaac; Isaac avlede Jakob; Jakob avlede Juda og hans brødre.

3. Juda avlede Phares og Zaram af Thamar; Phares avlede Esrom; Esrom avlede Aram.

4. Aram avlede Aminadab; Aminadab avlede Naasson; Naasson avlede Salmon.

5. Salmon avlede Booz af Rachab; Booz avlede Obed af Ruth; Obed avlede Jessai.

6. Jessai avlede kong David; Kong David avlede Salomon af Uriæ (hustru.)

7. Salomon avlede Roboam; Roboam avlede Abia; Abia avlede Asa.

8. Asa avlede Josaphat; Josaphat avlede Joram; Joram avlede Oziam.

9 Ozias avlede Joatham; Joatham avlede Achas; Achas avlede Ezechiam.

10. Ezechias avlede Manassen; Manasses avlede Amon; Amon avlede Josiam.

11. Josias avlede Jechoniam og hans brødre/ ved den Babyloniske udlændighed.

12. Men efter den Babyloniske udlændighed avlede Jechonias Salathiel; Og Salathiel avlede Zorobabel.

13. Zorobabel avlede Abiud;

biud; Abiud avlede Eliakim; Eliakim avlede Azor.

14. Azor avlede Sadok; Sadok avlede Achim; Achim avlede Eliud.

15 Eliud avlede Eleazar; Eleazar avlede Matthan; Matthan avlede Jakob.

16 Jakob avlede Joseph/ Mariæ husbonde; Af hende er Jesus fød/ som kaldes Christus.

17. Saa ere alle led fra Abraham indtil David fiorten led; Og fra David indtil den Babyloniske udlændighed fiorten led; Og fra den Babyloniske udlændighed indtil Christum fiorten led.

18. Men Jesu Christi fødsel gik saa til. Der Maria hans moder var Joseph troloved/førend de komme tilhobe/ befandtes hun at være frugtsommelig af den hellig Aand.

19. Men Joseph hendes husbonde/ som var retferdig og som ikke vilde beskæmme hende/ vilde hemmelig skille sig af med hende.

20. Men i det hand saa tænkte/ see da aabenbaredes Herrens engel for hannem i en drøm/og sagde: Joseph du Davids søn/ frygte dig ikke at annamme din hustru Mariam; Thi det som er avled i hende/ er af den hellig Aand.

21. Hun skal føde en søn/ og hans navn skalt du kalde Jesum; Thi hand skal frelse sit folk fra deres synder.

22. Men dette skeede altsammen/ at det skulde fuldkommes/ det Herren haver talet ved propheten/ som siger: Es. 7/14.

23. See/ en jomfru skal blive frugtsommelig/ og føde en søn/ og du skalt kalde hans navn Emmanuel/ det er udlagt/ Gud med os.

24 Men der Joseph vaagnede op af søvnen/ giorde hand som Herrens engel havde befalet hannem/ og annammede sin hustru.

25. Og bekiendte hende ikke/ indtil hun havde fød sin førstefødde søn/ og kaldede hans navn Jesum.

2.Cap.

II. Capitel.

v. 1. De vise af øster-land komme til Christum. 13. Joseph flyer til Egypten. 16. Herodes lader børnene dræbe. 19. Joseph kommer igien til Nazareth.

Men der Jesus var fød i Bethlehem i Judæa/ udi kong Herodis tiid/ see/ da komme vise af øster til Jerusalem.

2. Og sagde: Hvor er den/ som er fød Jødernes konge? Thi vi have seet hans stierne i øster/ og ere komne at tilbede hannem.

3. Men der kong Herodes det hørde/ blev hand forstyrret/ og al Jerusalem med hannem.

4. Og der hand havde forsamlet alle de ypperste præster og skriftkloge iblant folket/ da udspurde hand af dem/ hvor Christus skulde fødes?

5. De sagde til hannem: I Bethlehem udi Judæa. Thi der staaer saa skrevet ved propheten: Mich. 5/2.

6. Og du Bethlehem i Juda land est ingenlunde den mindste iblant Juda fyrster; Thi af dig skal udgaae en fyrste/ som skal føde mit folk Israel.

7. Da kaldede Herodes de vise hemmelig/ og udspurde af dem flittelig/ naar stiernen havde ladet sig tilsyne.

8. Og hand sende dem til Bethlehem/ og sagde: Reiser hen/ og spørger flittelig efter barnet; Men naar I have det fundet/ da forkynder mig det/ at jeg og kand komme og tilbede det.

9. Men der de havde nu hørt kongen/ droge de bort. Og see/ stiernen/ som de havde seet i øster/ gik hen for dem/ indtil den kom og stod oven over/ som barnet var.

10. Men der de saae stiernen/ bleve de gandske meget glade.

11. Og ginge ind i huset/ og funde barnet med sin moder Maria: Og de falde ned/ og tilbade det/ og oplode deres liggendefæ/ og ofrede det gaver/ guld og røgelse og myrrha.

12. Og der de vare blevne advarede af Gud i en drøm/ at de skulle ikke vende om til Herodes/ fore de en anden vey til deres land igien.

13. Men der de vare bortfarne / see / da aabenbares Herrens engel for Joseph i en drøm og siger: Stat op/ og tag barnet og dets moder/ og undviig til Ægypten / og bliv der / indtil jeg siger dig til. Thi Herodes skal søge efter barnet/ at omkomme det.

14. Og hand stod op / tog barnet og dets moder om natten/ og undvigede til Ægypten.

15. Og blev der / indtil Herodes var død. At det skulde fuldkommes/ som var sagt af Herren / ved propheten/ som siger: Jeg kaldede min søn af Ægypten. Oseæ 11/1.

16. Der Herodes nu saae/ at hand var beskuffet af de vise / blev hand saare vred / og sendte ud og lod ihielslaae alle børn/ som vare i Bethlehem/ og i al hendes egn/ fra to aar og derunder/ efter den tiid/ som hand havde flittelig forfaret af de vise.

17. Da er det fuldkommet / som sagt er af den prophete Jeremia / som siger: C. 31/15.

18. Udi Rama blev hørt en røst/ graad og skrig/ og megen hylen; Rachel begræd sine børn/ og vilde ikke lade sig hvsvale/ thi de ere ikke.

19. Men der Herodes var død / see da aabenbares Herrens engel for Joseph i en drøm i Ægypten /

20. Sigendes: Stat op/ og tag barnet og dets moder/ og drag hen i Israels land; Thi de ere døde/ som søgte efter barnets liv.

21. Da stod hand op/ og tog barnet og dets moder/ og kom i Israels land.

22. Men der hand hørde/ at Archelaus var konge i Judæa/ i sin faders Herodis sted / befrygtede hand sig at komme derhen. Men hand blev advaret af Gud i en drøm/ og vige-

de

de hen i Galilææ egn.

23. Og kom/og boede i en stad/ som kaldtes Nazareth / at det skulde fuldkommes / som sagt er ved propheterne: Hand skal kaldes Nazaræus.

3. Capitel.

v. 1. Johannis den døberes leviet og prædiken om poenitentse. 11. Om Christo. 13. Johannes døber Jesum.

I de dage kom Johannes den døbere/ som prædikede i orken/ udi Judæa /

2. Og sagde: Omvender eder/ thi himmeriges rige er nær.

3. Thi hand er den/ om hvilken den prophete Esaias haver talet/ som sagde: (Det er) den hans røst/ som raaber i orken: Bereder Herrens vey / gierer hans stier rette.

E. 40/3.

4. Men Johannes havde sit klædebon af kamelehaar/ og et lederbelte om sine lender/ hans mad var græshopper / og vild hunning.

5. Da udgik Jerusalem til hannem / og den gandske Judæa / og alle land hos Jordan.

6. Og de døbtes af hannem i Jordan/som bekiendte deres synder.

7. Der hand saae nu mange pharisæer og saducæer komme til sin daab/ sagde hand til dem: I ogle-unger/ hvo underviiste eder at flye fra den tilkommende vrede?

8. Saa gierer frugter/ som her til omvendelsen.

9. Og mener ikke / at (I vilde) sige ved eder selv: Vi have Abraham til fader; Thi jeg siger eder: Gud kand opvekke Abraham børn og af disse stene.

10. Øxen ligger allerede hos roden af træerne / derfor hvilket træ / som ikke bær god frugt / ophugges og kastes i ilden.

11. Vel døber jeg eder med vand til omvendelse; Men den/ som kommer efter mig / er mægti-

gere end jeg / hvis skoe jeg er ikke værdig til at bære; Hand skal døbe eder med den hellig Aand og ild.

12. Hans kaste-skoel er i hans haand/ og hand skal feye sit logulf/ og samle sin hvede i sin lade; Men avnerne skal hand opbrænde med uslukkelig ild.

13. Da kom Jesus af Galilæa til Jordan til Johannem/ at døbes af hannem.

14. Men Johannes formeente hannem det meget/ og sagde: Jeg haver behov at døbes af dig/ og du kommer til mig?

15. Men Jesus svarede og sagde til hannem: Lad det nu saa være/ thi os bør saa at fuldkomme al retferdighed. Da tilstedde hand hannem.

16. Og der Jesus var døbt/ gik hand strax op af vandet; Og see/ himlene aabnedes hannem/ og hand saae Guds Aand fare ned som en due/ og komme over hannem.

17. Og see/ (der kom) en røst af himlene/ som sagde: Denne er min Søn/ den elskelige/ i hvilken jeg haver god behagelighed.

4. Capitel.

v. 1. Jesus fristes af dievelen trende gange. 13. Drager til Capernaum. 17. Begynder at prædike. 18. Kalder fire apostler. 23. Helbreder mange syge.

Da blev Jesus ført af Aanden i ørken / at fristes af dievelen.

2. Og der hand havde fastet fyrretive dage og fyrretive nætter / hungrede hannem omsider.

3. Og fristeren gik til hannem/ og sagde: Est du Guds søn/ da sig/ at disse stene blive brød.

4. Men hand svarede og sagde: Der staaer skrevet: Menniset lever ikke allenis-te af brød/ men af hvert ord/ som udgaaer igiennem Guds mund.

Deut. 8/ 3.

5. Da tog dievelen hannem med sig til den hellige stad/ og satte hannem paa tindingen af templen.

6. Og siger til hannem: Est

Est du Guds søn / da kast dig selv her ned; Thi der staaer skrevet: Hand skal give sine engle befakning om dig / og de skulle bære dig paa hænderne / at du ikke skalt støde din fod paa nogen steen. Ps: 91/11.12

7. Da sagde Jesus til hannem: Der staaer atter skrevet: Du skalt ikke friste Herren din Gud.

Deut: 6/16.

8. Atter tager djevelen hannem med sig paa et saare høyt bierg / og viser hannem alle verdens riger og deres herlighed.

9. Og siger til hannem: Alt dette vil jeg give dig / om du falder ned / og tilbeder mig.

10. Da siger Jesus til hannem: Viig bort Satan; Thi der staaer skrevet: Du skalt tilbede Herren din Gud / og dyrke hannem allene.

Deut. 6/13. c. 10/20.

11. Da forlod djevelen hannem / og see / englene ginge frem / og tiente hannem.

12. Men der Jesus nu hørde / at Johannes var fangen / vigede hand hen til Galilæam.

13. Og der hand havde forladt Nazareth / kom hand og boede til Capernaum / som ligger hos havet i Zabulons og Nephthalims egn.

14. At det skulde fuldkommes / som er sagt ved propheten Esaiam / som siger: C. 9/1.

15. Zabulons land og Nephtalims land hos havsens vey over Jordan / som er hedningers Galilæa.

16. Det folk / som sad i merke / haver seet et stort lys / og de som sade i dødsens land og skygge / dem er opgaaet et lys.

17. Fra den tiid begynde Jesus at prædike / og at sige: Omvender eder / thi himmeriges rige er nær.

18. Der Jesus gik endnu hos det Galilæiske hav / saae hand to brødre / Simon / som kaldes Petrus / og Andreas hans broder / som kaste (deres) garn i havet / thi de vare fiskere.

19. Og hand siger til dem: Følger mig efter/ jeg vil giøre eder til menniskers fiskere.

20. Og de forlode strax deres garn/ og efterfuldte hannem.

21. Og der hand gik derfra frem bedre/ saae hand to andre brødre/ Jacobum Zebedæi (søn) og Johannem hans broder/ i skibet med deres fader Zebedæo/ at de lavede deres garn til/ og hand kaldede dem.

22. Og strax forlode de skibet og deres fader/ og efterfuldte hannem.

23. Og Jesus gik omkring gandske Galilæam/ lærde i deres synagoger/ og prædikede rigens evangelium/ og helbredede allehaande sygdomme/ og allehaande skrøbelighed iblant folket.

24. Og hans rygte udkom over al Syriam. Og de førde til hannem alle dem/ som havde ont/ som af adskillige sygdomme og plager vare behæftede/ og de besatte/ og maaned-syge/ og verkbrødne/ og hand helbredede dennem.

25. Og der fulde meget folk efter hannem/ fra Galilæa/ og Decapolis/ og Jerusalem/ og Judæa/ og hin side Jordan.

5. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker paa bierget. 3. Lærer der/ hvilke som ere de rette salige. 13 Ligner apostlerne ved saltet og lyset. 17. Lovens rette mening.

Men der hand saae folket/ gik hand op paa bierget/ og der hand havde sat sig/ ginge hans disciple til hannem.

2. Og hand oplod sin mund/ lærde dem og sagde:

3. Salige ere de fattige i aanden/ thi himmerriges rige er deres.

4. Salige ere de/ som sørge/ thi de skulle hugvales.

5. Salige ere de spagferdige/ thi de skulle eye jorden.

6. Salige ere de/ som hungre og tørste efter retferdighed/ thi de skulle mettes. 7. Sa-

7. Salige ere de mi-
skundelige/thi de skulle faae
miskundhed.

8. Salige ere de rene
af hiertet/ thi de skulle see
Gud.

9. Salige ere de fred-
sommelige/thi de skulle kal-
des Guds børn.

10. Salige ere de/som
lide forfølgelse for retfer-
digheds skyld/ thi himme-
riges rige er deres.

11. Salige ere J/ naar
mand monne bespotte og
forfølge eder og tale alt
ont mod eder for min skyld/
og lyve det.

12. Glæder og fryder
eder/ thi eders løn skal væ-
re megen i himlene. Thi de
have saa forfuldt prophe-
terne/ som vare for eder.

13. J ere jordens salt.
Om saltet mister sin kraft/
hvormed skal der saltes?
Det duer til intet mere/
end at det kastes bort/ og
folk træde derpaa.

14. J ere verdens lys.
Den stad/ som ligger paa
et bierg/ kand ikke skiules.

15. Mand tænder og
ikke et lys/ og sætter det
under en skeppe/ men paa
en lysestage/ og det lyser
da for dem alle/ som ere
i huset.

16. Lader saa eders lys
skinne for menniskene/ at de
see eders gode gierninger/
og prise eders Fader/ som
er i himlene.

17. J skulle ikke me-
ne/ at jeg er kommen at
opløse loven eller prophe-
terne/ jeg er ikke kommen
at opløse/ men at fuld-
komme.

18. Thi sandelig siger
jeg eder: Indtil himme-
len og jorden forgaae/ skal
ikke een den mindste bog-
stav eller een tøddel for-
gaae af loven/ førend de
ting skee alle sammen.

19. Hvo som nu løser
eet af disse mindste bud/ og
lærer folket saa/ hand skal
kaldes den mindste i him-
meriges rige. Men hvo
som det gior og lærer/hand
skal kaldes stor i himmeri-
ges rige.

20. Thi jeg siger eder:
Uden eders retferdighed
bliver overflødigere/ end

de skriftkloges og pharisæers/ da komme I ingenlunde ind i himmerriges rige.

21. I have hørt / at det er sagt de gamle : Du skalt ikke ihielslaae / men hvo som ihielslaaer / hand skal være skyldig for dommen.

22. Men jeg siger eder/ at hver den som er vred paa sin broder uden skyld/ hand skal være skyldig for dommen. Men hvo som siger til sin broder: Raka/ hand skal være skyldig for raadet : Men hvo som siger: Du daare/ hand skal være skyldig til helvedes ild.

23. Derfor/naar du offrer din gave paa alteret / og du kommer der ihu/ at din broder haver noget imod dig.

24. Saa lad blive din gave der for alteret/ og gak først hen/ forliig dig med din broder/ og kom siden og offre din gave.

25. Vær veulig snart med din modstandere / den stund du est endnu med hannem paa veyen/ at modstanderen skal ikke maa stee antvorde dommeren dig / og dommeren skal antvorde tieneren dig/ og du skalt kastes i fængsel.

26. Sandelig siger jeg dig: Du skalt slet ikke komme der ud / førend du betaler den sidste skærv.

27. I have hørt / at det er sagt de gamle : Du skalt ikke bedrive hoer.

28. Men jeg siger eder/ at hver den som seer paa en qvinde / at begiere hende / hand haver allerede bedrevet hoer med hende i sit hierte.

29. Men dersom dit høyre øye forarger dig / riiv det ud/ og kast fra dig; Thi det er dig gavnligt/at eet af dine lemmer omkommer / og ikke dit gandske legeme skal kastes i helvede.

30. Og om din høyre haand forarger dig / hug den af/ og kast fra dig; Thi det er dig gavnligt/ at eet af dine lemmer omkommer / og ikke dit gandske legeme skal kastes i helvede.

31. Det

31. Det er og sagt / at hvo som skiller sig af med sin hustru / hand skal give hende et skilsmaals-brev.

32. Men jeg siger eder / at hvo som skiller sig af med sin hustru / uden det er for hoer-sag / hand gior / at hun bedriver hoer: Og hvo som tager en adskilt til ægte / bedriver hoer.

33. I have fremdeles hørt / at der er sagt de gamle: Du skalt ikke giøre nogen falsk eed / men du skalt holde Herren dine eeder.

34. Men jeg siger eder / at I skulle aldeles intet svære / hverken ved himmelen / thi den er Guds stoel;

35. Og ey ved jorden / thi den er hans fod-skammel; Og ey ved Jernsalem / thi det er den store konges stad.

36. Du skalt og ikke svære ved dit hoved / thi du kandst og ikke giøre eet haar hvidt eller sort.

37. Men eders tale skal være ja / ja / ney / ney; Men hvad der er over / er af det onde.

38. I have hørt / at det er sagt: Øye for øye og tand for tand.

39. Men jeg siger eder / at I skulle ikke imodstaae det onde; Men dersom nogen giver dig et slag paa dit høyre kindbeen / da holt hannem det andet ogsaa til.

40. Og dersom nogen vil gaae i rette med dig / og tage din kiortel / da lad hannem og beholde kaaben.

41. Og dersom nogen nøder dig til een miil / da gak to med hannem.

42. Giv den / som dig beder / og viis ham ikke bort / som vil laane af dig.

43. I have hørt / at der er sagt: Du skalt elske din næste / og hade din fiende.

44. Men jeg siger eder: Elsker eders fiender; Velsigner dem / som eder bande; Giører dem got / som

eder

eder' hade; Og beder for dem/ som overfalde eder/ og forfølge eder.

45. Paa det I skulle vorde eders Faders børn/ som er i himlene; Thi hand lader sin sol opgaae over onde og gode/ og lader regne over retferdige og uretferdige.

46. Thi dersom I elske dem/ som eder elske/ hvad faae I da for løn? Giøre ikke ogsaa tolderne det samme?

47. Og dersom I hilse eders brødre allene/ hvad giøre I da til overflod? Giøre ikke tolderne og ligesaa?

48. Derfor skulle I være fuldkomne/ ligesom eders Fader/ som er i himlene/ er fuldkommen.

6. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker om den rette almisse. 5. Om Bøn. 16. Faste. 19. Liggendefæ. 24. Ikke at kunde tiene Gud og mammon tillige.

Giver agt paa eders almisse/ at I ikke giøre den for menniskene/ at I kunde ansees af dem/ ellers have I ikke løn hos eders Fader/ som er i himlene.

2. Naar du nu giør din almisse/ da skalt du ikke lade blæse i basune for dig/ som øyenskalke giøre/ i synagoger og paa gader/ paa det at de kunde æres af menniskene. Sandelig siger jeg eder/ de have deres løn borte.

3. Men naar du giør almisse/ da lad din venstre haand ikke vide/ hvad den høyre giør.

4. Paa det at din almisse kand være i løndom/ og din Fader/ som seer i løndom/ hand skal betale dig aabenbare.

5. Og naar du giør din bøn/ skalt du ikke være som øyenskalke/ thi de gierne staae og bede i synagoger/ og paa hiørner i gader/ at de kunde ansees af menniskene. Sandelig siger jeg eder/ de have deres løn borte.

6. Men naar du beder/ da gak ind i dit kammer/ og luk din dør til/ og bed til din Fader/ som er i løndom/

dom / og din Fader / som seer i løndom / skal betale dig aabenbare.

7. Men naar I bede / da skulle I ikke bruge ærkeløse ord / som hedninge / thi de meene / at de blive bønhørde / naar de bruge mange ord.

8. Derfor skulle I ikke gjøre eder lige ved dem: Thi eders Fader veed / hvad I have behov / førend I bede hannem.

9. Derfor skulle I saa bede: Vor Fader / du som est i himlene; Helliget vorde dit navn;

10. Komme dit rige; Ske din villie / som i himmelen (saa) og paa jorden.

11. Giv os i dag vort daglige brød.

12. Og forlad os vore skylder / som vi og forlade vore skyldener.

13. Og led os ikke i fristelse / men fri os fra det onde. Thi dit er riget / og kraften / og herligheden / i evighed. Amen.

14. Thi forlade I menniskene deres fald / da skal eders himmelske Fader og forlade eder.

15. Men forlade I menniskene ikke deres fald / da skal og eders Fader ikke forlade eders fald.

16. Men naar I faste / da skulle I ikke see surrt ud / som øyenskalke / thi de forvende deres ansigt / at de kunde synes for menniskene at faste. Sandelig siger jeg eder / de have deres løn borte.

17. Men naar du faster / da salve dit hoved / og toe dit ansigt.

18. At du skalt ikke synes for menniskene at faste / men for din Fader / som er i løndom: Og din Fader / som seer i løndom / skal betale dig aabenbare.

19. I skulle ikke samle eder liggendefæ paa jorden / hvor møl og rust forderver dem / og hvor tyve igiennembryde og stiele.

20. Men samler eder liggendefæ i himmelen / hvor hverken møl og ey rust forderver dem / og hvor tyve ikke igiennembryde / ey heller stiele.

21. Thi

21. Thi hvor eders liggendefæ er / der vil og eders hierte være.

22. Øyet er legemets lys. Derfor/ om dit øye er enfoldigt/ da bliver alt dit legeme mørkt. Dersom derfor det lys/ der er i dig/ er mørke/ hvor stor bliver da mørket?

24. Ingen kand tiene to herrer; Thi hand skal enten hade den eene og elske den anden; Eller hand skal holde sig til den eene/ og foragte den anden. I kunde ikke tiene Gud og mammon.

25. Derfor siger jeg eder: Bekymrer eder ikke for eders liv/ hvad I skulle æde og drikke/ ikke heller for eders legeme/ hvad I skulle iføres. Er ikke livet mere end maden/ og legemet end klæderne.

26. Seer til himmelens fugle/ at de saae ikke/ og høste ikke/ og sanke ikke i lader/ og eders himmelske Fader føder dem. Ere ikke I meget mere end de?

27. Men hvo er iblant eder / som kand legge een alen til sin vext / enddog hand bekymrer sig derfor?

28. Og hvi sørge I for klæderne? Agter de lilier paa marken/ hvorledes de voxe/ de arbeide ikke/ spinde og ikke.

29. Men jeg siger eder/ at ikke end Salomon i al sin herlighed var saa klæd/ som een af dem.

30. Klæder da Gud det græs saa paa marken/ som er i dag/ og i morgen kastes i ovnen; skulde hand ikke meget mere giøre (eder) det? O I lidet troendes.

31. Derfor skulle I ikke sørge og sige: Hvad skulle vi æde? eller hvad skulle vi drikke? eller hvormed skulle vi klæde os?

32. Efter alt saadant søge hedninge; Thi eders himmelske Fader veed / at I have alt dette behov.

33. Men adspørger først Guds rige / og hans retferdighed / og alt saadant skal tillegges eder. 34.

34. Bekymrer eder derfor ikke for den anden morgen; Thi den dag i morgen skal bekymre sig for sig selv. Det er nok / at hver dag haver sin egen plage.

7. Capitel.

v. 1. Christus forbyder ubillige domme. 6. At kaste hellige ting for hunde. 13. Taler om den brede og smeyre vey. 15. Falske propheter.

Dømmer ikke/at I skulle ikke dømmes; Thi med hvad dom I dømme/ skulle I og dømmes;

2. Og med hvad maade I maale/ skal eder igien maales.

3. Hvi seer du flæven/ som er i din broders øye/ men bielken i dit eget øye agter du ikke?

4. Eller hvorledes siger du til din broder: Holt/ jeg vil tage flæven af dit øye/ og see (der er) en bielke i dit øye.

5. Du øyenskalk/ tag først bielken af dit øye/ og see saa til/ at du kand tage flæven af din broders øye.

6. Giver ikke hunde det hellige/ kaster ikke heller eders perler for svin/ at de skulle ikke træde dem med deres fødder/ og vende sig om/ og sønderrive eder.

7. Beder/ og eder skal gives; Leder/ og I skulle finde; Banker/ og eder skal oplades.

8. Thi hver den som beder/ hand faaer/ og hvo som leder/ hand finder/ og hvo som banker/ hannem skal oplades.

9. Eller hvilket menniske er iblant eder/ dersom hans søn beder hannem om et brød/ mon hand give hannem en steen?

10. Og dersom hand beder om en fisk/ mon hand give hannem en slange?

11. Dersom I da/ som ere onde/ vide at give eders børn gode gaver/ hvor meget mere skal eders Fader/ som er i himlene/ give dem gode (gaver) som hannem bede?

12. Derfor aldeles som I ville/at menniskene skulle giøre eder/ saa giører I og dem;

dem; Thi saadan er loven og propheterne.

13. Gaaer ind ad den snevre port/ thi den port er vid/ og den vey er breed/ som forer hen til fordømmelsen/ og de ere mange/ som der gaae ind igiennem.

14. Thi den port er snevr/ og den vey trang/ som forer hen til livet/ og de ere faae/ som den finde.

15. Men vogter eder for falske propheter/ som komme til eder i faare-klæder/ men indvortes ere de rivende ulve.

16. Af deres frugter skulle J kiende dem. Kand mand og plukke vindruer af torne? eller figen af tidsel?

17. Saa bær og hvert got træ god frugt; Men et raadet træ bær ond frugt.

18. Et got træ kand ikke bære ond frugt/ og et raadet træ kand ikke bære god frugt.

19. Hvert træ/ som ikke bær god frugt/ afhugges og kastes i ilden.

20. Derfor skulle J kiende dem af deres frugter.

21. Der skal ikke hver/ som siger til mig: Herre/ Herre/ indgaae i himmeriges rige/ men hvo der gior min Faders villie/ som er i himlene.

22. Der skulle mange sige til mig paa den dag: Herre/ Herre/ have vi ikke propheteret i dit navn? Og have vi ikke uddrevet dievle i dit navn? Og have vi ikke giort mange kraftige gierninger i dit navn?

23. Og da vil jeg saa bekiende for dem: Jeg kiendte eder aldrig/ viger alle fra mig/ som giøre uret.

24. Derfore/ hvosomhelst der hører disse mine ord/ og efterkommer dem/ den vil jeg ligne ved en forsiandig mand/ som bygde sit huus paa en klippe.

25. Og der nu en støbregn nedfaldt/ og vandløbene komme/ og værene stormede/ og fulde an paa samme huus/ da falt det dog ikke/ thi det var grundfæst paa en klippe.

26. Og enhver som hø-

rer disse mine ord/ og efterkommer dem ikke/ hand skal lignes ved en daarlig mand/ som bygde sit huus paa sand.

27. Der nu en støbregn nedfaldt/ og vandløbene komme/ og værene stormede/ og fulde an paa samme huus/ da faldt det/ og dets fald var stort.

28. Og det begav sig/ der Jesus havde fuldendet disse ord/ da forundrede folket sig over hans lærdom.

29. Thi hand lærde dem/ som den der havde myndighed/ og ikke som skriftklogene.

8. Capitel.

v. 1. Christus helbreder den spedalske. 5. Verkbrødne. 14. Kaaldesyge. 16. Besatte. 23. Stiller været og havet. 28. Driver dievle af to mennisker i Gergesenernes land.

Men der hand gik ned af bierget/ fulde der meget folk efter hannem.

2. Og see/ der kom en spedalsk/ tilbad hannem/ og sagde; Herre/ om du vilt/ da kandst du rense mig.

3. Og Jesus udrakte sin haand/ rørde ved hannem/ og sagde: Jeg vil/ vorde reen. Og hans spedalskhed blev strax renset.

4. Og Jesus siger til hannem: See til/ at du siger ingen det: Men gak hen/ betee dig for præsten/ og ofre den gave/ som Moses haver forordnet/ dennem til vidnesbyrd.

5. Men der JEsus gik ind i Capernaum/ traadde en høvedsmand til hannem/ bad hannem/

6. Og sagde: Herre/ min dreng ligger hiemme verkbrøden/ som pines svarlig.

7. Og Jesus siger til hannem: Jeg vil komme og helbrede hannem.

8. Og høvedsmanden svarede og sagde: Herre/ jeg er ikke værd/ at du skalt gaae under mit tag; Men sig ikkun et ord/ da bliver min dreng helbrede.

9. Thi jeg er og et menniske/ som er under magten/

ten/ og haver stridsmænd under mig / og siger til den eene : Gak / saa gaaer hand; Og til den anden : Kom/ saa kommer hand; Og til min tiener : Gior det/ saa gior hand det.

10. Men der Jesus det hørde / forundrede hand sig/ og sagde til dem/ som efterfuldte : Sandelig siger jeg eder: Saa stor en troe haver jeg ikke end fundet i Israel.

11. Men jeg siger eder/ at mange skulle komme af øster og vester/ og sidde (til bords) med Abraham og Isaac og Jakob i himmerriges rige ;

12. Men rigens børn skulle udkastes i det yderste mørke/ der skal være graad og tændergnidsel.

13. Og Jesus sagde til høvedsmanden : Gak bort/ og dig skee som du troede. Og hans dreng blev helbrede i den samme time.

14. Og Jesus kom i Peders huus/ og saae/ at hans hustrues moder laae/ og havde kolde-syge.

15. Og hand rørde ved hendes haand/ og kolde-sygen forlod hende ; Og hun stod op/ og tiente dem.

16. Men der det var blevet aften/ førde de mange besatte til hannem/ og hand uddrev aanderne med ord / og helbredede dem alle/ som havde ont;

17. At det skulde fuldkommes/ som er talet ved propheten Esaiam : Hand tog vor skrøbelighed / og bar (vore) sygdomme.

Es. 53/ 4.

18. Men der Jesus saae meget folk omkring sig/ befalede hand (dem) at fare hen over.

19. Og der gik een skriftklog frem og sagde til hannem : Mestere / jeg vil følge dig/ hvort du gaaer hen.

20. Og Jesus siger til hannem : Ræve have graver/ og fugle under himmelen reder / men menniskens Søn haver ikke/ hvor hand kand helde sit hovet til.

21. Men

21. Men en anden iblant hans disciple sagde til hannem: Herre/giv mig lof/ at jeg maa først gaae hen og jorde min fader.

22. Men Jesus sagde til hannem: Følg mig/ og lad de døde jorde deres døde.

23. Og hand gik i skibet/ og hans disciple fulgte hannem.

24. Og see/ da blev en stor storm i havet/ saa at skibet skiultes af bølgerne/ men hand sov.

25. Og hans disciple ginge til hannem/ vakte hañem op/ og sagde: Herre/ hielp os/ vi forgaae.

26. Og hand sagde til dem: Hvi ere I saa frygtagtige/ I lidet troende? Da stod hand op/ og straffede værene og havet/ og det blev gandske stille.

27. Men menniskene forundrede sig/ og sagde: Hvad er denne for en/ at baade værene og havet ere hannem lydige?

28. Og der hand kom over til de Gergeseners land/ mødte to besatte hannem/ som komme ud af (de dødes) graver/ som vare saare grumme/ saa at der kunde ingen vandre ad den samme vey.

29. Og see/ de raabte og sagde: Ah Jesu/ du Guds Søn/ hvad have vi med dig at giøre? Est du kommen hid for tiden/ at pine os?

30. Men der var langt fra dem en stor hiord svin/ som fødes.

31. Da bade dievlene hannem/ og sagde: Dersom du uddriver os/ da giv os lof at fare i svine-hiorden.

32. Og hand sagde til dem: Farer hen. Men der de vare udfarne/ fore de i svine-hiorden. Og see/ den gandske svine-hiord nedstyrtede sig med hast af bakken i havet/ og døde i vandet.

33. Men hyrderne flyede/ og ginge hen i staden/ og sagde det altsammen/ og hvorledes det gik med de besatte.

34. Og see/ da gik den gand-

gandste stad ud at møde Jesu / og der de saae hannem/ både de hannem/ at hand vilde vige af deres egn.

9. Capitel.

v.1. Christus helbreder den verkbrødne. 9. Kalder Matthæum. 10. Æder med tolbere og syndere. 18. Helbreder den blodsottige qvinde. etc. 27. De blinde. 32. Den stumme. ꝛc.

Og hand traadde i skibet / og foer over igien / og kom til sin stad.

2. Og see / da førde de en verkbrøden til hannem/ som laae paa en seng. Og der Jesus saae deres troe/ sagde hand til den verkbrøden: Søn/ vær frimodig / dine synder ere dig forladne.

3. Og see/ nogle iblant de skriftkloge sagde ved dem selv: Denne bespotter Gud.

4. Og der Jesus saae deres tanker/ sagde hand/ hvi tænke J (saa) ont i eders hierter?

5. Thi hvilket er lettere at sige: Dine synder ere dig forladne? Eller at sige: Stat op/ og vandre?

6. Men at J skulle vide/ at menniskens Søn haver magt paa jorden at forlade synderne/ da siger hand til den verkbrødne: Stat op / tag din seng op/ og gak til dit huus.

7. Og hand stod op/ og gik til sit huus.

8. Men der folket det saae/ forundrede de dem/ og prisede Gud / som havde givet menniskene saadan magt.

9. Og der Jesus gik derfra længere frem/ saae hand et menniske sidde ved toldbordet / hand hedde Matthæus/ og hand siger til hannem: Følg mig/ og hand stod op / og fuldte hannem.

10. Og det skeede/ der hand sad (til bords) i huset / see / da komme mange toldere og syndere/ og sade (til bords) med Jesu og hans disciple.

11. Og der pharisæerne saae det / sagde de til hans disciple: Hvi æder

eders

eders Mester med toldere og syndere?

12. Men der Jesus det hørde/ sagde hand til dem: De karske have lægen ikke behov/ men de som have ont.

13. Gaaer bort/ og lærer/ hvad det er: Jeg haver villie til miskundhed/ og ikke til offer. Thi jeg er ikke kommen at kalde retferdige/ men syndere til omvendelse.

14. Da komme Johannis disciple til hannem/ og sagde: Hvi faste vi og pharisæerne saa meget/ men dine disciple faste ikke?

15. Og Jesus sagde til dem: Kand bryllupsfolket sørge/ saa længe som brudgommen er hos dem? Men den tiid skal komme/ naar brudgommen skal tages fra dem/ og da skulle de faste.

16. Men ingen bøder et gammelt klæde med en klud af nyt klæde/ thi kluden river noget fra klædet/ og hullet bliver verre.

17. Mand lader ikke ny viin i gamle lederflasker/ ellers bryste flaskerne/ og vinen spildes/ og flaskerne forderves: Men mand lader ny viin i ny flasker/ saa blive de baade forvarede tilsamen.

18. Der hand dette talede med dem/ see/ da kom der en øverste/ og faldt ned for hannem/ og sagde: Min daatter er nu død/ men kom/ og leg din haand paa hende/ saa bliver hun levendes.

19. Og Jesus stod op/ og fuldte efter hannem/ og hans disciple.

20. Og see/ en qvinde/ som havde tolv aar havt blod-flod/ gik bag til hannem/ og rørde ved sømmen af hans klædebon.

21. Thi hun sagde ved sig selv/ kunde jeg ikkun røre ved hans klædebon/ da blev jeg helbrede.

22. Da vende Jesus sig om/ og saae hende/ og sagde: Daatter/ vær trøstig/ din troe haver hiulpet dig. Og qvinden blev helbrede fra den samme stund.

23. Og

23. Og der Jesus kom i den øverstes huus / og saae pibere og folkets bulder.

24. Sagde hand til dem: Viger/ thi pigen er ikke død / men sover. Og de bespottede hannem.

25. Men der folket var uddrevet / gik hand ind og tog hende ved haanden / da stod pigen op.

26. Og dette rygte kundgiordes i det gandske land.

27 Og der Jesus gik derfra længer frem / fulgte to blinde efter hannem / de raabte og sagde: Ah du Davids Søn / forbarme dig over os.

28. Men der hand kom i huset / ginge de blinde til hannem / og Jesus siger til dem: Troe J / at jeg kand giøre det? De sige til hannem: Ja / Herre.

29. Da rørde hand ved deres øyen / og sagde: Eder ske efter eders troe.

30. Og deres øyen bleve aabnede. Og Jesus truede dem strengelig / og sagde: Seer til / at ingen faaer det at vide.

31. Men de ginge ud / og udspredde hans rygte i det gandske land.

32. Men der disse vare nu gangne hen ud / see / da førde de et menniske til hannem / som var stum (og) besat.

33. Og der dievelen var uddreven / da talede den stumme. Og folket forundrede sig / og sagde: Aldrig er saadant seet i Israel.

34. Men pharisæerne sagde: Hand uddriver dievle ved den øverste dievel.

35. Og Jesus gik omkring i alle stæder og byer / lærde i deres synagoger / og prædikede rigens evangelium / og helbredede allehaande sygdomme og allehaande skrøbeligheder iblant folket.

36. Og der hand saae folket / ynkedes hand inderlig for deres skyld / thi de vare forsmægtede og adspridde / som faar / der have ikke hyrde.

37. Da

37. Da siger hand til sine disciple: Høsten er vel stor/ men arbeiderne ere faa. Beder fordi høstens Herre/ at hand uddriver arbeidere i sin høst.

10. Capitel.

v. 1 Christus udsender sine 12 disciples/ at prædike og giøre mirakler. 16. Foresiger dem deres skæbne. 23. Flugt. 32 Taler om de troendes bekiendelse om Christo. 37. Deres kierlighed til hannem.

Og hand kaldede sine tolv disciple til sig/ og gav dem magt mod de u-rene aander/at (de kunde) uddrive dem/ og helbrede allehaande sygdom og allehaande skrøbelighed.

2. Men disse ere de tolv apostlers navne: Den første/ Simon/som kaldes Peder/ og Andreas hans broder; Jacobus Zebedæi (søn) og Johannes hans broder;

3. Philippus og Bartholomæus; Thomas og Matthæus den tolder; Jacobus Alphæi (søn)/ Lebbæus med tilnavn Thaddæus;

4. Simon Cananiter/ og Judas Iscbariothes/ som og forraadde hannem.

5. Disse tolv udsendte Jesus/ bød dem og sagde: Gaaer ikke paa hedningenes vey/ og gaaer ikke ind i de Samariters stad.

6. Men gaaer heller hen til de fortabte faar af Israels huus.

7. Gaaer hen og prædiker/ og siger/ at himmeriges rige er nær.

8. Helbreder de syge/ renser de spedalske/ opvækker de døde/ uddriver dievle/ I have annammet det u-forskyldt/ giver det u-forskyldt.

9. I skulle ikke have guld/ ey sølv/ ey kobber i eders belter.

10. Ey heller taske til at reise med/ og ikke to kiortle/ ey heller skoe/ ey heller stav/ thi en arbeidere er sin føde værd.

11. Men i hvilken stad eller bye I komme ind udi/ da udspørger/hvem der er

er udi/ som er værdig. Og bliver der/ indtil I gaae derfra.

12. Men naar I gaae i et huus/ da hilser det.

13. Og dersom samme huus er (det) værd/ da komme eders fred over det; Men er det ikke værd/ da vende eders fred til eder igien.

14. Og dersom nogen ikke vil annamme eder/ og ey høre eders tale/ da gaaer ud af det huus eller den stad/ og ryster støven af eders fødder.

15. Sandelig siger jeg eder: Det skal gaae lidelligere til med de Sodomiters og Gomorriters land paa dommens dag/ end med den stad.

16. See/ jeg udsender eder som faar midt iblant ulve: Værer derfore snilde/ som slanger/ og enfoldige som duer.

17. Men vogter eder for menniskene/ thi de skulle antvorde eder for raadet/ og de skulle hudstryge eder i deres synagoger.

18. Og I skulle føres for fyrster og konger/ for min skyld/ dem og hedningene til vidnesbyrd.

19. Men naar som de antvorde eder nu hen/ da sørger ikke/ hvorledes eller hvad I skulle tale: Thi det skal gives eder i samme stund/ hvad I skulle tale.

20. Thi I ere ikke de/ som tale/ men (det er) eders Faders Aand/ som taler i eder.

21. Men en broder skal forraade (sin) broder til døde/ og en fader sit barn/ og børn skulle sette sig op mod forældre og aflive dem.

22. Og I skulle hades af alle for mit navns skyld: Men hvo som bliver bestandig til enden/ hand skal vorde salig.

23. Men naar de forfølge eder i denne stad/ da flyer til en anden. Thi sandelig siger jeg eder: I skulle ikke faae ende paa Israels stæder/ førend menniskens Søn kommer.

24. Discipelen er ikke

over

over mesteren/ og ey tieneren over sin herre.

25. Det er discipelen nok/ at hand bliver som hans mestere/ og tieneren som hans herre. Have de kaldet husbonden beelzebub/ hvor meget mere hans husfolk?

26. Frygter derfor ikke for dem; Thi der er intet skiult/ som ey skal aabenbares/ og lønligt/ som mand ey skal faae at vide.

27. Hvad jeg siger eder i mørket/ (det) taler i lyset/ og hvad I høre i øret/ (det) prædiker paa husene.

28. Og frygter eder ikke for dem/ som ihielslaae legemet/ men kunde ikke slaae sielen ihiel; Men frygter eder heller for den/ som kand forderve baade sielen og legemet i helvede.

29. Selges ikke to spurre for en pennnig? og een af dem falder ikke paa jorden/ uden eders Fader.

30. End ere og alle eders hovet-haar talde.

31. Frygter eder derfor ikke/ I ere bedre end mange spurre.

32. Derfore/ hvosomhelst bekiender mig for menniskene/ den vil jeg og bekiende for min Fader/ som er i himlene.

33 Men hvosomhelst mig negter for menniskene/ den vil jeg og negte for min Fader/ som er i himlene.

34. I skulle ikke mene/ at jeg er kommen/ at sende fred paa jorden; Jeg er ikke kommen at sende fred/ men sverd.

35. Thi jeg er kommen/ tvistigt at giøre menniset imod sin fader/ og daatteren imod sin moder/ og sønnens hustru imod hendes mands moder.

36. Og menniskens husfolk skulle være hans fiender.

37. Hvo som elsker fader eller moder mere end mig/ er mig ikke værd; Og hvo som elsker søn eller daatter mere end mig/ er mig ikke værd.

38. Og hvo som ikke tager sit kaars/ og følger efter mig/ hand er mig ikke værd.

39. Hvo som finder sit liv / skal miste det. Og hvo som mister sit liv / for min skyld / skal finde det.

40. Hvo som annammer eder / annammer mig; Og hvo mig annammer / annammer den / som haver udsendt mig.

41. Hvo som annammer en prophete i en prophetes navn / skal faae en prophetes løn; Og hvo som annammer en retferdig i en retferdiges navn / skal faae en retferdiges løn.

42. Og hvo som giver een af disse mindste ikkun et beggere kalt (vand) at drikke / i en discipels navn / sandelig siger jeg eder / hand skal ingenlunde miste sin løn.

11. Capitel.

v. 1. Johannes sender sine 2 disciepler til Christum. 7. Christi vidnesbyrd om Johanne. 25. Taler om Guds aandelige husholdning.

Og det skeede / der Jesus havde giort ende paa denne befalning til sine tolv disciple / gik hand derfra længre frem / at lære og prædike i deres stæder.

2. Men der Johannes hørde i fængselet Christi gierninger / sendte hand to af sine disciple / og lod hannem sige:

3. Est du den / som kommer / eller vente vi en anden?

4. Og Jesus svarede og sagde til dem: Gaaer hen og forkynder Johanni igien de ting / som I høre og see.

5. Blinde see op / og halte gaae om / spedalske renses / og døve høre / døde staae op / og evangelium prædikes for fattige.

6. Og salig er den / som ikke forarges paa mig.

7. Men der de ginge bort / begyndte Jesus at tale til folket om Johanne: Hvad ere I gangne hen ud i ørken at besee? Et rør / som hid og did røres af været?

8. Et-

8. Eller hvad ere I udgangne at see? Et menniske ført i bløde klæder? See/ de som bære bløde (klæder/) ere i kongers huse.

9. Eller hvad ere I hen udgangne at see? En prophete? Ja jeg siger eder/ og langt mere end en prophete.

10. Thi denne er den/ som staaer skrevet om: See/ jeg sender min engel for dit ansigt/ som skal berede din vey for dig.

Mal: 3. 1.

11. Sandelig siger jeg eder: Iblant dem/ som ere fødde af qvinder/ er ingen større opstanden/ end Johannes den døbere; Men den/ som er mindre i himmeriges rige/ er større end hand.

12. Men fra Johannis den døberes dage/ indtil nu/ lider himmeriges rige vold/ og de/ som gjøre vold/ rykke det til sig.

13. Thi alle propheter og loven spaaede indtil Johannem.

14. Og dersom I ville annamme det/ hand er Elias/ som skal komme.

15. Hvo som haver øren at høre med/ hand høre.

16. Men hvem skal jeg ligne denne slegt ved? Hun er liig de børn/ som sidde paa torvet/ og raabe til deres selskab/

17. Og sige: Vi pibede for eder/ og I vilde ikke dantse; Vi sunge klageligen for eder/ og I vilde ikke holde eder sørgelige.

18. Thi Johannes er kommen/ som hverken aad eller drak/ og de sige: Hand haver dievelskab.

19. Menniskens Søn er kommen/ som æder og drikker/ og de sige: See/ hvilken fraadser er det menniske/ og en viindranker/ tolderes og synderes ven. Og viisdommen er retferdiggiort af sine børn.

20. Da begyndte hand at straffe de stæder/ som hans kraftige gierninger vare fleest giorde udi/ at de havde ikke omvendt sig.

21. Væ dig Chorazin/ Væ dig Bethsaidan/ thi havde de kraftige gierninB 2 ger

ger været giorde i Tyro og Sidon/ som ere giorde hos eder / maatte de længe siden have omvendet sig i sæk og aske.

22. Dog siger jeg eder: Det skal gaae lideligere til med Tyro og Sidon paa dommens dag / end med eder.

23. Og du Capernaum som est ophøyet indtil himmelen/ du skalt stødes ned hen under indtil helvede. Thi dersom de kraftige gierninger havde været giorde i Sodomis/ som ere giorde hos dig/ da maatte de have blevet ved indtil paa denne dag.

24. Dog siger jeg eder: Det skal gaae lideligere til med de Sodomiters land paa dommens dag / end med dig.

25. Paa den samme tiid svarede Jesus/ og sagde: Jeg priser dig Fader/ Herre over himmelen og jorden / at du haver skiult dette for de vise og kloge/ og aabenbaret det for de umyndige.

26. Ja/ Fader/ thi det var saa behageligt for dig.

27. Alle ting ere mig overgivne af min Fader; Og ingen kiender Sønnen/ uden Faderen / og ingen kiender Faderen / uden Sønnen/ og den/ som Sønnen vil det aabenbare.

28. Kommer hid til mig alle I/ som arbeide og ere besværede / og jeg vil giøre eder hvile.

29. Tager mit aag paa eder / og lærer af mig/ thi jeg er sagtmodig og ydmyg af hiertet; Og I skulle finde hvile for eders siele.

30. Thi mit aag er gavnligt / og min byrde er let.

12. Capitel.

v. 1 Disciplerne pilke de ax om sabbaten. 9 Jesus læger en vissen haand 22. En besat ꝛc. 31. Prædiker om synd imod den hellig Aand. 46. Sine rette brødre/ søstre og moder.

Paa den tiid gik Jesus igiennem sæden om sabbaten / og hans disciple hungrede/ og begyndte at pilke ax af/ og aade.

2. Men der pharisæerne

erne saae det / sagde de til hannem: See/ dine disciple giøre det / som ikke sømmer sig at giøre om sabbaten.

3. Men hand sagde til dem: Have J ikke læst/ hvad David giorde / der hand og de/ som vare med hannem/ hungrede?

4. Hvorledes hand gik ind i Guds huus/ og aad de stue-brød / hvilke hannem ikke burde at æde / og ey dem / som vare med hannem / men allene præsterne?

5. Eller have J ikke læst i loven/ hvorledes præsterne vanhellige sabbaten i templen paa sabbaterne/ og ere (dog) uskyldige?

6. Men jeg siger eder / at den er her / som og er større end templen.

7. Men dersom J vidste / hvad det er: Jeg haver villie til miskundhed / og ikke til offer / da havde J ikke fordømt de uskyldige. Os:6/6. Mich:6/8.

8. Thi menniskens Søn er en Herre ogsaa over sabbaten.

9. Og hand gik derfra længere frem/ og kom i deres synagoge.

10. Og see / der var et menniske / som havde en vissen haand; Og de spurde hannem ad / og sagde: Maa mand helbrede om sabbaterne? At de kunde anklage hannem.

11. Men hand sagde til dem: Hvo er iblant eder/ som kand have et faar/ og dersom det falder i en grav for hannem om sabbaterne/ tager hand ikke fat paa det/ og løfter det op?

12. Hvor meget bedre er nu et menniske / end et faar? Derfor maa mand vel giøre got om sabbaterne.

13. Da sagde hand til det menniske: Udræk din haand; Og hand rakte den ud / og den blev helbrede som den anden.

14. Men pharisæerne ginge hen ud / og hulde raad mod hannem/ hvorledes de kunde omkomme hannem.

15. Men der Jesus

merkte det / vigede hand derfra; Og der fuldte meget folk efter hannem / og hand helbredede dem alle.

16. Og hand truede dem / at de skulde ikke aabenbare hannem.

17. Paa det det skulde fuldkommes / som er talet ved propheten Esaiam / som siger: E. 42/1.

18. See / det er min tiener / som jeg haver udvaldt / min Elskelige / til hvilken min siel haver behagelighed. Jeg vil sette min Aand paa hannem / og hand skal forkynde hedningene dom.

19. Hand skal ikke trette og ey raabe / og der skal ikke nogen høre hans røst paa gaderne.

20. Hand skal ikke sønderbryde det knusede rør / og ey udslykke den rygende hør / førend hand udfører dommen til seyer.

21. Og hedningene skulle haabe paa hans navn.

22. Da blev der en besat ført til hannem / som var blind og stum / og hand helbredede hannem / saa at den blinde og stumme baade talede og saae.

23. Og alt folket forferdedes og sagde: Er ikke denne den Davids Søn?

24. Men der pharisæerne det hørde / sagde de: Denne driver dievle ikke anderledes ud / end ved Beelzebub dievlenes øverste.

25. Men der Jesus vidste deres tanker / sagde hand til dem: Hvert rige / som bliver splidagtigt indbyrdes / bliver øde; Og hver stad eller huus / som bliver splidagtigt indbyrdes / skal ikke blive bestandigt.

26. Og om Satanas uddriver Satanam / er hand splidagtig mod sig selv / hvorledes skal da hans rige blive bestandigt?

27. Og om jeg uddriver dievle ved Beelzebub / ved hvem drive eders børn dem ud? Derfor skulle de være eders dommere.

28. Men dersom jeg uddriver dievle ved Guds Aand / er jo Guds rige kommet til eder.

29. El-

29. Eller / hvorledes kand nogen gaae ind i en sterkes huus / og røve hannem hans redskab fra / uden hand tilforn binder den sterke / og siden berøver haňem hans huus?

30. Hvo som ikke er med mig / er imod mig; Og hvo som ikke samler med mig / adspreder.

31. Derfor siger jeg eder: Al synd og bespottelse skal forlades menniskene; Men bespottelse imod Aanden skal ikke forlades menniskene.

32. Og hvo som taler noget imod menniskens Søn / det skal forlades hannem; Men hvo som taler imod den hellig Aand / hannem skal det ikke forlades / hverken i denne verden / ey heller i den tilkommende.

33. Lader enten træet være got / og god frugt derpaa / eller lader træet være ont / og ond frugt derpaa; Thi træet kiendes paa frugten.

34. J egle-unger / hvorledes kunde J tale got / efterdi J ere onde? Thi af hiertens overflødighed taler munden.

35. Et got menniske frembær gode ting af hiertens gode liggendefæ / og et ont menniske frembær onde ting / af det onde liggendefæ.

36. Men jeg siger eder / at menniskene skal giøre regenskab paa dommens dag for hvert unyttetligt ord / som de have talet.

37. Thi af dine ord skalt du siges retferdig / og af dine ord skalt du fordømmes.

38. Da svarede nogle iblant de skriftkloge og pharisæer / og sagde: Mestere / vi ville see tegn af dig.

39. Men hand svarede og sagde til dem: Den onde og hoeragtige slegt søger efter tegn / og hende skal intet tegn gives / uden Jonæ prophetes tegn.

40. Thi ligesom Jonas var tre dage og tre

nætter i hvalfiskens bug/ saa skal menniskens Søn være tre dage og tre nætter midt i jorden.

41. De folk af Ninive skulle opstaae i dommen mod denne slegt / og skulle fordømme den; Thi de omvendte sig ved Jonæ prædiken: Og see / her er mere end Jonas.

42. Dronningen af sønden skal opstaae i dommen mod denne slegt / og skal fordømme den; Thi hun kom fra jordens ende at høre Salomons viisdom: Og see / her er mere end Salomon.

43. Naar den urene aand er udfaren af menniset / vandrer hand igiennem tørre steder / søger hvile / og finder den ikke.

44. Saa siger hand/ jeg vil vende om til mit huus / som jeg gik ud af. Og naar hand kommer / finder hand det ledigt / feyet og prydet.

45. Saa gaaer hand hen / og tager syv andre aander til sig / som ere verre end hand selv / og naar de komme der ind / bye de der / og det sidste vorder verre med det samme menniske / end det første; Saa skal det og gaae denne onde slegt.

46. Men som hand endnu talede til folket / see / da stode hans moder og hans brødre uden for / som begierede at tale med hannem.

47. Da sagde en til hannem: See / din moder og dine brødre staae uden for / som begiere at tale med dig.

48. Men hand svarede / og sagde til den / som sagde hannem (det): Hvo er min moder? Og hvilke ere mine brødre?

49. Og hand rakte sin haand ud over sine disciple / og sagde: See / min moder og mine brødre.

50. Thi hvo som gior min Faders villie / som er i himlene / den er min broder / og søster og moder.

13. Capitel.

v. 1. Jesus lærer af skibet ved lignelser, tagne af 4slags sæd. 24. Af hveden og klinten. 31. Seneps-kornet. 33. Surdey. 44. Liggende-tæ. 45. Kostelige perle. 47. Vod. 53. Foragtes i sit fæderne-land.

Men den samme dag gik Jesus af huset / og satte sig hos havet.

2. Og der forsamledes meget folk til hannem / saa at hand stigede i skibet / og sad / og alt folket stod paa havs-bredden.

3. Og hand talede meget til dem ved lignelser / og sagde: See / der gik en sædemand ud at saae.

4. Og i det hand saaede / falt noget hos veyen / og fugle komme / og aaede det op.

5. Men noget falt paa steen-grund / der som det havde ikke megen jord / og voxte snart op / for det havde ikke dyb jord.

6. Men der solen gik op / blev det forbrændt / og for det havde ikke rod / visnede det.

7. Men noget falt i blant torne / og tornene voxte op / og qvalde det.

8. Men noget falt i god jord / og bar frugt / noget hundredefold / men noget tresindstyve fold / men noget tredivefold.

9. Hvo som haver øren at høre (med / hand) høre.

10. Og disciplene ginge til hannem / og sagde: Hvi taler du til dem ved lignelser?

11. Men hand svarede og sagde: Fordi det er eder givet / at forstaae himmeriges riges hemmelighed / men dennem er det ikke givet.

12. Thi hvo som haver / hannem skal gives / og hand skal have til overflod; Men hvo som ikke haver / hannem skal og tages fra / det hand haver.

13. Derfor taler jeg til dem ved lignelser; Thi de see ikke med seende øyen / og høre ikke med hørende øren / og forstaae ikke heller.

14. Og i dem fuldkommes Esaiæ spaadom / som

siger: Med hørelse skulle I høre / og ingenlunde forstaae / og seendes skulle I see / og ingenlunde vide.

C 6. 9.

15. Thi dette folkes hierte er bleven forhærdet / og de have hørt besværligen med ørene / og tillukt deres øyne / at de skulle ikke engang see med øynene / og høre med ørene / og forstaae med hiertet / og omvende sig / og jeg maatte helbrede dem.

16. Men salige ere eders øyen / at de see / og eders øren / at de høre.

17. Thi sandelig siger jeg eder / at mange propheter og retferdige begierede at see det I see / og saae [det] ikke; Og at høre det I høre / og hørde [det] ikke.

18. Saa hører nu den lignelse om sædemanden.

19. Naar nogen hører rigets ord / og forstaaer [det] ikke / [da] kom̄er den onde og river bort det / som er saaet i hans hierte: Det er den / som er saaet hos veyen.

20. Men det / som er saaet paa steen-grund / er den / som hører ordet / og annammer det strax med glæde;

21. Men haver ikke rod i sig / men bliver ved til en tiid; Men naar trængsel eller forfølgelse skeer for ordets skyld / strax forarges hand.

22. Men det / som er saaet iblant torne / er den / som hører ordet / og denne verdens omhyggelighed og rigdoms besvigelse qvæler ordet / og hand bær ikke frugt.

23. Men det / som er saaet i god jord / er den / som hører ordet / og forstaaer [det /] og giør endogsaa frugt / og noget bær hundredefold / men noget tresindstyvefold / men noget tredivefold.

24. Hand satte dem en anden lignelse for / og sagde: Himmeriges rige lignes ved et menniske / som saaede god sæd i sin ager.

25. Men der folkene sove / kom hans fiende og

saae-

saaede klinte midt iblant hveden/ og gik bort.

26. Men der grøden voxte / og bar frugt / da syntes ogsaa klinten.

27. Da ginge tienerne til husbonden/ og sagde til hannem: Herre / saaede du ikke god sæd i din ager? Hvoraf haver hand da klinten?

28. Men hand sagde til dem: Det haver et fiendsk menniske giort. Da sagde tienerne til hannem: Vilt du da / at vi skulle gaae bort / og luge dem af?

29. Men hand sagde: Ney / paa det I skulle ikke tillige rykke hveden op med / dersom I luge klinten af.

30. Lader dem baade voxe tilsammen indtil høsten; Og naar det er tid at høste/vil jeg sige til høstfolkene: Sanker først klintene tilsammen/ og binder dem i knippe / at mand kand opbrænde dem; Men samler hveden sammen i min lade.

31. Hand satte dem en anden lignelse for/ og sagde: Himmeriges rige lignes ved et seneps korn / som et menniske tog / og saaede i sin ager.

32. Hvilket er det mindste iblant al sæd/men naar det voxer op / [da] er det størst iblant mad urter/ og bliver et træ / at himeleus fugle komme/ og giøre rede iblant grenene derpaa.

33. Hand sagde dem en anden lignelse: Himmeriges rige lignes ved en surdey / hvilken en qvinde tog/ og deignede i tre maader meel / indtil det blev aldeles syred.

34. Jesus talede dette altsammen til folket ved lignelser / og uden lignelser talede hand intet til dem.

35. At det skulde fuldkommes / som er sagt ved propheten / som siger: Jeg vil oplade min mund i lignelser / jeg vil udsige det / som haver været skiult fra verdens begyndelse.

36. Da forlod Jesus folket fra sig / og kom i hu-

set /

set/ og hans disciple ginge til hannem/og sagde: Forklar os denne lignelse om klinten paa ageren.

37. Men hand svarede og sagde til dem: Den som saaer den gode sæd/ er menniskens Søn.

38. Men ageren er verden; Men den gode sæd ere rigets børn; Men klinten ere den ondes børn;

39. Men fienden/ som dem saaede/ er dievelen; Men høsten er verdens ende; Men høst-folkene ere englene.

40. Hvorfor/ ligesom klinten samles/og opbrændes med ild/ saa skal det og skee i verdens ende.

41. Menniskens Søn skal udsende sine engle/ og de skulle sanke af hans rige alle forargelser/ og dem/ som giøre uret.

42. Og skulle kaste dem i ild-ovnen/ der skal være graad og tændergnidsel.

43. Da skulle de retferdige skinne som solen i deres Faders rige. Hvo som haver øren at høre (med/ hand) høre.

44. Atter lignes himmeriges rige ved et liggende-fæ/ som er skiult i en ager/ hvilket et menniske fandt/ og skulte det/og gik hen for glæde/ som hand havde deraf/ og solte alt det hand havde/ og kiøbte den ager.

45. Atter lignes himmeriges rige ved en kiøbmand/ som søgte efter gode perler.

46. Og der hand fandt een kostelig perle/ gik hand bort/ og solte alt det hand havde/ og kiøbte den samme.

47. Atter er himmeriges rige ligesom en vod/ som kastes i havet/ og som samler af allehaande slag.

48. Naar det er fuldt/ da drage de det op paa havs-bredden/ og sidde og sanke de gode tilsammen i kar/ men de onde kaste de ud.

49. Ligesaa skal det gaae til i verdens ende. Englene skulle udgaae/ og skille de onde fra de retferdige.

50. Og skulle kaste dem i ild-

i ild-ovnen/ der skal være graad og tændergnidsel.

51. Jesus siger til dem: Forstode I dette altsammen? De sige til hannem: Ja Herre. Men hand sagde til dem:

52. Derfor hver skriftklog/ lærd til himmeriges rige/ er ligesom en husbonde/ der bærer frem af sit liggendesæ ny og gamle ting.

53. Og det begav sig/ der Jesus havde giort ende paa disse lignelser/ gik hand derfra.

54. Og kom i sit fæderneland/ og lærde dem i deres synagoger/ saa at de og forundrede sig saare/ og sagde: Hveden haver denne saadan visdom og kraftige gierninger?

55. Er hand ikke den tømmermands søn? Heder ikke hans moder Maria? Og hans brødre/ Jakob og Joses/ og Simon og Judas.

56. Og hans systre/ ere de ikke alle hos os? Hveden haver hand da dette altsammen?

57. Og de forargedes paa hannem; Men Jesus sagde til dem: En prophete er ikke foragtet/ uden i sit eget fæderneland og i sit eget huus.

58. Og hand giorde der ikke mange kraftige gierninger for deres vantroe.

14. Capitel.

v. 1. Herodis mening om Christo. 10 Johannes halshugges. 13. Jesus spiser 5000 mand i orken. 22. Gaaer paa vandet. 34. Helbreder mange syge.

PAa den tiid hørde Herodes den fierdingsfyrste Jesu rygte.

2 Og hand sagde til sine tienere: Denne er Johannes den døbere/ hand er opreist fra de døde/ derfor tee sig saadanne kraftige gierninger i hannem.

3. Thi Herodes havde grebet Johannem/ og bundet hannem/ og lagt (hannem) i fængsel for Herodiadis sin broders Philippi hustrues skyld.

4. Thi Johannes sagde

de til hannem: Det sømmer dig ikke at have hende.

5. Og hand havde gierne slaget hannem ihiel/ men hand frygtede sig for folket/ thi de hulde hannem som en prophete.

6. Men der Herodes holdt sin fødsels dag/ dantsede Herodiadis daatter for dem; Og det behagede Herodes vel.

7. Derfor lovede hand hende med en eed/at hand vilde give hende/hvad hun begierede.

8. Men som hun var tilforn underviist af sin moder/ sagde hun: Giv mig hid Johannis den døberes hovet paa et fad.

9. Og kongen blev bedrøvet; Dog for den eed/ og for deres skyld/ som sade med hannem til bords/ befalede hand det at gives hende.

10. Og hand sendte hen/ og halshug Johannem i fængslet.

11. Og hans hovet blev baaret frem i et fad/og givet pigen; Og hun bar det til sin moder.

12. Da komme hans disciple/ og toge legemet/ og jordede det. Og de komme og forkyndede Jesu det.

13. Og der Jesus det hørde/vigede hand derfra udi et skib/ til en øde sted særdeles. Og der folket [det] hørde/ fuldte de hannem [efter] til fods af stæderne.

14. Og Jesus gik frem og saae meget folk/ og ynkedes inderlig over dem/ og helbredede deres syge.

15. Men der det var blevet aften/ ginge hans disciple til hannem/og sagde: Denne er en øde sted/ og det er nu over tiden/ lad folket fra dig/ at de [kunde] gaae hen i byerne/ og kiøbe dem mad.

16. Men JEsus sagde til dem: De have ikke behov/ at gaae bort/ giver I dem at æde.

17. Men de sige til hannem: Vi have her intet/ uden fem brød og to fiske.

18. Men hand sagde:

Hen-

Henter mig dem hid.

19. Og hand bød folket sette sig ned paa græsset/ og tog de fem brød/ og de to fiske/ saae op i himmelen/ og velsignede og brød dem/ og gik sine disciple brødene/ men disciplene folket.

20. Og de aaede alle/ og bleve mætte; Og de toge op/ det der blev over af stykkerne tolv kurve fulde.

21. Men de som aade/ vare ved fem tusinde mænd/foruden qvinder og børn.

22. Og strax nødde Jesus sine disciple til/ at de ginge i skibet/ og fore over for hannem/ til den anden side/ indtil hand fik ladet folket fra sig.

23. Og der hand havde ladet folket fra sig/ gik hand allene op paa et bierg at bede. Men der det var blevet aften/ var hand der allene.

24. Men skibet var da allerede midt i havet/ og leed nød af bølgerne/ thi været var dem imod.

25. Men paa den fierde vægt om natten/ kom Jesus til dem/ og gik paa havet.

26. Og der disciplene saae hannem gaae der om paa havet/ bleve de forstrekkede/ og sagde: Det er et spøgelse; Og de raabte af rædsel.

27. Men Jesus talede strax med dem/ og sagde: Værer ved et frit mod; Det er jeg/ frygter ikke.

28. Men Peder svarede hannem/ og sagde: Herre/er det dig/ [da] bød mig komme til dig paa vandet.

29. Men hand sagde: Kom; Og Peder traadde af skibet/ og gik om paa vandet/at komme til Jesum.

30. Men som hand saae et sterkt vær/ blev hand forfærdet/ og begyndte at synke/ raabte og sagde: Herre/ hielp mig.

31. Og Jesus udrakte strax sin haand/ og tog fat paa hannem/ og siger til hannem: Du lidet troendes/ hvi tvilede du?

32. Og som de stigede

i ski-

i stibet/ stilledes været.

33. Men de/ som (vare) i stibet/ komme og falde ned for hannem/ og sagde: Du est sandelig Guds Søn.

34. Og de føre hen over/ og komme til Genezarets land.

35. Og der folket paa samme sted bleve hannem var/ sendte de ud i det gandske land/ trint omkring/ og førde alle/ som syge vare/ til hannem.

36. Og bade hannem/ at de maatte ikkun røre ved sømmen paa hans klæder. Og alle de/ som rørde derved / bleve helbrede.

15. Capitel.

v. 1 Jesus lærer at Guds bud skal holdes frem for menniskens stik. 11. Hvad som vanhelliger eller ikke. 21. Den Canaanæiske qvindes daatter helbredes etc. 32. 4000 mænd spises med syv brød og faa fiske.

Da komme skriftkloge og pharisæer af Jerusalem til Jesum / og sagde:

2. Hvi overtræder dine disciple de ældsies stik? Thi de toe ikke deres hænder / naar de æde brød.

3. Men hand svarede og sagde til dem: Hvi overtræde I og Guds bud/ for eders stikkes skyld?

4. Thi Gud haver budet/ sigendes: Du skalt ære fader og moder. Og hvo som bander fader eller moder / skal visselig dee.

Exod. 21/17. Lev: 20/9.

5. Men I sige: Hvo som siger til fader eller moder: Det er en gave/ som du af mig skulde være hiulpen med / hand tør og ikke ved at ære sin fader eller sin moder.

6. Og I have til intet giort Guds bud/ for eders stikkes skyld.

7. I syenskalke/ Esaias spaaede vel om eder / og sagde: E. 29/13.

8. Dette folk holder sig til mig med sin mund/ og ærer mig med læberne; men deres hierte er langt fra mig.

9. Men de dyrke mig for-

forgieves / i det de lære (saadan) lærdom / som er menniskens bud.

10. Og hand kaldede folket til sig / og sagde til dem: Hører til og forstaaer.

11. Det som indkommer i munden / vanhelliger ikke menniſket; Men hvad som gaar udaf munden / det vanhelliger menniſket.

12. Da ginge hans disciple frem og sagde til hannem: Vedst du / at pharisæerne have forarget sig / der de hørde din tale?

13. Men hand svarede og sagde: Al plantelse / som min himmelske Fader ikke haver plantet / skal med rod oprykkes.

14. Lader dem fare / blinde ere blindes ledere; Men naar en blind leder en blind / da maa de baade falde i graven.

15. Men Peder svarede og sagde til hannem: Udleg os denne ligneIse.

16. Men Jesus sagde: Ere og I endnu saa uforstandige?

17. Agter I ikke endnu / at alt det som indkommer i munden / (det) gaaer i bugen / og bliver udkast ved den naturlige gang?

18. Men det som gaaer udaf munden / kommer af hiertet / og det vanhelliger menniſket.

19. Thi af hiertet kommer onde tanker / mandslæt / hoer / skorlevnet / tyverie / falske vidnesbyrd / bespottelse.

20. Disse ere de ting / som vanhellige menniſket; Men at æde med utvene hænder / vanhelliger ikke menniſket.

21. Og Jesus gik derud fra / og drog bort i Tyri og Sidons egne.

22. Og see en Cananæiſke qvinde gik af de samme grendser / og raabte efter hannem og sagde: Ach Herre / Davids Søn / forbarme dig over mig / min daatter plages ilde af dievelen.

23. Men hand svarede hende ikke et ord. Da traad-

traadde hans disciple til hannem/ bade hannem/ og sagde: Skil dig af med hende/ thi hun raaber efter os.

24. Men hand svarede og sagde: Jeg er ikke udsendt/ uden til de fortabte faar af Israels huus.

25. Men hun kom og tilbad hannem og sagde: Herre/ hielp mig.

26. Men hand svarede og sagde: Det er ikke smukt/ at mand tager brødet fra børnene/ og kaster det for smaa hunde.

27. Men hun sagde: Ja Herre/ smaa hunde æde dog af de smuler/ som falde af deres herres bord.

28. Da svarede Jesus og sagde til hende: O qvinde/ din troe er stor/ dig ske som du vilt. Og hendes daatter blev karsk fra den samme time.

29. Og Jesus gik derfra længer frem/ og kom til det Galilæiske hav/ og gik op paa bierget/ (og) satte sig der.

30. Og der kom meget folk til hannem/ som havde med sig halte/ blinde/ stumme/ kroblinge/ og mange andre/ og kaste dem for Jesu fødder/ og hand helbredede dem.

31. Saa at folket forundrede sig/ der de saae/ at de stumme talede/ kroblinge vare helbrede/ halte ginge/ og de blinde saae. Og de prisede Israels Gud.

32. Men Jesus kaldede sine disciple til sig/ og sagde: Mig ynkes inderlig over folket; Thi de have nu tovet hos mig i tre dage/ og have intet at æde: Og jeg vil ikke lade dem fastendes fra mig/ paa det de skulle ikke vansmægtes paa veyen.

33. Og hans disciple sige til hannem: Hvoden skulle vi faae saa meget brød i ørken/ at vi kunde mætte saa meget folk?

34. Og Jesus siger til dem: Hvor mange brød have I? men de sagde: syv/ og faa smaa fiske.

35. Og hand bød folket sette sig ned paa jorden.

36.

36. Og hand tog de syv brød / og fiskene / takkede / brød dem / og gik sine disciple dem; Men disciplene folket.

37. Og de aaede alle / og bleve mætte / og de toge syv kurve fulde op / af de stykker / som vare levnede.

38. Men de / som havde ædet / vare fire tusinde mænd / foruden qvinder og børn.

39. Og der hand havde ladet folket fra sig / gik hand udi et skib / og kom til Magdala grændser.

16. Capitel.

v. 4. Jesus taler om Jonæ prophetes tegn. 5. Pharisæernes surdey. 13. Petrus gior bekiendelse om Christo. 21. Jesus forkynder sin død og lidelse.

Og pharisæerne og sadducæerne ginge frem til hannem / de fristede hannem / og begierede / at hand vilde vise dem et tegn af himmelen.

2. Men hand svarede og sagde til dem: Om aftenen sige I / det bliver en stiøn dag / thi himmelen er rød.

3. Og om morgenen / det bliver storm i dag / thi himmelen er rød og mørk. I syenskalke / himmelens skikkelse kunde I dømme / kunde I da ikke ogsaa dømme tidernes tegn?

4. Denne onde og hoer-agtige slegt begierer tegn / og hende skal intet tegn gives / uden Jonæ prophetes tegn. Og hand forlod dem / og gik bort.

5. Og der hans disciple vare farne over / havde de glemt at tage brød (med sig.)

6. Men Jesus sagde til dem: Seer til / og tager eder vare for pharisæernes og sadducæernes surdey.

7. Da tænkte de ved dem selv / og sagde: (Det er det) at vi toge ikke brød (med os.)

8. Men der Jesus det vidste / sagde hand til dem: I lidet troendes / hvi tænke I ved eder selv / at I toge ikke brød (med eder?)

9. Forstaae I ikke endnu?

nu? Komme J ikke heller ihu de fem brød/ iblant de fem tusinde/ og hvor mange kurve toge J da op?

10. Ikke heller de syv brød/ iblant de fire tusinde/ og hvor mange kurve toge J da op?

11. Hvorledes forstaae J da ikke/ at jeg siger eder ikke om brød/ (naar jeg siger:) Tager eder vare for pharisæernes og sadducæernes surdey?

12. Da forstode de/ at hand havde ikke sagt/ at de skulle vogte dem for brødenes surdey/ men for pharisæernes og sadducæernes lærdom.

13. Men der Jesus var kommen til Cesaræ/ Philippi (stads) egne/ spurde hand sine disciple ad/ og sagde: Hvem sige folket mig/ som er menniskens Søn/ at være?

14. Men de sagde: Nogle sige Johannem den døbere/ andre Eliam/ men andre Jeremiam/ eller en af propheterne.

15. Hand siger til dem: Men hvem sige (da) J mig at være?

16. Da svarede Simon Petrus og sagde: Du est Christus den levende Guds Søn.

17. Og Jesus svarede og sagde til hañem: Salig est du Simon Jonæ søn; Thi kiød og blod haver ikke aabenbaret dig (det)/ men min Fader/ som er i himlene.

18. Men jeg siger dig ogsaa/ at du est Petrus/ og paa denne klippe vil jeg bygge min menighed/ og helvedes porte skal ikke faae magt over hende.

19. Og jeg vil give dig himmeriges riges nøgle; Og hvad som du faar bundet paa jorden/ det skal være bunden i himlene: Og hvad som du faaer løst paa jorden/ det skal være løst i himlene.

20. Da bød hand sine disciple/ at de skulde ingen sige/ at hand var Jesus den Christus.

21. Fra den tiid begyndte Jesus at give sine disciple tilkiende/ at hannem bur-

burde at gaae til Jerusalem / og lide meget af de ældste og ypperste præster og skriftkloge/ og slaaes ihiel/ og opstaae tredie dag.

22. Og Peder tog hannem til sig / begyndte at straffe hannem/ og sagde: Herre/ spar dig selv ; Det skee dig ingenlunde.

23. Men hand vendte sig om/ og sagde til Peder: Viig bag mig Satan/ du est mig til forargelse; Thi du sandser ikke/ hvad Gud hører til / men det / som menniskene hører til.

24. Da sagde Jesus til sine discipele : Vil nogen komme efter mig / hand forsage sig selv / og tage sit kors og følge mig.

25. Thi hvo som vil frelse sit liv / skal miste det ; Men hvo som mister sit liv for min skyld / skal finde det.

26. Thi hvad gavner det menniske / om hand vinder den gandske verden/ og tog dog skade paa sin siel? Eller hvad vederlag kand et menniske give for sin siel?

27. Thi menniskens Søn skal komme i sin Faders herlighed med sine engle; Og da skal hand betale hver efter sin gierning.

28. Sandelig siger jeg eder: Her staae nogle/ som ikke skal smage døden / førend de see menniskens Søn komme i sit rige.

17. Capitel.

v. 1. Christus forvandles paa bierget. 14. Helbreder den besatte maanedsyge. 22 Forkynder sin død 24. Giver en stater til skat.

Og ser dage derefter / tog Jesus Petrum og Jacobum/ og hans broder Johannem til sig / og førde dem særdeles op paa et høyt bierg.

2. Og blev forvandlet for dem. Og hans ansigt skinnede som solen / men hans klæder bleve hvide som lyset.

3. Og see/ da aabenbaredes Moses og Elias for dem / de talede med hannem.

4. Da svarede Peder/ og

og sagde til Jesum: Herre/ her er os got at være; Vilt du/ da ville vi giøre tre bolige/ dig een/ og Mosi een/ og Eliæ een.

5. Der hand saa talede/ see/ da overskyggede en klar sky dem; Og see/ en røst (kom) af skyen/ som sagde: Denne er min Søn den elskelige/ i hvilken jeg haver god behagelighed; Hører hannem.

6. Og der disciplene hørde det/ fulde de ned paa deres ansigt/ og frygtede saare.

7. Og Jesus traadde frem/ rørde ved dem/ og sagde: Staaer op/ og frygter ikke.

8. Men der de opløfte de deres øyen/ saae de ingen/ uden Jesum allene.

9. Og der de ginge ned af bierget/ bød Jesus dem/ og sagde: I skulle ingen sige denne syn/ førend menniskens Søn er opstanden fra døde.

10. Og hans disciple spurde hannem ad/ og sagde: Hvad sige da de skriftlærde/ at Elias bør tilforn at komme?

11. Men Jesus svarede/ og sagde til dem: Elias kommer vel først/ og skal stikke alting til rette.

12. Men jeg siger eder/ at Elias er nu kommen/ og de kiendte hannem ikke/ men giorde mod hannem/ hvad de vilde: Saa skal ogsaa menniskens Søn lide af dem.

13. Da forstode disciplene/ at hand havde talet til dem om Johanne den døbere.

14. Og der de komme til folket/ gik et menniske til hannem/ og faldt hannem til fode.

15. Og sagde: Herre/ forbarm dig over min søn/ thi hand er maaned-syg/ og haver en svar pine; Thi hand falder ofte i ild/ og ofte i vand.

16. Og jeg ledde hannem til dine disciple/ og de kunde ikke helbrede hannem.

17. Men Jesus svarede/ og sagde: O du vantroe og forvendt slegt/ hvorlænge skal jeg være hos eder? Hvor-

Hvorlænge skal jeg lide eder? Leder mig hannem hid.

18. Og Jesus truede hannem/ og dievelen foer ud af hannem; Og drengen blev karsk fra den samme stund.

19. Da ginge Jesu disciple til hannem særdeles/ og sagde: Hvi kunde vi ikke uddrive hannem?

20. Men Jesus sagde til dem: For eders vantroes skyld. Thi sandelig siger jeg eder: Dersom I have troe/ som et seneps korn/ maa I sige til dette bierg: Flyt dig herfra derhen/ saa skal det flytte sig/ og eder skal intet være umueligt.

21. Men denne art farer ikke ud/ uden ved bøn og faste.

22. Men der de havde deres omgængelse i Galilæa/ sagde Jesus til dem: Menniskens Søn skal antvordis i menniskers hænder.

23. Og de skulle slaae hannem ihiel/ og hand skal opstaae den tredie dag. Og de bleve saare bedrøvede.

24. Men der de komme til Capernaum/ ginge de til Peder/ som toge skattens penninge op/ og sagde: Giver ikke eders Mestere (skattens) penninge?

25. Hand sagde: Ja. Og der hand kom i huset/ forekom Jesus hannem/ og sagde: Hvad tykkes dig Simon/ af hvem tager konger paa jorden told eller skat? Af deres børn eller af fremmede?

26. Peder siger til hannem: Af fremmede. Jesus sagde til hannem: Da ere børnene fri.

27. Men paa det vi skulle ikke forarge dem/ da gak hen til havet/ kast en krog/ og tag den første fisk/ som kommer op; Og naar du lader dens mund op/ skalt du finde en stater/ tag den samme/ og giv dem for mig og dig.

18. Capitel.

v. 1. Jesus lærer sine disciple ydmygched. 6. Om forargelse. 15. Om broderlig straf. 21. Om forladelse.

Paa

Paa den samme stund ginge disciplene til Jesum/ og sagde: Hvo er dog den største i himmerriges rige?

2. Og Jesus kaldede et barn til sig/ og stillede det midt iblant dem.

3. Og sagde: Sandelig siger jeg eder: Uden I omvende eder/ og vorde som børn/ da komme I ikke ind i himmeriges rige.

4. Derfor/ hvo som sig selv fornedrer/ som dette barn/ hand er den største i himmeriges rige.

5. Og hvo som annammer saadant et barn i mit navn/ hand annammer mig.

6. Men hvo som forarger een af disse smaa/ som tro paa mig/ hannem er det bedre/ at der var hengt en mølle-steen om hans hals/ og hand var senkt i havsens dybhed.

7. Væ verden for forargelses skyld; Thi det er fornøden/ at forargelser skulle komme/ dog væ det menniske/ ved hvilket forargelse kommer.

8. Men dersom din haand eller din fod forarger dig/ (da) hug dem af/ og kast fra dig. Det er dig bedre/ at du gaaer halt ind i livet/ eller en krøbling/ end at du haver to hænder eller to fødder/ og kastes i den evige ild.

9. Og dersom dit øye forarger dig/ (da) riiv det ud/ og kast fra dig. Det er dig bedre/ at du gaaer ind i livet med eet øye/ end at du haver to øyen og kastes i helvedes ild.

10. Seer til/ at I ikke foragte een af disse smaa; Thi jeg siger eder: Deres engle i himlene see altiid min Faders ansigt/ som (er) i himlene.

11. Thi menniskens Søn er kommen/ at giøre det saligt/ som var fortabt.

12. Hvad tykkes eder? Om et menniske havde hundrede faar/ og eet af dem foer vild? Forlader hand ikke da de ni og halvfemtesindstive/ og gaaer paa biergene/ og leder efter det/ som var faret vild.

13. Og hender det sig saa/

saa/at hand finder det/ sandelig siger jeg eder/at hand glæder sig over det/ mere end over de ni og halvfemtesindstive/ som ikke fore vild.

14. Saa er og ikke eders Faders villie/ som er i himlene/ at een af disse smaae skal fortabes.

15. Men om din broder synder mod dig/ da gak hen/ og straf hannem imellem dig og hannem allene; Hører hand dig/ da haver du vundet din broder.

16. Men hører hand ikke/ da tag endnu een eller to med dig/ paa det al sagen skal blive fast i to eller tre vidnes mund.

17. Men hører hand dennem ikke/ da sig det for menigheden. Men hører hand ikke menigheden/ da holt hannem for en hedning og toldere.

18. Sandelig siger jeg eder: Hvadsomhelst I binde paa jorden/ skal være bundet i himmelen/ og hvadsomhelst I løse paa jorden/skal være løst i himmelen.

19. Atter siger jeg eder/ at dersom to af eder blive eens paa jorden/ hvor om det er/ at de ville bede/ det skal vederfares dem af min Fader/ som er i himlene.

20. Thi hvor som to eller tre ere forsamlede i mit navn/der er jeg midt iblant dem.

21. Da gik Peder frem til hannem/og sagde: Herre/ hvor ofte skal jeg forlade min broder/ som synder imod mig? Er det nok syv gange?

22. Jesus siger til hannem: Jeg siger dig ikke indtil syv gange/ men indtil halvfierdesindstive gange syv gange.

23. Derfor er himmerriges rige lignet ved et menniske som var en konge/ som vilde holde regnskab med sine tienere.

24. Men der hand begyndte at regne/ kom een for hannem/ som var ti tusinde pund skyldig.

25. Men der hand havde nu ikke at betale med/ bød Herren hañem at sel-

ges / og hans hustru og børn / og alt det hand havde / og betales.

26. Men tieneren faldt ned / og tilbad hannem / og sagde: Herre / vær langmodig med mig / og jeg vil betale dig altsammen.

27. Da ynkedes inderlig samme tieneres herre over hannem og gav hannem løs / og forlod ham gielden.

28. Men den same tienere gik heu ud / og fandt een af sine medtienere / som var hannem hundrede penninge skyldig; Og hand greb fat paa hannem / og vilde qvæle hannem / og sagde: Betal mig / det du est skyldig.

29. Da faldt hans medtienere ned for hans fødder / og bad hannem / og sagde: Vær langmodig med mig / jeg vil betale dig altsammen.

30. Men hand vilde ikke / men gik hen / og kastede hannem i fængsel / indtil hand betalde / det hand var skyldig.

31. Men der hans medtienere saae det / som skeet var / bleve de saare bedrøvede / og komme / og aabenbarede for deres Herre alt det / som skeet var.

32. Da kaldede hans Herre hannem for / og siger til hannem: Du onde tienere / al den gield forlod jeg dig / fordi du badst mig.

33. Burde dig da ikke ogsaa at forbarme dig over din medtienere / ligesom jeg og haver forbarmet mig over dig?

34. Og hans herre blev vred / og antvortede hannem dem / som pine / indtil hand betalede altsammen / det hand var hannem skyldig.

35. Saa skal og min himelske Fader giøre mod eder / om I ikke forlade af eders hierter hver sin broder deres brøst.

19. Capitel.

v. 1. Christus læger de syge. 7. Svarer pharisæerne om skilsmisse imellem mand og qvinde. 13. Legger haand paa de smaa børn. 23. Lærer de riges tilstand ꝛc.

Og det skeede / der Jesus hayde endet disse

se ord / reiste hand hen af Galilæa / og kom i Judææ grændser / over Jordan.

2. Og meget folk fuldte hannem efter / og hand helbredede dem sammested.

3. Og pharisæerne traadde til hannem / som fristede hannem / og sagde til hannem: Maa en mand skille sin hustru fra sig for hvadsomhelst sag?

4. Men hand svarede / og sagde til dem: Have J ikke læst / at den / som giorde dem af begyndelsen / giorde dem mand og qvinde?

5. Og sagde: Derfor skal manden forlade faderen og moderen / og blive fast hos sin hustru; Og de to skulle være eet kiød.

6. Saa ere de nu ikke længere to / men eet kiød. Derfor / hvad som Gud har tilsammensøyet / skal menniskét ikke adskille.

7. De sige til hannem: Hvorfor bød da Moses at give et skilsmisse-brev / og skille hende fra sig?

8. Hand siger til dem: Moses tilstedde eder at skille eders hustruer fra eder / for eders hiertes haardheds skyld; Men af begyndelsen haver det ikke saa været.

9. Men jeg siger eder / at hvo som skiller sin hustru fra sig / uden det er for hoers skyld / og tager en anden til egte / hand bedriver hoer / og hvo som tager den adskilde til egte / hand bedriver hoer.

10. Hans disciple siger til hannem: Staaer mandens sag saa med hustruen / da er det ikke got at gifte sig.

11. Men hand sagde til dem: Dette ord fatte ikke alle / men de / som det er given.

12. Thi der ere gildinge / som ere saa fødde af moders liv; Og der ere gildinge / som ere gildede af menniskene; Og der ere gildinge / som have gildet sig selv for himmeriges rige. Hvo det kand begribe / hand begribe det.

13. Da bleve der smaae børn førde til hannem / at hand skulde legge hænder-

ne paa dem/og bede; Men disciplene straffede dem.

14. Da sagde Jesus: Lader de smaae børn betæne/og formener dem ikke at komme til mig; Thi himeriges rige hører saadanne til.

15. Og hand lagde hænderne paa dem/ og drog derfra.

16. Og see/ een traadde frem/ og sagde til hannem: Gode mestere/hvad got skal jeg giøre/ at jeg maae have et evigt liv?

17. Men hand sagde til hannem: Hvi kalder du mig god? Ingen er god/ uden een/ som er Gud. Men vilt du indgaae til livet/da holt budene.

18. Hand siger til hannem: Hvilke? Men Jesus sagde: Dette/du skalt ikke ihielslaae; Du skalt ikke bedrive hoer; Du skalt ikke stiele; Du skalt ikke bære falskt vidnesbyrd.

19. Er din fader og moder; Og du skalt elske din næste/som dig selv.

20. Da siger den unge karl til hannem: Det haver jeg huldet altsammen fra min ungdom; Hvad fattes mig endnu?

21. Jesus sagde til hannem: Vilt du være fuldkommen/ da gak hen/ selg hvad du haver/ og giv fattige det; Og du skalt have liggendefæ i himmelen; Og kom/ følg mig.

22. Men der den unge karl hørde det ord/ gik hand bedrøvet bort; Thi hand havde meget gods.

23. Da sagde Jesus til sine disciple: Sandelig siger jeg eder/ at en riig kommer neppelig ind i himmeriges rige.

24. Men atter siger jeg eder: Det er lettere/ at et kamel gaaer igiennem et naale-øye/ end at en riig kommer ind i Guds rige.

25. Men der hans disciple hørde det/ bleve de saare forfærdede/og sagde: Hvo kand da blive salig?

26. Da saae Jesus paa dem/og sagde til dem: Hos menniskene er det umueligt/ men hos Gud ere alle ting muelige.

27.

27. Da svarede Peder/ og sagde til hannem: See/ vi have forladt alle ting/ og fuldt dig; Hvad skal vi da have?

28. Men Jesus sagde til dem: Sandelig siger jeg eder/ at I som have efterfuldt mig/ udi gienfødselen/ naar menniskens Søn skal sidde paa sin herligheds stoel/ skulle I ogsaa sidde paa tolv stole/ og domme de tolv Israels stammer.

29. Og hvo som forlader huus/ eller brødre/ eller søstre/ eller fader/ eller moder/ eller hustru/ eller børn/ eller agre/ for mit navns skyld/ skal faae det hundrede fold/ og arve det evige liv.

30. Men mange/ som ere de første/ skulle blive de sidste/ og de sidste/ de første.

20. Capitel.

v. 1. Lignelsen om arbeidere i vingaarden. 20. Jesus straffer Zebedæi sønner. 29. Helbreder 2 blinde hos Jericho.

Thi himmeriges rige lignes ved et menniske/ som var en husbonde/ som udgik tilig om morgenen/ at leye arbeidere i sin vingaard.

2. Men der hand blev forligt med arbeiderne om en penning til dagløn/ sendte hand dem i sin vingaard.

3. Og gik ud ved den tredie time/ og saae andre staae ledige paa torvet.

4. Og hand sagde til dem: Gaaer I ogsaa hen i vingaarden/ og jeg vil give eder hvad ret er.

5. Men de ginge hen. Hand gik atter ud/ ved den siette og niende time/ og giorde ligesaa.

6. Men ved den ellevte time gik hand ud/ og fandt andre staae ledige/ og siger til dem: Hvi staae I her den gandske dag ledige?

7. De sige til hannem: Thi ingen leyede os. Hand siger til dem: Gaaer I ogsaa hen i vingaarden/ og hvad ret er/ skulle I faae.

8. Men der det blev aften/ siger vingaardens Herre til sin foged: Kald arbeiderne/ og giv dem

løn/ og begynd paa de sidste indtil de første.

9. Og de komme/ som vare leyede ved den ellevte time/ og finge hver sin penning.

10. Men der de første komme/ meente de/ at de skulde faaet mere/ og de finge ogsaa hver sin penning.

11. Men der de finge den/ knurrede de imod husbonden.

12. Og sagde: Disse sidste have (ikkun) arbeidet een time/ og du haver gjort dem lige med os/ som have baaret dagens byrde og hede.

13. Men hand svarede/ og sagde til een af dem: Ven/ jeg gjør dig ikke uret; Eft du ikke forligt med mig om en penning?

14. Tag dit/ og gak hen. Men jeg vil give denne sidste/ som og dig.

15. Eller haver jeg ikke magt til at gjøre med mit/ hvad jeg vil? Eller er dit øye derfor ont/ at jeg er god.

16. Saa skulle de sidste blive de første/ og de første de sidste. Thi mange ere kaldede/ men faa udvalde.

17. Og Jesus drog op til Jerusalem/ og tog de tolv disciple særdeles til sig paa veyen/ og sagde til dem:

18. See/ vi reise op til Jerusalem/ og menniskens Søn skal antvordes de ypperste præster og skriftkloge/ og de skulle fordømme hannem til døde;

19. Og skulle antvorde hedningene hannem/ til at bespotte/ og hudstryge/ og korsfæste; Og paa tredie dag skal hand opstaae.

20. Da gik Zebedæi sønners moder til hannem med sine sønner/ faldt ned/ og bad hannem om noget.

21. Men hand sagde til hende: Hvad vilt du? Hun siger til hannem: Sig/ at disse mine to sønner sidde i dit rige/ den eene hos din høyre/ og den anden hos din venstre side.

22. Men Jesus svarede/ og sagde: J vide ikke/ hvad J bede om. Kunde

J

J drikke den kalk / som jeg skal drikke / og døbes med den daab / som jeg skal døbes med ? De sige til hannem : Vi kunde.

23. Og hand siger til dem : Min kalk skulle J vel drikke / og med den daab / som jeg skal døbes med / skulle J døbes ; Men at sidde hos min høyre og min venstre side / er ikke mit at give / men dem / som det er beredt af min Fader.

24. Og der de ti det hørde / bleve de meget vrede over de to brødre.

25. Men Jesus kalde de dem til sig / og sagde : J vide / at hedningers fyrster herske over dennem / og de store have magt over dem.

26. Saa skal det ikke være iblant eder ; Men hvo som vil være stor iblant eder / skal være eders tienere.

27. Og hvo som vil være den ypperste / skal være eders tienere.

28. Ligesom menniskens Søn er ikke kommen at lade sig tiene / men at tiene / og give sit liv til et gienlø-

selses betalning for mange.

29. Og der de ginge ud fra Jericho / fuldte meget folk efter hannem.

30. Og see / der sadde to blinde hos veyen / og der de hørde / at Jesus gik frem / raabte de / og sagde : Herre / Davids søn / forbarm dig over os.

31. Da truede folket dem / at de skulde tie ; Men de raabte mere og sagde : Herre / Davids søn / forbarme dig over os.

32. Og Jesus stod stille og kaldede ad dem / og sagde : Hvad ville J / jeg skal giøre eder?

33. De sige til hannem : Herre / at vore øyne maatte oplades.

34. Men Jesus ynkedes inderlig / og rørde ved deres øyne. Og strax bleve deres øyne seendes / og de efterfuldte hannem.

21. Capitel.

v. 1. Jesus rider ind i Jerusalem. 10. Renser templen. 18. Figentræet visner. 23. Pharisæerne giendrives. 28. Lignelsen om de to sønner. 33. Om viingaards herren /

ren/ og viingaards-folkenes mord paa hans søn.

Der de komme nær til Jerusalem/ og vare komne til Bethphage/ til olie-bierget/ da sendte Jesus to af sine disciple/

2. Og sagde til dem: Gaaer bort i den by/ som ligger for eder/ og strax skal I finde en aseninde bunden/ og et føl med hende; Løser dem/ og fører dem til mig.

3. Og dersom nogen taler eder noget til/ da siger/ at Herren haver dem behov; Saa skal hand strax fremsende dem.

4. Men dette skeede altsammen/ at det skulde fuldkommes/ som er sagt ved propheten/ som siger:

5. Siger Zions daatter: See/ din konge kommer til dig sagtmodig/ og rider paa et asen/ og paa den undertvingdes føl. Zach. 9/9.

6. Men disciplene ginge hen/ og giorde som Jesus befol dem;

7. Og hente aseninden og føllet/ og lagde deres klæder paa deñem/ og hand satte sig derpaa.

8. Men de fleste af folket bredde deres klæder paa veyen; Men andre hugge grene af træerne/ og stredde paa veyen.

9. Men folket som gik for og fuldte efter/ raabte og sagde: Hosanna den Davids Søn; Lovet være den/ som kommer i Herrens navn; Hosanna i det høyeste.

10. Og der hand drog ind i Jerusalem/ da oprørdes den gandske stad/ og sagde: Hvo er denne?

11. Men folket sagde: Det er Jesus den prophete/ den af Nazareth udaf Galilæa.

12. Og Jesus gik ind i Guds tempel/ og uddrev alle dem/ som solde og kiøbte i templen/ og omstøtte vexlernes bord/ og duekrømmernes stole.

13. Og siger til dem: Der er strevet; Mit huus skal kaldes et bede-huus; Men I have giort en røvere-kule deraf.

14. Og der ginge blinde

de og halte til hannem i templen; Og hand helbredede dem.

15. Men der de ypperste præster og skriftkloge saae de underlige gierninger/ som hand giorde/ og at børnene raabte i templen/ og sagde: Hosanna den Davids Søn/ bleve de meget vrede.

16. Og sagde til hannem: Hører du hvad disse sige? Men Jesus siger til dem: Ja/ have I aldrig læst/ at af de umyndiges og diendes mund skalt du berede lov? Ps. 8/3.

17. Og hand forlod dem/ og gik hen udaf staden til Bethanien/ og blev der.

18. Men der hand om morgenen gik til staden igien/ hungrede hannem.

19. Og hand saae et figentræ hos veyen/ og gik dertil/ og fandt intet derpaa/ uden blade allene; Og hand siger til det: (Nu) vorr aldrig mere frugt paa dig. Og figentræet visnede strax.

20. Og der disciplene saae det/ forundrede de sig/ og sagde: Hvorledes visnede figentræet saa snart?

21. Men Jesus svarede/ og sagde til dem: Sandelig siger jeg eder: Dersom I have tro/ og ikke tvile/ da skulle I ikke allene giøre saadant med figentræet; Men dersom I og sige til dette bierg: Løft dig op/ og kast dig ned i havet/ da skal det skee.

22. Og alt det I bede om i bønnen/ dersom I tro/ da skulle I faae det.

23. Og som hand kom i templen/ da traadde til hannem/ i det hand lærde/ de ypperste præster og de ældste iblant folket og sagde: Med hvad magt giør du dette? Og hvo haver givet dig denne magt?

24. Men Jesus svarede og sagde til dem: Jeg vil og spørge eder ad eet ord/ dersom I sige mig det/ da vil jeg og sige eder/ med hvad magt jeg giør dette.

25. Johannis daab/

hveden var den? Af himmelen eller af menniskene? Men de tænkte ved sig selv/ og sagde: Sige vi/ af himmelen / da siger hand til os: Hvi troede I hannem da ikke?

26. Men sige vi/ af menniskene / da frygte vi os for folket; Thi de holdte alle Johannem som en prophete.

27. Og de svarede Jesu og sagde: Vi vide det ikke. Da sagde hand og til dem: Saa siger jeg eder ikke heller / med hvad magt jeg gior dette.

28. Men hvad tykkes eder? En mand havde to sønner; Og hand gik til den første/ og sagde: Søn/ gak hen/ arbeide i dag udi min viingaard.

29. Men hand svarede og sagde: Jeg vil ikke. Men derefter angrede det hannem/ og hand gik hen.

30. Og hand gik til den anden / og sagde ligesaa. Men hand svarede/ og sagde: Herre / Ja / og gik ikke hen.

31. Hvilken af de to giorde Faderens villie? De sige til hannem: Den første. Jesus siger til dem: Sandelig siger jeg eder / at toldere og skøger gaae for eder i Guds rige.

32. Thi Johannes kom til eder paa retferdighedens vey/ og I troede hannem ikke; Men toldere og skøger troede hannem. Men enddog I det saae / da angrede det eder (allige vel) ikke derefter / at I kunde have troet hannem.

33. Hører en anden lignelse. Et menniske var en husbonde / som havde plantet en viingaard / og havde giort et gierde deromkring/ og gravet en persse derudi/ og bygt et taarn/ og fik viingaardsmænd hannem/ og foer uden lands.

34. Men der frugtens tiid kom / sendte hand sine tienere til viingaardsmændene / at annamme hans frugt.

35. Da toge viingaardsmændene hans tienere / den eene sloge de/ men en anden myrdede de / men

en

en anden stenede de.

36. Hand sendte atter andre tienere/ flere end de første; Og de giorde ligesaa mod dennem.

37. Men derefter sendte hand sin søn til dem/og sagde: De skulle frygte for min søn.

38. Men der viingaardsmændene saae sønnen/sagde de til hver andre: Denne er arvingen/ kommer/ lader os myrde hannem/ og vende hans arve-gods til os.

39. Og de toge hannem/ og støtte hannem ud af viingaarden/ og myrdede hannem.

40. Hvorfor naar viingaardens herre kommer/ hvad skal hand da giøre disse viingaardsmænd?

41. De sige til hannem; Hand skal ilde omkomme de onde/ og faae andre viingaardsmænd sin viingaard/ som skulle give hannem frugt i deres tider.

42. Jesus sagde til dem: Have I ikke læst nogensinde i skrifterne; Den steen/ som bygningsmændene forskøde/ den er bleven til en hoved-hiørnesteen; Det er skeet af Herren/ og det er underligt for vore øyen. Ps. 118/22.23

43. Derfor siger jeg eder/ at Guds rige skal tages fra eder/ og gives hedningene/ som skal giøre frugt deraf.

44. Og hvo som falder paa denne steen/ hand skal sønderstødes; Men hvilken den falder paa/ hannem skal den sønderknuse.

45. Og der de ypperste præster og pharisæerne hørde hans lignelse/ da merkte de/ at hand talede om dem.

46. Og de tragtede efter at gribe hannem/ men de frygtede for folket; Thi de holdte hannem som en prophete.

22. Capitel.

v. 1. Lignelsen om en kongesøns bryllup. 9. Hedningenes kald. 15. Keyseren skal gives skat. 23. Christus stopper munden paa sadducæerne. 31. Om opstandelsen. 36. Hvilket der er det største bud

bud i loven. 41. Christus Davids Søn og Herre.

Og Jesus svarede / og talede atter ved lignelser til dem / og sagde:

2. Himeriges rige ligues ved et menniske / som var en konge / som giorde sin sens bryllup.

3. Og udsendte sine tienere / at kalde dem / som budne vare til bryllup; Og de vilde ikke komme.

4. Hand udsendte atter andre tienere / og sagde: Siger dem / som budne ere: See / jeg haver beredt mit maaltiid / mine øxen og det fede (qvæg) er slagtet og alting er rede; Kommer til bryllup.

5. Men de foragtede det / og ginge hen / den eene paa sin egen ager / men een til sit kiøbmandskab.

6. Men de andre grebe hans tienere / bespottede og ihielsloge dem.

7. Der kongen det hørde / blev hand vred / og skikkede sin hær ud / og ødelagde de manddrabere / og satte ild paa deres stad.

8. Da sagde hand til sine tienere: Bryllupet er jo beredt / men de / som vare budne / vare det ikke værd.

9. Gaaer derfor paa veyene / og byder til bryllup / hvem I finde.

10. Og de tienere ginge ud paa veyene / og samlede alle dem de funde / baade onde og gode; Og bryllups-huset blev fuldt.

11. Da gik kongen ind at besee giæsterne; Og hand saae der et menniske / som havde ikke bryllups klæder paa.

12. Og siger til hannem: Ven / hvorledes est du kommen hid ind / og haver ikke bryllups klæder paa? Men hand taugde.

13. Da sagde kongen til sine tienere: Binder hænder og fødder paa hannem / tager hannem bort / og kaster hannem hen i det yderste mørke; Der skal være graad og tænder-gnidsel.

14. Thi mange ere kaldede / men faa udvalde.

15. Da ginge pharisæerne hen / og holde et raad / hvor-

hvorledes de kunde besnære hannem i hans ord.

16. Og sendte deres disciple til hannem/ med Herodis tienere / og sagde: Mestere/ vi vide/ at du est sandru/ og lærer Guds vey i sandhed/ og skatter om ingen; Thi du agter ikke menniskers person.

17. Siig os derfor/ hvad tykkes dig? Maae mand give keyseren skat/ eller ey?

18. Men som Jesus havde merkt deres skalkhed/ sagde hand: J oyenskalke/ hvi friste J mig?

19. Viser mig skattens mynt; Men de rakte hannem en penning.

20. Og hand siger til dem: Hvis billede og overskrift er dette?

21. De sige til hannem: Keyserens. Da siger hand til dem: Saa giver keyseren / det som keyserens er / og Gud / det som Guds er.

22. Der de hørde det/ forundrede de sig / og forlode hannem / og ginge bort.

23. Paa den same dag traadde Sadducærne til hannem/ som sige / at der er ikke opstandelse/ og spurde hannem.

24. Og sagde: Mestere / Moses haver sagt: Naar nogen dør/ og haver ikke børn / da skal hans broder/ for svogerskabs skyld / tage hans hustru til egte / og opvække sin broder sæd.

25. Men nu have været hos os syv brødre; Og den første giftede sig / og døde / og efterdi hand havde ikke sæd / lod hand sin broder sin hustru efter sig.

26. Og den anden ligesaa / og den tredie / indtil syv.

27. Men paa det sidste efter dem alle døde og qvinden.

28. Hvis hustru af disse syv skal hun da være i opstandelsen? Thi de have alle havt hende.

29. Men Jesus svarede og sagde til dem: J fare vild i det J vide ikke skrifterne/ ey heller Guds kraft.

30.

30. Thi i opstandelsen skal de hverken tage til ekte/ ey heller udgiftes/ men ere ligesom Guds engle i himmelen.

31. Men have I ikke lest om de dødes opstandelse/ det eder er sagt af Gud/ der hand siger:

32. Jeg er Abrahams Gud/ og Isaaks Gud/ og Jakobs Gud. Saa er Gud ikke de dødes Gud/ men de levendes.

33. Og der folket det hørde/ forundrede de sig saare paa hans lærdom.

34. Der pharisæerne hørde/ at hand havde stoppet munden paa sadducæerne/ forsamlede de sig.

35. Og een af dem/ som var en skriftklog/ tilspurde og fristede hannem/ og sagde:

36. Mestere/ hvilket er det store bud i loven?

37. Men Jesus sagde til hannem: Du skalt elske Gud din Herre i dit gandske hierte/ og i din gandske siel/ og i dit gandske sind.

38. Dette er det første og store bud.

39. Men det andet er ligesom dette: Du skalt elske din næste/ som dig selv.

40. Udi disse to bud henge al loven og propheterne.

41. Men der pharisæerne vare tilsammen/ spurde Jesus dem/

42. Og sagde: Hvad tykkes eder om Christo? Hvis søn er hand? De sige til hannem: Davids.

43. Hand siger til dem: Hvorledes kalder da David hannem i aanden en Herre? Der som hand siger:

44. Herren sagde til min Herre; Set dig hos min høyre haand/ indtil jeg legger dine fiender til dine fødders fodskammel.

45. Efterdi David nu kalder hannem en Herre/ hvorledes er hand da hans Søn?

46. Og ingen kunde svare hannem et ord/ der torde og ingen ydermere gie-

giøre spørsmaal til hannem efter den dag.

23. Capitel.

v. 1. Skriftkloges lærdom og levnet. 34. Christi spaadom om Jerusalems utaknemmelighed og paafølgende straf.

Da talede Jesus til folket / og til sine disciple /

2. Og sagde: Paa Mosis stoel sidde skriftkloge og pharisæer.

3. Alt det / som de sige eder / at I skulle holde / det holder og giører ; Men giører ikke efter deres gierninger. Thi de sige og giøre ikke.

4. Thi de binde svare byrder / og som mand ilde kand bære / og legge menniskene dem paa axlene ; Men vil ikke røre dem med deres finger.

5. De giøre alle deres gierninger / at ansees af menniskene. De giøre deres tegnede bremmer brede / og giøre store sømme paa deres klæder.

6. Og ville gierne sidde øverst til bords i nadvere / og i de ypperste seder i synagogerne.

7. Og ville gierne være hilsede paa torvet / og kaldes Rabbi Rabbi af menniskene.

8. Men I skulle ikke (vilde) kaldes Rabbi. Thi een er eders mestere / som er Christus ; Men I ere alle brødre.

9. Og I skulle ingen kalde eders fader paa jorden ; Thi een er eders Fader / som er i himlene.

10. Og I skulle ikke lade kalde eder ledsagere ; Thi een er eders ledsager / som er Christus.

11. Men den største i blant eder skal være eders tienere.

12. Men hvilken sig selv ophøyer / skal fornedres ; Og hvilken sig selv fornedrer / skal ophøyes.

13. Men væ eder I skriftkloge og pharisæer / I øyensalke / at I tillukke himmeriges rige for menniskene ; Thi I gaae der ikke ind / og dem / som vilde

de gaae ind / lade J ikke gaae ind.

14. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke / at J opæde enkers huse/ og under et skin bede længe / derfore skulle J faae dis ydermere dom.

15. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke / at J drage om til vands og lands / at giøre een fremmed tilhænger; Og naar hand er bleven/ da giøre J et helvedes barn af hannem / dobbelt mere end J ere.

16. Væ eder J forblindede veyledere / J som sige: Hvo som svær ved templen/ det er intet; Men hvo som svær ved det guld i templen/ er skyldig.

17. J daarer og blinde/ hvilket er større/ guldet eller templen/ som helliger guldet?

18. Hvo som svær ved alteret/ det er intet; Men hvo der svær ved den gave / som der er paa/ er skyldig.

19. J daarer og blinde; Thi hvilket er større? Gaven eller alteret / som helliger gaven?

20. Derfor hvo som svær ved alteret / svær ved det samme/ og ved alt det der er paa.

21. Og hvo som svær ved templen/ svær om det samme/ og ved den / der boer udi.

22. Og hvo som svær ved himmelen / svær ved Guds stoel / og ved den / som der sidder paa.

23. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke/ at J tiende mynte/ og dild og kommin / og lade tilbage de ting / som svare ere i loven / som er dom/ og barmhiertighed / og troen. Dette burde mand at giøre/ og ikke forsømme det (andet.)

24. J blinde veyledere / J som sie mygget af/ men nedsluge kamelet.

25. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke / at J holde beggere og fade rene udvortes / men inden til ere de fulde af rof og uskikkelighed.

26.

26. Du blinde pharisæer/ rense først det/ som er inden i beggeret og fadet/ at det/ som er uden til paa dem/ kand og vorde rent.

27. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke/ thi J ere ligesom kalkede graver/ som synes deylige udvortes/ men inden til ere de fulde af døde been og al urenhed.

28. Ligesaa ere og J/ udvortes synes J retferdige for menniskene/ men indvortes ere J fulde af oyenskalkhed og uret.

29. Væ eder J skriftkloge og pharisæer/ J oyenskalke/ at J opbygge prophæternes grave/ og pryde de retferdiges monumenter.

30. Og sige: Havde vi været i vore fædres tiid/ da havde vi ikke været deelagtige med dem i propheternes blod.

31. Saa bære J da vidnesbyrd over eder selv/ at J ere døres børn/ som have ihielslaget propheterne.

32. Opfylder og eders fædres maade.

33. J hugorme/ J ogleunger/ hvorledes kunde J undflye helvedes dom?

34. Derfor/ see jeg sender til eder prophæter og vise/ og skriftkloge/ og J skulle slaae (nogle) ihiel af dem og korsfæste/ og nogle skulle J hudstryge i eders synaggoger/ og forfølge dem fra en stad til en anden.

35. At der skal komme over eder alt det retferdige blod/ som er udgydet paa jorden/ fra den retferdige Abels blod/ indtil Zachariæ Barachiæ søns blod/ hvilken J sloge ihiel imellem templen og alteret.

36. Sandelig siger jeg eder/ at alt dette skal komme over denne slegt.

37. Jerusalem/ Jerusalem/ som ihielslaaer propheter/ og stener dem/ som ere sendte til dig/ hvor ofte vilde jeg forsamlet dine børn/ ligervijs som en he-

ne

ne forsamler sine kyllinger under vingerne/ og I vilde ikke.

38. See/ eders huus skal forlades eder øde.

39. Thi jeg siger eder: I skulle herefter ikke see mig/ førend I sige: Lovet være den/ som kommer i Herrens navn.

24. Capitel.

v. 1. Jesus spaaer om templens og Jerusalems ødelæggelse/ og om sines forfølgelse. 22. Om verdens sidste tider og sin tilkommelse til dommen.

Og Jesus gik ud og drog af templen/ og hans disciple ginge til hannem/ at vilde vise hannem templens bygninger.

2. Da sagde Jesus til dem: See I ikke alt dette? Sandelig siger jeg eder: Her skal ikke lades steen paa steen/ som ey skal nedbrydes.

3. Men som hand sad paa øliebierget/ ginge hans disciple i eenrom til hannem/ og sagde: Sig os/ naar skal dette skee? Og hvad tegn skal der være paa din tilkommelse og verdens ende?

4. Og Jesus svarede og sagde til dem: Seer til/ at der bedrager ingen eder.

5. Thi der skal komme mange i mit navn/ og sige: Jeg er Christus; Og de skal bedrage mange.

6. Men I skal høre strid og rygte om strid; Seer til/ I forfærdes ikke. Thi dette maa altsammen skee; Men enden er ikke endda.

7. Thi et folk skal opreise sig imod et (andet) folk/ og et kongerige imod et (andet) kongerige/ og der skal være hunger og pestilentse/ og jordskelv allevegne.

8. Men alle disse ting skal være en begyndelse til smerter.

9. Og da skal de henantvorde eder til trængsel/ og slaae eder ihiel/ og I skal hades af alle folk for mit navns skyld.

10. Da skal mange forarges/ og forraade hverandre indbyrdes/ og hade hver-

hverandre indbyrdes.

11. Og der skulle mange falske propheter opreise sig/ og forføre mange.

12. Og efterdi uretferdighed er bleven mangfoldig/ da skal kierlighed blive kold i mange.

13. Men hvo som bliver varagtig indtil enden/ hand skal blive salig.

14. Og dette rigets evangelium skal prædikes i den ganske verden/ til et vidnesbyrd over alle folk; Og da skal enden komme.

15. Derfor/ naar I see ødeleggelsens vederstyggelighed/ som er sagt ved propheten Daniel/ at den staaer i den hellige sted; Hvo som det leser/ give agt derpaa.

16. Da flye op paa biergene/ hvo som er i Judæa.

17. Og hvo som er paa taget/ stige ikke ned/ at hente noget af sit huus.

18. Og hvo som er paa ageren/ vende ikke tilbage/ at hente sine klæder.

19. Men væ de frugtsommelige/ og de som give di i de dage.

20. Men beder/ at eders flugt skal ikke skee om vinteren/ ey heller om sabbaten.

21. Thi der skal da være saa stor en trængsel/ som ikke haver været fra verdens begyndelse hidindtil/ som ikke heller skal blive.

22. Og dersom disse dage ikke bleve forkortede/ da blev intet menniske frelst; Men for de udvaldes skyld skal disse dage forkortes.

23. Dersom nogen da siger til eder: See/ her er Christus/ eller der/ da skulle I det ikke troe.

24. Thi der skal opreise sig falske Christi og falske propheter/ og giøre store tegn og underlige gierninger/ at de udvalde skulle og forføres/ om det var mueligt.

25. See/ jeg haver sagt eder det tilforn.

26. Hvorfor/ dersom de sige til eder: See/ hand er i orken/ da gaaer ikke hen ud. See hand er i kammeret/ da troer ikke.

27.

27. Thi ligesom lynet udgaaer af østen / og skinner indtil vesten / saa skal og menniskens Søns tilkommelse være.

28. Thi hvorsom et aadsel er / did skulle forsamles ørnene.

29. Men strax efter de dages trængsel / skal solen formørkes / og maanen ikke give sit skin / og stiernerne falde af himmelen / og himmelens kræfter røres.

30. Og da skal menniskens Søns tegn aabenbares i himmelen ; Og da skulle alle slegter paa jorden høide sig klagelige / og de skulle see menniskens Søn komme i himmelens skyer med kraft og herlighed.

31. Og hand skal udsende sine engle med basunens store lyd / og de skulle forsamle hans udvalde af de fire vær / fra den ene ende af himmelen til den anden.

32. Men lærer en lignelse paa figentræet: Naar der kommer vædske i grenene derpaa / og det faaer blad / da vide J / at sommeren er hart hos.

33. Saa og J / naar J see alt dette / da vider / at hand er nær for dørene.

34. Sandelig jeg siger eder: Denne slegt skal ikke forgaae / førend dette skeer altsammen.

35. Himmelen og jorden skulle forgaae / men mine ord skulle ingenlunde forgaae.

36. Men om den dag og den time veed ingen / ikke heller englene i himmelen / uden min Fader allene.

37. Men ligesom det var i Noe tiid / saa skal og menniskens Søns tilkommelse være.

38. Thi ligesom de vare i de dage for synd-floden / aade og drukke / toge hustruer / og gave døttre ud / indtil den dag / der Noe gik ind i arken.

39. Og de agtede ikke / indtil synd-floden kom / og tog alle bort. Saa skal og menniskens Søns tilkommelse være.

40.

40. Da skulle to være paa ageren/ den eene hand skal annammes / og den anden skal forlades.

41. To skulle maale paa en qværn/ den eene hun skal annammes/ og den anden skal forlades.

42. Vaager derfor/ thi J vide ikke / paa hvad time eders Herre kommer.

43. Men det skal J vide/ dersom husbonden vidste / paa hvad tiid om natten tyven vilde komme/ da vaag de hand / og ikke lod bryde ind i sit huus.

44. Derfor værer J og rede: Thi menniskens Søn kommer paa den time / som J ikke agte.

45. Hvilken er derfor den tro og snilde tienere/ som hans herre haver sat over sit tiunde/ at give dem mad i tide ?

46. Salig er den tienere / naar hans herre kommer / og finder hannem giøre ligesaa.

47. Sandelig siger jeg eder / at hand skal sette hannem over alt sit gods.

48. Men dersom den samme onde tienere siger i sit hierte: Min herre tøver at komme.

49. Og begynder at slaae sine medtienere / at æde og drikke med drankere.

50. Den tieneres herre skal komme paa den dag / som hand ikke forventer / og paa den time/ som hand ikke veed.

51. Og skal hugge hannem i to/ og give hannem sin deel med oyenskalke. Der skal være graad og tændergnidsel.

25. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker om dommedag ved lignelser. 31. Beskriver den proces paa dommedag.

Da skal himmeriges rige lignes ved ti jomfruer/ som toge deres lamper/ og ginge ud mod brudgommen.

2. Men de fem af dem vare kloge/ og de fem daarlige.

3. Der de daarlige havde

de taget deres lamper / da toge de ikke olie med sig.

4. Men de kloge toge olie i deres kar / med deres lamper.

5. Men der brudgommen tøvede / da søvnede de alle / og sove.

6. Men om midnat blev et anskrig / see / brudgommen kommer / gaaer ud mod hannem.

7. Da bleve disse jomfruer alle opvakte / og beredde deres lamper.

8. Og de daarlige sagde til de kloge: Giver os af eders olie; Thi vore lamper udslukkes.

9. Men de kloge svarede / og sagde: Det maatte ikke blive nok til os og eder; Gaaer heller bort til dem / som selge / og kiøber for eder selv.

10. Men der de ginge bort at kiøbe / da kom brudgommen / og de / som vare rede / ginge ind med hannem til bryllup; Og døren blev tillukt.

11. Men siden komme og de andre jomfruer / og sagde: Herre / Herre / lad op for os.

12. Men hand svarede / og sagde: Sandelig siger jeg eder: Jeg kiender eder ikke.

13. Vaager derfor; Thi I vide hverken dag eller time / paa hvilken menniskens Søn kommer.

14. Thi ligesom et menniske / der foer uden lands / kaldede sine tienere / og fik dem sit gods.

15. Og fik een fem pund / men en anden to / men en anden eet / hver efter sin formue / og hand drog strax bort.

16. Da gik den bort / som havde annammet fem pund / og kiøbslog med dem / og vandt andre fem pund.

17. Ligesaa og den / som havde annammet de to pund / hand vandt og andre to.

18. Men den / som havde annammet det eene / gik bort / og grov i jorden / og skiulte sin herres penninge.

19. Men en lang tid der-

dereſter kommer diſſe tieneres herre / og holder regnſkab med dem.

20. Da gik den frem/ ſom havde annammet fem pund/ og lagde andre fem pund dertil / og ſagde: Herre/du antvordede mig fem pund; See/ jeg haver vundet dertil fem andre pund.

21. Da ſagde hans herre til hannem: Vel du fromme og tro tienere / du haver været tro over lidet/ jeg vil ſette dig over meget; Gak ind i din herres glæde.

22. Da gik og den frem/ ſom havde annammet to pund/ og ſagde: Herre/du antvordede mig to pund; See/ jeg haver vundet to andre pund til dem.

23. Hans herre ſagde til hannem: Vel du fromme og tro tienere / du haver været tro over lidet / jeg vil ſette dig over meget; Gak ind i din herres glæde.

24. Men da traadde og den frem / ſom havde annammet eet pund / og ſagde: Herre / jeg vidſte / at du eſt en haard mand / ſom høſter der ſom du ikke ſaaede/ og ſamler/ der ſom du ikke ſpredde.

25. Og jeg befrygtede mig/ og gik bort/ og ſkiulte dit pund i jorden; See / der haver du dit.

26. Men hans herre ſvarede og ſagde til hannem: Du onde og lade tienere / du vidſte / at jeg høſter der ſom jeg ikke ſaaede/ og ſamler / der jeg ikke ſpredde.

27. Derfore burde dig at have antvordet vedſlere mine penninge / og naar jeg havde kommet / da havde jeg taget mit til mig med aager.

28. Tager derfor det pund fra hannem / og giver det den / ſom haver ti pund.

29. Thi hver ſom haver/ hannem ſkal gives/ og hand ſkal have til overflod; Men hvo ſom ikke haver/ hannem ſkal og fratages/ det hand haver.

30. Og kaſter den unyttige

tige tienere ud i det yderste mørke; Der skal være graad og tænder-gnidsel.

31. Men naar menniskens Søn kommer i sin herlighed / og alle hellige engle med hannem; Da skal hand sidde paa sin herligheds stoel.

32. Og alle folk skal forsamles for hannem/ og hand skal skille dem fra hverandre/ ligesom en hyrde skiller faar fra bukkene.

33. Og hand skal stille faarene hos sin høyre side / og kiddene hos den venstre side.

34. Da skal kongen sige til dem hos den høyre side: Kommer hid min Faders velsignede / arver det rige / som eder er beredt fra verdens begyndelse.

35. Thi jeg hungrede / og I gave mig at æde; Jeg tørstede / og I gave mig drikke; Jeg var fremmed/ og I toge mig til eder;

36. Jeg var nøgen / og I klædde mig; Jeg var skrøbelig / og I besøgte mig; Jeg var i fængsel / og I komme til mig.

37. Da skulle de retfærdige svare hannem/ og sige: Herre/ naar saae vi dig hungrig/ og gave dig mad? eller tørstig/ og gave dig drikke?

38. Og naar have vi seet dig fremmed / og taget dig til os? eller nøgen/ og have klædt dig?

39. Og naar have vi seet dig skrøbelig/ eller i fængsel / og ere komne til dig?

40. Og kongen skal svare og sige til dem: Sandelig siger jeg eder: Saa meget som I have gjort een af disse mine mindste brødre/ det have I gjort mig.

41. Da skal hand og sige til dem hos den venstre side: Gaaer bort fra mig/ I forbandede / i den evige ild/ som er beredt dievelen og hans engle.

42. Thi jeg var hungrig/ og I gave mig ikke at æde; Jeg var tørstig/ og I gave

gave mig ikke drikke;

43. Jeg var fremmed/ og I toge mig ikke til eder; Jeg var nøgen og I klædde mig ikke; Jeg var skrøbelig og i fængsel/ og I besøgte mig ikke.

44. Da skulle de ogsaa svare hannem og sige: Herre/ naar have vi seet dig hungrig/ eller tørstig/ eller fremmed/ eller nøgen/ eller skrøbelig/ eller i fængsel/ og have ikke tient dig?

45. Da skal hand svare dem og sige: Sandelig siger jeg eder: Saa meget som I ikke have giort een af disse mindste/ have I og ikke giort mig.

46. Og de skulle gaae i den evige pine/ men de retferdige i det evige liv.

26. Capitel.

v. 1. De ypperste præster legge raad op mod Christum. 14. Judas forraader hann. 17. Christus æder paaske lammet og indstifter nadverens Sacramente.

Og det skeede/ der Jesus havde endet alle disse ord/ sagde hand til sine disciple:

2. I vide/ at efter to dage bliver det paaske/ og menniskens Søn skal forraades til at korsfæstes.

3. Da forsamlede sig de ypperste præster og skriftkloge/ og de ældste iblant folket/ i den ypperste præstes sal/ som heed Caiphas.

4. Og holdte raad/ at de kunde gribe Jesum med list/ og ihielslaae hannem.

5. Men de sagde: Ikke paa høytiden/ at der skal ikke blive et oprør iblant folket.

6. Men der Jesus var i Bethania/ udi Simonis den spedalskes huus.

7. Da kom en qvinde til hannem/ som havde et alabaster med kostelige salve/ og udøste den paa hans hovet/ som hand sad til bords.

8. Men der hans disciple det saae/ toge de det saare til mistykke/ og sagde: Hvortil tiener denne spilde?

9. Thi denne salve maatte blevet soldt for meget/ og givet fattige.

10. Men der Jesus det merkte/sagde hand til dem: Hvi giøre J denne qvinde fortred? Thi hun haver giort en god gierning imod mig.

11. J have altiid fattige hos eder/men mig have J ikke altiid.

12. Thi det hun udslog denne salve paa mit legeme/haver hun giort at sly mig til jorde.

13. Sandelig/jeg siger eder: Hvor som dette evangelium bliver prædiket i den gandske verden/skal det og siges/som hun haver giort/til hendes amindelse.

14. Da gik een bort af de tolv/som hedde Judas Iscarioth/til de ypperste præster.

15. Og sagde: Hvad ville J give mig/og jeg vil forraade eder hannem? Men de lagde hannem tredive sølv-(penninge.)

16. Og derefter søgte hand leylig tiid til at forraade hannem.

17. Men paa de usyrede brøds første dag ginge disciplene til Jesum/og sagde til hannem: Hvor vilt du/at vi skulde berede dig at æde paaske?

18. Men hand sagde: Gaaer ind i staden til den mand/og siger til hannem; Mesteren siger: Min tiid er nær/jeg vil holde paaske hos dig med mine disciple.

19. Og disciplene giorde/ligesom Jesus befalede dem/og beredde paaske.

20. Men der det var aften/satte hand sig til bords med de tolv.

21. Og der de aade/sagde hand: Sandelig siger jeg eder/at een af eder skal forraade mig.

22. Og de blev saare bedrøvede/og begyndte hver iblant dem/og sagde til hannem: Herre/ikke er det jeg?

23. Men hand svarede/og sagde: Den som dyppede haanden med mig i faddet/hand skal forraade mig.

24. Menniskens Søn gaaer visselig hen/ligesom det er skrevet om han-

hannem; Dog væ det menniske/ ved hvilket menniskens Søn bliver forraad; Det var hannem got/ at det samme menniske havde ikke været fød.

25. Men Judas svarede/ som hannem forraadde/ og sagde: Ikke er det jeg/ Rabbi? Hand siger til hannem: Du haver sagt det.

26. Men der de aaede/ tog Jesus brødet/ og takkede/ brød det/ og gav disciplene/ og sagde: Tager/ æder/ dette er mit legeme.

27. Og hand tog kalken/ og takkede/ gav dem/ og sagde: Drikker alle der af.

28. Thi dette er mit blod/ som er det ny testamentes/ hvilket udgydes for mange til syndernes forladelse.

29. Men jeg siger eder/ at jeg skal herefter ikke mere drikke af dette/ som voxer paa viintræ/ indtil den dag/ naar jeg skal drikke det ny med eder i min Faders rige.

30. Og der de havde siunget (lov-sangen/) ginge de ud til olie-bierget.

31. Da siger Jesus til dem: I denne nat skulle I alle forarges paa mig. Thi der staaer skrevet: Jeg skal slaae hyrden/ og hiordens faar skal adspredes. Zach. 13/7.

32. Men efter at jeg er opreist/ vil jeg gaae hen for eder til Galilæam.

33. Men Peder svarede/ og sagde til hannem: Dersom de og alle skulle forarges paa dig/ saa vil jeg dog ingenlunde forarges.

34. Jesus sagde til hannem: Sandelig siger jeg dig/ at i denne nat/ før hanen galer/ skalt du negte mig tre gange.

35. Peder siger til hannem: Og dersom jeg skulde døe med dig/ vil jeg ikke negte dig. Ligesaa sagde og alle disciplene.

36. Da kom Jesus med dem til en jord/ som kaldes Gethsemane/ og siger til disciplene: Setter eder her/ saa længe jeg gaaer

bort/ og beder der.

37. Og hand tog Peder/ og de to Zebedæi sønner til sig/ og begyndte at bedrøves/ og at bese saare.

38. Da siger hand til dem: Min siel er gandske bedrøvet indtil døden; Bliver her/ og vaager med mig.

39. Og hand gik noget længere frem/ faldt paa sit ansigt/ og bad og sagde: Min Fader/ er det mueligt/ da gaae denne kalk fra mig; Dog ikke som jeg vil/ men som du.

40. Og hand kom til disciplene/ og fandt dem sovende/ og siger til Peder: Kunde I saaledes ikke vaage een time med mig?

41. Vaager og beder/ at I skulle ikke indkomme i fristelse; Aanden er vel redebon/ men kiødet skrøbeligt.

42. Hand gik atter anden gang hen/ bad og sagde: Min Fader/ er det ikke mueligt/ at denne kalk kand gaae fra mig/ uden jeg skal drikke den/ da skee din villie.

43. Og hand kom og finder dem atter sovende; Thi deres øyne vare betyngede.

44. Og hand lod dem blive/ og gik atter hen/ og bad tredie gang/ og talede de samme ord.

45. Da kommer hand til sine disciple/ og siger til dem: Sover I nu/ og hviler eder? See/ timen er kommen/ og menniskens Søn skal forraades i synderes hænder.

46. Vogner op/ lader os gaae; See hand er nær/ som forraader mig.

47. Og som hand endnu talede: See/ da kom Judas/ een af de tolv/ og en stor skare med hañem/ med sverd og stænger/ fra de ypperste præster og de ældste for folket.

48. Men den/ som hannem forraadde/ havde givet dem et tegn/ og sagt: Hvilken jeg monne kysse/ den er det/ griber hannem.

49. Og hand traadde strax frem til Jesum og sagde: Hil være dig/ Rabbi/

bi/ og kyste hannem.

50. Men Jesus sagde til hannem: Ven/hvorfor est du her? Da traadde de frem/ og lagde hænder paa Jesum/ og grebe hannem.

51. Og see/een af dem/ som vare med Jesu/ rakte haanden ud/ og uddrog sit sverd/ og slog den ypperste præstes tienere/ og hug hans øre af.

52. Da siger Jesus til hannem: Stik dit sverd i sin sted. Thi alle de/ som tage sverd/ skulle omkomme ved sverd.

53. Eller meent du/ at jeg ikke kand nu bede min Fader/ og hand skulde skikke mig mere end tolv skok engle?

54. Hvorlunde skulde da skrifterne fuldkommes? Thi det bør saa at gaae til.

55. Paa den samme tiid sagde Jesus til skaren: I ere udgangne/ ligesom til en røvere/ med sverd og stænger/ at tage fat paa mig; Jeg haver daglig siddet hos eder/ og haver lært i templen/ og I grebe mig ikke.

56. Men det er altsammen skeet/ at propheternes skrifter skulle fuldkommes. Da forlode alle disciplene hannem/og flyde.

57. Men de/ som havde grebet Jesum/ førde hannem til den ypperste præst Caiphan/der som de skriftkloge og ældste vare forsamlede.

58. Men Peder fuldte langt efter hannem/ indtil den ypperste præstes sal/ og gik hen ind/ og sad hos svennene/at see enden.

59. De ypperste præster og de ældste/ og det gandske raad/ søgte falsk vidnesbyrd mod Jesum/ paa det de kunde aflive hannem.

60. Og funde intet; Og alligevel at der ginge mange falske vidne frem/funde de (dog) intet. Men paa det sidste traadde to falske vidne frem.

61. Og sagde: Hand haver sagt: Jeg kand nedbryde Guds tempel/og opbyg-

bygge den i tre dage.

62. Og den ypperste præst stod op/ og sagde til hannem: Svarer du intet? Hvad vidne disse mod dig?

63. Men Jesus tav-de. Og den ypperste præst svarede og sagde til hannem: Jeg besværer dig ved den levende Gud/ at du siger os/ om du est den Christus/ den Guds Søn?

64. Jesus siger til hannem: Du haver sagt det; Dog siger jeg eder: Nu herefter skulle I see menniskens Søn sidde hos kraftens høyre haand/ og komme i himmelens skyer.

65. Da sønderrev den ypperste præst sine klæder/ og sagde/ at hand bespottede Gud/ hvad have vi længere vidner behov? See/ nu have I hørt hans Guds-bespottelse.

66. Hvad synes eder? Men de svarede/ og sagde: Hand er skyldig til død.

67. Da spyttede de udi hans ansigt/ og sloge hannem med knytte næver/ men andre sloge med flade hænder.

68. Og sagde: Spaae os/ Christe/ hvo er den/ der dig slog?

69. Men Peder sad der uden for i salen; Og der kom en pige til hannem/ og sagde: Du haver og været med Jesu af Galilæa.

70. Men hand negtede det for alle/ og sagde: Jeg veed ikke/ hvad du siger.

71. Men som hand gik ud i forstuen/ saae en anden hannem; Og hun sagde til dem/ som der vare: Denne var og med Jesu Nazaræo.

72. Og hand negtede atter med en ed: Jeg kiender ikke det menniske.

73. Men lidet derefter ginge de frem/ som der stode/ og sagde til Peder: Sandelig/ du est og een af dem/ fordi dit maal og røber dig.

74. Da begyndte hand at forbande sig og svære: Jeg kiender ikke det menniske.

niske. Og strax gvel hanen.

75. Og Peder kom Jesu ord ihu/ der hand sagde til hannem: Førend hanen galer/ skalt du fornegte mig tre gange. Og hand gik hen ud/ og græd bitterlig.

27. Capitel.

v. 1. Christi lidelses historie. 50. Hans død. 57. Begravelse. 62. Vægtere over Christi grav.

Men der det var blevet morgen/ holdte alle de ypperste præster/ og de ældste for folket raad imod Jesum/ at de kunde aflive hannem.

2. Og bunde hanner/ og førde hannem hen/ og antvordede landsherren Pontio Pilato hannem.

3. Der Judas/ som hannem forraadde/ saae/ at hand var fordømt/ da angrede hannem det/ og hand bar de tredive sølv-(peninge) til de ypperste præster og ældste igien.

4. Og sagde: Jeg haver syndet/ at jeg forraade uskyldigt blod. Men de sagde: Hvad kommer det os ved? See du dertil.

5. Og hand kastede sølv-(peningene) i templen/ og vigede bort/ og gik hen/ og hengde sig.

6. Men de ypperste præster toge sølv-(peningene/) og sagde: Vi maae ikke kaste dem i templens kiste; Thi det er blods værd.

7. Men de holdte et raad/ og kiøbte en pottemagers ager derfor/ til at jorde fremmede udi.

8. Derfor blev den samme ager kaldet blods ager/ indtil denne dag.

9. Da er fuldkommet/ det som talt er ved prophéten Jeremiam/ der hand siger: Og de toge tredive sølv-(penninge/) der den solde blev betalt med/ hvilken de kiøbte af Israels børn. Jer. 32/9.

10. Og have givet dem for en pottemagers ager/ som Herren befalede mig.

11. Men Jesus stod for landsherren/ og landsherren spurde hannem/

og sagde: Est du Jødernes Konge? Men Jesus sagde til hannem: Du siger det.

12. Og der de ypperste præster og ældste klagede paa hannem/svarede hand intet.

13. Da siger Pilatus til hannem: Hører du ikke/ hvor meget de vidne mod dig?

14. Og hand svarede hannem ikke end til eet ord/ saa at landsherren forundrede sig saare.

15. Men paa høytiden pleyede landsherren at give folket en fange los/ hvilken de vilde.

16. Men de havde da en merkelig fange/ som kaldtes Barrabas.

17. Hvorfor der de vare forsamlede/ sagde Pilatus til dem: Hvilken ville I/ at jeg skal give eder los/ Barrabam eller Jesum/som kaldes Christus?

18. Thi hand vidste/ at de havde af had antvordet hannem.

19. Men der hand sad paa domstolen/ skikkede hans hustrue til hannem/ og lod (hannem) sige: Besat dig intet med denne retferdige; Thi jeg haver lidt meget i dag udi drømme for hans skyld.

20. Men de ypperste præster og de ældste overtalede folket/ at de skulde begiere Barrabam/ men omkomme Jesum.

21. Men landsherren svarede/og sagde til dem: Hvilken ville I/ at jeg skal give eder los af disse to? Men de sagde: Barrabam.

22. Pilatus siger til dem: Hvad skal jeg da gjøre med Jesu/ som kaldes Christus? De sige til hannem alle: Lad hannem korsfæstes.

23. Men landsherren sagde: Hvad ont haver hand da giort? Men de raabte mere/og sagde: Lad hannem korsfæstes.

24. Men der Pilatus saae/ at hand udrettede intet/men at der blev (meget) større bulder/ da tog hand vand og tvede hænderne for folket/ og sagde: Jeg er

er uskyldig for denne retferdiges blod; Seer J til.

25. Og det gandske folk svarede/ og sagde: Hans blod være over os og over vore børn.

26. Da gav hand dem Barrabam los/ men Jesum lod hand hudstryge/ og antvordede hannem at korsfæstes.

27. Da toge landsherrens stridsmænd Jesum til sig i domhuset/ og forsamlede til hannem den gandske rode.

28. Og de førde hannem af/ og kastede en purpur kaabe om hannem.

29. Og flettede en krone af torne/ og satte den paa hans hovet/ og et rør i hans høyre haand; Og bøyede knæ for hañem/ og spottede hannem/ og sagde: Hil være du Jøde-konge.

30. Og spyttede paa hannem/ og toge røret/ og sloge paa hans hovet.

31. Og der de havde bespottet hannem/ droge de kaaben af hannem/ og førde hannem i sine klæder/ og ledde hannem hen/ til at korsfæste hannem.

32. Men i det de ginge ud/ funde de et menniske af Cyrene/ ved navn Simonem/ hannem tvang de/ at hand baar hans kors.

33. Og der de komme til et sted/ kaldet Golgatha/ som er kaldet hovetpandested.

34. Da gave de hannem at drikke eddike blandet med galde; Og der hand smagede det/ vilde hand ikke drikke.

35. Men de som havde korsfæst hannem/ skiftede hans klæder/ og kastede lod/ at det skulde fuldkommes/ som er sagt af propheten: De skiftede mine klæder iblant sig/ og kastede lod om mit klædebond. Ps. 22/19.

36. Og de sadde/ og toge der vare paa hannem.

37. Og oven ved hans hovet satte de/ hvad sag de havde til hannem/ skrevet: Denne er Jesus den Jødernes konge.

38. Da korsfæstede de med hannem to røvere/

een hos den høyre/ og een hos den venstre side.

39. Men de som der ginge frem/ bespottede hannem/ og rystede deres hoved/

40. Og sagde: Du som nedbryder templen/ og opbygger den i tre dage/ hielp dig selv; Est du Guds søn/ da stig ned af korset.

41. Men ligesaa spottede og de ypperste præster hannem med skriftklogene og de ældste/ og sagde:

42. Hand haver frelst andre/ hand kand ikke frelse sig selv; Er hand Israels konge/ da stige hand nu ned af korset/ og vi ville troe hannem.

43. Hand forlod sig paa Gud/ hand frie nu hannem/ om hand haver lyst til hannem; thi hand haver sagt: Jeg er Guds Søn.

44. Men det samme bebreidede og røverne hannem/ som vare korsfæstede med hannem.

45. Men fra den siette time blev mørk over det gandske land/ indtil den niende time.

46. Men ved den niende time raabte Jesus med stor røst/ og sagde: Eli/ Eli/ Lama Sabachtani/ det er min Gud/ min Gud/ hvorfor haver du forladt mig?

47. Men nogle som der stode/ der de det hørde/ da sagde de: Denne kalder paa Elias.

48. Og strax løb een af dem/ og tog en svomp/ og fyldede den med eddike/ og stak den paa et rør/ og gav hannem drikke.

49. Men de andre sagde: Holdt/ lad os see/ om Elias kommer/ som vil frelse hannem.

50. Men Jesus raabte atter med stor røst/ og udgav aanden.

51. Og see/ forhænget i templen splittedes i to/ fra det øverste indtil det nederste/ og jorden skalv/ og stenene brystede sønder.

52. Og graverne oplodes/ og mange helliges/ som havde sovet/ legemer opstode.

53. Og ginge ud af gravene efter hans opstandelse/ og komme til den hel-

hellige stad/ og aabenbaredes for mange.

54. Men høvetsmanden og de som vare med hannem/ og bevarede Jesum / der de saae det jordskelv / og hvad der skeede/ da forfærdedes de saare/ og sagde: Sandelig / denne var Guds Søn.

55. Men der vare mange qvinder/ som langt fra saae det an/ som havde efterfuldt Jesum af Galilæa/ og tient hannem.

56. Iblant hvilke var Maria Magdalena / og Maria Jacobi / og Jose moder / og Zebedæi sønners moder.

57. Men der det var blevet aften/ kom en riig mand af Arimathæa / ved navn Joseph / hvilken og selv havde været Jesu discipel.

58. Denne gik til Pilatum/ og begierede Jesu legeme; Da befol Pilatus/ at mand skulle omtvorde hannem legemet.

59. Og Joseph tog legemet / og svøbte det i et reent (fiint) lindklæde.

60. Og lagde det i sin egen ny grav/ hvilken hand havde ladet hugge i klippen/ og veltede en stor steen for døren paa graven / og gik bort.

61. Men Maria Magdalena var der/ og den anden Maria / de satte sig tvert over fra graven.

62. Men den anden dag / hvilken er efter beredelsen/ komme de ypperste præster og pharisæer endrægtelig til Pilatum.

63. Og sagde: Herre / vi komme ihu/ at denne bedragere sagde / der hand endnu levede: Efter tre dage skal jeg opreises.

64. Befal derfor / at mand forvarer graven indtil den tredie dag; At hans disciple skulle ikke komme om natten/ og stiele hannem / og sige til folket: Hand er opreist fra de døde; Og det sidste bedrægerie skal blive verre end det første.

65. Men Pilatus sagde til dem: I have vagt / gaaer hen / forvarer saa som I vide.

66.

66. Men de ginge hen/ og forvarede graven med vagten / der de havde beseglet stenen.

28. Capitel.

v. 1. Jesu Opstandelse. 16. Jesus aabenbares for de ellève/ og sender dem ud at prædike og døbe.

Men der ugen var ude/ saa de begyndte den første dag til den anden uge/ kom Maria Magdalena/ og den anden Maria/ at besee graven.

2. Og see/ der skeede et stort jordskelv; Thi Herrens engel nedfor af himmelen/ kom did/ og veltede stenen fra døren/ og sad oven paa den.

3. Men hans skikkelse var ligesom lynet/ og hans klæde hvidt som snee.

4. Men vogterne forfærdedes af frygt for hannem / og bleve ligesom døde.

5. Men engelen svarede og sagde til qvinderne: Frygter eder ikke; Thi jeg veed/ at I lede efter Jesum den korsfæste.

6. Hand er ikke her / thi hand er opstanden/ saasom hand haver sagt. Kommer hid/ seer stæden/ hvor Herren laae.

7 Og gaaer snart hen/ siger hans disciple/ at hand er opstanden fra de døde/ og see / hand gaaer hen for eder til Galilæam/ der skal I see hannem / see/ jeg haver sagt eder det.

8. Og de ginge hastelig ud af graven med frygt og stor glæde/ løbe at bebude hans disciple det.

9. Men der de ginge at bebude hans disciple det/ og see / da mødte Jesus dem/ og sagde: Hil være eder; Men de traadde til/ og tvge fat paa hans fødder / og tilbade hannem.

10. Da siger Jesus til dem: Frygter eder ikke; Gaaer hen/ bebuder mine brødre/ at de gaae til Galilæam / og der skal de see mig.

11. Men der de ginge hen / see/ da komme nogle af vagten i staden/ og forkyn-

kyndede de ypperste præster alt det/ som var skeet.

12. Og de komme tilsammen med de ældste/ og holdte et raad/ og gave stridsmændene sølv-(penninge) nok.

13. Og sagde: Siger/ at hans disciple kome om natten/ og staale hannem/ den stund vi sove.

14. Og dersom landsherren faaer det at høre/ vil vi overtale hannem/ og giøre eder angerløse.

15. Men de toge de sølv-(penninge/) og giorde ligesom de vare undervist. Og denne tale blev udspred iblant Jøderne indtil denne dag.

16. Men de elleve disciple ginge til Galilæam/ til det bierg/ hvor Jesus havde bestillet dem hen.

17. Og der de saae hannem/ tilbade de hannem; Men nogle tvivlede.

18. Og Jesus traadde frem/ talede med dem/ og sagde: Mig er given al magt i himmelen og paa jorden.

19. Gaaer derfor hen/ og lærer alle folk/ og døber dem i navnet Faderens/ og Sønnens/ og den hellig Aands:

20. Og lærer dem at holde alt det jeg haver befalet eder: Og see/ jeg er med eder alle dage/ indtil verdens ende.

AMEN.

St. Marci Evangelium.

1. Capitel.

v. 1. Johannis den døberes prædike-embede/ klæder og spise. 9. Christi daab/ fristelse/ og hans disciplers kald. 23. Christi mirakler.

JEsu Christi Guds Sons evangelii begyndelse.

2. Ligesom skrevet er i propheterne: See/ jeg sender min engel for dit ansigt/ som skal berede din vey for dig. Es. 40/3.

3. Det er hans røst/ som raaber i orken: Bereder Herrens vey/ giører hans

hans stier rette.

4. Johannes var i ørken/ som døbte og prædikede omvendelses daab/til syndernes forladelse.

5. Og det gandske land Judæa gik ud til hannem/ og de af Jerusalem/ og døbtes alle af hannem i Jordans flod/ som bekiendte deres synder.

6. Men Johannes var klæd med kamels-haar/og med et leder-belte om sine lender/ og aaed græshopper og vild honning.

7. Og prædikede og sagde: Der kommer den efter mig/ som er sterkere end jeg/ hvilken jeg er ikke værdig til at bukke mig ned for/ og opløse hans skoetvenge.

8. Vel har jeg døbt eder med vand/ men hand skal døbe eder med den hellig Aand.

9. Og det skeede i de samme dage/ at Jesus kom fra Nazareth i Galilæa/ og døbtes af Johanne i Jordan.

10. Og strax der hand stigede op af vandet/ saae hand himlene adskilde/ og Aanden ligesom en due komme ned paa hannem.

11. Og der skeede en røst af himlene: Du est min Søn den elskelige/ i hvilken jeg haver behagelighed.

12. Og strax drev Aanden hannem ud i ørken.

13. Og hand var der i ørken fyrretive dage/ og blev fristet af Satana/ og var iblant dyrene/ og englene tiente hannem.

14. Men efter at Johannes var forraad/ kom Jesus i Galilæam/og prædikede Guds riges evangelium.

15. Og sagde/ at tiden er fuldkommen/ og Guds rige er nær; Omvender eder/ og troer evangelio.

16. Men der hand gik hos det Galilæiske hav/ saae hand Simonem/ og hans broder Andream/ at de kastede vod i havet/thi de vare fiskere.

17. Og Jesus sagde til dem: Følger efter mig/og jeg vil giøre eder til menniskers fiskere.

18.

18. Og de forlode strax deres garn / og efterfuldte hannem.

19. Og som hand gik derfra lidet frem / saae hand Jacobum Zebedæi (søn/) og hans broder Johannem / og de lavede garn i stibet.

20. Og hand kaldede strax ad dem; Og de forlode deres Fader Zebedæum i stibet med daglønnerne / og ginge hen efter hannem.

21. Og de ginge ind i Capernaum / og strax om sabbaterne gik hand i synagogen og lærde.

22. Og de forundrede sig storligen paa hans lærdom; Thi hand lærde dennem / som den der havde myndighed / og ikke som de skriftkloge.

23. Og der var et menniske i deres synagoge med en ureen aand / og raabte.

24. Og sagde: Holdt / hvad have vi med dig at skaffe / Jesu Nazarene? Est du kommen at forderve os? Jeg veed / hvo du est / den Guds Hellige.

25. Og Jesus truede hannem / og sagde: Tie / og faer ud af hannem.

26. Og den urene aand sleed hannem / og raabte med stor røst / og foer ud af hannem.

27. Og de bleve alle forfærdede / saa at de bespurde sig med hver andre / og sagde: Hvad er det? Hvad er denne for en ny lærdom? Thi hand byder og de urene aander med magt / og de lyde hannem.

28. Men hans rygte udkom strax trindt omkring i det gandske Galilææ land.

29. Og de ginge strax af synagogen / og komme i Simonis og Andreæ huus / med Jacobo og Johanne.

30. Men Simonis hustrues moder laae / og havde kolde-syge / og strax sige de hannem om hende.

31. Og hand gik til hende / tog fat paa hendes haand / og reiste hende op / Og kolde-sygen forlod hende strax / og hun tiente dem.

32.

32. Men der det var blevet aften/ der solen var nedgangen/ førde de alle/ som havde ont/ og de besatte til hannem.

33. Og den gandske stad var forsamlet for døren.

34. Og hand helbredede mange/ som havde ont/ af adskillige sygdomme/ og uddrev mange dievle/ og lod dievlene ikke tale/ at de kiendte hannem.

35. Og om morgenen/ der det endnu var høy nat/ stod hand op/ og gik hen ud/ og gik til en øde sted/ og giorde der sin bøn.

36. Og Simon og de/ som vare med hannem/ skyndede sig efter hannem.

37. Og der de fandt hannem/ sige de til hannem: Alle lede efter dig.

38. Og hand siger til dem: Lader os gaae til disse næste smaae stæder/ at jeg og der maa prædike; Thi jeg er dertil udgangen.

39. Og hand prædikede i deres synagoger udi al Galilæa/ og uddrev dievle.

40. Og der kom en spedalsk til hannem/ bad hannem/ og faldt i knæ for hannem/ og sagde til hannem: Dersom du vilt/ kandst du rense mig.

41. Men Jesus ynkedes inderlig over hannem/ og udrakte haanden og rørde ved hannem/ og siger til hannem: Jeg vil/ vorde reen.

42. Og som hand det sagde/ gik spedalskheden strax af hannem/ og hand blev reen.

43. Og hand truede hannem/ og drev hannem strax ud.

44. Og siger til hannem: See til/ at du siger ingen intet; Men gak hen/ og betee dig for præsten/ og ofre for din rensels det/ som Moses haver befalet/ dem til vidnesbyrd.

45. Men der hand kom ud/ begyndte hand at prædike meget/ og føre den handel om bye/ saa at hand kunde ikke mere gaae aabenbare ind i staden; Men hand var uden for i de øde steder/ og allevegne fra komme de til hannem.

Cap.

2. Capitel.

v. 1. Jesus helbreder en verkbroden haade paa siel og legeme. 12. Kalder Matthæum. 18. Bestiermer sine disciple mod pharisæerne/ fordi de ikke faste. 23. Og at de pilkede ax om sabbaten.

Og (nogle) dage derefter gik hand atter til Capernaum/ og det spurdes/ at hand var i huset.

2. Og strax forsamledes der mange/ saa at de havde ikke rum/ ikke heller ved døren; Og hand talede ordet til dem.

3. Og der komme nogle til hannem/ de førde en verkbroden som fire baare.

4. Og der de kunde ikke komme nær til hannem for skaren/ toge de taget af/ hvor hand var/ og brøde det op/ og lode sengen ned/ som den verkbroden laae paa.

5. Men der Jesus saae deres troe/ siger hand til den verkbrødne: Søn/ dine synder ere dig forladne.

6. Men der vare nogle af de skriftkloge/ som sadde der/ og tænkte i deres hierter:

7. Hvi taler denne saadan Guds-bespottelser? Hvo kand forlade synder/ uden een/ som er Gud?

8. Og Jesus kiendte strax i sin aand/ at de tænkte saa ved dem selv/ og sagde til dem: Hvi tænke I saadant i eders hierter?

9. Hvilket er lettere at sige til den verkbrødne: Synderne ere dig forladne? Eller at sige: Stat op/ og tag din seng/ og gak hen om?

10. Men at I skulle vide/ at menniskens Søn haver magt at forlade synder paa jorden/ siger hand til den verkbrødne:

11. Jeg siger dig: Stat op/ og tag din seng/ og gak til dit huus.

12. Og hand stod strax op/ og tog sengen/ og gik hen ud for alle; Saa at de bleve alle forfærdede/ og prisede Gud/ og sagde: Vi have aldrig seet saadant.

13.

13. Og hand gik ud igien til havet/ og alt folket kom til hannem/ og hand lærde dem.

14. Og der hand gik frem/ saae hand Levin/ Alphæi (søn/) siddende hos toldboden; Og hand siger til hannem: Følg mig. Og hand stod op/ og fuldte hannem.

15. Og det begav sig/ der hand sad til bords i hans huus/ satte og mange toldere og syndere sig til bords med Jesu og hans disciple; Thi de vare mange/ og fuldte hannem.

16. Og der de skriftkloge og pharisæer saae/ at hand aaed med toldere og syndere/ sagde de til hans disciple: Hvad er det/ at hand æder og drikker med toldere og syndere?

17. Og der Jesus det hørde/ siger hand til dem: De sterke have ingen læge behov/ men de/ som have ont. Jeg er ikke kommen at kalde de retferdige/ men syndere til omvendelse.

18. Og Johannis disciple og pharisæernes fastede; Og de komme og sige til hannem: Hvorfor faste Johannis disciple og pharisæernes/ men dine disciple faste ikke?

19. Og Jesus sagde til dem: Mon bryllups folkene kunde faste/ den stund brudgommen er hos dem? Saa længe de have brudgommen hos sig/ kunde de ikke faste.

20. Men de dage skulle komme/ naar brudgommen skal tages fra dem/ og da skal de faste i de dage.

21. Og ingen bøder en klud af ufarnet klæde paa et gammelt klædebond/ ellers river den ny klud derpaa noget af det gamle/ og hullet bliver verre.

22. Og ingen lader ny viin i gamle flasker/ ellers bryder den ny viin flaskerne/ og vinen spildes/ og flasterne forderves; Men mand skal lade ny viin i ny flasker.

23. Og det begav sig/ at hand vandrede om sabbaterne igiennem sædene/

og

og disciplene begyndte / i det de ginge / at plukke ax.

24. Og pharisæerne sagde til hannem: See/hvorfor giore de om sabbaterne/ som de ikke maae.

25. Og hand sagde til dem: Have J ingen tiid læst / hvad David giorde / der hand havde det behov/ og hungrede/og de/som vare med hannem?

26. Hvorledes hand gik i Guds huus / i Abiathars den ypperste præstes tiid / og aaed skue-brøde/ som ingen maae æde/ uden præsterne / og gav ogsaa dem/ som vare med hannem.

27. Og hand sagde til dem: Sabbaten er giort for menniskens skyld / ikke menniske for sabbatens skyld.

28. Saa er menniskens Søn en Herre/ ogsaa over sabbaten.

3. Capitel.

v. 1. Jesus helbreder den visne haand om sabbaten. 6. Viger til havet for pharisæerne. 10. Helbreder mange. 13. Kalder de 12 apostle. 20. Beviser/at hand ikke uddriver dievle ved Beelzebul. 31. Beviser hvo hans moder og brødre ere.

Og hand gik atter i synagogen/ og der var et menniske/ som havde en vissen haand.

2. Og de toge vare paa hannem / om hand vilde helbrede hannem om sabbaten / at de kunde klage paa hannem.

3. Og hand siger til det menniske / som havde den vissen haand: Stat op / her midt (paa pladsen.)

4. Og hand sagde til dem: Maae mand giore got om sabbaterne / eller giore ont? Frelse et liv / eller slaae ihiel? Men de taugde.

5. Og hand saae omkring paa dem med vrede/ og var bedrøvet over deres hiertes haardhed / og siger til menniske: Ræk din haand ud. Og hand rakte den ud; Og den haand blev (hannem) karsk som den anden.

6. Og

6. Og pharisæerne ginge ud/ og holdte strax et raad med Herodis tienere mod hannem/ hvorledes de kunde omkomme hannem.

7. Men Jesus undvigede med sine disciple til havet; Og der fuldte hannem meget folk af Galilæa/ og af Judæa/

8. Og af Jerusalem/ og af Idumæa/ og hin side Jordan/ og de/ som boe omkring Tyrum og Sidonem/ en stor mangfoldighed/ som hørde/ hvor store gierninger hand giorde/ komme til hannem.

9. Og hand sagde til sine disciple/ at der skulde være et lidet skib tilrede til hannem/ for folket/ at de skulde ikke trænge hañem.

10. Thi hand helbredede mange/ saa at saa mange/ som vare plagede/ fulde ind paa hannem/ at de kunde røre ved hannem.

11. Og naar de urene aander saae hannem/ fulde de ned for hannem/ og raabte og sagde: Du est den Guds Søn.

12. Og hand truede dem hart/ at de skulde ikke aabenbare hannem.

13. Og hand gik op paa bierget/ og kaldede til sig/ hvilke hand vilde/ og de ginge hen til hannem.

14. Og hand bestikkede tolv/ at de skulde være hos hannem/ og at hand skulde udsende dem at prædike.

15. Og at have magt at helbrede sygdomme/ og at uddrive dievle.

16. Og hand gav Simoni det navn Petrum.

17. Og Jacobum Zebedæi (søn)/ og Johañem Jacobi broder/ og gav dem det navn Boanerges/ det er tordens børn.

18. Og Andream og Philippum/ og Bartholomæum/ og Matthæum/ og Thomam/ og Jacobum Alphæi (søn) og Thaddæum/ og Simonem Cananiten.

19. Og Judam Ischariothen/ som og forraadde hannem.

20. Og de komme til huset/ og der kommer atter folk

folk tilsammen / saa at de kunde ikke end faae mad.

21. Og der de/som rørde hannem paa/hørde det/ ginge de ud/ at holde hannem; Thi de sagde / at hand er forrykt.

22. Men de skriftkloge/ som vare komne ned fra Jerusalem/ sagde: Hand haver Beelzebul / og ved den øverste dievel uddriver hand dievle.

23. Og hand kaldede dem til sig/og sagde til dem i lignelser: Hvorledes kand Satanas uddrive Satanam?

24. Og dersom et rige bliver splidagtigt mod sig selv/ kand samme rige ikke blive bestandigt.

25. Og naar et huus bliver splidagtigt mod sig selv/ kand samme huus ikke blive bestandigt.

26. Og dersom Satanas haver sat sig op mod sig selv/ og er bleven splidagtig/ kand hand ikke blive bestandig / men det er ude med hannem.

27. Der kand jo ingen gaae ind i den sterkes huus/ og røve hans redskab/uden hand tilforn binder den sterke / og siden berøver hans huus.

28. Sandelig/jeg siger eder/ at alle synder skal forlades menniskens børn/og saa bespottelser / hvor meget de ogsaa bespottelig tale.

29. Men hvo som taler bespottelig mod den hellig Aand / haver ingen forladelse evindelig / men er skyldig til en evig dom.

30. Thi de sagde: Hand haver en ureen aand.

31. Hvorfor hans brødre og moder komme / og stode uden for/sendte(bud) til hannem / og lode hannem kalde.

32. Og folket sad omkring hannem. Men de sagde til hannem: See / din moder og dine brødre der ude sperge efter dig.

33. Og hand svarede/ og sagde: Hvo er min moder / eller mine brødre?

34. Og hand saae trindt om paa dem / som sadde om-

omkring hannem/ og siger: See/ min moder og mine brødre.

35. Thi hvo som gior Guds villie/ denne er min broder/ og min syster og moder.

4. Capitel.

v. 1. Lignelsen om sædemandens 4 slags jord. 21. Om det antændte lys. 26. Om sædens vext. 31. Om seneps kornet. 35. Christus opvækkes og stiller havet.

Og hand begyndte atter at lære hos havet; Og der forsamledes meget folk til hannem/ saa at hand maatte træde i skibet/ og sidde paa havet. Og alt folket stod paa landet hos havet.

2. Og hand lærde dem meget ved lignelser/ og sagde til dem i sin lærdom:

3. Hører til; See/ der gik en sædemand ud at saae.

4. Og det skeede/ i det hand saaede/ at noget faldt hos veyen; Og der komme himmelens fugle/ og aade det op.

5. Men noget faldt paa steen-grund/ hvor det havde ikke meget jord/ og randt snart op/ for det havde ikke dyb jord.

6. Men der solen gik op/ blev det forbrændt; Og efterdi det havde ikke rod/ visnede det.

7. Og noget faldt iblant tornene/ og tornene voxte op/ og qvalde det/ og det bar ikke frugt.

8. Og noget faldt i god jord/ og bar frugt/ som formeredes og voxte/ og eet (slags) bar tredive/ og eet tresindstive/ og eet hundrede.

9. Og hand sagde til dem: Hvo som haver øren at høre med/ hand høre.

10. Men der hand var allene/ spurde de hannem om den lignelse/ som vare omkring hannem med de tolv.

11. Og hand sagde til dem: Det er eder givet at vide Guds riges hemmelighed; Men dem der uden for vederfares det altsammen ved lignelser.

12.

12. At de skulle seendes see / og hørendes høre / og ikke forstaae; At de skulle ikke engang omvende sig / og synderne maatte forlades dem.

13. Og hand siger til dem: Forstaae J ikke denne lignelse? Og hvorledes ville J da forstaae alle lignelser?

14. Den som saaer / saaer ordet.

15. Men disse ere de / som ere hos veyen / hvor som ordet bliver saaet / og naar de have hørt det / saa kommer strax Satanas / og tager ordet bort / som var saaet i deres hierter.

16. Ligesaa ere og de / som ere saaede paa steengrund / naar de have hørt ordet / annamme de det strax med glæde.

17. Og have ingen rod i sig / men blive ved til en tiid; Naar da trængsel eller forfølgelse begyndes for ordets skyld / forarge de sig strax.

18. Og disse ere de / som ere saaede iblant tornene / de som høre ordet.

19. Og denne verdens omhyggeligheder / og rigdommens bedragelighed / og indfaldende begierligheder til de andre ting / qvæler ordet / og det bliver uden frugt.

20. Og disse ere de / som ere saaede i god jord / de som høre ordet / og annamme det / og giøre frugt / eet (slags) tredive / og eet tresindstive / og eet hundrede.

21. Og hand sagde til dem: Kommer lyset ind / at det skal settes under skieppen / eller under bordet? Monne ikke / for det skal settes paa lyse-stagen?

22. Thi der er intet skiult / som ey skal aabenbares / ey heller skeet noget / som skal dølges / men at det skal komme til lyset.

23. Dersom nogen haver øren at høre med / hand høre.

24. Og hand sagde til dem: Seer til / hvad J høre; Med hvad maade J maale / skal eder maales / og mand skal end give eder til / som dette høre.

25.

25. Thi hvo som haver/ hannem skal gives; Og hvo som ikke haver/ fra hannem skal mand tage ogsaa det/ som hand haver.

26. Og hand sagde: Guds rige haver sig saa/ som naar et menniske kaster sæd i jorden/

27. Og sover/ og staaer op nat og dag. Og sæden rinder op og voxer/ at hand det ikke veed.

28. Thi jorden bær frugt af sig selv/ først græs/ derefter ax/ derefter fuldsomt korn i axet.

29. Men naar frugten kommer frem/ da skikker hand strax segelen hen/ thi høsten er da forhaanden.

30. Og hand sagde: Hvem vil vi ligne Guds rige ved? Og ved hvad lignelse vil vi ligne det?

31. Ligesom et seneps korn/ naar det bliver saaet i jorden/ da er det mindst iblant al sæd paa jorden.

32. Og naar det er saaet/ da voxer det/ og bliver større end alle urter/ og faaer store grene/ saa at himeleus fugle kunde giøre rede under skyggen derpaa.

33. Og hand sagde dem ordet ved mange saadanne lignelser/ efterdom de kunde høre det.

34. Men uden lignelse talede hand intet til dem; Men i særdeleshed udlagde hand sine disciple det altsammen.

35. Og den samme dag/ der det var blevet aften/ sagde hand til dem: Lader os fare hen over.

36. Og de lode folket gaae/ og toge hannem/ som hand var i skibet; Og der vare flere skibe hos hannem.

37. Og der begyndtes en stor hverrelvind/ og kastede bølgerne i skibet/ saa at det blev fuldt.

38. Og hand var bag i skibet/ og sov paa en pude; Og de vakte hannem op/ og sagde til hannem: Mester/ skiønner du inter derom/ at vi forgaae?

39. Og hand stod op/ og truede været/ og sagde til havet: Tie/ vær stille.

Og

Og været lagde sig/ og der blev et stort stille blik.

40. Og hand sagde til dem: Hvi ere I saa frygtagtige? Hvorledes have I ikke troe?

41. Og de frygtede saare/ og sagde til hverandre: Hvo er denne? Thi baade været og havet lyde hannem.

5. Capitel.

v. 1. Jesus uddriver den djevel skok af et menniske. 21. Helbreder den blodsottige qvinde. 35. Opvækker Jairi daatter fra døde.

Og de komme hen over havet i de Gadareners egn.

2. Og der hand traadde af skibet/ mødte hannem strax et menniske/ som kom af (de dødes) graver/ med en ureen aand/

3. Som havde sin bolig i graverne/ og der kunde ingen binde hannem/ ikke end med lenker.

4. Thi hand havde ofte været bunden med boyer og lenker/ og lenkerne vare sønderslidte af ham/ og boyerne sønderslagne/ og ingen kunde temme hannem.

5. Og hand var altiid baade nat og dag paa biergene og i graverne/ raabte/ og slog sig selv med stene.

6. Men der hand saae Jesum langt borte/ løb hand og tilbad hannem.

7. Og raabte med stor røst og sagde: Hvad haver jeg med dig at giøre/ O Jesu/ den allerhøyeste Guds Søn? Jeg besværer dig ved Gud/ at du ikke piner mig.

8. Thi hand sagde til hannem: Far ud/ du urene aand/ af det menniske.

9. Og hand adspurde hannem: Hvad er dit navn? Og hand svarede/ og sagde: Skok er mit navn/ thi vi ere mange.

10. Og hand bad hannem meget/ at hand skulle ikke drive dennem ud af landet.

11. Men der var hos biergene en stor hiord svin/ som der fødtes.

12. Og alle de djevle

bade hannem/ og sagde: Lad os fare i svinene/ at vi maae kome ind i dennem.

13. Og Jesus tilstedde dem strax. Og de urene aander ginge ud/ og fore i svinene; Og hiorden styrtede sig af bakken i havet/ men de vare ved to tusinde/ og drukneде i havet.

14. Men svine-hyrderne flyede/ og kundgiorde det i staden/ og udi landet. Og de ginge ud at see/ hvad det var/ som var skeet.

15. Og komme til Jesum; Og see der den/ som havde været besat/ at hand sad/ og havde klæder paa/ og var ved sin forstand/ den som havde havt den skok; Og de frygtede sig.

16. Men de/ som det havde seet/ fortalde dem/ hvad den besatte var vederfaret/ og om svinene.

17. Og de begyndte at bede hannem/ at hand vilde drage af deres egne.

18. Og der hand traadde i skibet/ bad den besatte hannem/ at hand maatte blive hos hannem.

19. Men Jesus tilstedde hannem ikke/ men hand siger til hannem: Gak hen i dit hus til dine/ og forkynd dem/ hvor store ting Herren haver giort dig/ og forbarmet sig over dig.

20. Og hand gik bort/ og begyndte at udraabe i Decapoli/ hvor store ting Jesus havde giort hañem; Og de forundrede sig alle.

21. Og der Jesus foer over igien i skibet til den anden side/ forsamledes der meget folk til hannem; Og hand var hos havet.

22. Og see/ da kommer een af de øverste af synagogerne/ ved navn Jairus; Og der hand saae hañem/ falder hand ned for haus fødder.

23. Og hand bad hannem saare/ og sagde: Min lille daatter er paa sit yderste/ at du vilde komme/ og legge din haand paa hende/ at hun kunde frelses og leve.

24. Og hand gik bort med hannem; Og der fulgte hannem meget folk/ og de trængde hannem.

25.

25. Og der var en qvinde/ som havde havt blodflod tolv aar.

26. Og lidt meget af mange læger/ og havde tilsat alt det hun havde/ og det hialp hende intet/ men det blev meget verre med hende.

27. Der hun hørde om Jesu/ kom hun iblant folket bag til/ og rørde ved hans klæder.

28. Thi hun sagde: Om jeg ikkun kand røre ved hans klæder/ vorder jeg frelst.

29. Og strax tørredes hendes blods-kilde; Og hun fornam det paa legemet/ at hun var bleven helbrede af plagen.

30. Og Jesus fornam strax ved sig selv den kraft/ som var udgangen fra hannem/ og hand vendte sig om til folket/ og sagde: Hvo haver rørt ved mine klæder?

31. Og hans disciple sagde til hannem: Du seer/ at folket trænger dig/ og du siger: Hvo rørde ved mig?

32. Og hand saae sig om efter hende/ som det havde giort.

33. Men qvinden frygtede og bevede/ thi hun vidste/ hvad hende var skeet/ kom og faldt ned for hannem/ og sagde hannem al sandhed.

34. Men hand sagde til hende: Daatter/ din troe haver frelst dig/ gak bort med fred/ og vær helbred af din plage.

35. Der hand end talede/ komme nogle fra den øverstes (huus) for synagogen/ og sagde: Din daatter er død; Hvi umager du Mesteren længere?

36. Men Jesus hørde strax den tale/ som blev sagt/ og hand siger til den øverste for synagogen: Frygt ikke/ troe ikkun.

37. Og hand lod ingen følge med sig/ uden Petrum/ og Jacobum/ og Johannem Jacobi broder.

38. Og hand kommer i den øverstes huus for synagogen/ og seer bulder/ og dem/ som græd og hyle-

de meget.

39. Og hand gik ind og siger til dem: Hvi buldre I og græde? Barnet er ikke død/ men sover.

40. Og de belve hannem. Men hand drev dem alle ud/ og tager barnets fader og moder med sig/ og dem/som vare med hannem/ og gaaer ind som barnet laae.

41. Og hand tog barnet ved haanden/ og siger til det: Talitha kumi/som er udlagt/ pige/ jeg siger dig/ stat op.

42. Og pigen stod strax op/ og gik om/ thi hun var tolv aar gammel. Og de forfærdedes overmaade.

43. Og hand forbød dem det meget/ at ingen skulde faae det at vide; Og hand sagde/ at de skulde give hende at æde.

6 Capitel.

v. 1. Jesus og hans lære foragtes i hans fædernested. 7. Udsender de tolv. 14. Herodes lader Johannem halshugge. 35. Jesus speiser 5000 mand. 45. Beder paa bierget. 48. Gaaer paa vandet og stiller været. 53. Helbreder mange syge.

Og hand gik derfra/og kom til sin egen fæderne-sted/ og hans disciple fuldte hannem.

2. Og der sabbaten var kommen/ begyndte hand at lære i synagogen; Og mange/som det hørde/ forundrede sig saare/ og sagde: Hveden haver denne saadant? Og hvad er det for en viisdom/ som hannem er given/ at saadanne kraftige gierninger skee ogsaa ved hans hænder?

3. Er hand ikke den tømmermand/som er Mariæ søn/men Jacobi og Josse/ og Judæ og Simonis broder? Ere ikke og hans søstre her hos os? Og de forargede sig paa hannem.

4. Men Jesus sagde til dem/at en prophete er ikke vanæret uden i sin egen fæderne-sted/ og iblant (sine) slegtinge/ og i sit eget huus.

5. Og hand kunde ikke end giøre der een kraftig gierning/ uden nogle faae syge

syge lagde hand hænderne paa/ og helbredede dem.

6. Og hand forundrede sig paa deres vantroe/ og gik allevegne trindt omkring i byerne/ og lærde.

7. Og fremkaldede de tolv/ og begyndte at sende dem/ to og to; Og gav dem magt over de urene aander.

8. Og bød dem/ at de skulde intet tage til reisen/ uden allene en stav/ ey taske/ ey brød/ ey penninge i beltet.

9. Men skulde have anbundne soler paa/ og ikke føre sig i to kiortle.

10. Og hand sagde til dem: Hvor som J gaae udi et huus/ bliver der indtil J reise derfra.

11. Og hvilke eder ikke annamme/ og ey høre eder/ da/ naar J gaae ud fra dem/ afslaaer støven/ som er under eders fødder dem til vidnesbyrd. Sandelig/ jeg siger eder: Det skal gaae deSodomiter ogGomorriter lideligere paa dommens dag/ end den stad.

12. Og de ginge ud/ og prædikede/ at mand skulde omvende sig.

13. Og de dreve mange dievle ud/ og salvede mange syge med olie/ og helbredede dem.

14. Og kong Herodes hørde det/ thi hans navn var blevet aabenbart/ og hand sagde: Johannes den døbere er opreist fra døde/ og derfor tee sig de kraftige gierninger i hannem.

15. Andre sagde: Hand er Elias; Men andre sagde: Hand er en prophete/ eller som een af prophæterne.

16. Men der Herodes hørde det/ sagde hand: Den Johannes/ som jeg haver ladet halshugge/ den er det/ hand er opreist fra døde.

17. Thi Herodes havde udsendt/ og grebet Johannem/ og bundet hannem i fængsel/ for Herodiadis/ sin broders Philippi hustrues skyld/ thi hand havde taget hende til egte.

18.

18. Men Johannes sagde til Herodem: Du maat ikke have din broders hustru.

19. Men Herodias stod efter hannem/ og vilde slaget hannem ihiel/ og kunde ikke.

20. Thi Herodes frygtede Johannem/ for hand vidste/ at hand var en retferdig og hellig mand/ og holdt hannem i agt/ og lydde hannem i mange sager/ og hørde hannem gierne.

21. Og der kom en beleylig dag/ at Herodes giorde sine øverste og høretsmændene og de ypperste i Galilæa et giestebud/ paa sin fødsels dag.

22. Og der Herodias dis daatter kom ind/ og dantsede/ og behagede Herodi/ og dem/ som sadde til bords/ sagde kongen til pigen: Bed af mig/ hvad du vilt/ og jeg vil give dig det.

23. Og hand soer hende/ at hvad du beder om/ vil jeg give dig/ indtil halvdelen af mit rige.

24. Men hun gik ud/ og sagde til sin moder: Hvad skal jeg bede om? Men hun sagde: Johannis den døberes hovet.

25. Og hun gik strax hastelig ind til kongen/ bad og sagde: Jeg vil/ at du skalt strax give mig paa et fad Johannis den døberes hovet.

26. Og kongen blev bedrøvet; Dog for edernes skyld/ og deres/ som sadde til bords/ vilde hand ikke afvise hende.

27. Og kongen sendte strax en knegt bort/ og befol/ at hente hans hovet.

28. Men hand gik hen/ og halshug hannem i fængslet; Og bar hans hovet frem paa et fad/ og gik pigen det/ og pigen gik sin moder det.

29. Og der hans disciple hørde det/ komme de/ og toge hans legeme/ og lagde det i en grav.

30. Og apostlene forsamledes til Jesum/ og forkyndede hannem alle ting/ baade hvor meget de havde

de giort/ og hvor meget de havde lært.

31. Og hand sagde til dem: Kommer hid i sær til en øde sted/ og hviler lidet. Thi de vare mange/ som ginge til og fra/ og havde ikke end leylig tiid til at æde.

32. Og de foer i et skib til en øde sted i sær.

33. Og folket saae dem fare bort/ og mange kiendte hannem/ og løb der bort med hver andre til fods af alle stæder/ og komme forend de/ og komme til hannem.

34. Og Jesus gik ud/ og saae meget folk/ og hannem ynkedes inderlig over dem/ thi de vare som faar/ der have ikke hyrde; Og hand begyndte at lære dem meget.

35. Der dagen var nu fast forløben/ ginge hans disciple til hannem/ og sige: Det er her en øde sted/ og dagen er nu fast forløben.

36. Lad dem fare/ at de kunde gaae hen omkring i de omliggende landsbyer/ og (andre) byer/ at kiøbe sig selv brød; Thi de have intet at æde.

37. Men hand svarede og sagde til dem: Giver I dem at æde. Og de sige til hannem: Skulle vi da gaae bort/ og kiøbe brød for to hundrede penninge/ og give dem at æde?

38. Men hand siger til dem: Hvor mange brød have I? Gaaer bort/ og seer ad. Og der de havde forfaret det/ sige de: Fem/ og to fiske.

39. Og hand bød dem/ at de sette sig alle ned i hobe tal paa det grønne græs.

40. Og de satte sig ned paa plads hos plads/ og der vare i somme hobe hundrede/ og i somme halvtredieſindstive.

41. Og hand tog de fem brød og de to fiske/ og saae op til himmelen/ og velsignede og brød brødene/ og gik sine disciple dem/ at de skulde legge for dem/ og hand skiftede de to fiske iblant dem alle.

42. Og de aade alle/ og ble-

bleve mætte.

43. Og de toge stykkerne op tolv kurve fulde/ og af fiskene.

44. Og de/ som aade brødene/ vare hen ved fem tusinde mænd.

45. Og hand nødde sine disciple strax til/ at gaae i skibet/ og fare for hen over til den anden side/ til Bethsaida/ indtil hand lod folket fare.

46. Og der hand havde skikket dem fra sig/ gik hand op paa bierget at bede.

47. Og der det var bleret aften/ var skibet midt paa havet/ og hand eene paa landet.

48. Og hand saae/ at de bleve plagede i det de rode/ thi været var dem imod. Og om den fierde ragt om natten kommer hand til dem/ og gik der om paa havet/ og vilde gaaet dem forbi.

49. Men der de saae hannem gaae der om paa havet/ meente de/ at det havde været et spøgelse/ og de raabte.

50. Thi de saae hannem alle/ og bleve forskyrede. Og hand talede strax med dem/ og siger til dem: Værer trøstige/ det er jeg/ frygter ikke.

51. Og hand traadde i skibet til dem/ og været stillede sig/ og de forfærdedes/ og forundrede sig saare og overmaade.

52. Thi de forstode ikke det (som var skeet) med brødene/ og deres hierte var haardt.

53. Og der de vare overfarne/ komme de til Genezareth/ og lagde til land.

54. Og der de traadde af skibet/ kiendte de hannem strax.

55. Og løbe i den gandske omliggende egn/ og begyndte at føre dem/ som havde ont/ omkring paa sengene/ hvor de hørde/ at hand var.

56. Og hvor hand gik ind i byer eller stæder/ eller landsbyer/ lagde de syge paa torvet; Og bade hannem/ at de maatte ikkun røre sømmen paa hans klæ-

klæder; Og alle de/ som rørde ved den/ bleve helbrede.

7. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker mod pharisæernes stik. 14. Lærer hvad der monne giøre menniſket ureent. 24. Udriver dievelen af den hedniske qvindes daatter. 31. Helbreder den døve og stumme.

Og der forsamledes pharisæer til hannem/ og nogle af de skriftkloge/ som vare komne fra Jerusalem.

2. Og der de saae nogle af hans disciple æde brød med almindelige/ det er utoene hænder/ lastede de det.

3. Thi pharisæerne og alle Jøderne æde ikke/ uden de toe hænderne flittelig; Saa holde de de ældstes stik.

4. Og (naar de kome) af torvet/ æde de ikke/ uden de toe sig. Og der er meget saadant/ som de have taget ved at holde/ med at udtoe drikke-kar/ og kruus/ og kobber-kar/ og borde.

5. Derefter spurde pharisæerne og de skriftkloge hannem ad: Hvi vandre ikke dine disciple efter de ældstes stik/ men æde brød med utoene hænder.

6. Men hand svarede/ og sagde til dem: Alt haver Esaias spaaet ret om eder øyenskalke/ som skrevet staaer: Dette folk ærer mig med læberne/ men deres hierte er langt fra mig. E. 25/ 13.

7. Men de tiene mig forgieves/ efterdi de lære saadan lærdom/ som er menniskers bud.

8. Thi I forlade Guds bud/ og holde menniskers stik/ at udtoe kruus og drikke-kar; Og I giøre meget andet saadant.

9. Og hand sagde til dem: Herlig aflegge I Guds bud/ paa det I kunde holde eders stik.

10. Thi Moses haver sagt: Ær din fader og din moder; Og hvo som bander fader eller moder/ skal visselig døe. Ex. 20/ 12.

11. Men I sige: Naar

nogen siger til fader eller moder/ Corban/ det er/ en gave/ med hvilken du af mig kunde været hiulpen.

12. Og saa lade I hannem ikke ydermere giøre sin fader eller sin moder noget.

13. Og giøre dermed Guds ord til intet/ formedelst eders skik/ som I have paalagt; Og I giøre meget saadant.

14. Og hand kaldede alt folket til sig/ og sagde til dem: Hører mig alle/ og forstaaer.

15. Der er intet uden for menniſket/ som kommer ind i hannem/ som kand giøre hannem ureen; Men de ting/ som gaae ud af hannem/ de ere de/ som giøre menniſket ureent.

16. Dersom nogen haver øren at høre med/ hand høre.

17. Og der hand var indgangen i huſet fra folket/ spurde hans disciple hannem om lignelſen.

18. Og hand siger til dem: Ere da og I saa uforstandige? Forstaae I ikke/ at alt hvad som er uden for/ og kommer ind i menniſket/ det kand ikke giøre hannem ureen?

19. Thi det kommer ikke ind i hans hierte/ men i bugen/ og gaaer ud ved den naturlige gang/ som udrenſer al mad.

20. Men hand sagde: Hvad som gaaer af menniſket/ det giør menniſket ureent.

21. Thi indvortes af menniſkens hierte udgaae onde tanker/ hoer/ skørlevnet/ mandslæt.

22. Tyverie/ gierighed/ ondskab/ svig/ uteerlighed/ et ont øye/ Guds-beſpottelſe/ hofmod/ daarskab.

23. Alle disse onde (stykker) udgaae indvortes fra/ og giøre menniſket ureent.

24. Og hand stod op/ og gik derfra til Tyri og Sidons egne. Og gik i et huus/ og vilde ingen lade vide det/ og kunde dog ikke blevet dølgt.

25. Thi en qvinde havde hørt om hannem/ hvis lille daatter havde en u-

reen

reen aand/ og hun kom og faldt ned for hans fødder.

26. Men hun var en græskiske qvinde/ en baaren syrophœniske/ og hun bad hannem/ at hand vilde uddrive dievelen af hendes daatter.

27. Men Jesus sagde til hende: Lad først børnene mættes; Thi det er ikke smukt/ at tage børnenes brød/ og kaste for smaae hunde.

28. Men hun svarede/ og siger til hannem: Ja Herre; Thi smaae hunde æde og under bordet af børnenes smuler.

29. Og hand sagde til hende: For det ords skyld gak bort/ dievelen er udfaren af din daatter.

30. Og hun gik bort i sit huus/ og fandt/ at dievelen var udfaren/ og daatteren lagt paa sengen.

31. Og der hand gik ud igien af Tyri og Sidons egne/ kom hand til det Galilæiske hav/ midt igiennem Decapolis grændser.

32. Og de førde en døv til hannem/ som besværlig kunde tale/ og de bade hannem/ at hand vilde legge haanden paa hannem.

33. Og hand tog hannem i sær fra folket/ og lagde sine fingre i haus øren/ og spottede/ og rørde ved hans tunge.

34. Og saae op til himmelen/ sukkede og siger til hannem: Ephphata/ det er/ lad dig op.

35. Og strax aabnedes hans øren/ og hans tunges baand løsnedes/ og hand talede ret.

36. Og hand forbød dem/ at de skulde ingen sige det; Men jo mere hand forbød/ jo mere kundgiorde de det.

37. Og de forundrede sig overmaade/ og sagde: Hand haver giort alle ting vel/ baade gior hand/ at de døve høre/ og at de maal-løse tale.

8. Capitel.

v. 1. Jesus spiser 4000 mænd. 10. Vil ey give pharisæerne noget tegn. 14. Byder at tage sig vare for deres

res og Herodis surdey. 22. Giør den blinde seendes. 27. Spørger disciplene om menniskens Søn. 31. Spaaer om sin lidelse. 34. Underviser sine om korset.

I de samme dage/ som der var gandske meget folk/ og hayde intet at æde/ da kaldede Jesus sine disciple til sig/ og siger til dem:

2. Mig ynkes inderlig over folket; Thi de tøve nu hos mig i tre dage/ og have intet at æde.

3. Og dersom jeg lader dem gaae fastende hiem fra mig/ maatte de forsmægte paa veyen. Thi nogle af dem vare komne langt fra.

4. Og hans disciple svarede hannem: Kunde nogen mætte dem med brød her i ørken?

5. Og hand spurde dem ad: Hvor mange brød have I? Men de sagde: Syv.

6. Og hand bød folket sette sig ned paa jorden; Og hand tog de syv brød/ og takkede/ og brød dem/ og fik sine disciple dem/ at de skulde sette for dem/ og de satte for folket.

7. Og de hayde faae smaae fiske/ og hand velsignede/ og bød dem og settes for.

8. Men de aaede og bleve mætte/ og toge de levnede stykker op syv kurve.

9. Men de vare ved fire tusinde/ som havde ædet; Og hand lod dem fare.

10. Og strax traadde hand i skibet med sine disciple/ og kom i Dalmanutha egne.

11. Og pharisæerne ginge ud/ og begyndte at bespørge sig med hannem/ som begierede af hannem et tegn af himmelen/ og fristede hannem.

12. Og hand sukkede dybt i sin aand/ og sagde: Hvi søger dog denne slegt tegn? Sandelig/ jeg siger eder: Der skal intet tegn gives denne slegt.

13. Og hand lod dem fare/ og traadde i skibet igien/ og foer over.

14. Og disciplene havde glemt at tage brød med sig/

sig / og havde ikke mere med sig i skibet / end eet brød.

15. Og hand bød dem / og sagde: Seer til / tager eder vare for pharisæernes surdey / og for Herodis surdey.

16. Og de bespurde sig indbyrdes / og sagde: (Det er det /) at vi have ikke brød.

17. Og Jesus fornam det / og siger til dem: Hvi besporge I eder / at I have ikke brød? Befinde I eder ikke endnu / og forstaae ey heller? Have I endnu eders forhærdede hierte?

18. Have I øyen / og see ikke / og have I øren / og høre ikke?

19. Og komme I ikke ihu / da jeg brød fem brød til fem tusinde; Hvor mange kurve fulde af stykker toge I da op? De sige til hannem: Tolv.

20. Men der jeg (brød) de syv til de fire tusinde / hvor mange kurve fulde af stykker toge I da op? Men de sagde: Syv.

21. Og hand sagde til dem: Hvorledes forstaae I da ikke?

22. Og hand kom til Bethsaida; Og de førde en blind til hannem / og bade hannem / at hand vilde røre ved hannem.

23. Og hand tog den blinde ved haanden / og ledde hannem hen / uden for byen / og spottede i hans øyen / og lagde hænderne paa hannem / og spurde hannem ad / om hand saae (noget?)

24. Og hand saae op / og sagde: Jeg seer menniskene gaae / ligesom (jeg saae) træer.

25. Derefter lagde hand atter hænderne paa hans øyen / og giorde / at hand saae; Og hand blev tilpas igien / og saae alle klarlig.

26. Og hand sendte hannem til hans huus / og sagde: Du skalt hverken gaae ind i byen / ey heller sige nogen det i byen.

27. Og Jesus gik ud / og hans disciple til de byer hos Cesaream / som var Philippi. Og paa veyen spur-

spurde hand sine disciple ad/og sagde til dem: Hvem sige folkene/ at jeg er?

28. Men de svarede: Johannes den døbere; Og andre/ Elias; Men andre: Een af propheterne.

29. Og hand siger til dem: Men I/ hvem sige I/ at jeg er? Da svarede Peder/ og siger til hannem: Du est den Christus.

30. Og hand truede dem/ at de skulde ingen sige om hannem.

31. Og hand begyndte at lære dem/ at menniskens Søn skulde meget lide/ og forskydes af de ældste og ypperste præster og skriftkloge/ og ihielslaaes/ og opstaae efter tre dage.

32. Og hand talede ordet frit aabenbar. Og Peder tog hannem til sig/ og begyndte at straffe hannem.

33. Men hand vendte sig om/ og saae paa sine disciple/ og truede Peder/ og sagde: Gak bag mig Satan; Thi du forstaaer ikke/ hvad Gud hører til/ men det/ som menniskene hører til.

34. Og hand kaldede folket til sig med sine disciple/ og sagde til dem: Hvo som vil komme efter mig/ hand skal negte sig selv/ og tage sit kors op/ og efterfølge mig.

35. Thi hvo som vil frelse sit liv/ skal miste det; Men hvo som mister sit liv for min og evangelii skyld/ skal frelse det.

36. Thi hvad kand det gavne et menniske/ dersom hand vandt den gandske verden/ og tog skade paa sit liv?

37. Eller hvad kand et menniske give til vederlag for sit liv?

38. Thi hvo som skammes ved mig og mine ord/ iblant denne hoeragtige og syndige slegt/ ved den skal og menniskens Søn skamme sig/ naar hand kommer i sin Faders herlighed med de hellige engle.

9. Capitel.

v. 1. Jesus forvandles paa bierget. 14. Uddriver den maal-

maalløse og døve aand. 30. Igientager spaadommen om hans lidelse. 33. Formaner at være ydmyg. 42. Prædiker om forargelse. 49. Om ild og salt / disciplerne skulle have hos sig.

Og hand sagde til dem: Sandelig / jeg siger eder / at her staae nogle / som ikke skal smage døden / førend de see Guds rige at være kommet med kraft.

2. Og sex dage derefter tager Jesus Petrum / og Jacobum / og Johannem til sig / og førde dem allene i sær op paa et høyt bierg / og blev forvandlet for dem.

3. Og hans klæder bleve skinnende / ja meget hvide som snee / at ingen farvere paa jorden kand giøre dem saa hvide.

4. Og Elias med Mose blev seet af dem / og de havde en tale med Jesu.

5. Og Peder svarede / og siger til Jesum: Rabbi / det er got / at vi blive her / og vi ville giøre tre boliger / dig een / og Mosi een / og Eliæ een.

6. Thi hand vidste ikke / hvad hand talede / thi de vare heel forfærdede.

7. Og der kom en sky / som overskyggede dem / Og en røst kom af skyen / som sagde: Denne er min Søn den elskelige / hører hannem.

8. Og strax saae de sig omkring / og saae ingen mere / men Jesum allene hos dem.

9. Men der de ginge ned af bierget / forbød hand dem / at de skulde ingen sige / hvad de havde seet / førend menniskens Søn var opstanden fra døde.

10. Og de holdte det ord hos sig / og bespurde sig med hver andre; Hvad er det / at opstaae fra døde.

11. Og de spurde hannem ad / og sagde: Sige dog de skriftkloge / at Elias bør tilforn at komme.

12. Men hand svarede / og sagde til dem: Elias skal jo før komme / og sette alle ting til rette igien; Og som det er skrevet om menniskens Søn / at hand skal lide meget / og intet agtes.

13.

13. Men jeg siger eder/ at Elias er og kommen/ og de giorde ved hannem / hvad de vilde/ eftersom det er skrevet om hannem.

14. Og hand kom til disciplene / og saae meget folk omkring dem / og de skriftkloge / som bespurde sig med dem.

15. Og strax der alt folket saae hannem/ bleve de heel forfærdede / løbe til/ og hilsede hannem.

16. Og hand spurde de skriftkloge / hvad bespørge I eder med dem?

17. Og een af folket svarede/ og sagde: Mestere/ jeg haver ført min søn til dig/ som haver en maalløs aand.

18. Og hvor den faaer fat paa hannem / da slider den hannem/ og hand fraader/ og skær med sine tænder/ og forvisner. Og jeg haver talet til dine disciple / at de skulde uddrive den / og de kunde ikke.

19. Men hand svarede og sagde: O du vantro slegt / hvor længe skal jeg være hos eder? Hvor længe skal jeg fordrage eder? Henter hannem til mig.

20. Og de ledde hannem frem til hannem. Og der hand saae hannem / sleed aanden hañem strax/ og hand faldt paa jorden/ og veltede sig og fraaede.

21. Og hand spurde hans fader: Hvor længe er det/ at det er hannem vederfaret? Men hand sagde: Af barndom.

22. Og den haver ofte kast hannem baade i ild og i vand / at den kunde omkommet hannem; Men kanst du noget / da forbarm dig inderlig over os/ og hielp os.

23. Men Jesus sagde til hannem: Dersom du kanst troe det/ alle ting ere den muelige / som troer.

24. Og strax raabte barnets fader/ grædendes/ og sagde: Jeg troer/ Herre/ hielp min vantro.

25. Men der Jesus saae/ at folket løb til / truede hand den urene aand / og sagde til den: Du maalløse og døve aand/ jeg byder

der dig/ far ud af hannem/ og at du farer ikke herefter i hannem.

26. Da skreg den/ og sleed hannem saare/ og foer ud; Og hand blev ligesom hand havde været død/ at ogsaa mange sagde: Hand er død.

27. Men Jesus tog hannem ved haanden/ og reiste hannem op; Og hand stod op.

28. Og der hand var indgangen i huset/ spurde hans disciple hannem i sær: Hvi kunde vi ikke uddrive den?

29. Og hand sagde til dem: Dette slag kand ingenlunde fare ud/ uden ved bøn og faste.

30. Og de ginge derfra/ og vandrede igiennem Galilæen/ og hand vilde ikke/ at nogen skulde vide det.

31. Thi hand lærde sine disciple/ og sagde til dem: Menniskens Søn antvordes i menniskenes hænder/ og de skulle ihielslaae hannem/ og naar hand er ihielslaaen/ skal hand opstaae paa den tredie dag.

32. Men de forstode ikke det ord/ og frygtede sig at spørge hannem ad.

33. Og hand kom til Capernaum/ og der hand var i huset/ spurde hand dem: Hvad bespurde I eder indbyrdes om paa veyen?

34. Men de taugde; Thi de havde bespurt sig med hverandre paa veyen/ hvilken der skulle være den første.

35. Og hand satte sig/ og kaldede de tolv/ og siger til dem: Dersom nogen vil være den første/ hand skal være den sidste iblant alle/ og alles tienere.

36. Og hand tog et lidet barn/ og stikkede det midt iblant dem/ og tog det i favn/ og sagde til dem:

37. Hvo som annammer eet af saadanne smaae børn i mit navn/ annammer mig; Og hvo mig annammer/ annammer ikke mig/ men den som mig udsendte.

38.

38. Men Johannes svarede hannem / og sagde: Mestere / vi saae een / som drev dievle ud i dit navn / hvilken ikke følger os / og vi forbøde hannem det / fordi hand ikke følger os.

39. Men Jesus sagde: Forbyder hannem ikke; Thi der er ingen / som giør en kraftig gierning i mit navn / og kand snart tale ilde om mig.

40. Thi hvo som ikke er imod os / er med os.

41. Thi hvo som skienker eder med et beggere vand i mit navn / fordi I høre Christo til / sandelig / jeg siger eder / hand skal ingenlunde miste sin løn.

42. Og hvo som forarger een af de smaae / som troe paa mig / hannem var det bedre / at hannem blev hengt en mølle-steen om hans hals / og hand blev kast i havet.

43. Og dersom din haand forarger dig / hug den af; Det er dig bedre / at du gaaer en krøbling ind i livet / end at du haver to hænder / og farer til helvede i den uslukkelige ild.

44. Hvor deres orm ikke døer / og ilden ikke udslukkes.

45. Og dersom din fod forarger dig / hug den af; Det er dig bedre / at du gaaer halt ind i livet / end at du haver to fødder / og bliver kast i helvede i den uslukkelige ild.

46. Hvor deres orm ikke døer / og ilden ikke udslukkes.

47. Og dersom dit øye forarger dig / kast det fra dig; Det er dig bedre / at du gaaer een-øyet i Guds rige / end at du haver to øyne / og bliver kast i helvedes ild.

48. Hvor deres orm ikke døer / og ilden ikke udslukkes.

49. Thi alt skal saltes med ild / og alt offer skal saltes med salt.

50. Saltet er got; Men dersom saltet mister sin kraft / hvormed skulle I salte det? Haver salt hos eder / og holder fred med hver andre. 10 Cap.

10. Capitel.

v. 1. Christus forklarer Mosis skilsmisse-brev. 13. Kalder de smaae børn til sig. 23. Lærer de riges tilstand. 28. Trøster dem/ som lide forfølgelse for evangelium. 32. Prædiker atter om sin lidelse. 35. Straffer Johannis og Jakobs ærgierighed. 46. Gior Bartimæum seendes.

Og hand stod op derfra/ og kom til Judææ grændser / igiennem det (land) over Jordan; Og folket gaaer atter til hannem i hobe tal/ og hand lærde dem atter/ som hans sædrane var.

2. Og pharisæerne ginge til hannem/ og spurde hannem ad/ om en mand maae stille sig fra sin hustru? Og de fristede hannem.

3. Men hand svarede/ og sagde til dem: Hvad haver Moses budet eder?

4. Men de sagde: Moses tilstedde at skrive et skilsmaals-brev / og stilles ad.

5. Og Jesus svarede og sagde til dem: For eders hiertes haardheds skyld skrev hand eder dette bud.

6. Men fra verdens begyndelse haver Gud giort dem mand og qvinde.

Derfor skal et menniske forlade sin fader og moder/ og skal blive fast hos sin hustru.

8. Og de to skulle være til eet kiød; Saa at de ere ikke ydermere to/ men eet kiød.

9. Hvad Gud da haver tilsammenføyet/ skal menniset ikke adskille.

10. Og hans disciple spurde hannem atter i huset om det samme.

11. Og hand sagde til dem: Hvo som stiller sig fra sin hustru/ og tager en anden til egte/ hand bedriver hoer mod hende.

12. Og dersom en qvinde stiller sig fra sin mand/ og tager en anden/ hun bedriver hoer.

13. Og de førde smaae børn til hannem/ at hand skulde røre ved dem; Men disciplene lode ilde paa

dem

dem/ som bare dem frem.

14. Men der Jesus det saae/ blev hand fortørnet/ og sagde til dem: Lader de smaae børn komme til mig/ og formener dem ikke; Thi Guds rige hører saadanne til.

15. Sandelig/ jeg siger eder: Hvo som ikke annammer Guds rige som et lidet barn/ skal ingenlunde komme der ind.

16. Og hand tog dem i favn/ og lagde hænderne paa dem/ og velsignede dem.

17. Og der hand var udgangen paa veyen/ da løb een hen frem/ og faldt paa knæ for hannem/ og spurde hannem ad: Gode Mestere/ hvad skal jeg gjøre/ at jeg kand arve et evigt liv?

18. Men Jesus sagde til hannem: Hvi kalder du mig god? Ingen er god/ uden een/ som er Gud.

19. Du veedst budene: Du skalt ikke bedrive hoer; Du skalt ikke slaae ihiel; Du skalt ikke stiele; Du skalt ikke tale falskt vidnesbyrd; Du skalt ingen bedrage; Ær din fader og moder.

20. Men hand svarede/ og sagde til hannem: Mestere/ det haver jeg holdet altsammen op af min ungdom.

21. Men Jesus saae paa hannem/ og elskte hannem/ og sagde til hannem: Een ting fattes dig; Gak bort/ selg alt det du haver/ og giv det fattige/ og du skalt have et liggendefæ i himmelen; Og kom/ følg mig/ og tag korset op.

22. Men hand blev ilde tilfreds for den tale/ og gik bedrøvet bort; Thi hand havde meget gods.

23. Og Jesus saae sig om/ og siger til sine disciple: Hvor vanskelig skulle de rige komme i Guds rige?

24. Men disciplene bleve forfærdede over hans tale. Men Jesus svarede igien/ og siger til dem: Børn/ hvor vanskeligt er det/ at de/ som forlade sig

paa

paa rigdom/ komme ind i Guds rige?

25. Det er lettere/ at et kamel gaaer igiennem naale-øyet/ end at en riig kommer ind i Guds rige.

26. Da forfærdedes de end meget mere/ og sagde til dem selv: Og hvo kand da vorde salig?

27. Men Jesus saae paa dem/ og siger: Hos mennisker er det umueligt/ men ikke hos Gud; Thi alle ting ere muelige hos Gud.

28. Men Peder begyndte at sige til hannem: See/ vi have forladt alting/ og have efterfuldt dig.

29. Men Jesus svarede/ og sagde: Sandelig/ jeg siger eder: Der er ingen/ som haver forladt huus/ eller brødre/ eller søstre/ eller fader/ eller moder/ eller hustru/ eller børn/ eller agre/ for min og evangelii skyld.

30. At hand ey skal faae hundredefold igien/ nu i denne tiid huus og brødre/ og søstre og mødre/ og børn/ og agre med forfølgelse/ og i den tilkommendes verden et evigt liv.

31. Men mange skulle blive de første/ som ere de sidste. Og de sidste/ de første.

32. Men de vare paa veyen/ og ginge op til Jerusalem; Og Jesus gik op for dem/ og de bleve forfærdede/ og fuldte hannem efter/ og frygtede sig. Og Jesus tog atter de tolv til sig/ og begyndte at sige dem/ hvad hannem skulle vederfares.

33. See/ vi gaae hen op til Jerusalem/ og menniskens Søn skal antvordes de ypperste præster og skriftkloge; Og de skulle fordømme hannem til døden/ og antvorde hedninge hannem.

34. Og de skulle bespotte hannem/ og hudstryge hannem/ og bespytte hannem/ og ihielslaae hannem; Og paa tredie dag skal hand opstaae.

35. Da ginge Jacobus og Johannes/ Zebedæi sønner til hannem/ og sagde: Mestere/ vi ville/ at du

skalt

skalt giøre os / det vi vil bede om.

36. Men hand sagde til dem: Hvad ville I / at jeg skal giøre eder?

37. Men de sagde til hannem: Giv os / at vi maae sidde / den eene hos din høyre side / den anden hos din venstre side / i din herlighed.

38. Men Jesus sagde til dem: I vide ikke hvad I bede om. Kunde I drikke den kalk / som jeg drikker / og døbes med den daab / som jeg døbes med?

39. Men de sagde til hannem: Vi kunde. Men Jesus sagde til dem: I skulle vel drikke den kalk / som jeg drikker / og døbes med den daab / som jeg døbes med.

40. Men at sidde hos min høyre og hos min venstre side / er ikke mit at give / men dem som det er beredt.

41. Og der de ti hørde det / begyndte de at tage det saare til mistykke med Jacoby og Johanne.

42. Da kaldede Jesus dem / og sagde til dem: I vide / at de / som holdes for verdslige regentere / herske over dennem / og de store iblant dem bruge magt over dem.

43. Men det skal ikke være saa iblant eder; Men hvilken / som vil blive stor iblant eder / skal være eders tienere.

44. Og hvilken / som vil blive den ypperste iblant eder / skal være alles eders tienere.

45. Thi menniskens Søn er ikke kommen at lade sig tiene / men at hand skulde tiene / og give sit liv til gienløselses betalning for mange.

46. Og de komme til Jericho; Og der hand gik ud af Jericho / og hans disciple / og meget folk / sad Timæi søn / Bartimæus den blinde hos veyen og tiggede.

47. Og der hand hørde / at det var Jesus Nazaræus / begyndte hand at raabe / og sige: Jesu du Davids Søn / forbarme dig over mig. 48.

48. Og mange truede hannem/at hand skulde tie; Men hand raabte meget mere: Du Davids Søn/ forbarm dig over mig.

49. Og Jesus stod/ og sagde/de skulde kalde hannem. Og de kaldede den blinde/ og sagde til hannem: Vær frimodig/ stat op/ hand kalder ad dig.

50. Men hand kastede sine klæder fra sig/ stod op/ og kom til Jesum.

51. Og Jesus svarede/ og siger til hannem: Hvad vilt du/ at jeg skal giøre dig? Men den blinde sagde til hannem: Rabboni/ at jeg kand see.

52. Men Jesus sagde til hannem: Gak bort/din troe haver frelst dig; Og strax blev hand seendes/ og fuldte Jesum efter paa veyen.

11. Capitel.

v. 1. Jesus rider ind i Jerusalem. 12. Gior med et ord figentræet vissen. 15. Renser templen. 20. Lover troens og bønnens kraft 25. Formaner til forladelse. 29. Spørger pharisæerne/ hvo den Johannis daab var.

Og der de komme nær til Jerusalem/ til Bethphage og Bethanien hos oliebierget/ sender hand to af sine disciple/

2. Og siger til dem: Gaaer bort til den by/som ligger for eder; Og strax naar J komme der ind/ skal J finde et føl bundet/ paa hvilket sad end aldrig noget menniske; Løser det/ og fører det hid.

3. Og dersom nogen siger til eder: Hvorfor giøre J det? Da siger/ at Herren haver det behov; Saa skal hand strax sende det hid.

4. Men de ginge hen/ og funde føllet bundet hos døren ude paa veyskellet/ og løste det.

5. Og nogle/ som der stode/ sagde til dem: Hvad giøre J/ at J løse føllet?

6. Men de sagde til dem/ ligesom Jesus havde befalet; Og de lode dem fare.

7. Og de førde føllet til Jesum/ og lagde deres klæder

der derpaa/ og hand satte sig derpaa.

8. Men mange bredde deres klæder paa veyen; Men andre hugge grene af træerne/ og strødde dem paa veyen.

9. Og de/ som ginge for/ og de/ som fuldte efter/ raabte/ og sagde: Hosanna; Lovet være den/ som kommer i Herrens navn.

10. Lovet være vor faders Davids kongerige/ som kommer i Herrens navn; Hosanna i det høyeste.

11. Og Jesus gik ind i Jerusalem/ og i templen/ og hand besaae alle ting/ og om aftenen gik hand ud til Bethanien med de tolv.

12. Og den anden dag/ der de ginge fra Bethanien/ hungrede hannem.

13. Og hand saae et figentræ langt borte/ som havde blade; Da traadde hand dertil/ om hand kunde finde noget derpaa; Og som hand kom til det/ fandt hand intet uden blade; Thi det var ikke end tid/ at figen skulde være.

14. Og Jesus svarede/ og sagde til det: Nu skal ikke nogen æde frugt af dig evindelig; Og hans disciple hørde det.

15. Og de komme til Jerusalem/ og Jesus gik i templen/ begyndte at uddrive dem/ som soldte og kiøbte i templen; Og vedslernes bord og duekræmmernes stole støtte hand om.

16. Og hand tilstedde ikke/ at nogen bar et kar igiennem templen.

17. Og hand lærde og sagde til dem: Staaer der ikke skrevet/ at mit huus skal kaldes et bedehuus af alle folk? Men I have giort en røver-kule deraf.

18. Og de skriftkloge og ypperste præster hørde det/ og søgte efter/ hvorledes de kunde omkomme hannem. Men de frygtede for hannem; Thi alt folket forundrede sig paa hans lærdom.

19. Og om aftenen gik hand uden for staden.

20.

20. Og om morgenen ginge de frem/ og saae figentræet/ at det var visnet fra rodderne.

21. Og Peder/ som kom det ihu/ siger til hannem: Rabbi/ see/ figentræet/ det du forbandede/ er visnet.

22. Og Jesus svarede/ og sagde til dem: Haver troe til Gud.

23. Thi sandelig/ jeg siger eder/ at hvo som monne sige til dette bierg: Løft dig/ og kast dig i havet/ og ikke tviler i sit hierte/ men troer/ at det kand skee/ som hand siger; Da skal det skee hannem/ som hand monne sige.

24. Derfor siger jeg eder: Alt hvad I bede i eders bøn/ troer/ at I skal saae det/ og det skal vederfares eder.

25. Og naar I staae og bede/ forlader/ dersom I have noget imod nogen/ at og eders Fader/ som er i himlene/ skal forlade eder eders fald.

26. Men dersom I ikke forlade/ skal eders fader/ som er i himlene/ ey heller forlade eders fald.

27. Og de komme atter til Jerusalem; Og der hand gik om i templen/ komme de ypperste præster og skriftkloge og de ældste til hannem/

28. Og sige til hañem: Af hvad magt giør du disse ting? Og hvo haver givet dig denne magt/ at du giør disse ting?

29. Men Jesus svarede/ og sagde til dem: Jeg vil og spørge eder om noget/ og svarer mig/ og jeg vil sige eder/ af hvad magt jeg giør disse ting.

30. Johannis daab/ var den af himmelen/ eller af menniſker? Svarer mig.

31. Og de tænkte ved sig selv/ og sagde: Sige vi/ af himelen/ da siger hand: Hvi troede I hannem da ikke?

32. Men sige vi/ af menniſker/ da frygte vi for folket; Thi de holdte alle Johannem (derfor/) at hand var i sandhed en prophete.

33. Og de svarede/ og sagde til Jesum: Vi vide

ikke. Og Jesus svarede/ og siger til dem: Saa siger jeg eder og ikke/ af hvad magt jeg gior disse ting.

12. Capitel.

v. 1. Lignelsen om de morderiske viingaardsmænd. 13. Samtale om skattensmynt. 18. Om de 7 brødres hustru i opstandelsen. 28. Om det første bud. 35. Hvis søn Christus er. 41. Enkens penning i Guds kiste.

Og hand begyndte at tale til dem ved lignelser. Et menniske plantede en viingaard/ og giorde et giærde der om/ og grov en grav under persen/ og bygde et taarn/ og leyede viingaardsmænd den/ og foer uden lands.

2. Og hand sendte en tienere til viingaardsmændene/ der tiden kom/ at hand skulde tage af viingaardens frugt af viingaardsmændene.

3. Men de toge og sloge hannem/ og lode hannem tomhændet fra sig.

4. Og hand sendte atter en anden tienere til dem/ og den samme sloge de med steen/ og saarede hans hovet/ og lode hannem fra sig forhaanet.

5. Og hand sendte atter en anden; Og den sloge de ihiel/ og mange andre/ somme sloge de/ men somme myrdede de.

6. Men eftersom hand havde endnu een søn/ som hand havde kier/ sendte hand den og paa det sidste til dem/ og sagde: De skulle frygte for min søn.

7. Men de samme viingaardsmænd sagde til hver andre: Denne er arvingen; Kommer/ lader os slaae hannem ihiel/ og arven bliver vores.

8. Og de toge og sloge hannem ihiel/ og kastede hannem uden for viingaarden.

9. Hvad skal da viingaardens herre giøre? Hand skal komme/ og ødelegge viingaardsmændene/ og faae andre viingaarden.

10. Have I ikke lest denne skrift? Den steen/ som byg-

bygningsmændene bortkastede / denne er bleven til en hovet-hiørnesticen. Ps. 118/22.23.

11. Det er skeet af Herren/ og er underligt for vore øyen.

12. Og de søgte at gribe hannem/ og frygtede for folket; Thi de forstode / at hand sagde denne lignelse imod dem/ og de forlode hannem / og ginge bort.

13. Og de sendte nogle til hannem af pharisæerne og Herodis tienere / at de skulde fange hañem i hans tale.

14. Men de komme og sige til hannem: Mestere/ vi vide/ at du est sandru/ og skotter om ingen; Thi du agter ikke menniskers person / men du lærer Guds vey i sandhed; Maa mand give keyseren skat eller ey? Skulle vi give eller ikke give?

15. Men som hand vidste deres øyenkalkhed/ sagde hand til dem: Hvi friste J mig? Tager mig hid en penning / at jeg kand see.

16. Men de baare den frem. Og hand siger til dem: Hvis er dette billede og overskrift? Men de sagde til hannem: Keyserens.

17. Og Jesus svarede/ og sagde til dem: Giver keyseren / hvad keyserens er/ og Gud/ hvad Guds er. Og de forundrede sig paa hannem.

18. Og saddvcæerne komme til hannem/ som sige / at der er ikke opstandelse; Og de spurde hannem ad/ og sagde:

19. Mestere / Moses skrev os / at naar nogens broder dør / og lader en hustru efter sig/ og lader ikke børn efter sig/ da skal hans broder tage hans hustru / og opvække sin broder sæd.

20. Nu haver været syv brødre; Og den første tog en hustru/ og hand døde/ og lod ikke sæd efter sig.

21. Og den anden tog hende/ og døde/ og lod ikke heller sæd efter sig; Og den tredie ligesaa.

22. Og de toge hende de syv/ og lode ikke sæd efter dennem. Efter dem alle døde og qvinden.

23. Derfor i opstandelsen/ naar de ere opstandne/ hvis hustru af dem skal hun da være? Thi de syv have havt hende til hustru.

24. Da svarede Jesus/ og sagde til dem: Fare I ikke derfor vild/ at I vide ikke skrifterne/ ey heller Guds kraft.

25. Thi naar de ere opstandne fra døde/ da hverken gifte de sig/ ey heller giftes/ men de ere som engle/ der ere i himlene.

26. Men om de døde/ at de opreises/ have I ikke læst i Mosis bog/ hvorledes Gud talede til hannem hos busken/ og sagde: Jeg er Abrahams Gud/ og Isaaks Gud/ og Jakobs Gud. Ex. 3/6.

27. Gud er ikke de dødes/ men de levendes Gud; Derfor fare I meget vild.

28. Og der gik een af skriftklogene til (hannem) som havde hørt paa dem/ hvorledes de bespurde sig med hver andre/ og efterdi han vidste/ at han havde givet dem et smukt svar/ spurde han hannem ad: Hvilket er det ypperste bud for alle?

29. Men Jesus svarede hannem: Det ypperste bud for alle er det: Hør Israel/ Herren vor Gud er een Herre.

30. Og du skalt elske Herren din Gud af dit gandske hierte/ og af din gandske siel/ og af dit gandske sind/ og af al din kraft. Det er det ypperste bud.

31. Og det andet er ligesom dette: Du skalt elske din næste ligesom dig selv. Der er intet andet større bud/ end disse.

32. Og skriftklogen sagde til hannem: Mestere/ du haver talet smukt i sandhed. Thi een er Gud/ og der er ikke en anden foruden hannem.

33. Og at elske hannem af gandske hierte/ og af gandske sind/ og af gandske

ste siel/ og af al kraft/ og elske (sin) næste ligesom sig selv/ det er mere end alle brændoffer og offer.

34. Og der Jesus saae/ at hand svarede forstandeligen/ sagde hand til hannem: Du est ikke langt fra Guds rige. Og der torde ingen spørge hannem ydermere.

35. Og Jesus svarede/ og sagde/ der hand lærde i templen: Hvorledes sige de skriftkloge/ at Christus er Davids Søn?

36. Thi David siger selv ved den hellig Aand: Herren siger til min Herre: Set dig hos min høyre haand/ indtil jeg legger dine fiender til dine fødders fodskammel. Ps. 110/2.

37. Der kalder da David hannem selv en herre/ og hvorledes er hand hans søn? Og meget folk hørde hannem gierne.

38. Og hand sagde dem i sin lærdom: Vogter eder for de skriftkloge/ som ville gaae om i lange klæder/ og lade helse sig paa torvet/

39. Og have de øverste stole i synagoger/ og øverste seder i giestebuder.

40. De som opæde enkers huse/ og under et skin bede længe. De samme skal faae des overflødigere dom.

41. Og som Jesus havde sat sig tvert over fra templens kiste/ saae hand an/ hvorledes folket lagde penning i templens kiste/ og mange rige lagde meget udi.

42. Og der kom een fattig enke/ og lagde to skærve udi/ som er en penning.

43. Og hand kaldede sine disciple til sig/ og sagde til dem: Sandelig/ jeg siger eder/ at denne fattige enke lagde mere udi/ end alle de/ som lagde i templens kiste.

44. Thi de lagde alle udi af det/ de havde til overflod; Men denne lagde udi af sin armod alt det hun havde/ hendes gandske næring.

13. Capitel.

v. 1. Om Jerusalems ødeleggelses tegn. 24. Om verdens endes tegn. 33. Paamindelse at vaage og bede.

Og der hand gik ud af templen / siger een af hans disciple til hannem: Mestere / see hvilke stene og hvilke bygninger?

2. Og Jesus svarede / og sagde til hañem: Seer du disse store bygninger? Der skal ikke lades steen paa steen / som ey skal nedbrydes.

3. Og der hand sad paa oliebierget tvert over fra templen / da spurde Peder og Jacobus og Johannes og Andreas hannem i særad:

4. Sig os / naar skal disse ting skee / og hvad tegn skal der være / naar alle disse ting skal fuldkomes?

5. Men Jesus svarede dem / og begyndte at sige: Seer til / at ikke nogen forfører eder.

6. Thi der skulle mange komme under mit navn / og sige / at det er jeg; Og de skal forføre mange.

7. Men naar I faae at høre om krig og krigs-rygte / da frygter ikke; Thi det maae skee / men enden er ikke endda.

8. Thi der skal et folk opreise sig imod et (andet) folk / og et kongerige imod et (andet) kongerige. Og der skal skee jordskelv her og der / og der skal være hunger og forfærdelser. Disse ting ere bedrøvelsers begyndelser.

9. Men see I eder selv for; Thi de skulle antvorde eder for raadet og for synagoger; I skulle huds-tryges / og I skulle stilles for fyrster og konger for min skyld / dem til vidnesbyrd.

10. Og evangelium bør først at prædikes for alle folk.

11. Men naar de føre og antvorde eder hen / da bekymrer eder ikke tilforn / hvad I skulle tale / beflitter eder ey heller derpaa; Men hvad som eder bliver givet i den samme time / det

det taler. Thi I ere ikke de/ som tale/ men den hellig Aand.

12. Der skal en broder antvorde (sin) broder hen til døden/ og faderen barnet; Og børn skal sette sig op imod forældre/ og de skal slaae dem ihiel.

13. Og I skal blive forhadte af alle for mit navns skyld. Men hvo som bliver bestandig indtil enden/ denne skal blive salig.

14. Men naar I faae at see ødeleggelsens vederstyggelighed/ som er sagt af Daniel den prophete/ at den staaer der som den ikke bør/ hvo det leser/ hand forstaae det/ da de/ som ere i Judæa/ flye til biergene.

15. Men hvo som er paa taget/ stige ikke ned i huset/ eller gaae der ind at hente noget af sit huus.

16. Og hvo som er paa ageren/ vende ikke tilbage/ at hente sit klædebond.

17. Men væ de frugtsommelige og dem/ som give die i de dage.

18. Men beder/ at eders flugt ikke skal skee om vinteren.

19. Thi de dage skal være trængsel/ saadan som ikke haver været fra creaturets begyndelse/ som Gud skabte indtil nu/ og som ikke heller skal blive.

20. Og dersom Herren ikke havde forkortet disse dage/ blev intet menniske saligt; Men for de udvaldes skyld/ som hand haver udvalt/ haver hand forkortet disse dage.

21. Og naar nogen siger da til eder: See/ her er Christus/ eller see der/ da troer ikke.

22. Thi der skal falske Christi og falske propheter reise sig op/ og de skal giøre tegn og underlige gierninger til at forføre/ om det var mueligt/ og de udvalde.

23. Men seer I eder for; See/ jeg haver sagt eder alle ting tilforn.

24. Men i de dage efter den trængsel skal solen formørkes/ og maanen ikke give sit skin.

25. Og himelens stierner skal nedfalde / og de krafter / som ere i himlene / skal røres.

26. Og da skal de see menniskens Søn komme i skyerne med megen kraft og herlighed.

27. Og da skal hand sende sine engle / og skal forsamle sine udvalde af de fire vær / fra jordens ende indtil himmelens ende.

28. Men lærer en lignelse paa figentræet / naar hendes green bliver nu veeg / og skyder bladene / da vider / at sommeren er nær.

29. Ligesaa og J / naar J see / at saadanne ting skee / da vider / at hand er nær for dørene.

30. Sandelig / jeg siger eder / at denne Slegt skal ingenlunde forgaae / før disse ting skee allesammen.

31. Himmelen og jorden skal forgaae / men mine ord skal ingenlunde forgaae.

32. Men om den dag og time veed ingen / ey heller englene / som ere i himmelen / ey heller Sønnen / men Faderen.

33. Seer til / vaager og beder ; Thi J vide ikke / naar den tid er.

34. Ligesom et menniske / som reiste bort / og forlod sit huus / og gav sine tienere magt / og hver sin gierning / og bød dørvogteren / at hand skulde vaage.

35. Saa vaager nu ; Thi J vide ikke / naar husets Herre kommer / om aftenen / eller ved midnat / eller naar hanen gal / eller om morgenen.

36. At hand ikke / naar hand kommer hastelig / skal finde eder sovende.

37. Men hvad jeg siger eder / det siger jeg alle : Vaager.

14. Capitel.

v. 1. Jesus salves af en qvinde i Bethanien. 12. Peder paaske. 22. Indstifter alterens sacramente. 26. Hans lidelse. 32-45. Som begyndes først i haven. 53. Siden i Caiphas huus.

Men det var paaske / og de usyrede breds (høytid) to dage derefter.

Og

Og de ypperste præster og skriftkloge søgte efter/hvorledes de kunde med list gribe og ihielslaae hannem.

2. Men de sagde: Ikke paa høytiden/ at der skal ikke blive oprør iblant folket.

3. Og der hand var i Bethanien i Simonis den spedalskes huus/ som hand sad til bords/ kom en qvinde/ som havde et alabaster/ med uforfalsket meget kostelig nardi salve/ og hun sønderbrød Alebasteret/ og udøste det paa hans hoved.

4. Men der vare nogle/ som toge det saare til mistykke ved dem selv/ og sagde: Hvortil blev denne salve spildt?

5. Thi den kunde været solgt mere end for tre hundrede penninge/ og givet fattige. Og de overfusede hende.

6. Men Jesus sagde: Lader hende betæmme/ hvi besvære I hende? Hun giorde en god gierning mod mig.

7. Thi I have altiid fattige hos eder/ og naar I ville/ kunde I giøre dem til gode; Men mig have I ikke altiid.

8. Hun giorde hvad hun kunde; Hun er forekommen at salve mit legeme til begravelse.

9. Sandelig siger jeg eder: Hvor som dette evangelium prædikes i al verden/ der skal det og/ som hun haver giort/ siges til hendes amindelse.

10. Og Judas Ischarioth/ een af de tolv/ gik bort til de ypperste præster/ at forraade hannem dem.

11. Men der de hørde det/ bleve de glade/ og lovede at give hannem penninge. Og hand ledte efter/ hvorledes hand kunde beleyligen forraade hannem.

12. Og paa de usyrede brøds første dag/ der mand slagtede paaske/ sige hans disciple til hannem: Hvor vilt du/ at vi skulle gaae hen/ og berede/ at du æder paaske?

13. Og hand sender to af sine disciple bort/ og si-

ger til dem: Gaaer bort i staden/ og der skal et menniske møde eder/ som bær et kruus med vand/ følger hannem efter.

14. Og hvor hand gaaer ind/ der siger til husbonden: Mesteren lader dig sige; Hvor er giestehuset/ at jeg kand æde paaske udi med mine disciple?

15. Og hand skal vise eder en stor sal/ som er beredt/ tillavet/ reder der til for os.

16. Og hans disciple ginge ud/ og komme i staden/ og funde det/ ligesom hand havde sagt dem; Og de beredde paaske.

17. Og der det var blevet aften/ kom hand med de tolv.

18. Og som de sadde til bords og aade/ sagde Jesus: Sandelig/ jeg siger eder/ at een af eder/ som æder med mig/ skal forraade mig.

19. Men de begyndte at bedrøves/ og at sige til hannem/ een efter den anden: Mon det er jeg? Og en anden: Mon det er jeg?

20. Men hand svarede/ og sagde til dem: Een af de tolv/ den som dypper med mig i faddet.

21. Menniskens Søn gaaer vel hen/ ligesom der er skrevet om hannem; Men væ det menniske/ ved hvilket menniskens Søn bliver forraadt. Det var samme menniske bedre/ at hand var ikke født.

22. Og der de aade/ tog Jesus brødet/ og velsignede/ og brød det/ og gav dem/ og sagde: Tager/ æder/ dette er mit legeme.

23. Og hand tog kalken/ takkede/ og gav dem/ og de drukke alle der af.

24. Og hand sagde til dem: Dette er mit blod/ som er det ny testamentes/ som udgydes for mange.

25. Sandelig/ jeg siger eder/ at jeg skal ikke ydermere drikke af det/ som vorer paa vintræ/ indtil paa den dag/ at jeg skal drikke det nyt i Guds rige.

26. Og der de havde sunget (lov-sangen/) ginge de

de ud til oliebierget.

27. Og Jesus siger til dem: I skal i denne nat forarge eder alle paa mig/ Thi der staaer skrevet: Jeg skal slaae hyrden/og faarene skulle adspredes.

Zach. 13/7.

28. Men efter at jeg er opstanden/ vil jeg gaae hen for eder til Galilæam.

29. Men Peder sagde til hannem: Og dersom de end alle forargede sig/ saa vil jeg dog ikke.

30. Og Jesus siger til hannem: Sandelig siger jeg dig/ at i dag udi denne nat/ førend hanen gal to gange/ skal du negte mig tre gange.

31. Men hand talede end ydermere; Dersom jeg skulde doe med dig/ vil jeg ikke negte dig. Men ligesaa sagde de og alle.

32. Og de komme til en indlukt sted/ hvis navn var Gethsemane. Og hand siger til sine disciple: Sidder her/ indtil jeg faaer bedet.

33. Og hand tog Petrum og Jacobum og Johannem til sig/ og begyndte at skelve og beve.

34. Og siger til dem: Min siel er saare bedrøvet indtil døden/ bliver her og vaager.

35. Og hand gik lidet frem/ faldt ned paa jorden/ og bad/ at denne time maatte gaae hannem forbi/ om det var mueligt.

36. Og sagde: Abba Fader/ alting er dig mueligt; Tag denne kalk fra mig. Dog ikke/ hvad jeg vil/ men hvad du.

37. Og hand kommer/ og finder dem sovende. Og hand siger til Peder: Simon/ sover du? Kunde du ikke vaage een time?

38. Vaager og beder/ at I skulle ikke komme i fristelse. Aanden er vel redebon/ men kiødet skrøbeligt.

39. Og hand gik atter bort/ og bad/ og sagde de samme ord.

40. Og hand kom igien/ og fandt dem atter sovende/ thi deres øyen vare

vare betyngede/ og de vidste ikke/ hvad de skulde svare hannem.

41. Og hand kommer tredie gang/ og siger til dem: Sover I nu/ og hviler eder? Det er nær nok. Stunden er kommen/ see/ menniskens Søn forraades i synderes hænder.

42. Staaer op/ lader os gaae; See den mig forraader/ er hart hos.

43. Og strax/ som hand endnu talede/ kom Judas/ een af de tolv frem/ og en stor skare med hannem med sverd og stænger fra de ypperste præster/ og skriftkloge og de ældste.

44. Men den/ som havde forraad hannem/ havde givet dem et tegn/ som de havde tilfelles/ og sagt: Hvilken jeg kysser/ den er det/ griber hannem/ og fører hannem tryggelig.

45. Og der hand kom/ traadde hand strax til hannem/ og siger: Rabbi/ Rabbi/ og kyste hannem.

46. Men de lagde deres hænder paa hannem/ og grebe hannem.

47. Men een af dem/ som stode derhos/ drog sverdet ud/ og slog den ypperste præstes tienere/ og afhug hans øre.

48. Og Jesus svarede/ og sagde til dennem: I ere udgangne/ som til en røvere/ med sverd og stænger at tage fat paa mig.

49. Jeg haver været daglig hos eder i templen/ og lært/ og I grebe mig ikke. Men paa det skriftterne skulde fuldkommes.

50. Og de forlode hannem/ og flyede alle.

51. Og der var en ung karl/ som fulgte hannem/ hand var klædt med et smaat linklæde paa sit bare legeme; Og de unge karle toge fat paa hannem.

52. Men hand slap linklædet/ og flyede nøgen fra dem.

53. Og de førde Jesum til den ypperste præst/ og alle de ypperste præster/ og ældste og skriftkloge komme der sammen.

54. Og Peder fulgte langt

tangt efter hannem ind i den ypperste præstes sal/ og hand var der/ og sad hos tienerne/ og varmede sig hos ilden.

55. Men de ypperste præster og det gandske raad søgte vidnesbyrd imod Jesum/ at de kunde komme hannem til døde; Og de funde intet.

56. Thi mange baare falske vidnesbyrd imod hannem/ men vidnesbyrdene komme ikke overeens.

57. Og nogle stode op/ og baare falsk vidnesbyrd imod hannem/ og sagde:

58. Vi have hørt/ at hand sagde: Jeg vil nedbryde denne tempel/ som er giort med hænder/ og paa tre dages tiid bygge en anden/ som ikke er giort med hænder.

59. Og deres vidnesbyrd komme ikke end saa overeens.

60. Og den ypperste præst stod op midt iblant dem/ og spurde Jesum ad/ og sagde: Svarer du intet? Hvad er det/ som disse vidne imod dig?

61. Men hand tav/ og svarede intet. Da spurde den ypperste præst hannem atter ad/ og siger til hannem: Est du den Christus/ den velsignedes Søn?

62. Men Jesus sagde: Jeg er/ og I skal see menniskens Søn sidde hos kraftens høyre haand/ og komme i himmelens skyer.

63. Da sønderrev den ypperste præst sine klæder/ og sagde: Hvad have vi ydermere vidnesbyrd behov?

64. I have hørt Guds bespottelsen. Hvad tykkes eder? Men de fordømte hannem alle at være skyldig at døe.

65. Og der begyndte nogle at bespytte hannem/ og stiule hans ansigt/ og slaae hannem med knytte næve/ og sige til hannem: Spaae os; Og tienerne sloge hannem med flade hænder.

66. Og Peder var der neden i salen/ da kommer een af de ypperste præstes piger.

67.

67. Og der hun saae Peder varme sig/ saae hun paa hannem/ og siger: Du haver ogsaa været med Jesu den Nazaræo.

68. Men hand negtede/ og sagde: Jeg kiender (hannem) ikke/ jeg veed og ikke/ hvad du siger. Og hand gik ud i forstuen/ og hanen gol.

69. Og pigen saae hannem igien/ og begyndte at sige til dem/ som der stode hos: Denne er een af dem.

70. Men hand negtede det atter. Og en liden stund derefter sagde de atter til Peder/ som der stode hos: Saadelig/ du est af dem; Thi du est en Galilæer/ og dit maal er ligesaa.

71. Men hand begyndte at forbande sig og svære; Jeg kiender det menniske ikke/ J tale om.

72. Og hanen gol anden gang. Og Peder ihukom det ord/ som Jesus sagde til hannem: Forend hanen gal to gange/ skalt du negte mig tre gange. Og hand gik hen og græd.

15. Capitel.

v. 1. Jesus antvordes Pilato. 15. Hudstryges. 17. Tornekrones. 20. Korsfæstes. 42. 46. Joseph af Arimathia begraver Christi legeme.

Og strax om morgenen/ der de ypperste præster havde holdet raadslag med de ældste og skriftkloge/ og det gandske raad/ bunde de Jesum/ og førde (hannem) bort/ og antvordede Pilato (hannem.)

2. Og Pilatus spurde hannem ad: Est du den Jødernes konge? Men hand svarede/ og sagde til hannem: Du siger det.

3. Og de ypperste præster klagede meget paa hannem.

4. Pilatus spurde hannem atter ad og sagde: Svarer du intet? See hvor mange stykke de vidne paa dig.

5. Men Jesus svarede intet ydermere/ saa at Pilatus maatte forundre sig.

6. Men

6. Men hand pleyede at give dem en fange løs om høytiden/ hvilken de begierede.

7. Men der var en/som heed Barrabas/ fangen med sine med-brødre de oprørske/ som havde giort mord udi et oprør.

8. Og folket raabte/og begyndte at bede om det/ som hand altiid pleyede at giøre dem.

9. Men Pilatus svarede dem og sagde: Ville J/ at jeg skal give eder den Jødernes konge løs?

10. Thi hand vidste/ at de ypperste præster havde antvordet hannem hen af had.

11. Men de ypperste præster styndede folket til/ at hand skulde heller give dem Barrabam løs.

12. Men Pilatus svarede/og sagde atter til dem: Hvad ville J da/at jeg skal giøre den/ som J sige/ at være Jødernes konge?

13. Men de raabte atter: Korsfæst hannem.

14. Da sagde Pilatus til dem: Hvad ont haver hand giort? Men de raabte end meget mere: Korsfæst hannem.

15. Men Pilatus vilde giøre folket fyldest/ og gav dem Barrabam løs/ og antvordede Jesum hudstrygen hen/ at hand skulde korsfæstes.

16. Men stridsmændene førde hannem hen ind i salen/ som er dom-huset/og kaldede den gandske rode tilsammen.

17. Og førde hannem i et purpur/ og flettede en torne-krone/ og satte den paa hannem.

18. Og begyndte at hilse hannem: Hil være du Jødernes konge.

19. Og de sloge hans hoved med et rør/ og bespottede hannem/ og fulde paa knæ/ og tilbade hannem.

20. Og der de havde bespottet hannem/ førde de hannem af purpuret/ og førde hannem i sine egne klæder; Og de førde hannem ud/ at de skulde korsfæste hannem.

21.

21. Og der gik en frem/ Simon Cirene/ som kom af marken/ som var Alexandri og Ruffi fader/ hannem tvang de til/ at hand baar hans kors.

22. Og de førde hannem til den sted Golgatha/ det er udlagt/hovetpandested.

23. Og de gave hannem vin at drikke med myrrha udi: Men hand tog det ikke.

24. Og der de havde korsfæst hannem/ skiftede de hans klæder/ og kastede lod paa dem/ hvad hver skulde tage.

25. Men det var den tredie time/ og de korsfæstede hannem.

26. Og der var skreven en overskrift/ hvad skyld mand gav hannem: Den Jødernes konge.

27. Og de korsfæstede to røvere med hannem/ een hos hans høyre/ og een hos hans venstre side.

28. Og skriften blev fuldkommen/ som siger: Hand er regnet med misdædere. Es. 53/12.

29. Og der de ginge frem/ bespottede de hannem/ og rystede med deres hoved/ og sagde: Vi dig/ du som nedbryder templen/ og bygger den i tre dage.

30. Hielp dig selv/ og stig ned af korset.

31. Men ligesaa bespottede og de ypperste præster hannem iblant hverandre/ med skriftklogene/ og sagde: Hand haver frelst andre/ og kand ikke frelse sig selv.

32. Den Christus/ den konge i Israel/ stige nu ned af korset/ at vi kunde see og troe. Og de/ som vare korsfæste med hannem/ forhaanede hannem.

33. Men der det var blevet den siette time/ blev et mørke over det gandske land indtil den niende time.

34. Og den niende time raabte Jesus med stor røst/ og sagde: Eloi/ Eloi/ Lama Sabachthani? Det er udlagt/ min Gud/ min Gud/ hvorfor haver du forladt mig?

35.

35. Og nogle af dem/ som stode derhos/ der de det hørde/ sagde de: See/ hand kalder ad Elias.

36. Men der løbe en/ og fyldte en svomp med eddike/ og stak den paa et rør/ og gav hannem drikke/ og sagde: Holder/ lader os see/ om Elias kommer/ at tage hannem ned.

37. Men Jesus raabte med stor røst/ og udgav sin aand.

38. Og forhænget i templen blev splidt i to/ fra det øverste til det nederste.

39. Men høvetsmanden/ som stod der hos tvert over fra hannem/ og saae/ at hand udgav aanden med saadant raab/ sagde: Sandelig var dette menniske en Guds Søn.

40. Men der vare ogsaa qvinder/ som langt fra saae til/ iblant hvilke var Maria Magdalena/ og Maria den lille Jacobi og Jose moder/ og Salome.

41. De som og havde efterfuldt og tient hannem/ der hand var i Galilæa/ og mange andre/ som vare gangne op til Jerusalem med hannem.

42. Og der det nu var blevet aften/ efterdi det var beredelsen/ hvilken der er en forsabbat.

43. Da kom Joseph af Arimathæa/ en hæderlig raadmand/ hvilken og ventede Guds rige; Hand dristede sig til/ og gik ind til Pilatum/ og bad om Jesu legeme.

44. Men Pilatus forundrede sig/ om hand var allerede død.

45. Og hand kaldede høvetsmanden/ og spurde hannem ad/ om hand havde længe været død; Og der hand formerkte det af høvetsmanden/ gav hand Joseph legemet.

46. Og hand kiøbte et smaat lin-klæde/ og tog hannem ned/ og svøbte hannem i lin-klædet/ og lagde hannem i en grav/ som var udhuggen af klippen; Og hand veltede en steen for døren paa graven.

47.

47. Men Maria Magdalena og Maria Jose saae til/ hvor hand blev lagt.

16. Capitel.

v.1. Christi opstandelse fra de døde. 9. Hand aabenbarer sig for Maria Magdalena. 12. For de to/ som vandrede. 14 Siden for de elleve. 35. Dennem hand udsender at prædike og døbe. 19. Hans himmelfart.

Og der sabbaten var forgangen/ kiøbte Maria Magdalena og Maria Jacobi og Salome dyrebar smørelse/at de skulde komme og salve hannem.

2. Og de komme til graven paa een af sabbaterne meget aarle/ der solen gik op.

3. Og de sagde til hverandre: Hvo skal velte os stenen fra døren paa graven?

4. Og der de saae derhen/ bleve de var/at stenen var afvelt; Thi den var meget stor.

5. Og de ginge ind i graven/ og saae en ung karl sidde ved den høyre side/ hand havde et langt hvidt klæde paa/ og de bleve forfærdede.

6. Men hand siger til dem: Forfærdes ikke; I lede efter Jesum den Nazarenum/ som var korsfæst; Hand er opstanden/ hand er ikke her; See stedet/som de lagde hannem.

7. Men gaaer bort/ siger hans disciple/ og Peder/ at hand gaaer hen foreder til Galilæam/der skal I see hannem/ som hand haver sagt.

8. Og de ginge hasteligen ud/ og flyede fra graven; Thi der var kommen bevelse og forfærdelse paa dem. Og de sagde ingen intet; Thi de frygtede sig.

9. Men Jesus der hand var opstanden aarle/ den første dag i ugen/ aabenbaredes hand først for Maria Magdalena/af hvilken hand havde uddrevet syv dievle.

10. Hun gik bort og kundgiorde dem det/ som havde været med hannem/ som

som sørgede og græde.

11. Og de samme/ der de hørde/ at hand levede/ og var hende aabenbaret/ troede de ikke.

12. Men derefter/ der to af dem vandrede omkring/ aabenbaredes hand i en anden skikkelse/ der de ginge ud paa marken.

13. Og de samme ginge bort/ og forkyndede de andre det; Dem troede de og ikke.

14. Paa det sidste aabenbaredes hand for de elleve selv/ som de sadde til bords/ og bebreidede dem deres vantroe/ og hiertes haardhed/ at de havde ikke troet dem/ som havde seet hannem opstanden.

15. Og hand sagde til dem: Gaaer bort i al verden/ og prædiker evangelium for alle creature.

16. Hvo som troer og bliver døbt/ skal blive salig; Men hvo som ikke troer/ skal blive fordømt.

17. Men de tegn/ som skal følge med dem/ som troe/ ere disse: I mit navn skal de uddrive dievle; De skal tale med ny tunger.

18. De skal borttage slanger; Og dersom de drikke nogen forgift/ skal det ikke skade dem; Paa syge skal de legge hænder/ og de skal blive tilpas.

19. Hvorfor Herren/ efter at hand havde talet med dem/ blev hand optagen til himmelen/ og satte sig hos Guds høyre haand.

20. Men de ginge ud/ og prædikede allevegne/ og Herren arbeidede med/ og stadfæstede ordet ved efterfølgende tegn.

A M E N.

St. Lucæ Evangelium.

1. Capitel.

v. 5. Engelen Gabriel forkynder Zachariæ Johannis undfangelse og fødsel. 26. 31. Forkynder og Mariæ Jesu undfangelse. 39. Hun besøger Elisabeth. 46. Og synger sin lov-sang. 57. Jo-

Johannes fødes. 64. Zachariæ mund og tunge oplades.

Efterdi mange have taget sig for / ordentlig at forfatte en hisvrie om de ting / som ere fuldkommelig vitterlig giorde for os.

2. Ligervijs som de have det overantvordet os / som af begyndelsen selv have seet / og tient ordet.

3. Da haver jeg og anseet for got / efter jeg haver udspurt alle ting fra første med flid at skrive det eene efter det andet til dig / gode Theophile.

4. Paa det du kand have vis grund paa den lærdom / i hvilken du est mundtligen undervijst.

5. I Herodis Judææ konges tiid / var en præst af Abia skifte / ved navn Zacharias / og hans hustru af Aarons dottre / og hendes navn var Elisabeth.

6. Men de vare baade samen retferdige for Gud / og vandrede usiraffelig i alle Herrens bud og skikkelser.

7. Og de havde ikke barn; Thi Elisabeth var ufrugtsommelig / og de vare baade vel aldrende.

8. Men det begav sig / der hand giorde præstembedet for Gud i sin skiftes orden.

9. Efter præstedommets sædvane / og det faldt hannem til at giøre røgelse / gik hand i Herrens tempel.

10. Og al folkets mangfoldighed var uden for / og bad i røgelsens tiid.

11. Men Herrens engel aabenbaredes for hannem / og stod ved den høyre side hos røgelsens alter.

12. Og som Zacharias saae hannem / forfærdedes hand / og hannem kom en rædsel paa.

13. Men engelen sagde til hannem: Frygt ikke / Zacharia; Thi din begiering er bønhørt / og din hustru Elisabeth skal føde dig en søn / og du skalt kalde hans navn Johannem.

14. Og du skalt have glæde og fryd af hannem / og mange skal glædes i hans fødsel.

15

15. Thi hand skal være stor for Herren/ og skal ikke drikke vin og sterk drik/ og skal opfyldes end af sin moders liv med den hellig Aand.

16. Og skal omvende mange af Israels børn til Herren deres Gud.

17. Og skal gaae frem for hannem i Eliæ aand og kraft/ at omvende fædrenes hierter til børnene/ og de ulydige til de retfærdiges forstand/ at bestikke Herren et beredt folk.

18. Og Zacharias sagde til engelen: Hvorpaa skal jeg dette kiende? Thi jeg er gammel/ og min hustrn er vel aldrende.

19: Og engelen svarede/ og sagde til hannem: Jeg er Gabriel/ som staaer for Gud/ og er udsendt at tale med dig/ og forkynde dig dette til glæde.

20. Og see/ du skalt vorde stum/ og ikke kunde tale/ indtil den dag/ at dette skeer/ fordi du troede ikke mine ord/ hvilke der skulde fuldkommes i sin tiid.

21. Og folket forundrede Zachariam/ og forundrede sig/ at hand blev saalænge i templen.

22. Og der hand gik ud/ kunde hand ikke tale til dem; Og de merkte/ at hand havde seet en syn i templen. Og hand nikkede ad dem/ og blev stum.

23. Og det begav sig/ der hans tieneste tiid var ude/ gik hand hiem i sit huus.

24. Men efter de dage blev hans hustru Elisabeth frugtsommelig; Og hun skiulte sig fem maaneder/ og sagde:

25. Saa haver Herren giort mod mig i de dage/ der hand ansaae mig/ at hand skulde tage min blusel fra mig iblant menniske.

26. Men i den siette maanet blev Gabriel engel sendt af Gud til en stad i Galilæa/ som heder Nazareth/

27. Til en jomfru/ som var trolovet en mand/ ved navn Joseph af Davids huus/ og jomfruen heed Maria. 28.

28. Og engelen kom ind til hende / og sagde: Hil være dig / du benaadede / Herren er med dig / du velsignede iblant qvinder.

29. Men der hun saae hannem / forfærdedes hun over hans tale / og tænkte / hvad det skulde være for en hilsen.

30. Og engelen sagde til hende: Frygt ikke / Maria; Thi du haver fundet naade hos Gud.

31. Og see / du skalt undfange i livet / og føde en søn / og du skalt kalde hans navn Jesum.

32. Hand skal blive stor / og kaldes den høyestes Søn / og Gud Herren skal give hannem Davids sin faders stoel.

33. Og hand skal være en konge over Jakobs huus evindelig / og der skal ikke være ende paa hans kongerige.

34. Men Maria sagde til engelen: Hvorledes skal det gaae til / efterdi jeg kiender ikke mand?

35. Og engelen svarede / og sagde til hende: Den hellig Aand skal komme over dig / og den høyestes kraft skal overskygge dig; Derfor ogsaa det hellige / som skal fødes af dig / skal kaldes Guds Søn.

36. Og see / Elisabeth din frænke / hun haver og undfanget en søn i hendes alderdom / og denne maaned er den siette for hende / som kaldes ufrugtsommelig.

37. Thi hos Gud skal ingen ting være umuelig.

38. Men Maria sagde: See / jeg er Herrens tienerinde / mig skee efter dit ord. Og engelen skildtes fra hende.

39. Men Maria stod op i de dage / og gik hastelig paa biergene til Juda stad.

40. Og kom ind i Zachariæ huus / og hilsede Elisabeth.

41. Og det begav sig / der Elisabeth hørde Mariæ hilsen / da sprang fosteret i hendes liv. Og Elisabeth blev opfyldt med den hellig Aand.

42.

42. Og raabte med stor røst/ og sagde: Velsignet est du iblant qvinderne/ og velsignet er din livets frugt.

43. Og hvoden kommer mig det/ at min Herres moder kommer til mig?

44. Thi see/ der din røstes hilsen kom mig til ørne/ sprang fosteret i mit liv med glæde.

45. Og salig er hun/ som troede; Thi det skal fuldkommes/ som hende er sagt af Herren.

46. Og Maria sagde: Min siel ophøyer Herren.

47. Og min aand glæder sig i Gud min frelsere.

48. Thi hand haver anseet sin ringe tienerinde; Thi see/ nu herefter skal alle slegter prise mig salig.

49. Thi hand haver giort store ting imod mig/ som er mægtig/ og hans navn er helligt.

50. Og hans barmhiertighed varer til alle slegter efter hver andre hos dem/ som hannem frygte.

51. Hand haver brugt magt med sin arm/ hand haver adspredt de hofmodige i deres hiertes tanke.

52. Hand haver draget de mægtige af stolene/ og ophøyet de ringe.

53. De hungrige haver hand opfyldt med gode(gaver/) og de rige haver hand afviist tomme.

54. Hand haver annammet sin tienere Israel at tænke paa barmhiertighed.

55. Som hand sagde til vore fædre/ Abraham og hans sæd til evig tiid.

56. Men Maria blev hos hende ved tre maaneder/ og hun foer til sit huus igien.

57. Men Elisabeths tiid kom/ at hun skulde føde/ og hun fødde en søn.

58. Og hendes naboer og slegt hørde/ at Herren havde giort stor barmhiertighed mod hende/ og de glædde sig med hende.

59. Og det begav sig paa den ottende dag/ da kome de at omskiere barnet/ og de kaldede det efter hans faders navn Zachariam.

60. Og hans moder svarede og sagde: Ingen-

lun-

lunde / men hand skal kaldes Johannes.

61. Og de sagde til hende: Der er dog ingen i din slegt / som kaldes med det navn.

62. Men de nikkede ad hans fader / hvad hand vilde / hand skulde kaldes.

63. Og hand begierede en tavle / skrev og sagde: Hans navn er Johannes. Og de forundrede sig alle.

64. Men strax oplodes hans mund og hans tunge / og hand talede og prisede Gud.

65. Og der kom en frygt over alle naboerne; Og dette / som skeet var / rygtedes altsammen paa alle Judæ bierge.

66. Og alle / som det hørde / lagde det paa deres hierte / og sagde: Hvad monne her skulle blive af dette barn? Og Herrens haand var med hannem.

67. Og Zacharias hans fader blev opfyldt med den hellig Aand / spaaede og sagde:

68. Lovet være Herren Israels Gud / at hand haver besøgt og forløst sit folk.

69. Og haver opreist os saliggiørelses horn i Davids sin tieneres huus.

70. Saasom hand talede ved sine hellige propheters mund / som (have været) fra fordum tid.

71. At frelse os fra vore fiender / og fra alle deres haand / som os hade.

72. At giøre barmhiertighed med vore fædre / og tænke paa sin hellige pagt.

73. Paa den eed / som hand sør vor fader Abraham / at give os.

74. At naar vi vare forløste af vore fienders haand / skulde vi tiene hannem uden rædsel.

75. I hellighed og retferdighed for hannem alle vore lives dage.

76. Og du barn lille skalt kaldes den høyestes prophete; Thi du skalt gaae frem for Herrens aasyn / at berede hans vey.

77. At give hans folk saliggiørelses forstand ved deres synders forladelse.

78.

78. Ved vor Guds hiertelige barmhiertighed/ ved hvilken en opgang af det høye haver besøgt os.

79. At skinne for dem/ som sidde i mørke og i dødsens skygge/ at rette vore fødder paa fredens vey.

80. Men barnet voxte og blev styrket i aanden/ og var udi ørken indtil de dage hand skulde betee sig for Israel.

2. Capitel.

v. 1. Christus fødes. 21. Omskæres. 22. Fremstilles i templen. 25. 36. Kiendes af Simeon og Hanna at være verdens Frelsere. 41. Føres af sine forældre paa paaske-høytiden. 43. 46. Bliver borte og findes igien i templen. 52. Tager til i viisdom/ alder og naade etc.

Men det begav sig i de dage/ at der udgik en befalning fra keyser Augusto/ at al verden skulde beskrives.

2. Denne beskrivelse var den første/ som skeede/ der Cyrenius var landsherre i Syrien.

3. Og de ginge alle at lade beskrive sig/ hver til sin stad.

4. Men Joseph gik ogsaa op af Galilæa af den stad Nazareth til Judæam/ til Davids stad/ som kaldes Bethlehem/ fordi hand var af Davids huus og slegt.

5. At lade beskrive sig med Maria sin trolovede hustru/ som var frugtsommelig.

6. Men det skeede/ som de vare der/ da blev tiden fuldkommen/ at hun skulde føde.

7. Og hun fødde sin søn den første-fødde/ og svøbte hannem/ og lagde hannem i krybben/ thi de havde intet rum i herberget.

8. Og der vare hyrder i den samme egn/ som holdte sig paa marken/ og holdte natte-vagt over deres hiord.

9. Og see/ Herrens engel stod over dem/ og Herrens klarhed skinnede om dem; Og de frygtede saare.

10. Og engelen sagde til dem: Frygter ikke/ thi

see/ jeg forkynder eder en stor glæde/ som skal vederfares alt folket.

11. Thi eder er i dag en frelsere født/ som er Christus/ Herre i Davids stad.

12. Og det skulle J have til tegn: J skal finde et (spædt) barn svøbt/ liggendes i krybben.

13. Og strax var med engelen en himmelske hærskares mangfoldighed/ som lovede Gud/ og sagde:

14. Ære være Gud i det høyeste/ og fred paa jorden/ i menniskers velbehagelighed.

15. Og det skeede/ som englene fore fra dem til himmelen/ og da sagde de menniskers/ de hyrder/ til hver andre: Lader os dog gaae over til Bethlehem/ og see den ting/ som der er skeet/ som Herren haver ladet os forstaae.

16. Og de kome hastelig/ og funde baade Mariam og Joseph/ og det lille barn liggendes i krybben.

17. Men der de havde seet det/ lode de dem forstaae om det ord/ som var sagt til dem om dette lille barn.

18. Og alle/ som det hørde/ forundrede sig paa det/ som hyrderne sagde til dem.

19. Men Maria bevarede alle disse ord/ og overveyede dem tilsammen i sit hierte.

20. Og hyrderne vendte tilbage/ prisede og lovede Gud for alt det/ som de havde hørt og seet/ saasom det var sagt til dem.

21. Og der otte dage vare fuldkomne/ at det lille barn skulde omskieres/ da blev og hans navn kaldet Jesus/ som det var kaldet af engelen/ før hand blev undfangen i (moders) liv.

22. Og der hendes renselses dage efter Mosis lov vare fuldkomne/ førde de hannem op til Jerusalem/ at lade hannem komme for Herren.

23. Ligesom der staaer skrevet i Herrens lov; At ald mandkiøn/ som aabner moders liv/ skal kaldes Herren helligt. Ex. 13/2.

24.

24. Og at give offer / efterſom ſagt er i Herrens lov/ et par turtelduer/ eller to unge duer. Lev. 12/2. 6. 8

25. Og ſee/ der var et menniſke i Jeruſalem/ ſom hedde Simeon; Og ſamme menniſke var retferdig og gudfrygtig/ ſom ventede Iſraels troſt / og den hellig Aand var over hannem.

26. Og hand havde faaet ſvar af den hellig Aand/ at hand ſkulde ikke doe/ førend hand finge Herrens Chriſtum at ſee.

27. Og hand kom i templen af Aandens opvorelſe; Og der forældrene førde det lille barn Jeſum i templen/ at de ſkulle giøre for hannem/ ligeſom mand pleyer efter loven.

28. Da tog hand hannem og paa ſine arme/ og lovede Gud og ſagde:

29. Herre/ nu lader du din tienere fare i fred / ligeſom du haver ſagt.

30. Thi mine øyne have ſeet din frelsning.

31. Hvilken du beredde for alle folk,

32. Et lys til at oplyſe hedninger/ og dit folk Iſrael til en herlighed.

33. Og Joſeph og hans moder forundrede ſig paa de ting / ſom bleve ſagde om hannem.

34. Og Simeon velſignede dem/ og ſagde til hans moder Maria: See/ denne er ſat mange til et fald og opſtandelſe i Iſrael/ og til et tegn/ ſom imodſiges.

35. Og der ſkal et ſverd gaae igiennem din egen ſiel/ at mange hierters tanker ſkulle aabenbares.

36. Og der var en prophetinde Anna/ Phanuels daatter af Aſſers ſtamme. Hun var vel alderne/ ſom havde levet ſyv aar med ſin mand efter ſin jomfrudom.

37. Og hun var en enke ved fire og fireſindstive aar/ ſom kom ikke af templen/ tiente Gud med faſten og beden nat og dag.

38. Og hun traadde (uforvarendes) til i den ſamme ſtund / og iligemaade priſede Herren/ og talede

om hannem til alle / som ventede forløsning i Jerusalem.

39. Og der de havde fuldkommet alle ting efter Herrens lov / fore de til Galilæam igien / til deres stad Nazareth.

40. Men det lille barn vorte / og blev sterk i Aanden / fuld med viisdom / og Guds naade var over hannem.

41. Og hans forældre ginge hvert aar, til Jerusalem paa paaske-høytiden.

42. Og der hand var tolv aar gammel / ginge de op til Jerusalem efter høytidens sædvane.

43. Og der de havde endet de dage / der de ginge hiem igien / blev barnet Jesus i Jerusalem / og Joseph og hans moder vidste det ikke.

44. Men de meente / at hand havde været i selskabet / og de kome een dags reise / og leedte efter hannem iblant slegtinge og kyndinge.

45. Og der de funde hannem ikke / ginge de tilbage igien til Jerusalem / og leedte efter hannem.

46. Og det begav sig tre dage derefter / funde de hannem siddendes i templen midt iblant læremesterne / at hand baade hørde / og spurde dem ad.

47. Men alle / som hannem hørde / forundrede sig saare paa hans forstand og gienſvar.

48. Og der de saae hannem / bleve de forfærdede. Og hans moder sagde til hannem: Søn / hvi giorde du os saadann? See / din fader og jeg leedte efter dig med smerte.

49. Og hand sagde til dem: Hvad er det / at I leedte efter mig? Vidste I ikke / at mig bør at være i de (bestillinger /) som ere min Faders.

50. Og de forstode det ord ikke / som hand talede med dem.

51. Og hand gik ned med dem / og kom til Nazareth / og var dem underdanig. Og hans moder bevarede alle disse ord i sit hierte.

52.

52. Og Jesus forfremmedes i viisdom og alder/ og naade hos Gud og menniſker.

3. Capitel.

v. 2. Johannes døber i ørken. 2. Prædiker poenitentſe. 16. Vidner om Chriſto. 21. Døber ham udi Jordan. 23. Chriſti ſlegte-regiſter.

Men i det femtende keyſer Tiberii regierings aar/ der Pontius Pilatus var landsherre i Judæa / og Herodes fierdings høvding i Galilæa / men hans broder Philippus fierdings høvding udi Ituræa og Trachonitidis land/ og Lyſanias fierdings høvding i Abilene.

2. Der Annas og Caiphas vare ypperſte præſter/ ſkeede Guds ord til Johannem Zachariæ ſøn i ørken.

3. Og hand kom i al den egn omkring Jordan/ og prædikede omvendelſes daab til ſyndernes forladelſe.

4. Som ſkrevet er i Eſaiæ prophetes tales bog / ſom ſiger: Det er hans røſt/ ſom raaber i ørken: Bereder Herrens vey/ giører hans ſtier rette. Eſ. 40/3.

5. Hver dal ſkal opfyldes/ og hvert bierg og høy ſkal fornedres/ og de ting/ ſom ere krogede / ſkal rettes/ og de ujevne veye ſkal blive ſlette.

6. Og alt kiød ſkal ſee Guds frelsning.

7. Derfor ſagde hand til folket/ ſom gik ud/ at døbes af hannem: I øgleunger/ hvo viiſte eder/ at flye fra den tilkommende vrede?

8. Saa giører frugter/ ſom omvendelſen udkræver/ og begynder ikke at ſige ved eder ſelv: Vi have Abraham til fader. Thi jeg ſiger eder / at Gud kand opvække Abraham børn af diſſe ſtene.

9. Men øxen ligger og hos roden ved træerne / hvorfor hvert træ/ ſom ikke bær god frugt / afhugges og kaſtes i ilden.

10. Og folket ſpurde hannem ad / og ſagde: Hvad

Hvad skal vi da giøre?

11. Men hand svarede/og siger til dem: Hvo som haver to kiortle/ hand dele med den/ som ikke haver; Og hvo som haver mad/giøre ligesaa.

12. Men der komme og toldere at døbes/ og sagde til hannem: Mestere/ hvad skal vi giøre?

13. Men hand sagde til dem: Kræver ikke mere/ end eder er sat.

14. Men stridsmændene spurde og hannem ad/ og sagde: Og vi/ hvad skal vi giøre? Og hand sagde til dem: Udsuer ingen med overvold/ og giører ey uret med spidsfindighed/og lader eder nøye med eders sold.

15. Men som folket formodede/ og tænkte alle i deres hierter om Johanne/ om hand skulde være den Christus.

16. Da svarede Johannes/ og sagde til alle: Jeg døber vel eder med vand/ men der kommer den/som er sterkere end jeg/ hvilken jeg er ikke værdig til at opløse hans skoetvenge/hand skal døbe eder med den hellig Aand og ild.

17. Hvis kastesskoel er i hans haand/ og hand skal rense sit logulf/ og sanke hveden i sit korn-huus/ men avnerne skal hand forbrænde med uslukkelig ild.

18. Og meget andet formanede og forkyndede hand folket.

19. Men der den fierdings-høvding Herodes blev straffet af hannem for Herodiadis sin broders Philippi hustrues skyld/og for alt det onde/ som hand giørde.

20. Da lagde hand og det til over alt/ og indlukte Johannem i fængselet.

21. Men det begav sig/ der alt folket døbtes/ og Jesus var og bleven døbt/ og bad/ at himmelen blev aabnet.

22. Og at den hellig Aand foer ned i legemlig stikkelse over hannem/som en due/ og at en røst kom af himmelen/ som sagde: Du est min søn den elskelige/

lige / i dig haver jeg god behagelighed.

23. Og Jesus begynde te sit tredivte aar / som var / som hand meentes / Josephs søn / som var Eli søn.

24. Som var Matthats (søn) / som var Levi (søn) / som var Melchi (søn) / som var Janna (søn) / som var Josephs (søn).

25. Som var Mattathiæ (søn) / som var Amos (søn) / som var Naums (søn) / som var Esli (søn) / som var Naggai (søn).

26. Som var Maaths (søn) / som var Mattathiæ (søn) / som var Semei (søn) / som var Josephs (søn) / som var Juda (søn).

27. Som var Johanna (søn) / som var Resa (søn) / som var Zorobabels (søn) / som var Salathiels (søn) / som var Neri (søn).

28. Som var Melchi (søn) / som var Addi (søn) / som var Kosams (søn) / som var Elmodams (søn) / som var Ers (søn).

29. Som var Jose (søn) / som var Eliezers (søn) / som var Jorims (søn) / som var Matthats (søn) / som var Levi (søn).

30. Som var Simeons (søn) / som var Juda (søn) / som var Josephs (søn) / som var Jonans (søn) / som var Eliakims (søn).

31. Som var Melea (søn) / som var Mainans (søn) / som var Matthathas (søn) / som var Nathans (søn) / som var Davids (søn).

32. Som var Jessai (søn) / som var Obeds (søn) / som var Boos (søn) / som var Salmons (søn) / som var Naassons (søn).

33. Som var Aminadabs (søn) / som var Arams (søn) / som var Esroms (søn) / som var Phares (søn) / som var Juda (søn).

34. Som var Jakobs (søn) / som var Isaaks (søn) / som var Abraams (søn) / som var Thara (søn) / som var Nachors (søn.)

35. Som var Saruchs

(søn)/ som var Nagaus (søn)/ som var Phaleks (søn)/ som var Ebers (søn)/ som var Sala (søn).

36. Som var Cainans (søn)/ som var Arphachsads [søn]/ som var Sems (søn)/ som var Noe (søn)/ som var Lamechs (søn).

37. Som var Mathusala (søn)/ som var Enochs (søn)/ som var Jareds (søn)/ som var Malaleels (søn)/ som var Cainans (søn).

38. Som var Enos (søn)/ som var Seths (søn)/ som var Adams (søn)/ som var Guds (søn).

4. Capitel.

v. 1. Jesus føres af Aanden i ørken. 2. Fristes af dievelen. 16. Forklarer Esaiæ spaadom. 33. Driver en dievel ud. 38. Helbreder Simonis moder af hendes kolde-syge. 40. og andre syge med hænders paalæggelse ꝛc.

Men Jesus fuld af den hellig Aand kom fra Jordan igien/ og blev ført af aanden i ørken.

2. Og blev fristet fyrretive dage af dievelen/ og hand aad slet intet i de samme dage; Og der de dage havde ende/ hungrede hannem derefter.

3. Og dievelen sagde til hannem: Dersom du est Guds Søn/ da sig til denne steen/ at den bliver brød.

4. Og Jesus svarede/ og sagde til hannem: Der staaer skrevet: Menniſket kand ikke leve af brød alene/ men af hvert Guds ord. Deut. 8/6.

5. Og dievelen førde hannem op paa et høyt bierg/ og viiſte hannem alle verdens riger i et øyeblik.

6. Og dievelen sagde til hannem: Jeg vil give dig al denne magt/ og deres herlighed/ thi den er mig antvordet/ og jeg giver den/ hvem jeg vil.

7. Dersom du nu vilt tilbede for mig/ skal det altsammen høre dig til.

8. Og Jesus svarede hannem/ og sagde: Vig bort

bort bag mig Satan / der staaer skrevet: Du skalt tilbede Herren din Gud / og tiene hannem alene. Deut. 6/13.

9. Og hand førde hannem til Jerusalem / og satte hannem paa tindingen af templen / og sagde til hannem: Dersom du est Guds Søn / da styrt dig selv ned her fra.

10. Thi der staaer skrevet: Hand skal befale sine engle om dig / at bevare dig. Ps. 91/11.

11. Og at de skulle bære dig paa hænderne / paa det du skalt ikke støde din fod paa en steen.

12. Og Jesus svarede / og sagde til hannem: Det er sagt: Du skalt ikke friste Herren din Gud. Deut. 6/16.

13. Og der djevelen havde giort ende paa al fristelse / vigede hand fra hannem til en tiid.

14. Og Jesus kom i Aandens kraft til Galilæam igien / og rygtet om hannem kundgiordes i al omliggende egn.

15. Og hand lærde i deres synagoger / og blev priset af hver mand.

16. Og kom til Nazareth / som hand var opfød / og gik i synagogen efter sin sædvane paa sabbats-dagen / og stod op at læse.

17. Da finge de hannem Esaiæ prophetes bog / og der hand slog bogen op / fandt hand den sted / der som staaer skrevet. Es. 61/1

18. Herrens Aand er over mig / derfor salvede hand mig; Hand sendte mig at kundgiøre evangelium for de fattige / at helbrede de knuste hierter / at prædike de fangne / at de skulle lades los / og at de blinde skulle faae syn / at udlade de forslagne ledige.

19. At prædike Herrens behagelige aar.

20. Og der hand lukte bogen sammen / gik hand tieneren den / og satte sig / og alles deres øyne i synagogen stirrede paa hannem.

21. Men hand begyndte at sige til dem: I dag er denne skrift fuldkommet

for eders øren.

22. Og de gave hannem alle vidnesbyrd / og undrede paa de livsalige ord / som ginge af hans mund / og sagde : Er ikke denne den Josephs søn?

23. Og hand sagde til dem : I skal friligen sige dette ordsprog til mig: Læge / hielp dig selv / hvor store ting have vi hørt skee i Capernaum? Giør og lige her i din fæderne-sted.

24. Men hand sagde : Sandelig / jeg siger eder / at ingen prophete er behagelig i sit fæderne-land.

25. I sandhed siger jeg eder : Der vare mange enker i Israel udi Eliæ tiid / der himmelen var lukt ved tre aar og sex maaneder / den gang der var en stor hunger i det gandske land.

26. Og Elias blev sendt til ingen af dem / men til Sidons Sareptam / til en enke-qvinde.

27. Og der vare mange spedalske i Israel udi Elisæi prophetes tiid / og der blev ingen renset af dem / men Naaman den Syrer.

28. Og de bleve alle fulde af vrede / som vare i synagogen / der de hørde det.

29. Og de stode op / og stødte hannem ud af staden / og de førde hannem op paa det høyeste af bierget / paa hvilket deres stad var bygt / at styrte hannem ned.

30. Men hand kom bort midt imellem dem.

31. Og gik ned til Capernaum / Galilææ stad / og lærde dem paa sabbaterne.

32. Og de forundrede sig paa hans lærdom / thi hans tale var med myndighed.

33. Og der var et menniske i synagogen / som havde en ureen dievels aand / og hand raabte med stor røst /

34. Og sagde : Holdt / hvad haver jeg med dig at skaffe / Jesu Nazarene? Est du kommen at forderve os? Jeg veed / hvo du est / den Guds hellige.

35. Og Jesus truede han-

hannem/ og sagde: Tie/ og far ud af hannem. Og dievelen kastede hannem midt iblant dem/ og foer ud af hannem/ og giorde hannem ingen skade.

36. Og der kom en rædsel over alle. Og de talede med hver andre/ og sagde: Hvad er dette for en ting? At hand byder de urene aander med magt og vold/ at de fare ud.

37. Og hans rygte udspreddes allevegne i det omliggende land.

38. Men hand stod op af synagogen/ og kom i Simonis huus/ og Simonis hustrues moder havde en svar kolde-syge/ og de bade hannem for hende.

39. Og hand gik til hende/ og bød kolde-sygen/ og den forlod hende. Og hun stod strax op/ og tiente dem.

40. Men der solen var nedgangen/ førde alle de/ som havde strøbelige med adskillige sygdomme/ dem til hannem/ og hand lagde hænderne paa een-hver af dem/ og giorde dem hel-brede.

41. Og dievle fore ud af mange/ raabte og sagde: Du est Christus den Guds Søn. Og hand truede dem/ og lod dem ikke tale/ thi de vidste/ at hand var Christus.

42. Men der det var bleven dag/ gik hand ud paa en øde sted/ og folket leedte efter hannem/ og de komme hen til hannem/ og holdte hannem/ at hand gik ikke fra dem.

43. Da sagde hand til dem: Mig bør og for andre stæder at prædike evangelium om Guds rige/ thi jeg er dertil udsendt.

44. Og hand prædikede i Galilæe synagoger.

5. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker af skibet. 6. Velsigner Petri fiske-dræt. 12. Renser den spedalske. 18. Og helbreder den verkbrøden. 27. Kalder Matthæum. 33. Forsvarer sine disciple/ at de ikke faste.

Men det begav sig/ der folket trængde sig paa hannem at høre Guds ord/

ord/ og hand stod hos den
søe Genezareth.

2. Og saae to skibe staae
hos søen/ men fiskerne vare
udgangne af dem/ og toede
garnene.

3. Da traadde hand i
eet af skibene/ som var Si-
monis/ og bad hannem/ at
hand skulde legge lidet fra
landet/ og hand satte sig/
og lærde folket af skibet.

4. Men der hand lod
af at tale/ sagde hand til
Simonem: Far ud paa
dybet/ og kaster eders garn
ud til en drat.

5. Og Simon svarede/
og sagde til hannem: Me-
stere/ vi have arbeidet den
gandske nat/ og finge intet/
men paa dit ord vil jeg ud-
kaste garnet.

6. Og der de gjorde det/
fangede de en stor hob fi-
ske/ men deres garn brøste
sønder.

7. Og de vinkede ad de-
res med-brødre/ som vare
i det andet skib/ at de skulde
komme/ og hielpe dem at
drage/ og de komme/ og
fyldede bagde skibene/ saa
at de noget nær sunke.

8. Men der Simon Pe-
trus saae det/ faldt hand
for Jesu knæ/ og sagde:
Herre/ gak ud fra mig/ thi
jeg er et syndigt menniske.

9. Thi hannem var kom-
men en rædsel paa/ og alle
dem/ som vare med han-
nem for denne fiske-drat/
som de havde giort med
hver andre.

10. Desligest og saa Ja-
cobum og Johannem/ Ze-
bedæi sønner/ som vare Si-
monis med-brødre. Og
Jesus sagde til Simonem:
Frygt ikke/ nu herefter skalt
du fange menniske.

11. Og de førde skibe-
ne til landet/ og forlode
alle ting/ og fuldte han-
nem.

12. Og det begav sig/
der hand var i een af stæ-
derne/ see/ da var en mand
fuld af spedalskhed/ og der
hand saae Jesum/ faldt
hand paa sit ansigt/ og bad
hannem/ og sagde: Herre/
om du vilt/ kanst du ren-
se mig.

13. Og hand udrakte
sin haand/ og rørde ved
han-

hannem/ og sagde: Jeg vil/ vær reen/ og strax gik spedalskheden bort af hannem.

14. Og hand bød hannem/ at hand skulde ingen sige det/ men gak bort/ og betee dig for præsten/ og ofre for din renselse/ som Moses haver forordnet dem til vidnesbyrd.

15. Men talen om hannem kom jo længre ud/ og der kom meget folk tilsammen at høre/ og helbredes af hannem fra deres sygdomme.

16. Men hand vigede bort i ørken/ og bad.

17. Og det begav sig paa en dag/ at hand lærde. Og der sadde pharisæer og skriftkloge/ som vare komne af alle byer i Galilæa og Judæa og Jerusalem/ og der var Herrens kraft at hielpe dennem.

18. Og see/ nogle mænd baare et menniske paa en seng/ som var verkbrøden/ og de søgte at føre det ind/ og legge for hannem.

19. Og der de kunde icke finde for folket/ paa hvad sted de skulde føre hannem ind/ stigede de op paa taget/ og lode hannem ned igiennem tag-stenene med sengen midt iblant dem for Jesum.

20. Og der hand saae deres troe/ sagde hand til hannem: Menniske/ dine synder ere dig forladne.

21. Og de skriftkloge og pharisæer begyndte at tænke/ og sagde: Hvo er denne/ at hand taler Guds bespottelse? Hvo kand forlade synderne/ uden Gud allene?

22. Men der Jesus fornam deres tanker/ svarede hand/ og sagde til dem: Hvad tænke I udi eders hierter?

23. Hvilket er lettere at sige: Dig ere dine synder forladne/ eller at sige: Stat op/ og vandre omkring?

24. Men at I skulle vide/ at menniskens Søn haver magt paa jorden at forlade synder/ sagde hand til den verkbrødne: Jeg siger dig: Stat op/ tag

din

din seng op/ og gak til dit huus.

25. Og hand stod strax op for deres øyne/ og tog op det/ som hand laae paa/ og gik til sit huus/ og prisede Gud.

26. Og en stor forferdelse betog dem alle/ og de prisede Gud/ og bleve fulde af frygt/ og sagde: Vi have i dag seet utrolige ting.

27. Og derefter gik hand ud/ og saae en toldere/ som heed Levi/ siddende hos toldboden/ og hand sagde til hannem: Følg mig.

28. Og hand forlod alting/ og stod op/ og fuldte hannem.

29. Og samme Levi ridde et stort giestebud til i sit huus/ og der var en stor forsamling af toldere og andre/ som sadde med dem til bords.

30. Og deres skriftkloge og pharisæer knurrede imod hans disciple/ og sagde: Hvorfor æde og drikke I med toldere og syndere?

31. Og Jesus svarede/ og sagde til dem: De karske have læge ikke behov/ men de syge.

32. Jeg er ikke kommen at kalde retferdige/ men syndere til omvendelse.

33. Men de sagde til hannem: Hvorfor faste Johannis disciple saa ofte/ og bede/ og pharisæernes ligesaa/ men dine æde og drikke.

34. Men hand sagde til dem: I kunde ikke komme bryllups folket til at faste/ saalænge brudgommen er hos dem.

35. Men de dage skal komme/ at brudgommen skal tages fra dem/ da skal de faste i de samme dage.

36. Men hand sagde og en lignelse til dem: Ingen setter en klud af nyt klæde paa et gammelt klæde/ ellers river det nye det gamle sønder/ og kluden af det nye stikker sig ikke paa det gamle.

37 Og ingen lader nye vin i gamle lederflasker/ ellers sønderbryder den nye

vin

viin flaskerne/ og den spildes/ og flaskerne forderves.

38. Men mand skal lade nye viin i nye flasker/ saa blive de baade forvarede.

39. Og der er ingen/ som drikker af den gamle/ og vil strax den nye/ thi hand siger: Den gamle er bedre.

6. Capitel.

v. 1. Jesus forsvarer disciplerne/ som pilkede ax om sabbaten. 6. Helbreder en vissen haand etc. 12. Kalder de tolv. 20. Prædiker om de rette salige. 24. Raaber væ over 4 slags menniskker. 27. Prædiker om kierlighed og taalmodighed. 47. Om ordets rette hørelse.

Men det begav sig paa en anden først-sabbat/ at hand gik igiennem kornet/ og hans disciple pilkede ax/ og vrede dem med hænderne/ og aade.

2. Og nogle af pharisæerne sagde til dem: Hvad giøre I/ som mand ikke maae giøre om sabbaterne?

3. Og Jesus svarede/ og sagde til dem: Have I ikke heller læst det/ som David giorde/ der hannem hungrede/ og de/ som vare med hannem.

4. Hvorledes hand gik ind i Guds huus/ og tog skue-brød/ og aad/ og gav ogsaa dem/ som vare med hannem/ hvilke dog ingen maae æde/ uden præsterne allene.

5. Og hand sagde til dem: Menniskens Søn er en Herre ogsaa over sabbaten.

6. Men det skeede paa en anden sabbat/ at hand gik i synagogen/ og lærde; Og der var et menniske/ og hans høyre haand var vissen.

7. Men de skriftkloge og pharisæer toge vare paa hannem/ om hand helbredede hannem om sabbaten/ paa det de kunde finde klagemaal mod hañem.

8. Da merkte hand deres tanker/ og sagde til det menniske med den visne haand: Reis dig/ og stat her midt iblant os. Men hand

hand stod op/ og stod der.

9. Hvorfor Jesus sagde til dem: Jeg vil spørge eder ad: Maae mand om sabbaterne giøre got/ eller giøre ont? Frelse liv/ eller forderve?

10. Og hand saae omkring paa dem alle/ og sagde til det menniske: Rek din haand ud. Men hand giorde saa. Da blev hans haand karsk igien og helbred som den anden.

11. Men de bleve fulde af galenskab/ og talede med hver andre/ hvad de vilde giøre Jesu.

12. Men det begav sig i de dage/ at hand gik paa bierget at bede/ og hand blev natten over i bønnen til Gud.

13. Og der det blev dag/ kaldede hand sine disciple frem/ og udvalde tolv af dem/ hvilke hand og kaldede apostle.

14. Simonem/ hvilken hand og kaldede Petrum/ og Andream hans broder/ Jacobum og Johannem/ Philippum og Bartholomæum.

15. Matthæum og Thomam/ Jacobum Alphæi [søn] og Simonem/ som kaldes Zelotes/

16. Judam Jacobi/ og Judam Ischariothen/ den som og blev en forrædere.

17. Og hand gik ned med dem/ og stod paa en plan i marken/ og hans disciplers skare/ og en stor hob folk af al Judæa og Jerusalem/ og Tyro og Sidone/ liggendes hos havet/

18. Som vare komne at høre hannem/ og at helbredes af deres syger/ og de som bleve forstyrrede af urene aander/ og de bleve helbrede.

19. Og alt folket begierede at røre ved hannem/ thi der gik kraft af hannem/ og hand helbredede dem alle.

20. Og hand løftede sine øyen op over sine disciple/ og sagde: Salige ere I fattige/ thi Guds rige er eders.

21. Salige ere I/ som nu hungre/ thi I skal mæt-

mættes. Salige ere I / som nu græde / thi I skal lee.

22. Salige ere I / dersom menniſker hade eder / og fraſkille eder / og skænde eder / og forskyde eders navn / som ont / for menniſkens Søns skyld.

23. Glæder eder paa den samme dag og springer; Thi see / eders løn er stor i himmelen. Lige det samme giorde ogsaa deres fædre mod propheterne.

24. Men væ dog eder / I rige / thi I have eders trøst borte.

25. Væ eder / I som ere fyldte / thi I skal hungre. Væ eder / I som nu lee / thi I skal sørge og græde.

26. Væ eder / naar alle menniſker tale vel paa eder; Lige det samme giorde ogsaa deres fædre ved de falske propheter.

27. Men jeg siger eder / I som høre til: Elsker eders fiender. Giører dem got / som eder hade.

28. Velsigner dem / som eder forbande / og beder for dem / som ere eder fortrædelige.

29. Hvo som slaaer dig paa det eene kindbeen / byd hannem og det andet; Og hvo som tager kaaben fra dig / forhindre hannem og ikke kiortelen.

30. Men giv hver den / som beder dig / og hvo som tager dit fra dig / kræv det ikke igien.

31. Og saasom I ville / at menniſkene skulle giøre mod eder / ligesaa giører og I mod dem.

32. Og dersom I elske dem / der eder elske / hvad tak have I derfore? Thi syndere elske og dem / som dem elske.

33. Og dersom I giøre vel mod dem / der giøre vel mod eder / hvad tak have I derfore? Thi syndere giøre og det same.

34. Og dersom I laane (dem) / af hvilke I haabe at faae igien / hvad tak have I derfore? Thi syndere laane ogsaa syndere / paa det de skulle faae lige igien.

35.

35. Dog alligevel / elsker eders fiender / og gierer vel / og laaner / ventendes der intet for / og eders løn skal være stor / og I skulle være den allerhøyestes børn / thi hand er god mod de utaknemmelige og onde.

36. Derfor værer barmhiertige / som eders Fader og er barmhiertig.

37. Dømmer ikke / saa skal I og ikke dømmes / fordømmer ikke / saa skal I ikke fordømmes / forlader / saa skal eder forlades.

38. Giver / saa skal eder og gives / en god / knuget / og skuddet og overflødig maade skal de give i eders skiød. Thi lige med den maade / som I maale med / skal eder maales igien.

39. Men hand sagde dem en lignelse: Monne en blind kand vise en blind veyen? Skulle de ikke baade sammen falde i graven?

40. Disciplen er ikke over sin mestere / men hver / som er fuldkommen / skal være som hans mestere.

41. Men hvad seer du skæven / som er i din broders øye / og bielken / som er i dit eget øye / bliver du ikke var.

42. Eller / hvorledes kanst du sige til din broder: Holdt broder / jeg vil drage skæven ud / som er i dit øye; Du som ikke seer selv bielken i dit øye? Du øyenskalk / uddrag først bielken af dit øye / og da skalt du see til at uddrage skæven / som er i din broders øye.

43. Thi der er intet got træ / som bær rodden frugt / og intet roddet træ / som bær god frugt.

44. Thi hvert træ kiendes paa sin egen frugt / thi mand sanker ikke figen af torne / mand plukker og ikke viindruer af torn-buske.

45. Et got menniske bær got frem af sit hiertes gode liggendefæ / og et ont menniske bær ont frem af sit hiertes onde liggendefæ / thi hans mund taler af hiertets overflødighed.

46.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0173
DFG

46. Men hvi kalde I mig Herre/ og giøre ikke hvad jeg siger.

47. Hvo som kommer til mig/ og hører mine ord og gior dem/ den vil jeg vise eder/ hvem hand er liig.

48. Hand er ligesom et menniske/ der bygde et huus/ og grov dybt/ og lagde grundvolden paa klippen. Og der vand-løb kom/ stødte strømmen paa huset/ og kunde ikke rokke det/ thi det var grundfæst paa klippen.

49. Men hvo som hører og ikke gior/ er ligesom et menniske/ der bygde et huus paa jorden uden grundvold/ og strømmen stødte derpaa/ og det faldt strax/ og det huses fald blev stort.

7. Capitel.

v. 1. Jesus gior høvetsmandens tienere i Capernaum kars. 11. Opvækker enkens søn i Nain. 18. 20. Beviser/ hvo hand er. 24. Hvo Johannes var/ og ikke var. 31. Eigner phariseerne ved børn. 36. Forlader synderinden sine synder.

Men der hand havde fuldendet alle sine ord i folkets paahør/ gik hand ind i Capernaum.

2. Men en høvetsmands tienere laae død-syg/ hvilken hand holdt meget af.

3. Men der hand hørde om Jesu/ sendte hand de ældste af Jøderne til hannem/ og bad hannem/ at hand vilde komme og frelse hans tienere.

4. Og der de komme til Jesum/ bade de hannem flitteligen/ og sagde: Hand er vel værd/ at du gior hannem det.

5. Thi hand elsker vort folk/ og haver bygt os synagogen.

6. Da gik Jesus bort med dem. Og der hand var nu ikke langt fra huset/ sendte høvetsmanden venner til hannem/ og lod hannem sige: Herre/ umag dig ikke/ thi jeg er ikke værd/ at du indgaaer under mit tag.

7. Derfor agtede jeg mig og ikke selv værdig til/ at komme til dig/ men sig (ikkun) et ord/ da vorder min dreng helbrede. 8. Thi

8. Thi jeg er og et menniske under magten / som haver stridsmænd under mig / og jeg siger til denne: Gak / og hand gaaer / og til den anden: Kom / og hand kommer; Og til min tiener: Giør det / og hand giør det.

9. Men der Jesus hørde det / forundrede hand sig paa hannem / og vendte sig om / og sagde til folket / som hannem fuldte: Jeg siger eder: Saa stor en troe haver / jeg ikke fundet end i Israel.

10. Og der de / som vare udsendte / komme tilbage igien til huset / funde de den syge tienere karsk.

11. Og det begav sig derefter / at hand gik til en stad / som heed Nain / og der ginge mange af haus disciple med hannem / og meget folk.

12. Og der hand kom nær til stadens port / see / da udbaares en død / som var sin moders eneste søn / og hun var en enke / og meget folk af staden (gik) med hende.

13. Og der Herren saae hende / ynkedes hand inderlig over hende / og sagde til hende: Græd ikke.

14. Og hand traadde til / og rørde ved baaren / og de / som baare / stode. Og hand sagde: Du unge (dreng) / jeg siger dig / stat op.

15. Og den døde reiste sig op / og begyndte at tale / og hand gav haus moder hannem.

16. Men en rædsel betog alle / og de prisede Gud / og sagde / at der er en stor prophete opreist iblant os / og at Gud haver besøgt sit folk.

17. Og denne tale om hannem kom ud i den gandske Judæa / og i al omliggende egn.

18. Og Johannis disciple forkyndede hannem om alt dette. Og Johannes kaldede to af sine disciple til sig /

19. Og sendte dem til Jesum / og lod hannem sige: Est du den / som kommer / eller tøve vi efter en anden?

20.

20. Men der mændene komme til hannem / sagde de: Johannes den døbere haver sendt os til dig / og lader dig sige: Est du den / som kommer / eller tøve vi efter en anden?

21. Men paa den samme stund giorde hand mange helbrede af syger og plager / og onde aander / og gav mange blinde synen.

22. Og Jesus svarede / og sagde til dem: Gaaer bort / og forkynder Johanni / hvad J have seet og hørt / at blinde see / halte gaae / spedalske vorde rene / døve høre / døde opreises / evangelium prædikes for fattige.

23. Og salig er den / som ikke forarges paa mig.

24. Men der Johañis bud ginge bort / begyndte hand at tale til folket om Johanne: Hvad vare J udgangne i ørken at see? Et rør / som røres af været?

25. Eller hvad vare J udgangne at see? Et menniske iført i bløde klæder? See / de / som leve i herlige klæder og i vellyst / ere i kongelige gaarde.

26. Eller hvad vare J udgangne at see? En prophete? Ja / jeg siger eder / den som og mere er / end en prophete.

27. Hand er den / som staaer skrevet om: See / jeg sender min engel for dit ansigt / som skal berede din vey for dig. Mal. 3/1.

28. Thi jeg siger eder / at iblant dem / som ere fødde af qvinder / er ingen større prophete / end Johannes den døbere / men den / som er mindre i Guds rige / er større end hand.

29. Og alt folket / som hannem hørde / og toldere / gave Gud ret / de som vare døbte med Johañis daab.

30. Men phariſæerne og skriftkloge foragtede Guds raad imod sig selv / som vare ikke døbte af hannem.

31. Men Herren sagde: Hvem skal jeg derfor ligne denne slegtes menniſker ved / og hvem ere de lige?

32.

32. De ere de smaae børn lige/ som sidde paa torvet/ og raabe mod hver andre/ og sige: Vi pibede for eder/ og I dantsede ikke/ vi klagede ynkelige for eder/ og I græde ikke.

33. Thi Johannes den døbere kom/ og hverken aad brød eller drak viin/ og I sige: Hand haver dievelen.

34. Menniskens Søn er kommen/ æder og drikker/ og I sige: See/ et menniske/ som er en fraadsere og viindrankere/ tolderes og synderes ven.

35. Og viisdommen er retferdiggiort af alle sine børn.

36. Men en af pharisæerne bad hannem/ at hand vilde æde med hannem/ og hand gik ind i pharisæerens huus/ og sad til bords.

37. Og see/ der var en qvinde i staden/ som var en synderinde/ der hun forsnam/ at hand sad til bords i pharisæerens huus/ hentede hun et alabaster med salve.

38. Og stod bag hos hans fødder/ og græd/ og begyndte at væde hans fødder med graad/ og tørre dem med sit hovet-haar/ og kyste hans fødder/ og salvede dem med salve.

39. Men der pharisæeren/ som havde indbudet hannem/ saae det/ talede hand ved sig selv og sagde: Dersom denne var en prophete/ vidste hand/ hvo og hvordan en qvinde denne er/ som rører ved hannem/ thi hun er en synderinde.

40. Og Jesus svarede/ og sagde til hannem: Simon/ jeg haver noget at sige dig/ men hand sagde: Mestere/ siig frem.

41. Der havde en/ som havde laant sine penninge ud/ to skyldener/ den eene var fem hundrede penninge skyldig/ den anden halvtredieſindstive.

42. Men der de havde ikke at betale med/ gav hand dem det baade til. Siig nu/ hvilken af dem skal elske hannem meest.

43. Men Simon svarede/

rede/ og sagde: Jeg agter den / som hand gav meest til. Da sagde hand til hannem: Du dømte ret.

44. Og hand vendte sig til qvinden/ og sagde til Simon: Seer du denne qvinde? Jeg kom i dit huus / du haver ikke givet mig vand til mine fødder. Men denne giorde mine fødder vaade med graad/ og tørrede dem med sit hovethaar.

45. Du haver ikke givet mig kys / men denne lod ikke af at kysse mine fødder/ siden hun kom hid ind.

46. Du haver ikke salvet mit hoved med olie / men hun salvede mine fødder med salve.

47. For den sags skyld siger jeg dig / at hendes mange synder ere forladne / at hun elskte meget; Men hvilken/ som lidet forlades/ elsker lidet.

48. Og hand sagde til hende: Dig ere (dine) synder forladne.

49. Da begyndte de / som sadde til bords med hannem/ at sige ved sig selv: Hvo er denne/ som og forlader synder?

50. Men hand sagde til qvinden: Din troe haver frelst dig / gak bort med fred.

8. Capitel.

v. 1. Jesus reiser med de tolv og nogle qvinder / som vare ham behielpelige af deres gods. 4. Prædiker ved lignelse om sædemanden/ og 16. Om lyset. 22. Gior mange mirakler. 27. Paa den besatte. 34. Paa den blodsottige qvinde. 49. Paa Jairi daatter.

Og det begav sig derefter/ og hand reiste igiennem stæder og byer / og prædikede og forkyndede Guds riges evangelium / og de tolv med hannem.

2. Og nogle qvinder / som vare helbredede af onde aander og sygdomme / (som vare) Maria / der kaldes Magdalena/ af hvilken der vare syv djevle udfarne /

3. Og Johanna Chuze/ He-

Herodis land-fogedes hustru/ og Susanna/ og mange andre/ som vare hannem behielpelige af deres gods.

4. Men som der var meget folk tilsammen/ og de af stæderne vare reiste til hannem/ sagde hand ved en lignelse:

5. Der gik en sædemand ud at saae sin sæd/ og i det hand saaede/ faldt noget hos veyen/ og blev borttraad/ og himmelens fugle aade det op.

6. Og noget faldt paa klippen/ og der det vorte op/ visnede det/ fordi det havde ikke vædske.

7. Og noget faldt midt iblant torne/ og tornene vorte op med/ og qvalde det.

8. Og noget faldt i den gode jord/ og det vorte op og bar hundredefold frugt. Der hand det sagde/ raabte hand: Hvo som haver øren at høre med/ hand høre.

9. Men hans disciple spurde hannem ad/ og sagde: Hvad lignelse skal dette være?

10. Men hand sagde: Eder er det givet at vide Guds riges hemmeligheder/ men de andre i lignelser/ at de skulle seende ikke see/ og hørende ikke forstaae.

11. Men dette er lignelsen: Sæden er Guds ord.

12. Men de hos veyen ere de/ som det høre/ derefter kommer dievelen/ og tager ordet af deres hierte/ at de skal ikke troe og blive salige.

13. Men de paa klippen ere de/ som annamme ordet med glæde/ naar de det høre/ og de have ikke rod/ som troe til en tiid/ og i fristelsens tiid falde fra.

14. Men det/ som faldt iblant torne/ ere de/ som det høre/ og i det de gaae hen/ qvæles de af dette livs omhyggelighed og rigdom og Vellyst/ og bære ingen frugt.

15. Men det i den gode jord ere de/ hvilke/ naar de høre ordet/ beholde det i et smukt og got hierte/

og

og bære frugt i taalmodighed.

16. Ingen tænder et lys/ og skiuler det med et kar/ eller setter det under et bord/ men setter det paa en lysestage/ at hvo som gaaer ind/ skal see lyset.

17. Thi der er intet skiult/ som ey skal aabenbares/ og intet hemmeligt/ som ey skal forstaaes/ og komme til lyset.

18. Saa seer nu/ hvorledes I høre/ thi hvo som haver/ hannem skal gives/ og hvo som intet haver/ fra hannem skal og tages det hand synes at have.

19. Men hans moder og brødre komme til hannem/ og kunde ikke komme hannem i tale for folket.

20. Og det blev hannem tilkiendegivet (af nogle)/ som sagde: Din moder og dine brødre staae ude/ som vil see dig.

21. Men hand svarede/ og sagde til dem: Min moder og mine brødre ere disse/ som høre Guds ord/ og giøre det.

22. Og det begav sig paa een af de dage/ at hand traadde i et skib/ og hans disciple/ og hand sagde til dem: Lader os fare over søen/ og de fore ud.

23. Men der de fore over/ sov hand; Og der kom en hverelvind ned paa søen/ og de forfyldtes/ og vare i fare.

24. Da traadde de til hannem/ og vakte hannem op/ og sagde: Mestere/ Mestere/ vi forgaae. Men hand stod op/ og truede været og vandets bølger/ og de lode af/ og det blev stille.

25. Da sagde hand til dem: Hvor er eders troe? Men de frygtede og forundrede sig/ og sagde til hver andre: Hvo er dog denne? Thi hand byder baade vær og vand/ og de ere hannem lydige.

26. Og de seylede frem til de Gadareners egn/ hvilken er tvert over fra Galilæa.

27. Men som hand traadde ud paa landet/ mødte en mand hannem

H af

af staden/ som havde havt dievle i lang tiid/ og førde sig ikke i klæder/ og blev ikke i huus/ men i de(dødes) graver.

28. Men der hand saae Jesum/ raabte hand/ og faldt ned for hannem/ og sagde med stor røst: Hvad haver jeg med dig at skaffe/ du Jesu/ den allerhøyeste Guds Søn? Jeg beder dig/ at du ikke vilt pine mig.

29. Thi hand bød den urene aand/ at fare ud af menniſket/ thi hand havde lang tiid slædet hannem/ og havde været bunden med lenker/ og forvaret med bolter/ og hand havde brødt baandene sønder/ og var dreven af dievelen i ørken.

30. Men Jesus spurde hannem ad/ og sagde: Hvad heder du? Men hand sagde: Skok/ thi der vare mange dievle farne i hannem.

31. Og de bade ham/ at hand skulde ikke byde dem fare i afgrunden.

32. Men der var en stor hiord sviin/ som fødes paa bierget/ og de bade hannem/ at hand vilde tilstede dennem at fare i dem/ og hand tilstedde dem det.

33. Men de dievle/ som vare udfarne af menniſket/ fore i svinene/ og hiorden styrtede sig hastelig ned af bakken i søen/ og druknede.

34. Men der hyrderne saae det/ som skeede/ flyede de/ og ginge bort/ og kundgiorde det i staden og i landsbyerne.

35. Da ginge de ud at see det/ som var skeet/ og komme til Jesum/ og funde det menniske/ som dievlene vare farne af/ siddendes klæd/ og ved sands/ hos Jesu fødder/ og de forfærdedes.

36. Men og de/ som havde seet/ hvorledes den besatte blev frelst/ kundgiorde dem det.

37. Og den gandske almue i de Gadareners omliggende land bade hannem/ at hand vilde gaae fra dem/ thi de vare betagne med stor rædsel. Men hand

hand traadde i skibet / og vendte tilbage igien.

38. Men manden / som dievlene vare farne ud af / bad hañem / at hand maatte være hos hannem / men Jesus forlod hannem fra sig / og sagde :

39. Gak til dit huus / og fortæl / hvor store ting Gud haver giort dig. Og hand gik bort / og prædikede igiennem den gandske stad / hvor store ting Jesus havde giort hannem.

40. Men det begav sig / der Jesus kom igien / tog folket imod hannem / thi de forventede hañem alle.

41. Og see / der kom en mand / som heed Jairus / og hand var den øverste for synagogen / og hand faldt ned for Jesu fødder / og bad hannem / at hand vilde komme i hans huus.

42. Thi hand havde en eneste daatter ved tolv aar / og hun laae i det yderste aandefang; Men der hand gik bort / trængde folket hannem.

43. Og en qvinde / som havde blod-flod i tolv aar / og havde kostet al sin formue paa læger / og kunde ikke blive helbred af nogen.

44. Hun gik frem bag til / og rørde ved sømmen af hans klædebon / og strax stod hendes blod-flod.

45. Og Jesus sagde / hvo er den / som rørde ved mig? Men der de negtede alle / sagde Peder og de / som vare med hannem : Mestere / folket trænger og trykker dig / og du siger : Hvo er den / som rørde ved mig?

46. Men Jesus sagde : Der rørde nogen ved mig / thi jeg finder / at der gik en kraft af mig.

47. Men der qvinden saae / at det var ikke skiult / kom hun med bevelse / og faldt for hannem / og kundgiorde hannem for alt folket / for hvad sag hun rørde ved hannem / og hvorledes hun blev strax helbred.

48. Men hand sagde til hende : Vær trøstig / daatter / din troe haver frelst dig / gak bort med fred.

49. Men der hand endnu talede/ kom der en af synagogens øverstes (tienere) og sagde til hannem: Din daatter er død/ umag ikke mesteren.

50. Men der Jesus det hørde/ svarede hand hannem/ og sagde: Frygt ikke/ troe ikkun/ og hun skal blive frelst.

51. Og der hand kom i huset/ lod hand ingen gaae ind (med sig)/ uden Petrum og Jacobum og Johannem/ og pigens fader og moder.

52. Men de grædde alle/ og beklagede sig ynkeligen for hende; Men hand sagde: Græder ikke/ hun er ikke død/ men sover.

53. Og de beloe hannem/ thi de vidste/ at hun var død.

54. Men hand drev dem alle ud/ og tog fat paa hendes haand/ og raabte/ og sagde: Pige/ stat op.

55. Og hendes aand kom igien/ og hun stod strax op. Og hand befalede/ at mand skulde give hende at æde.

56 Og hendes ældre bleve storligen forfærdede. Men hand bød dem/ at de skulde ingen sige det/ som var skeet.

9. Capitel.

v. 1. Jesus udsender de tolv at prædike. 10. Spiser 5000 mand. 28. Bliver forklaret paa bierget. 37. Driver en dievel ud. 46. Straffer disciplernes ærgierighed. 54. Deres hevngierighed.

Men hand kaldede sine tolv disciple tilsammen/ og gav dem vælde og magt over alle dievle/ og at helbrede sygdomme.

2. Og hand sendte dem ud at prædike Guds rige/ og at helbrede de syge.

3. Og sagde til dem: I skal intet tage med eder paa veyen/ hverken stav/ ey heller taske/ ey heller brød/ ey heller penninge/ ey heller hver have to kiortle.

4. Og i hvilket huus I gaae ind/ bier der/ og drager der ud fra.

5. Og hvilke eder ikke vil

vil annamme/naar J gaae ud af den stad/ da ryster ogsaa støven af eders fødder til et vidnesbyrd over dem.

6. Men de ginge ud/og droge frem igiennem byer/prædikede evangelium/ og helbredede allevegne.

7. Men Herodes den fierdings høvding hørde alle ting/ som skeede af hannem/og tvilede/ fordi der sagdes af nogle/ at Johannes var opvakt fra døde.

8. Og af nogle/at Elias var aabenbaret; Men af andre/at een prophet af de gamle var opstanden.

9. Og Herodes sagde: Johannem haver jeg ladet halshugge; Men hvo er denne/ om hvilken jeg hører saadant? Og hand søgte at see hannem.

10. Og apostlene komme igien og fortalde hannem/ hvor store ting de havde giort/ og hand tog dem til sig/ og vigede bort i sær til en øde sted ved en stad/ som kaldes Bethsaida.

11. Men der folket fornam det/ droge de efter hannem/og hand tog imod dem/ og talede til dem om Guds rige/ og lægde dem/ som havde hielp behov.

12. Men dagen begyndte at bøye sig. Da ginge de tolv til hannem/og sagde til hannem: Lad folket fare/ at de kand gaae herfra i de omliggende byer og landsbyer/og faae herberge/og finde føde/ thi vi ere her i en øde sted.

13. Men hand sagde til dem: Giver J dem at æde. Men de sagde: Vi have ikke mere end fem brød og to fiske/uden saa er/at vi skulle gaae bort/ og kiøbe mad til alt dette folk.

14. Thi der vare ved fem tusinde mænd. Men hand sagde til sine disciple: Lader dem sette sig ned som til bords/ hver hob halvtredieſindstie.

15. Og de giorde saa/ og satte sig alle.

16. Da tog hand de

fem brød og to fiske / og saae op i himmelen/og velsignede dem/ og brød dem/ og gik disciplene dem at legge for folket.

17. Og de aade/ og bleve alle mætte/ og der blev optaget det/ som de levnede af stykkerne tolv kurve.

18. Og det begav sig / der hand var allene / og bad/ at hans disciple vare hos hannem/og hand spurde dem ad/og sagde: Hvem siger folket/ at jeg er?

19. Men de svarede / og sagde : Johannes den døbere; Men andre/ Elias; Men andre / at en prophet af de gamle er opstanden.

20. Da sagde hand til dem: Men I/ hvem siger I mig at være? Da svarede Peder/og sagde: Den Guds Christus.

21. Men hand truede dem /og bød/ at de skulde ingen sige det.

22. Og sagde / at det bør menniskens Søn at lide meget/ og forskydes af de ældste og ypperste præster og skriftkloge/ og slaaes ihiel/og opreises tredie dag.

23. Da sagde hand til dem alle : Hvo som vil komme efter mig/ skal forsage sig selv/og tage sit kors op daglig/ og følge mig.

24. Thi hvo som vil frelse sit liv/skal miste det/ og hvo som mister sit liv for min skyld/skal frelse det.

25. Thi hvad gavn haver et menniske / om hand vandt den gandske verden/ men mistede sig selv/ eller giorde sig selv skade?

26. Thi hvo som skammer sig ved mig og mine ord / hannem skal og menniskens Søn skamme sig ved/ naar hand kommer i sin herlighed/ og Faderens/ og de hellige engles.

27. Men sandelig / jeg siger eder/ at nogle ere af dem/ som her staae/ der ingenlunde skal smage døden/ før de see Guds rige.

28. Men det begav sig ved otte dage efter denne tale/ og hand tog til sig Petrum og Johannem og Jacobum / og gik op paa bierget at bede.

29.

29. Og der hand bad/ blev hans ansigtes skikkelse anderledes/ og hans klædebon blev hviid og skinnende.

30. Og see/ to mænd talede med hannem/ som vare Moses og Elias.

31. Som bleve seet i herlighed/ og talede om hans udgang/ som hand skulde fuldkomme i Jerusalem.

32. Men Peder og de/ som vare med hannem/ vare betyngede med søvn/ og der de vaagnede op/ saae de hans herlighed/ og de to mænd/ som stode hos hannem.

33. Og det begav sig/ der de skiltes fra hannem/ sagde Peder til Jesum: Mestere/ det er os got/ at vi blive her/ og vi vil gjøre tre bolige/ dig een/ og Mosi een/ og Eliæ een/ dog hand vidste ikke/ hvad hand sagde.

34. Men der hand sagde saadant/ kom en sky/ og overskyggede dem/ men de forfærdedes/ der de komme ind i skyen.

35. Og en røst kom af skyen/ som sagde: Denne er min Søn den elskelige/ hører hannem.

36. Og i det røsten skede/ blev Jesus funden allene; Og de taugde stille/ og forkyndede ingen intet i de dage af det/ de havde seet.

37. Men det begav sig den dag derefter/ der de komme af bierget/ kom meget folk mod hannem.

38. Og see/ en mand iblant folket raabte/ og sagde: Mestere/ jeg beder dig/ see til min søn/ thi hand er min eneste.

39. Og see/ en aand griber fat paa hannem/ og hand raaber strax/ og hand slider hannem/ at hand fraaer/ og med nød viger hand fra hannem/ naar hand haver slidet hannem.

40. Og jeg bad dine disciple/ at de skulde uddrive hannem/ og de kunde ikke.

41. Da svarede Jesus/ og sagde: O du vantro og vanartige slegt/ hvor længe skal jeg være hos eder/ og fordrage eder? Hent din søn hid.

42. Men der hand kom til hannem / rev dievelen hannem endnu / og sleed hannem til med. Men Jesus truede den urene aand / og giorde drengen helbrede / og gav hans fader hannem igien.

43. Men de bleve alle saare forfærdede over Guds majestet; Men der de forundrede sig alle over alle de ting / som Jesus giorde / sagde hand til sine disciple:

44. Merker vel paa disse ord; Thi menniskens Søn skal antvordes i menniskers hænder.

45. Men det ord forstode de ikke / og det var skiult for dem / at de begrebe det ikke / og de frygtede sig at spørge hannem om det samme ord.

46. Der kom og en samtale iblant dem der om / hvilken skulde være den største iblant dem.

47. Men der Jesus saae deres hiertes tanker / tog hand et barn / og stillede det hos sig /

48. Og sagde til dem: Hvo som annammer dette lidet barn i mit navn / annammer mig / og hvo mig annammer / annammer den / som mig udsendte; Thi hvo som er den mindste iblant eder alle / skal være stor.

49. Men Johannes svarede / og sagde: Mestere / vi saae en / som drev dievle ud i dit navn / og vi formeente hannem det / thi hand følger ikke med os.

50. Og Jesus sagde til hannem: Formener det ikke / thi hvo som ikke er imod os / er med os.

51. Men det begav sig / der de dage fuldkommedes / at hand skulde optages (her fra) / og hand tog sig stadeligen for / at vandre til Jerusalem.

52. Og hand sendte bud bort for sig. Og de ginge bort / og komme i en af Samariternes byer / at berede hañem (herberge).

53. Og de annammede hannem ikke / fordi hans ansigt var (vendt) / at vandre til Jerusalem.

54. Men der hans di-

sci-

sciple Jacobus og Johannes saae det / sagde de: Herre / vilt du / at vi skulle sige / at ild skal falde af himmelen / og fortære dem / ligesom og Elias giorde?

55. Men hand vendte sig / og straffede dem / og sagde: I vide ikke / af hvad for en aand I ere.

56. Thi menniskens Søn er ikke kommen at forderve menniskenes siele / men at frelse. Og de ginge til en anden bye.

57. Men det begav sig / der de ginge paa veyen / sagde een til hannem: Herre / jeg vil følge dig / i hvort du gaaer.

58. Og Jesus sagde til hannem: Ræve have graver / og himmelens fugle reder / men menniskens Søn haver ikke det hand kand helde sit hovet til.

59. Men hand sagde til en anden: Følg mig. Men hand sagde: Herre / tilsted mig / at jeg gaaer først bort at begrave min fader.

60. Men Jesus sagde til hannem: Lad de døde begrave deres døde / men gak du bort / og forkynd Guds rige.

61. Men en anden sagde ogsaa: Herre / jeg vil følge dig / men tilsted mig først / at tage afskeed fra dem / som høre til mit huus.

62. Men Jesus sagde til hannem: Ingen / som legger sin haand paa ploven / og seer til de ting / som ere tilbage / er vel skikket til Guds rige.

10. Capitel.

v. 1. Jesus sender de 70 ud. 12. Klager over de / som foragte Guds rige. 17. Underviser de 70. 21. Priser sin himmelske fader / og 23. Sine discipler salige. 27. Prædiker om det evige liv. 29. Om vores næste ved en parabel om det menniske / som faldt iblant røvere. 38. 42. Historien om Martha og Maria.

Men derefter bestillede Herren og andre halvfierdesindstive / og sendte dem ud / to tilsammen for sig til hver stad og sted / som hand vilde selv komme hen.

2. Hvorfor hand sagde

til dem: Høsten er vel stor/ men arbeiderne ere faae; Beder derfor høstens Herre/ at hand uddriver arbeidere i sin høst.

3. Gaaer bort/ see/ jeg sender eder/ som lam/ midt iblant ulve.

4. Bærer ingen pung/ ey taske/ og ey skoe/ og hilser ingen paa veyen.

5. Hvor som I komme ind i et huus/ siger først: Fred være med dette huus.

6. Og dersom der er et fredsens barn/ skal eders fred hvile paa hannem; Men er der ikke/ skal den vende til eder igien.

7. Men bier i det samme huus/ æder og drikker/ hvad af dennem (forebæres)/ thi en arbeidere er sin løn værd. I skulle ikke gaae fra huus til huus.

8. Og hvor I komme ind i en stad/ og de annamme eder/ da æder/ hvad eder foresættes.

9. Og helbreder de syge/ som der ere/ og siger dem: Guds rige er kommet nær til eder.

10. Men hvor I komme ind i en stad/ og de ikke annamme eder/ da gaaer ud paa dens gader/ og siger:

11. Vi afstryge ogsaa den støv for eder/ som hengte ved os af eders stad/ dog alligevel skulle I vide/ at Guds rige haver været eder nær.

12. Men jeg siger eder: Det skal gaae de Sodomiter lideligere paa den dag/ end den stad.

13. Væ dig Chorazin/ væ dig Bethsaida/ thi vare saadanne kraftige gierninger skeede i Tyro og Sidone/ som ere skeede hos eder/ maatte de længe siden siddet i sække og aske/ og omvendet sig.

14. Dog skal det gaae Tyro og Sidon lideligere paa dommen/ end eder.

15. Og du Capernaum/ som est ophøyet til himmelen/ du skalt stødes hen under til helvede.

16. Hvo som eder hører/ hører mig/ og hvo som eder foragter/ foragter mig; Men hvo mig foragter/ foragter den/ som mig udsendte.

17. Men de halvfierde-sindstive kom igien med glæde/ og sagde: Herre/ dievlene ere os og underdanige i dit navn.

18. Men hand sagde til dem: Jeg saae/ at Satanas faldt af himlen/ som et lynet.

19. See/ jeg giver eder magt at træde paa slanger og scorpioner/ og over al fiendens kraft/ og slet intet skal skade eder.

20. Dog glæder eder ikke derudi/ at aanderne ere eder underdanige/ men glæder eder mere/ at eders navne ere skrevne i himlene.

21. Paa den same stund glædde Jesus sig i aanden/ og sagde: Jeg priser dig Fader/ himmelens og jordens Herre/ at du haver skiult disse ting for de vise og kloge/ og aabenbaret de umyndige det; Ja Fader/ thi det var saa behageligt for dig.

22. Alle ting ere mig antvordede af min Fader/ og ingen veed/ hvo Sønnen er/ uden Faderen/ og hvo Faderen er/ uden Sønnen/ og hvilken Sønnen vil aabenbare det.

23. Og hand vendte sig til sine disciple/ og sagde i sær: Salige ere de øyen/ som see/ det I see.

24. Thi jeg siger eder/ at mange propheter og konger vilde see/ det I see/ og have det ikke seet/ og høre/ det I høre/ og have det ikke hørt.

25. Og see/ en skriftklog stod op/ og fristede hannem/ og sagde: Mestere/ hvad skal jeg giøre/ at jeg kand arve et evigt liv?

26. Men hand sagde til hannem: Hvad staaer skrevet i loven/ hvorledes leser du?

27. Men hand svarede/ og sagde: Du skalt elske Herren din Gud af dit gandske hierte/ og af din gandske siel/ og af al din styrke/ og af dit gandske sind/ og din næste som dig selv. Deut. 6/5. Lev. 19/18

28. Da sagde hand til hannem: Du svarede ret; Giør det/ og du skalt leve.

29. Men hand vilde gie-

giøre sig selv retferdig/ og sagde til Jesum: Og hvo er da min næste?

30. Men Jesus svarede/ og sagde: Et menniske gik ned fra Jerusalem til Jericho/ og faldt iblant røvere/ hvilke og førde hannem af/ og sloge hannem/ ginge bort/ og lode hannem ligge halv død.

31. Men det begav sig efter leyligheden/ at en præst drog den samme vey ned/ og der hand saae hannem/ gik hand forover.

32. Desligeste ogsaa en Levite/ der hand var nær ved steden/ kom hand og saae (hannem)/ og gik forover.

33. Men en Samaritan reiste/ og kom til hañem/ og der hand saae hannem/ ynkedes hand inderligen.

34. Og gik til hannem/ forbandt hans saar/ og lod olie og viin derudi/ og løftede hannem paa sit eget dyr/ og førde hañem til herberge/ og røgtede hannem.

35. Og den anden dag/ der hand reiste bort/ tog hand to penninge ud/ og gav verten/ og sagde til hannem: Røgte hannem/ og dersom du legger noget dertil/ vil jeg betale dig/ naar jeg kommer igien.

36. Hvilken tyckes dig da/ der var af disse tre hans næste/ der var falden iblant røvere.

37. Men hand sagde: Den som giorde barmhiertighed med hañem. Hvorfor Jesus sagde til hannem: Gak bort/ og gier du ligesaa.

38. Men det begav sig/ der de vandrede/ gik hand ind i en bye/ men der var en qvinde/ som heed Martha/ hun annammede hannem i sit huus.

39. Og havde en syster/ heed Maria/ hun satte sig ogsaa hos Jesu fødder/ og hørde hans tale.

40. Men Martha giorde sig her og der umage med megen tienstagtighed; Da traadde hun frem/ og sagde: Herre/ støtter du intet om/ at min syster lader mig tiene allene? Siig hende dog/ at hun tager i med.

41.

41. Men Jesus svarede / og sagde til hende: Martha/ Martha/ du bekymrer dig / og forstyrres med mange ting / men eet er fornøden; Saa haver Maria udvaldt den gode part/ som ikke skal borttages fra hende.

11. Capitel.

v. 1. Jesus lærer sine disciple at bede. 14. Uddriver en stum dievel. 17. Giendriver dem/ som laste det. 29. Jonæ tegn. 42. Raaber væ over pharisæerne.

Og det begav sig / at hand var paa en sted/ og bad / at der hand lod af/ sagde en af hans disciple til hannem: Herre/ lær os at bede/ som Johannes og lærde sine disciple.

2. Da sagde hand til dem: Naar J bede/ siger: Fader vor / du som est i himlene / Helliget vorde dit navn; Komme dit rige; Skee din villie/ som i himmelen/ saa og paa jorden;

3. Giv os hver dag vort daglige brød;

4. Og forlad os vore synder / thi vi og forlade hver/ som os er skyldig; Og indled os ikke i fristelse / men fri os fra det onde.

5. Og hand sagde til dem: Hvilken af eder monne have en ven / og vilde gaae til den om midnat / og sige til hannem: Kiere/ laan mig tre brød /

6. Efterdi min ven er kommen til mig af veyen / og jeg haver intet at sette for hannem.

7. Og hand derinde skulde svare/ og sige: Giør mig ikke umage; Døren er nu tillukt/ og mine smaa børn ere hos mig i (senge-) kammeret / jeg kand ikke staae op at give dig.

8. Jeg siger eder: Dersom hand og ikke staaer op/ og giver hannem/ fordi hand er hans ven / saa staaer hand dog op for hans ubluferdigheds skyld/ og under hañem saa mange/ som hand haver behov.

9. Og jeg siger eder: Beder/ og eder skal gives; Leder / og J skal finde;

Ban-

Banker/ og eder skal oplades.

10. Thi hvo som beder/ hand tager/ og hvo som leder/ hand finder/ og for den/ som banker paa/ skal oplades.

11. Men beder nogen søn sin fader iblant eder om et brød/ monne hand skal give hannem en steen? Og dersom (hand beder) om en fisk/ monne hand skal give hannem en slange for fisken?

12. Eller og/ dersom hand beder om et æg/ mon hand skal give hannem en scorpion?

13. Efterdi I da/ som ere onde/ vide at give eders børn gode gaver/ hvor meget mere skal Faderen/ som er af himmelen/ give dem den hellig aand/ som hannem bede.

14. Og hand drev en djevel ud/ og den var stum; Men det skeede/ der djevelen var udfaren/ talede den stumme; Og folket forundrede sig.

15. Men nogle iblant dem sagde: Hand driver djevle ud ved Beelzebub/ den øverste iblant djevle.

16. Men de andre fristede (hannem)/ og begierede et tegn af hannem af himmelen.

17. Men der hand fornam deres tanker/ sagde hand til dem: Hvert rige/ som vorder splidagtigt med sig selv/ bliver øde/ og et huus falder over det andet.

18. Er da Satanas og splidagtig med sig selv/ hvorledes skal hans rige blive bestandigt? At I sige: Jeg uddriver djevle ved Beelzebub.

19. Og om jeg uddriver djevle ved Beelzebub/ ved hvem uddriver eders børn dem? Derfor skulle de være eders dommere.

20. Men dersom jeg uddriver djevle ved Guds finger/ er jo Guds rige kommen til eder.

21. Naar en sterk bevæbnet bevarer sit pallatz/ bliver det hand haver med fred.

22. Men naar en sterkere kom-

mer over hannem/og overvinder haũem/ tager hand hans fulde rustning / som hand forlod sig paa / og bytter hans rof.

23. Hvo som ikke er med mig/ er imod mig;Og hvo som ikke sanker med mig/ adspreder.

24. Naar den urene aand udfarer af menniſket/ vandrer hand igiennem tørre steder/ søger hvile / og finder den ikke. Da siger hand : Jeg vil vende om igien til mit huus/ som jeg gik ud af.

25. Og naar hand kommer/ finder hand det feyet og prydet.

26. Da gaaer hand bort/ og tager syv andre aander til sig / verre end hand selv/ og naar de komme ind/ boe de der/ og det sidste bliver verre med det samme menniske / end det første.

27. Men det begav sig/ der hand sagde disse ting / opløftede en qvinde iblant folket rosten / og sagde til hannem : Saligt er det liv/ som bar dig/ og de bryste/ som du diede.

28. Men hand sagde : Ja salige ere de/ som høre Guds ord/ og bevare det.

29. Men der folket forsamledes fast / begyndte hand at sige : Denne slegt er ond/ den begierer tegn / og den skal intet tegn gives/ uden Jonæ prophetes tegn.

30. Thi ligesom Jonas var de Niniviter et tegn/ saa skal og meũiskens Søn være denne slegt.

31. Dronningen af sønden skal opreises for domen med denne slegtes mænd / og skal fordømme dem / thi hun kom fra jordens ende / at høre Salomons viisdom; Og see / her er mere end Salomon.

32. De mænd af Ninive skal opstaae for domen med denne slegt / og fordømme den/ thi de omvendte sig ved Jonæ prædiken ; Og see / her er mere end Jonas.

33. Ingen tænder et lys / og setter det i skiul / ikke heller under en skiep-

pe/ men paa lyſeſtagen/ at de/ ſom gaae ind/ ſkal ſee ſkinnet.

34. Øyet er legemets lys; Naar dit øye derfor er enfoldigt/ er alt dit legeme lyſt/ men er det ont/ er og dit legeme mørkt.

35. Saa ſee til/ at det lys/ der er i dig/ er ikke mørkhed.

36. Hvorfor/ om dit legeme er gandſke lyſt/ at ingen deel der af er mørkt/ bliver det gandſke lyſt/ ſom naar lyſet med ſkinnet oplyſer dig.

37. Men ſom hand talede/ bad en phariſæer hannem/ at hand ſkulde æde middags-maaltiid med hannem/ og hand gik ind/ og ſatte ſig til bords.

38. Men der phariſæeren ſaae det/ forundrede hand ſig/ at hand havde ikke tvet ſig for maaltiid.

39. Da ſagde Herren til hannem: I phariſæer holde nu beggere og fade udvortes rene/ men det/ ſom er inden til i eder/ er fuldt af roſ og ondſkab.

40. I daarer/ den ſom giorde det/ ſom er uden til/ giorde hand ikke ogſaa det/ ſom er inden til.

41. Giver dog til almiſſe det/ ſom er inde/ og ſee/ alle ting ere eder rene.

42. Men væ eder phariſæer/ at I tiende af mynter og ruder/ og allehaande mad-urter/ og gaae dom og Guds kierlighed forbi. Dette burde mand at giøre/ og ikke forſømme det andet.

43. Væ eder phariſæer/ at I elſte det øverſte ſede i ſynagogerne og hilſener paa torve.

44. Væ eder ſkriftkloge og phariſæer/ I øyenſkalke/ at I ere ſom de (dødes) ukiendelige graver/ og folkene/ ſom gaae om herover/ vide det ikke.

45. Men da ſvarede en af de lovkyndige/ og ſagde til hannem: Meſtere/ i det du ſiger ſaadant/ forhaaner du og os.

46. Da ſagde hand: Væ og eder lovkyndige/ thi I betynger menniſkene med byrder/ ſom de

de vanskelig kunde bære / og I røre de byrder ikke med een af eders fingre.

47. Væ eder/thi I bygge propheternes graver / men eders fædre sloge dem ihiel.

48. Saa vidne I / og samtykke eders fædres gierninger / thi de sloge dem vel ihiel / men I bygge deres graver.

49. Derfor sagde og Guds viisdom: Jeg vil sende propheter og apostle til dem/ og de skulle slaae (nogle) ihiel af dem / og forfølge.

50. Paa det alle prophéters blod skal kræves af denne slegt/ som er udøst / siden verdens grundvold blev lagt/

51. Fra Abels blod / indtil Zachariæ blod/ som blev omkommet imellem alteret og huset; Ja jeg siger eder: Det skal kræves af denne slegt.

52. Væ eder lovkyndige/ at I have taget kundskabs nøgel; I komme ikke ind/og have formeent dem/ som ville komme ind.

53. Men der hand sagde disse ting til dem / begyndte de skriftkloge og pharisæer at give sig hart til hannem/ og at lokke ordene af munden paa hannem om mange ting.

54. Og de toge vare paa hannem/ og søgte/ om de kunde udlokke noget af hans mund/ at de kunde anklage hannem.

12. Capitel.

v. 1. Jesus varer disciplerne for pharisæernes surdey. 4. Lærer for hvem mand skal frygte sig. 13. Vil ey være dommere i verdslige sager. 15. Raader fra gierighed. 22. Fra bug-sorg. 35. Fra tryghed 54. At vogte sig for pharisæernes hyklerie. 58. Raader til forligelse.

I det folket var forsamlet tilhobe ved mange tusinde / saa at de traadde hver andre/begyndte hand at sige til sine disciple: Først tager eder vare for pharisæernes surdey / som er øyenskalkhed.

2. Thi der er intet skiult/ som

som jo skal aabenbares/og hemmeligt / som mand jo skal faae at vide.

3. Derfor de ting/ hvilke I sige i mørket/ skal høres i lyset / og hvad I tale i øret i kammerne / skal prædikes paa tagene.

4. Men jeg siger eder/ mine venner: Frygter ikke for dem/ som slaae legemet ihiel / og derefter ikke kand mere giøre.

5. Men jeg vil vise eder/ for hvem I skal frygte eder; Frygter for den/ som haver magt / efter hand haver slaget ihiel/ at kaste i helvede; Ja jeg siger eder: Frygter for den.

6. Selges ikke fem spurre for to penninge? Og der er ikke een af dem forglemt for Gud.

7. Saa ere og de haar paa eders hovet alle talde. Derfor frygter ikke/ I ere bedre end mange spurre.

8. Men jeg siger eder: Hver den/ som bekiender mig for menniskene/ den skal og menniskens Søn bekiende for Guds engle.

9. Og hvo mig negter for menniskene/ skal negtes for Guds engle.

10. Og hver den/ som taler et ord imod menniskens Søn / hannem skal det forlades/ men hvo som taler bespottelig imod den hellig Aand / hannem skal det ikke forlades.

11. Men naar de føre eder for synagøger og øvrighed/ og de vældige/ sørger ikke / hvorledes eller hvad I skulle svare for eder/ eller hvad I skulle sige.

12. Thi den hellig Aand skal lære eder paa den samme time de ting/ I bør at sige.

13. Da sagde en af folket til hannem: Mestere/ siig min broder / at hand skifter arv med mig.

14. Men hand sagde til hannem: Menniske/ hvo haver sat mig til domme-re eller delere over eder?

15. Og hand sagde til dem: Seer til/ og vogter eder for gierighed / thi ingens liv bestaaer i hans formue / i det hand haver overflod.

16.

16. Men hand talede en lignelse til dem/ og sagde: Der var et rigt menniske/ hvis land havde baaret vel.

17. Og hand tænkte ved sig selv/ og sagde: Hvad skal jeg giøre? Jeg haver ikke/ som jeg kand samle min frugt udi.

18. Og hand sagde: Dette vil jeg giøre/ jeg vil nedbryde mine lader/ og bygge større/ og jeg vil samle derudi alt det/ som mig er voxet/ og mit gods.

19. Og jeg vil sige til min siel: Siel/ du haver meget got i forraad til mange aar; Hav roelighed/ æd/ drik/ vær glad.

20. Men Gud sagde til hannem: Du daare/ i denne nat kræve de din siel af dig/ men hvem skal det høre til/ som du haver beredt?

21. Saa er den/ som samler sig liggendefæ/ og er ikke rig i Gud.

22. Men hand sagde til sine disciple: Derfor siger jeg eder; Sørger ikke for eders liv/ hvad I skulle æde/ ikke heller for eders legeme/ hvad I skulle iføre eder.

23. Livet er mere end maden/ og legemet end klæderne.

24. Giver agt paa rayne/ de saae ikke/ høste og ikke/ de have ingen kieldere/ og ey lader/ og Gud føder dem (alligevel); Hvor meget ere I bedre end fuglene.

25. Men hvilken er iblant eder/ som kand sette een alen langt til sin vext/ alligevel hand sørger derfor?

26. Kunde I da ikke det mindste/ hvi sørge I for det andet?

27. Giver agt paa lilier/ hvorledes de voxe; De arbeide ikke/ spinde og ikke; Men jeg siger eder/ at ikke end Salomon i al sin herlighed var klædt/ saasom een af dem.

28. Klæder da Gud græsset saa/ som i dag staar paa marken/ og i morgen kastes i ovnen/ hvor meget mere eder/ I lidet troende? 29.

29. Derfor skøtter og ikke der om/ hvad I skulle æde / eller hvad I skulle drikke / og værer ikke vankelmodige.

30. Thi efter alt saadant stunde hedninge i verden/ men eders fader veed/ at I have det behov.

31. Adspørger heller Guds rige / og alle disse ting skal tillegges eder.

32. Frygt ikke/ du lille hiord/ thi det er eders Fader behageligt at give eder riget.

33. Selger hvad I have/ og giver almisse. Gierer eder poser/ som ikke blive gamle / et liggendefæ / som aldrig formindskes i himlene/ der som ingen tyv kommer til/ og ingen møl forderver.

34. Thi hvor eders liggendefæ er/ der skal og eders hierte være.

35. Eders lænder være ombundne/ og eders lys brændende.

36. Og værer ligesom de menniskер/ der tøve efter deres herre/ naar hand skal komme fra bryllupet / paa det/ naar hand kommer/ og banker paa / de strax skulle lade op for hannem.

37. Salige ere de tienere / som Herren finder vaagne / naar hand kommer. Sandelig/ jeg siger eder/ at hand skal binde op omkring sig / og sette dem til bords/ og gaae og tiene dem.

38. Og dersom hand kommer i den anden vagt/ og i den tredie vagt / og finder det saa/ salige ere disse tienere.

39. Men dette skulle I vide/ at dersom husbonden vidste/ paa hvad for en time tyven skulde komme / da vaagede hand/ og lod ikke bryde i sit huus.

40. Derfor vorder og beredde / thi menniskens Søn kommer paa den stund/ som I ikke tænke.

41. Men Peder sagde til hannem: Herre/ siger du denne lignelse til os / eller og til alle?

42. Men Herren sagde: Hvo er da den tro og snilde husholdere / som Her-

Herren kand sette over sit tiunde/ at give dem tillagde spise i tide.

43. Salig er den tienere / hvilken hans Herre kand finde saa at giøre / naar hand kommer.

44. Sandelig/ jeg siger eder / at hand skal sette hannem over alt sit gods.

45. Men dersom den samme tienere siger i sit hierte/ min herre tøver at komme; Og hand begynder at slaae drengene og pigerne/ og at æde og drikke/ og blive drukken;

46. Da skal den same tieneres herre komme paa den dag/ som hand ikke tænker/ og paa den time / som hand ikke veed/ og hand skal hugge hannem i to / og skal give hannem hans part med de vantro.

47. Men den tienere / som veed sin herres villie/ og beridde sig ikke/ og giorde ikke efter hans villie / skal faae mange hug.

48. Men den/ som det ikke veed/ men haver dog giort/at hand er hug værd/ skal faae lidet hug. Men hvilken meget er givet/hos hannem skal mand søge meget/ og hvilken meget er betroet / af hannem skal mand mere kræve.

49. Jeg er kommen/at kaste ild paa jorden/ og hvad vil jeg/at den var optændt allerede!

50. Men jeg maae døbes med en daab/ og hvor bange er jeg/ indtil det bliver fuldkommet?

51. Mene J/ at jeg er kommen hid at giøre fred paa jorden? Ney / siger jeg eder/ men tvedragt.

52. Thi herefter skal fem være splidagtige i eet huus/ tre imod to/ og to imod tre.

53. En fader skal være splidagtig imod sønnen / og sønnen imod faderen; En moder imod daatteren / og en daatter imod moderen; En husbondes moder imod hendes søns hustru/ og en søns hustru imod hendes mands moder.

54. Men hand sagde og til folket: Naar J see sky-

skyen opgaae i vester/ sige I strax/ der kommer regn/ og det skeer saa.

55. Og naar I see sønden-vær blæse/ sige I: Det bliver hedt/ og det skeer saa.

56. I oyenskalke/ jordens og himmelens skikkelse kand I prøve/ men hvi prøve I ikke denne tiid?

57. Men hvorfor dømme I ikke og af eder selv/ hvad ret er?

58. Thi dersom du gaaer med din modstandere for øvrigheden/ gior flitd paa veyen/ at du kanst blive hannem qvit/ paa det hand skal ikke drage dig for dommeren/ og dommeren skal antvorde retterknegten dig/ og retterknegten skal kaste dig i fængsel.

59. Jeg siger dig: Du skalt ikke komme der udaf/ førend du betaler den sidste skerv.

13. Capitel.

v. 1. Jesu formaning til omvendelse. 6. Lignelse om figentræet. 10. Jesus helbreder en krumpen qvinde. 18. 20. Lignelsen om sennepskornet og surdey. 23. At gaae ind ad den snevre port. 34. Klage over Jødernes utaknemmelighed.

Men paa den samme tiid vare nogle tilstede/ som forkyndede hannem om de Galilæer/ hvis blod Pilatus havde blandet med deres offer.

2. Og Jesus svarede/ og sagde til dem: Mene I/ at disse Galilæer vare syndere for alle Galilæer/ fordi de lidde det?

3. Ney/ siger jeg eder/ men dersom I ikke omvende eder/ skal I alle ligesaa omkomme.

4. Eller de atten/ paa hvilke det taarn i Silvam faldt/ og slog dem ihiel/ mene I/ at de vare skyldige for alle menniskér/ som boe i Jerusalem?

5. Ney/ siger jeg eder/ men dersom I ikke omvende eder/ skal I alle ligesaa omkomme.

6. Men hand sagde dem denne lignelse: Der havde en et figentræ/ som var plantet i hans viingaard/ og hand kom/ og ledte efter

ter frugt derpaa/ og fandt den ikke.

7. Da sagde hand til vingaardsmanden: See/ jeg er nu tre aar kommen/ og ledte efter frugt paa dette figentræ / og finder den ikke/ hug det af / hvi giør det jorden unyttig?

8. Men hand svarede / og siger til hannem: Herre/ lad det blive end dette aar/ indtil jeg faaer gravet der om/ og møget det/

9. Om det da vil bære frugt/ men om ikke / hug det siden af.

10. Men hand lærde i een af synagogerne om sabbaterne.

11. Og see/ der var en qvinde/ som havde en skrøbeligheds aand atten aar/ og hun var krumpen/ og kunde aldeles ikke see op.

12. Men der Jesus saae hende/ kaldede hand (ad hende)/ og sagde til hende: Qvinde / du est friet fra din skrøbelighed.

13. Og hand lagde hænderne paa hende/ og strax rettede hun sig op / og prisede Gud.

14. Da svarede den øverste for synagogen / og tog det saare til mistykke/ at Jesus helbredede om sabbaten / og sagde til folket: Der ere sex dage/ paa hvilke mand bør at arbeide; Kommer derfor paa de samme/ og lader eder helbrede/ og ikke paa sabbats dagen.

15. Hvorfor Herren svarede hannem/ og sagde: Du øyenskalk / løser ikke hver iblant eder sin øxe eller asen fra krybben om sabbaten/ og fører dem til vands?

16. Men burde det ikke denne / som er Abrahams daatter/ hvilken Satanas havde bundet / see atten aar/ at løses af dette baand paa sabbats dagen?

17. Og som hand dette sagde/ skammede sig alle/ som vare hannem imod / og alt folket glædde sig over alle de herlige gierninger/ som skeede af hannem.

18. Men hand sagde: Hvem er Guds rige ligt / og ved hvem skal jeg det ligne?

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0202
DFG

19. Det er ligt et sennepskorn/ hvilket et menniske tog/ og kastede i sin have/ og det voxte/ og blev et stort træ/ og himmelens fugle boede i grenene derpaa.

20. Og hand sagde atter: Hvem skal jeg ligne Guds rige ved?

21. Det er ligt en surdey/ hvilken en qvinde tog/ og skiulte iblant tre maader meel/ indtil det blev suret altsammen.

22. Og hand gik igiennem stæder og byer/ og lærde/ og reiste til Jerusalem.

23. Men der sagde en til hannem: Herre/ mon de ere faae/ som blive salige? Da sagde hand til dem:

24. Legger vind paa med fliid/ at indgaae igiennem den snevre port/ thi mange skal/ siger jeg eder/ søge at komme ind/ og skal ikke kunde.

25. Derefter naar husbonden er opstanden/ og haver tillukt døren/ skulle I begynde at staae op ude/ og banke paa døren/ og sige: Herre/ Herre/ lad op for os/ og hand skal svare/ og sige til eder: Jeg kiender eder ikke/ hveden I ere.

26. Da skulle I begynde at sige: Vi aade for dig og drukke/ og du lærde paa vore gader.

27. Og hand skal sige: Jeg siger eder/ jeg kiender eder ikke/ hveden I ere/ viger alle fra mig/ som øve eder i uretferdighed.

28. Der skal være graad og tændergnidsel/ naar I saae at see Abraham og Isaak/ og Jakob/ og alle propheter i Guds rige/ men eder at være udstødte.

29. Og der skal komme fra øster og vester/ og nør og sønder/ og sidde til bords i Guds rige.

30. Og see/ der ere de sidste/ som skal være de første/ og der ere de første/ som skal være de sidste.

31. Paa den samme dag komme nogle pharisæer frem/ og sagde til hannem: Gak ud/ og drag herfra/ thi Herodes vil slaae dig ihiel.

32.

32. Og hand sagde til dem: Gaaer bort/ og siger den ræv: See/ jeg udriver dievle/ og gior helbrede i dag og i morgen/ og paa den tredie (dag) faaer jeg ende.

33. Dog bør det mig at vandre i dag og i morgen/ og den dag derefter/ thi det kand ikke skee/ at en prophete omkommes uden for Jerusalem.

34. Jerusalem/ Jerusalem/ du som ihielslaaer propheter/ og stener dem/ som ere sendte til dig/ hvor ofte vilde jeg forsamlet dine børn/ som en høne sine kyllinger under vingene/ og I vilde ikke.

35. See/ eders huus skal forlades eder ode/ men sandelig siger jeg eder: I skulde ikke see mig/ indtil tiden kommer/ naar I skal sige: Velsignet være den/ som kommer i Herrens navn.

14. Capitel.

v 1. Jesus helbreder en vattersottig. 7. Lærer/ hvem mand skal bede til giest. 16. Prædiker om den store nadere. 25. Troster mod tilstundende forfølgelse.

Og det begav sig/ der hand kom i een af de øverste pharisæers huus paa en sabbat til maaltid/ og de tøge vare paa hannem.

2. Og see/ der var et vattersottigt menniske for hannem.

3. Og Jesus svarede/ og talede til de skriftkloge og pharisæer/ og sagde: Mon mand maae helbrede om sabbaten?

4. Men de taugde. Og hand tog paa hannem/ og helbredede hannem/ og lod hannem gaae.

5. Og svarede/ og sagde til dem: Hvo er iblant eder/ hvis øre eller asen falder i en brønd/ at hand jo strax drager det op om sabbats-dagen.

6. Og de kunde ikke give hannem svar derpaa.

7. Men hand sagde en lignelse til giesterne/ der hand merkte/ hvorledes de udvaldte de øverste seder/ og sagde til dem:

I 8. Naar

8. Naar du est buden af nogen til bryllup / sæt dig ikke øverst / at ikke en hedenskigere / end du / skal være buden af hannem.

9. Og den kommer / der indbød dig og hannem / og siger til dig : Giv denne rum / og da maae du med blusel begynde at sidde nederst.

10. Men naar du est buden / gak bort / og sæt dig nederst / at naar hand kommer / som dig indbød / skal sige til dig : Ven / sæt dig høyre op / da skal dig skee ære for dem / som sidde med dig til bords.

11. Thi hver den sig selv ophøyer / skal fornedres / og hvo sig selv fornedrer / skal ophøyes.

12. Men hand sagde og til den / som hannem havde indbudet : Naar du gior middags eller aftens maaltid / byd ikke dine venner / ey heller dine brødre / ey heller dine frænder / ey heller dine nabober / som ere rige / paa det de skulle ikke nogen tid byde dig igien / og det skal vorde dig et vederlag.

13. Men naar du gior et giestebud / byd fattige / kreblinge / halte / blinde.

14. Og du skalt være salig / thi de have ikke at give dig igien ; Thi det skal igiengives dig i de retfærdiges opstandelse.

15. Men der een af dem / som sadde med til bords / hørde det / sagde hand til hannem : Salig er den / som æder brød i Guds rige.

16. Men hand sagde til hannem : Der var et menniske / som giorde en stor nadere / og bad mange.

17. Og udsendte sin svend paa naderens time / at sige til dem / som budne vare : Kommer / thi nu ere alle ting beridde.

18. Og de begyndte alle med et mundheld at aarsage sig. Den første sagde til hannem : Jeg haver kiøbt en ager / og haver fornøden at gaae ud / og see den ; Jeg beder dig / hav mig undskyldt.

19. Og en anden sagde :

de: Jeg haver kiøbt fem par øxen/ og gaaer hen at prøve dem; Jeg beder dig/ hav mig undskyldt.

20. Og en anden sagde: Jeg tog mig en hustru til egte/ og derfor kand jeg ikke komme.

21. Og den tienere kom/ og forkyndede sin herre det; Da blev husbonden vred/ og sagde til sin tienere: Gak strax ud paa stadens stræder og gader/ og før hid ind fattige og kreblinge/ og halte og blinde.

22. Og tieneren sagde: Herre/ det er giort/ som du befalede/ og der er endnu rum.

23. Og herren sagde til tieneren: Gak ud til veye og gierder/ og nød dem at gaae ind/ paa det mit huus kand vorde fuldt.

24. Thi jeg siger eder/ at ingen af de mænd/ som vare budne/ skal smage min nadere.

25. Men der gik meget folk med hannem/ og hand vendte sig/ og sagde til dem:

26. Dersom nogen kommer til mig/ og hader ikke sin fader/ og moder/ og hustru/ og børn/ og brødre/ og systre/ og der tilmed sit eget liv/ hand kand ikke være min discipel.

27. Og hvo som ikke bærer sit kors/ og kommer bag mig/ kand ikke være min discipel.

28. Thi hvo er iblant eder/ som vil bygge et taarn/ sidder hand ikke før/ og overlegger bekostningen/ om hand haver at fuldkomme det med.

29. At dersom hand maa stee/ faaer lagt grundvold/ og kand det ikke fuldkomme/ de skulle ikke alle/ som det see/ begynde at spotte hannem/

30. Og sige: Dette menniske begyndte at bygge/ og kunde det ikke fuldkomme.

31. Eller/ hvilken konge/ som drager i krig/ at stride imod en anden konge/ sidder ikke først og beraader sig/ om hand er mægtig til/ med ti tusinde

at møde den/ som kommer imod hannem med tive tusinde?

32. Men kand det ikke skee/ udskikker hand sendebud/ medens hand endnu er langt borte/ og beder om de ting/ som høre til fred.

33. Ligesaa da hver af eder/ som ikke forsager alt det hand haver/ kand ikke være min discipel.

34. Saltet er got/ men dersom saltet mister sin kraft/ hvormed skal der saltes?

35. Det tiener hverken til jord eller møg/ de kaste det ud. Hvo som haver øren at høre med/ hand høre.

15. Capitel.

v 2. Jesus forsvarer sin omgiengelse med toldere og syndere ved enlignelse om en mands faar. 8 Om en qvindes penning. 11. Om den fortabte søn.

Men alle toldere og syndere holdte sig nær til hannem/ at høre hannem.

2. Og pharisæer og skriftkloge knurrede/ og sagde: Denne annammer syndere/ og æder med dem.

3. Da talede hand denne lignelse med dem/ og sagde:

4. Hvilket menniske er af eder/ som haver hundrede faar/ og dersom hand haver mist eet af dem/ at hand ey forlader de ni og halvfemtesindstive i ørken/ og gaaer bort efter det/ som blev borte/ indtil hand finder det?

5. Og naar hand haver fundet det/ legger hand det paa sine skuldre med glæde.

6. Og naar hand kommer hiem/ kalder hand (sine) venner og nabver/ og siger til dem: Glæder eder med mig/ thi jeg haver fundet mit faar/ som var fortabt.

7. Jeg siger eder: Saa skal der være glæde i himelen over een syndere/ som omvender sig/ mere end over ni og halvfemtesindstive retferdige/ hvilke ikke have omvendelse behov.

8. El-

8. Eller hvilken qvinde er/ som haver ti penninge/ om hun miſter een peñing/ tænder hun ikke et lys/ og feyer huſet/ og ſøger med flid / indtil hun finder den?

9. Og naar hun haver fundet den/ kalder hun (ſine) venner og naboerſker / og ſiger: Glæder eder med mig/thi jeg haver fundet den penning/ ſom jeg tabte.

10. Saa/ſiger jeg eder/ ſkal være glæde for Guds engle over een ſyndere/ſom omvender ſig.

11. Men hand ſagde: Der havde et menniſke to ſønner.

12. Og den yngſte af dem ſagde til faderen: Fader/ giv mig den deel af godſet/ ſom mig tilfalder. Og hand ſkiftede godſet iblant dem.

13. Og ikke mange dage derefter ſamlede den yngere ſøn det alt tilſamẽn/ og drog af landet langt bort. Og der ødde hand ſit gods i overdaadig levnet.

14. Men der hand havde fortæret alt det hand havde/ blev en ſvar hunger i det ſamme land/ og hannem begyndte at fattes.

15. Og hand gik bort/ og holdt ſig faſt til en borgere der i landet / og hand ſendte hannem paa ſine ægre at føde ſviin.

16. Og hand begierede at fylde ſin bug med maſk/ ſom ſvinene aade/og ingen gav hannem (noget).

17. Men der hand kom til ſig ſelv / ſagde hand: Hvor mange daglønnere haver min fader/ ſom haver overflødigt brød? Men jeg omkommer af hunger.

18. Jeg vil ſtaae op/og gaae til min fader/og ſige til hannem: Fader / jeg haver ſyndet imod himelen og for dig.

19. Og er ikke længer værd / at kaldes din ſøn / gior mig ſom een af dine daglønnere.

20. Og hand ſtod op/ og kom til ſin fader. Men ſom hand var end langt fra / ſaae haus fader hannem

nem / og ynkedes inderligen (over hannem) / og løb/ og faldt om hans hals/ og kyste hannem.

21. Men sønnen sagde til hannem: Fader / jeg haver synd et imod himmelen og for dig/ og er ikke længer værd at kaldes din søn.

22. Men faderen sagde til sine tienere: Bærer frem det beste klædebon / og iforer hannem/ og giver hannem en ring paa hans haand / og skoe paa fødderne.

23. Og henter en feed kalv hid / og slagter den / og lader os æde og være lystige.

24. Thi denne min søn var død / og er bleven levendes igien/ og var fortabt/ og er funden / og de begynte at være lystige.

25. Men den ældre søn var paa marken; Og som hand kom nær til huset / hørde hand sammenstemmende sang og dantz.

26. Og kaldede een af svennene til sig/ og spurde/ hvad det var?

27. Men hand sagde til hannem: Din broder er kommen / og din fader slagtede den fede kalv / at hand haver faaet hannem kørsk igien.

28. Da blev hand vred/ og vilde ikke gaae ind; Derfor gik hans fader ud/ og bad hannem.

29. Men hand svarede/ og sagde til faderen: See/ saa mange aar tiener jeg dig / og overtraadde end aldrig dit bud / og du haver aldrig givet mig eet kid / at jeg kunde være lystig med mine venner.

30. Men nu denne din søn er kommen/ som haver opsluget dit gods med skøger/ slagtede du den fede kalv til hannem.

31. Da sagde hand til hannem: Min søn/ du est altid hos mig/ og alt det / som mit er/ er dit.

32. Mand burde jo at være lyst g og glæde sig / fordi denne din broder var død / og er bleven levendes igien/ og var fortabt / og er funden.

16. Capitel.

v. 1. Lignelsen om den utro og smilde tienere. 13. Om den timelige mammons rette brug. 18. Om egteskabs skilsmisse. 19. Om den rige mand og fattige Lazaro.

Men hand sagde og til sine disciple: Der var et riigt menniske/ som havde en husfoged/ og hand blev befort for hannem/ at handødde hans gods.

2. Og hand kaldede hannem/ og sagde til hannem: Hvi hører jeg dette om dig? Gior regnskab for din husholdning/ thi du kanst ikke længer staae huset for.

3. Men husfogden sagde ved sig selv: Hvad skal jeg giøre/ efterdi min herre tager husholdningen fra mig? Jeg kand ikke grave/ jeg skammer mig at trygle.

4. Jeg veed/ hvad jeg vil giøre/ at de skulle tage mig i deres huus/ naar jeg bliver sat af husholdningen.

5. Og hand fremkalde de en hver af sin herres skyldener/ og sagde til den første: Hvor meget est du min herre skyldig?

6. Men hand sagde: Hundrede fad olie. Og hand sagde til hannem: Tag dit brev/ og set dig snart/ og skriv halvtredisindstive.

7. Derefter sagde hand til en anden: Men du/ hvor meget est du skyldig? Men hand sagde: Hundrede maader hvede. Og hand siger til hannem: Tag dit brev/ og skriv firesindstive.

8. Og herren lovede den uretferdige husfoged/ at hand giorde snildeligen. Thi denne verdens børn ere klogere end lysets børn til deres slegt.

9. Og jeg siger eder: Giører eder venner af den uretferdige mammon/ at/ naar eder fattes/ de skulle annamme eder i de evige boliger.

10. Hvo som er tro i det mindste/ er og tro i meget/ og hvo som er uretfer-

dig i det mindste/ er og uretferdig i meget.

11. Dersom I ikke da have været tro i den uretferdige mammon/ hvo vil betroe eder den sande?

12. Og dersom I ikke have været tro i det fremmede/ hvo vil give eder/ det som eders er.

13. Ingen hus-svend kand tiene to herrer / thi hand skal enten hade den eene/ og elske den anden / eller hand skal holde sig til een/ og foragte den anden. I kunde ikke tiene Gud og mammon.

14. Men alt dette hørde ogsaa pharisæerne/ som vare gierige/ og de bespottede hannem.

15. Og hand sagde til dem: I ere de/ som retferdiggiore eder selv for menniskor/ men Gud kiender eders hierter/ thi hvad som er høyt iblant menniskor/ er en vederstyggelig ting for Gud.

16. Loven og propheterne vare indtil Johannem; Fra den tiid forkyndes Guds rige / og hver trænger derind med magt.

17. Men det er lettere / at himmelen og jorden forgaae / end at een tyddel af loven bliver til intet.

18. Hver den/ som skiller sig fra sin hustru/ og tager en anden til egte/ bedriver hoer/ og hver den / som tager den til egte/ som skilt er fra en mand/ bedriver hoer.

19. Men der var et riigt menniske/ og hand klædde sig i purpur og kosteliige linklæder/ og levede med lyst hver dag herligen.

20. Men der var en fattig/ ved navn Lazarus/ som var kast for hans dør/ fuld af bulde.

21. Og begierede at mættes af de smuler/ som faldt af den riges bord / men der komme og hundene og slikkede hans saar.

22. Men det begav sig/ at den fattige døde / og at hand blev ført af englene i Abrahams skiød / men den rige døde ogsaa / og blev begraven.

23.

23. Og som hand opløftede sine øyen i helvede/ der hand var i pine/ saae hand Abraham langt borte/ og Lazarum i hans skied.

24. Og hand raabte/ og sagde: Fader Abraham/ forbarm dig over mig/ og send Lazarum/ at hand dypper det yderste af sin finger i vand/ og ledsker min tunge/ thi jeg pines svarligen i denne lue.

25. Men Abraham sagde: Søn/ kom ihu/ at du haver annammet dit gode i din livs tiid/ og Lazarus ligesaa det onde/ men nu trøstes hand/ og du pines.

26. Og over alt dette er imellem os og eder et stort svelg befæst/ at de/ som ville fare her fra ned til eder/ kunde ikke/ og ikke heller fare der fra over til os.

27 Da sagde hand: Saa beder jeg dig Fader/ at du sender hannem til min faders huus.

28. Thi jeg haver fem brødre/ paa det hand kand vidne for dem/ at de skulle og ikke komme i denne pines sted.

29. Abraham siger til hannem: De have Mosen og propheterne; Lad dem høre dem.

30. Men hand sagde: Ah ney/ fader Abraham/ men dersom nogen af de døde ginge til dem/ omvendte de sig.

31. Men hand sagde til hannem: Høre de ikke Mosen og propheterne/ skulle de ikke heller troe/ om nogen opstod fra døde.

17. Capitel.

v. 1. Jesus prædiker om forargelse. 3. Om broderlig tilgivelse. 5. Om den lille troe. 7. Om vores uduelige gierninger. 11. Helbreder ti spedalske. 20. Lærer om hans riges tilkommelse.

Men hand sagde til disciplerne: Det er umueligt/ at der skulle ey komme forargelser/ men væ den/ ved hvilken de komme.

2. Det er hannem nyt-

teligere/ om der henges en mollesteen om hans hals/ og hand bliver kast i havet/ end at hand skulde forarge een af disse smaae.

3. Vogter eder selv. Men dersom din broder synder imod dig / straf hannem/ og dersom hand omvender sig / giv hannem til.

4. Og dersom hand syndede syv gange imod dig om dagen / og vendte syv gange igien til dig om dagen/ og sagde: Det fortryder mig/ da skalt du give hannem til.

5. Og apostlene sagde til Herren ; Forøg os troen.

6. Men Herren sagde: Dersom J have troe / som et seneps korn/ maatte J sige til dette morbær-træ: Ryk dig op med rod / og set dig hen i havet/ og det skulde være eder lydigt.

7. Men hvilken er iblant eder/ som haver en tienere/ der pløyer eller vogter qvæg / at hand siger til hannem/ naar hand kommer hiem af marken: Gak strax hen / og set dig til bords ?

8. Mon hand ikke sige til hannem : Berid det jeg skal have til nadere/ og bind op omkring dig / og tien mig/ saa længe jeg æder og drikker / og derefter maae du æde og drikke.

9. Mon hand takke den samme tienere / at hand giorde det/ som hannem var befalet ? Jeg mener ney.

10. Ligesaa og J/naar J have giort alle ting/som eder ere befalede/ siger: Vi ere unyttige tienere/ thi vi giorde det/ som vi vare pligtige at giøre.

11. Og det begav sig / der hand reiste til Jerusalem/ og hand drog midt igiennem Samarien og Galilæen.

12. Og som hand kom til en landsbye / mødte hannem ti spedalske mænd/ som stode langt borte.

13. Og de opløftede røsten/ og sagde: Jesu / Mestere / forbarme dig over os.

14.

14. Og der hand saae dem/ sagde hand til dem: Gaaer bort/ og beteer eder selv for præsterne; Og det skeede/ der de ginge bort/ bleve de rensede.

15. Men een af dem/ der hand saae/ at hand var bleven helbrede giort/ vendte tilbage/ og prisede Gud med stor røst.

16. Og faldt paa sit ansigt for hans fødder/ og takkede hannem/ og hand var en Samaritan.

17. Da svarede Jesus/ og sagde: Ere de ikke ti/ som bleve rensede/ men hvor ere de ni?

18. Bleve ellers ingen fundne/ som vendte tilbage igien/ at give Gud ære/ uden denne fremmede?

19. Og hand sagde til hannem: Stat op/ gak bort/ din troe haver frelst dig.

20. Men som hand blev adspurt af pharisæerne: Naar kommer Guds rige? Da svarede hand dem/ og sagde: Guds rige kommer ikke saa/ at mand kand (udvortes) tage derpaa.

21. De skulle ikke heller sige: See her/ eller see der/ thi see/ Guds rige er inden i eder.

22. Men hand sagde til disciplene: De dage skal komme/ naar I skulle begiere at see een af menniskens Søns dage/ og I skal ikke see.

23. Og de skal sige til eder: See her/ eller see der; Gaaer ikke bort/ og følger ikke heller.

24. Thi ligesom lynet/ som lyner fra den ene ende under himmelen/ lyser til den anden ende under himmelen/ saa skal menniskens Søn være paa sin dag.

25. Men hand bør først at lide meget/ og forskydes af denne slegt.

26. Og som det skeede i Noe dage/ saa skal det og skee i menniskens Søns dage.

27. De aade/ drukke/ toge til egte/ bleve udgifte indtil den dag/ der Noe gik i arken/ og syndfloden kom/ og fordervede alle.

28.

28. Desligeste og/ som det skeede i Loths dage; De aade/ drukke/ kiøbte/ soldte/ plantede/ bygde.

29. Men paa den dag/ der Loth gik af Sodoma/ regnede ild og svovel af himmelen/ og ødelagde alle.

30. Ved denne maade skal det og gaae til paa den dag/ der menniskens Søn skal aabenbares paa.

31. Paa den samme dag hvo som er paa taget/ og hans redskab i huset/ stige ikke ned at tage det/ og hvo som er paa ageren/ vende desligest ikke tilbage til det/ som er bag hannem.

32. Kommer Loths hustru ihu.

33. Hvo som søger efter at forvare sin siel/ skal miste den/ og hvo den mister/ skal holde den ved livet.

34. Jeg siger eder: I den samme nat skal to være i een seng/ den eene hand skal annammes/ og den anden skal forlades.

35. To skal male tilsammen/ den eene hun skal annammes/ og den anden skal forlades.

36. To skal være paa ageren/ den eene skal annammes/ og den anden skal forlades.

37. Og de svarede/ og sige til hannem: Herre/ hvor (da)? Men hand sagde til dem: Hvor legemet er/ der forsamles ørnene.

18. Capitel.

v. 1. Lignelsen om den arme enke og ugudelige dommere. 9. Om pharisæeren og tolderen. 15. Jesus forjætter de smaae børn himmerige. 18. Prædiker om deriges vanskelighed at komme i himmeriges rige. 31. Om sin pine/ død og opstandelse. 35. Gier den blinde seendes.

Men hand sagde og en lignelse til dem dertil/ at mand bør altiid at bede/ og ikke blive træt.

2. Og sagde: Der var en dommere i en stad/ som frygtede ikke Gud/ og skøttede om intet menniske.

3. Men der var en enke i den samme stad/ og hun kom

kom til hannem/ og sagde: Red mig med retten fra min modstandere.

4. Og hand vilde længe ikke/ men derefter tænkte hand ved sig selv/ alligevel jeg ikke frygter Gud/ og skotter intet menniske;

5. Dog esterdi denne enke gier mig megen umage/ vil jeg redde hende med retten/ at hun skal ikke komme paa det sidste/ og ilde overraabe mig.

6. Da sagde Herren: Hører dog/ hvad den uretferdige dommere siger.

7. Men skulde Gud ikke redde sine udvalde/ som raabe til hannem dag og nat/ enddog hand haver taalmodighed over dem?

8. Jeg siger eder/ hand skal snart redde dem. Dog naar menniskens Søn kommer/ mon hand skal finde troen paa jorden?

9. Men hand sagde til nogle/ som forlode sig paa sig selv/ at de vare retferdige/ og agtede de andre intet/ denne lignelse:

10. Der ginge to mennisker op til templen at bede/ den eene en pharisæer/ og den anden en toldere.

11. Pharisæeren blev staaendes for sig selv/ og bad saa: Jeg takker dig Gud/ at jeg er ikke som andre folk/ røvere/ uretferdige/ hoerkarle/ eller og som denne toldere.

12. Jeg faster to gange om ugen/ jeg fortiender alt det jeg eyer.

13. Og tolderen stod langt borte/ og vilde ikke end opløfte sine øyen til himmelen/ men slog sig paa sit bryst/ og sagde: Gud vær mig syndere naadig.

14. Jeg siger eder: Denne gik retferdiggiort ned i sit huus for den anden/ thi hvo sig selv ophøyer/ skal fornedres/ men hvo sig selv fornedrer/ skal ophøyes.

15. Men de baare og unge børn til hannem/ at hand skulde røre ved dem; Men der disciplene saae det/ truede de dem.

16. Men Jesus kaldede dem til sig/ og sagde: Lader

der de smaae børn komme til mig/ og formener dem det ikke/ thi Guds rige hører saadanne til.

17. Sandelig/ jeg siger eder: Hvo som ikke annammer Guds rige/ som et barn/ kommer ingenlunde ind.

18. Og en af de øverste spurde hannem ad/ og sagde: Gode mestere/ hvad skal jeg gjøre/ at jeg kand arve et evigt liv.

19. Da sagde Jesus til hannem: Hvi kalder du mig god? Ingen er god/ uden een/ (som er) Gud.

20. Du veedst budene: Du skalt ikke bedrive hoer; Du skalt ikke slaae ihiel; Du skalt ikke stiele; Du skalt ikke bære falsk vidnesbyrd; Ær din fader og din moder.

21. Da sagde hand: Disse haver jeg holdet alle af min ungdom.

22. Men der Jesus det hørde/ sagde hand til hannem: Endnu eet fattes dig/ selg alt det du haver/ og giv det fattige/ og du skalt have et liggendefæ i himmelen/ og kom/ følg mig.

23. Men der hand det hørde/ blev hand hart bedrøvet/ thi hand var saare riig.

24. Men der Jesus saae/ at hand var heel bedrøvet/ sagde hand: Hvor vanskelig skulle de/ som have penninge/ komme i Guds rige.

25. Thi det er lettere/ at et kamel gaaer igiennem et naale-øye/ end at en riig kommer ind i Guds rige.

26. Men de sagde/ som det hørde: Og hvo kand da blive salig?

27. Men hand sagde: Hvad som er umueligt hos menniffer/ det er mueligt hos Gud.

28. Da sagde Peder: See/ vi have forladt alting/ og fuldt dig.

29. Men hand sagde til dem: Sandelig/ jeg siger eder: Der er ingen/ som haver forladt et huus/ eller forældre/ eller brødre/ eller hustru/ eller børn for Guds riges skyld.

30.

30. Som ey skal annamme det mangfoldigt igien i denne tiid//og i den tilkommende verden et evigt liv.

31. Men hand tog til sig de tolv/ og sagde til dem: See/ vi gaae hen op til Jerusalem/ og alle de ting skal fuldkommes/ som ere skrevne ved propheterne om menniskens Søn.

32. Thi hand skal henantvordes hedninge/ og skal bespottes og forhaanes/ og bespyttes.

33. Og de skulle hudstryge og ihielslaae hannem/ og tredie dag skal hand opstaae igien.

34. Men de forstode intet der af/ og den tale var skiult for dem/ og de forstode ikke det/ som var sagt.

35. Men det skeede/ der hand kom nær til Jericho/ sad en blind hos veyen/ og tiggede.

36. Men der hand hørde folket/ som der gik frem/ spurde hand/ hvad det var?

37. Da forkyndede de hannem/ at Jesus den Nazaræus gik frem.

38. Og hand raabte/ og sagde: Jesu/ du Davids Søn/ forbarm dig over mig.

39. Og de/ som ginge for/ truede hannem/ at hand skulde tie/ men hand raabte meget mere: Du Davids Søn/ forbarm dig over mig.

40. Da stod Jesus stille/ og bød lede hannem til sig/ men der de finge hannem nær til hannem/ spurde hand hannem ad/

41. Og sagde: Hvad vilt du/ at jeg skal giøre dig? Men hand sagde: Herre/ at jeg maae see.

42. Og Jesus sagde til hannem: Vorde seende/ din troe haver frelst dig.

43. Og strax blev hand seende/ og fuldte hannem/ og ærede Gud; Og alt folket/ som saae det/ prisede Gud.

19. Cap.

19. Capitel.

v. 2. Zacchæus omvendes. 11. Lignelsen om den velbaarne mand og hans tienere. 29. Jesus rider ind i Jerusalem. 41. Græder over Jerusalem. 45. Renser templen.

Og hand gik ned / og gik igiennem Jericho.

2. Og see / der var en mand / som heed Zacchæus / og hand var toldernes øverste / og hand var riig.

3. Og hand begierede at see Jesum / hvo hand var / og kunde ikke for folket / thi hand var liden paa vexten.

4. Og hand løb for hen / og stigede op i et morbærtræ / at hand kunde see hannem / thi hand skulde komme der frem.

5. Og som Jesus kom til stieden / saae hand op / og blev hannem var / og sagde til hannem: Zacchæe / skynd dig og stiig ned / thi det bør mig i dag at blive i dit huus.

6. Og hand skyndede sig / og stigede ned / og annammede hannem med glæde.

7. Og de / som det saae / knurrede alle / og sagde / at hand inddrog til herbergs til en syndig mand.

8. Men Zacchæus blev staaendes / og sagde til Herren: See / Herre / halvdelen af mit gods giver jeg de fattige; Og dersom jeg haver bedraget nogen / det giver jeg firefold igien.

9. Da sagde Jesus til hannem: I dag er dette huus vederfaret saliggiørelse / efterdi hand er og en Abrahams søn.

10. Thi menniskens Søn er kommen at søge og at giøre saligt det fortabte.

11. Men der de havde hørt dette / blev hand ved / og sagde en lignelse / fordi hand var nær Jerusalem / og de meente / at Guds rige skulde hastelig aabenbares.

12. Hvorfor hand sagde: En velbaaren mand drog langt bort til et land / at tage sig et rige / og at komme igien.

13.

13. Men hand kaldede ti sine tienere / og fik dem ti pund / og sagde til dem: Kiøbslaaer / indtil jeg kommer.

14. Men hans borgere hadede hannem / og stikkede sendebud efter hannem / og lode hannem sige: Vi vil ikke / at denne skal regiere over os.

15. Og det begav sig / der hand kom igien / efterat hand havde taget riget / bad hand / at samme tienere skulde kaldes til sig / hvilke hand havde givet penninge / at hand kunde vide / hvad hver havde kiøbslaget.

16. Da traadde den først frem / og sagde: Herre / dit pund haver forhvervet ti pund.

17. Og hand sagde til hannem: Vel du gode svend / efterdi du haver været tro i det mindste / skal du have magt over ti stæder.

18. Og den anden kom / og sagde: Herre / dit pund haver giort fem pund.

19. Men til den sagde hand ogsaa: Og du skalt være over fem stæder.

20. Og en anden kom / og sagde: Herre / see dit pund / hvilket jeg haver henlagt i en klud.

21. Thi jeg frygtede for dig / thi du est en streng mand / du tager det / som du ikke lagde / og høster det / som du ikke saadde.

22. Men hand siger til hannem: Af din mund dømmer jeg dig / du onde tienere; Du vidste / at jeg er en streng mand / som tager / det jeg ikke lagde / og høster / det jeg ikke saadde.

23. Og hvi fikst du ikke min penning til (vexle-) bordet / og naar jeg havde kommet / havde jeg udkrævet den med aager?

24. Og hand sagde til dem / som der stode hos: Tager det pund fra hannem / og giver det den / som haver de ti pund.

25. Og de sagde til hannem: Herre / hand haver ti pund.

26. Men jeg siger eder / at hver den / som haver / skal

skal gives / men fra den / som ikke haver / fra hannem skal tages og det hand haver.

27. Forer dog hid hine mine fiender / som ikke vilde / at jeg skulde regiere over dem / og slaaer dem i hiel for mig.

28. Og som hand dette sagde / drog hand frem / og reiste op til Jerusalem.

29. Og det begav sig / der hand kom nær til Bethphage og Bethanien til det bierg / som kaldes oliebierg / sendte hand to af sine disciple /

30. Og sagde: Gaaer bort til den bye / som ligger for eder / og naar I kome der ind / skal I finde et føl bundet / paa hvilket sad aldrig noget menniske / løser det / og forer det hid.

31. Og dersom nogen spørger eder / hvi løse I det? Da siger saa til hannem / at Herren haver det behov.

32. Og de udsendte ginge bort / og funde ligesom hand havde sagt dem.

33. Men der de løste føllet / sagde hans herrer til dem: Hvi løse I føllet?

34. Men de sagde: Herren haver det behov.

35. Og de førde det til Jesum / og kastede deres klæder paa føllet / og satte Jesum derpaa.

36. Men der hand reiste frem / bredde de deres klæder paa veyen.

37. Men der hand kom nær hen til / som mand drager ned af oliebierget / begyndte hans disciplers gandske hob glædendes at love Gud med stor røst over alle kraftige gierninger / som de havde seet.

38. Og sagde: Velsignet være den / som kommer en konge i Herrens navn; Fred i himmelen / og ære i det høyeste.

39. Og nogle af pharisæerne af skaren sagde til hannem: Mestere / straf dine disciple.

40. Og hand svarede / og sagde til dem: Jeg siger eder / at dersom disse tie / skal stenene raabe.

41. Og der hand kom nær

nær hen til/og saae staden/ græd hand over den /

42. Og sagde: Dersom du og vidste/ og endnu paa denne din dag de ting/som tiene til din fred ? Men nu er det skiult for dine øyen.

43. Thi de dage skal komme over dig/ at dine fiender skal slaae en vold omkring dig / og beleyre dig rundt omkring / og trænge dig allevegne.

44. Og de skal legge dig slet øde/ og dine børn i dig/ og ikke lade steen paa steen i dig/ fordi du kiendte ikke din besøgelses tiid.

45. Og hand gik i templen/ og begyndte at udrive dem/som derudi solte og kiøbte.

46. Og sagde til dem: Der staaer skrevet : Mit huus er et bede-huus/men I have giort det til en røver-kule. Es. 56/7.

47. Og hand lærde dagelig i templen. Men de ypperste præster og skriftkloge/ og de øverste iblant folket stode efter at omkomme hannem.

48. Og funde ikke/hvad de skulde giøre/ thi alt folket hengde ved hannem / og hørde hannem.

20. Capitel.

v. 2. Jesus spørger pharisæerne om Johannis daab. 9. Fremsetter lignelsen om vingaardsmændenes ubeskedenhed. 20. Taler om skattens mynt. 27. Om de syv brødres hustru / og om opstandelsen. 41. Om hans person/ at hand er Davids Søn. 45. Advarsel for skriftklogenes hyklerie.

Og det begav sig paa een af de dage/ der hand lærde folket i templen/ og prædikede evangelium/ komme de ypperste præster og skriftkloge med de ældste over hannem /

2. Og talede til hannem/ og sagde: Siig os / med hvad magt giør du disse ting ? Eller hvo er den/ som haver givet dig denne maat?

3. Men hand svarede / og sagde til dem: Jeg vil

og

og spørge eder om en ting/ og siger mig den.

4. Johannis daab/var den af himmelen/ eller af menniſker?

5. Men de overveyede ved sig selv/og sagde: Sige vi af himmelen/ da siger hand: Hvorfor troede J hannem ikke?

6. Men sige vi/af menniſker/ da stener alt folket os. Thi de ere i den mening/at Johannes var en prophete.

7. Og de svarede/ at de vidste ikke hveden.

8. Og Jesus sagde til dem: Saa siger jeg eder og ikke/ med hvad magt jeg gior disse ting.

9. Men hand begyndte at sige til folket denne lignelse: Et menniske plantede en viingaard/og leyede viingaardsmænd den/ og drog uden lands en lang tiid.

10. Og der tiden kom/ sendte hand en tienere til viingaardsmændene/at de skulde give hannem frugt af viingaarden. Men viingaardsmændene sloge hannem/ og lode hannem tomhændet fra sig.

11. Og tilmed sendte hand en anden tienere/ men de sloge og den same/ og forhaanede hannem/ og lode hannem tomhændet fra sig.

12. Og derforuden sendte hand den tredie/ men de giorde ogsaa denne saar/ og stødte hannem ud.

13. Da sagde viingaards herren: Hvad skal jeg giøre? Jeg vil sende min søn den elskelige/ maaske see/ naar de see hannem/ skulle de frygte sig.

14. Men der viingaardsmændene saae hannem/ talede de imellem sig selv/ og sagde: Denne er arvingen/ kommer/ lader os slaae hannem ihiel/ at arven skal høre os til.

15. Og de stødte hannem ud af viingaarden/og sloge hannem ihiel. Hvad skal da viingaards herren giøre mod dem?

16. Hand skal kome/ og forderve disse viingaardsmænd/ og leye andre viingaar-

gaarden. Men dør de det hørde/ sagde de: Det være langt fra.

17. Men hand saae paa dem/ og sagde: Hvad er da dette/ som staaer skrevet: Den steen/ som bygningsmændene forskøde/ den er bleven til en hovet hiorne-steen. Ps. 118/22.

18. Hver som falder paa denne steen/ bliver sønderstødt/ men hvilken den falder paa/ hannem skal den sønderknuse.

19. Og de ypperste præster og skriftkloge søgte at legge hænder paa hannem i den samme time/ og frygtede folket; thi de forstode/ at hand havde sagt denne lignelse mod dem.

20. Og de toge vare (paa hannem)/ og udsendte hemmelige forrædere/ som holdte sig selv at være retferdige/ at de kunde gribe (hannem) i hans tale/ paa det de kunde antvorde øvrigheden og landsherrens magt hannem.

21. Og de spurde hannem ad/ og sagde: Mestere/ vi vide/ at du taler og lærer ret/ og ikke skøtter (nogen) person/ men lærer Guds vey i sandhed.

22. Maae vi give keyseren skat eller ey?

23. Men som hand merkte deres trædskhed/ sagde hand til dem: Hvi friste J mig?

24. Viser mig penningen: Hvis billede og overskrift haver den? Men de svarede/ og sagde: Keyserens.

25. Men hand sagde til dem: Giver derfor keyseren/ det keyseren hører til/ og Gud/ det Gud hører til.

26. Og de kunde ikke straffe hans ord for folket/ og de forundrede sig paa hans svar/ og taugde.

27. Da ginge nogle af sadducæerne til hannem/ hvilke gienstrideligen sige/ at der er ikke opstandelse/ og spurde hannem ad/

28. Og sagde: Mestere/ Moses haver skrevet os: Dersom nogens broder døer/ som haver en hustru/ og denne døer barnløs/

løs / at hans broder skal tage hustruen / og opvække sin broder sæd. Deut. 25/5.

29. Nu vare syv brødre; Og den første tog en hustru / og døde barnløs.

30. Og den anden tog hustruen / og døde ogsaa barnløs.

31. Og den tredie tog hende / men desligest og de syv lode ikke børn efter sig / og døde.

32. Men paa det sidste efter dem alle døde ogsaa qvinden.

33. Hvis hustru iblant dem skal hun derfor være i opstandelsen? thi de syv havde hende til hustru.

34. Og Jesus svarede / og sagde til dem: Denne verdens børn tage til egte / og udgivtes.

35. Men hvilke som blive værdige til at faae hin verden og opstandelse fra døde / tage hverken til egte / eller udgivtes.

36. Thi de kand derefter ikke døe; Thi de ere enale-lige / og ere Guds børn / efterdi de ere opstandelsens børn.

37. Men at de døde opvækkes / haver og Moses givet tilkiende hos tornebusken / der hand kalder Herren den Abrahams Gud / og den Isaaks Gud / og den Jakobs Gud.

38. Men Gud er ikke dødes / men levendes (Gud) / thi de leve hannem alle.

39. Men der svarede nogle af de skriftkloge / og sagde: Mestere / du sagde ret.

40. Men de torde ikke spørge hannem ydermere om noget.

41. Men hand sagde til dem: Hvorledes sige de Christum at være Davids Søn.

42. Og David selv siger i Psalmebogen: Herren sagde til min Herre: Sid hos min høyre haand. Ps. 110/1.

43. Indtil jeg legger dine fiender til dine fødders fodskammel.

44. Saa kalder David hannem en Herre / og hvorledes er hand hans søn?

45.

45. Men der alt folket hørde / sagde hand til sine disciple:

46. Vogter eder for de skriftkloge / som vil træde herom i lange klæder / og lade sig gierne hilse paa torvet / og sidde gierne øverst i synagogerne / og sidde øverst i naderne.

47. De som opæde enkers huse / og bede længe under et skin / disse skal faae des overflødigere dom.

21. Capitel.

v 1. Jesus priser enkens almisse. 5. Spaaer om Jerusalems ødelæggelse. 25. Og den gandske verdens. 34. Lærer at vogte sig for fraadserie / drukkenskab og sorrig for næring.

Men hand saae op / og agtede paa de rige / som lagde deres gaver ind i templens kiste.

2. Da saae hand og en arm enke / som lagde to skerve der.

3. Og hand sagde: Sandelig / jeg siger eder / at denne fattige enke haver lagt mere / end alle.

4. Thi alle disse have lagt af det / som de have til overflod / til Guds offer / men hun haver af sin fattigdom lagt al hendes næring / som hun havde.

5. Og der nogle sagde om templen / at den var prydet med deylige stene og klenodier / sagde hand:

6. Hvad disse ting / som I see / (er anlangendes) / skal de dage komme / paa hvilke skal ikke lades steen paa steen / som ey skal nedbrydes.

7. Da spurde de hannem ad / og sagde: Mestere / naar skal dette da være? Og hvilket er det tegn / naar det skal skee?

8. Men hand sagde: Seer til / I ikke blive forførte / thi der skal mange komme under mit navn / og sige / at det er jeg / og tiden er kommen nær / saa gaaer ikke efter dem.

9. Men naar I faae hørt om krig og oprør / forfærdes ikke / thi dette bør først at skee / men enden er ikke strax.

10. Da sagde hand til dem:

dem: Et folk skal opreise sig mod et (andet) folk/ og et rige imod et (andet) rige.

11. Og der skal skee store jordskelv allevegne/ og hunger og pestilentse/ og der skal skee skrekkelige ting og store tegn af himmelen.

12. Men for alle disse ting skal de legge deres hænder paa eder/ og forfølge (eder)/ og antvorde (eder) hen i synagoger og fængseler/ og føre (eder) for konger og fyrster for mit navns skyld.

13. Men det skal vederfares eder til et vidnesbyrd.

14. Saa legger paa eders hierter/ at I ikke tilforn betænke/ hvorledes I skulle forsvare eder.

15. Thi jeg vil give eder mund og viisdom/ hvilken alle eders modstandere ikke skal kunde imodsige og ey imodstaae.

16. Men I skal og antvordes hen af forældre og brødre/ og frænder og venner/ og de skal slaae (nogle) af eder ihiel.

17. Og I skal hades af alle for mit navns (skyld).

18. Og eet haar af eders hoved skal ikke forkommes.

19. Beholder eders siele med taalmodighed.

20. Men naar I see Jerusalem beleyret rundt omkring af en krigshær/ da merker/ at hendes ødeleggelse er kommen nær.

21. De/ som da ere i Judæa/ flye paa biergene/ og de/ som ere midt i den/ vige derud/ og de/ som ere i landene/ komme ikke ind i den.

22. Thi disse ere hevnens dage/ at alle de ting/ som skrevne ere/ skal fuldkommes.

23. Men væ de frugtsommelige/ og som give die i de dage/ thi der skal være stor nød paa jorden/ og vrede over dette folk.

24. Og de skal falde ved skarpe sværd/ og føres fangne til alle hedninge/ og Jerusalem skal nedtrædes af hedninge/ indtil hedningers tiid bliver fuldkommen. 25.

25. Og der skal skee tegn i soel og maane og stierner/ og paa jorden skal folkene blive bange i mistrøstelse/ naar havet og vandbølgerne bruse.

26. Ja menniskene forsmægte for rædsel og for de tings forventelse/ som skal komme over jorderige/ thi himlenes krafter skal røres.

27. Og da skal de see menniskens Søn komme i skyen med kraft og megen herlighed.

28. Men naar dette begynder at skee/ da seer op/ og opløfter eders hoveder/ fordi eders forløsning stunder til.

29. Og hand sagde dem en lignelse: Seer figentræet og alle træer.

30. Naar de nu skyde knopper/ og I see det/ da kiender af eder selv/ at sommeren er nær.

31. Ligesaa og I/ naar I see dette at skee/ da kiender/ at Guds rige er nær.

32. Sandelig/ jeg siger eder/ at denne slegt skal ikke forgaae/ før det skeer altsammen.

33. Himmelen og jorden skal forgaae/ men mine ord skal ikke forgaae.

34. Men vogter eder selv/ at eders hierter ikke nogen tiid besværes med fraadserie og drukkenskab og sorg for næring; Og denne same dag skal komme hastelig over eder.

35. Thi den skal komme som en snare over alle dem/ som boe paa den gandske jordskreds.

36. Saa værer altiid vaagne/ og beder/ at I kand være værdige til at undflye alle disse ting/ som skee skal/ og blive bestaaendes for menniskens Søn.

37. Men hand lærde om dagene i templen/ men om nattene gik hand ud/ og blev natten over paa det bierg/ som kaldes olie-bierg.

38. Og alt folket giorde sig aarle rede til hannem i templen/ at høre hannem.

22. Capitel.

v. 1. Jesus forraades af Juda. 7. Holder paaske. 14. Indstifter naderen. 24. Demper de 12 deres hoffærdighed. 33. og Petri formastelse. 39. Christus lider i haven. 50. Malchus aahuggis øret. 54. Jesus føres for Caiphas. 55. Petrus fornegter Christum. 62. Gior poenitentse. 63. Jesus bespottes og fordømmes af Jøderne.

Men de usyrede brøds høytid var nær / som kaldes paaske.

2. Og de ypperste præster og skriftkloge søgte / hvorledes de kunde tage hannem af dage / thi de frygtede for folket.

3. Men Satanas gik ind i Judam / som kaldtes Ischarioth / og var af de tolv deres tal.

4. Og hand gik bort / og talede med de ypperste præster og høvetsmændene / hvorledes hand vilde antvorde dem hannem.

5. Og de bleve glade / og lovede at give hannem penninge.

6. Og hand tilsagde dem det / og søgte leylighed at forraade hannem uden oprør.

7. Men de usyrede brøds dag kom / paa hvilken mand burde at slagte paaske.

8. Og hand sendte Petrum og Johannem / og sagde: Gaaer bort / bereder os paaske / at vi kand æde.

9. Men de sagde til hannem: Hvor vilt du / at vi skal berede det?

10. Men hand sagde til dem: See / naar I komme ind i staden / skal et menniske møde eder / som bær en vand-krukke; Følger hannem i huset / som hand gaaer ind.

11. Og siger til husbonden for huset: Mesteren lader dig sige; Hvor er det herberg / der jeg maae æde paaske med mine disciple?

12. Og hand skal vise eder en stor beredt sal / der bereder det.

13. Men de gik bort / og funde / ligesom hand sagde dem / og beridde paaske.

14.

14. Og der tiden kom / satte hand sig ned / og de tolv apostle med hannem.

15. Og hand sagde til dem: Mig haver hierteligen forlænget at æde dette paaske med eder / førend jeg lider.

16. Thi jeg siger eder / at jeg skal ingenlunde mere æde af det / indtil det bliver fuldkommet i Guds rige.

17. Og hand tog kalken / takkede / og sagde: Tager denne / og deler iblant eder selv.

18. Thi jeg siger eder / at jeg skal ikke drikke af det / som vorer paa viintræ / førend Guds rige kommer.

19. Og hand tog brødet / takkede og brød det / og gav dem / og sagde: Dette er mit legeme / det som gives for eder; Dette giører til min hukommelse.

20. Ligesaa og kalken / efter hand havde holdet nadere / og sagde: Denne kalk er det nye testamente i mit blod / hvilket udgydes for eder.

21. Dog see / den hans haand / som mig forraader / er over bordet med mig.

22. Og sandelig / menniskens Søn gaaer bort / som det er beskikket; Dog vee det same menniske / ved hvilket hand bliver forraadt.

23. Og de begyndte at spørge iblant sig selv derom / hvilken det skulde dog være af dem / som dette skulde giøre?

24. Men der begyndtes og en trætte iblant dem derom / hvilken af dem skulde holdes for den største.

25. Men hand sagde til dem: Folkenes konger herske over dem / og de / som have magt over dem / kaldes naadige (herrer).

26. Men I ikke saa; Men den største iblant eder skal være som den yngste / og den som er en forstander / som den der tiener.

27. Thi hvilken er større? Den som sidder til bords? Eller den / som tiener?

ner? Er ikke den/som sidder til bords? Men jeg er iblant eder/som den der tiener.

28. Men I ere de/som ere blevne varagtige hos mig i mine fristelser.

29. Og jeg bestikker eder riget/ligesom min Fader bestikkede mig.

30. At I skal æde og drikke over mit bord i mit rige/og sidde paa stole/ og domme de tolv Israels slegter.

31. Men Herren sagde: Simon/Simon/see/ Satanas begierede eder/ at hand maatte sigte (eder)/som hvede.

32. Men jeg bad for dig/ at din troe skal ikke aflade; Og naar du engang omvender dig/da styrk dine brødre.

33. Men hand sagde til hannem: Herre/ jeg er beredt at gaae med dig baade i fængsel og i døden.

34. Men hand sagde: Peder/jeg siger dig/hanen skal ikke gale i dag/førend du haver fornegtet tre gange/at du kiender mig.

35. Og hand sagde til dem: Der jeg udsendte eder uden pung og taske og skoe/ fattedes eder noget? Men de sagde: Intet.

36. Da sagde hand til dem: Men nu/ hvo som haver en pung/ tage den/ lige saa og en taske; Og hvo som ikke haver/selge sit klædebon/ og kiøbe et sverd.

37. Thi jeg siger eder: Det bør endnu at fuldkommes i mig/som staaer skrevet: Hand er og regnet iblant misdædere/ thi de ting/ som ere (skrevne) om mig/have ende.

Es. 53/ 12.

38. Men de sagde: Herre/see/ her ere to sverde. Men hand sagde til dem: Det er nok.

39. Og hand gik hen ud efter sin sedvane til Oliebierget/ men hans disciple fuldte hannem ogsaa.

40. Men der hand kom til stæden/ sagde hand til dem: Beder/ at I skulle ikke indkomme i fristelse.

41. Og hand steed sig fra

fra dem ved et steenkast/og faldt paa knæ/bad/

42. Og sagde: Fader/ om du vilt tage denne kalk fra mig/ dog ske ikke min villie/ men din.

43. Men en engel af himmelen blev seet hannem/ som styrkede hañem.

44. Og der hand stridde hart (med døden)/bad hand heftigere; Men hans sved blev som blods draaber/ der faldt paa jorden.

45. Og der hand var opstanden af bønnen/ kom hand til sine disciple/ og fandt dem sovende af bedrøvelse.

46. Og sagde til dem: Hvi sove I? Staaer op og beder/ at I skulle ikke indkomme i fristelse.

47. Men der hand endnu talede/see/skaren og een af de tolv/som kaldtes Judas/gik for dem/ og holdt sig til Jesum/at kysse hannem.

48. Men Jesus sagde til hannem: Juda/forraader du menniskens Søn med et kys?

49. Men der de saae/ som vare omkring hannem/ hvad der vilde ske/ sagde de til hannem: Herre/skal vi slaae med sverd?

50. Og een af dem slog den ypperste præstestienere/ og afhug hans høyre øre.

51. Men Jesus svarede/og sagde: Lader (dem dog giøre) saa langt. Og hand rørde ved haus øre/ og lægte hannem.

52. Men Jesus sagde til de ypperste præster/ og høvetsmændene for templen/og de ældste/som vare komne til hannem: I ere udgangne/ som til en røvere med sverd og stænger.

53. Der jeg var dagligen hos eder i templen/ udrakte I ikke hænder over mig; Men denne er eders time/ og mørkets magt.

54. Men der de havde grebet hannem/ bortførde og inførde de hannem i den ypperste præstes huus. Men Peder fuldte langt efter.

55. Men som de havde optændt en ild midt i salen/ og sat sig tilsammen/ sad Peder midt iblant dem.

56. Da saae en pige hannem sidde ved ilden/ og stirrede paa hannem/ og sagde: Denne var og med hannem.

57. Men hand negtede hannem/ og sagde: Qvinde/ jeg kiender hannem ikke.

58. Og lidet derefter saae en anden hannem/ og sagde: Du est og af dem. Men Peder sagde: Menniske/ jeg er ikke.

59. Og noget efter ved een time stadfæstede en anden hart/ og sagde: I sandhed/ denne var og med hannem/ og hand er en Galilæer.

60. Men Peder sagde: Menniske/ jeg veed ikke/ hvad du siger. Og strax/ der hand endnu talede/ gol hanen.

61. Og Herren vendte sig/ og saae paa Peder/ og Peder kom Herrens ord ihu/ efterdi hand havde sagt til hannem: Førend hanen galer/ skalt du fornegte mig tre gange.

62. Og Peder gik hen ud/ og græd bitterligen.

63. Og de mænd/ som holdte Jesum/ bespottede hannem og sloge hannem.

64. Og skiulte hannem/ og sloge hannem i ansigtet/ og spurde hannem/ og sagde: Spaae/ hvo er (den)/ som dig slog?

65. Og megen anden bespottelse sagde de imod hannem.

66. Og der det blev dag/ forsamlede folkets ældste sig/ og de ypperste præster og skriftkloge/ og førde hannem hen op for deres raad/

67. Og sagde: Est du Christus? Sig os (det). Men hand sagde til dem: Siger jeg eder det/ troe I det ikke.

68. Men adspørger jeg og/ svare I mig ikke/ eller lade mig (løs).

69. Nu herefter skal menniskens Søn sidde hos Guds kraftes høyre haand.

70.

70. Men alle sagde: Est du da den Guds Søn? Men hand sagde til dem: I sige / thi jeg er.

71. Men de sagde: Hvad have vi længere vidnesbyrd behov? Thi vi have selv hørt det af hans mund.

23. Capitel.

v. 1. til 46. En historiske beskrivelse paa Christi lidelse. 50. Christi begravelse

Og deres gandske hob stod op / og førde hannem for Pilatum.

2. Men de begyndte at klage paa hannem / og sagde; Denne finde vi / at hand afvender folket / og forbyder at give keyseren skat / og siger sig selv at være Christus en konge.

3. Men Pilatus spurde hannem / og sagde: Est du den Jødernes konge? Men hand svarede hannem / og sagde: Du siger det.

4. Men Pilatus sagde til de ypperste præster og til folket: Jeg finder ingen sag i dette menniske.

5. Men de holdte ved / og sagde / at hand oprører folket / i det hand lærer over al Judæa / siden hand begyndte fra Galilæa hid indtil.

6. Men der Pilatus hørde Galilæam / spurde hand / om hand var en Galilæisk mand.

7. Og der hand befandt / at hand var under Herodis magt / forsendte hand hannem til Herodem / som var og selv i Jerusalem udi de samme dage.

8. Men der Herodes saae Jesum / blev hand meget glad / thi hand havde gierne længe siden seet hannem / fordi hand havde hørt meget om hannem / og haabedes / at skulle see et tegn skee af hannem.

9. Men hand spurde hannem med mange ord / men hand svarede hannem intet.

10. Og de ypperste præster og skriftkloge stode / og klagede hart paa hannem.

11. Men der Herodes med sit krigsfolk havde foragtet og bespottet hannem / kastede hand et hvidt klæde om hannem / og

sendte hannem Pilato igien.

12. Paa den dag bleve Pilatus og Herodes venner med hverandre/ thi de vare før hverandres fiender.

13. Men Pilatus sammenkaldede de ypperste præster/ og de øverste/ og folket.

14. Og sagde til dem: I have fort dette menniske til mig/ som den / der afvender folket/ og see/ jeg haver forhørt hannem for eder/ og finder ingen af de sager hos dette menniske/ som I skylde hannem for.

15. Men ikke heller Herodes / thi jeg sendte eder til hannem/ og see / der er intet giort af hannem/ som hand bør at døe for.

16. Derfor vil jeg revse hannem/ og lade hannem løs.

17. Men hand havde fornøden at give dem een løs om høytiden.

18. Da raabte de i den gandske hob/ og sagde: Tag denne bort / men giv os Barrabam løs.

19. Hvilken var kast i fængsel for et oprør/ som skeede i staden / og for et manddrab.

20. Hvorfor Pilatus raabte atter til dem / og vilde lade Jesum løs.

21. Men de raabte efter/ og sagde: Korsfæst / korsfæst hannem.

22. Men hand sagde tredie gang til dem: Hvad ondt haver da denne giort? Jeg finder ingen døds sag i hannem / derfor vil jeg revse hannem / og lade hannem løs.

23. Men de hængde hannem over med stor skrig/ og begierede/ at hand skulde korsfæstes; Og deres og de ypperste præsters skrig fik overhaand.

24. Men Pilatus dømte / at deres begiering skulde skee.

25. Men hand lod dem den løs / som var kast i fængsel for oprør og manddrab/ hvilken de begierede / men Jesum fik hand hen efter deres villie.

26. Og der de førde han-

hannem bort/ toge de fat paa en/ Simon af Cirene/ som kom af marken/ og de lagde korset paa hannem/ at bære (det) efter Jesum.

27. Og der fuldte en stor hob folk og qvinder hannem/ som baade ynkeligen klagede og begrædde hannem.

28. Men Jesus vendte sig om til dem/ og sagde: I Jerusalems døttre/ græder ikke over mig/ men græder over eder selv/ og over eders børn.

29. Thi see/ de dage komme/ paa hvilke mand skal sige: Salige ere de ufrugtsommelige/ og de liv/ som ikke fødde/ og de bryste/ som ikke gave di.

30. Da skulle de begynde at sige til biergene: Falder over os; og til høyene: Skiuler os.

31. Thi giøre de det med det grønne træ/ hvad vil skee med det tørre?

32. Men der bleve og to andre misdædere førde med hannem/ at aflives.

33. Og der de vare komne til den sted/ som kaldes hovetpandested/ der korsfæstede de hannem/ og misdæderne/ den ene ved den høyre/ men den anden ved den venstre side.

34. Men Jesus sagde: Fader/ forlad dem/ thi de vide ikke/ hvad de giøre; Men de skiftede hans klæder/ og kastede lod (derom).

35. Og folket stod/ og saae til/ men og de øverste bespottede hannem med dem/ og sagde: Hand haver frelst andre/ hand frelse sig selv/ dersom denne er den Christus/ den Guds udvalde.

36. Men der bespottede og stridsmændene hannem/ som traadde til/ og baare hannem æddike/

37. Og sagde: Est du den Jødernes konge/ da frels dig selv.

38. Men der var og en overskrift skreven over hannem med grædske og latinske/ og ebraiske bogstave: Denne er den Jødernes konge.

39. Men een af misdæderne / som vare hængde / bespottede hannem / og sagde: Est du den Christus / da frels dig selv og os.

40. Men den anden svarede / og straffede hannem / og sagde: Frygter du ey heller for Gud / at du est i den samme dom.

41. Og vi vel med rette / thi vi saae det vore gierninger forskyldede / men denne handlede intet usiikkeligt.

42. Og hand sagde til Jesum: Herre / kom mig ihu / naar du kommer i dit rige.

43. Og Jesus sagde til hannem: Sandelig siger jeg dig; I dag skalt du være med mig i paradis.

44. Men det var ved den siette time / og der blev et mørke over det gandske land indtil den niende time.

45. Og solen blev formørket / og forhænget i templen blev splidt midt ad.

46. Og Jesus raabte med stor røst / og sagde Fader / jeg vil befale min aand i dine hænder / og som hand det sagde / udgav hand sin aand.

47. Men der høvetsmanden saae det / som skeede / prisede hand Gud / og sagde: I sandhed / dette menniske var retferdigt.

48. Og alle de folk / som vare sammenkomne til dette spectakel / der de agtede de ting / som skeede / sloge de sig for deres bryst / og vendte tilbage.

49. Men alle hans kyndinge stode langt borte / og de qvinder / som havde medfuldt hannem af Galilæa / og saae dette.

50. Og see / en mand ved navn Joseph / som var en raadsherre / en god og retserdig mand.

51. Hand havde ikke samtykt i deres raad og gierning / (hand var) af Jødernes stad Arimathia / som og selv ogsaa forventede Guds rige.

52. Hand gik til Pilatum / og begierede Jesu legeme.

53.

53. Og tog det ned / og svøbte det i et smaat linklæde/ og lagde det i en grav / som var huggen i en klippe/i hvilken ikke endnu nogen var lagt.

54. Og det var beredelses dag/ og sabbaten gik an.

55. Men og qvinderne fulgte efter / som vare komne med hannem af Galilæa/ og saae graven / og hvorledes hans legeme blev lagt.

56. Men de vendte tilbage/ og beredde dyrebare urter og salve/ og sabbaten over hvilede de efter loven.

24. Capitel.

v. 1. 4. Englene aabenbare Christi opstandelse. 13. Jesus aabenbares for de to / som gik til Emaus. 36. For de elleve. 44. Dennem haand oplader skriftens forstand om hans død og opstandelse. 49. Forjætter dem den hellig Aand. 51. Farer til himmels.

Men paa den første dag i ugen meget aatle komme de til graven/ og baare dyrebare urter / som de havde beredt / og nogle med dem.

2. Men de fandt stenen afvelt af graven.

3. Og ginge ind / og fandt ikke den Herres Jesu legeme.

4. Og det skeede / der de tvivlede derom/see / to mænd stode hos dem i skinnende klæder.

5. Men der de forfærdedes / og sloge deres ansigt til jorden / sagde de til dem: Hvi lede I efter den levende hos de døde?

6. Haand er ikke her / men er opstanden: Kommer ihu / hvorledes haand talede til eder / der haand endnu var i Galilæa/

7. Og sagde/ at det bør menniskens Søn at antvordes hen i syndige menniskers hænder og korsfæstes/ og opstaa tredie dag.

8. Og de komme hans ord ihu.

9. Og de ginge fra graven igien / og kundgiorde alle disse ting for de elleve og alle de andre.

10. Men der vare Magdale-

dalena Maria/ og Johanna og Maria Jacobi/ og de andre (qvinder) med dem/ som sagde apostlene disse ting.

11. Og deres ord syntes for dem/ som løs tale/ og de troede dem ikke.

12. Men Peder stod op/ og løb til graven/ og der hand kigede der ind / seer hand linklæderne ligge alene/ og hand gik bort/ og forundrede sig ved sig selv/ hvorledes det gik til.

13. Og see / to af dem ginge paa den samme dag til en bye/ som var tresindstive agre lang fra Jerusalem/ hvis navn var Emaus.

14. Og de talede med hver andre om alle disse ting/ som vare skeede.

15. Og det begav sig / der de talede og besurde sig tilhobe/ kom og Jesus selv nær/ og vandrede med dem.

16. Men deres øyen holdtes/ at de kiendte hannem ikke.

17. Men hand sagde til dem: Hvad er det for tale / som I handle med hver andre herom paa veyen/ og ere bedrøvede?

18. Da svarede een af dem/ som heed Cleophas/ og sagde til hannem: Est du eene fremmed i Jerusalem / og veedst ikke de ting/ som ere skeede i deu i disse dage.

19. Og hand sagde til dem: Hvilke? Men de sagde til hannem: De ting om Jesu Nazaræo / som var en mand/ en prophete/ mægtig i gierninger og ord for Gud og alle folk.

20. Og hvorledes de ypperste præster og vore øverster have antvordet hannem hen til dødsens dom/ og korsfæst hannem.

21. Men vi haabede/ at hand var den/ som skulde forløse Israel/ men over alt dette er det i dag den tredie dag / siden disse ting skeede.

22. Saa have og nogle af vore qvinder forskrekket os / som vare aarle hos graven,

23.

23. Og der de fandt ikke hans legeme/ komme de og sige/ at de saae og englers syn/ hvilke sige/ at hand lever.

24. Og nogle af dem/ som vare med os/ gik bort til graven/ og fandt/ saasom qvinderne og havde sagt/ men hannem saae de ikke.

25. Og hand sagde til dem: O I daarer og seenhiertede til at troe alt det/ som propheterne have sagt.

26. Burde det ikke Christum at lide dette/ og indgaae til sin herlighed.

27. Og hand begyndte fra Mose og fra alle propheter/ og udlagde dem i alle skrifter det som var (skrevet) om hannem.

28. Og de kome nær til byen/ som de gik til/ og hand lod/ som hand vilde gaae længere.

29. Og de nødde hannem til/ og sagde: Bliv hos os/ thi det er mod aften/ og dagen helder; Og hand gik ind at blive hos dem,

30. Og det skeede/ som hand sad med dem til bords/ tog hand brødet/ velsignede og brød det/ og gav dem.

31. Da bleve deres øyen aabnede/ og de kiendte hannem/ og hand blev usynlig for dem.

32. Og de sagde til hver andre: Var ikke vort hierte brændende i os/ der hand talede med os paa veyen/ og der hand oplod os skrifterne?

33. Og de stode op i den samme time/ og vendte til Jerusalem igien/ og fandt de elleve forsamlede/ og dem/ som vare hos dem/

34. Som sagde: Herren er sandeligen opstanden/ og seet af Simone.

35. Og de fortællede de ting/ som vare skeede paa veyen/ og hvorledes hand blev kiendt af dem/ i det hand brød brødet.

36. Men der de talede det/ stod Jesus selv midt iblant dem/ og siger til dem: Fred være med eder,

37.

37. Da forfærdedes de/ og frygtede sig/ og meente/ at de saae en aand/ og hand sagde til dem:

38. Hvi ere I saa forstyrrede? Og hvi opstige saadanne tanker i eders hierter?

39. Seer mine hænder og mine fødder/ at det er jeg selv/ føler mig/ og seer/ thi en aand haver ikke kiød og been/ som I see/ at jeg haver.

40. Og som hand det sagde/ viiste hand dem hænderne og fødderne.

41. Men der de endnu ikke troede for glæde/ og forundrede sig/ sagde hand til dem: Have I her noget at æde?

42. Og de gave hannem et stykke af en stegt fisk/ og af en hunning-kage.

43. Og hand tog det/ og aad for dem.

44. Men hand sagde til dem: Det er den tale/ som jeg sagde til eder/ der jeg endnu var hos eder/ thi de ting bør allesammen at fuldkommes/ som ere skrevne i Mosis lov/ og propheter og psalmer om mig.

45. Da oplod hand deres forstand/ at de forstode skrifterne.

46. Og hand sagde til dem: Saa er der skrevet/ og saa burde det Christum at lide/ og opstaae fra de døde tredie dag.

47. Og at prædikes i hans navn omvendelse og syndernes forladelse for alle folk/ som skulde begynde af Jerusalem.

48. Men I ere vidne til disse ting.

49. Og see/ jeg sender min Faders forjættelse over eder. Men I skal blive i Jerusalems stad/ indtil I blive iførde med kraft af det høye.

50. Men hand førde dem hen ud ind til Bethanien/ og opløftede sine hænder/ og velsignede dem.

51. Og det skeede/ der hand velsignede dem/ skiltes hand fra dem/ og foer op i himmelen.

52. Og de tilbade hannem/ og vendte tilbage til Jeru-

Jerusalem med stor glæde/ templen/ og prisede og
53. Og vare stedse i lovede Gud/Amen.

Evangelium St. Johannis.

1. Capitel.

v. 1. Om det evigs vesentlige Guds ord og eenbaarne Søn Christo. 15 Johannis vidnesbyrd om Christo. 40. Jesus kalder Andream og Simonem Petrum. 44. Philippum 48. og Nathanael.

I begyndelsen var ordet/og ordet var hos Gud/og ordet var Gud.

2. Det var i begyndelsen hos Gud.

3. Alle ting ere giorde ved det/ og uden det er ikke end eet (stykke) giort/ som giort er.

4. I det var liv/ og livet var menniskenes lys.

5. Og lyset skinner i mørket/og mørket begreb det ikke.

6. Der blev et menniske udsendt af Gud/ hand hedde Johannes.

7. Denne kom til et vidnesbyrd/at hand skulde vidne om lyset/at alle skulle troe ved hannem.

8. Hand var ikke lyset/ men at hand skulde vidne om lyset.

9. Det var det sande lys/ som oplyser hvert menniske/ der kommer i verden.

10. Det var i verden/og verden er giort ved det/ og verden kiendte det ikke.

11. Det kom til sine egne ting/og dets egne annammede det ikke.

12. Men saa mange/ som det annammede/dem haver det givet magt at vorde Guds børn/ dem/ som troe paa dets navn.

13. Hvilke som ikke ere fødde af blod/ ey heller af kiøds villie/ ey heller af mands villie/men af Gud.

14. Og ordet blev kiød/ og boede iblant os/ og vi saae hans herlighed/ ja en herlighed/ som en eenbaarnes af Faderen/ fuld af naade og sandhed.

15. Johannes vidner om hannem/og raabte og sagde: Denne var den/ som jeg sagde om/den som kom-

kommer efter mig/ er bleven til for mig / thi hand var førend jeg.

16. Og af hans fylde have vi alle faaet og naade for naade.

17. Thi loven var given ved Mosen/ naaden og sandheden er bleven ved Jesum Christum.

18. Ingen haver nogen tiid seet Gud/ den eenbaarne Søn/ som er i Faderens skiød/ den haver forklaret det.

19. Og dette er Johannis vidnesbyrd/ der Jøderne sendte af Jerusalem præster og leviter/ at de skulde spørge hannem ad: Hvo est du?

20. Og hand bekiendte og negtede ikke; Og hand bekiendte: Jeg er ikke den Christus.

21. Og de spurde hannem ad: Hvad da? Est du Elias? Og hand siger: Jeg er ikke. Est du den Prophete? Og hand svarede: Ney.

22. Da sagde de til hannem: Hvo est du / at vi kunde give dem svar/ som have udsendt os / hvad siger du om dig selv?

23. Hand sagde: Jeg er hans røst/ som raaber i ørken: Retter Herrens vey / som propheten Esaias haver sagt.

Es. 40/ 3.

24. Og de/ som vare udsendte / vare af pharisæerne.

25. Og de spurde hannem ad / og sagde til hannem: Hvi døber du da / om du est ikke den Christus/ ey heller Elias / ey heller den Prophete?

26. Johannes svarede dem/ og sagde: Jeg døber med vand/ men hand stod midt iblant eder / den I ikke kiende.

27. Hand er den/ som kommer efter mig / hvilken er bleven til for mig/ hvis skoetvenge jeg er ikke værdig til at opløse.

28. Dette skeede i Bethabara over Jordan / hvor Johannes døbte.

29. Den anden dag seer Johannes Jesum komme til sig / og siger:

See/

See / det Guds Lam / som bær verdens synd.

30. Hand er den / om hvilken jeg sagde: Efter mig kommer en mand / hvilken er bleven til for mig / thi hand var førend jeg.

31. Og jeg kiendte hannem ikke / men paa det hand skulde aabenbares for Israel / derfor er jeg kommen / som døber med vand.

32. Og Johannes vidnede / og sagde: Jeg saae / at Aanden foer ned / som en due / af himmelen / og blev over hannem.

33. Og jeg kiendte hannem ikke / men den / som sendte mig at døbe med vand / hand sagde til mig: Paa hvilken du seer Aanden fare ned / og blive over hannem / hand er den / som døber med den hellig Aand.

34. Og jeg haver seet det / og haver vidnet / at denne er den Guds Søn.

35. Den anden dag stod atter Johannes / og to af hans disciple.

36. Og som hand saae paa Jesum / som vandrede der / sagde hand: See / det Guds Lam.

37. Og de to disciple hørde hannem tale / og fuldte Jesum.

38. Men Jesus vendte sig om / og saae dem følge / og siger til dem:

39. Hvad lede I efter? Men de sagde til hannem: Rabbi / som kaldes / naar det udlegges / Mestere / hvor er din værelse?

40. Hand siger til dem: Kommer og seer. De komme / og saae / hvor hand havde (sin) værelse / og bleve samme dag hos hannem / men det var ved den tiende time.

41. Een af de to / som hørde af Johanne / og fuldte hannem / var Andreas Simonis Petri broder.

42. Denne finder først sin egen broder Simonem / og siger til hannem: Vi have fundet Messiam / hvilket er udlagt Christus.

43. Og ledde hannem til Jesum; Men der Jesus saae paa hannem / sagde hand: Du est Simon

mon Jona søn/ du skalt hede Kephas/ det er udlagt/ steen.

44. Den anden dag vilde Jesus gaae ud til Galilæam/ og finder Philippum/ og siger til hannem: Følg mig.

45. Men Philippus var af Bethsaida/ af Andreæ og Petri stad.

46. Philippus finder Nathanael/ og siger til hannem: Vi have fundet den/ om hvilken Moses haver skrevet i loven/ og Propheterne/ Jesum den Josephs søn/ den af Nazareth.

47. Og Nathanael sagde til hannem: Kand der være noget got af Nazaret? Philippus siger til hannem: Kom og see.

48. Jesus saae Nathanael komme til sig/ og siger om hannem: See/ (det er) sandelig en Israelite/ i hvilken er ikke svig.

49. Nathanael siger til hannem: Hvoraf kiender du mig? Jesus svarede/ og sagde til hannem: Førend Philippus kalde dig/ der du varst under figentræet/ saae jeg dig.

50. Nathanael svarede/ og siger til hannem: Rabbi/ du est den Guds Søn/ du est den Israels konge.

51. Jesus svarede/ og sagde til hannem: Troer du/ fordi jeg sagde dig/ jeg saae dig under figentræet? du skalt see større ting end disse.

52. Og hand siger til hannem: Sandelig/ sandelig siger jeg eder: Nu herefter skal I see himmelen aabnet og Guds engle fare op og fare ned over menniskens Søn.

2. Capitel.

v. 1. 7. Jesus giør vand til vin i bryllup i Cana. 13. Renser templen 18. Prædiker/ ved templens nedbrydelse og opreiselse/ om sit legems død og opstandelse. v. 23 Bliver troet paa af mange/ men betroer sig dem ikke.

Og paa den tredie dag blev et bryllup i Cana udi Galilæa/ og Jesu moder var der. 2.

2. Men Jesus med sine disciple vare indbudne til bryllluppet.

3. Og der de fattedes viin/ siger Jesu moder til hañem: De have ikke viin.

4. Jesus siger til hende: Qvinde/ hvad haver jeg med dig at giøre/ min time er ikke endnu kommen.

5. Hans moder siger til tienerne: Hvad som hand siger eder/ det giører.

6. Men der vare sex vand-kar af steen satte efter Jødernes renselses skik/ som holdte hver to eller tre maader.

7. Jesus siger til dem: Fylder vand-karene med vand; Og de fyldede dem til det øverste.

8. Og hand siger til dem: Øser nu/ og bærer til kiøgemesteren; Og de bare frem.

9. Men der kiøgemesteren smagede vandet/ som var blevet til viin/ og vidste ikke hveden det kom/ men tienerne vidste det/ som øste vandet/ kalder kiøgemesteren brudgommen/

10. Og siger til hannem: Hver mand setter først den gode viin for/ og naar de ere blevne drukne/ da den ringere; Du haver forvaret den gode viin indtil nu.

11. Denne begyndelse paa (sine) tegn giorde Jesus i Cana udi Galilæa/ og hand aabenbarede sin herlighed; Og hans disciple troede paa hannem.

12. Derefter drog hand ned til Capernaum/ hand/ og hans moder/ og hans brødre og hans disciple/ og de bleve der ikke mange dage.

13. Og Jødernes paaske var nær/ og Jesus drog op til Jerusalem/

14. Og fandt dem i templen/ som soldte øren/ og faar/ og duer/ og vexlere siddende.

15. Og giorde en svøbe af snorer/ og drev alle ud af templen/ baade faar og øren/ og spildte vexlernes penninge/ og omstødte bordene.

16.

16. Og sagde til dem / som soldte duer: Tager disse ting her fra; Gjører ikke min Faders huus til et kiøbehuus.

17. Men hans disciple komme ihu / at der er skrevet: Nidkierhed for dit huus haver ædet mig.

Ps. 69. 10.

18. Da svarede Jøderne / og sagde til hannem: Hvad viser du os for et tegn / at du maat giøre saadant?

19. Jesus svarede / og sagde til dem: Nedbryder denne tempel / og i tre dage vil jeg opreise den.

20. Da sagde Jøderne: Denne tempel er bygt i fyrretive og sex aar / og du vilt opreise den i tre dage?

21. Men hand talede om sit legemes tempel.

22. Der hand var opstanden fra døde / komme hans disciple ihu / at hand havde sagt dette til dem; Og de troede skriften / og den tale / som Jesus havde sagt.

23. Men der hand var i Jerusalem om paasken paa høytiden / troede mange paa hans navn / der de saae hans tegn an / som hand giorde.

24. Men Jesus betroede sig dem selv ikke / thi hand kiendte dem alle.

25. Og fordi hand havde ikke behov / at nogen skulde vidne om mennisket; Thi hand vidste selv / hvad der var i mennisket.

3. Capitel.

v. 1. Jesus holder en samtale med Nicodemo om igienfødselen. 14. Om kaabersslangen / og troen paa Christum. 22. Johannes døber. 27. Forklarer sine disciple Christi persons høyhed / som var brudgommen selv / 35. hvilken Faderen haver givet alle ting i hænde.

Men der var et menniske af pharisæernel / hand hedde Nicodemus / en øverste iblant Jøderne.

2. Hand kom til Jesum om natten / og sagde til hannem: Mestere / vi vide / at du est kommen en lærere af Gud / thi ingen kand

kand giøre de tegn/ som du giør/ uden Gud er med hannem.

3. Jesus svared/ og sagde til hannem: Sandelig/ sandelig siger jeg dig/ uden nogen bliver fød paa nye/ kand hand ikke see Guds rige.

4. Nicodemus siger til hannem: Hvorledes kand et menniske fødes/ som er gammel? Kand hand anden gang komme ind i sin moders liv/ og fødes?

5. Jesus svarede: Sandelig/ sandelig siger jeg dig: Uden nogen bliver født af vand og aand/ kand hand ikke indkomme i Guds rige.

6. Hvad som født er af kiødet/ det er kiød; Og hvad som født er af aanden/ det er aand.

7. Lad dig det ikke forundre/ at jeg sagde til dig: Det bør eder at fødes paa nye.

8. Været blæser hvor det vil/ og du hører det suse/ men du vedst ikke hvorden det kommer/ og hvor det farer hen: Saa er hver den/ som er fød af aanden.

9. Nicodemus svarede/ og sagde til hannem: Hvorledes kand saadant skee.

10. Jesus svarede/ og sagde til hannem: Est du den Israels mestere/ og veedst ikke det?

11. Sandelig/ sandelig/ jeg siger dig/ at vi tale det vi vide/ og vidne det vi have seet; Og I annamme ikke vort vidnesbyrd.

12. Troe I og ikke/ om jeg siger eder de jordiske ting; Hvorledes skulle I troe/ om jeg sagde eder de himmelske.

13. Og ingen farer op til himmelen/ uden den/ som foer ned af himmelen/ menniskens Søn/ som er i himmelen.

14. Og ligesom Moses ophøyede slangen i ørken/ saa bør det menniskens Søn at ophøyes.

15. At hver/ som troer paa hannem/ ikke skal fortabes/ men have et evigt liv.

16.

16. Thi saa haver Gud elskt verden/ at hand haver givet sin Søn den eenbaarne/ at hver den/ som troer paa hannem/ ikke skal fortabes/ men have et evigt liv.

17. Thi Gud haver ikke sendt sin Søn til verden/ at hand skal dømme verden/ men at verden skal blive salig ved hannem.

18. Hvo som troer paa hannem/ dømmes ikke; Men hvo som ikke troer/ er allerede dømt/ thi hand haver ikke troet paa Guds eenbaarne Søns navn.

19. Men denne er dommen/ at lyset er kommen i verden/ og menniskene elskte mere mørket end lyset/ thi deres gierninger vare onde.

20. Thi hver/ som gior ilde/ hader lyset/ og kommer ikke til lyset/ at hans gierninger skulle ikke straffes.

21. Men hvo som gior sandhed/ kommer til lyset/ at hans gierninger skulle blive aabenbare/ at de ere giorde i Gud.

22. Derefter kom Jesus og hans disciple i Judæa land/ og blev der med dem/ og døbte.

23. Men Johañes døbte i Ænon hart hos Salim/ thi der var meget vand/ og de komme/ og bleve døbte.

24. Thi Johannes var ikke endda kast i fængsel.

25. Da skeede der et spørsmaal af Johannis disciple med Jøderne om renselse.

26. Og de komme til Johannem/ og sagde til hannem: Mestere/ den som var hos dig over Jordan/ hvilken du gavst vidnesbyrd/ see/ hand døber/ og alle komme til hannem.

27. Johannes svarede/ og sagde: Et menniske kand intet tage/ uden det bliver givet hannem af himmelen.

28. I ere selv mine vidne/ at jeg sagde: Jeg er ikke den Christus/ men at jeg er udsendt for hannem.

29. Den som haver bruden/ er brudgom/ men brud-

brudgommens ven / som staaer og hører hannem / glæder sig jo meget over brudgommens røst. Derfor er denne min glæde fuldkommen.

30. Hannem bør at voxe / men mig at formindskes.

31. Den som kommer oven af / er over alle; Hvo som er af jorden / er af jorden / og taler af jorden; Den som kommer af himmelen / er over alle.

32. Og det / som hand haver seet og hørt / vidner hand / og ingen annammer hans vidnesbyrd.

33. Den som annammer hans vidnesbyrd / haver beseglet / at Gud er sanddru.

34. Thi den / som Gud udsendte / taler Guds ord; Thi Gud giver aanden ikke efter maade.

35. Faderen elsker Sønnen / og haver givet alle ting i hans haand.

36. Hvo som troer paa Sønnen / haver et evigt liv; Hvo som ikke troer Sønnen / skal ikke see livet / men Guds vrede bliver over hannem.

4. Capitel.

v. 6 Jesus hviler sig paa Jakobs brønd. 17. 20. Taler der med qvinden af Samaria om livsens vand. 21. Om den rette tilbedelse. 26. Kundgior hende / at hand er Messias. 31 Prædiker om sin Faders villie. 39. Samaritanerne troe paa hannem. 47 Hand kommer til Cana og helbreder den kongelige mands søn i Capernaum.

Der Herren da fornam / at pharisæerne havde hørt / at Jesus giorde flere disciple / og døbte (flere) end Johannes /

2. Enddog Jesus selv ikke døbte / men hans disciple.

3. Da forlod hand Judæam / og drog atter til Galilæam.

4. Men hannem burde at reise igiennem Samariam.

5. Da kom hand til een Samariæ stad / som kaldes Sichar / hart hos det stykke land / som Jakob gav Joseph sin søn. 6.

6. Men der var Jakobs brønd. Der Jesus var nu træt af reisen / satte hand sig paa brønden / det var ved den siette time.

7. Da kommer en qvinde af Samaria/ at opdrage vand; Jesus siger til hende: Giv mig at drikke.

8. Thi hans disciple vare gangne i staden / at de kunde kiøbe mad.

9. Derfor siger den Samaritanske qvinde til hannem: Hvorlunde beder du/ som est en Jøde/ om drikke af mig / som er en Samaritansk qvinde? Thi Jøder have ingen gemeenskab med Samaritaner.

10. Jesus svarede / og sagde til hende: Dersom du kiendte den Guds gave/ og hvo den er/ som siger til dig: Giv mig drikke / da havde du bedet hannem / og hand havde givet dig levende vand.

11. Qvinden siger til hannem: Herre/ du haver og ikke at drage op med/ og brønden er dyb / hveden haver du da det levende vand?

12. Mon du være mere end vor fader Jakob / som haver givet os brønden? Og hand haver drukket der af / og hans børn / og hans qvæg.

13. Jesus svarede / og sagde til hende: Hver den/ som drikker af dette vand/ hannem tørster igien.

14. Men hvo som drikker af det vand / som jeg vil give hannem / skal ikke tørste til evig tiid/ men det vand/ som jeg vil give hannem / skal blive en vandkilde i hannem / som opvælder til et evigt liv.

15. Qvinden siger til hannem: Herre/ giv mig det vand/ at mig skal ikke tørste / jeg ikke heller skal komme hid at opdrage.

16. Jesus siger til hende; Gak bort / kald din mand/ og kom hid.

17. Qvinden svarede / og sagde: Jeg haver ikke mand. Jesus siger til hende: Du sagde ret/ jeg haver ikke mand.

18. Thi du haver havt fem mænd/ og den/ som du nu

nu haver/er ikke din mand; Det sagde du sandt.

19. Qvinden siger til hannem: Herre/ jeg seer dig an/ at du est en Prophete.

20. Vore fædre have tilbedet paa dette bierg/ og J sige/ at i Jerusalem er den sted/ hvor mand bør at tilbede.

21. Jesus siger til hende: Qvinde/ troe mig/ at den tiid kommer/ naar J hverken paa dette bierg/ ey heller i Jerusalem skal tilbede Faderen.

22. J tilbede det/ som J ikke vide; Vi tilbede det/ som vi vide/ thi saligiørelsen er af Jøderne.

23. Men den time kommer/ og er nu/ naar de sande tilbedere skal tilbede Faderen i aand og sandhed/ thi og Faderen søger efter saadanne/ som hannem tilbede.

24. Gud er en aand/ og de hannem tilbede/ bør det at tilbede i aand og sandhed.

25. Qvinden siger til hannem: Jeg veed/ at Messias kommer/ som kaldes Christus/ naar hand kommer/ skal hand forkynde os alle ting.

26. Jesus siger til hende: Jeg er den/ som taler med dig.

27. Og i det samme komme hans disciple/ og forundrede sig/ at hand talede med en qvinde; Dog sagde ingen: Hvad spør du? Eller/ hvad taler du med hende?

28. Da lod qvinden sit vand-kruus staae/ og gik bort i staden/ og siger til folket:

29. Kommer/ seer et menniske/ som sagde mig alt det/ jeg haver giort/ monne hand ikke være den Christus?

30. Da gik de ud af staden/ og komme til hannem.

31. Men des imellem bade disciplene hannem/ og sagde: Mestere/ æd.

32. Men hand sagde til dem: Jeg haver mad at æde/ den J ikke vide.

33. Da sagde disciple-

ne til hver andre: Mon ikke nogen haver baaret hannem at æde?

34. Jesus siger til dem: Min mad er/ at jeg gior hans villie/ som mig udsendte/ og fuldkommer hans gierning.

35. Sige I ikke/ at det er endnu fire maaneders tid/ og høsten kommer? See/ jeg siger eder: Oplofter eders øyen/ og seer markene/ at de ere nu hvide til høsten.

36. Og hvo som høster/ faaer løn/ og samler frugt til et evigt liv/ paa det de skal glæde sig tilhobe/ baade den som saaer/ og den/ som høster.

37. Thi i dette er den tale sanden/ at der er en anden/ som saaer/ og en anden/ som høster.

38. Jeg haver udsendt eder at høste/ det som I ikke arbeidede; Andre have arbeidet/ og I ere indkomne i deres arbeide.

39. Men mange af Samaritanerne troede paa hannem af den samme stad for qvindens tales skyld/ som vidnede: Hand haver sagt mig alt det/ jeg haver giort.

40. Der Samaritanerne komme nu til hannem/ bade de hannem/ at hand vilde blive hos dem; Og hand blev der to dage.

41. Og mange flere troede for hans ords skyld.

42. Og sagde til qvinden: Vi troe ikke nu længere for din tales skyld. Thi vi have self hørt/ og vide/ at denne er sandeligen den verdens Frelsere/ den Christus.

43. Men efter to dage gik hand ud derfra/ og gik hen til Galilæam.

44. Thi Jesus vidnede self/ at en prophete bliver ikke æret i sit eget fæderneland.

45. Der hand kom da til Galilæam/ annammede de Galilæer hannem/ som havde seet alt det/ som hand giorde i Jerusalem paa høytiden/ thi de vare og komne til høytiden.

46. Da kom Jesus atter

ter til Cana i Galilæa/ hvor hand havde giort vand til viin. Og der var en kongelig mand/ hvis søn var syg i Capernaum.

47. Der denne hørde/ at Jesus kom af Judæa til Galilæam/ gik hand til hannem/ og bad hannem/ at hand vilde komme ned/ og helbrede hans søn/ thi hand laae paa hans yderste.

48. Da sagde Jesus til hannem: Uden I see tegn og underlige ting/ vil I ikke troe.

49. Den kongelige mand siger til hannem: Herre/ kom ned/ før mit barn døer.

50. Jesus siger til hannem: Gak bort/ din søn lever; Og menniket troede det ord/ som Jesus sagde til hannem/ og gik bort.

51. Men i det hand gik ned/ møtte hans svenne hannem/ og forkyndede/ og sagde: Dit barn lever.

52. Da udspurde hand den time af dem/ paa hvilken hand havde faaet bedre. Og de sagde til hannem: I gaar ved den syvende time forlod koldesygen hannem.

53. Da merkte faderen/ at det var paa den samme time/ paa hvilken Jesus havde sagt til hannem: Din søn lever; Og hand troede selv/ og alt hans huus.

54. Dette atter et andet tegn giorde Jesus/ der hand kom af Judæa til Galilæam.

5. Capitel.

v. 1. Jesus helbreder ved Bethesdæ dam et menniske/ som havde ligget i sygdommen 38 aar. 10. hvilket Jøderne høyligen fortykte. 14. Jesus forsvarer sin gierning.

Derefter var det Jødernes høytiid/ og Jesus gik op til Jerusalem.

2. Men der er en dam i Jerusalem hos fareporten/ den kaldes paa ebraiske/ Bethesda/ som haver fem skuur.

3. I dem laae en stor mængde af syge/ blinde/

halte/ visne/ som tøvede efter/ at vandet skulde røres.

4. Thi en engel foer ned paa visse tiid udi dammen/ og rørde vandet. Hvo som indstigede da først/ efter vandet var rørt/ blev sund/ hvad som helst syge hand var behæftet med.

5. Men der var et menniske/ som havde ligget otte og tredive aar i sygdom.

6. Der Jesus saae hannem ligge/ og vidste/ at hand havde nu ligget i lang tiid/ siger hand til hannem: Vilt du vorde sund?

7. Den syge svarede hannem: Herre/ jeg haver ikke et menniske/ som kand kaste mig i dammen/ naar vandet er blevet rørt/ men naar jeg kommer/ nedstiger en anden for mig.

8. Jesus siger til hannem: Stat op/ tag din seng/ og gak om.

9. Og strax blev menniset sund/ og tog sin seng/ og gik om. Men det var sabbat paa den samme dag.

10. Da sagde Jøderne til den/ som var bleven helbrede: Det er sabbat/ du maat ikke bære sengen.

11. Hand svarede dem: Den som giorde mig sund/ sagde til mig: Tag din seng/ og gak om.

12. Da spurde de hannem ad: Hvo er det menniske/ som sagde til dig: Tag din seng/ og gak?

13. Men den/ som var bleven helbrede/ vidste ikke/ hvo hand var/ thi Jesus havde undslaget sig for folket/ som var der paa steden.

14. Derefter fandt Jesus hannem i templen/ og sagde til hannem: See/ du est bleven sund/ synd ikke mere/ at dig ikke noget verre skal vederfares.

15. Menniset gik bort/ og kundgiorde Jøderne det/ at det var Jesus/ som giorde hannem sund.

16. Og derfor forfulgte Jøderne Jesum/ og søgte efter at slaae hannem.

nem ihiel / at hand havde giort dette paa en sabbat.

17. Men Jesus svarede dem: Min Fader arbeider indtil nu / og jeg arbeider.

18. Derfor søgte da Jøderne mere at slaae hannem ihiel / fordi hand ikke alleneste brød sabbaten / men sagde ogsaa / Gud var hans egen Fader / og giorde sig selv Gud liig.

19. Da svarede Jesus / og sagde til dem: Sandelig / sandelig / jeg siger eder: Sønnen kand intet giøre af sig selv / uden hvad hand seer Faderen giøre; Thi hvad som hand giør / giør og Sønnen ligesaa.

20. Thi Faderen elsker Sønnen / og viser hannem alt det hand selv giør / og skal end vise hannem større gierninger end disse / at I skal forundre eder.

21. Thi ligesom Faderen opvækker døde / og giør levende / saa giør og Sønnen levende / hvilke hand vil.

22. Thi Faderen dømmer ingen / men haver givet Sønnen al dom.

23. At de skal alle ære Sønnen / ligesom de ære Faderen. Hvo som ikke ærer Sønnen / ærer ikke Faderen / som hannem udsendte.

24. Sandelig / sandelig siger jeg eder / at hvo som hører mit ord / og troer den / som mig udsendte / haver et evigt liv / og kommer ikke til dommen / men er gaaen igiennem fra døden til livet.

25. Sandelig / sandelig / jeg siger eder / at den time kommer / og er nu / naar de døde skal høre Guds Søns røst / og de / som den høre / skal leve.

26. Thi ligesom Faderen haver liv i sig selv / saa haver hand og givet Sønnen / at have liv i sig selv.

27. Og haver givet hannem magt / ogsaa at holde dom / fordi hand er menniskens Søn.

28. Forundrer eder ikke herpaa / thi den time kommer / paa hvilken alle de / som ere i gravene / skal

høre hans røst.

29. Og de skal gaae ud/ som have giort got/ til livsens opstandelse/ men de/ som have giort ont/ til dommens opstandelse.

30. Jeg kand intet giøre af mig selv/ ligesom jeg hører/ dømmer jeg; Og den min dom er retferdig/ thi jeg søger ikke min villie/ men Faderens villie/ som haver udsendt mig.

31. Dersom jeg vidner om mig selv/ er mit vidnesbyrd ikke sandt.

32. Der er en anden/ som vidner om mig/ og jeg veed/ det vidnesbyrd er sandt/ som hand vidner om mig.

33. I have sendt til Johannem/ og hand haver vidnet om sandhed.

34. Men jeg tager ikke vidnesbyrd af et menniske/ men dette siger jeg/ paa det I skal blive salige.

35. Hand var det brændende og skinnende lys/ men I vilde en liden stund være glade ved hans lys.

36. Men jeg haver et større vidnesbyrd end Johannes/ thi de gierninger/ som Faderen haver givet mig/ at jeg dem skal fuldkomme/ de samme gierninger/ som jeg gior/ vidne om mig/ at Faderen haver udsendt mig.

37. Og Faderen/ som haver udsendt mig/ haver vidnet om mig. I have aldrig hverken hørt hans røst/ eller seet hans skikkelse.

38. Og I have ikke hans ord blivendes i eder/ thi den som hand haver udsendt/ den troe I ikke.

39. I randsage skrifterne/ thi I mene/ at I have et evigt liv i dem/ og de ere de/ som vidne om mig;

40. Og I vil ikke komme til mig/ at I kunde have liv.

41. Jeg tager ikke ære af menniker.

42. Men jeg kiender eder/ at I have ikke Guds kierlighed i eder selv.

43. Jeg er kommen i min Faders navn/ og I annamme mig ikke; Der

som

som en anden kommer i sit eget navn/ den skal I annamme.

44. Hvorledes kunde I troe/ I som tage ære af hverandre/ og den ære/ som er af Gud allene/ søge I ikke?

45. I skal ikke tænke/ at jeg vil anklage eder for Faderen; Der er den/ som eder anklager/ Moses/ paa hvilken I have haabet.

46. Dersom I troede Mosi/ troede I vel mig/ thi hand haver skrevet om mig.

47. Men troe I ikke hans Skrifter/ hvorledes skulle I troe mine ord?

6. Capitel.

v. 1. Jesus spiser 5000 mænd. 16. Kommer paa havet til sine disciple. 22. 36. Underviser sine disciple om den mad/ som varer til det evige liv. 59. Paa hvilken underviisning mange forarge sig. 68. Men Petrus bekiender Christum at være den levendes Guds Søn. 70. Christus taler om sin forrædere.

Derefter foer Jesus hen over Galilæe/ (det er) Tiberiadis haf.

2. Og meget folk fulgte hannem/ fordi de saae hans tegn/ som hand gjorde paa de syge.

3. Men Jesus gik op paa bierget/ og satte sig der med sine disciple.

4. Men det var nær paaske/ Jødernes høytiid.

5. Da opløftede Jesus øynene/ og saae/ at der kommer meget folk til hannem/ og siger til Philippum: Hvor skal vi kiøbe brød/ at disse kunde æde?

6. Men hand sagde det at forsøge hannem/ thi hand vidste selv/ hvad hand skulde giøre.

7. Philippus svarede hannem: Brød for to hundrede penninge er ikke nok iblant dem/ at hver af dem tager noget lidet.

8. Een af hans disciple siger til hannem/ Andreas/ Simonis Petri broder:

9. Her er en liden dreng/ som haver fem byg-brød/ og to smaae fi-

ske/ men hvad er det til saa mange?

10. Men Jesus sagde: Kommer folket til at sidde. Men der var meget græs paa steden. Da satte mændene sig ned ved fem tusinde talde.

11. Men Jesus tog brødene / og takkede / og gav disciplene dem / men disciplene dennem / som vare satte; Desligeste ogsaa af de smaae fiske / saa meget som de vilde.

12. Men der de vare mætte/ siger hand til sine disciple: Sanker tilsammen de overblevne stykker / at der intet forkommes.

13. Da samlede de/og fyldede tolv kurve med stykker af de fem bygbrød/ som bleve til overs for dem / som havde faaet mad.

14. Der menniskene saae det tegn/ som Jesus havde giort / sagde de: Denne er visseligen den Prophete/som kommer til verden.

15. Der Jesus vidste / at de vilde komme og tage hannem med magt / at de kunde giore hannem til konge / vigede hand atter selv paa bierget allene.

16. Men der det var blevet aften / gik hans disciple ned til havet /

17. Og traadde i skibet/ og komme over havet til Capernaum. Og det var allerede blevet mørkt / og Jesus var ikke kommen til dem.

18. Og havet gav sig op / thi der blæste et stort vær.

19. Der de havde nu roet ved fem og tive eller tredive agre langt / agtede de/at Jesus gik derom paa havet/ og kom nær til skibet/ og de frygtede.

20. Men hand siger til dem: Det er jeg / frygter ikke.

21. Da vilde de taget hannem i skibet / og skibet var strax hos landet / som de fore til.

22. Den anden dag saae folket / som stod paa den anden side havet / at der

der var intet andet skib der/ uden det eene/ der hans disciple vare traadde indi/ og at Jesus traadde ikke med sine disciple i skibet/ men hans disciple allene vare farne over.

23. Men der komme andre skibe fra Tiberiade hart til steden/ som de aade brød/ efter at Herren havde giort takksigelse.

24. Der folket nu saae/ at Jesus var der ikke/ og ey hans disciple/ traadde de og i skibene/ og kome til Capernaum/ og leedte efter Jesum.

25. Og der de funde hannem paa den anden side havet/ sagde de til hannem: Rabbi/ naar est du kommen hid?

26. Jesus svarede dem/ og sagde: Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: I lede efter mig/ ikke fordi I have seet tegn/ men fordi I aaede af brødene/ og bleve mætte.

27. Arbeider ikke paa den mad/ som er forgængelig/ men paa den mad/ som varer til et evigt liv/ hvilken menniskens Søn skal give eder/ thi Faderen/ som er Gud/ haver beseglet hannem dertil.

28. Da sagde de til hannem: Hvad skal vi giøre/ at vi kand arbeide Guds gierninger?

29. Jesus svarede/ og sagde til dem: Denne er den Guds gierning/ at I skal troe paa den/ som hand udsendte.

30. Da sagde de til hannem: Hvad giør du for et tegn/ at vi kand see og troe dig? Hvad arbeider du?

31. Vore fædre aaede manna i ørken/ ligesom skrevet staaer: Hand gav dem brød af himmelen at æde. Ex. 16/ 4.

32. Da sagde Jesus til dem: Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: Moses haver ikke givet eder det brød af himmelen/ men min Fader giver eder brødet af himmelen/ (som er) det sande.

33. Thi det er Guds

brød/ som kommer af himmelen / og giver verden liv.

34. Da sagde de til hannem: Herre / giv os altiid dette brød.

35. Men Jesus sagde til dem: Jeg er det livsens brød; Hvo som kommer til mig/ skal ikke hungre/ og hvo som troer paa mig/ skal aldrig tørste.

36. Men jeg haver sagt eder det/ at I have baade seet mig/ og troe ikke.

37. Alt hvad min Fader giver mig/ skal komme til mig/ og den / som kommer til mig/ skal jeg ingenlunde kaste hen ud.

38. Thi jeg er kommen ned af himmelen / ikke at jeg skal giøre min villie / men hans villie/ som mig udsendte.

39. Men det er Faderens villie / som mig udsendte/ at jeg skal intet miste af alt det / som hand haver givet mig / men at jeg skal opvække det paa den yderste dag.

40. Men det er hans villie / som mig udsendte / at hver den/ som seer Sønnen / og troer paa hannem/ haver et evigt liv/ og jeg skal opvække hannem paa den yderste dag.

41. Da knurrede Jøderne derfore/ at hand sagde: Jeg er det brød/ som kom ned af himmelen.

42. Og de sagde: Er ikke denne Jesus den Josephs søn / hvis fader og moder vi kiende ? Hvorledes siger da denne: Jeg er kommen ned af himmelen.

43. Hvorfore Jesus svarede/ og sagde til dem: Knurrer ikke iblant hverandre.

44. Der kand ingen komme til mig / uden Faderen/ som mig udsendte / faaer draget hannem; Og jeg skal opvække hannem paa den yderste dag.

45. Der staaer skrevet i propheterne: Og de skal alle blive lærde af Gud. Hver den/ som hører da af Faderen/ og lærer/ kommer til mig. Es. 54/ 13.

46. Ikke/ at nogen haver

ver seet Faderen / uden den / som er af Gud / hand haver seet Faderen.

47. Sandelig / sandelig / jeg siger eder: Hvo som troer paa mig / haver et evigt liv.

48. Jeg er det livsens Brød.

49. Eders fædre aade manna i ørken / og ere døde.

50. Dette er det brød / som kommer ned af himmelen / at hvo som æder der af / skal ikke døe.

51. Jeg er det brød / som lever / som kom ned af himmelen; Om nogen æder af dette brød / skal leve til evig tiid; Men og det brød / som jeg vil give / er mit kiød / hvilket jeg vil give for verdens liv.

52. Da kivedes Jøderne imod hverandre / og sagde: Hvorledes kand denne give os det (sit) kiød at æde?

53. Hvorfore Jesus sagde til dem: Sandelig / sandelig / jeg siger eder / dersom I ikke æde menniskens Søns kiød / og drikke hans blod / have I ikke Liv et i eder selv.

54. Hvo som æder mit kiød / og drikker mit blod / haver et evigt liv / og jeg skal opvække hannem paa den yderste dag.

55. Thi mit kiød er sandelig mad / og mit blod er sandelig drikke.

56. Hvo som æder mit kiød / og drikker mit blod / bliver i mig / og jeg i hannem.

57. Ligesom den levendes Fader udsendte mig / og jeg lever ved Faderen / ligesaa og den mig æder / den samme skal og leve ved mig.

58. Dette er det brød / som er kommet ned af himmelen / ikke som eders fædre aade manna / og ere døde; Hvo som æder dette brød / skal leve evindeligen.

59 Dette sagde hand i en synagoge / der hand lærde i Capernaum.

60. Hvorfor mange af hans disciple / der de (det) hørde / sagde: Denne er

en

en haard tale / hvo kand høre den?

61. Men der Jesus vidste ved sig selv / at hans disciple knurrede derfore / sagde hand til dem: Forarger det eder?

62. Om I da faae see / at menniskens Søn far op / som hand var før?

63. Det er aanden / som levendes giør / kiødet gavner intet; De ord / som jeg taler til eder / ere aand og ere liv.

64. Men der ere nogle af eder / som ikke troe. Thi Jesus vidste af begyndelse / hvilke de vare / som ikke troede / og hvo den var / som hannem skulde forraade.

65. Og hand sagde: Derfor sagde jeg til eder / at ingen kand komme til mig / uden det bliver givet hannem af min Fader.

66. Fra den tiid gik mange af hans disciple bort / og vandrede ikke mere omkring med hannem.

67. Da sagde Jesus til de tolv: Monne og I ville gaae bort?

68. Da svarede Simon Petrus hañem: Herre / hvem skal vi gaae hen til? Du haver det evige livs ord.

69. Og vi have troet og have forstaaet / at du est den Christus / den levende Guds Søn.

70. Jesus svarede dennem: Haver jeg ikke udvalt eder tolv / og een af eder er en dievel.

71. Men hand talede om Juda Simonis (søn) Ischariothe / thi hand skulde forraade hannem / og var een af de tolv.

7. Capitel.

v. 1. 10. Jesus reiser op til Iovsalernes høytiid. 14. Prædiker i templen om hans lære og person. 25. 40. Folket dømte vrangeligen om hannem. 44. De ypperste præstes svenne torde ikke gribe hannem.

Og derefter drog Jesus omkring i Galilæa / thi hand vilde ikke drage omkring i Judæa / fordi Iøderne stode efter at slaae hannem ihiel.

2. Men

2. Men Jødernes høytiid/ som var Løvsal / var nær.

3. Da sagde hans brødre til hannem: Drag bort herfra/ og gak til Judæam/ at dine disciple kunde og anse dine gierninger/ som du gior.

4. Thi ingen gior noget i løndom/ og søger dog selv efter at være fri aabenbare; Dersom du gior saadant/ da aabenbar dig selv for verden.

5. Thi hans brødre troede ikke heller paa hannem.

6. Da siger Jesus til dem: Min tiid er ikke endnu her/ men eders tiid er stedse tilrede.

7. Verden kand ikke hade eder/ men den hader mig/ thi jeg vidner om den/ at dens gierninger ere onde.

8. Gaaer I op til denne høytiid; Jeg vil ikke endnu gaae op til denne høytiid/ thi min tiid er ikke endnu fuldkommen.

9. Der hand havde sagt det til dem / blev hand i Galilæa.

10. Men der hans brødre vare gangne op / gik hand og selv op til høytiden/ ikke aabenbarligen / men som i løndom.

11. Da leedte Jøderne efter hannem paa høytiden/ og sagde: Hvor er hand?

12. Og der var et stort bulder om hannem iblant folket. Nogle sagde: Hand er god; Men andre sagde ney/ men hand forfører folket.

13. Dog talede ingen aabenbarligen om hannem af frygt for Jøderne.

14. Men der det var nu midt i høytiden / gik Jesus op i templen / og lærde.

15. Og Jøderne forundrede sig / og sagde: Hvorledes kand denne skriften / efterdi hand er ikke lærd?

16. Jesus svarede dem/ og sagde: Min lærdom er ikke min / men hans / som mig udsendte.

17. Dersom nogen vil gio-

giøre hans villie / hand skal kiende af lærdommen / om den er af Gud / eller jeg taler af mig selv.

18. Hvo som taler af sig selv / søger sin egen ære / men hvo som søger hans ære / som hannem udsendte / hand er sandru / og er ikke uretferdighed i hannem.

19. Haver ikke Moses givet eder loven / og ingen af eder giør loven; Hvi søge I efter at slaae mig ihiel.

20. Folket svarede / og sagde: Du haver dievelskab / hvo søger efter at slaae dig ihiel?

21. Jesus svarede / og sagde til dem: Jeg haver giort en gierning / og I forundre eder alle.

22. Moses gav eder derfor omskærelsen / ikke at den er af Mose / men af fædrene. Og I omskære et menniske paa sabbaten.

23. Dersom et menniske annammer omskærelse paa sabbaten / paa det Mosis lov skal ikke brydes; Ere I vrede paa mig / at jeg haver giort et gandske menniske sund paa sabbaten.

24. Dømmer ikke efter anseelse / men dømmer en retferdig dom.

25. Da sagde nogle af de af Jerusalem: Er det ikke den / som de søgte at slaae ihiel?

26. Og see / hand taler aabenbare / og de sige intet til hannem; Monne de øverste kiende visselig / at denne er visselig den Christus?

27. Dog vide vi hveden denne er; Men den Christus / naar hand kommer / veed ingen / hveden hand er.

28. Da raabte Jesus i templen / lærde og sagde: Ja baade kiende I mig / og vide hveden jeg er / og af mig selv er jeg ikke kommen / men den er sandru / som mig udsendte / hvilken I ikke kiende.

29. Men jeg kiender hannem / thi jeg er af hannem / og hand udsendte mig.

30.

30. Da søgte de at gribe hannem; Og ingen lagde haanden paa hannem/ thi hans time var ikke end kommen.

31. Men mange af folket troede paa hannem/ og sagde: Naar den Christus kommer/ mon hand skal giøre flere tegn/ end disse/ denne haver giort?

32. Pharisæerne hørde/ at folket mumlede saadant om hannem/ og pharisæerne og de ypperste præster sendte svenne ud/ at de skulde gribe hannem.

33. Da sagde Jesus til dem: Jeg er endnu en liden tiid hos eder/ og jeg gaaer bort til den/ som mig udsendte.

34. I skal lede efter mig/ og ikke finde. Og der som jeg er/ kunde I ikke komme.

35. Da sagde Jederne til hverandre: Hvort vil denne gaae hen/ at vi skulle ikke finde hannem? Mon hand vil gaae til grækerne/ som ere her og der adspridde/ og lære grækerne?

36. Hvad er det for en tale/ at hand siger: I skal lede efter mig/ og ikke finde/ og hvor som jeg er/ kand I ikke komme?

37. Men paa den sidste høytidens dag/ som var den store/ stod Jesus og raabte/ og sagde: Om nogen tørster/ hand komme til mig og drikke.

38. Hvo som troer paa mig/ som skriften siger/ af hans liv skal flyde levende vands strømme. Es. 44/3.

39. Men det sagde hand om den Aand/ som de skulde annamme/ der troede paa hannem; Thi den hellig Aand var ikke endnu/ thi Jesus var ikke endnu forklaret.

40. Hvorfore mange af folket/ som hørde talen/ sagde: Denne er vissiligen den Prophete.

41. Andre sagde: Hand er den Christus. Men andre sagde: Mon Christus komme af Galilæa?

42. Siger ikke skriften/ at Christus kommer af Da-

Davids sæd/ og af Bethlehem/ som er den bye/ hvor David var? Mich. 5/2.

43. Saa blev en tvedragt iblant folket om hannem.

44. Men nogle af dem vilde grebet hannem/ men ingen lagde hænderne paa hannem.

45. Da komme svennene til de ypperste præster og pharisæer/ og sagde til dem: Hvi ledde J hannem ikke hid?

46. Svennene svarede: Der haver aldrig noget menniske saa talet/ som dette menniske.

47. Da svarede pharisæerne dem: Monne og J være forførde?

48. Mon nogen af de øverste have troet paa hannem/ eller af pharisæerne?

49. Men dette folk/ som ikke kiender loven; De ere forbandede.

50. Nicodemus siger til dem/ som var komen til hannem om natten/ som var en af dem:

51. Mon vor lov dømme et menniske/ for mand faaer hørt af hannem tilforn/ og faaer at vide hvad hand gior?

52. De svarede og sagde til hannem: Mon du og være af Galilæa? Randsag/ og see/ at der er ikke en prophete opreist af Galilæa.

53. Og hver gik til sit huus.

8. Capitel.

v. 1. Jesus vil ikke dømme den qvinde/ som var greben i hoer. 12. Taler med Jøderne om sin person og embede. 59. Saa de vilde stene hannem.

Men Jesus gik til oliebierget.

2. Men aarle om morgenen kom hand igien til templen/ og alt folket kom til hannem/ og hand satte sig/ og lærde dem.

3. Men de skriftkloge og pharisæerne ledde en qvinde til hannem/ som var greben i hoer/ og stikkede hende der midt (paa pladsen)/

4. Og sige til hannem: Meste-

Mestere/ denne qvinde er greben med ferst gierning i hoer.

5. Men Moses bød os i loven/ saadanne at stenes; Hvad siger du?

6. Men de sagde det at forsøge hannem/ at de kunde have at klage paa hannem. Men Jesus bukkede sig ned/ og skrev med fingeren paa jorden.

7. Der de bleve nu vare agtige at spørge hannem ad/ reiste hand sig op/ og sagde til dem: Den som er syndefos iblant eder/ kaste først stenen paa hende.

8. Og hand bukkede sig ned/ og skrev paa jorden.

9. Men der de hørde det/ og vare overvundne af samvittigheden/ gik de ud/ een efter anden/ og begyndte fra de ældste indtil de yngste/ og Jesus blev allene igien/ og qvinden staaendes midt paa pladsen.

10. Da reiste Jesus sig op/ og der hand saae ingen uden qvinden/ sagde hand til hende: Qvinde/ hvor ere dine anklagere? Haver ingen fordømt dig?

11. Men hun sagde: Herre/ ingen. Men Jesus sagde til hende: Jeg fordømmer dig ey heller/ gak bort/ og synd ikke mere.

12. Da talede Jesus atter til dem/ og sagde: Jeg er det verdens lys. Hvo som følger mig/ skal ikke vandre omkring i mørket/ men have det livsens lys.

13. Da sagde pharisæerne til hannem: Du vidner om dig selv/ dit vidnesbyrd er ikke sandt.

14. Jesus svarede/ og sagde til dem: Dersom jeg og vidner om mig selv/ er mit vidnesbyrd sandt/ thi jeg veed/ hveden jeg kom/ og hvort jeg gaaer hen; Men I vide ikke hveden jeg kommer/ og hvort jeg gaaer hen.

15. I dømme efter kiødet/ jeg dømmer ingen.

16. Men dersom jeg og dømmer/ er den min dom sandt; Thi jeg er ikke allene/ men jeg og Faderen/ som udsendte mig.

17.

17. Men der er og skrevet i eders lov / at to menniskers vidnesbyrd er sandt. Deut: 17. 6.

18. Jeg er den / som vidner om mig selv / og Faderen / som udsendte mig / vidner om mig.

19. Da sagde de til hannem: Hvor er din Fader? Jesus svarede: Hverken kiende I mig / ey heller min Fader / dersom I kiendte mig / kiendte I og min Fader.

20. Disse ord talede Jesus hos templens kiste / der hand lærde i templen; Og ingen greb hannem / thi hans time var ikke end kommen.

21. Da sagde Jesus atter til dem: Jeg gaaer bort / og I skal lede efter mig / og døe i eders synder. Der som jeg gaaer hen / did kunde I ikke komme?

22. Da sagde Jøderne: Mon hand vil slaae sig selv ihiel / at hand siger / der som jeg gaaer hen / did kunde I ikke komme?

23. Og hand sagde til dem: I ere neden af / jeg er oven af? I ere af denne verden / jeg er ikke af denne verden.

24. Derfor haver jeg sagt til eder / at I skal døe i eders synder; Thi dersom I ikke faae troet / at det er jeg / skal I døe i eders synder.

25. Da sagde de til hannem: Hvo est du? Og Jesus sagde til dem: Det samme som jeg og sagde eder af begyndelse.

26. Jeg haver meget at tale og dømme om eder; Men den / som mig udsendte / er sandru / og de ting / som jeg haver hørt af hannem / dem siger jeg for verden.

27. Men de forstode ikke / at hand sagde dem om Faderen.

28. Da sagde Jesus til dem: Naar I faaer ophøyet menniskens Søn / da skal I kiende / at det er jeg / og at jeg gior intet af mig selv; Men ligesom min Fader lærde mig / det taler jeg.

29. Og den / som udsend-

sendte mig / er med mig. Faderen haver ikke forladt mig allene; Thi jeg gior altiid de ting / som hannem behage.

30. Der hand talede dette / troede mange paa hannem.

31. Da sagde Jesus til Jederne / som havde troet paa hannem: Dersom I blive hos min tale / ere I sandelige mine disciple.

32. Og I skal forstaae sandheden / og sandheden skal frigiøre eder.

33. De svarede hannem: Vi ere Abrahams sæd / og have aldrig tient nogen; Hvorledes siger du / I skal vorde fri?

34. Jesus svarede dem: Sandelig / sandelig / jeg siger eder / at hver den / som gior synd / er syndseus tienere.

35. Og tieneren bliver ikke i huset evindeligen / sønnen bliver evindeligen.

36. Dersom Sønnen nu faaer frigiort eder / skal I vorde retteligen fri.

37. Jeg veed / at I ere Abrahams sæd / men I søge at slaae mig ihiel / thi den min tale haver ikke rum i eder.

38. Jeg taler det / som jeg haver seet hos min Fader / og I giøre det / som I have seet hos eders fader.

39. De svarede / og sagde til hannem: Abraham er vor fader. Jesus siger til dem: Dersom I vare Abrahams børn / giorde I Abrahams gierninger.

40. Men nu søge I at slaae mig ihiel / et mennisse / der haver sagt eder sandheden / som jeg haver hørt af Gud; Det haver Abraham ikke giort.

41. I giøre eders faders gierninger. Da sagde de til hannem: Vi ere ikke fødde af horerie. Vi have en Fader / som er Gud.

42. Da sagde Jesus til dem: Dersom Gud var eders Fader / da elskte I mig / thi jeg er udkommen af Gud og kommer; Thi jeg er ey heller kommen af mig selv / men hand haver udsendt mig.

43. Hvi kiende I dette mit

te mit maal ikke? Thi I kand ikke høre dette mit ord.

44. I ere af en fader/ dievelen / og ville giøre eders faders begieringer. Hand var en mordere af begyndelse / og blev ikke bestandig i sandheden/ thi sandhed er ikke i hannem. Naar hand taler løgnen/ taler hand af sit eget/ thi hand er en løgnere / og dens fader.

45. Men efterdi jeg siger sandhed troe I mig ikke?

46. Hvo af eder kand straffe mig for synd? Men siger jeg eder sandhed/ hvorfor troe I mig ikke?

47. Hvo som er af Gud/ hører Guds ord; Derfore høre I ikke / thi I ere ikke af Gud.

48. Da svarede Jøderne/ og sagde til hannem: Sige vi ikke vel/ at du est en Samaritaner/ og haver dievelskab?

49. Jesus svarede: Jeg haver ikke dievelskab/ men jeg ærer min Fader/ og I vanære mig.

50. Men jeg søger ikke min ære; Der er den/som søger den/ og dømmer.

51. Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: Dersom nogen holder det mit ord/ skal hand ikke see døden evindeligen.

52. Da sagde Jøderne til hannem: Nu kiende vi/ at du haver dievelskab. Abraham er død/ og propheterne; Og du siger: Dersom nogen holder det mit ord/ hand skal ikke smage døden evindeligen.

53. Mon du est mere/ end vor fader Abraham? hvilken er død/ og propheterne ere døde: Hvem giør du dig selv til?

54. Jesus svarede: Dersom jeg ærer mig selv/ er min ære intet; Men der er min Fader/som mig ærer/ hvilken I sige/ at hand er eders Gud.

55. Og I have ikke kiendt hannem/ men jeg kiender hannem; Dersom jeg sagde / at jeg kiender hannem ikke/ blev jeg en løgnere/ ligesom I; Men jeg

jeg kiender hannem/ og holder hans ord.

56. Abraham eders fader havde synderlig lyst til/ at hand maatte see den min dag; Og hand saae (den)/ og blev glad.

57. Da sagde Jøderne til hannem: Du est ikke endnu halvtredieſinds stive aar gammel/ og haver du seet Abraham?

58. Jesus sagde til dem: Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: Førend Abraham blev/ er jeg.

59. Derfor optoge de stene/ at de vilde kaste (dem) paa hannem; Men Jesus skiulte sig/ og gik ud af templen/ og gik igiennem midt iblant dennem/ og udkom saaledes.

9. Capitel.

v. 1 Jesus giør den/ som var fød blind/ seendes. 15. Hvilken pharisæerne forhører/ som giør sin bekiendelse. 30. Hvorfore hand stødes ud af templen. 38. Styrkes i sin troe af Jesu.

Og som hand gik frem/ saae hand et menniske/ som var blind fød.

2. Og hans disciple spurde hannem ad/ og sagde: Mestere/ hvo haver synded? Denne/ eller hans forældre/ at hand er blind fød?

3. Jesus svarede: Der synded hverken denne/ og ey hans forældre/ men at Guds gierninger skulde blive aabenbare paa hañem.

4. Mig bør at giøre hans gierninger/ som mig haver udsendt/ saalænge det er dag; Der kommer nat/ naar ingen kand arbeide.

5. Medens jeg er i verden/ er jeg verdens lys.

6. Der hand det sagde/ spyttede hand paa jorden/ og giorde dynd af spyttet/ og smurde dyndet paa den blindes øyen.

7. Og sagde til hannem: Gak bort/ toe dig i Siloams dam/ hvilket udlegges/ udsendt. Da gik hand bort/ og toede sig/ og kom seendes.

8. Hvorfor naboerne og de/ som havde seet hannem/ at hand var blind/ sagde:

sagde: Er denne ikke den/ som sad og tiggede? Andre sagde: Det er denne.

9. Men andre: Hand er hannem liig. Hand sagde: Det er jeg.

10. Da sagde de til hannem: Hvorledes bleve dine øyne aabnede?

11. Hand svarede/ og sagde: Et menniske/ som kaldes Jesus/ giorde dynd/ og smurde mine øyne/ og sagde til mig: Gak bort til Siloams dam/ og toe dig. Men jeg gik bort/ og som jeg var toen/ saae jeg.

12. Da sagde de til hannem: Hvor er den? Hand siger: Jeg veed ikke.

13. Da førde de hannem/ som før var blind/ til pharisæerne.

14. Men det var en sabbat/ der Jesus giorde dynd/ og aabnede hans øyen.

15. Da spurde og pharisæerne hannem atter ad/ hvorledes hand var bleven seendes? Men hand sagde til dem: Dynd lagde hand paa mine øyen/ og jeg toede mig/ og seer.

16. Da sagde nogle af pharisæerne: Dette menniske er ikke af Gud/ efterdi hand holder ikke sabbaten: Andre sagde: Hvorledes kand et syndigt menniske giøre saadanne tegn? Og der var splid iblant dem.

17. De sige til den blinde igien: Hvad siger du om hannem/ at hand aabnede dine øyen? Men hand sagde: Hand er en Prophete.

18. Hvorfor Jøderne troede ikke om hannem/ at hand var blind/ og var bleven seendes/ førend de kaldede hans forældre/ som var bleven seendes.

19. Og de spurde dem ad/ og sagde: Er denne eders søn/ hvilken I sige/ hand var blind født? Hvorledes seer hand da nu?

20. Hans forældre svarede dem/ og sagde: Vi vide/ at denne er vor søn/ og at hand var blind født.

21. Men hvorledes hand nu seer/ vide vi ikke; Eller hvo som haver aabnet

net hans øyen/vide vi ikke: Hand haver alder/ sporger hannem ad/ hand maae tale om sig selv.

22. Saadant sagde hans forældre / thi de frygtede for Jøderne; Thi Jøderne havde allerede tilsammen oplagt/ at dersom nogen bekiendte hannem (at være) Christum/ den samme skulde blive udelukt af synagogen.

23. Derfor sagde hans forældre / hand haver alder/ sporger hannem.

24. Da kaldede de anden gang det menniske/ som havde været blind/ og sagde til hannem: Giv Gud ære; Vi vide/ at dette menniske er en syndere.

25. Da svarede hand/ og sagde: Om hand er en syndere/ veed jeg ikke; Een ting veed jeg/ at jeg/ som var blind/ seer nu.

26. Men de sagde til hannem igien: Hvad giorde hand ved dig? Hvorledes aabnede hand dine øyen?

27. Hand svarede dem: Jeg sagde eder det nu/ og I hørde det ikke; Hvad ville I atter høre? Ville I og vorde hans disciple?

28. Da skændte de paa hannem/ og sagde: Du est hans discipel; Men vi ere Mosis disciple.

29. Vi vide / at Gud haver talet med Mose; Men denne vide vi ikke / hveden hand er.

30. Det menniske svarede/ og sagde til dem: Det er jo underligt / at I ikke vide/ hveden hand er / og hand haver aabnet mine øyen.

31. Men vi vide/ at Gud hører ikke syndere; Men dersom nogen er gudfrygtig / og gior hans villie/ den hører hand.

32. Fra verdens begyndelse er det ikke hørt/ at nogen haver aabnet øynene paa een / som var fød blind.

33. Var denne ikke af Gud/ kunde hand intet giøre.

34. De svarede/ og sagde til hannem: Du est gand-

gandske fød i synd/ og du lærer os? Og de støtte hannem hen ud.

35. Jesus hørde/ at de havde stødt hannem hen ud/ og som hand fandt hannem/ sagde hand til hannem: Troer du paa Guds Søn?

36. Hand svarede/ og sagde: Hvo er hand/ Herre/ at jeg kand troe paa hannem?

37. Men Jesus sagde til hannem: Baade haver du seet hannem/ og den/ som taler med dig/ den er det.

38. Men hand sagde: Jeg troer/ Herre/ og hand tilbad hannem.

39. Og Jesus sagde: Jeg er kommen til dom i denne verden/ at de/ som ikke see/ skal vorde seende/ og de/ som see/ skal vorde blinde.

40. Og dette hørde de af pharisæerne/ som vare hos hannem/ og de sagde til hannem: Monne og vi ere blinde?

41. Jesus sagde til dem: Vare I blinde/ da havde I ikke synd; Men nu sige I: Vi see; Derfor bliver eders synd.

10. Capitel.

v. 1. Lignelsen om faarene og hyrden. 22. Jøderne sporge Jesum/ om hand er Christus. 25. Men der hand bekiendte det. 31. Ville de stene hannem. 39. Men hand udkom af deres haand.

Sandelig/ sandelig siger jeg eder: Hvo som ikke gaaer ind ad døren i faarestien/ men stiger andensteds over/ hand er en tyv og en røvere.

2. Men den/ som gaaer ind ad døren/ er faarenes hyrde.

3. For denne lader dørvogteren op/ og faarene høre hans røst/ og hand kalder (sine) egne faar ved navn/ og fører dem ud.

4. Og naar hand haver uddrevet (sine) egne faar/ gaaer hand for dem/ og faarene følge hannem/ thi de kiende hans røst.

5. Men en fremed skal de ikke følge/ men flye fra hannem/ thi de kiende ikke

ikke de fremmedes røst.

6. Denne lignelse sagde Jesus til dem/ men de forstode ikke/ hvad det var/ som hand talede til dem.

7. Da sagde Jesus til dem igien: Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder/ at jeg er faarenes dør.

8. Alle de/ som ere komne for mig/ ere tyve og røvere/ men faarene hørde dem ikke.

9. Jeg er døren/ dersom nogen gaaer ind ved mig/ hand skal blive salig/ og hand skal gaae ind/ og gaae ud og finde føde.

10. Tyven kommer ikke/ uden at hand kand stiele/ og myrde og forderve; Jeg er kommen/ at de skal have liv/ og have overflødigt.

11. Jeg er den gode hyrde/ den gode hyrde setter sit liv til for faarene.

12. Men leye-svenden/ og den/ som ikke er hyrde/ hvilken faarene ikke egentlig høre til/ seer ulven komme/ og forlader faarene/ og flyer/ og ulven griber dem/ og adspreder faarene.

13. Men leye-svenden flyer/ thi hand er en leye-svend/ og haver ikke omsorg for faarene.

14. Jeg er den gode hyrde/ og kiender mine (faar)/ og kiendes af mine.

15. Ligesom Faderen kiender mig/ saa kiender jeg og Faderen/ og jeg setter mit liv til for faarene.

16. Og jeg haver end andre faar/ som ikke ere af denne sti/ og dem bør det mig at føre did/ og de skal høre min røst/ og der skal blive een hiord/ een hyrde.

17. Derfor elsker Faderen mig/ at jeg setter mit liv til/ at jeg skal tage det igien.

18. Ingen tager det fra mig/ men jeg setter det af mig selv til; Jeg haver magt at sette det til/ og haver magt at tage det igien. Denne befalning annammede jeg af min Fader.

19. Da blev der splid igien iblant Jøderne for

disse ord.

20. Men mange af dem sagde: Hand haver dievelskab/ og er galen/ hvi høre I hannem?

21. Andre sagde: Disse er ikke en besættes ord; Mon et dievelskab kand aabne de blindes øyen?

22. Men der blev kirkevielses høytiid i Jerusalem/ og det var vinter.

23. Og Jesus gik om i templen udi Salomonis omgang.

24. Da omringede Jøderne hannem/ og sagde til hannem. Hvor længe opholder du dog vor siel i tvivl. Est du den Christus/ sig os det friit ud.

25. Jesus svarede dem: Jeg haver sagt eder det/ og I troe ikke; De gierninger/ som jeg gier i min Faders navn/ disse vidne om mig.

26. Men I troe ikke; Thi I ere ikke af mine faar/ som jeg sagde eder.

27. Mine faar høre min røst/ og jeg kiender dem/ og de følge mig.

28. Og jeg giver dem et evigt liv/ og de skal ikke fortabes evindelig/ og ingen skal rive dem af min haand.

29. Min Fader/ som haver givet mig dem/ er større end alle/ og ingen kand rive dem af min Faders haand.

30 Jeg og Faderen er eet.

31. Da toge Jøderne atter stene op/ at de vilde stene hannem.

32. Jesus svarede dem: Mange gode gierninger beviiste jeg eder af min Fader/ for hvilken gierning af dem stene I mig?

33. Jøderne svarede hannem/ og sagde: For en god giernings skyld stene vi dig ikke/ men for Guds bespottelse/ og at du/ som est et menniske/ gier dig selv til Gud.

34. Jesus svarede dem: Er der ikke skrevet i eders lov: Jeg sagde/ I ere guder? Pſ: 82. 7.

35. Dersom hand kalder dem guder/ til hvilke Guds ord skeede/ og skrif-

stristen kand ikke seile;

36. Sige J da (til den)/ den Faderen have helliget/ og sendt til verden: Du bespotter Gud/ at jeg sagde: Jeg er Guds Søn?

37. Dersom jeg ikke gior min Faders gierninger/ troer mig ikke.

38. Men om jeg gior dem/ dog J troe mig ikke/ saa troer gierningerne/ at J kand kiende og troe/ at Faderen er i mig/ og jeg i hannem.

39. Da søgte de atter efter at gribe hannem/ og hand udkom af deres haand.

40. Og drog atter bort over Jordan til den sted/ hvor Johannes var først at døbe/ og blev der.

41. Og mange komme til hannem/ og sagde/ at Johannes giorde vel intet tegn/ men alle de ting/ som Johannes sagde om denne/ vare sande.

42. Og mange troede der paa hannem.

11. Capitel.

v. 1. Lazarus er syg 11. Doer. 43. Opvækes. 45. Joderne troe. 47. De yverste præster søge at dræbe Christum. 49. Caiphas spaaer om Christi død.

Men der laae en syg/ Lazarus af Bethania/ af Mariæ og Marthæ hendes systers bye.

2. Men Maria var den/ som salvede Herren med salve/ og tørrede hans fødder med sit haar/ hvis broder Lazarus var syg.

3. Da sendte de systre til hannem/ og lode hannem sige: Herre/ see/ den du elsker/ ligger syg.

4. Men der Jesus det hørde/ sagde hand: Den sygdom er ikke til døden/ men for Guds æres skyld/ at Guds Søn skal æres der ved.

5. Men Jesus elskte Martham/ og hendes syster/ og Lazarum.

6. Der hand nu hørde/ at hand var syg/ da blev hand to dage paa den sted/ som hand var.

7. Siden derefter siger hand til disciplene: Lader

os drage til Judæam igien.

8. Disciplene sige til hannem: Mestere / nu søgte Joderne at stene dig / og du drager atter did?

9. Jesus svarede: Ere der ikke tolv timer om dagen? Om nogen vandrer om dagen / hand støder sig ikke / thi hand seer denne verdens lys.

10. Men om nogen vandrer om natten / hand støder sig / thi lyset er ikke i hannem.

11. Saadant sagde hand; Og derefter siger hand til dem: Lazarus / vor ven sover / men jeg gaaer bort / at jeg skal opvække hannem af søvne.

12. Da sagde hans disciple: Herre / sover hand / bliver hand tilpas.

13. Men Jesus talede om hans død; Men de meente / at hand talede om den legemlige søvn.

14. Da sagde Jesus dem aabenbare / Lazarus er død;

15. Og jeg er glad for eders skyld / at jeg var ikke der / at I skulle troe. Men lader os gaae til hannem.

16. Da sagde Thomas / som kaldes tvilling / til (sine) med-disciple: Lader og os gaae med / at vi kand døe med hannem.

17. Da kom Jesus og fandt hannem / at hand havde allerede ligget fire dage i graven.

18. Men Bethania var nær Jerusalem ved femten agre langt derfra.

19. Og der vare mange Jøder komne til de qvinder / som vare hos Martham og Mariam / at de vilde trøste dem for deres broder.

20. Som Martha nu hører / at Jesus kommer / gik hun imod hannem; Men Maria sad i huset.

21. Da sagde Martha til Jesum: Herre / havde du været her / da havde min broder ikke døet.

22. Men jeg veed endnu / at hvadsomhelst du vilt bede af Gud / vil Gud give dig.

23. Jesus siger til hende: Din broder skal opstaae.

24.

24. Martha siger til hannem: Jeg veed vel/ at hand skal opstaae i opstandelsen paa den yderste dag.

25. Jesus sagde til hende: Jeg er opstandelsen og livet; Hvo som troer paa mig/ om hand end døer/ skal hand dog leve.

26. Og hver den/ som lever/ og troer paa mig/ skal ikke døe evindeligen. Troer du dette?

27. Hun siger til hannem: Ja Herre/ jeg haver troet/ at du est den Christus/ den Guds Søn/ den som kommer til verden.

28. Og der hun det havde sagt/ gik hun bort/ og kaldede sin syster Mariam hemmeligen/ og sagde: Mesteren er her/ og kalder ad dig.

29. Der hun det hørde/ reiser hun sig strax/ og kommer til hannem.

30. Men Jesus var ikke endnu kommen i byen/ men var paa en sted/ som Martha mødte hannem.

31. Hvorfor Jøderne/ som vare med hende i huset/ og trøstede hende/ der de saae Mariam/ at hun stod hastelig op/ og gik ud/ fuldte de hende/ og sagde: Hun gaaer bort til graven/ at hun kand græde der.

32. Der Maria kom nu did som Jesus var/ og saae hannem/ faldt hun for hans fødder/ og sagde til hannem: Herre/ havde du været her/ da havde min broder ikke døet.

33. Der Jesus da saae hende græde/ og Jøderne græde/ som komme med hende/ blev hand heftig i aanden/ og forstyrrede sig selv.

34. Og sagde: Hvor have I lagt hannem? De sige til hannem: Herre/ kom og see.

35. Jesus græd.

36. Da sagde Jøderne: See/ hvor hand elskte hannem.

37. Men nogle af dem sagde: Kunde ikke den/ som aabnede den blindes øyen/ gjøre det/ at og denne

ne ikke havde døet?

38. Hvorfor Jesus blev atter heftig i sig selv/ og kommer til graven. Men det var en hule/ og en steen var lagt der paa.

39. Jesus siger: Tager stenen bort. Martha/ den dødes søster/ siger til hannem: Herre/ hand stinker allerede/ thi hand haver ligget fire dage.

40. Jesus siger til hende: Sagde jeg dig ikke/ at dersom du kunde troe/ skulde du see Guds Herlighed.

41. Da aftoge de stenen/ som den døde var lagt. Men Jesus opløfte de sine øyen/ og sagde: Fader/ jeg takker dig/ at du haver hørt mig.

42. Men jeg vidste/ at du hører mig altiid/ dog for folkenes skyld/ som her staae omkring/ sagde jeg det/ at de skulle troe/ at du haver udsendt mig.

43. Og der hand det havde sagt/ raabte hand med stor røst: Lazare/ kom hid ud.

44. Og den døde kom ud/ bunden med jorde-klæder om fødderne og hænderne/ og hans ansigt var ombundet med en svededug. Jesus siger til dem: Løser hannem/ og lader (hannem) gaae hen.

45. Hvorfore mange af Jøderne/ som vare komne til Maria/ og havde seet de ting/ som Jesus havde giort/ troede paa hannem.

46. Men nogle af dem ginge hen til pharisæerne/ og sagde dem/ hvad Jesus havde giort.

47. Da forsamlede de ypperste præster og pharisæerne et raad/ og sagde: Hvad gjøre vi/ thi dette menniske gjøre mange tegn.

48. Dersom vi lade hannem saa (betæmme)/ skulle alle troe paa hannem; Og de Romere skulle komme/ og tage baade vort land og folket.

49. Men een af dem Caiphas/ som var det aars ypperste præst/ sagde til dem:

50. I vide slet intet/ ey heller

heller betænke/ at det er os gavnligt/ at et menniske døer for folket/ og det gandske folk ikke forderves.

51. Men det sagde hand ikke af sig selv/ men som hand var det samme aars ypperste præst/ spaaede hand/ at Jesus skulde døe for folket.

52. Og ikke for det folk allene/ men at hand skulde og samle til een hob de Guds børn/ som vare adspridde.

53. Derfore raadsloge de fra den dag/ at de kunde slaae hannem ihiel.

54. Da vandrede Jesus ikke mere aabenbare iblant Jøderne/ men gik derfra til en egn hart hos ørken/ i en stad/ som kaldes Ephraim/ og blev der med sine disciple.

55. Men det var nær Jødernes paaske/ og der ginge mange op af egnen til Jerusalem for paaske/ at de kunde rense sig.

56. Da spurde de efter Jesum/ og talede med hverandre/ som de stode i templen: Hvad tykkes eder/ at hand kommer ikke til høytiden?

57. Men baade de ypperste præster og pharisæerne havde givet en befalning/ at dersom nogen vidste/ hvor hand var/ skulde hand give det tilkiende/ at de kunde gribe hannem.

12. Capitel.

v. 1. Jesus spiser til Bethanien. 3. Martha salver Christum. 9. Folket vilde see Jesum og den opvakte Lazarum. 12. Jesus rider ind i Jerusalem. 20. Grækerne begiere at see ham. 23. Christus taler om sin lidelse og forklarelse. og 28. Faaer svar ved en røst af himmelen. 37. Jøderne blive forhærdede. 44. Christus prædiker om troen paa sig og Faderen.

Da kom Jesus sex dage for paaske til Bethaniam/ der som Lazarus havde været død/ hvilken hand havde opreist fra døde.

2. Da gjorde de hannem en nadere/ og Martha tiente; Men Lazarus

var een af dem/ som sadde til bords med hannem.

3. Da tog Maria et pund af uforfalsket meget kostelig nardus-salve/ og salvede Jesu fødder/ og tørrede hans fødder med sit haar; Men huset blev fuldt af salvens lugt.

4. Da sagde een af hans disciple/ Judas Simonis (søn) Ischariothes/ som hannem skulde forraade:

5. Hvorfor blev denne salve ikke soldt for tre hundrede penninge/ og given fattige?

6. Men det sagde hand ikke/ for hand havde omsorg for de fattige/ men for hand var en tyv/ og havde pungen/ og bar/ hvad der blev kast udi.

7. Da sagde Jesus: Lader hende (betænme)/ saadant haver hun forvaret til min jordefærds dag.

8. Thi I have altiid fattige hos eder selv/ men mig have I ikke altiid.

9. Da formerkte en stor hob af Jøderne/ at hand var der/ og de komme ikke for Jesu skyld alene/ men at de vilde og see Lazarum/ hvilken hand havde opreist fra døde.

10. Men de ypperste præster havde raadslaget/ at de kunde slaae Lazarum ihiel.

11. Thi for hans skyld ginge mange af Jøderne hen/ og troede paa Jesum.

12. Den anden dag/ der meget folk/ som var kommet til høytiden/ hørde/ at Jesus kommer til Jerusalem;

13. Toge de palmegrene/ og ginge ud mod hannem/ og raabte: Hosanna/ velsignet være den/ som kommer i Herrens navn/ den Israels konge.

14. Men Jesus fandt et lidet asen/ og sad paa det/ som der er skrevet:

Zach: 9. 9.

15. Frygt dig ikke Zions daatter/ see/ din konge kommer ridendes paa en asenindes føl.

16. Men dette forstode ikke disciplene først; Men der Jesus var forklaret/ da komme de ihu/ at dette

te var skrevet om hannem/ og at de havde giort hannem dette.

17. Men folket/ som var med hannem/ der hand kaldte Lazarum af graven/ og opreiste hannem fra døde/ bare vidnesbyrd (derom).

18. Derfor gik og folket imod hannem/ for de havde hørt/ at hand havde giort det tegn.

19. Da sagde pharisæerne til hverandre: I see/ at I udrette slet intet/ see/ hver mand er gaaen efter hannem.

20. Men der vare nogle græker af dem/ som vare komne op/ at de vilde tilbede paa høytiden.

21. De ginge da til Philippum/ som var af Bethsaida i Galilæa/ og bade hannem/ og sagde: Herre/ vi ville see Jesum.

22. Philippus kommer og siger Andreæ det; Og Andreas og Philippus sige atter Jesu det.

23. Men Jesus svarede dem/ og sagde: Timen er kommen/ at menniskens Søn skal forklares.

24. Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder/ uden hvede-kornet saaes og døer/ bliver det allene/ men dersom det døer/ bær det megen frugt.

25. Hvo som elsker sit liv/ skal miste det/ og hvo som hader sit liv i denne verden/ skal forvare det til et evigt liv.

26. Om nogen tiener mig/ hand følge mig/ og hvor som jeg er/ der skal og min tienere være. Og om nogen tiener mig/ den skal Faderen ære.

27. Nu er min siel forstyrred/ og hvad skal jeg sige? Fader/ frels mig fra denne time. Men derfor er jeg kommen til denne time.

28. Fader/ forklar dit navn. Da kom en røst af himmelen: Jeg haver baade forklaret/ og vil atter forklare.

29. Da sagde folket/ som der stod og hørde det: Det havde tordnet; Andre sagde: En engel talede

til hannem.

30. Jesus svarede / og sagde: Denne røst skeede ikke for min skyld / men for eders skyld.

31. Nu er denne verdens dom; Nu skal denne verdens fyrste kastes ud.

32. Og om jeg bliver opheyet fra jorden / vil jeg drage alle til mig selv.

33. Men hand sagde det / at betegne / med hvad død hand skulde døe.

34. Folket svarede hannem: Vi have hørt af loven / at denne Christus bliver evindeligen; Og hvorledes siger du / at det bør menniskens Søn at opheyes? Hvo er den menniskens Søn?

35. Da sagde Jesus til dem: Lyset er endnu en liden tiid hos eder / vandrer / den stund I have lyset / at mørkhed skal ikke betage eder. Hvo som vandrer omkring i mørkhed / veed ikke / hvor hand gaaer.

36. Meden I have lyset / troer paa lyset / at I kand blive lysens børn. Dette talede Jesus / og gik bort / og skiulte sig for dem.

37. Men alligevel at hand havde giordt saa mange tegn for dem / (dog) troede de ikke paa hannem.

38. At Esaiæ prophetes tale skulde fuldkommes / som hand siger: Herre / hvo haver troet vor hørelse / og for hvem er Herrens arm aabenbaret?

Es: 53. 1.

39. Derfor kunde de ikke troe; Thi Esaias siger atter: Es: 6. 9.

40. Hand haver forblindet deres øyen / og forhærdet deres hierte / at de skulde ikke see med øynene / og forstaae med hiertet / og omvende sig / og jeg maatte helbrede dem.

41. Det sagde Esaias / der hand saae hans herlighed / og talede om hannem.

42. Dog ligevel troede og mange af de øverste paa hannem; Men for pharisæerne bekiendte de det ikke / at de skulde ikke blive

blive udelukte af synagogen.

43. Thi de elskte menniskens ære mere/ end Guds ære.

44. Men Jesus raabte/ og sagde: Hvo som troer paa mig/ troer ikke paa mig/ men paa den/ som mig haver udsendt.

45. Og hvo som seer mig/ seer den/ som mig haver udsendt.

46. Jeg er kommen et lys til verden/ at hver den/ som troer paa mig/ skal ikke blive i mørkhed.

47. Og om nogen hører mine ord/ og troer ikke/ den dømmer jeg ikke/ thi jeg er ikke kommen/ at jeg skal dømme verden/ men at jeg skal frelse verden.

48. Hvo mig foragter/ og annammer ikke mine ord/ haver den hannem dømmer/ det ord/ som jeg haver talet/ det skal dømme hannem paa den yderste dag.

49. Thi jeg haver ikke talet af mig selv/ men Faderen/ som mig haver udsendt/ hand haver givet mig befalning/ hvad jeg skal sige/ og hvad jeg skal tale.

50. Og jeg veed/ at hans befalning er et evigt liv. Derfor/ det jeg taler/ taler jeg saa/ som Faderen haver sagt mig.

13. Capitel.

v. 1. Christus tvær disciplenes fødder. 15. Sine disciplers til exempel. 21. Vidner om sin forrædere. 31. Underviser sine disciple om sin forklarelse og raader til kierlighed. 37. Taler om Petri fornægtelse.

Men for paaske-høytiden/ der Jesus vidste/ at hans time var kommen/ at hand skulde gaae af denne verden til Faderen/ der hand havde elskt sine egne/ som vare i verden/ elskte hand dem til enden.

2. Og der naaderen var skeet/ der djevelen havde nu indskydt i Judæ Simonis sons Ischariotæ hierte/ at hand skulde forraade hannem/

3. Som

3. Som Jesus vidste / at Faderen havde givet hannem alle ting i hænderne / og at hand udkom fra Gud / og gik til Gud.

4. Reiser hand sig fra naaderen / og legger sine klæder / og tog et linklæde / og opskiortede sig.

5. Derefter slog hand vand i bekkenet / og begyndte at toe disciplernes fødder / og tørde dem med linklædet / som hand var opskiortet med.

6. Da kommer hand til Simonem Petrum / og siger til hannem: Herre / toer du mine fødder?

7. Jesus svarede / og sagde til hannem: Hvad jeg gior / veedst du ikke nu / men du skalt forstaae det herefter.

8. Petrus siger til hannem: Du skalt ingenlunde toe mine fødder evindeligen. Jesus svarede hannem: Dersom jeg toer dig ikke / haver du ingen deel med mig.

9. Simon Petrus siger til hannem: Herre / ikke mine fødder allene / men ogsaa hænderne og hovedet.

10. Jesus siger til hannem: Hvo som toen er / haver ikke behov / uden at toe fødderne / men hand er gandske reen / og I ere rene / men ikke alle.

11. Thi hand kiendte den / som hannem forraadde / derfor sagde hand: I ere ikke alle rene.

12. Der hand havde da toet deres fødder / tog hand sine klæder / og satte sig atter ned / og sagde til dem: Vide I / hvad jeg haver giort eder?

13. I kalde mig Mestere og Herre; Og I sige ret / thi jeg er det.

14. Dersom jeg da haver toet eders fødder / som er Herren og Mesteren / ere I og skyldige at toe hverandres fødder.

15. Thi jeg haver givet eder exempel / at som jeg giorde eder / saa skal og I giøre.

16. Sandelig / sandelig / jeg siger eder: En svend er ikke større end hans

hans herre/ og ey en apostel større end den hannem haver udsendt.

17. Dersom I vide dette/ ere I salige/ om I gjøre det.

18. Jeg siger ikke om eder alle; Jeg veed/ hvilke jeg haver udvalt/ men at skriften skal fuldkommes: Den som æder brødet med mig/ haver opløft sin hæl mod mig.

Ps: 41/ 10.

19. Fra nu siger jeg eder det/ førend det skeer/ at naar det er skeet/ I skulle troe/ at det er jeg.

20. Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: Hvo som annammer/ dersom jeg sender nogen/ annammer mig/ men hvo som mig annammer/ annammer den/ som mig haver udsendt.

21. Der Jesus havde dette sagt/ blev hand forstyrret i aanden/ og vidnede/ og sagde: Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder/ at een af eder skal forraade mig.

22. Da saae disciplerne paa hverandre/ og de tvivlede/ om hvilken hand talede.

23. Men der var een iblant hans disciple/ som laae i Jesu skiød/ hvilken Jesus elskte.

24. Den nikkede da Simon Petrus til/ at hand skulde udsporge/ hvem det skulde være/ den hand talede om.

25. Men den samme/ som hand laae op til Jesu bryst/ siger til hannem: Herre/ hvo er den?

26. Jesus svarede: Det er den/ hvilken jeg giver det stykke/ som jeg dypper. Og hand dyppede stykket/ og gav Judæ Simonis (søn) Ischariothæ det.

27. Og efter stykket da gik satan ind i hannem. Da siger Jesus til hannem: Hvad du gjør/ det gjør snart.

28. Men det vidste ingen af dem/ som sadde over borde/ hvortil hand sagde hannem det.

29. Thi nogle meente/ efterdi Judas havde pungen/

gen/ at Jesus siger til hannem: Kiøb hvad vi have behov til høytiden/ eller at hand skulle give fattige noget.

30. Der hand havde taget stykket/ gik hand strax ud; Men det var nat.

31. Der hand da var udgangen/ siger Jesus: Nu er menniskens Søn forklaret/ og Gud er forklaret i hannem.

32. Er Gud forklaret i hannem/ skal Gud og forklare hannem i sig selv/ og hand skal snart forklare hannem.

33. Børn lille/ jeg er endnu lidet hos eder. I skal lede efter mig/ og som jeg sagde til Jøderne/ at hvor jeg gaaer hen/ kand I ikke komme. Og jeg siger eder nu.

34. Jeg giver eder en nye befalning/ at I skal elske hverandre/ som jeg elskte eder/ at og I skal elske hverandre.

35. Derpaa skal alle kiende/ at I ere mine disciple/ dersom I have indbyrdes kierlighed.

36. Simon Petrus siger til hannem: Herre/ hvor gaaer du hen? Jesus svarede hannem: Hvor jeg gaaer hen/ kanst du ikke nu følge mig; Men herefter skalt du følge mig.

37. Petrus siger til hannem: Herre/ hvorfor kand jeg ikke følge dig nu; Jeg vil sette mit liv til for dig?

38. Jesus svarede hannem: Vilt du sette dit liv til for mig? Sandelig/ sandelig/ jeg siger dig: Hanen skal ikke gale/ forend du skalt fornegte mig tre gange.

14. Capitel.

v. 1. Christus troster sine disciple formedelst sin bortgang. 5. Lærer dem veyen til salighed. 16. Forjætter dem den hellig Aand. 21. Formaner til kierlighed. 25. Lover sine disciple den hellig Aand. 27. Lader dem sin fred.

Eders hierte forstyrres ikke. Troer I paa Gud/ saa troer og paa mig. 2. I

2. I min Faders huus ere mange værelser. Dersom det ikke saa var/havde jeg sagt eder det. Jeg gaaer hen at berede eder sted.

3. Og naar jeg er gaaen bort og faaer beredt eder sted/ da kommer jeg igien/ og vil tage eder til mig selv/ at hvor jeg er/ skulle og I være.

4. Og hvor jeg gaaer hen/ det vide I/ og veyen vide I.

5. Thomas siger til hannem: Herre/ vi vide ikke hvor du gaaer hen; Og hvorledes kand vi vide veyen?

6. Jesus siger til hannem: Jeg er veyen/ og sandheden/ og livet. Der kommer ingen til Faderen/ uden ved mig.

7. Dersom I kiendte mig/ kiendte I og min Fader; Og nu herefter kiende I hannem/ og have seet hannem.

8. Philippus siger til hannem: Herre/ viis os Faderen/ og det er os nok.

9. Jesus siger til hannem: Saa lang en tiid er jeg hos eder/ og du haver ikke kiendt mig? Philippe/ hvo mig haver seet/ haver seet Faderen; Og hvorledes siger du: Viis os Faderen?

10. Troer du ikke/ at jeg er i Faderen/ og Faderen er i mig. De ord/ som jeg taler til eder/ taler jeg ikke af mig selv/ men Faderen/ som bliver i mig/ gior gierningerne.

11. Troer mig/ at jeg er i Faderen/ og Faderen i mig/ men vil I ikke/ saa troer mig dog for samme gierningers skyld.

12. Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: Hvo som troer paa mig/ de gierninger/ som jeg gior/ skal og hand giøre/ og hand skal giøre større end disse; Thi jeg gaaer til min Fader.

13. Og hvad I bede i mit navn/ det vil jeg giøre/ at Faderen skal forklares i Sønnen.

14. Dersom I bede om noget i mit navn/ vil jeg

jeg giøre det.

15. Dersom I elske mig/ da holder mine befalninger.

16. Og jeg vil bede Faderen/ og hand skal give eder en anden talsmand/ at hand skal blive hos eder evindeligen.

17. Den sandheds Aand/ hvilken verden ikke kand annamme/ thi den ikke seer hannem/ ey heller kiender hannem; Men I kiende hannem/ thi hand bliver hos eder/ og skal være i eder.

18. Jeg vil ikke forlade eder faderløse/ jeg kommer til eder.

19. Det er endnu lidet/ og verden skal ikke see mig mere/ men I skal see mig; Thi jeg lever/ og I skal leve.

20. Paa den dag skal I forstaae/ at jeg er i min Fader/ og I udi mig/ og jeg i eder.

21. Hvo som haver mine befalninger/ og holder dem/ hand er den/ som mig elsker; Men hvo mig elsker/ skal elskes af min Fader/ og jeg skal elske hannem/ og aabenbare mig selv for hannem.

22. Judas siger til hannem/ ikke den Ischariotes: Herre/ hvad er det for noget/ at du vilt aabenbare dig selv for os/ og ikke for verden?

23. Jesus svarede/ og sagde til hannem: Om nogen elsker mig/ skal hand holde mit ord/ og min Fader skal elske hannem/ og vi skal komme til hannem/ og giøre værelse hos hannem.

24. Hvo mig ikke elsker/ holder ikke mine ord/ og det ord/ som I høre/ er ikke mit/ men Faderens/ som mig haver udsendt.

25. Dette haver jeg talet til eder/ meden jeg bliver hos eder.

26. Men talsmanden/ den hellig Aand/ hvilken Faderen skal sende i mit navn/ hand skal lære eder alle ting/ og minde eder paa alle ting/ som jeg haver sagt eder.

27. Fred lader jeg eder/ min

min fred giver jeg eder/jeg giver eder den ikke/saasom verden giver. Eders hiærte forstyrre sig ikke/og frygte sig ikke.

28. I have hørt/ at jeg sagde eder: Jeg gaaer bort og kommer til eder. Dersom I havde mig kier/ da glædde I eder/ at jeg sagde: Jeg gaaer til Faderen/ thi min Fader er større/ end jeg.

29. Og nu haver jeg sagt eder det/ før det skeer/ at naar det er skeet/ I da skulle troe.

30. Jeg skal herefter ikke tale meget med eder/ thi denne verdens fyrste kommer/ og haver slet intet i mig.

31. Men at verden skal kiende/ at jeg elsker Faderen/ og ligesom Faderen haver befalet mig/ saa gier jeg/ staaer op/ lader os gaae her fra.

15. Capitel.

v. 1. Christus er det sande viin-træ. 9. Formaner sine disciple til kierlighed. 17. Til taal under korset.

26. Forjætter dem atter den hellig Aand.

Jeg er det sande viintræ/ og min Fader er viingaards manden.

2. Hver green paa mig/ som ikke bær frugt/ den borttager hand. Og hver den/ som bær frugt/ renser hand/ at den skal bære mere frugt.

3. Nu ere I rene for det ords skyld/ som jeg haver talet til eder.

4. Bliver i mig/ og jeg i eder. Ligesom grenen ikke kand bære frugt af sig selv/ uden den bliver i viintræet; Saa I ikke heller/ uden I blive i mig.

5. Jeg er viin-træet/ I ere grene/ hvo som bliver i mig/ og jeg i hannem/ hand bærer meget frugt/ thi uden mig kand I slet intet giøre.

6. Om nogen ikke bliver i mig/ hand bliver udkast som en green/ og bliver vissen; Og de sanke dem/ og kaste dem i ilden/ og de brænde.

7. Dersom I blive i mig/

mig/ og mine ord blive i eder/ da hvad som I ville/ det beder om/ og det skal vederfares eder.

8. Derudi er min Fader forklaret/ at I bære megen frugt/ og I skal vorde mine disciple.

9. Ligesom Faderen haver elsket mig/ saa haver og jeg elsket eder. Bliver i kierligheden/ i den/ som er min.

10. Dersom I holde mine befalninger/ skal I blive udi min kierlighed/ ligesom jeg haver holdet min Faders befalninger/ og bliver i hans kierlighed.

11. Dette haver jeg talet til eder/ at den min glæde kand blive i eder/ og eders glæde kand blive fuldkommen.

12. Denne er den min befalning/ at I skal elske hverandre/ ligesom jeg haver elsket eder.

13. Ingen haver større kierlighed/ end denne/ at nogen setter sit liv til for sine venner.

14. I ere mine venner/ dersom I giøre/ hvadsomhelst jeg befaler eder.

15. Jeg kalder eder ikke længre tienere/ thi tieneren veed ikke/ hvad hans herre giør; Men eder haver jeg kaldet venner/ thi alt det/ som jeg haver hørt af min Fader/ haver jeg kundgiordt eder.

16. I have ikke udvaldt mig/ men jeg haver udvaldt eder/ og sat eder/ at I skal gaae bort og bære frugt/ og eders frugt skal blive ved/ at hvad I bede Faderen i mit navn/ skal hand give eder.

17. Det befaler jeg eder/ at I skal elske hverandre.

18. Dersom verden hader eder/ da vider/ at den haver hadet mig førend eder.

19. Vare I af verden/ elskte verden det hendes eget er/ men efterdi I ere ikke af verden/ men jeg haver udvaldt eder af verden/ derfor hader verden eder.

20. Kommer det ord ihu/ som jeg sagde eder: En tienere er ikke større end hans herre. Have de forfuldt

fuldt mig / skal de og forfølge eder. Have de holdet mit ord / skulle de og holde eders.

21. Men alt det skal de gjøre eder for mit navns skyld / thi de kiende ikke den / som mig haver udsendt.

22. Dersom jeg var ikke kommen / og havde talet til dem / havde de ikke synd; Men nu have de ikke end et skin / at aarsage deres synd med.

23. Hvo mig hader / hader og min Fader.

24. Havde jeg ikke giort de gierninger iblant dem / som ingen anden haver giort / havde de ikke synd; Men nu have de baade seet det / og hade baade mig og min Fader.

25. Men at den tale / som er skreven i deres lov / skal fuldkommes: De hadede mig uforskyldt.

Ps: 35 / 19.

26. Men naar den talsmand kommer / hvilken jeg skal sende eder fra Faderen / den sandheds Aand / som udgaaer fra Faderen / hand skal vidne om mig.

27. Men og I skal vidne / thi I ere med mig af begyndelse.

16. Capitel.

v. 1 Jesus prædiker om apostlernes forfølgelse. 7. Om sin hengang til Faderen. 8. Om den hellig Aands embede og sendelse. 20. Tilsiger apostlerne forløsning. 23. De troendes bønners kraft. 32 Apostlernes adspredelse.

Dette haver jeg talet til eder / at I skulle ikke forarges.

2. De skal udelukke eder af synagoger; Ja den tiid skal komme / at hver den / som ihielslaaer eder / skal mene / hand gior Gud en dyrkelse.

3. Og dette skal de gjøre eder / fordi de hverken kiende Faderen / ey heller mig.

4. Dette haver jeg talet til eder / at naar timen kommer / I skulle komme det ihu / at jeg sagde eder det. Men dette sagde jeg eder

eder ikke af begyndelse/thi jeg var hos eder.

5. Men nu gaaer jeg hen til den / som mig udsendte / og ingen af eder spør mig ad / hvor gaaer du hen?

6. Men fordi jeg haver talet dette til eder / haver sorrig opfyldt eders hierte.

7. Men jeg siger eder sandheden: Det er eder gavnligt/at jeg gaaer bort. Thi gaaer jeg ikke bort / skal talsmanden ikke komme til eder/ men gaaer jeg bort / vil jeg sende hannem til eder.

8. Og naar hand kommer/ skal hand straffe verden for synd/ og for retferdighed/ og for dom.

9. For synd/ at de troe ikke paa mig.

10. Men for retferdighed / at jeg gaaer til min Fader/ og I see mig ikke længer.

11. Men for dom / at denne verdens fyrste er dømt.

12. Jeg haver endnu meget at sige eder/ men I kunde ikke bære det nu.

13. Men naar hand den sandheds Aand kommer/ skal hand ledsage eder til al sandhed / thi hand skal ikke tage af sig selv / men hvadsomhelst hand hører / skal hand tale/ og de tilkommende ting skal hand forkynde eder.

14. Hand skal forklare mig/ thi hand skal tage af mit/ og forkynde eder.

15. Alle de ting / som Faderen haver/ ere mine/ derfor sagde jeg/ at hand skal tage af mit/og forkynde eder.

16. Det er en liden stund / og I skal ikke see mig; Og atter en liden stund / og I skal see mig / thi jeg gaaer hen til Faderen.

17. Da sagde nogle af hans disciple til hverandre: Hvad er det / som hand siger til os: Det er en liden stund / og I skal ikke see mig / og atter en liden stund/ og I skal see mig/ og / thi jeg gaaer hen til Faderen.

18. Da sagde de: Hvad er

er det/som hand siger: Den liden stund? Vi vide ikke/ hvad hand taler.

19. Da vidste Jesus/ at de vilde spørge hannem ad/ og hand sagde til dem: Derom spørge I iblant hverandre/ at jeg sagde: (Det er) en liden stund/ og I skal see mig/ og atter en liden stund/ og I skal ikke see mig.

20. Sandelig/ sandelig/ jeg siger eder: I skal græde og hyle/ men verden skal glæde sig/ og I skal være bedrøvede/ men eders bedrøvelse skal vorde til glæde.

21. Qvinden/ naar hun føder/ haver hun bedrøvelse/ thi hendes time er kommen; Men naar hun haver født barnet/ kommer hun ikke mere den trængsel ihu for glæden/ fordi et menniske er født til verden.

22. Og I have da vel bedrøvelse; Men jeg vil see eder igien/ og eders hierte skal glæde sig/ og ingen tager eders glæde fra eder.

23. Og paa den samme dag skal I ikke spørge mig ad noget. Sandelig sandelig/ jeg siger eder/ at hvadsomhelst I bede Faderen i mit navn/ skal hand give eder.

24. Hertil have I ikke bedet om noget i mit navn. Beder/ og I skal faae/ at eders glæde kand blive fyldt.

25. Dette haver jeg talet til eder ved ordsprog/ Men der kommer en tiid/ naar jeg skal ikke tale mere med eder ved ordsprog/ men aabenbare forkynde eder om min Fader.

26. Paa den samme dag skal I bede i mit navn/ og jeg siger eder ikke/ at jeg vil bede Faderen for eder.

27. Thi Faderen elsker eder selv/ derfor/ at I have elsket mig/ og troet/ at jeg er udkommen af Gud.

28. Jeg udkom fra Faderen/ og kom til verden/ jeg forlader verden igien/ og kommer til Faderen.

29. Hans disciple sige til hannem: See/ nu taler du aabenbare/ og siger intet ordsprog.

30.

30. Nu vide vi / at du vedst alle ting / og haver ikke behov / at nogen spør dig ad; Af dette tro vi / at du udkom st fra Gud.

31. Jesus svarede dem: Nu tro J.

32. See den time skal komme / og er allerede kommen / at J skal adspredes hver til sit / og forlade mig allene. Og jeg er ikke allene / thi Faderen er med mig.

33. Dette haver jeg talet til eder / at J skal have fred i mig. I verden skal J have trængsel. Men værer trøstige / jeg haver overvundet verden.

17. Capitel.

v. 1. Christus beder / at hans himmelske Fader vil forklare hannem. 17. hellige sine apostler i sandhed 20. Saa og alle / som ved deres prædiken tro paa hannem / at gjøre deelagtig i hans herlighed.

Dette talede Jesus / og opløftede sine øyen til himmelen / og sagde: Fader / timen er kommen / forklar din Søn / at din Søn og skal forklare dig.

2. Ligesom du haver givet hannem magt over alt kiød / at alt det / som du haver givet hannem / dem skal hand give et evigt liv.

3. Men dette er det evige liv / at de kiende dig / den eneste sande Gud / og den du udsendte / Jesum Christum.

4. Jeg haver forklaret dig paa jorden / jeg haver fuldkommet den gierning / som du haver givet mig / at jeg skulde gjøre.

5. Og forklar mig nu / du Fader / hos dig selv med den klarhed / som jeg havde hos dig / før verden var.

6. Jeg aabenbarede dit navn for menniſker / hvilke du haver givet mig af verden; De vare dine / og du haver givet mig dem / og de have bevaret dit ord.

7. Nu vide de / at alt det / som du haver givet mig / er af dig.

8. Thi de ord / som du haver

haver givet mig/haver jeg givet dem/ og de annammede dem/ og kiende sandeligen/ at jeg udkom af dig/ og de troede/ at du haver udsendt mig.

9. Jeg beder for dem/ jeg beder ikke for verden/ men for dem/som du haver givet mig/ thi de ere dine.

10. Og alt det/som mit er/det er dit/ og det/ som dit er/ det er mit/ og jeg er forklaret i dem.

11. Og jeg er ikke mere i verden/ og de ere i verden/ og jeg kommer til dig. Hellige Fader/ bevar dem i dit navn/ hvilke du haver givet mig/ at de blive eet ligesom vi.

12. Den stund jeg var hos dem i verden/ bevarede jeg dem i dit navn; De/ som du haver givet mig/ dem forvarede jeg/ og der blev ingen fortabt af dem/ uden det fortabte barn/ at skriften skulde fuldkommes. Ps. 109/8.

13. Men nu kommer jeg til dig/ og taler dette i verden/ at de skulle have min glæde fyldt i sig.

14. Jeg haver givet dem dit ord/ og verden haver hadet dem/ thi de ere ikke af verden/ ligesom jeg er ikke af verden.

15. Jeg beder ikke/ at du skalt tage dem af verden/ men at du skalt bevare dem fra det onde.

16. De ere ikke af verden/ ligesom jeg er ikke af verden.

17. Hellige dem i din sandhed; Dit ord er sandhed.

18. Ligesom du haver sendt mig til verden/ saa haver og jeg sendt dem til verden.

19. Og jeg helliger mig selv for dem/at de skulle ogsaa være helligede i sandhed.

20. Men jeg beder ikke allene for dem/ men ogsaa for dem/ som formedelst deres ord skulle troe paa mig.

21. At de skulle alle være eet/ ligesom du/Fader/ i mig/ og jeg i dig/ at de og skulle være et i os/at verden kand

kand troe/ at du haver udsendt mig.

22. Og jeg haver givet dem den herlighed/ som du haver givet mig/ at de skulle være eet/ ligesom vi ere eet.

23. Jeg i dem/ og du i mig/ at de skulle være fuldkomne i eet/ og at verden kand kiende/ at du haver udsendt mig/ og elsket dem/ ligesom du haver elsket mig.

24. Fader/ jeg vil/ at de/ som du haver givet mig/ skulle og være hos mig/ hvor som jeg er/ at de skulle see den min herlighed an/ som du haver givet mig/ thi du haver elsket mig/ førend verdens grundvold blev lagt.

25. Retferdige Fader/ verden kiendte dig ogikke/ men jeg kiendte dig/ og disse kiende/ at du haver udsendt mig.

26. Og jeg kundgiorde dem dit navn/ og vil kundgiøre dem det/ at den kierlighed/ som du elsker mig med/ skal være i dem/ og jeg i dem.

18. Capitel.

1. Christi lidelses historie i haven. 12. Hos Hannam og Caiphan. 28. For Pilato. 25. Petri formastelse og fald.

Der Jesus havde dette sagt/ gik hand ud/ med sine disciple over den bæk Kedron/ hvor en urtegaard var/ i hvilken hand gik ind/ og hans disciple.

2. Men og Judas/ som hannem forraadde/ vidste steden; Thi Jesus forsamledes ofte der med sine disciple.

3. Der Judas da havde taget skaren til sig/ og de ypperste præsters og pharisæernes svenne/ kommer hand der hen med blus og lamper og vaaben.

4. Der Jesus vidste alt det hannem skulde overkomme/ gik hand ud/ og sagde til dem: Hvem lede I efter?

5. De svarede hannem: Jesum Nazaræum. Jesus siger til dem: Det er jeg. Men Judas/ som han-

hannem forraadde / stod og hos dem.

6. Der hand da sagde til dem: Det er jeg / vigede de tilbage / og fulde til jorden.

7. Da spurde hand dem atter ad: Hvem lede I efter? Men de sagde: Jesum Nazaræum.

8. Jesus svarede: Jeg sagde eder / at det er jeg / lede I da efter mig / saa lader disse gaae hen.

9. At al den tale skulde fuldkommes / hvilken hand havde sagt: Jeg miste ingen af dem / som du haver givet mig.

Ps: 109. 8.

10. Da havde Simon Petrus et sverd / og drog det ud / og slog den ypperste præstes tienere / og afhug hans høyre øre. Og den tienere hedde Malchus.

11. Da sagde Jesus til Petrum: Stik dit sverd i balgen; Skal jeg ikke drikke den kalk / som min Fader gav mig.

12. Hvorfor skaren / og den øverste høvedsmand / og Jødernes svenne toge Jesum / og bunde hannem.

13. Og førde hannem først til Annam / thi hand var Caiphæ svoger / som var det aars ypperste præst.

14. Men det var Caiphas / som havde givet Jøderne raad / at det var gavnligt / at eet menniske skulde omkomme for folket.

15. Men Simon Petrus / og den anden discipel fulgte Jesum; Men den samme discipel var kiendt med den ypperste præst / og gik ind med Jesu i den ypperste præstes sal.

16. Men Petrus stod uden for hos døren. Da gik den anden discipel / som var kiendt med den ypperste præst / ud / og talede med dørvogterske / og lidde Petrum ind.

17. Da siger pigen / som tog vare paa døren / til Petrum: Mon du og ikke være af dette menniskes

disciple? Hand siger: Jeg er ikke.

18. Men tienere og svennene stode / og havde giordt en kul-ild / thi det var kalt / og varmede sig. Og Petrus stod hos dem / og varmede sig.

19. Da spurde den ypperste præst Jesum om hans disciple / og om hans lærdom.

20. Jesus svarede hannem: Jeg haver talet aabenbare for verden; Jeg haver lært altid i synagogen og i templen / der som Joderne komme tilsammen af alle steder / og jeg haver intet talet i løndom.

21. Hvi spørger du mig der ad? Spør dem der ad / som have hørt / hvad jeg talede til dem; See / de vide / hvad jeg haver sagt.

22. Men som hand det talede / gav een af svenne-ne / som der stod hos / Je-su en kindhest / og sagde: Maat du saa svare den ypperste præst?

23. Jesus svarede hannem: Haver jeg talet ilde / da bevis / at det er ont / men haver jeg talet ret / hvi slaaer du mig?

24. Saa havde Annas da sendt hannem bunden til den ypperste præst Caipham.

25. Men Simon Petrus stod og varmede sig / da sagde de til hannem: Mon du og ikke være af hans disciple? Hand negtede det / og sagde: Jeg er ikke.

26. Een af den ypperste præstes tienere / som var hans frænde / hvis øre Petrus havde afhugget / siger: Saae jeg dig ikke i urtegaarden med hannem?

27. Da negtede Petrus atter / og strax goel hanen.

28. Da førde de Jesum fra Caipha til dom-huset / men det var aarle / og de gik ikke i dom-huset / at de skulde ikke besmittes / men at de maatte æde paaske.

29. Da gik Pilatus ud til dem / og sagde: Hvad klagemaal føre I mod dette

dette menniske?

30. De svarede/og sagde til hannem: Var denne ikke en misdædere/ da havde vi ikke antvordet dig hannem.

31. Da sagde Pilatus til dem: Tager I hannem/ og dømmer hannem efter eders lov. Da sagde Jøderne til hannem: Vi maae ingen aflive.

32. At Jesu tale skulde fuldkommes/hvilken hand sagde/ der hand gaf tilkiende/ med hvilken død hand skulde døe.

33. Da gik Pilatus ind igien i dom-huset/ og kaldede Jesum/ og sagde til hannem: Est du den Jødernes konge?

34. Jesus svarede hannem: Taler du det af dig selv/eller have andre sagt dig det om mig?

35. Pilatus svarede: Mon jeg være en Jøde? Dit folk og de ypperste præster antvordede dig mig/hvad haver du giort?

36. Jesus svarede: Mit rige er ikke af denne verden; Var mit rige af denne verden/da skulle mine svenne stride derfor/ at jeg ikke skulde antvordes Jøderne/ men nu er mit rige ikke her af.

37. Da sagde Pilatus til hannem: Saa est du alligevel en konge? Jesus svarede: Du siger det/ at jeg er en konge. Jeg er dertil født/ og dertil kommen til verden/ at jeg skal vidne med sandheden. Hver den som er af sandheden/ hører min røst.

38. Pilatus siger til hannem: Hvad er sandhed? Og der hand det havde sagt/ gik hand ud til Jøderne igien/ og siger til dem: Jeg finder ingen skyld i hannem.

39. Men I have en sedvane/ at jeg skal give eder een løs om paasken; Ville I da/ at jeg skal give eder den Jødernes konge løs?

40. Da raabte de alle igien/ og sagde: Ikke denne/ men Barrabam; Men Barrabas var en røvere.

19. Capitel.

v. 1. Christi lidelses histories ydermere beskrivelse / for Pilato. 16. Christi korsfæstelse. 30. Død. 33. Hans sides aabnelse og 38. Begravelse.

Da tog Pilatus derfor Jesum / og lod hudstryge hannem.

2. Og stridsmændene flettede en krone af torne / og satte (den) paa hans hoved / og kastede et purpurklæde om hannem /

3. Og sagde: Hil være du den Jødernes konge. Og de gave hannem kindheste.

4. Da gik Pilatus ud igien / og siger til dem: See / jeg leder hannem hid ud til eder / at I skal vide / at jeg finder ingen skyld i hannem.

5. Da gik Jesus hen ud / og bar torne-kronen og purpur-klædet. Og hand siger til dem: Seer det menniske.

6. Der de ypperste præster og svenne da saae hannem / raabte de / og sagde: korsfæst / korsfæst. Pilatus siger til dem: Tager I hannem / og korsfæster / thi jeg finder ingen skyld i hannem.

7. Jøderne svarede hannem: Vi have en lov / og efter den vor lov er hand skyldig at døe / thi hand haver giordt sig selv til Guds Søn.

8. Der Pilatus da havde hørt den tale / frygtede hand sig mere.

9. Og gik ind igien i dom-huset / og siger til Jesum: Hvoden est du? Men Jesus gav hannem ikke svar.

10. Da siger Pilatus til hannem: Taler du ikke med mig? Veedst du ikke / at jeg haver magt til at korsfæste dig / og at jeg haver magt / at give dig løs?

11. Jesus svarede: Du havde ingen magt mod mig / dersom den ikke var given dig oven fra. Derfor / den som antvordede mig dig / haver større synd.

12. Derefter tænkte Pilatus / at lade hannem løs /

løs; Men Jøderne raabte/ og sagde: Dersom du lader denne løs/ est du ikke keyserens ven; Hver den/ som giør sig til konge/ siger keyseren imod.

13. Der Pilatus da havde hørt den tale/ lidde hand Jesum ud/ og satte sig paa domstolen/ paa den sted/ som kaldes steenlagt/ men paa ebraiske Gabbatha.

14. Men det var beredelse til paaske ved den siette time; Og hand siger til Jøderne: See/ eders konge.

15. Men de raabte: Tag bort/ tag bort/ korsfæst hannem. Pilatus siger til dem: Skal jeg korsfæste eders konge? De ypperste præster svarede: Vi have ikke konge/ uden keyseren.

16. Da antvordede hand dem hannem derfor at korsfæstes. Men de toge Jesum/ og førde (hannem) bort.

17. Og hand baar sit kors/ og gik ud til den sted/ som kaldes hovetpandes sted/ hvilken kaldes paa ebraiske Golgatha.

18. Hvor de korsfæstede hannem/ og to andre med hannem/ een paa hver side/ men Jesum midt imellem.

19. Men Pilatus havde og skrevet en titel/ og sat den paa korsset. Men der var skrevet: Jesus Nazaræus/ den Jødernes konge.

20. Denne titel læste da mange af Jøderne/ thi nær staden var den sted/ hvor Jesus var korsfæst/ og det var skrevet paa ebraisk/ grædsk/ latinsk.

21. Da sagde Jødernes ypperste præster til Pilatum: Skriv ikke den Jødernes konge/ men at hand sagde: Jeg er Jødernes konge.

22. Pilatus svarede: Det som jeg haver skrevet/ haver jeg skrevet.

23. Der stridsmændene havde da korsfæst Jesum/ toge de hans klæder/ og giorde fire parter/ hver stridsmand en part/ og

kiortelen; Men kiortelen var uden søm/ bunden fra øverst slet igiennem.

24. Da sagde de til hverandre: Lader os ikke kiere den sønder/ men lodde der om/ hvis den skal være/ paadet skriften skal fuldkommes/ som siger: De delede mine klæder ibiant sig/ og kastede lod paa min kiortel. Dette giorde da stridsmændene. Ps: 22. 19.

25. Men der stode hos Jesu kors/ hans moder/ og hans moders søster/ Maria den Cleophæ/ og Maria Magdalena.

26. Der Jesus da saae sin moder/ og den discipel staae hos/ som hand elskte/ siger hand til sin moder: Qvinde/ see/ det er din søn,

27. Derefter siger hand til discipelen: See/ det er din moder; Og fra den time/ tog den discipel hende til sit.

28. Derefter som Jesus vidste/ at alting var nu fuldkommen/ at skriften skulde fuldkommes/ siger hand: Mig tørster.

29. Der stod da et kar fuldt af ædike. Men de fyldte en svomp med ædike/ og satte den paa en isop/ og holdte det til hans mund.

30. Der Jesus havde da taget ædiken/ sagde hand: Det er fuldkommet/ og hand bøyede hovedet/ og udgav aanden.

31. Hvorfor Jøderne/ at legemerne ikke skulde blive paa korsset paa sabbaten/ efterdi det var beredelse/ thi den samme sabbats-dag var stor/ bade Pilatum/ at deres been maatte brydes og de aftages.

32. Da komme stridsmændene/ og brøde den førstes been/ og den andens/ som vare korsfæste med hannem.

33. Men som de komme til Jesum/ der de saae/ at hand var allerede død/ brøde de ikke hans been.

34. Men een af stridsmændene aabnede hans side med et spyd/ og strax udgik

udgik blod og vand.

35. Og den det haver seet/ haver vidnet/ og det hans vidnesbyrd er sandt/ og den samme veed/ at hand siger sanden/ at I skal troe.

36. Thi dette skeede/ at skriften skulde fuldkommes: Hans been skal ikke sønderbrydes.

Ex. 12. 46.

37. Og atter siger en anden skrift: De skal see/ i hvilken de have stunget.

Zach. 12. 10.

38. Men derefter bad Joseph/ den af Arimathæa/ som var en Jesu discipel/ dog lønligen/ for Jødernes frygt/ Pilatum/ at hand maatte aftage Jesu legeme; Og Pilatus tilstedde det/ da kom hand/ og aftog Jesu legeme.

39. Men og Nicodemus kom/ den som først var kommen til Jesum om natten/ og baar myrrham og aloen sammenblandede ved hundred pund.

40. Da toge de Jesu legeme/ og bunde det i linklæder med dyrebar salve/ som Jøderne pleye at flye liig til grave.

41. Men der var paa den sted/ hvor hand blev korsfæst/ en urtegaard/ og i urtegaarden en ny grav/ i hvilken var endnu ingen lagt.

42. Der lagde de da Jesum for Jødernes beredelses skyld/ efterdi graven var nær.

20. Capitel.

v. 1. Christi opstandelse. 3. Petrus og Johannes gaaer til graven. 11. Christus aabenbarer sig først for Maria Magdalena. 19. Siden for disciplerne. 26. Og derefter for dem udi Thomæ nærværelse.

Paa den første dag i ugen/ kommer Maria Magdalena aarle/ der det var endnu mørkt til graven/ og seer/ at stenen var borttagen af graven.

2. Da løber hun/ og kommer til Simonem Petrum/ og til den anden discipel/ hvilken Jesus elskte/ og siger til dem: De

have borttaget Herren af graven / og vi vide ikke / hvor de lagde hannem.

3. Da gik Petrus og den anden discipel ud / og komme til graven.

4. Men de to løbe tilsammen; Og den anden discipel løb for fastere end Petrus / og kom først til graven.

5. Og som hand kiger derind / seer hand linklæderne lagde / men gik dog ikke ind.

6. Da kommer Simon Petrus / som fuldte hannem / og gik ind i graven / og seer linklæderne ligge.

7. Og svede-dugen / som var paa hans hovet / ikke lagt hos linklæderne / men særdeles sammensvøbt paa et sted.

8. Da gik derfor og den anden discipel ind / som var kommen først til graven / og saae / og troede.

9. Thi de vidste ikke endnu skriften / at det burde hannem at opstaae fra de døde.

10. Da ginge disciplerne hiem igien.

11. Men Maria stod hos graven / og græd uden for / som hun da græd / kigede hun i graven /

12. Og seer to engle sidde i hvide klæder / een hos hovedet / og een hos fødderne / der som Jesu legeme var lagt.

13. Og de sige til hende: Qvinde / hvi græder du? Hun siger til dem: Fordi de have taget min Herre bort / og jeg veed ikke / hvor de haver lagt hannem.

14. Og som hun det havde sagt / vendte hun sig tilbage / og seer Jesum at staae (der) / og vidste ikke / at det var Jesus.

15. Jesus siger til hende: Qvinde / hvi græder du? Hvem leder du efter? Hun meente / det havde været urtegaardsmanden / og siger til hannem: Herre / dersom du haver bagret hannem bort / da sig mig / hvor du haver lagt hannem / og jeg vil tage hannem.

16. Jesus siger til hende:

de: Maria. Da vendte hun sig om / og siger til hannem: Rabbuni / som kaldes Mestere.

17. Jesus siger til hende: Rør ikke ved mig / thi jeg er ikke endnu opfaren til min Fader; Men gak til mine brødre / og sig dem: Jeg far op til min Fader / og eders Fader / og min Gud / og eders Gud.

18. Maria Magdalena kommer og forkynder disciplene / at hun havde seet Herren / og hand havde sagt hende dette.

19. Der det var da silde paa den samme dag / som var den første i ugen / og dørene vare lukte / der som disciplerne vare forsamlede af frygt for Jøderne / kom Jesus / og stod midt iblant dem / og siger til dem: Fred være med eder.

20. Og som hand det sagde / viiste hand dem hænderne / og sin side. Da bleve disciplerne glade / at de saae Herren.

21. Da sagde Jesus atter til dem: Fred være med eder. Ligesom Faderen haver udsendt mig / saa sender og jeg eder.

22. Og der hand det sagde / blæste hand paa dem / og siger til dem: Annammer den hellig Aand.

23. Dersom I forlade nogle deres synder / da ere de dem forladne; Dersom I beholde nogle / da ere de beholdne.

24. Men Thomas / een af de tolv / som kaldes tvilling / var ikke med dem / der Jesus kom.

25. Da sagde de andre disciple til hannem: Vi have seet Herren. Men hand sagde til dem: Uden jeg saaer seet naglegabet / i hans hænder / og stinger min finger i naglegabet / og stinger min haand i hans side / vil jeg ingenlunde troe.

26. Og efter otte dage vare atter hans disciple inde / og Thomas med dem. Jesus kommer / der dørene vare tillukte / og stod

midt iblant dem og sagde: Fred være med eder.

27. Derefter siger hand til Thomam: Rek din finger hid / og see mine hænder / og rek din haand hid / og stik den i min side; Og vær ikke vantroe / men troe.

28. Og Thomas svarede / og sagde til hannem: Min Herre og min Gud.

29. Jesus siger til hannem: Efterdi du haver seet mig / Thoma / haver du troet; Salige ere de / som ikke have seet / og dog troet.

30. Jesus gjorde da og mange andre tegn for sine disciplers aasyn / som ikke ere skrevne i denne bog.

31. Men disse ere skrevne / at I skal troe / at Jesus er den Christus / den Guds Søn / og at I / som troe / skal have livet i hans navn.

21. Capitel.

v. 1. Jesus aabenbares ved Tiberiadis haf. 16. Befaler Petrum at føde sine lam og faar. 18. Siger ham / hvad død hand skulde prise Gud med. 20. Straffer ham for den fremmede forrig / hand havde for Johanne. 24. Johannis vidne om denne sin bog.

Derefter aabenbarede Jesus sig selv atter hos Tiberiadis haf for disciplerne / men hand aabenbarede sig saa.

2. Simon Petrus / og Thomas / som kaldes tvilling / og Nathanael / den af Cana udi Galilæa / og de Zebedæi (sønner) og to andre af hans disciple vare tilsammen.

3. Simon Petrus siger til dem: Jeg gaaer hen at fiske. De sige til hannem: Vi gaae og med dig. Og de ginge ud / og traadde strax ind i skibet / og i den samme nat finge de intet.

4. Men der det var blevet morgen / stod Jesus hos hafs-bredden; Men disciplerne vidste ikke / at det var Jesus.

5. Jesus siger da til dem: Børn lille have I intet at æde? De svarede hannem: Ney.

6. Men

6. Men hand sagde til dem: Kaster garnet til den høyre side af skibet/ og I skal finde/ da kastede de/ og kunde ikke drage det mere/ for fiskenes mangfoldighed.

7. Da siger den discipel/ som Jesus elskte/ til Petrum: Det er Herren. Der Simon Petrus da hørde/ at det var Herren/ bandt hand skiorten sammen/ thi hand var (ellers) nøgen/ og kastede sig selv i havet.

8. Men de andre disciple komme paa skibet/ thi de vare ikke langt fra landet/ men ved to hundrede alne/ og de drøge garnet med fiskene.

9. Som de da traadde ud paa landet/ saae de kul ligge/ og fisk der paa/ og brød.

10. Jesus siger til dem: Tager hid af fiskene/ som I finge nu.

11. Simon Petrus stigede ind/ og drog garnet paa landet/ fuldt af store fiske/ hundrede halvtrediefindstive og tre/ og alligevel de vare saa mange/ sønderrevs dog garnet ikke.

12. Jesus siger til dem: Kommer/ giører maaltid; Men ingen af disciplerne torde spørge hannem ad: Hvo est du? thi de vidste/ at det var Herren.

13. Da kommer Jesus/ og tager brødet/ og giver dem/ og desligest fisken.

14. Det er nu den tredie gang/ at Jesus er aabenbaret sine disciple/ efter hand er opstanden fra døde.

15. Der de havde da giørt maaltid/ siger Jesus til Simonem Petrum: Simon Jona (søn/) elsker du mig mere end disse? Hand siger til hannem: Ja Herre/ du veedst/ at jeg elsker dig. Hand siger til hannem: Fød mine lam.

16. Hand siger atter anden gang til hannem: Simon Jona (søn)/ elsker du mig? Hand siger til hannem: Ja Herre/ du veedst/ at jeg elsker dig.

Hand

Hand siger til hannem: Fød mine faar.

17. Hand siger tredie gang til hannem: Simon Jona (søn)/elsker du mig? Petrus blev bedrøvet/ at hand sagde den tredie gang til hannem: Elsker du mig? Og hand sagde til hannem: Herre/ du veedst alle ting/ du veedst/ at jeg elsker dig. Jesus siger til hannem: Fød mine faar.

18. Sandelig/sandelig/ jeg siger dig: Der du varst yngre/ opbandt du dig selv/ og gik hvort du vilde; Men naar du bliver gammel/ skalt du udrække dine hænder/ og en anden skal opbinde dig/ og føre dig did/ som du ikke vilt.

19. Men det sagde hand at betegne/ med hvad død hand skulde prise Gud. Og der hand det sagde/ siger hand til hannem: Følg mig.

20. Da vendte Petrus sig om/ og saae den discipel følge/ som Jesus elskte/som og laae op til hans bryst i naderen/ og havde sagt: Herre/ hvo er den/ som forraader dig?

21. Der Petrus saae denne/ siger hand til Jesum: Herre/ men hvad skal denne?

22. Jesus siger til hannem: Dersom jeg vil/ at hand skal blive/ indtil jeg kommer/ hvad kommer det dig ved? Følg du mig.

23. Da gik den tale ud under brødrene/ at den discipel døer ikke; Og Jesus sagde ikke til hannem: Hand døer ikke/ men/ om jeg vil/ at hand skal blive/ indtil jeg kommer/ hvad kommer det dig ved?

24. Denne er den discipel/ som vidner om disse ting/ og haver skrevet dette; Og vi vide/ at hans vidnesbyrd er sandt.

25. Men der ere og mange andre ting/ som Jesus haver giort/hvilke/dersom de skulde skrives enhver for sig/ mener jeg/ at ikke end verden selv kunde have rum til de bøgger/ som skulde skrives.

AMEN.

Apo-

Apostlernes Gierninger.

1. Capitel.

v. 1. Lucæ fortale. 4. Den hellig Aands forjættelse. 9. Christus farer til himmels. 26 Matthias udvæles ved lod til apostels-æmbedet.

Den første bog haver jeg giort/ o Theophile/ om alle de ting/ der Jesus begyndte baade at giøre og lære.

2. Indtil den dag hand blev optagen/efterat hand havde givet apostlerne/ hvilke hand havde udvalt/ befalning/ ved den hellig Aand.

3. Hvilke hand og havde viist sig selv levende efter hand havde lidt (sin pine)/ med mange bevisninger/ da hand blev seet af dem i fyrretive dage/ og talede de ting/ (som høre) til Guds rige.

4. Og der hand var forsamlet med dem/ befalede hand dem/ at de skulde ikke vige fra Jerusalem/ men bie efter Faderens forjættelse/ hvilken I have hørt (sagde hand) af mig.

5. Thi Johannes døbte vel med vand/ men I skal døbes med den hellig Aand/ ikke længe efter disse dage.

6. Men de/ som da vare komne tilsammen/ spurde hannem ad/ og sagde: Herre/ vilt du paa denne tiid oprette Israel riget igien?

7. Men hand sagde til dem: Det hører eder ikke til at vide tider eller stunde/ hvilke Faderen haver sat i sin egen magt.

8. Men I skal annamme den hellig Aands kraft/ som skal komme over eder/ og I skal være mine vidne/ baade i Jerusalem/ og i den gandske Judæa og Samaria/ og indtil jordens ende.

9. Og der hand dette havde sagt/ blev hand optagen/som de saae derpaa; Og en sky tog hannem bort fra deres øyen.

10. Og der de stirrede mod

mod himmelen/ der hand foer hen/ og see/ da stode to mænd hos dem i hvide klæder.

11. Hvilke og sagde: I Galilæiske mænd/ hvi staae I/ og see op i himmelen? Denne Jesus/ som er optagen fra eder til himmelen/ skal komme/ ligesaa som I have seet hannem fare til himmelen.

12. Da vendte de om til Jerusalem/ fra det bierg/ som kaldes oliebierg/ hvilket er nær Jerusalem/ en sabbats reise.

13. Og der de komme ind/ stigede de op paa salen/ hvor de bleve/ baade Petrus og Jacobus/ Johannes og Andreas/ Philippus og Thomas/ Bartholomæus og Matthæus/ Jacobus Alphæi (søn) og Simon Zelotes/ og Judas Jacobi.

14. Disse alle vare endregtelige vaagtige i bøn og ydmygelig begierning med qvinderne/ og Maria/ Jesu moder/ og med hans brødre.

15. Og i de dage opstod Petrus midt iblant disciplerne/ og sagde: Men personers skare var der tilsammen ved hundred og tive.

16. I mænd/ brødre/ det burde den skrift at fuldkommes/ hvilken den hellig Aand havde før sagt/ ved Davids mund/ om Juda/ som blev deres ledsagere/ der grebe Jesum.

17. Thi hand var regnet med os/ og havde annammet dette embedes lod.

18. Denne forhvervede da saa en ager af den uretferdigheds løn; Og der hand havde hængt sig/ brast hand midt i to/ og alle hans indvold udveltedes.

19. Og det er kundgiort for alle/ som boe i Jerusalem/ saa at den samme ager kaldes paa deres eget maal/ Hakeldama/ det er/ blods-ager.

20. Thi der staaer skrevet i psalme-bogen: Hans bolig blive øde/ og være ingen/

ingen / som boer derudi: Og en anden skal tage hans biscops-dom.

Ps: 69. 26. Ps: 109. 8.

21. Derfor bør det / at af disse mænd / som have været med os / den gandske tiid / paa hvilken den Herre Jesus gik ind / og gik ud hos os;

22. Da hand havde begyndt fra Johannis dob / indtil den dag / der hand blev optagen fra os; At een af dem (siger jeg) skal vorde et vidne med os om hans opstandelse.

23. Og de stikkede to / Joseph / som kaldedes Barsabas / hvis tilnavn er Justus / og Matthiam.

24. Og bade og sagde: Du Herre / som kiender alles hierter / giv tilkiende / hvilken du haver udvalt af disse to /

25. Til at annamme dette tienestes og apostelsembedes lod / som Judas vigede fra / at gaae bort til sin egen sted.

26. Og de kastede lod imellem dem / og lodden faldt paa Matthiam; Og hand blev samtykt / at være med de elleve apostle.

2. Capitel.

v. 1. Den hellig Aand sendt over apostlerne. 14. Petrus gior en prædiken 22. Om Jesu prophetiske / 23. Præstelige. 24. Og kongelige æmbede / 38. Hvormed lagdes 3000 siele til menigheden.

Og der pinse-festes dagen fuldkommedes / vare de alle samdrægtige tilhobe.

2. Og der skeede hasteligen et lyd af himmelen / som et fremfarendes veldigt vær / og opfyldede det gandske huus / der som de sadde.

3. Og der saaes af dem adskilde tunger / som af ild / og satte sig paa eenhver af dem.

4. Og de bleve alle fulde af den hellig Aand / og begyndte at tale med andre tunger / efterdi Aanden gav dem (saa) ud at tale.

5. Men der vare Jøder boende i Jerusalem / gudfrygti-

frygtige mænd / af alle-haande folk / blant dem / som ere under himmelen.

6. Der denne røst nu var skeed / kom almuen til-sammen / og blev forstyr-red / thi enhver hørde dem tale med sit eget maal.

7. Men de forfærdedes alle storligen / og forundre-de sig / og sagde til hver andre: Ere ikke / see alle disse / som tale / Galilæer?

8. Og hvorledes høre vi dem hver paa vort eget maal / som vi ere fødde udi?

9. Parther og Meder / og Elamiter / og vi som beside Mesopotamiam / item Judæam og Cappa-dociam / Pontum og A-siam.

10. Item Phrygiam og Pamphyliam / Ægyp-ten / og Lybiæ egne / som ere hos Cyrenen / og ud-lændinge af Rom;

11. Jøderne og (Jøder-nes) tilhængere / Creter og Araber; Vi høre dem tale Guds store herlige ting med vore tunger.

12. Men de forfærde-des alle storligen / og tvi-flede / og sagde een til an-den: Hvad vil dette være?

13. Men andre bespot-tede det / og sagde; De ere fulde af sød vin.

14. Da stod Petrus der med de elleve / og op-løftede sin røst / og talede til dem: I Jødiske mænd / og alle I som boe i Jeru-salem / det være eder vitter-ligt / og fatter mine ord med øren.

15. Thi disse ere ikke drukne som I tænke / thi det er den tredie time paa dagen.

16. Men dette er det / som er sagt ved prophe-ten Joel: C. 2. 28.

17. Og det skal skee i de sidste dage / siger Gud / vil jeg udgyde af min Aand over alt kiød; Og eders sønner og eders døt-tre skal spaae / og eders unge karle skal see syner / og eders ældste skal have drømme.

18. Og jeg vil end i de samme dage udgyde af min

min Aand over mine tienere / og over mine tienerinder / og de skal spaae.

19. Og jeg vil give underlige ting oven i himmelen / og tegn neden paa jorden / blod og ild og røg-damp.

20. Solen skal omvendes til mørke / og maanen til blod / førend Herrens store og herlige dag kommer.

21. Og det skal skee / hver den / som paakalder Herrens navn / skal blive salig.

22. I Israelitiske mænd / hører disse ord: Jesum Nazaræum / en mand / som Gud klarligen viiste eder / med kraftige gierninger og underlige ting og tegn / hvilke Gud giorde ved hannem / midt iblant eder / som I og selv vide.

23. Den samme / efter hand var given hen af Guds besluttet raad og forvidende / toge I og korsfæstede ved uretferdige hænder / og toge af dage.

24. Den / som Gud opvakte / der hand havde løst dødsens smerte / eftersom det var umueligt / at hand kunde holdes af den.

25. Thi David siger om hannem: Jeg haver altid seet Herren for mit ansigt; Thi hand er hos min høyre haand / at jeg skal ikke røres. Ps: 16.8.

26. Derfor fryder mit hierte sig / og min tunge glæder sig; Dertil med skal og mit kiød hvile sig i haab.

27. Thi du skalt ikke forlade min siel i helvede / Ikke heller tilstede din hellige / at see raadnelse.

28. Du haver kundgiort mig livsens veye / du skalt opfylde mig af glæde med dit ansigt.

29. I mænd / brødre / jeg maae tale dristeligen til eder / om den patriarke David / at hand baade er død og jordet / og hans grav er hos os indtil denne dag.

30. Eftersom hand var

da

da en prophete/ og vidste/ at Gud havde svoret hannem med en eed / at hand vilde af hans lenders frugt / hvad kiødet er anlangendes / opreise Christum / at sidde paa hans stol.

31. Da saae hand det for / og talede om Christi opstandelse / at hans siel er ikke forladt i helvede/ ey heller hans kiød haver seet raadnelse.

32. Denne Jesum opreiste Gud; Der ere vi alle vidne til.

33. Derfor efter at hand er ophøyet ved Guds høyre haand / og havde anammet den hellig Aands forjættelse af Faderen/ (da) udøste hand dette / som I nu see og høre.

34. Thi David opfoer ikke til himlene; Men hand siger: Herren sagde til min Herre. Set dig hos min høyre haand /

35. Indtil jeg saaer sat dine fiender til dine fødders fod-skammel.

Ps. 110. 1.

36. Saa skal da alt Israels huus vist vide/ at Gud haver giort hannem til en Herre og Christum/ den samme Jesum siger jeg / som I have korsfæst.

37. Men der de det hørde / stak det dem i deres hierte / og de sagde til Petrum og de andre apostle/ I mænd / brødre / hvad skal vi giøre?

38. Men Petrus sagde til dem: Omvender eder / og hver af eder lade sig døbe i Jesu Christi navn/ til syndernes forladelse; Og I skal saae den hellig Aands gave.

39. Thi eder og eders børn er forjættelsen tilsagt/ og alle dem/ som ere langt der fra / hvilke somhelst Gud vor Herre skal kalde der til.

40. Og hand vidnede ogsaa/ og formanede med mange andre ord/ og sagde: Lader eder frelses fra denne vanartige slægt.

41. De som nu gierne annammede hans ord/ bleve døbte; Og der lagdes

des den dag til hen ved tre tusinde siele.

42. Men de vare varagtige i apostlernes lærdom/ og samfunden/ og brods brydelsen/ og bønnerne.

43. Men der kom en frygt paa alle; Og der skeede mange underlige gierninger og tegn ved apostlerne.

44. Og alle de/ som troede/ vare tilsammen/ og havde alle ting felles;

45. Og solde baade deres eyendom og gods/ og delede det ud iblant alle/ eftersom nogen havde behov.

46. Og de vare dagligen varagtige samdrægteligen i templen/ og brøde brød her og der i husene/ og finge mad med synderlig lyst og hiertens enfoldighed.

47. Og lovede Gud/ og havde naade hos alt folket. Men Herren lagde dagligen til menigheden dem som bleve salige.

3. Capitel.

v. 1. Petrus og Johannes helbreder den/ som var halt af moders liv. 8. Som priser Gud i templen. 12. Petrus underviser folket/ at denne underlige gierning var giort ved Jesu navns troe. 17 Raader til omvendelse til Jesum den forjættede prophete.

Men Petrus og Johannes ginge samtligen op i templen ved bønnens time/ (som er) den niende.

2. Og der var en mand/ som var halt af sin moders liv/ hand blev baaren/ hvilken de satte dagligen hos tempels døren/ som kaldtes den skønne/ at tigge almisse af dem/ som indginge i templen.

3. Der hand saae Petrum og Johannem/ at vilde gage ind i templen/ bad hand/ at hand maatte faae en almisse.

4. Da saae Petrus stivt paa hannem med Johanne/ og sagde; See paa os.

5. Men hand agtede paa dem/ og forventede at faae noget af dem.

6. Men Petrus sagde:

de: Sølv og guld haver jeg ikke; Men det, som jeg haver, det giver jeg dig, i Jesu Christi Nazaræi navn, stat op, og gak.

7. Og hand tog hannem ved den høyre haand, og reyste hannem op.

8. Men strax bleve hans been og knogler stærke. Og hand sprang op, og stod og gik, og gik ind med dem i templen, gik og sprang og lovede Gud.

9. Og alt folket saae hannem gaae, og love Gud.

10. Og de kiendte hannem, at hand var den, som havde siddet for templens skonne dør efter almisse; Og de bleve fulde af rædsel og stor forfærdelse over det, som hannem var vederfaret.

11. Men som denne halte, der var nu helbrede, holdt Petrum og Johannem, da løb alt folket sammen til dem i omgangen, som kaldes Salomons, (og vare) forfærdede.

12. Men der Petrus det saae, svarede hand folket: I Israelitiske mænd, hvi forundre I eder paa dette? Eller, hvi see I saa stivt paa os, ligesom vi havde det giort af vor egen magt eller gudfryghed, at denne gaaer?

13. Abrahams og Isaaks og Jakobs Gud, vore fædres Gud haver forklaret sit barn Jesum, hvilken I have henantvordet og negtet hannem for Pilato, der hand dømte at lade hannem løs.

14. Men I negtede den hellige og retfærdige, og bade, at en mordere maatte gives eder.

15. Men den livsens Fyrste sloge I ihiel; Hvilken Gud opreiste fra døde, hvilket vi ere vidne til.

16. Og ved hans navns troe, haver hans navn styrket denne, som I see og kiende, og den troe ved hannem gav hannem denne fuldkomne sundhed for alle eders øyen.

17. Og nu, brødre, jeg veed, at I have giort det af vanvittighed, ligesom

og

og eders øverster.

18. Men Gud haver fuldkommet det saa/ som hand tilforn forkyndede/ ved alle sine propheters mund/ som var/ at hans Christus skulde lide.

19. Derfor omvender eder/ og kommer tilbage igien/at eders synder maae være udslettede/ naar dog vederqvegelsens beleilige tider komme fra Herrens aasyn.

20. Og hand saaer udsendt den/ som er nu prædiket for eder/ Jesum Christum.

21. Hvilken det bør himmelen jo at indtage/ indtil de tider alle ting blive oprettede/ om hvilke Gud haver talet ved alle sine hellige Propheters mund/ af verdens begyndelse.

22. Thi end Moses sagde til fæderne: Herren eders Gud skal opreise eder en prophete/ af eders brødre/ ligesom mig; Den skal I høre efter alt det/ som hand saaer talet til eder. Deut: 18. 18. 19.

23. Men det skal skee/ hver den siel/ som ikke saaer hørt den prophete/ skal udslettes fra folket.

24. Men og alle propheter/ fra Samuel/ og derefter/ saa mange som talede/ de og tilforn forkyndede disse dage.

25. I ere propheternes børn/og pagtens/hvilken Gud giorde med vore fædre/ der hand sagde til Abraham: Og i din sæd skal velsignes alle slegter paa jorden. Gen: 12. 3.

26. Gud/ der hand haver oprakt sit barn Jesum/ haver først sendt eder hannem/ at velsigne eder/ i det hver af eder vender sig fra sin ondskab.

4. Capitel.

v. 1. Petrus og Johannes fængsles. 8. Forsvare deres underlige gierning. 19. Blive ved imod forbud at prædike om Jesu. 23. Apostlerne bede samtligen til Gud/ at tale ordet med frimodighed. 32. Eendræctig kiærlighed og fælles-gods.

Men der de talede til fol-

folket / komme præsterne/ og templens høvedsmænd / og sadducæerne.

2. Som vare ilde tilfreds/ at de lærde folket/ og kundgiorde i Jesu den opstandelse fra døde.

3. Og lagde hænderne paa dem / og satte dem i forvaring til om morgenen; Thi det var nu aften.

4. Men mange af dem/ som hørde ordet / troede; Og tallet paa mændene blev ved fem tusinde.

5. Men det skeede om morgenen / at deres øverste og ældste og skriftkloge bleve forsamlede tilhobe i Jerusalem;

6. Og Annas den ypperste præst og Caiphas og Johannes og Alexander/ og saa mange/ som vare af de ypperste præsters slegt;

7. Og stillede dem for sig / og spurde dem: Af hvad magt eller i hvis navn giorde I dette?

8. Da sagde Petrus / fyldt af den hellig Aand / til dem: I øverste for folket/ og I ældste af Israel/

9. Dersom vi i dag forhøres for denne velgierning mod det skrøbelige menniske / ved hvilken hand er bleven frelst;

10. Da skal det være eder alle og alt det Israelitiske folk vitterligt / at i Jesu Christi Nazaræi navn/ hvilken I have korsfæst / hvilken Gud haver opreist fra døde/ i det/ siger jeg/ staaer denne helbrede her for eders øyen.

11. Hand er den steen/ som er agtet for intet af eder / I bygningsmænd / hvilken er blevet til en hovethiørne-sten.

12. Og saligheden er ikke i nogen anden; Thi der er ikke heller et andet navn under himmelen / som er givet blant menniſter/ ved hvilket det bør os at blive saliggiorde.

13. Men der de saae Petri og Johannis frimodighed an/ og havde forfaret / at de vare ulærde mænd og leg-folk / forundrede de sig/ og kiendte/ at de havde været med Jesu.

14. Men der de saae det

det menniske/ som var blevet helbrede / staae hos dem / havde de intet at sige derimod.

15. Da bøde de dem gaae hen ud af raadet/ og de raadførde sig tilsammen.

16. Og sagde: Hvad ville vi giøre disse mennisker? Thi det tegn/ som er skeet ved dem/ er vitterlig giort for alle dem/ som boe i Jerusalem / og vi kand det ikke negte.

17. Men at det skal ikke komme videre ud iblant folket/ lader os alvorligen true dem/ at de ikke herefter skal tale til noget menniske i dette navn.

18. Og de kaldede dem/ og bøde dem/ at de aldeles ikke skulle lade sig høre / ey heller lære i Jesu navn.

19. Men Petrus og Johannes svarede/ og sagde til dem: Dømmer/ om det er ret for Gud/ at lyde eder mere end Gud.

20. Thi vi kand ikke andet/ end tale det/ som vi have seet og hørt.

21. Men de truede dem fremdeles/ og lode dem gaae / der de ikke funde / hvorledes de skulde straffe dem/ for folkets skyld/ thi de lovede alle Gud for det/ som var skeet.

22. Thi det menniske var mere end fyrretive aar gammel / paa hvilket dette helbreds tegn var skeet.

23. Men der de vare givne løse / komme de til deres/ og forkyndede dem/ hvad de ypperste præster og ældste havde sagt til dem.

24. Men der de det havde hørt / opløftede de sambregteligen deres røst til Gud/ og sagde: Herre/ du est Gud/ som haver giort himmelen og jorden/ og havet/ og alle ting/ som ere udi dem;

25. Som haver sagt ved Davids din tieneres mund: Hvorfor fnysede heduinge / og folk foretog sig forfengelige ting.

26. Jordens konger traadde tilsammen / og fyrsterne forsamlede sig imod Herren og imod hans Chri-

Christum. Ps. 2/ 1.

27. Thi de have i sandhed forsamlet sig imod dit hellige barn Jesum/ hvilken du haver salvet/ baade Herodes og Pontius Pilatus/ med hedninge og Israels folk/

28. At gjøre det/ som din haand og dit raad havde for bestemt/ at skulle skee.

29. Og nu Herre/ see til deres trusel/ og giv dine tienere at tale dit ord med al frimodighed.

30. I det du udrekker din haand/ at sundhed og tegn og underlige gierninger kunde skee/ ved dit hellige barns Jesu navn.

31. Og der de havde bedet/ rørdes stæden/ der som de vare forsamlede/ og de bleve alle fyldte med den hellig Aand/ og talede Guds ord med frimodighed.

32. Men deres mangfoldighed/ som troede/ havde eet hierte og een siel; Og ikke end een sagde noget af sit gods/ at være sit eget/ men alle ting vare dem felles.

33. Og apostlerne gave vidnesbyrd med stor kraft/ om den Herres Jesu opstandelse/ og der var stor naade over dem alle.

34. Thi der var ey heller nogen iblant dem/ som fattedes; Thi saa mange/ som eyede agre eller huus/ dem soldte de/ og bare værdet frem for det/ som var soldt.

35. Og lagde for apostlernes fødder/ men der udgaves hver/ efterdom nogen havde behov.

36. Men Joses/ som kaldedes med det tilnavn af apostlerne/ Barnabas/ det er udlagt/ trøstens søn/ en Levit/ fød i Cypern/ som hand havde en ager/ soldte hand den/ og bar penningene frem/ og lagde dem for apostlernes fødder.

5. Capitel.

v. 1. Ananias og Saphira lyve mod den hellig Aand. 12. Mange underlige gierninger ved Apostlerne. 17. De fanges derfor. 19. Befries

fries ved engelen 26. Føres for raadet. 29. Vidne bestandig om Jesu 34 Gamaliels raad. 40 Apostlerne huddstrygges. 41. Takke Gud for deres lidelser.

Men en mand ved navn Ananias / med Saphira sin hustru / solde sit gods.

2. Og forstak noget af værdet med sin hustrues vidskab / og bar en part frem/ og lagde for apostlernes fødder.

3. Men Petrus sagde: Anania / hvorfor haver Satanas fyldt dit hierte/ at du skulde lyve imod den hellig Aand / og forstinge (noget) af agerens værd?

4. Var den ikke din / der du havde den? Og der den var soldt/ var den ikke endda i din magt? Hvi haver du sat dig den ting for i dit hierte? Du haver ikke løyet for menniskene/ men for Gud.

5. Men der Ananias hørde disse ord/ faldt hand ned / og opgav sin aand; Og der kom en stor frygt over alle/ som det hørde.

6. Men de unge karle stode op/ og lagde hannem bort/ og bare hannem ud/ og begrove hannem.

7. Men det begav sig der efter ved tre timer/ kom hans hustru ind/ og vidste ikke/ hvad skeet var.

8. Men Petrus svarede hende: Sig mig/ om J soldte ageren saa dyre? Me hun sagde: Ja/ saa dyre.

9. Men Petrus sagde til hende: Hvad er det/ at J ere blevne sammenstemmende/ at friste Herrens Aand? See/ deres fødder / som begrove din husbonde / ere for døren/ og de skal udbære dig.

10. Men hun faldt strax ned for hans fødder/ og opgav sin aand; Da komme de unge karle ind/ og funde hende død / og bare hende ud / og begrove (hende) hos hendes mand.

11. Og der kom en stor frygt over den gandske menighed / og over alle/ som dette hørde.

12. Men der skeede

mange tegn og underlige gierninger iblant folket ved apostlernes hænder/ og de vare alle samdrægtelige i Salomons omgang.

13. Men ingen af de andre torde holde sig til dem; Men folket holdt meget af dem.

14. Men der bleve end flere lagde til (menigheden)/ som troede paa Herren/ baade mænds og qvinders mangfoldighed.

15. Saa at de bare de syge ud paa gaderne/ og lagde dem paa senge og baarer/ paadet naar Petrus kom/ og hans skygge kunde overskygge nogle af dem.

16. Der komme og mange af de omliggende stæder til Jerusalem/ og førde de syge/ og forstyrrede af urene aander/ som bleve alle helbredede.

17. Da opstod den ypperste præst/ og alle de/ som vare med hannem/ hvilken er sadducæernes partie/ bleve fulde af nidkierhed.

18. Og lagde deres hænder paa apostlerne/ og kastede dem i et almindeligt fængsel.

19. Men Herrens engel oplod fængsels dørene om natten/ og førde dem ud/ og sagde:

20. Gaaer bort og træder frem/ og taler i templen til folket alle dette livs ord.

21. Men der de havde det hørt/ ginge de aarle i templen/ og lærde. Men der den ypperste præst kom/ og de som vare med hannem/ sammenkaldede de raadet/ og alle Israels børnsældste/ og sendte bort till fængslet at hente dem.

22. Men som svennene komme did/ funde de dem ikke i fængslet/ men komme igien/ og forkyndede/

23. Og sagde: Fængslet funde vi tillukt med al flid/ og vogterne at staae for dørene; Men der vi lode op/ funde vi ingen inde.

24. Men der baade

den

den (ypperste) præst/ og templens høvedsmand/og de (andre) ypperste præster hørde denne tale/ bleve de saare tvivlraadige om dem/ hvad det skulde være.

25. Da kom der en frem/ hand forkyndede dem/ og sagde: See/ de mænd/ som i kastede i fængsel/ staae i templen og lære folket.

26. Da gik høvedsmanden hen med svendene/ og hente dem/ ikke med magt/ thi de frygtede for folket/ at de skulde ikke blive stenede.

27. Men der de havde hent dem/ stillede de dem for raadet; Og den ypperste præst spurde dem ad/

28. Og sagde: Bøde vi eder ikke alvorligen/ at I skulde ikke lære i dette navn? Og see/ I have fyldet Jerusalem med eders lærdom/ og I vil føre dette menniskes blod over os.

29. Men Petrus/ som svarede/ og apostlerne sagde: Mand bør at lyde Gud mere end menniskene.

30. Vore fædres Gud opreiste Jesum/ hvilken I sloge ihiel/ og hængde paa et træ.

31. Denne haver Gud ophøyet til en fyrste og frelsere/ ved sin høyre haand/ at give Israel omvendelse og synders forladelse.

32. Og vi ere hans vidne til disse ting/ men og den hellig Aand/ hvilken Gud haver givet dem/ som hannem lydde.

33. Men der de hørde det/ skaar det dem i hiertet/ og de holdte raad at slaae dem ihiel.

34. Men der opstod en pharisæer i raadet/ ved navn Gamaliel/ en skriftklog/ som var agt af alt folket/ og bød/ at de skulde lade apostlene vige lidet ud/

35. Og sagde til dem: I Israelitiske mænd/ tager eder selv vare med disse menniske/ hvad I skal giøre.

36. Thi for disse dage opstod Theudas / som sagde sig selv at være noget / og der tilhængde hannem et tal mænd / ved fire hundrede / hvilken er thielslagen / og alle de hannem lydde / ere adspridde og blevne til intet.

37. Derefter opstod Judas den Galilæer i beskrivelsens dage / og giorde meget folk affældigt efter sig / hand er og omkommen / og alle de / som lydde hannem / bleve adspridde.

38. Og nu siger jeg eder / holder eder fra disse menniskker / og lader dem være; Thi dersom dette raad eller denne gierning er af menniskene / bliver det forstyrret.

39. Men er det af Gud / kunde I ikke forstyrre det / paadet I skulle ikke befindes / som de / der og vil stride imod Gud.

40. Da adlydde de hannem / og fremkaldede apostlerne / og sloge (dem) / og bøde / at de skulle ikke tale i Jesu navn: Og de lode dem fare.

41. Saa ginge de da glade fra raadets ansigt / at de havde været værdige til / at vanæres for hans navns skyld.

42. Og lode ikke af at lære hver dag / i templen og i husene / og at forkynde om Jesu Christo.

6. Capitel.

v. 3. Syv mænd af brøderne udvælles. 8. Iblant dennem Stephanus fuld af troe og kraft. 12. Hand fængsles. 13. Anklages falskeligen. 15. Hans ansigt skinnede som en engels.

Men i de dage / der disciplerne bleve mange / blev et knur af Grækerne imod Ebræerne / fordi deres enker bleve forsømmede i den daglige tieneste.

2. Men de tolv fremkaldede disciplernes mangfoldighed tilsammen / og sagde: Det befalder os ikke / at vi forlade Guds ord / og tiene til bords.

3. Derfor / brødre / seer efter syv mænd af eder / som

som have et (got) vidnesbyrd/ og ere fulde af den hellig Aand og viisdom/ hvilke vi kunde beſtille til denne brug.

4. Men vi vil blive vaagtige i bøn og ordets tieneſte.

5. Og den tale behaldt den gandſke mangfoldighed vel/ og de udvalde Stephanum/ en mand fuld af troen og den hellig Aand/ og Philippum/ og Prochorum/ og Nicanorem/ og Timonem/ og Parmenam/ og Nicolaum/ Jødernes tilhængere af Antiochia.

6. Hvilke de ſtillede for apoſtler/ og tilbade/ og lagde deres hænder paa dem.

7. Og Guds ord voxte/ og diſciplernes tal blev meget ſtor i Jeruſalem; Der bleve og en ſtor hob af præſterne troen lydige.

8. Men Stephanus/ fuld af troe og kraft/ giorde underlige gierninger/ og ſtore tegn iblant folket.

9. Men nogle opſtode af dem/ ſom vare af den ſynagog/ ſom kaldes Libertiners/ og Cyrenæers/ og Alexandriners/ og deres/ ſom vare af Cilicia og Aſia/ ſom beſpurde ſig med Stephano.

10. Og kunde ikke ſtaae den viisdom og den Aand imod/ ſom hand talede af.

11. Da beſtikkede de hemmelige mænd/ ſom ſagde: Vi hørde hannem tale beſpottelige ord imod Moſen/ og Gud.

12. Og de oprørde folket/ og de ældſte og ſkriftkloge/ og komme over hannem/ og henrykte hannem/ og førde (hannem) for raadet.

13. Og beſtillede falſke vidne/ ſom ſagde: Dette menniſke lader ikke af/ at tale beſpottelige ord imod denne hellige ſted/ og loven.

14. Thi vi hørde hannem ſige/ at Jeſus Nazaræus ſkal forſtyrre denne ſted/ og forvende de ſtik/ ſom Moſes haver givet os.

15. Og de ſaae alle

stivt paa hannem/ som sadde i raadet / og saae hans ansigt som en engels ansigt.

7. Capitel.

v. 2. Stephanus forsvarer sig mod Jøderne ved en udførlig prædiken / sienes derfor. 59. Befaler Jesu sin aand. 60. Beder for sine uvenner.

Men den ypperste præst sagde: Mon det da have sig saa ?

2. Men hand sagde: I mænd / brødre og fædre / hører til : Herlighedsens Gud aabenbaredes vor fader Abraham/ der hand var i Mesopotamia / førend hand boede i Charran /

3. Og sagde til hannem: Gak ud af dit land og fra dit frendskab / og kom til et land / som jeg vil vise dig.

4. Da udgik hand af de Chaldæers land/ og boede i Charran ; Og hand førde hannem derfra / der hans fader var død / hen over i dette land / som I nu boe udi.

5. Og gav hannem ikke arv derudi / ikke end en fods-bred / og havde dog loved hannem/ at hand vilde give hannem det at besidde / og hans sæd efter hannem/ dog hand havde ikke barn.

6. Men Gud havde sagt saa / at hans sæd skulde boe hos andre / udi et fremmet land / og de skulle giøre den til trælle/ og fare ilde dermed i fire hundrede aar.

7. Og det folk / som de skal tiene/ vil jeg domme/ sagde Gud ; Og derefter skal de drage ud/ og dyrke mig paa denne sted.

8. Og hand gav hannem omskærelsens pagt ; Og saa avlede hand Isaak/ og omskaar hannem den ottende dag ; Og Isaak Jakob / og Jakob de tolv patriarcher.

9. Og patriarcherne hadede Joseph / og soldte hannem til Ægypten/ men Gud var med hannem/

10. Og frelste hannem af alle hans trængseler og gav

gav hannem naade og viisdom for Pharao/ konge i Ægypten/ og sette hannem til en fyrste over Ægypten og hans gandske huus.

11. Men der kom hunger over det gandske land Ægypten og Canaan/ og en stor trængsel; Og vore fædre funde ikke mad nok.

12. Men Jakob hørde/ at der var korn i Ægypten/ og hand sendte vore fædre ud første gang.

13. Og anden gang blev Joseph kiendt af sine brødre/ og Josephs slegt blev aabenbaret for Pharao.

14. Men Joseph sendte ud/ og lod hente sin fader Jakob/ og al sin slegt/ fem og halvfierdesindstive siele.

15. Men Jakob drog ned i Ægypten; Og hand døde og vore fædre.

16. Og de ere overførde til Sichem/ og lagde i den grav/ som Abraham kiøbte for penninges værd af Emors børn Sichems.

17. Men der forjættelsens tiid kom/ som Gud havde sveret Abraham/ vorte folket og formerede sig i Ægypten.

18. Indtil en anden konge opstod/ som ikke havde kiendt Joseph.

19. Hand trædskeligen undertrykte vor slegt/ og foer ilde med vore fædre/ at de skulde kaste deres unge børn bort/ at de ikke skulde formeres.

20. Paa den tiid blev Moses født/ og var deyelig for Gud/ som blev opfostret i tre maaneder i sin faders huus.

21. Men der hand var bortkast/ tog Pharaos daatter hannem op/ og fostrede hannem op/ sig selv til en søn.

22. Og Moses blev oplært i al Ægypters viisdom; Og var mægtig i ord og gierninger.

23. Men der hand blev fyrretive aar gammel/ fik hand i sinde/ at besøge sine brødre/ de Israels børn.

24. Og der hand saae en lide uret / beskiermede hand (hannem) / og hevnede hans uret / som var overfalden / og slog Egypteren.

25. Men hand meente / at hans brødre skulde forstaaet / at Gud gav dem saliggiørelse ved hans haand; men de forstode (det) ikke.

26. Men den anden dag blev hand seet af dem / som trættede / og kom dem til at holde fred / og sagde: I mænd / I ere brødre / hvi giøre I hverandre uret?

27. Men den / som giorde (sin) næste uret / støtte hannem fra sig / og sagde: Hvo haver sat dig til en overste og dommere over os?

28. Vilt du og slaae mig ihiel / som du i gaar ihielslog den Egypter?

29. Da flydde Moses for denne tale / og blev en udlending i Madians land / hvor hand avlede to sønner.

30. Og der fyrretive aar vare fuldkomne / blev Herrens engel seet af hannem i Sina biergs ørke / i en torne-buskes gloende lue.

31. Men der Moses det saae / forundrede hand sig paa den syn; Men der hand gik hen at agte derpaa / skeede Herrens røst til hannem:

32. Jeg er dine fæders Gud / Abrahams Gud / og Isaaks Gud / og Jakobs Gud. Da bevede Moses / og torde ikke agte derpaa.

33. Men Herren sagde til hannem: Løs dine skoe af dine fødder; Thi den sted / der som du staaer / er hellig jord.

34. Jeg haver vel seet det onde mit folk lider / som er i Egypten / og jeg haver hørt deres suk / og er nedkommen at udfrie dem / og kom nu hid / jeg vil sende dig til Egypten.

35. Denne Mosen / hvilken de negtede / og sagde: Hvo haver sat dig til en overste og dommere?

re / denne hensendte Gud til at være en øverste og frelsere / ved engelens haand / som blev seet af hannem i torne-busken.

36. Denne udførde dem / der hand havde giordt underlige gierninger og tegn i Ægypti land / og i det røde haf / og i ørken i fyrretive aar.

37. Denne er den Moses / som sagde til de Israels børn: Herren eders Gud skal opreise eder en prophete af eders brødre / som mig / den skal I høre.

38. Denne er den / som var i menigheden udi ørken med engelen / som talede med hannem paa Sina bierg / og (med) vore fædre / som annammede de levende ord / at give os.

39. Hvilken eders fædre vilde ikke være lydige / men stødte (hannem) fra sig / og vendte om i deres hierter til Ægypten.

40. Og sagde til Aaron: Giør os Guder / som kunde gaae for os / thi vi vide ikke / hvad denne Mose / som udførde os af Ægypti land / er skeet.

41. Og de giorde en kalv i de samme dage / og fremførde offer for afguden / og vare lystige i deres hænders gierninger.

42. Men Gud vendte sig / og gav dem hen at tiene Himmelens hær / som skrevet er i propheternes bog: Mon I / (som ere) Israels huus / have ofret mig slagt-offer og (anden) offer i fyrretive aar i ørken? Ez: 20. 35.

43 Og I annammede molochs bolige / og remphans eders Guds stierne / de billeder / som I have giordt / at tilbede dem; Og jeg vil forflytte eder bort paa hin side Babylon.

44. Vidnesbyrdens tabernakel var iblant vore fædre i ørken / som hand havde bestikket / der talede til Mose / at hand skulde giøre det efter den lignelse / som hand havde seet.

45. Hvilket vore fædre annammede / og indførde det med Jesu i landet / som hedningene havde

de inde / hvilke Gud udrev fra vore fædres ansigt/indtil Davids dage.

46. Som fandt naade for Gud / og begierede at finde et tabernakel for Jakobs Gud.

47. Men Salomon bygde hannem et huus.

48. Men den høyeste boer ikke i temple / som ere giorde med hænder/ som propheten siger:

1. Reg. 8. 27.

49. Himmelen er mig en stol / men jorden mine fødders fod-skammel/ hvad for et huus ville I bygge mig/ siger Herren/ eller hvilken er min hvilested? Es. 66. 1. 2.

50. Haver ikke min haand giordt alle disse ting.

51. I haardehalse og omskaarne i hierte og øren / I imodstaae altid den hellig Aand/som eders fædre / (saa) og I.

52. Hvilken af propheterne forfuldte ikke eders fædre? Og de ihielsloge dem/ som for forkyndede den retferdiges til kommelse / hvis forrædere og mordere I ere nu blevne.

53. I som annamme de loven ved englers bestikkelser / og have ikke holdet (den).

54. Men der de dette hørde/ skar det dem i deres hierter / og de bede tænderne tilsammen over hannem.

55. Men som hand var fuld af den hellig Aand/ saae hand fast til himmelen / og saae Guds herlighed / og Jesum / som stod hos Guds høyre haand /

56. Og sagde: See/ jeg seer himlene aabnede/ og den menniskens Søn staae hos Guds høyre haand.

57. Men de raabte med stor røst / og holdte for deres øren / og stormede samdrægteligen ind paa hannem/

58. Og stiøtte hannem ud af staden / og stenede (hannem); Og vidnesbyrdene aflagde deres klæder hos en ung karls fød-

der

der / som kaldtes Saulus.

59. Og de stenede Stephanum / som paakaldede / og sagde: Herre Jesu / annam min aand.

60. Men hand faldt paa knæ / og raabte med stor røst: Herre / tilregn dem ikke denne synd; Og som hand det havde sagt / sov hand hen.

8. Capitel.

v. 1. Saulus forfølger menigheden. 5. Philippus prædiker om Christo i Samaria 10. 18. Simon vil kiøbe den hellig Aands gaver. 26. Kammersvenden af moor-land omvendes. 39. Philippus rykkes bort af Herrens Aand til Azoto.

Men Saulus havde behagelighed med (de andre) i hans død. Men der begyndtes paa den dag en stor forfølgelse over menigheden / som var i Jerusalem; Og de adspriddes alle over Judææ og Samariæ land / uden apostlerne.

2. Men gudfrygtige mænd begrøve Stephanum samtligen / og begrædde hannem storligen.

3. Men Saulus ødelagde menigheden / og gik her og der i husene; Og fremdrog baade mænd og qvinder / og antvordede dem hen i fængsel.

4. De / som vare nu adspridde / ginge omkring / og forkyndede ordet.

5. Men Philippus kom ned til en stad i Samaria / og prædikede Christum for dem.

6. Men folkene gave samdrægteligen agt paa de ting / som sagdes af Philippo / i det de hørde og saae de tegn / som hand giorde.

7. Thi urene aander fore af mange besatte / og raabte med stor røst / men mange verkbrødne og halte bleve giorde helbrede.

8. Og der blev en stor glæde i den samme stad.

9. Men en mand ved navn Simon / havde før brugt troldom i den stad / og forvildet det Samaritanske folk / og sagt sig selv at være stor.

10. Paa

10. Paa hannem gave alle agt / baade liden og stor / og sagde: Denne er den Guds kraft/ den store.

11. Men de gave agt paa hannem / fordi hand havde en lang tiid forvildet dem med troldoms konster.

12. Men der de troede Philippo/ som forkyndede om de ting / som høre til Guds rige/og JesuChristi navn/bleve de døbte/baade mænd og qvinder.

13. Men Simon troede og selv/ og der hand var døbt/ blev hand varagtig hos Philippum; Og som hand saae de tegn/ og store kraftige gierninger/ som skeede / forundrede hand sig storligen.

14. Men der apostlerne/ som vare i Jerusalem/ hørde/ at Samaria havde annammet Guds ord/ udsendte de Petrum og Johannem til dem.

15. Hvilke/ der de komme ned / bade de for dem/ at de maatte faae den hellig Aand.

16. Thi hand var ikke endnu falden paa nogen af dennem / men de vare alleneste døbte i den Herres Jesu navn.

17. Da lagde de hænderne paa dem/ og de finge den hellig Aand.

18. Men der Simon saae / at den hellig Aand blev given ved apostlernes hænders paaleggelse/ bød hand dem penninge/

19. Og sagde: Giv mig og denne magt / at / paa hvilken jeg legger hænderne / hand maae faae den hellig Aand.

20. Men Petrus sagde til hannem: Din penning bliv hos dig til fordervelse/ at du agter/ mand kand bekomme den Guds gave formedelst penninge.

21. Du haver ikke deel eller lod i dette ord / thi dit hierte er ikke ret for Gud. –

22. Omvend dig derfor fra denne din ondskab/ og bed Gud / om dit hiertes tanke maatte forlades dig.

23. Thi jeg seer / at du

est

est betagen med en bitter galde/ og uretferdigheds baand.

24. Men Simon svarede/og sagde:Beder I for mig til Herren/ at intet af det/ som I have sagt/ skal komme over mig.

25. Men der de havde vidnet og talet Herrens ord/ vendte de til Jerusalem/ og prædikede evangelium i mange af de Samaritaners byer.

26. Men Herrens engel talede til Philippum/ og sagde: Stat op/ og gak mod sønden paa den vey/ som gaaer ned fra Jerusalem til Gazam/ den er øde.

27. Og hand stod op/og gik bort; Og see/ en moormand/ en kammersvend Candaces dronning i moorland/ hendes mægtige mand/ hvilken var over al hendes skat/ som var kommen til Jerusalem at tilbede.

28. Og hand drog hiem igien/ og sad paa sin vogn/ og leste den prophete Esaiam.

29. Men Aanden sagde til Philippum: Gak frem/ og holdt dig tet til denne vogn.

30. Men Philippus løb hen til/ og hørde/ at hand leste den prophete Esaiam/ og hand sagde: Forstaaer du og det/ som du les?

31. Men hand sagde: Hvorledes skulde jeg kunde/ uden nogen underviser mig? Og hand bad Philippum stige op/ at sidde hos sig.

32. Men den skriftes inhold/ som hand leste/var denne: Hand er ført/ som et faar/ til at slagte/ og som et lam er tiendes for den det klipper/ saa haver hand ikke opladet sin mund.

Es. 53. 7. sq.

33. I hans forringelse er hans dom optagen/ men hvo skal fortelle hans slegt? Thi hans liv er borttaget af jorden.

34. Men kammersvenden svarede Philippo/ og sagde: Kiere/ om hvem taler propheten dette/ om sig selv/ eller om nogen anden? 35.

35. Men Philippus oplod sin mund / og som hand havde begyndt fra denne skrift / forkyndede hand hannem om Jesu.

36. Men som de droge ad veyen / komme de til noget vand ; Og kammersvenden sagde: See / (der er) vand ; Hvad hindrer mig / at døbes?

37. Men Philippus sagde: Dersom du troer af gandske hiertè / maae det (ikke). Men hand svarede / og sagde: Jeg troer / at den Jesus Christus er den Guds Søn.

38. Og hand bad vognen holde; Og de nedstigede begge i vandet / baade Philippus og kammersvenden ; Og hand døbte hannem.

39. Men der de opstigede af vandet / rykte Herrens Aand Philippum bort / og kammersvenden saae hannem ikke mere / thi hand drog sin vey glad.

40. Men Philippus blev funden i Azoto ; Og hand vandrede der igiennem / og prædikede evangelium i alle steder / indtil hand kom til Cæsaream.

9. Capitel.

v. 1. Saulus drager ud at forfølge de Christne. 4. Bliver under vejs underligen af Christo omvendt. 10. Af Anania døbt. 20. Prædiker Christum i Damasco. 23. Bliver forfuldt derfor. 26. Kommer til disciplerne i Jerusalem. 32. 34. Petrus helbreder den verkbrødne Eneam. 36. 40. Og opvækker Tabitham af døde.

Men Saulus fnysede endnu med trusel og mord imod Herrens disciple / og gik til den yperste præst /

2. Og begierede brev af hannem til Damascum / til synagogerne / paadet dersom hand fandt nogle / som vare af denne lærdom / baade mænd og qvinder / hand skulde føre dem bundne til Jerusalem.

3. Men i det hand reiste / skeede det / at hand kom nær til Damascon / og et lys af himmelen omskinnede hannem hasteligen.

4. Og

4. Og hand faldt paa jorden / og hørde en røst / som sagde til hannem: Saul / Saul / hvi forfølger du mig?

5. Men hand sagde: Hvo est du / Herre? Men Herren sagde: Jeg er Jesus / den du forfølger / det er dig svaart / at stampe mod braadde.

6. Hand sagde baade med bevelse og redsel / Herre / hvad vilt du / at jeg skal giøre? Og Herren (sagde) til hannem: Stat op / og gak ind i staden / og det skal siges dig / hvad dig bør at giøre.

7. Men de mænd / som vandrede med hannem / stode forfærdede / som hørde vel røsten / men saae ingen.

8. Men Saulus reiste sig op af jorden / og der hand lod sine øyen op / saae hand ingen; Men de toge hannem ved haanden / og førde hannem ind i Damascon.

9. Og hand saae ikke tre dage / og aaed ikke / ey heller drak.

10. Men der var en discipel i Damasco / ved navn Ananias / og Herren sagde til hannem i en syn: Anania. Men hand sagde: See (her er) jeg / Herre.

11. Men Herren (sagde) til hannem: Stat op / og gak bort i den gade / som kaldes ret / og spør i Juda huus efter en / ved navn Saulum af Tarsen / thi see / hand beder.

12. Og hand saae i synen en mand ved navn Ananiam / som kom ind og lagde haand paa hannem / at hand skulde see.

13. Men Ananias svarede: Herre / jeg haver hørt af mange om den mand / hvor meget ont hand haver giordt dine hellige i Jerusalem.

14. Og hand haver her magt af de ypperste præster / at binde alle dem / som paakalde dit navn.

15. Men Herren sagde til hannem: Gak bort / thi denne er mig et udvaldt redskab / at bære mit navn for hedninger og konger / og Israels børn.

16. Thi

16. Thi jeg vil vise hannem/ hvor meget hannem bør at lide for mit navns skyld.

17. Men Ananias gik bort/ og kom ind i huset/ og lagde hænderne paa hannem/ og sagde: Saul/ broder/ Herren haver udsendt mig/ der blev seet af dig paa veyen/ der du komst paa/ at du skalt see/ og fyldes med den hellig Aand.

18. Og strax faldt fra hans øyen som skel/ og hand saae i det samme/ og hand stod op/ og blev døbt/

19. Og fik mad/ og blev styrket; Og Saulus var i nogle dage hos disciplerne/ som vare i Damasco.

20. Og strax prædikede hand Christum i synagogerne/ at hand er den Guds Søn.

21. Men de forfærdedes alle storligen som (det) hørde/ og sagde: Er ikke denne den/ som forderved i Jerusalem dem/ som paakaldede det navn/ og er derfor kommen hid/ at hand skal føre dem bundne til de ypperste præster?

22. Men Saulus blev mere kraftig/ og igiendrev Jøderne/ som boede i Damasco/ og beviiste/ at denne er Christus.

23. Men der mange dage vare fuldkomne/ holdte Jøderne raad tilsammen/ at slaae hannem ihiel.

24. Men deres hemmelige raad blev Saulo tilkiendegivet/ og de toge vare paa portene baade dag og nat/ at de kunde ihielslaae hannem.

25. Men disciplene toge hannem om natten/ og finge hannem over muren/ og vunde (hannem) ned i en kurv.

26. Men der Saulus kom til Jerusalem/ forsøgte hand/ at holde sig fast til disciplerne; Og de frygtede alle for hannem/ og troede ikke/ at hand var en discipel.

27. Men Barnabas tog hannem til sig/ og førde hannem til apostlerne/ og hand fortælde dem/ hvorledes hand havde seet Herren

ren paa veyen / og at hand havde talt til hannem / og hvorledes hand havde dristeligen talt i Jesu navn i Damasco.

28. Og hand var hos dem / og gik ind og gik ud i Jerusalem.

29. Og talede aabenbar i den Herres Jesu navn / og bespurde sig med Græker-ne; Men de toge sig for / at slaae hannem ihiel.

30. Men der brødrene merkte det / ledsagede de hannem til Cæsaream / og udsendte hannem til Tarsen.

31. Saa havde da menighederne fred over gandske Judæam og Galilæam / og Samariam / og opbyggedes / og vandrede i Herrens frygt / og bleve fyldte med den hellig Aands trøst.

32. Men det skeede / der Petrus drog allevegne igiennem / at hand kom ogsaa til de hellige / som boede i Lydda.

33. Men der fandt hand en mand / ved navn Æneam / som havde ligget otte aar ved sengen / som var verkbrøden.

34. Og Petrus sagde til hannem: Ænea / Jesus Christus giøre dig helbrede: Stat op / og reed under dig selv; Og strax opstod hand.

35. Og de saae hannem alle / som boede i Lydda og Sarone / og de omvendte sig til Herren.

36. Men der var en discipelinde i Joppe / ved navn Tabitha / som er udlagt / en raa / hun var fuld af gode gierninger og almisser / som hun giorde.

37. Men det begav sig i de samme dage / at hun blev syg / og døde; Da toede de hende / og lagde hende paa salen.

38. Men efterdi Lydda er nær hos Joppen / der disciplerne hørde / at Petrus var der / udsendte de to mænd til hannem / og formanede hannem / at hand vilde ikke tøve / at komme over til dem.

39. Da stod Petrus op / og kom med dem / og der hand

hand kom did / lidde de hannem op paa salen / og alle enker stode omkring hannem / grædde / og viiste hannem de kiortle og klæder / som samme raa giorde / den stund hun var hos dem.

40. Og der Petrus havde drevet alle ud / faldt hand paa knæ / og bad / og vendte sig til legemet / og sagde: Tabitha / stat op. Men hun oplod sine øyen / og der hun saae Petrum / sette hun sig op igien.

41. Men hand gav hende haanden / og opreiste hende; Da kaldede hand ad de hellige og enkerne / og stillede hende levende.

42. Og det blev vitterligt over al Joppen; Og mange troede paa Herren.

43. Og det skede / at hand blev mange dage i Joppe hos Simonem / som bereder leder.

10. Capitel.

v. 1. 2. Høvedsmandens Cornelii omvendelse ved Petrum. 9. 15. Som ved en syn i Joppe undervises om hedningenes kald til Christi rige. 23. 25. Prædiker i Cornelii huus om Christi ærnbede. 47. og døber mange af de troende hedninge / som bekomme synligen den hellig Aand.

Men der var en mand i Cæsarea / ved navn Cornelius / en høvedsmand af den rode / som kaldes den Italianske /

2. (Som var) gudelig og gudfrygtig med sit gandske huus / og hand gav folket megen almisse / og bad altiid til Gud.

3. Hand saae i en syn aabenbarligen / ved den niende time paa dagen / en Guds engel / som kom ind til hannem / og sagde til hannem: Corneli.

4. Men hand saae stivt paa hannem / og blev forfærdet / og sagde: Hvad er det / Herre? Hand sagde til hannem: Dine bønner og dine almisser ere komne op i hukommelse for Gud.

5. Og send nu mænd til Joppen / og lad hente Simonem / hvis tilnavn er Petrus. 6.

6. Hand er til herberge hos en / Simonem / som gior leder til / hvis huus er hos havet; Hand skal sige dig/hvad dig bør at giøre.

7. Men der engelen / som talede til Cornelium / var bortgangen / kaldede hand to af sine husfoenne / og en gudfrygtig krigsmand af dem / som toge vare paa hannem.

8. Og fortalde dem altsammen / og udsendte dem til Joppen.

9. Den anden dag / der disse vare paa veyen / og komne nær til staden / stige de Petrus op paa huset at bede / ved den siette time.

10. Men hand blev meget hungrig / og vilde bide paa noget / men der de vilde til / blev hand undrykt.

11. Og hand saae himmelen aabned / og et kar fare ned til sig / som et stort linklæde / bundet med fire snippe / og nedladet paa jorden.

12. I hvilket vare allehaande jordens firefødte dyr / og vilde dyr / og orme / og himmelens fugle.

13. Og en røst skeede til hannem: Stat op / Petre / slagt og æd.

14. Men Petrus sagde: Ingenlunde / Herre / thi jeg haver aldrig ædet noget almindeligt eller ureent.

15. Og røsten sagde atter anden gang til hannem: De ting / som Gud haver renset / gior du ikke almindelige.

16. Men det skeede tre gange / og karret blev optaget igien til himmelen.

17. Men der Petrus tvivlede ved sig selv / hvad den syn skulde være / som hand havde seet / see / de mænd / som vare udsendte af Cornelio / som havde spurt efter Simonis huus / stode for døren.

18. Og raabte / og spurde om Simon / hvis tilnavn er Petrus / var der til herberge?

19. Men i det Petrus befindede sig over den syn / sagde Aanden til hannem: See / tre mænd lede efter dig.

20. Men stat op / stig ned

ned/ og drag med dem/ og tvivl intet / thi jeg haver udsendt dem.

21. Da stigede Petrus ned til mændene/ som vare sendte til hannem fra Cornelio/ og sagde: See/ jeg er den / der I lede efter; Hvad er sagen/ for hvilken I ere her?

22. Men de sagde: Cornelius/ en høvetsmand/ en retferdig mand / og som frygter Gud / som haver vidnesbyrd af alt Jødernes folk / blev advart af Gud ved en hellig engel / at hand skulde lade hente dig til sit huus / og høre ord af dig.

23. Da kaldede hand dem ind/ og laante dem herberge; Men den anden dag drog Petrus ud med dem/ og nogle af brødrene af Joppen ginge med hannem.

24. Og den anden dag komme de ind i Cæsaræen. Men Cornelius biede efter dem/ og kaldede sin slegt/ og næste venner tilsammen.

25. Men som det skede/ at Petrus gik ind/ mødte Cornelius hannem/ og faldt for (hans) fødder/ og tilbad.

26. Men Petrus reiste hannem op / og sagde: Stat op / jeg er og selv et menniske.

27. Og der hand havde talet med hannem / gik hand ind/ og fandt mange/ som vare komne tilsamen.

28. Og hand sagde til dem: I vide/ at det er en Jødisse mand usømmeligt at holde sig til / eller komme til en fremmed; Og Gud viiste mig / at kalde intet menniske almindeligt eller ureent.

29. Derfor kom jeg og uden gienstigelse / der jeg blev kaldet hid over; Saa spør jeg eder nu ad/ hvorfor I kaldede mig hid over?

30. Og Cornelius sagde: Jeg fastede fra den fierde dag indtil denne time / og ved den niende time bad jeg i mit huus / og see/ en mand stod for mig i et skinnende klæde /

31. Og sagde: Cornelii/

li/ din bøn er bønhørt/ og dine almisser ere betænkte for Gud.

32. Saa send nu til Joppen/ og lad kalde hid over Simonem/ hvis tilnavn er Petrus/ hand er til herberge i Simons huus/ som bereder leder hos havet/ hand skal tale til dig/ naar hand kommer.

33. Da sendte jeg strax til dig/ og du giorde vel/ at du est kommen. Nu ere vi her alle nærværendes for Gud/ at høre alt det/ som dig er befalet af Gud.

34. Men Petrus oplod munden/ og sagde: Jeg befinder i sandhed/ at Gud anseer ikke personer.

35. Men hvo iblant alle folk/ som hannem frygter/ og giør retferdighed/ er hannem behagelig.

36. Efter den tale/ som hand udsendte til Israels børn/ i det hand lod forkynde fred ved Jesum Christum/ hvilken er alles Herre.

37. I vide de ting/ som er skeet over al Judæa/ som begyndtes fra Galilæa/ efter den daab/ som Johannes prædikede.

38. Anlangendes Jesum af Nazareth/ hvorledes Gud salvede hannem med den hellig Aand og kraft/ den som drog omkring og giorde vel/ og helbredede alle/ som vare overfaldne med magt af dievelen/ thi Gud var med hannem.

39. Og vi ere vidne til alt det/ som hand haver giort/ baade i Jødernes land og udi Jerusalem/ hvilken de sloge ihiel/ og hængde paa et træ.

40. Den haver Gud opreist den tredie dag/ og lod hannem blive aabenbaret.

41. Ikke alt folket/ men de vidne/ som vare tilforn beskikkede af Gud/ (som er) os/ vi som aade og drak med hannem/ efter hand var opstanden fra døde.

42. Og hand haver budet os at prædike for folket/ og vidne/ at hand er den bestemte af Gud/ levendes og dødes dommere.

43.

43. Denne give alle profheter vidnesbyrd/at hver den/ som troer paa hannem skal faae syndernes forladelse ved hans navn.

44. Der Petrus endnu talede disse ord/ faldt den hellig Aand paa alle dem/ som hørde ordet.

45. Og de/ som troede af omskærelsen/ saa mange/ som vare komne med Petro/ bleve meget underlige/ at den hellig Aands gave blev og udøst over hedninge.

46. Thi de hørde/ at de talede med tunger/ og høyligen prisede Gud; Da svarede Petrus:

47. Mon nogen kand forbyde vandet/ at disse skulle ikke døbes/ som have annammet den hellig Aand/ ligesom og vi?

48. Og hand befalede dem at døbes i Herrens navn; Da bade de hannem/ at hand skulde blive nogle dage.

11. Capitel.

v. 1. Petrus fortæller sin sag i Joppe/ og hvad der var skeet i Cæsarea. 22. Barnabas sendes ad Antiochiam. 26. Hvor de troende først kaldes Christne. 27. 28. Agabus spaaer en stor hunger.

Og apostlerne og brødrene/ som vare i Judæa/ hørde/ at og hedningene havde annammet Guds ord.

2. Og der Petrus kom op til Jerusalem/ kivede de mod hannem/ som vare af omskærelsen/

3. Og sagde: Du gikst ind til de mænd/ som have forhud/ og aadst med dem.

4. Men Petrus begyndte/ og udlagde dem det eene efter det andet/ og sagde:

5. Jeg var i Joppe stad/ og bad/ og som jeg var undrykt/ saae jeg en syn/ som var et kar/ som foer ned/ som et stort lindklæde/ som blev nedladet af himmelen med fire snippe/ og det kom hen til mig.

6. Der jeg stirrede paa det/ agtede jeg/ og saae jordens firefødte dyr/ og vilde dyr/ og orme/ og himmelens fugle.

7. Men

7. Men jeg hørde en røst / som sagde til mig: Stat op / Petre / slagt og æd.

8. Men jeg sagde: Ingenlunde / Herre / thi aldrig kom noget almindeligt eller ureent i min mund.

9. Men en røst svarede mig anden gang af himmelen: Hvad Gud haver giordt reent / giør du ikke almindeligt.

10. Men dette skeede tre gange / og det blev altsammen draget op til himmelen igien.

11. Og see / i det samme stode tre mænd for huset / i hvilket jeg var / som vare udsendte af Cæsarea til mig.

12. Men Aanden sagde til mig / at jeg skulde gaae med dem / og tvivle intet; Men der komme og disse sex brødre med mig / og vi ginge ind i mandens huus.

13. Og hand kundgiorde os / hvorledes hand havde seet engelen / som stod i hans huus / og sagde til hannem: Send mænd til Joppen / og lad hente Simonem / som haver tilnavn Petrum.

14. Som skal sige ord til dig / formedelst hvilke du skalt blive salig og dit huus.

15. Men i det jeg begyndte at tale / faldt den hellig Aand paa dem / ligesom og paa os i begyndelsen.

16. Men jeg kom Herrens ord ihu / som hand sagde: Johannes døbte vel med vand / men I skal døbes med den hellig Aand.

17. Dersom Gud da haver givet dem lige gave / som og os / der troede paa den Herre Jesum Christum / hvo var jeg / som kunde forhindre Gud?

18. Men der de hørde det / taugde de / og lovede Gud / og sagde: Saa haver Gud og givet hedningene omvendelse til livet?

19. Men de / som da vare adspridde for den trængsel / som skeede for Stepha-

no /

no/ ginge h n indtil Phoenicen og Cypern / og Antiochiam / og talede ordet til ingen/ uden Jøderne allene.

20. Men der vare nogle mænd iblant dem/af Cypern og Cyrenen/som komme til Antiochiam/og talede til Grækerne/og forkyndede den Herre Jesum.

21. Og Herrens haand var med dem / og et stort tal/ som troede/ vendte tilbage til Herren.

22. Da kom denne tale om dem for menighedens øren i Jerusalem ; Og de udsendte Barnabam / at gaae bort indtil Antiochiam.

23. Hvilken/ der hand var kommen did / og saae Guds naade/ glædde hand sig/ og formanede alle / at de med hiertens forset skulde blive ved Herren.

24. Thi hand var en god mand / og fuld af den hellig Aand og troe. Og meget folk blev lagt til Herren.

25. Men Barnabas drog ud til Tarsen/ at opsøge Saulum igien ; Og der hand fandt hannem/ førde hand hannem til Antiochiam.

26. Men det skeede / at de forsamledes der et heelt aar i menigheden / og lærde meget folk / og at disciplene bleve først kaldede Christne i Antiochia.

27. Men i de samme dage komme propheter ned fra Jerusalem til Antiochiam.

28. Men een af dem/ ved navn Agabus/ stod op/ og betegnede ved Aanden en stor hunger / som skulde skee over ganske jorderige/ som og skeede under keyser Claudio.

29. Men hver af disciplerne selv/ efterdi nogen formaatte / besluttede / at sende brødrene (noget) til hielp / som boede udi Judæa.

30. Som de og giorde/ der de skikkede det til de ældste / ved Barnabæ og Sauli haand.

12. Capitel.

v. 1. Herodes ihiel slaaer Ja-

Jacobum. 3. kaster Petrum i fængsel. 9. 10. hvilken engelen underligen udførde. 21. 23. Herodes omkommer jammerligen.

Men ved den samme tiid lagde kong Herodes hænder paa nogle af menigheden / at giøre dem ont.

2. Men hand ihielslog Jacobum / Johannis broder med sverd.

3. Og der hand saae / at det behagede Jøderne / foer hand frem / at gribe og saa Petrum. Men det var de usurede brøds dage.

4. Der hand nu havde grebet hannem / satte hand hannem og i fængsel / og antvordede fire gange fire stridsmænd hannem / at bevare hannem; Og vilde føre hannem frem for folket efter paasken.

5. Saa blev Petrus da forvaret i fængslet; men der skeede inderlig bøn af menigheden for hannem til Gud.

6. Men der Herodes vilde stikke hannem frem / i den samme nat sov Petrus imellem to stridsmænd / bunden med to lenker / og vægterne for døren toge vare paa fængslet.

7. Og see / Herrens engel stod over hannem / og et lys skinnede i kammeret / men hand slog Petrum paa siden / og vagte hannem op / og sagde: Stat strax op; Og lenkerne fulde af haus hænder.

8. Og engelen sagde til hannem: Bind op omkring dig / og bind dine soller til; Men hand giorde saa. Og hand sagde til hannem: Kast din kaabe om dig / og følg mig.

9. Og hand gik ud / og fuldte hannem / og hand vidste ikke / at det var sandt / som skeede ved engelen / men meente / at hand saae en syn.

10. Og de ginge igiennem den første og anden vagt / og komme til den jern port / som mand gaaer til staden / som lodes op af sig selv for dem; Og de ginge ud / og ginge bort en gade langt; Og strax i det

samme skildes engelen fra hannem.

11. Og der Petrus kom til sig selv/sagde hand: Nu veed jeg visseligen/at Herren udsendte sin engel/ og frelste mig af Herodis haand/ og alle Jødernes folkes forventelse.

12. Og som hand besindede det/ kom hand for Mariæ/ Johannis moders huus/som kaldes med tilnavn Marcus/ der som mange vare forsamlede/ og bade.

13. Men som Petrus bankede paa forstuens dør/ kom en pige frem at høre til/ved navn Rode.

14. Og som hun kiendte Petri røst/ lod hun forstuen ikke op for glæde/ men løb ind/og forkyndede dem/ at Petrus stod for forstuen.

15. Da sagde de til hende: Du raser; Men hun stod fast derpaa/ at det var saa. Men de sagde: Det er hans engel.

16. Men Petrus bankede fremdeles paa. Men der de lode op/saae de hannem/ og bleve saare forfærde de.

17. Da vinkede hand ad dem med haanden/ at de skulde tie/ og hand fortelde dem/ hvorledes Herren førde hannem af fængslet/ og sagde: Forkynder Jacob dette og brødrene; Og hand gik ud/ og drog til anden sted.

18. Men der det blev dag/ var der ikke en liden forstyrrelse iblant stridsmændene/hvad Petro var vederfaret.

19. Men der Herodes ledte efter hannem/ og fandt hannem ikke/ og havde ladet forhøre vægterne/ befol hand (dem) at bortføres; Og hand drog af Judæa ned til Cæsaren/ og tøvede der.

20. Men Herodes havde ont i sinde med de Tyrier og Sidonier; Men de komme samdrægteligen til hannem/ og overtalede Blastum/ som var kongens kammer-svend/ og bade om fred/ fordi deres land havde sin næring af kongens land.

21.

21. Men paa en bestemt dag / forde Herodes sig i kongelige klæder / og satte sig paa domstolen / og giorde en tale til dem.

22. Men folket raabte: (Det er) Guds røst / og ikke et menniskes.

23. Og strax slog Herrens engel hannem / fordi hand gav ikke Gud æren / og hand blev opædet af orme / og opgav (sin) aand.

24. Men Guds ord vorte / og formerede sig.

25. Og Barnabas og Saulus vare komne tilbage fra Jerusalem / som havde fuldkommet den tieneste / og havde taget Johannem ogsaa med sig / som kaldedes med tilnavn Marcus.

13. Capitel.

v. 1. Barnabas og Saulus fraskilles at prædike i andre lande. 6. Giore trold-karlen Bar-Jesum blind. 13. 14. Paulus prædiker i Antiochia. 45. Ordet antaammes der ikke. 48. Hvorfore det prædikes hedningene.

Men der vare nogle propheter og lærere i Antiochia udi menigheden / som der var / som vare baade Barnabas / og Simeon / som kaldedes Niger / og Lucius den Cyrenæer / item Manahen / som var opfødt med Herode den fierdings-høvding / og Saulus.

2. Men der de giorde tieneste for Herren / og fastede / sagde den hellig Aand: Fraskiller dog mig baade Barnabam og Saulum til den gierning / som jeg haver kaldet dem til.

3. Da fastede de og bade / og lagde hænderne paa dem / og lode dem gaae.

4. Disse / som de da vare udsendte af den hellig Aand / komme ned til Seleuciam / og seilede derfra til Cypern.

5. Og der de vare i Salamine / forkyndede de Guds ord i Jødernes synagoger / men de hadde ogsaa Johannem til tienere.

6. Og der de droge igiennem øen indtil Paphum / funde de en troldkarl / en falsk prophete / en Jøde / hvis navn var Bar-Jesus.

7. Som var hos den landsherre Sergium Paulum / en forstandig mand; Hand kaldede Barnabam og Saulum til sig / og begierede at høre Guds ord.

8. Men Elimas / troldkarlen / thi hans navn udtydes saa / stod dem imod / og søgte at forvende landsherren fra troen.

9. Men Saulus / som og kaldes Paulus / som var fyldt med den hellig Aand / stirrede paa hannem.

10. Og sagde: O du djevels barn / som er fuld af al list og al skalkhed / al retferdigheds fiende / vil du ikke lade af at forvende Herrens rette veye?

11. Og see nu / Herrens haand erover dig; Du skalt vorde blind / og ikke see solen til nogen tiid. Men strax faldt dumagtighed og mørke paa hannem; Og hand gik omkring / og søgte efter dem / som kunde lede hannem ved haanden.

12. Der landsherren saae det / som var skeet / troede hand / efter hand havde forundret sig saare paa Herrens lærdom.

13. Men der Paulus og de / som vare med hannem / seilede fra Papho / komme de til Pergen i Pamphylia. Da vigede Johannes fra dem / og vendte tilbage til Jerusalem.

14. Men de droge igiennem fra Pergen / og komme til Antiochiam i Pisidia / og ginge ind i synagogen paa sabbats dagen / og satte sig.

15. Men efter lovens og propheters lectie / sendte de øverste af synagogen til dem / og lode sige: I mænd / brødre / have I nogen formanelses tale til folket / da siger frem.

16. Men Paulus stod op / og slog til lyd med haan-

haanden / og sagde: I Israelitiske mænd / og I / som frygte Gud / hører til.

17. Dette folkes Israels Gud udvalde vore fædre / og ophøyede folket / der de boede hos andre i Ægypti land / og førde dem derud med en høy arm.

18. Og ved fyrretive aars tiid fordrog hand deres seder i ørken.

19. Og udslettede syv folk i Canaans land / og loddeelte deres land iblant dem.

20. Og derefter ved fire hundrede og halvtredsindstive aar gav hand (dem) dommere / indtil den prophete Samuel.

21. Og derefter bade de om en konge / og Gud gav dem Saul / Kis søn / en mand af Ben Jamins stamme fyrretive aar.

22. Og der hand havde taget hannem hen / opreiste hand dem David til konge / om hvilken hand og vidnede / og sagde: Jeg haver fundet David / Jesai søn / en mand efter mit hierte / som skal giøre alle mine villier.

23. Af dennes sæd efter forjættelsen opreiste Gud Israel en frelsere Jesum.

24. Der Johannes havde tilforn prædiket omvendelses daab for al Israels folk / strax førend hand traadde i sit ærnbede.

25. Men der Johannes havde fuldkommet (sit) løb / sagde hand: Hvem mene I mig at være? Det er ikke jeg / men see / den kommer efter mig / hvis fødders skoe jeg er ikke værdig til at løse.

26. I mænd / brødre / Abrahams slegtes sønner / og de som frygte Gud iblant eder / eder er denne saliggiørelses ord sendt.

27. Thi de / som boe i Jerusalem / og deres øverste / der de ikke kiendte denne / opfyldte de og prophesternes røste / som blive leste hver sabbat / der de dømte (hannem).

28. Og alligevel de fandt ingen døds sag med hannem / saa bade de dog

Pilatum / at hand maatte ihielslaaes.

29. Men der de havde fuldkommet alle ting / som ere skrevne om hannem / nedtoge de hannem af træet / og lagde (hannem) i en grav.

30. Men Gud opreiste hannem fra døde.

31. Som blev seet mange dage for dem / som vare gangne med hannem op af Galilæa til Jerusalem / hvilke ere hans vidne til folket.

32. Og vi forkynde eder den forjættelse / som var skeed til fædrene / at Gud haver opfyldt den for os / deres børn / i det hand opreiste Jesum.

33. Som og skrevet er i den anden psalme: Du est min Søn / i dag haver jeg født dig. Ps: 2. 7.

34. Men at hand haver opvakt hannem fra døde / som herefter ikke skal komme igien til forkrænkelse / haver hand saa sagt: Jeg vil give eder Davids hellige ting / som ere trofaste. Es: 55. 3.

35. Derfor siger hand og i en anden (psalme): Du skalt ikke tilstede din hellige at see forkrænkelse. Ps: 16. 10.

36. Thi David / der hand havde i sin egen livs tiid tient Guds raad / sov hand hen / og blev henlagt til sine fædre / og saae forkrænkelse.

37. Men den / som Gud opreiste / saae ikke forkrænkelse.

38. Saa være det nu eder vitterligt / I mænd / brødre / at ved denne kundgiøres eder syndernes forladelse.

39. Og af alle de ting / af hvilke I kunde ikke vorde retferdige giorde i Mose lov / i denne retferdiggiøres hver som troer.

40. Seer nu til / at det kommer ikke over eder / som er sagt i propheterne:

41. Seer I foragtere / og forundrer eder / og forsvinder / thi jeg giør en gierning i eders dage / en gierning / hvilken siger jeg I skulle ikke troe / dersom no-

nogen saaer fortellet eder (den). Hab. 1. 5.

42. Men der de ginge af Jødernes synagoge/ bade hedningene/ at de samme ord maatte tales for dem imidlertid i ugen.

43. Men der synagogen var skilt ad/ fuldte mange Jøder og gudfrygtige Jødernes tilhængere efter Paulum og Barnabam/ hvilke der talede til dem/ og bevegede dem/at de skulde blive ved i Guds naade.

44. Men paa den efterkommendes sabbat/ samledes paa det næste den gandske stad/ at høre Guds ord.

45. Men der Jøderne saae folket/ bleve de fulde af had/og sagde imod det/ som blev sagt af Paulo. Ja de imodsagde og bespottede det saare.

46. Men Paulus og Barnabas sagde frit aabenbare: Det var fornøden/ at det Guds ord skulde først tales for eder; Men efter at I forskyde det/ og agte eder selv ikke værdige til det evige liv/ see/ saa vende vi os til hedningene.

47. Thi saa haver Herren befalet os: Jeg haver sat dig til hedningenes lys/ at du skalt være til saliggiørelse indtil jordens ende. Es. 42. 6.

48. Men der hedningene det hørde/ bleve de glade/ og prisede Herrens ord/ og troede saa mange/ som vare forordnede til det evige liv.

49. Men Herrens ord førdes ud over det gandske land.

50. Men Jøderne tilskyndede de gudelige og høveske qvinder/ og de ypperste i staden/ og de opvakte en forfølgelse over Paulum og Barnabam/ og udstøtte dem af deres landemærke.

51. Men de røstede støven af deres fødder over dem/ og komme til Iconion.

52. Og disciplerne bleve fulde af glæde og den hellig Aand.

14. Capitel.

v. 1. 4. Barnabas og Paulus maatte flye fra Jconien til stæderne i Lycaonien. 8. Hvor Paulus helbreder den af moders liv halte mand i Lystris. 11. Hvorpaa folket holdte apostlerne for guder. 14. Hvilket de forhindrede. 19. Jøderne stene Paulum. 20. Hand reiser til Derben / derfra gjennem Lystran / Jconien og Antiochien / hvor hand samtykker de ældste. 24. Derfra igiennem Pisidian til Pamphilian. 26. Og til vands til Antiochien.

Men det skeede i Jconio / at de komme tilsammen iligemaade ind i Jødernes synagog / og talede saa / at en stor mangfoldighed baade af Jøder og Græker troede.

2. Men de vantroe Jøder opvakte / og satte ont i hedningenes sind imod brødrene.

3. Saa tøvede de da en lang tiid / og lærde frimodeligen i Herren / hvilken gav sin naades ord vidnesbyrd / og lod tegn og underlige gierninger skee formedelst deres hænder.

4. Men mængden i staden blev splidagtig / og nogle vare med Jøderne / men nogle med apostlerne.

5. Men som et oplob blev baade af hedninger og Jøder med deres øverster / at overfalde og stene dem.

6. Da der de fornumme det / undflydde de til de stæder i Lycaonia / Lystran og Derben / og til den egn der omkring.

7. Og prædikede der evangelium.

8. Og der var en mand i Lystris / hand maatte sidde / thi hand havde ingen magt i fødderne / og var halt af moders liv / som endnu aldrig havde gaaet.

9. Denne hørde Paulum tale ; Hvilken der hand stirrede paa hannem / og merkte / at hand havde troe til at frelses / sagde med stor røst :

10. Stat ret op paa dine fødder ; Og hand sprang op og gik.

11. Men der folket saae det /

det / som Paulus havde giordt / opløftede de deres røst/og sagde paa Lycaonisk: Guderne ere blevne menniske lige / og komne ned til os.

12. Og de kaldede Barnabam Jovem / og Paulum Mercurium/fordi hand førde ordet.

13. Men Jovis præst/ som var for deres stad/ hentede oxen og krantse for portene / og vilde ofre med folket.

14. Men der apostlerne Barnabas og Paulus hørde det / sønderrevne de deres klæder / og sprunge ud iblant folket/

15. Raabte og sagde: I mænd/hvi giøre I det? Vi ere ogsaa menniskelige vilkor undergivne med eder / som forkynde eder/ at I skulle vende tilbage / fra disse forfængelige ting / til den levende Gud / som haver giordt himmelen og jorden / og havet / og alle ting / som ere i dem.

16. Hvilken i de fremfarne tider haver ladet alle hedninge vandre i deres egne veye.

17. Enddog hand haver ikke ladet sig selv uden vidnesbyrd / der hand giorde os got / og gav os regn og frugtbare tider af himmelen/ i det hand fyldte vore hierter med føde og glæde.

18. Og der de det sagde / kunde de neppeligen stille folket/ at de ikke ofrede til dem.

19. Men der komme Joder af Antiochia og Iconio over dem / og tog e folket med ord / og stenede Paulum / og slæbte (hannem) ud af staden / og meente/ hand havde været død.

20. Men der discipelerne gave sig trindt omkring hannem/stod hand op / og gik ind i staden. Og den anden dag gik hand ud med Barnaba til Derben.

21. Og der de havde prædiket evangelium i den samme stad / og underviist mange af dem / vendte de om igien til Lystran og Iconion og Antiochiam.

22. Og bestyrkede disciplernes siele / og formanede dem / at de skulde blive i troen / og at os bør at indgaae i Guds rige ved megen trængsel.

23. Men der de havde samtykt dem ældste i hver menighed / og havde bedet med faste / befalede de dem Herren / som de havde troet paa.

24. Og droge igiennem Pisidian / og komme til Pamphilian.

25. Og talede ordet i Pergen / og droge ned til Attaliam.

26. Og seilede derfra til Antiochian / hvorfra de vare befalede Guds naade til den gierning / som de havde fuldkommet.

27. Men der de komme did / og havde forsamlet menigheden / forkyndede de / hvor store ting Gud havde giordt med dem / og hvorledes hand havde opladet hedningene troens dør.

28. Men tøvede der ikke en liden tiid hos disciplerne.

15. Capitel.

v. 1. Om de omvendte hedninger skulde omskæres. 10. Svar / at de troende allene ved Jesu Christi naade vorde salige. 22. Hvilket svar dem udi Antiochia skriftlig kundgiores. 36. 39. Paulus og Barnabas efter forternelse om Marco droge fra hverandre.

Og nogle som komme ned af Judæa / lærde brødrene: Dersom I ikke blive omskaarne efter Mosis skik / kand I ikke blive salige.

2. Som der da begyndes et oprør / og Paulus og Barnabas havde ikke en ringe trætte mod dem / skikkede de det saa / at Paulus og Barnabas / og nogle andre af dem / droge op til Jerusalem til apostlerne og de ældste om dette spørsmaal.

3. Der de da vare ledsagede af menigheden / droge de igiennem Phoenicen og Samariam / og fortellede hedningenes omvendelse / og giorde alle brødrene stor glæde.

4. Men

4. Men der de komme til Jerusalem / bleve de undfangne af menigheden og apostlerne og de ældste / og kundgiorde / hvor store ting Gud havde giordt med dem.

5. Men nogle stode op af dem / som ere af de pharisæers partie / som troede / og sagde / at det bør at omskære dem / og befale dem / at holde Mose lov.

6. Men apostlerne / og de ældste komme tilsammen / at grandske om denne handel.

7. Men der de havde længe trættet tilsammen / opstod Petrus / og sagde til dem: I mænd / brødre / I vide / at Gud udvalde mig iblant os længe for denne tiid / at hedningene formedelst min mund skulde høre evangelii ord / og troe.

8. Og Gud / som kiender hierterne / vidnede for dem / i det hand gav dem den hellig Aand / ligesom og os.

9. Og giorde intet forskiel imellem os og dem / i det hand rensede deres hierter ved troen.

10. Hvi friste I da nu Gud / at legge et aag paa disciplernes halse / hvilket hverken vore fædre og ey heller vi kunde bære?

11. Men vi troe at blive salige ved den Herres Jesu Christi naade / udi ligemaade som og de.

12. Men al menigheden taugde stille / og hørde Barnabam og Paulum / som fortellede / hvor store tegn og underlige gierninger Gud havde giordt ved dem iblant hedningene.

13. Men efter at de taugde / svarede Jacobus og sagde: I mænd / brødre / hører mig.

14. Simeon fortellede / hvorledes Gud først søgte at tage et folk af hedningene til sit navn.

15. Og dermed stemme propheternes tale over eet / som skrevet er:

16. Derefter vil jeg komme igien / og jeg vil bygge Davids paulun igien /

igien/ som er nedfaldet/ og det som er nedbrudet af den/ vil jeg bygge igien/ og jeg vil oprette den igien/
Amos. 9. 11. 12.

17. Paadet at de/ som ere igien af menniskene/ skulle udsporge Herren/ og alle hedninge/ over hvilke mit navn er paakaldet/ siger Herren/ som gior alle disse ting.

18. Gud kiender alle sine gierninger af evighed.

19. Derfor dømmer jeg/ at mand skal ikke forstyrre dem/ som omvende sig til Gud af hedningene.

20. Men at mand skriver til dem/ at de holde sig fra afguders urenhed/ og horerie/ og det/ som qvalt er/ og blod.

21. Thi Moses haver dem fra lang tiid i hver stad/ som hannem prædike/ og hand læses hver sabbat i synagogerne.

22. Da syntes det apostlerne og de ældste med al menigheden got/ at udvælge mænd af dem/ og sende til Antiochiam/ med Paulo og Barnaba/ (som er) Judam/ der haver til navn Barsabam/ og Silam/ som vare fornemme mænd iblant brødrene.

23. Og de skrev dette med dem: Apostlerne og de ældste/ og brødrene hilse brødrene af hedningene/ som ere i Antiochia og Syria/ og Cilicia;

24. Efterdi vi have hørt/ at nogle/ som af os ere udgangne/ have forstyrret eder med ord/ og bekymret eders siele/ som sige/ mand skal omskæres/ og holde loven/ hvilke vi det ikke befalede.

25. Syntes os got at være/ der vi vare samdrægtelige tilhobe/ at udvæle mænd/ og sende til eder/ med vore elskelige/ Barnaba og Paulo.

26. Som ere mænd/ der have vovet deres liv for vor Herres Jesu Christi navn.

27. Saa have vi da sendt Judam og Silam/ dem som og forkyndede det samme med ord.

28. Thi det syntes den hellig

hellig Aand og os/ at legge eder ingen mere besværing paa / uden disse nødtørvtige (stykker).

29. At I skal holde eder fra de ting / som ere ofrede til afguder/og blod/ og det qvalde/ og horerie/ fra hvilke dersom I varer eder selv / skulle I giøre vel. Farer vel.

30. Da komme disse/ som vare bortfarne til Antiochiam / og forsamlede den mangfoldighed/og finge dem brevet.

31. Men der de det læste / bleve de glade af den trøst.

32. Men Judas og Silas/de som og vare propheter / trøstede brødrene med megen tale / og bestyrkede dem.

33. Men der de havde tøvet nogen tiid / lode brødrene dem fare med fred til apostlerne.

34. Men det syntes Silæ at blive der.

35. Men Paulus og Barnabas tøvede i Antiochia/ og med mange andre lærde og forkyndede Herrens ord.

36. Men nogle dage derefter sagde Paulus til Barnabam: Lad os dog drage tilbage igien / og besøge vore brødre i hver stad / i hvilke vi have forkyndet Herrens ord/hvorlunde de lide.

37. Da gav Barnabas raad/ at de skulde tage Johannem med / som kaldedes Marcus.

38. Men Paulus agtede det tilbørligt / at de skulde ikke tage den med/ som var viget fra dem i Pamphylia / og kom ikke med dem til gierningen.

39. Saa blev da en heftig forbørnelse/ at de droge fra hverandre / og at Barnabas tog Marcum til sig/ og seilede til Cypern;

40. Men Paulus udvalde Silam / og drog bort / der hand var befalet den naadige Gud af brødrene.

41. Men hand drog igiennem Syriam og Ciliciam / og bestyrkede menighederne.

16. Cap

16. Capitel.

v. 1. 3. Paulus omskærer Timotheum. 14. Omvender Lydiam. 16. Uddriver en spaadoms aand. 19. Fængsles derfor. 23. Hudstryges. 25. Men bliver underligen ved et jordskelv befriet af fængslet. 30. Omvender stokmesteren.

SAmen hand kom til Derben og Lystram; Og see/ der var en discipel/ ved navn Timotheus/ en Jødiske qvindes/ som troede/ hendes søn/ men hans fader var en Græker.

2. Hand havde et got rygte hos brøderne i Lystra og Iconio.

3. Denne vilde Paulus fulde reise med sig; Og hand tog og omskar hannem for Jødernes skyld/ som vare i de steder; Thi alle kiendte hans fader/ at hand var en Græker.

4. Men som de droge igiennem stæderne/ overantvordede de dem de befalninger at holde/ som vare besluttede af apostlerne og de ældste/ som vare i Jerusalem.

5. Da bleve menighederne styrkede i troen/ og bleve overflødige i tallet hver dag.

6. Men der de droge igiennem Phrygiam/ og det land Galatiam/ bleve dem forbudet af den hellig Aand/ at tale ordet i Asia.

7. Der de komme til Mysiam/ forsøgte de at reise igiennem Bithyniam/ og Aanden tilstedde dem det ikke.

8. Men der de droge frem for Mysiam/ komme de ned til Troada.

9. Og en syn blev seet af Paulo om natten; Der stod en mand af Macedonia/ som bad hannem/ og sagde: Kom ned til Macedonien og hielp os.

10. Men der hand havde seet den syn/ søgte vi strax at reise derfra til Macedonien/ efterdi vi kunde samle det deraf/ at Herren havde kaldet os did/ at prædike dem evangelium.

11. Da fore vi ud fra Troade/ og komme vort rette løb til Samothracen/

den

den anden dag til Neapolin/

12. Og derfra til Philippos / hvilken er den første stad i den part i Macedonia / som er besat med Romere; Men vi tøvede nogle dage i denne stad.

13. Og om sabbaters dagen udginge vi uden for staden / ved en flod / hvor mand pleiede at bede / og satte os / og talede til de qvinder / som der komme tilsammen.

14. Og en qvinde ved navn Lydia / en purpurkræmerske / af de Thyatirers stad / som frygtede Gud / hørde til / hvis hierte Herren oplod / at hun gav agt paa det / som blev talt af Paulo.

15. Men der hun og hendes huus var døbt / formanede hun (os) / og sagde: Dersom I agte mig / at jeg troer paa Herren / da kommer ind i mit huus / og bliver (der). Og hun nødde os.

16. Men det skeede / der vi ginge til bøn / at en pige mødte os / som havde en spaadoms aand / som gavnede sine herrer meget / i det hun spaaede.

17. Den samme fuldte Paulum og os efter / raabte og sagde: Disse menniſter ere den høyeste Guds tienere / som forkynde eder saliggiørelsens vey.

18. Dette giorde hun mange dage. Men det giorde Paulo ont / og hand vendte sig om / og sagde til aanden: Jeg byder dig i Jesu Christi navn / at du farer ud af hende: Og den for ud i den samme stund.

19. Men der hendes herrer saae / at deres nyttes haab var ude / toge de Paulum og Silam / droge dem paa torvet for de øverſte.

20. Og førde dem til høvedsmændene / og sagde: Disse menniſker forſtyrre slet vor stad / som ere Jøder.

21. Og forkynde stik / hvilke vi ikke maae annamme / ey heller giøre / efterdi vi ere Romere.

22. Og folket blev samtlig opreist imod dem; Og høveds-

høvedsmændene lode rive klæderne af dem/ og befalede at hudstryge dem.

23. Og der de havde slaget dem mange slag/ kastede de dem i fængsel/ og befalede stokmesteren / at forvare dem flitteligen.

24. Der hand havde faaet denne befaling/ kastede hand dem i det inderste fængsel/ og satte deres fødder med fiid i stokken.

25. Men ved midnat bade Paulus og Silas/ og sunge Gud lof-sange / og fangerne lydde paa dem.

26. Men der blev hasteligen et stort jordskelv / saa at fængselets grundvold vordes. Og i det samme bleve alle dørene opladne/ og alles baand bleve løste.

27. Men i det stokmesteren kom op af søvn / og saae fængselets døre opladne / drog hand et sverd/ og vilde myrdt sig selv / thi hand meente / at fangerne havde været undflydde.

28. Da raabte Paulus med stor røst / og sagde: Giør dig selv intet ont/ thi vi ere her alle.

29. Men hand begierede et lys/ og sprang ind/ og begyndte at beve / og faldt ned for Paulo og Sila.

30. Og lidde dem ud/ og sagde ; Herrer / hvad bør mig at giøre / at jeg kand vorde salig?

31. De sagde: Troe paa den Herre Jesum Christum/ og du skalt vorde salig/ og dit huus.

32. Og de sagde hannem Herrens ord / og alle dem / som vare i hans huus.

33. Og hand tog dem til sig i den samme stund om natten/ og aftoede deres saar ; Og hand blev strax døbt/ og alle hans.

34. Og hand lidde dem i sit huus / og satte et bord for dem ; Og hand var synderlig lystig / med alt sit huus / at hand troede paa Gud.

35. Men der det var bleven dag/ sendte høvedsmændene stads-tienerne/ og sagde : Lad de menniester los.

36. Men stokmesteren for-

forkyndede Paulo disse ord/høvedsmændene sendte hid/at I skulle lades løse; Saa drager nu ud / og gaaer bort med fred.

37. Men Paulus sagde til dem: De have slaget os aabenbarligen / udømte/ vi som dog ere Romerske mænd/ og kast (os) i fængsel / og skulde de nu udvise os hemmeligen? Ikke saa; Men lader dem komme selv/og føre os ud.

38. Men stads-tienerne kundgiorde disse ord for høvedsmændene; Og de befrygtede sig / der de hørde/at de vare Romere;

39. Og komme og formanede dem/og førde dem ud/og bade dem/at de vilde drage af staden.

40. Da ginge de af fængselet/ og ginge hen til Lydiam; Og der de havde seet brødrene/ trøstede de dem/ og droge ud.

17. Capitel.

v. 1. Paulus prædiker i Thessalonica. 5. Der og Jøderne opprørde staden imod ham. 10. Hand sendes ad Beroam. 13. Men som de Thessalonicenser der og opprørde folket / 1c. Drager hand ad Athenas. 22. Der prædiker hand om den ubekiendte Gud.

Men der de reiste igiennem Amphipolim og Apolloniam / komme de til Thessalonicam/ hvor der var en Jødernes synagoge.

2. Da gik Paulus ind til dem / eftersom hand pleiede/og paa tre sabbater talede hand til dem af skrifterne.

3. Oplod (dem det) og lagde dem for / at det burde Christum at lide/ og opstaae fra døde; Og/at denne er den Jesus Christus/ (sagde hand)/ som jeg forkynder eder.

4. Og nogle iblant dem lode sig sige / og holdte sig nær til Paulum og Silam / og en stor mangfoldighed af gudfrygtige Græker / og ikke faa af de ypperste qvinder.

5. Men de vantroe Jøder vare nidkiere / og toge nogle onde mænd til sig af dag.

dagdrivere / og giorde et oploeb / og oprørde staden / og komme for Jasonis huus / og søgte efter / at føre dem for folket.

6. Men der de funde dem ikke / droge de Jasonem / og nogle brødre / for de øverste for staden / og raabte: Disse / som have oprørt jorderige / ere og komne hid.

7. Hvilke Jason haver taget til sig; Og alle disse handle imod keyserens befalninger / og sige en anden at være konge / Jesum.

8. Saa forstyrrede de folket / og de øverste for staden / som det hørde.

9. Og der de havde taget fuld forsikring af Jasone / og de andre / lode de dem løs.

10. Men brødrene forsendte strax om natten / baade Paulum og Silam / til Beroeam; Hvilke der de vare komne did / ginge i Jødernes synagoge.

11. Thi de vare ædlere end de i Thessalonica / hvilke annammede ordet med al redebonhed / og randsagede dagligen i skrifterne / om det havde sig saa.

12. Saa troede nu mange af dem / og af de grækiske høveske qvinder og mænd / ikke faa.

13. Men der Jøderne af Thessalonica forumme / at Guds ord blev og forkyndet af Paulo i Beroea / komme de og did / og oprørde folket.

14. Men da forskikkede brødrene Paulum strax / at hand gik hen mod havet; Men baade Silas og Timotheus blev der tilbage.

15. Men de / som ledsagede Paulum / førde hannem ind til Athenas; Og der de havde faaet befalning til Silam og Timotheum / at de med det snareste skulde komme til hannem / droge de bort.

16. Men som Paulus tøvede efter dem i Athenis / græmmedes hans aand hestig i hannem / der hand saae staden (saa) afgudisk at være.

17. Og talede da / i syna-

nagogen / til Jøderne og de gudfrygtige/ og paa torvet hver dag til dem / som hannem forekomme.

18. Men nogle philosophi/epicuræer og stoiker/ kivedes med hannem; Og nogle sagde: Hvad vil den ordgydere sige? Men nogle: Det synes som hand vilde forkynde fremmede guder / fordi hand forkyndede dem Jesum og opstandelsen.

19. Og de toge hannem / og førde hannem op til dom-steden / og sagde: Kunde vi faae at vide/ hvad denne er for en ny lærdom/som du taler?

20. Thi du fører nogle fremmede ting for vore øren. Saa ville vi gierne vide/hvad det vil være.

21. Men alle Athener/ og de udlændinge fremmede giester / stode ikke efter andet / end at sige/eller høre noget nyt.

22. Da stod Paulus midt paa dom-steden / og sagde: I Atheniske mænd/ jeg seer eder an / saa for meget betagne med vrang troe i alle stykker.

23. Thi der jeg gik omkring og oversaae eders helligdomme/ fandt jeg og et altere / paa hvilket var skrevet: (for) En ukiendt Gud. Den som I nu uvidende dyrke/den forkynder jeg eder.

24. Gud / som haver giordt verden / og alle ting derudi/ hand/ som er himmels og jordes Herre/ boer ikke i temple/ som ere giorde med hænder /

25. Hand tienes og ikke af menniskens hænder/ som den / der haver noget behov / efterdi hand giver alle liv og aand / og alle ting.

26. Og haver giordt/ at alle menniskens slegt boer paa den ganske jordens kreds af eet blod/som haver bestemt forordnede tider/ og deres boligs visse maal.

27. At de skulde søge Herren/ om de dog/ maae skee / kunde føle og finde hannem; Euddog hand er sandelig ikke langt fra een hver af os.

28.

28. Thi i hannem leve vi/og røres og ere vi; Som og nogle poeter hos eder have sagt/ thi vi ere hans slegt.

29. Esterdi vi ere da Guds slegt/ skal vi ikke mene/ at det Guddommelige er ligt ved guld/ eller sølv/ eller stene/ ved et billede efter konst/ og et menniskes optænkelse.

30. Gud dersor/ som haver seet igiennem fingre i vanvittighedsens tiid/ byder nu alle menniske allevegne/at omvende sig;

31. Fordi hand haver sat en dag/ paa hvilken hand vil dømme jorderige med retferdighed/ ved en mand/ hvilken hand haver bestemt/ som holder alle troen for/ efter hand haver opreist hannem fra døde.

32. Men der de hørde dødes opstandelse/ giorde nogle spot deraf/ men nogle sagde: Vi vil atter høre dig om dette.

33. Og saa gik Paulus fra dem.

34. Men nogle mænd hengde fast ved hannem og troede/ iblant hvilke var og Dionysius/ den af raadet/ og en qvinde/ ved navn Damaris/ og andre med dem.

18. Capitel.

v. 1. Paulus prædiker for de Corinther. 5. Arbeider med teltmagerne. 12. Føres for lands-herren Gallion 18. Rager sit hoved i Kenchrea. 18. 19: 22. 23 Vandrer igiennem adskillige stæder/ bro-drene til besyrkelse. 24. Apollo lærer i Ephesо. 26. Læres videre af Aquila og Priscilla.

Men derefter skildtes Paulus fra Athenis/ og kom til Corinthen.

2. Og der hand fandt en Jøde/ ved navn Aqvilam/ som var fød i Ponto/ hvilken var nylig kommen af Italien/ og Priscillam hans hustru/ fordi (keyser) Claudius havde budet alle Jøder at vige af Rom; Da gik hand ind til dem.

3. Og esterdi hand kunde det samme haandverk/ blev hand hos dem og ar-

bei-

beidede / thi de vare teltmagere af deres haandverk.

4. Men hand lærde i synagogen paa hver sabbat / og bevegede baade Jøder og Græker.

5. Men der baade Silas og Timotheus komme af Macedonia / trængdes Paulus af Aanden at vidne for Jøderne / Jesum at være den Christum.

6. Men der de stode imod / og bespottede / røstede hand sine klæder / og sagde til dem: Eders blod være paa eders hovet; Jeg er reen / herefter vil jeg gaae til hedningene.

7. Og hand foer derfra / og kom i huset til en ved navn Justum / som frygtede Gud / hvis huus var næst op til synagogen.

8. Men Crispus den øverste for synagogen troede paa Herren med alt sit huus; Og mange af de Corinther / som hørde til / troede / og bleve døbte.

9. Da sagde Herren til Paulum i en syn om natten: Frygt ikke / men tal / og du skalt ikke tie.

10. Thi jeg er med dig / og ingen skal gribe dig an / at giøre dig ont / thi jeg haver meget folk i denne stad.

11. Og hand sad der et aar og sex maaneder / og lærde Guds ord iblant dem.

12. Men der Gallion var landsherre i Achaja / satte Jøderne sig samdrægteligen op imod Paulum / og førde hannem for domstolen.

13. Og sagde: Denne skynder folket til at dyrke Gud imod loven.

14. Og der Paulus vilde oplade munden / sagde Gallion til Jøderne: Dersom det var noget uskel eller ond skalkhed / I Jøder / da vilde jeg / saa vit som billigt var / unde eder lyd.

15. Men om det er et spørsmaal om en tale og navne / og om den lov / som er iblant eder / da seer selv til / thi jeg vil ikke være dommere derover.

16. Og hand afviiste dem

dem fra domstolen.

17. Men alle de Græker grebe Sosthenen / den øverste for synagogen/ og sloge hannem for domstolen; Og Gallion skøtte det intet.

18. Men der Paulus havde blevet der endnu mange dage/ tog hand afskeed af brødrene / og seilede til Syrien/ og med hannem Priscilla og Aquilas/ der hand havde raget sit hovet i Kenchrea; Thi hand havde giort et løfte.

19. Men hand kom til Ephesum / og forlod dem der; Men hand gik ind i synagogen/ og talede med Jøderne.

20. Men der de bade hannem at blive længer tiid hos dem /

21. Vilde hand ikke samtykke/ men tog afskeed af dem / og sagde: Det bør mig aldeles at holde denne tilkommendes høytiid i Jerusalem; Men siden vil jeg komme til eder igien / om Gud vil. Og hand foer bort fra Ephesо.

22. Og efter at hand var nedkommen til Cæsaream/ og var opgaaet / og havde hilset menigheden / drog hand ned til Antiochiam.

23. Og der hand havde tøvet nogen tiid / reiste hand ud / og vandrede igiennem det Galatiske land og Phrygiam efter hverandre / og bestyrkede alle disciplene.

24. Men da kom der en Jøde til Ephesum / ved navn Apollos / fød i Alexandria / en veltalende mand/ som var mægtig i skrifterne.

25. Denne var mundtlig underviist i Herrens lærdom/ og som hand var brændendes i aanden/ talede hand / og lærde vindskibeligen de ting / som ere om Herren / enddog hand vidste allene Johannis daab.

26. Og denne begyndte at tale frit i synagogen. Men der Aquilas og Priscilla hørde hannem/ toge de hannem til sig/ og lagde hannem Guds vey end vind-

vindskibeligere ud.

27. Men der hand vilde reise til Achajam/da formanede brødrene (hannem) / og skreve til disciplene/ at de skulde annamme hannem; Hvilken/der hand var kommen did/ hialp dem meget/som havde troet ved naaden.

28. Thi hand overvandt Jøderne heftig/ aabenbarligen / og bevitste med skrifterne / Jesum at være den Christum.

19. Capitel.

v. 7. 10. 11. Paulus prædiker og gior underlige gierninger i Epheso 13. Gior besværerne til skamme. 19. De umyttige tinas bøger brændes. 23. Hvorfore Demetrius gior oprør i menigheden.

Men det skeede / der Apollos var i Corintho/at Paulus vandrede der igiennem de øverste parter / og kom til Ephesum / og der hand fandt nogle disciple/

2. Sagde hand til dem: Finge J den hellig Aand/ der J troede? Men de sagde til hannem: Vi have ikke heller hørt/ om der er en hellig Aand.

3. Og hand sagde til dem: Hvorudi bleve J da døbte? Men de sagde: Udi Johannis daab.

4. Men Paulus sagde: Johannes døbte med omvendelses daab / og sagde til folket/ at de skulde troe paa den / som kom efter hannem/ det er/ paa Christum Jesum.

5. Men de/ som det hørde/ bleve døbte i den Herres Jesu navn.

6. Og der Paulus havde lagt hænderne paa dem/ kom den hellig Aand paa dem/ og de talede med tunger/ og propheterede.

7. Men alle de mænd vare ved tolv.

8. Men hand gik ind i synagogen / og prædikede frit aabenbare i tre maaneder/ lærde og raadde til det/ som hør til Guds rige.

9. Og der nogle vare forhærdede og ulydige/ og talede ilde om det levnet / for den mangfoldighed / vige-

vigede hand fra dem / og skilde disciplene fra / og talede dagligen i en (mands) skole / (hedde) Tyrannus.

10. Men dette skeede i to aar / saa at alle / som boede i Asia / hørde den Herres Jesu ord / baade Jøder og Græker.

11. Og Gud giorde ikke gemene gierninger formedelst Pauli hænder.

12. Saa at der blev hent svede-duge og haandklæder fra hans liv til dem / som vare syge / og at sygdomme vigede fra dem / og at de onde aander fore ud af dem.

13. Men nogle af de Jøder / som løbe omkring / og vare besværere / toge sig for at nævne den Herres Jesu navn over dem / som havde de onde aander / og sagde: Vi besvære eder ved Jesum / hvilken Paulus prædiker.

14. Men de vare nogle / Skevæ / en Jødiske ypperste præstes syv sønner / som dette giorde.

15. Men den onde aand svarede / og sagde: Jesum kiender jeg / og Paulum veed jeg / men hvo ere I?

16. Og det menniske / der den onde aand var udi / sprang op paa dem / og fik magt over dem / og blev stærk mod dem / saa at de undflydde / nøgne og saargiorde / af det samme hus.

17. Men dette blev vitterligt for alle dem / som boede i Epheso / baade Jøder og Græker; Og der faldt en frygt over dem alle / og den Herres Jesu navn blev høyligen lovet.

18. Der komme og mange af dem / som havde troet / hvilke bekiendte og forkyndede denne gierning.

19. Men mange som havde brugt unyttige ting / bare bøggerne frem tilhobe / og opbrændte dem aabenbare for alle / og de beregnede deres værd / og befunde halvtredieſindstive tusinde sølv (penninge.)

20. Saa krafteligen vorte Herrens ord / og fik magt.

21.

21. Men der dette var skeet/ satte Paulus sig for i aanden/ at reise igiennem Macedoniam og Achajam/ og at vandre til Jerusalem/ og sagde: Efter at jeg haver været der/ bør det mig og at see Rom.

22. Men hand hensendte to af dem/ som hannem tiente/ Timotheum og Erastum/ til Macedoniam/ selv tøvede hand (nogen) stund i Asia.

23. Men der skeede paa den samme tiid ikke liden forstyrring om denne lærdom.

24. Thi en guldsmed ved navn Demetrius/ gjorde Dianæ sølv-temple/ og skaffede de konstnere ikke liden vinding.

25. Dem samlede hand tilhobe/ og dem/ som arbeidede paa saadanne ting/ og sagde: I mænd/ I vide/ at vi have vor rigdom af denne vinding.

26. Og I see og høre/ at denne Paulus ikke alleneste i Epheso/ men mæsten i gandske Asia/ overtaler og omvender meget folk/ og siger: De ere ikke guder/ som gjøres med hænder.

27. Men det er ikke alleneste fare for/ at den deel/ som os er anrørendes/ skal komme os til haanhed; Men ogsaa at den store gudindes Dianæ tempel skulde holdes for intet/ og at det skulde skee/ at hendes majestat skulde blive borte/ hvilken gandske Asia og jorderige dyrker.

28. Men der de dette hørde/ og vare blevne fulde af hastighed/ raabte de/ og sagde: De Ephesers Diana er stor.

29. Og den gandske stad blev oprørt/ og de stormede samdrægteligen til pladsen/ og grebe tilhobe Gajum og Aristarchum Macedonier/ Pauli selskabs brødre.

30. Men der Paulus vilde gaae frem til folket/ da vilde disciplene ikke tilstede hannem.

31. Men nogle af de øverste i Asia/ som vare hans venner/ sendte til

hannem/ at formane hannem / at hand skulde ikke give sig paa pladsen.

32. Da skreg den eene det/ den anden det/ thi menigheden var oprørt/ og de fleeste vidste ikke/ for hvad sags skyld de vare komne tilsammen.

33. Men de fremdroge Alexandrum af skaren/ der Jøderne fremstøtte hannem. Men Alexander slog til lyd med haanden / og vilde forsvaret sig for folket.

34. Men der de forvnumme / at hand var en Jøde/ skeede en røst af alle/ som raabte hen ved to timer: De Ephesers Diana er stor.

35. Men der cantzleren havde stillet folket/ sagde hand: I mænd i Ephesо/ hvilken er dog det menniske / som ikke veed / at de Ephesers stad er den store gudindes Dianæ / og det himmelfaldet billedes tempels besørgerske?

36. Efterdi da disse ting ere uigiensigelige/ bør det eder at være stille / og intet handle fremfusende.

37. Thi I have ført disse menniskеr hid / som hverken ere kirke-røvere/ ey heller have bespottet eders gudinde.

38 Dersom Demetrius og de konstnere med hannem have tiltale til nogen / da sankes tingmænd / og der ere landsherrer / lader dem beklage hverandre indbyrdes.

39. Men trætte I om andre ting / maae det i en lovlig forsamling forhandles.

40. Thi vi staae og i fare/ at vi maatte beklages for dette opløb / som skeer i dag / og her er dog ingen sag / med hvilken vi kunde aarsage os/ for dette oprør. Og der hand havde dette sagt/ lod hand menigheden gaae.

20. Capitel.

v. 1. Paulus reiser til Macedonien. 7. Prædiker i Troida. 9. Opvækker der Eutychum. 17. Reiser til Miletam. 18. 28. Velsigner de ældste i Ephesо / og formaner

maner dem til flittighed i deres ærnbede.

Der dette bulder stillede/kaldede Paulus disciplene til sig/ og hilsede (dem)/ og gik ud/ at hand vilde reise til Macedoniam.

2. Og der hand drog igiennem de egne/og havde formanet dem med megen tale / kom hand til grækeland.

3. Og tøvede der tre maaneder. Og der Jøderne vilde forrasket hannem/ som hand vilde fare til Syrien / blev hand til finds / at vende tilbage igiennem Macedoniam.

4. Da droge med hannem indtil Asia/ Sopater af Berœa / men af dem/ som vare af Thessalonica/ Aristarchus og Secundus/ og Gajus af Derben/ og Timotheus / men af Asia Tychicus og Trophimus.

5. Disse ginge fore/ og tøvede os i Troade.

6. Men vi udseilede efter de usyrede brøds dage fra Philippen/ og komme til dem til Troadem i fem dage / hvor vi fortøvede syv dage.

7. Men paa den første dag i ugen/ der disciplene vare samlede / at bryde brød / prædikede Paulus for dem / som hand vilde den anden dag reise ud/ og forlængde talen indtil midnat.

8. Og der vare mange lamper paa salen/ hvor de vare forsamlede.

9. Men der sad en ung karl / ved navn Eutychus/ udi et vindue / som var falden i en dyb søvn/der Paulus længe talede/som hand var betagen med søvnen/ faldt hand ned af det tredie loft/ og blev optagen død.

10. Men Paulus gik ned/ og faldt paa hannem/ og omfavnede hannem og sagde: Giører intet bulder; Thi hans siel er i hannem.

11. Saa gik hand op og brød brød/ og beed der paa/ og der hand havde talet længe med dem indtil dagningen / drog hand ud.

12. Men de havde hent drengen levende / og vare ikke lidet trøstede.

13. Men vi / som vare gangne for til skibs / fore til Asson / og vilde der taget Paulum ind / thi hand havde saa befælet / og vilde selv gaae til fods.

14. Men der hand kom til os i Asson / toge vi hannem ind / og komme til Mitylenen.

15. Og der seilede vi fra / og komme anden dagen tvert over fra Chio. Men den anden (dag) derefter / lagde vi til Samon / og der vi havde ligget i Trogilio / komme vi den anden (dag) til Miletum.

16. Thi Paulus havde besluttet / at seile Ephesum forbi / at det skulde ikke skee / at hand skulde tove forlænge i Asia. Thi hand hastede / at være i Jerusalem paa pintse-dagen / om det var hannem mueligt.

17. Men hand sendte fra Miletо til Ephesum / og lod kalde over til sig de ældste af menigheden.

18. Men der de komme til hannem / sagde hand til dem: I vide / hvorledes jeg haver været hos eder den gandske tiid over / fra den første dag / der jeg kom ind i Asiam /

19. Og tient Herren med al ydmyghed / og med megen graad og fristelser / som mig ere vederfarne af Jøderne / der stode efter min fordervelse.

20. Hvorledes jeg haver intet forhuldet af de ting / som vare nyttelige / at jeg ey forkyndede eder det / og lærde eder almindeligen og i huse.

21. Og vidnede baade for Jøder og Græker om omvendelse til Gud / og troen til vor Herre Jesum Christum.

22. Og nu see / jeg som er bunden i aanden / farer til Jerusalem / og veed ikke / hvad mig der skal vederfares.

23. Uden at den hellig Aand vidner i hver stad / og siger / at baand og trængsel bie mig.

24. Men jeg stotter intet

tet der om / holder mit liv og ikke selv dyrebar / paa det jeg kand fuldkomme mit løb med glæde / og den tieneste / som jeg haver annammet af den Herre Jesu / at vidne om den Guds naades evangelio.

25. Og nu see / jeg veed / at J skulle ikke mere see alle mit ansigt / iblant hvilke jeg haver vandret / og prædiket Guds rige.

26. Derfor vidner jeg for eder paa denne dag / at jeg (er) reen af alles blod.

27. Thi jeg forhuldt ikke at forkynde eder al Guds raad.

28. Saa giver agt paa eder selv / og paa den gandske hiord / iblant hvilken den hellig Aand satte eder til bisper / at føde Guds menighed / hvilken hand forhvervede formeldelst sit eget blod.

29. Thi jeg veed det / at der skal indkomme svare ulve iblant eder efter min bortgang / som ikke skulle spare hiorden;

30. Og af eder selv skulle opstaae mænd / og tale forvendte ting / at hendrage disciplene efter sig.

31. Derfor vaager og kommer ihu / at jeg haver ikke afladet i tre aar / nat og dag at paaminde enhver (af eder) med graad.

32. Og nu / brødre / befaler jeg eder Gud og hans naades ord / hvilken er mægtig / at opbygge (eder) / og at give eder arv iblant alle de helligede.

33. Jeg haver ikke begieret nogens sølv eller guld / eller klædebon.

34. Men J vide selv / at disse hænder have tient for min nødtørftighed / og for dem / som ere med mig.

35. Jeg viiste eder alting / at det bør os saa at arbeide / og tage imod de strøbelige / og komme den Herres Jesu ord ihu / at hand haver sagt / saligt er det at give heller / end at tage.

36. Og der hand havde dette sagt / faldt hand paa sine knæ / og bad med dem alle.

37. Men der blev en stor graad af alle; Og de fulde omkring Pauli hals og kyste hannem;

38. Og vare meest bedrøvede for det ord / hand sagde / at de skulde ikke mere see hans ansigt. Men de fuldte hannem til skibet.

21. Capitel.

v. 1. 4. Nogle disciple raade / at Paulus ikke skulde drage op til Jerusalem. 8. Philippi 4. døttre prophetere. 10. Agabus viser ved bæltet / at Paulus skulde bindes i Jerusalem. 13 Hvilket ey kunde bevege ham. 24. Men lader sig der rense i templen. 30. Bliver fangen. 33. Frelses af høvedsmanden Lysias.

Men der det var skeet / at vi havde slidt os fra dem / og vare farne ud / komme vi vor rette kaas til Coum / og den anden dag til Rhodum / og derfra til Patara.

2. Og der vi funde et skib / som for over til Phœnicen / traadde vi derudi / og fore bort.

3. Men der vi finge Cypern i sigte / og havde ladet den ved den venstre haand / seilede vi til Syrien / og komme frem til Tyrum / thi skibet skulde der forlosses.

4. Og der vi funde disciplene / bleve vi der syv dage. Hvilke der sagde Paulo formedelst aanden / at hand skulde ikke drage op til Jerusalem.

5. Men der det begav sig / at vi havde fuldendet de dage / droge vi ud / og vandrede / og de fuldte os ud alle med hustruer og børn indtil uden for staden; Og vi fulde paa knæ paa strand-bredden / og bade.

6. Og der vi havde hilset hverandre / traadde vi i skibet; Men de vendte tilbage igien til deres eget.

7. Men der vi havde fuldkommet seiladsen / komme vi fra Tyro til Ptolemaida / og hilsede brødrene / og bleve een dag hos dem.

8. Anden dagen droge vi ud / vi som vare hos Paul-

Paulum / og komme til Cæsaream; Og ginge ind i Philippi evangelistes huus/ som var af de syv/ og bleve hos hannem.

9. Men denne havde fire døttre / som vare jomfruer og propheterede.

10. Men der vi bleve der flere dage/ kom en prophete ned af Judæa / ved navn Agabus.

11. Og kom til os / og tog Pauli bælte / og bandt hænderne og fødderne / og sagde: Dette siger den hellig Aand/ den mand/ som dette bælte hører til / skulle Jøderne saa binde i Jerusalem / og overantvorde hannem i hedningers hænder.

12. Men der vi det hørde/ bade vi hannem/ og de/ som vare i den sted/ at hand skulde ikke drage op til Jerusalem.

13. Men Paulus svarede: Hvad giøre I/ at I græde/ og plage mit hierte? Thi jeg er rede/ ikke alleneste at bindes / men og at døe i Jerusalem/ for den Herres Jesu navns skyld.

14. Men der hand vilde ikke lade sig overtale/ taugde vi/ og sagde: Skee Herrens villie.

15. Og efter de dage/ der vi vare færdige/ droge vi op til Jerusalem.

16. Da kome og saa med os af de disciple af Cæsarea/ som førde en/ som hedde Mnason af Cypern / en gammel discipel/ hos hvilken vi skulle have herberge.

17. Der vi komme til Jerusalem / annammede brøderne os gierne.

18. Men anden dagen gik Paulus ind med os til Jacobum/ og alle de ældste komme did.

19. Og der hand havde hilset dem / fortelde hand det ene efter det andet / hvad Gud havde giordt iblant hedningene formedelst hans tieneste.

20. Men der de det hørde/ prisede de Herren/ og sagde til hannem: Broder/ du seer/ hvor mange tusinde Jøder der ere / som have taget ved troen/ og de ere alle nidkiere over loven.

21. Men de ere underviiste om dig/ at du lærer alle Jøder/ som ere iblant hedningene/ at falde fra Mose/ og siger/ at de skal ikke omskære børnene/ ey heller vandre her om efter de stik.

22. Hvad er det da? Det bør aldeles almuen at komme tilhobe/ thi de saae at høre/ at du est kommen.

23. Saa gior nu det/ som vi sige dig. Vi have fire mænd/ de have et løfte paa dem selv.

24. Tag dem til dig/ og lad dig rense med dem/ og gior bekostning paa dem/ at de rage hovedet/ og alle skulle vide/ at det er intet/ som de ere underviiste udi om dig/ men at du og selv (saa) vandrer/ og holder loven.

25. Men vi have skrevet om de hedninge/ som have annammet troen/ og besluttet/ at de skulde intet saadant holde/ uden at bevare sig baade fra afguders offer/ og blodet/ og det qvalde/ og horerie.

26. Da tog Paulus mændene til sig/ og lod rense sig anden dagen med dem/ og gik ind i templen/ og gav tilkiende/ at rensels dage skulde fuldkommes/ indtil offeret blev offret for enhver af dem.

27. Men der de syv dage skulde fuldendes/ saae de Jøder af Asia hannem i templen/ og opreiste alt folket/ og lagde hænderne paa hannem.

28. Og skrege: I Israelitiske mænd/ hielper/ dette er det menniske/ som lærer alle allevegne imod folket/ og loven/ og denne sted; Og dertil med haver hand og indført Græker i templen/ og giordt denne hellige sted almindelig.

29. Thi de havde tilforn seet Trophimum den Epheser i staden med hannem/ den samme mente de/ at Paulus havde indført i templen.

30. Og den gandske stad blev oprørt/ og der blev et tilløb af folk; Og de grebe Paulum/ og droge hannem

nem ud af templen ; Og strax bleve dørene tillukte.

31. Men der de søgte efter at ihielslaae hannem/ kom rygtet for den øverste høvedsmand for roden/ hvorledes gandske Jerusalem var oprørt.

32. Hand tog strax strids-folk og høvedsmænd over hundrede til sig / og løb ind paa dem. Men der de saae høvedsmanden og strids-folket/ lode de af at slaae Paulum.

33. Men der høvedsmanden kom nær til / tog hand hannem / og befol hannem at bindes med to lenker; Og hand spurde/ hvo hand var / og hvad hand havde giordt?

34. Da raabte den eene det / den anden det iblant folket; Og der hand kunde intet vist forfare for bulder / befol hand / at hand skulde føres til befæstningen.

35. Men der hand kom til trappen / skeede det / at hand maatte bæres af strids-folket for folkenes vold.

36. Thi der fuldte meget folk efter / og raabte: Bort med hannem.

37. Og der Paulus skulde indføres i befæstningen/ siger hand til høvedsmanden : Maae jeg tale noget med dig? Men hand sagde: Kanstu græksk?

38. Mon du ikke være den ægyptier / som for disse dage oprørde / og udførde de fire tusinde skielmeske mænd i orken?

39. Men Paulus sagde: Jeg er en Jødeske mand af Tarsen / en borgere af den navnkundige stad i Cilicia. Men jeg beder dig / tilsted mig at tale til folket.

40. Men der hand havde tilsted hannem / stod Paulus paa trapperne/ og slog til lyd med haanden for folket. Men der det var blevet meget stille / talede hand til (dem) paa ebraiske sprog/ og sagde.

22. Capitel.

v. 3. Paulus taler om sin

fødsel/ optugtelse og irrighed. 6. Om sin omvendelse og kald. 16. Daab. 17 Aaben baring. 22. Jøderne vilde stene ham. 24. Men høvedsmanden vilde lade ham hudstrygge. 25. Paulus derimod beraaber sig paa sin romerske borgerret.

I mænd/ brødre og fædre/ hører nu min undskyldning til eder.

2. Men der de hørde/at hand talede til dem paa ebraiske sprog/ gave de end mere lyd. Og hand sagde:

3. Jeg er en Jødiske mand/ født i Tarsen udi Cilicia/ men opfød i denne stad hos Gamaliels fødder/ og oplært efter vor fæderne-lovs strænghed/ og var nidkier for Gud/ ligesom I alle ere i dag.

4. Og jeg forfulgte denne lærdom indtil døden/ bandt og antvordede hen i fængsle/ baade mænd og qvinder.

5. Saasom og den ypperste præst maa vidne med mig/ og de ældstes gandske raad/ af hvilke jeg tog og brev til brødrene/ og reiste til Damascon/ at jeg vilde og føre dem/ som der vare/ bundne til Jerusalem/ at de skulde blive straffede/

6. Men det skeede mig/ som jeg reiste/ og kom nær til Damascon/ om middagen/ at et stort lys af himmelen hasteligen skinnede om mig:

7. Og jeg faldt til jorden/ og hørde en røst/ som sagde til mig: Saul/Saul/ hvi forfølger du mig?

8. Men jeg svarede: Hvo est du/ Herre? Og hand sagde til mig: Jeg er Jesus den Nazaræus/ som du forfølger.

9. Men de/ som vare med mig/ saae vel lyset/ og bleve forfærdede; Men hørde ikke hans røst/ som talede til mig.

10. Men jeg sagde: Herre/ hvad skal jeg giøre? Men Herren sagde til mig: Stat op/ og reis til Damascon; Og der skal siges dig om alle de ting/ som dig er forordnet at giøre.

11. Men der jeg ikke saae

saae for det lyses herlighed/ blev jeg leed ved haanden af dem/ som vare med mig / og kom til Damascon.

12. Men der var en/ Ananias / en gudfrygtig mand efter loven / som havde vidnesbyrd af alle Jøder/som (der) boede.

13. Hand kom til mig/ ogstiod over (mig)/ og sagde til mig: Saul/ broder/ se op; Og jeg saae op paa hannem i samme time.

14. Men hand sagde: Vore fædres Gud haver bestikket dig / at du skulde kiende hans villie / og see den retferdige / og høre en røst af hans mund.

15. Thi du skalt være hannem et vidne til alle folk om de ting / som du haver seet og hørt.

16. Og nu hvad bier du efter? Stat op/ og bliv døbt/ og aftve dine synder/ efter at du haver paakaldet Herrens navn.

17. Og det skeede mig/ der jeg kom tilbage til Jerusalem/og bad i templen/ at jeg blev undrykt/

18. Og saae hannem/ som sagde til mig: Skynd dig/og gak hasteligen ud af Jerusalem; Thi de skulle ikke annamme dit vidnesbyrd om mig.

19. Og jeg sagde: Herre/de vide selv/ at jeg satte i fængsel/ og slog dem / som troede paa dig / over synagogerne.

20. Og der Stephani dit vidnes blod blev udøst/ stod jeg og selv derhos / og havde behagelighed i hans død / og forvarede deres klæder/ som ihielsloge hannem.

21. Og hand sagde til mig: Reis hen; Thi jeg vil udsende dig langt bort til hedningene.

22. Men de hørde hannem indtil denne tale. Og de opløftede deres røst/ og sagde: Tag saadan een bort af jorden; Thi det er ikke sømmeligt / at hand skal leve.

23. Men der de skrege og kastede deres klæder fra sig/og kastede støv i luften;

24. Da befol høvedsman-

manden hannem at føres i befæstningen / og sagde / at mand skulde ved hudstrygelse forhøre hannem / at hand kunde faae at vide / for hvad sag de saa raabte paa hannem.

25. Men der hand havde strakt hannem med liner / sagde Paulus til høvedsmanden over hundrede / som (der) stod: Maae I hudstryge en Romersk mand / og end udømt?

26. Men der høvedsmanden over hundrede det hørde / gik hand til den øverste høvedsmand / og forkyndede hannem / og sagde: See til / hvad du gior; Thi denne mand er en Romere.

27. Men den øverste høvedsmand kom frem / og sagde til hannem: Sig mig / est du en Romere? Da sagde hand: Ja.

28. Og den øverste høvedsmand svarede: Jeg haver kiøbt denne borgerret for en stor sum. Men Paulus sagde: Men jeg er og fød (en Romere).

29. Da ginge de strax fra hannem / som skulde forhørt hannem. Og den øverste høvedsmand befrygtede sig / der hand fornam / at hand var en Romere / og at hand havde bundet hannem.

30. Men anden dagen vilde hand vist vide / hvorfor hand anklagedes af Jøderne / og hand lyste hannem af baandene / og befalede / at de ypperste præster og deres gandske raad skulde komme; Og hand førde Paulum frem / og stillede hannem for dem.

23. Capitel.

v. 1. Paulus undskylder sig for raadet til Jerusalem. 2. Og endskiønt Ananias slaaer ham / 11. Saa trøster Herren ham dog om natten. 12. Jøderne svære sig indtil hverandre at dræbe Paulum. 16. Hvilket anslag openbares. 22 Og forhindres ved høvedsmanden.

Da saae Paulus stivt paa raadet / og sagde: I mænd / brødre / jeg haver med al god samvittig,

tighed tient Gud indtil denne dag.

2. Men den ypperste præst Ananias befol dem/ som stode hos hannem/ at de sloge hannem paa munden.

3. Da sagde Paulus til hannem: Gud stal slaae dig/ du talkede væg; Baade sidder du/ og dømmer mig efter loven/ og befaler/ at jeg slaaes imod loven.

4. Men de/ som stode hos/ sagde: Skielder du Guds ypperste præst?

5. Og Paulus sagde: Brødre/ jeg viste ikke/ at hand er ypperste præst; Thi der staar skrevet: Du skalt ikke bande dit folkes øverste. Ex: 22. 28.

6. Men som Paulus vidste/ at den eene part var af sadducæerne/ men den anden af pharisæerne/ raabte hand i raadet: I mænd/ brødre/ jeg er en pharisæer/ en pharisæers søn; Jeg dømmes for haab og de dødes opstandelse.

7. Men der hand det havde sagt/ blev et oprør imellem pharisæerne og sadducæerne; Og loben blev adskilt.

8. Thi sadducæerne sige/ at der er ikke opstandelse/ ey heller engel/ ey heller aand; Men pharisæerne bekiende dem baade.

9. Men der blev et stort skrig; Og de skriftkloge af pharisæernes part stode op/ skridde hart/ og sagde: Vi finde intet ont i dette menniske; Men dersom en aand eller engel haver talet med hannem/ lader os ikke skride mod Gud.

10. Men der det oplob var blevet stort/ befrygtede den øverste høvedsmand/ at Paulus skulde sønderrives af dem/ og hand befol krigs-folket gaae ned/ at slide hannem fra dem/ og føre (hannem) i befæstningen.

11. Men natten derefter stod Herren over hannem/ og sagde: Vær trøstig/ Paule; Thi ligesom du haver vidnet om mig i Jerusalem/ saa bør det dig og at vidne til Rom.

12.

12. Men der det var blevet dag / giorde nogle af Jøderne et oprør / og forbandede sig selv/og sagde / at de vilde hverken æde/ ey heller drikke/ indtil de havde slaget Paulum ihiel.

13. Men de vare flere end fyrretive / som havde besvoret sig tilsammen.

14. Hvilke ginge til de ypperste præster og de ældste/ og sagde: Vi have aldeles forbandet os selv/at ikke smage noget/førend vi have slaget Paulum ihiel.

15. Saa giver nu den øverste høvedsmand tilkiende med raadet/at hand fører hannem ud i morgen til eder/ligesom I vilde skarpere forstaae hans sag; Men vi ere rede til at ihielslaae hannem / før hand kommer nær til.

16. Men der Pauli systers søn hørde det hemmelige anslag / kom hand did/ og indgik i befæstningen/ og forkyndede Paulo (det).

17. Men Paulus kaldede een af høvedsmændene til sig/ og sagde: Leed denne unge karl bort til den øverste høvedsmand; Thi hand haver noget at forkynde hannem.

18. Da annammede hand hannem / og lidde hannem til den øverste høvedsmand/ og sagde: Den bundne Paulus kaldede mig til sig /og bad mig lede denne unge karl til dig / som haver noget at sige dig.

19. Da tog den øverste høvedsmand ved hans haand / og gik hen i sær/ og spurde: Hvad er det / som du haver at forkynde mig?

20. Men hand sagde: Jøderne have samtlig sat sig for / at bede dig / at du skalt lade Paulum føre for raadet i morgen/ ligesom de vilde skarpere forfare om hannem.

21. Hvorfor / lad du dig ikke overtale af dem; Thi der staae hemmeligen efter hannem af dem flere end fyrretive mænd/ hvilke have forbandet sig selv / hverken at æde / ey heller

at

at drikke / indtil de have slaget hannem ihiel; Og ere nu rede / og bie efter befked fra dig.

22. Da lod den øverste høvedsmand den unge karl gaae / og bød (hannem) at hand skulde ingen udsige det / at hand havde aabenbaret dette for hannem.

23. Og hand kaldede til sig to under-høvedsmænd / og sagde: Bereder to hundrede stridsmænd / at de kunde reise hen til Cæsaream / og halvfierde sindstive ryttere / og to hundrede skytter / fra den tredie time i nat;

24. Og at de skulle have dyr tilsiede / at de kunde sette Paulum paa / og føre hannem frelst til Felicem / landsherren.

25. Og hand skrev et brev / som havde saadant indhold.

26. Claudius Lysias / den mægtige landsherre Felici hilsen:

27. Denne mand / som var greben af Jøderne / og var nær ihielslagen af dem; Der jeg kom derover med stridsfolket / hannem udfriede jeg / der jeg fik at vide / at hand var en Romere.

28. Men der jeg vilde vide sagen / hvorfor de beskyldede hannem / førde jeg hannem i deres raad.

29. Da befandt jeg / at hand blev beskyldet for de spørsmaal i deres lov / men havde ingen skyld / som var død eller fængsel værd.

30. Men der mig blev tilkiendegivet et hemmeligt raad imod manden at skulde skee af Jøderne / strax sendte jeg hannem til dig / og bød og anklagerne / at de skulde sige for dig / hvad de havde imod hannem. Fat vel.

31. Da toge stridsmændene Paulum / eftersom det dem var befalet / og førde hannem om natten til Antipatrida.

32. Men anden dagen lode de rytterne reise med hannem / og vendte tilbage igien til befæstningen.

33. Hvilke der de indkom.

komme i Cæsaream / og havde antvordet landsherren brevet / stillede de og Paulum for hannem.

34. Men der landsherren leste (brevet) / og havde spurt / af hvad land hand var? Og der hand fik at vide / at hand var af Cilicia;

35. Jeg vil / sagde hand / forhøre dig / naar dine anklagere og komme tilstede. Og hand bød hannem at forvares i Herodis domhuus.

24. Capitel.

v. 1. Paulus anklages for landsherren 10. Hvor hand forsvarer sig. 22. Men landsherren vil ey domme i denne sag. 27. Ladendes Paulum fangen efter sig til Portium Festum.

Men fem dage dereffter / drog den yperste præst Ananias ned med de ældste og en talende mand Tertullo; Som mødte for landsherren imod Paulum.

2. Men der hand blev kaldet / begyndte Tertullus at giøre et klagemaal / og sagde:

3. At vi nyde stor fred ved dig / og at der skeer mange skikkelige ting iblant dette folk formedelst din forsynlighed / mægtigste Felix / det annamme vi baade aldeles og allevegne med al takksigelse.

4. Men paadet jeg skal ikke holde dig forlænge op / beder jeg / at du vilt for din mildheds skyld høre os korteligen.

5. Thi vi have fundet denne mand / at være en pestilents / og giøre oprør iblant alle Jøder / som ere over jorderige / som er og en formand for den de Nazaræers secte;

6. Som og forsøgte at vanhellige templen. Hvilken vi og grebe / og vilde dømt efter vor lov.

7. Men Lysias den øverste hovedsmand kom derover / og henførde hannem med stor magt af vore hænder.

8. Og bød hans anklagere komme til dig. Af hvil-

hvilken du kanst selv / der-
som du forhører sagen /
saae kundskab om alle de
ting / for hvilke vi anklage
hannem.

9. Men Jøderne sam-
tykte det / og sagde / at det
havde sig saa.

10. Men Paulus sva-
rede / der landsherren nik-
kede ad hannem / at hand
skulde tale; Efterdi jeg
veed / at du haver i man-
ge aar været en dommere
iblant dette folk / vil jeg des
frimodigere forsvare min
sag.

11. Efterdi du kanst vi-
de / at det er mig ikke mere
end tolv dage / siden jeg
kom op at vilde tilbede i
Jerusalem;

12. De have og hver-
ken fundet mig i templen /
at jeg talede mod nogen /
eller gjorde oprør iblant
folket / ey heller i synoga-
gerne / ey heller i staden.

13. De kand ey heller
bevise det / som de nu klage
mig for.

14. Men dette bekien-
der jeg for dig / at jeg efter
den lærdom / hvilken de
kalde en sect / tien saa (min)
fædrene Gud / at jeg troer
alle de ting / som ere skrev-
ne i loven og i prophe-
terne.

15. Og haver haab til
Gud / hvilket de og selv for-
vente / (som er) at dødes
opstandelse er tilkommen-
des / baade retferdiges og
uretferdiges.

16. I det samme øver
jeg mig selv at have altiid
en usadt samvittighed
hos Gud og menniskene.

17. Men nu efter man-
ge aar kom jeg at giøre mit
folk almisse og offer.

18. Derover / der jeg
blev rensed i templen / ey
med oprør / ey heller med
bulder / fandt mig nogle
Jøder af Asia /

19. Hvilke her burde at
være tilstede for dig / og
føre klagemaal / om de
havde noget imod mig.

20. Eller lad disse selv
sige frem / om de have fun-
det noget uret i mig / den
stund jeg stod for raadet.

21. Uden for dette eene
ords skyld / der jeg stod
iblant

iblant dem/og raabte: Jeg fores for dom i dag af eder for dødes opstandelse.

22. Men der Felix dette hørde / opholdt hand dem ; Thi hand vidste grandt nok om denne lærdom/og sagde: Naar Lysias/ høvedsmanden/ kommer hid ned/ vil jeg forfare eders sag.

23. Og hand befalede høvedsmanden over hundrede at bevare Paulum/ og lade hannem have roe/ og at ikke formene nogen af hans egne/ at tiene hannem / eller at komme til hannem.

24. Men nogle dage derefter / kom Felix med sin hustru Drusilla / som var en Jødinde/og kaldede Paulum frem/ og hørde hannem om troen til Christum.

25. Men der hand talede om retferdighed og afhold/ og den tilkommende dom/forfærdedes Felix/ og svarede: Gak bort denne gang ; Men naar jeg faaer beleylig tiid / vil jeg lade kalde dig.

26. Men hand haabedes og tilmed / at hannem skulde gives penninge af Paulo/ at hand skulde lade hannem løs : Derfor lod hand og des ideligere kalde hannem frem / og talede med hannem.

27. Men der to aar vare fuldkomne/ fik Felix/ Portium Festum til efterkommere ; Og som Felix vilde fortiene tak af Jøderne/ lod hand Paulum fangen efter sig.

25. Capitel.

v. 1. Paulus anklages for Festo af Jøderne. 4. Men som de dermed intet kunde formaae 6. Igientage de deres klagemaal i Cæsarea. 10. Paulus syder sig ind til keiseren. 13. 14. For kong Agrippa berettes sagen af Festo. 22. Hvorpaa hand tog den til forhør.

Der Festus nu var kommen i landet / drog hand tre dage derefter op fra Cæsarea til Jerusalem.

2. Da mødte den ypperste præst/og de ypperste

af

af Jøderne for hannem imod Paulum/ og formanede hannem/

3. Og bade om gunst imod ham/ at hand vilde sende hannem over til Jerusalem: Og de lurede paa hannem/ at de vilde ihielslaget hannem paa veyen.

4. Da svarede Festus/ at Paulus skulde vel bevares i Cæsarea/ men sig selv at vilde snart drage der hen.

5. Hvilke som nu iblant eder/ sagde hand/ der kunde/ dem lader drage ned med/ dersom der er noget/ unstikkeligt i den mand/ give de ham sag.

6. Men der hand havde været hos dem ikke mere end ti dage/ drog hand ned til Cæsaream; Anden dagen satte hand sig paa domstolen/ og befol Paulum at fremledes.

7. Men der hand kom frem/ traadde de Jøder/ som vare komne ned af Jerusalem/ omkring (hannem)/ som førde mange og svare klagemaal imod Paulum/ hvilke de ikke kunde bevise.

8. Efterdi hand forsvarede sig: Jeg haver hverken syndet noget imod Jødernes lov/ ikke heller imod templen/ ey heller imod keyseren.

9. Men Festus/ som vilde fortiene tak af Jøderne/ svarede Paulo/ og sagde: Vilt du fare op til Jerusalem/ at lade dig der dømmes af mig for disse ting?

10. Men Paulus sagde: Jeg staar for keyserens domstol/ hvor mig bør at dømmes. Jeg haver ingen uret giordt Jøderne/ som du og bedre veedst.

11. Thi haver jeg giordt uret/ eller giordt noget/ som er værd at døe for/ vegrer jeg mig ikke ved at døe; Men er det intet/ hvorfor disse anklage mig/ da kand ingen antvorde dem mig for gunst skyld; Jeg skyder mig for keyseren.

12. Da talede Festus med raadet/ og svarede: Du haver skudt dig ind for key-

keyseren/ du skalt reise til keyseren.

13. Men der nogle dage vare forløbne/ komme kong Agrippas og Bernice til Cæsarеam/ at undfange Festum.

14. Og der de havde været der mange dage/ lagde Festus kongen den sag for om Paulo/ og sagde: Her er en mand/ som er efterladt fangen af Felice.

15. Om hvilken/ der jeg var i Jerusalem/ mødte de ypperste præster og de ældste af Jøderne/ og begierede ret mod hannem;

16. Hvilke jeg svarede/ at det var ikke de Romeres sed/ at antvorde noget menniske for gunst skyld til at omkommes/ førend den/ som anklages/ haver anklagerne for sig personlig tilstede/ og faaer rum til/ at forsvare sig for klagemaalet.

17. Der de da komme hid tilsammen/ forhalede jeg ikke (tiden)/ men anden dagen sad jeg paa domstolen/ og bød manden at fremledes.

18. Om hvilken anklagerne/ der de stode i rette/ førde ingen sag frem af dem/ som jeg havde formodet;

19. Men de havde nogle spørsmaal imod hannem om deres egen vrange troe/ og om en død Jesu/ hvilken Paulus sagde at leve.

20. Men der jeg tvivlede om spørsmaalet (derom)/ da sagde jeg/ om hand vilde reise til Jerusalem/ og dømmes der for de (sager).

21. Men der Paulus forskød sig/ at hand vilde bevares til keyserens kiendelse/ befalede jeg hannem at bevares/ indtil jeg kand sende hannem til keyseren.

22. Men Agrippas sagde til Festum: Jeg vil og selv høre det menniske. Men hand sagde: I morgen skalt du høre hannem.

23. Hvorfor anden dagen/ der Agrippas og Bernice kome med stor bram/ og ginge ind paa raadhuset/ med høvedsmændene og de ypperste mænd i sta-

i staden / og der Festus bød det / blev Paulus hent.

24. Og Festus sagde: Kong Agrippa / og alle I mænd / I som ere her med (os) tilstede / her seer I den / om hvilken al Jødernes mangfoldighed haver handlet med mig / baade i Jerusalem og her / som raabe: Hand bør ikke længer at leve.

25. Men der jeg havde forfaret / at hand havde intet giordt / som var værd at døe for / og hand og selv havde skudt sig for keyseren / haver jeg besluttet / at sende hannem (did).

26. Om hvilken jeg haver intet vist / at skrive Herren til. Derfor lod jeg lede hannem hid frem for eder / og allermeest for dig / kong Agrippa / paadet jeg kand have noget at skrive / naar hand er bleven forhørt.

27. Thi det synes mig ubilligt at sende en fange / og ikke give sagerne tilkiende imod hannem.

26. Capitel.

v. 1. Paulus forsvarer sig udførligen for Agrippa 30: 31. Desformedelst hand og havde bleven given los / dersom hand ikke havde skudt sig ind til keyseren.

Men Agrippas sagde til Paulum: Det tilstedes dig / at tale for dig selv. Da forsvarede Paulus sig / og udrakte haanden.

2. Om alle ting / som jeg anklages for af Jøderne / kong Agrippa / agter jeg mig selv lyksalig at være / at jeg skal i dag forsvare mig for dig /

3. Allermeest / fordi jeg veed / at du haver forstand paa alle Jødernes skikke og spørsmaale. Derfor beder jeg dig / at du vilt langmodeligen høre mig.

4. Saa vide alle Jøder mit levnet op af ungdom / hvorledes det haver været fra begyndelsen iblant mit folk i Jerusalem /

5. Som kiendte mig tilforn af barns been / dersom de vilde vidne; Thi jeg

jeg haver levet en pharisæer / efter den strengeste sect i vor Guds tieneste.

6. Og nu staaer jeg for dom for haabet til den forjættelse / som er skeet af Gud til (vore) fædre.

7. Til hvilken vore tolv stammer haabes at komme / i det de tiene Gud inderligen nat og dag; For hvilket haabs skyld / kong Agrippa / jeg anklages af Jøderne.

8. Thi hvad? Dommes det utroligt hos eder / at Gud opvækker døde?

9. Jeg sandeligen mente ved mig selv / at det burde mig at gjøre meget imod Jesu Nazarei navn.

10. Som jeg og gjorde i Jerusalem / og jeg indlukte mange af de hellige i fængsel / der jeg havde faaet magt der til af de ypperste præster / og naar de bleve myrdte / gav jeg min stemme dertil.

11. Og jeg piinte dem ofte over alle synagoger / og tvingde dem til at bespotte Gud / og som jeg var overmaade galen paa dem / forfuldte jeg dem end og hen til fremmede stæder.

12. Og der jeg herover reiste til Damascum med magt og befalning af de ypperste præster.

13. Midt om dagen saae jeg paa veyen / o konge / at et lys af himmelen / som overgik solens skin / omskinnede mig / og dem / som reiste med mig.

14. Men der vi faldt alle ned til jorden / hørde jeg en røst / som talede til mig / og sagde paa ebraiske sprok: Saul / Saul / hvi forfølger du mig? Det er dig svart at stampe mod broddene.

15. Men jeg sagde: Herre / hvo est du? Men hand sagde: Jeg er Jesus / som du forfølger.

16. Men stat op / og stat paa dine fødder; Thi derfor er jeg seet af dig / at jeg skal forskikke dig til en tienere og vidne / baade om de ting / som du haver seet / og de ting / i hvilke jeg skal sees af dig.

17.

17. Jeg/ som vil udfrie dig fra folket/ og hedningene/ til hvilke jeg nu udsender dig.

18. At oplade deres øyne/ og omvende dem fra mørket til lyset/ og fra satans magt til Gud/ at de skulle annamme synders forladelse/ og lod med dem/ som ere helligede ved troen til mig.

19. Hvorfor/ kong Agrippa/ jeg blev ikke ulydig mod den himmelske syn.

20. Men forkyndede først for dem i Damasco/ og udi Jerusalem/ baade i alle Judææ landemærke/ saa og for hedningene/ at de skulde omvende sig/ og vende tilbage til Gud/ og giøre retskafne omvendelses gierninger.

21. For disse sagers skyld grebe Jøderne mig i templen/ og vilde slaget mig ihiel.

22. Men formedelst hielp/ som jeg bekom af Gud/ staaer jeg indtil denne dag og vidner/ baade for liden og stor/ og siger intet andet/ end det baade propheterne have sagt/ at skulde skee/ og Moses.

23. At Christus skulde lide/ at hand først af de dødes opstandelse/ skulde forkynde et lys for folket og hedningene.

24. Men der hand saa forsvarede sig/ sagde Festus med stor røst: Du raser/ Paule/ den megen lærdom giør dig rasende.

25. Men hand sagde: Jeg raser ikke/ mægtigste Feste/ men udtaler sande og ædrue ord.

26. Thi kongen veed om disse ting/ til hvilken jeg og taler dristeligen; Thi jeg agter/ at der er intet af dette skiult for hannem. Thi dette er ikke skeet i en vraae.

27. Troer du/ kong Agrippa/ propheterne? Jeg veed/ at du troer.

28. Men Agrippas sagde til Paulum: Der fattes ikke meget udi/ at du jo overtaler mig/ at jeg bliver en christen.

29. Men Paulus sagde:

de: Jeg vilde ynske for Gud/ enten der fattes lidet eller meget/ at ikke allene du/ men og alle/ som høre mig i dag/ maatte blive saadanne/ som og jeg er/ undtagen disse baand.

30. Og der hand havde det sagt/ stod kongen op/ og landsherren/ og Bernice/ og de som sadde med dem.

31. Og vigede over en side/ talede med hverandre/ og sagde: Dette menniske gior intet/ som er værd at døe eller bindes for.

32. Men Agrippas sagde til Festum: Dette menniske kunde været ladet løs/ dersom hand havde ikke skudt sig ind for keyseren.

27. Capitel.

v. 1. Paulus føres ad Rom. 9. Advarer skibs-folket under veis for fare. 11. De ville ikke troe ham. 14. Hvorpaa reiste sig en stor storm 21. 44. Men de komme alle freiste til land for Pauli skyld.

Men der det var besluttet/ at vi skulde seile derfra til Italien/ antvordede de en høvedsmand over hundrede/ ved navn Julio/ over keyserens rode/ baade Paulum og nogle andre fanger.

2. Men der vi traadde ind i et Adramyteniske skib/ at vi skulde seile hen ved Asiæ side/ fore vi ud/ og Aristarchus en Macedonier af Thessalonice/ var med os.

3. Og anden dagen komme vi til Sidonem. Og Julius holdt sig venlig mod Paulum/ og tilstedde hannem at gaae til venner/ og lade giøre sig til gode.

4. Og vi fore derfra/ og seilede bort under Cypern/ fordi været var imod.

5. Og seilede over havet/ ved Ciliciam og Pamphyliam/ og komme til Myra i Lycia;

6. Og der fandt høvedsmanden over hundrede et skib af Alexandria/ som seilede til Italien/ og satte os ind i det.

7. Men

7. Men der vi seilede seenligen i mange dage/ og komme neppeligen mod Cnidum/ thi været foyede os ikke/ seilede vi frem ud med Creta hos Salmonem.

8. Og droge den besværligen forbi/ og komme til en sted/ som kaldes godhavn/ der var den stad Lasæa nær hos.

9. Men der megen tiid var forløben/ og det var nu mere farligt at seile/ fordi fasten var og nu forgangen/ formanede Paulus dem/ og sagde til dem:

10. I mænd/ jeg seer/ at denne seilats vil skee med modgang og stor skade ikke alleneste paa ladning og skib/ men ogsaa paa vor liv.

11. Men høvedsmanden over hundrede troede skipperen og styrmanden mere/ end det/ som af Paulo blev sagt.

12. Og der havnen var ikke bequem til vinterlag/ lagde de fleeste et raad op/ at de vilde fare derfra/ om de nogenlunde kunde komme hen til Phoenica/ at ligge i vinterlag/ hvilken er en havn i Creta/ som vender mod syd-vest/ og nord-vest.

13. Men der sønden-vær blæste op/ og de meente/ at de havde nu faaet deres forset/ sloge de los/ og fore nærmere omkring ved Cretam.

14. Og ikke længe derefter kom mod den et hastigt vær/ som kaldes nord-ost.

15. Men der skibet blev henført dermed/ og kunde ikke opholde sig mod været/ gave vi det over/ og dreve (saa).

16. Men vi løbe under en liden ø/ som kaldes Clauda/ og kunde neppeligen faae fat paa baaden.

17. Hvilken der de havde opdraget/ brugte de hielp/ og opbunde skibet/ og som de frygtede/ at de skulde udfalde i syrten/ lode de redskabet falde/ og dreve saa.

18. Og der vi lidde stor storm/ kastede de den næste

dag for borde.

19. Og paa den tredie dag kaste vi ud med vore hænder skibets redskab.

20. Men der hverken sol eller stierner lode sig see i nogle mange dage/ og ikke en liden storm hængde (os) over/ da var alt haabet / at vi skulde frelses/ borte.

21. Og der mand ikke havde ædet lang tiid/ stod Paulus midt iblant dem/ og sagde: O J mænd/ mand burde at have lydt mig ad/ og ikke at have seilet fra Creta / og været qvit for denne modgang og skade.

22. Og nu formaner jeg eder/ at J blive ved et got mod/ thi ingen siel af os skal forkastes/ men alene skibet.

23. Thi denne nat stod en Guds engel hos mig/ hvis jeg er/ og hvilken jeg dyrker.

24. Og sagde: Frygt ikke/ Paule/ det bør dig at stilles for keyseren; Og see/ Gud haver givet dig alle dem/ som seile med dig.

25. Derfor J mænd/ værer ved et got mod/ thi jeg troer Gud/ at det skal saa vorde/ ligesom mig er sagt.

26. Men os bør at fare til en ø.

27. Men der den fiortende nat kom/ og vi dreve hid og did i Adria ved midnat/ meente skibsmændene/ at et land var nær dem.

28. Og de kastede et blylod ned/ og fandt tive favne dyb/ men som de vare komne lidet derfra/ kastede de og atter/ og fandt femten (favne).

29. Og de frygtede/ at de maae ske skulde støde paa haarde ijevne steder/ og kastede fire ankere af bag-stavnen / og ynskede/ at det vilde vorde dag.

30. Men der skibsmændene søgte at flye af skibet/ og satte baaden ned i havet/ og lode som de vilde udføre ankere af forstavnen.

31. Da sagde Paulus til høvedsmanden over hundrede og til stridsmændene: Dersom disse ikke

ikke blive i skibet / kand J ikke blive frelste.

32. Da hugge stridsmændene rebene af baaden løs / og lode den falde ud.

33. Men dis imellem indtil det blev dag / formanede Paulus alle / at de skulde faae mad / og sagde: Det er i dag den fiortende dag / at J have tøvet og ikke ædet / og intet taget til eder.

34. Derfor formaner jeg eder / at J faae mad / thi det hør til eders velfært; Thi der skal ikke falde et haar af nogen eders hovet.

35. Men der hand havde det sagt / og havde taget brød / takkede hand Gud for alles øyne / og brød det / og begyndte at æde.

36. Men de bleve alle frimodige / og finge ogsaa mad.

37. Men vi vare i skibet / alle siele to hundrede halvfierdesindstive og ser.

38. Og der de bleve mætte af mad / forlossede de skibet / og kastede hveden i havet.

39. Men der det nu blev dag / kiendte de landet ikke / men bleve en vüg var / som havde en hafbred / i hvilken de vilde have drevet skibet hen / om de havde kundet.

40. Og der de havde taget ankerne op / overgave de (skibet) for havet / og løste roer-baandene af / og ophidsede raaen for været / og lagde til hav-bredden.

41. Men der vi faldt ind i en sted / som havde havet paa begge sider / satte de skibet der / og den fremmer stavn sank i / og blev urørlig / men bag-stavnen sloges sønder af bølgernes magt.

42. Men det var stridsmændenes raad / at de skulde ihielslaae fangerne / at ikke nogen skulde undkomme / om hand svømmede bort.

43. Men høvedsmanden over hundrede / som vilde bevare Paulum / forhindrede dem i dette raad / og bød / at de / som kunde

svømme / skulde først kaste sig ud / at undkomme til landet.

44. Og de andre svømme nogle paa fiæle / men somme paa nogle (stykker) af skibet. Og saa skeede det / at de komme alle frelste til landet.

28. Capitel.

v. 3. Paulus ryster en forgiftig ogle af haanden i ilden. 7 Helbreder Publii fader. 14. Kommer til Rom. 30. Prædiker der uforhindret i to aar Guds rige for alle / som komme til hannem.

Og der de vare frelste / forfore de / at den ø heed Melita.

2. Men de barbarer beviiste os ikke ringe venlighed / thi de optendte en ild / og annammede os alle for den regn / som trængde os / og for kuld.

3. Men der Paulus reev en hob riis til sammen / og lagde op paa ilden / kom en ogle udaf varmen / og kom i hans haand.

4. Men som de barbarer saae ormen hænge ved hans haand / sagde de til hverandre: Dette menniske maae aldeles være en mordere / hvilken hevnen lader ikke leve / alligevel hand er frelst af havet.

5. Da rystede hand ormen af i ilden / og fandt intet ont.

6. Men de forventede / at hand skulde hovnet / eller nedfalde strax død. Men der de forventede længe / og saae / at hannem skeede intet uvanligt / finge de et andet sind / og sagde / at hand var en Gud.

7. Men der ved den samme sted havde den øverste for øen / ved navn Publius / (sin) avls-gaard / hand annammede os / og laante os venligen herberge i tre dage.

8. Og det begav sig / at Publii fader laae betagen med kolde og blodsot / til hvilken Paulus gik ind / og bad / og lagde hænderne paa hannem / og helbredede hannem.

9. Der det var skeet / komme og de andre paa øen

øen frem/ som havde syg-
domme/ og bleve helbrede
giordt;

10. Som holdte os og-
saa i stor ære/ og der vi
droge ud/ lagde de i (ski-
bet) / hvad som vi havde
behov.

11. Saa efter tre maa-
neder droge vi udi et Ale-
xandriske skib/ hvilket hav-
de havt vinterlag paa ø-
en / og havde tvillinges
mærke.

12. Og der vi komme
frem til Syracusas/ bleve
vi der tre dage.

13. Derfra seilede vi
omkring/og komme til Re-
gion/ og en dag dereſter/
der sønden-vær kom paa/
komme vi anden dagen til
Puteolos.

14. Hvor vi funde bro-
dre/ og bleve bedne om af
dem/ at blive der syv da-
ge; Og saa komme vi til
Rom.

15. Og der brødrene
havde hørt derfra om os/
da ginge de ud os imod/
indtil Appii Forum og
Tretabern/hvilke der Pau-
lus saae / takkede hand
Gud/ og tog mod til sig.

16. Men der vi kom-
me til Rom / antvordede
høvedsmanden krigs-ø-
verſten fangerne / men
Paulo blev tilsted/at blive
for sig selv med en strids-
mand / som varede paa
hannem.

17. Men det skede tre
dage dereſter / at Paulus
kaldede tilsammen de yp-
verſte iblant Jøderne.
Men der de komme til-
sammen / sagde hand til
dem: J mænd/ brødre /
jeg som haver intet giordt
imod folket/eller fædrenes
skikke / er dog antvordet
fangen af Jerusalem i de
Romeres hænder.

18. Hvilke vilde give
mig los/ der de havde for-
hørt mig/ efterdi de funde
ingen deds sag i mig.

19. Men der Jøderne
talede derimod / da nød-
des jeg til at skyde mig
ind for keyseren/ ikke som
jeg havde noget at klage
mit folk for.

20. For den sags skyld
lod jeg eder da kalde hid/at

jeg maatte see (eder) og tale med eder/ thi jeg er omgiven med denne lenke for Israels haabs skyld.

21. Da sagde de til hannem: Vi have hverken faaet skrivelse af Judæa om dig/ ikke er der heller nogen af brødrene kommen/ som haver forkyndet/ eller sagt noget ont om dig.

22. Men vi begiere at høre af dig/ hvad du mener/ thi os er vitterligt om denne sect/ at den haver allevegne modsigelse.

23. Og der de havde forordnet hannem en dag/ da komme der mange til hannem i herberget/ for hvilke hand udlagde/ og vidnede om Guds rige/ og vilde have kommet dem til at troe de ting om Jesu/ baade af Mose lov/ og af propheterne/ (fra aarle om morgenen) indtil aften.

24. Og nogle troede det/ som sagdes/ men nogle troede ikke.

25. Men der de vare usamdrægtige mod hverandre/ skildes de ad/ der Paulus havde sagt eet ord/ at den hellig Aand haver talet vel formedelst propheten Esaiam til vore fædre/

26. Og sagt: Gak bort til dette folk/ og siig: Med hørelse skulle I høre/ og ingenlunde forstaae/ og seendes skulle I see/ og ingenlunde vide.

Es. 6. 9. etc.

27 Thi dette folkes hierte er blevet forhærdet/ og de have hørt besværligen med ørene/ og tillukt deres øyne/ at de skulle ikke engang see med øynene/ og høre med ørene/ og forstaae i hiertet/ og omvende sig/ og jeg maatte helbrede dem.

28 Saa være det eder vitterligt/ at denne Guds frelsning er sendt til hedningene/ de skulle og høre.

29 Og der hand havde sagt dette/ da ginge Jøderne bort/ og havde mange spørsmaal imellem sig selv.

30 Men Paulus blev

10

to gandske aar i sit eget leyet (herberge) / og annammede alle / som komme ind til hannem;

31. Prædikede Guds rige / og lærde om den Herre Jesu med al dristighed uforhindret.

St. Pauli Epistel til de Romere.

1. Capitel.

v. 1. Paulus / en kaldet apostel / 9. Takker Gud for de Romeres troe og omvendelse. 16. Forklarer summen paa evangelium. 17. Og at vi blive af troen retferdige. 18. Beviser / at menniskene ikke af den naturlige Guds kundskab retferdiggiøres / eller af deres gierninger / efterdi saa de ere alle mod Gud.

Paulus / Jesu Christi tienere / kaldet apostel / fraskildt til Guds evangelium.

2. Hvilket hand tilforn havde lovet ved sine propheter i de hellige skrifter /

3. Om sin Søn / som blev fød af Davids sæd efter kiødet /

4. Som klarligen blev bevist (at være) Guds Søn i kraft efter hellighedes Aand af dødes opstandelse / Jesu Christo vor Herre.

5. Ved hvilken vi finge naade og apostels-ærnbede til troens lydighed iblant alle hedninge for hans navn.

6. Iblant hvilke I og ere kaldede af Jesu Christo.

7. Til alle dem / som ere i Rom / Guds elskelige / kaldede hellige. Naade (være med) eder og fred / af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

8. Først saa takker jeg min Gud ved Jesum Christum for eder alle / at eders troe forkyndes i den gandske verden.

9. Thi Gud er mit vidne / hvilken jeg tiener i min Aand udi hans Søns evangelio / hvorledes jeg uden afladelse tænker paa eder.

10. Ydmygeligen begierendes altiid i mine bønner / om jeg endnu engang maatte faae lykke paa reisen efter Guds villie at komme til eder.

11. Thi mig forlænges efter at see eder/at jeg kand dele nogen aandelig naadens gave med eder / at J kunde styrkes.

12. Det er/at jeg kunde blive trøstet med iblant eder / formedelst den / som er i os paa begge sider/ baade eders og min troe.

13 Men jeg vil ikke dølge for eder/ brødre/ at jeg haver ofte sat mig for/ at komme til eder / og jeg haver herindtil været forhindret / at jeg kunde have nogen frugt end og iblant eder / ligesom og iblant de andre hedninge.

14. Jeg er baade Græker og barbarer/ baade vise og galne en pligtig (ældere.)

15. Saa er jeg redebon / saa meget som mig mueligt er / at prædike evangelium ogsaa for eder/ som (ere) i Rom.

16. Thi jeg skammer mig ikke ved Christi evangelium ; Thi det er en Guds kraft til saliggiørelse for hver den / som troer/ baade Jøde / besynderligen og Græke.

17. Thi Guds retferdighed aabenbares derudi af troen til troen / som skrevet er : Men den retferdige af troen skal leve.

Hab: 2. 4.

18. Thi Guds vrede aabenbares af himmelen over al ugudelighed/ og de menniskers uretferdighed/ som opholde sandheden i uretferdighed.

19. Thi det/ som mand kand vide om Gud/ er aabenbaret dem/ thi Gud haver aabenbaret dem (det).

20. Thi hans usynlige ting fra verdens skabelse/ naar de forstaaes af gierningerne / da beskues de/ (som ere) baade hans evige magt og guddom/ saa at de have ingen undskyldning.

21. Thi end dog de kiendte Gud / saa prisede eller takkede de hannem dog ikke

ke som Gud/men ere blevne forfængelige i deres egne tanker/ og deres uforstandige hierte er formørket.

22. Der de holdte sig vise/ere de blevne daarer.

23. Og have forvendt den uforkrænkelige Guds herlighed/ til et forkrænkelige menniskes og fugles og firefødtede (dyrs) og ormes billedes lignelse.

24. Derfor haver og Gud givet dem hen i deres hierters begierninger til ureenhed/ at vanære deres egne legemer iblant dem selv.

25. Hvilke forvendte den Guds sandhed til løgn/ og ærede og dyrkede skabelsen over skaberen/ som er velsignet i evighed/ Amen.

26. For den sags skyld haver Gud givet dem hen i skændelige lyster/ thi baade deres qvinder forvendte den naturlige brug til den unaturlige.

27. Item desligeste og mændene/ som forlode qvindes naturlige brug/ blevne optændte i deres begiering til hverandre/ saa at mænd med mænd brugte den skam/ og finge den deres vildfarelses løn/ som det burde sig/paa dem selv.

28. Og ligesom de ikke holdte for got/ at have Guds kundskab/ (saa) gav Gud dem hen i deres sind/ som duer intet/ at giøre de usømmelige ting;

29. Opfyldte med al uretferdighed/ horerie/ skalkhed/ gierighed/ ondskab/fulde af avind/ mord/ trætte/ svig/forgiftighed.

30. Øretudere/ bagvaskere/ Guds foragtere/ bespottere/ hofmodige/overdaadige/ underfundige/ forældre uhydige/

31. Uforstandige/ troeløse/ unkierlige/uforligelige/ ubarmhiertige.

32. Hvilke/ enddog de bekiende Guds retviished/ at de/ som giøre saadanne ting/ ere skyldige at døe/ saa giøre de dog det ikke alleneste/ men have og behageligheds med dem/ som det giøre.

2. Capitel.

v. 1. Paulus beviser / at ikke alleneste hedningene 17. Men endog Jøderne ere syndere for Gud. 18. Og at de have ingen fordeel enten formedelst loven 25. Eller omskærelsen.

Derfor / o menniske / kanst du ikke være undskyldt / ihvo du est / som dømmer ; Thi i det du dømmer en anden / fordømmer du dig selv / thi du gior de samme ting / (du) som dømmer (andre).

2. Men vi vide / at Guds dom er retferdig over dem / som giøre saadanne ting.

3. Men tænker du dette / o menniske / du som dømmer dem / der giøre saadanne ting / og gior de samme / at du skalt undflye Guds dom ?

4. Eller foragter du hans godheds / vg taalmodigheds og langmodigheds rigdom / og veedst ikke / at Guds godhed leder dig til omvendelse ?

5. Men efter din haardhed og ubodfærdigt hierte / forsamler du dig selv vrede paa vredens og Guds retferdige doms aabenbarelses dag.

6. Hvilken skal betale hver efter sine gierninger.

7. Som ved god giernings taalmodighed søge ære og hæder og uforkrænkelighed / et evigt liv.

8. Men dem / som ere kivagtige / og ikke lyde sandhed / men overtales af uretferdighed / (dem skal vorde) ugunst og vrede.

9. Trængsel og angest (skal være) over hvert menniskes siel / som gior det onde / baade en Jødes / besynderligen og en Grækes.

10. Men ære og hæder / og fred (skal være) hver den / som gior det gode / baade en Jøde / besynderligen og en Græke.

11. Thi der er ingen persons anseelse hos Gud.

12. Thi hvilkesomhelst have syndet uden loven / de omkomme uden loven ; Og hvilkesomhelst have syndet i loven / de skal

skal fordømmes ved loven.

13. Thi ikke lovens hørere (ere) retferdige for Gud / men lovens giørere skulle retferdiggiøres.

14. Thi efter at hedninge / som ikke have loven / giøre af naturen lovens gierninger / da ere de samme / dog de ikke have loven / dem selv en lov.

15. Hvilke vise lovens gierning skreven i deres hierter / i det deres samvittighed vidner med (dem) / og tanker / som skal anklage / eller og undskylde (dem) iblant hverandre.

16. Paa den dag / naar Gud skal dømme menniskenes skiulte ting efter mit evangelium ved Jesum Christum.

17. See / du kaldes med tilnavn en Jøde / og forlader dig (tryggeligen) paa loven / og roser dig i Gud.

18. Og veedst (hans) villie / og efterdi du est underviist af loven / prøver du de adskillige ting /

19. Og holder dig selv for at være blindes ledsagere / deres lys / som ere i mørke.

20. Daarliges tugtemestere / enfoldiges lærere / som haver den visse maade paa kundskab og sandhed i loven.

21. Du derfor / som lærer en anden / lærer du dig ikke selv? Du som prædiker / at mand skal ikke stiele / stieler du?

22. Du som siger / at mand skal ikke bedrive hoer / bedriver du hoer? Du som haver vederstyggelighed til afguder / ranner du det hellige?

23. Du som roser dig af loven / vanærer du Gud formedelst lovens overtrædelse?

24. Thi for eders skyld bespottes Guds navn iblant hedningene / ligesom skrevet staaer. Es:52.5.

25. Thi omskærelsen er vel nyttelig / om du holder loven; Men est du lovens overtrædere / da er din omskærelse bleven en forhud.

26. Dersom da forhuden

den bevarer lovens, rettigheder / mon hans forhud ikke skal regnes til en omskærelse?

27. Og den forhud/ som er af naturen/ og fuldkommer loven / skal domme dig/ som ved bogstaven og omskærelsen est lovens overtrædere.

28. Thi ikke den (er en ret Jøde) / som er aabenbarligen en Jøde/ ey heller den (en ret omskærelse)/ som er aabenbarligen/ (det er) i kiød/ en omskærelse.

29. Men den/ som (er) i skiul/ (er) en Jøde/ og hiertens omskærelse i aand/ ikke i bogstaven / hvis ros ikke er af menniskene/ men af Gud.

3. Capitel.

v. 1. Paulus forklarer/ i hvilke stykker Jøderne have fordeel for hedningene. 19. Men for Gud ere de begge syndere. 21. Og kand ikke ved deres gierninger / 24. 28. Men alleneste af troen blive retferdiggiordte.

Hvad er da Jødens fordeel? Eller hvad gavner omskærelsen?

2. Meget (er det) i alle maade; Thi først at Guds ſynderlige ord ere dem betroede;

3. Thi hvad (hielper det) / om nogle vare vantroe? Mon deres vantroe skulde giøre Guds troe til intet?

4. Det være langt fra. Gud maae blive sandru/ men hvert menniske en løgnere/ ligesom skrevet staar: At du kanst blive retferdiggiordt i dine ord/ og overvinde/ naar du dømes.

Pſ. 51. 6.

5. Men dersom vor uretferdighed priser Guds retferdighed/ hvad ville vi sige? Mon Gud være uretferdig / at hand forer vreden over os? Jeg taler saa efter menniskelig viis.

6. Det være langt fra. Hvorledes skulde Gud da domme verden.

7. Thi dersom Guds sandhed er bleven overflødig til hans ære formedelst min løgn/ hvi dømmes og jeg endnu som en synder?

8. Og

8. Og ikke (agtes) ligesom vi bespottes / og som nogle sige/at vi skulde sige/ at vi vil giøre ont / at der kand komme got ? Hvis fordømmelse er ret.

9. Hvad da ? Have vi fordeel? Aldeles ingen/thi vi have før bevist/at baade Jøder og Græker ere alle under synd.

10. Ligesom og skrevet staaer: Der er ingen retferdig/ ikke end een.

Ps. 14. 3. og 53. 2. 3. 4.

11. Der er ingen forstandig / der er ingen/ som spør efter Gud.

12. Alle ere afvigede/ de ere tilsammen blevne uduelige/der er ingen/som giør got / der er ikke end een.

13. Deres strube (er) en aabnet grav/ med deres tunge bedrage de ; Der ere onde slangers forgift under deres læber.

14. Hvis mund er fuld af bander og bestkhed.

15. Deres fødder ere snare til at udøse blod.

16. Der er fordervelse og jammer i deres veye.

17. Og de have ikke kiendt fredens vey.

18. Der er ikke Guds frygt for deres øyne.

19. Men vi vide / at hvadsomhelst loven siger / det siger den til dem/ som ere under loven / paa det hver mund skal tilstoppes / og al verden skal være skyldig for Gud.

20. Derfor kand intet menniske blive retferdiggiordt for hans aasyn af lovens gierninger / thi ved loven kommer syndens bekiendelse.

21. Men nu er Guds retferdighed aabenbaret uden loven / som er vidnet om formedelst loven og propheterne.

22. Ja / Guds retferdighed ved Jesu Christi troe / til alle og over alle/ som troe ; Thi der er ikke forskiel.

23. Thi de have alle syndet / og dem fattes Guds ære.

24. Som blive retferdiggiordte uforskyldt af hans nagde/ved den gienlø-

løsning/som(er) i Christo Jesu;

25. Hvilken Gud haver fremsat til en naadestoel/ formedelst troen i hans blod/ til at vise sin retferdighed for de forgangne synders forladelse/

26. Udi Guds taalmodighed/ til at vise sin retferdighed paa denne nærværendes tiid/ at hand maae være retferdig/ og retferdiggiørendes den/(som er) af Jesu troe.

27. Hvor er nu den ros? Den er udelukt. Formedelst hvilken lov/ gierningers? Ney/ men formedelst troens lov.

28. Saa slutte vi nu fornufteligen/ at menniskket bliver retferdiggiordt/ ved troen/ uden lovens gierninger.

29. Mon Gud være allene Jøders? Er hand ikke og hedningers? Ja ogsaa hedningers.

30. Efterdi Gud er een/ som monne retferdiggiøre omskærelsen af troen/ og forhuden formedelst troen.

31. Giøre vi da loven til intet formedelst troen? Det være langt fra: Men vi stadfeste loven.

4 Capitel.

v. 1. Paulus fremstiller Abraham til et forbilledefor dem/som retferdiggiores. 3. Hvilken som uden loven/ alleneste af troen er bleven retferdiggiordt. 6. Beviser det af skriftens steder ꝛc.

Hvad ville vi da sige/ at vor fader Abraham haver fundet efter kiødet?

2. Thi dersom Abraham er retferdiggiordt af gierninger/ da haver hand ros/men ikke for Gud.

3. Thi hvad siger skriften? Men Abraham troede Gud/ og det blev regnet hannem til retferdighed.
Gen. 15. 6.

4. Men den/som arbeider/ hannem tilregnes ikke hans løn efter naade/ men (gives) efter skyld;

5. Men den/ som ikke arbeider/ men troer paa den/ som retferdiggier den ugudelige/ tilregnes hans troe til retferdighed.

6. Saasom og David siger/

siger / at salighed hører det menniske til / hvilket Gud tilregner retferdighed / uden gierninger / der hand siger. Pſ. 32. 1.

7. Salige ere de / hvis overtrædelser ere forladne / og hvis synder ere overskiulte.

8. Salig (er den) mand / hvilken Herren ikke tilregner synd.

9. Hør da den salighed til omskærelsen (alene) / eller og til forhuden? Thi vi sige / at troen er Abraham regnet til retferdighed.

10. Hvorledes er den da regnet? Der hand var i omskærelsen / eller i forhuden? Ikke i omskærelsen / men i forhuden.

11. Og hand annammede omskærelses tegn / troens retferdigheds besegling / som var i forhuden / saa at hand skulde være alle deres fader / som troe i forhuden / at retferdighed skulde dem og tilregnes;

12. Og omskærelses fader / ikke alleneste for dem / som ere af omskærelsen / men ogsaa for dem / som gaae i vor faders Abrahams troes fodspor / som (hand havde) i forhuden.

13. Thi den forjættelse til Abraham og hans sæd / som er / at hand er verdens arving / (skeede) ikke formedelst loven / men ved troens retferdighed.

14. Thi (ere) de arvinge / som (ere) af loven / da er troen bleven forgiæves / og forjættelsen er giordt til intet.

15. Thi loven giør vrede; Thi hvor som loven ikke er / der (er) ey heller overtrædelse.

16. For den sags skyld (siges det at være) af troen / at det kand være efter naade / saa at forjættelsen skal være fast for den gandske sæd; Ikke alleneste for den / som er af loven / men og for den / som er af Abrahams troe / hvilken der er alles vores fader.

17. Som skrevet staaer: Jeg haver sat dig til mange folkes fader for den / som hand troede / (det er) Gud / som

som levendes gior de døde/ og kalder de ting / der ikke ere / som de vare.

Gen. 17. 4. 5.

18. Hvilken der troede uden haabet / i haabet / at hand skulde vorde mange folkes fader/ efter det/ som sagt var: Saaledes skal din sæd vorde.

19. Og hand/ som ikke blev skrøbelig i troen/ agtede ikke sit eget legeme/ som nu var dødet/ efterdi hand var noget nær hundrede aar gammel / og Saræ dødede liv.

20. Saa tvivlede hand ikke paa Guds forjættelse formedelst vantroe / men blev styrket i troen/ og gav Gud ære.

21. Og var fuldkommeligen viss paa / at det/ som hand havde lovet/ var hand og mægtig til at giøre.

22. Hvorfor det blev og regnet hannem til retferdighed.

23. Men det er ikke skrevet for hans skyld allene / at det er hannem tilregnet;

24. Men og for vor skyld/ hvilke det skal tilregnes / i det vi troe paa den/ der opreiste vor Herre Jesum fra døde.

25. Hvilken er given hen for vore synder / og opreist for vor retferdiggiørelse.

5. Capitel.

v 1. Paulus opregner retferdiggiørelsens frugter formedelst troen. 12. Setter imod hinanden Adam / ved hvilken synden er kommen i verden 15. 18. og Christum/ ved hvis naade retferdiggiørelsen er kommen over alle mennisker.

Vi som da ere retferdiggiorde af troen/ have fred med Gud ved vor Herre Jesum Christum;

2. Ved hvilken vi have bekommet den tilgang i troen til denne naade/ som vi staae udi / og rose os under Guds herligheds haab.

3. Men ikke end (det) allene / men vi rose os og i trængsler/ efterdi vi vide/

at

at trængslen gior taalmodighed.

4. Men taalmodighed forfarenhed / men forfarenhed haab/

5. Men haabet beskæmmer ikke / thi Guds kierlighed er udøst i vore hierter ved den hellig Aand/ som er given os.

6. Thi Christus døde for (os) ugudelige/ i tide/ der vi vare end strøbelige.

7. Thi der døer neppeligen nogen for en retferdig/ thi for den godes skyld torde og / maae vel skee/ nogen døe.

8. Men Gud priser sin egen kierlighed mod os/ at Christus er død for os/ der vi vare endda syndere.

9. Saa skulle vi da meget mere / efterat vi nu ere retferdiggiorde i hans blod/ blive frelste ved hannem fra vreden;

10. Thi dersom vi bleve forligte med Gud formedelst hans Sons død/ der vi vare fiender/ da skulle vi meget mere / efterdi vi ere forligte/ frelses i hans liv;

11. Men ikke (det) allene / men efterdi vi rose os og i Gud ved vor Herre Jesum Christum / ved hvilken vi have nu faaet forligelsen.

12. Derfor / ligesom synden kom ind i verden formedelst eet menniske/ og døden formedelst synden / og døden saa igiennemtrængde til alle menniske/ i det de syndede alle.

13. Thi synden var i verden indtil loven; Men der som ingen lov er / der tilregnes ikke synden.

14. Men døden regnerede fra Adam indtil Mosen/ ogsaa over dem/ som ikke havde syndet / efter Adams overtrædelses lignelse / hvilken der er en figur til den / som skulde komme.

15. Men det er ikke saa med den naades gave/ som med synden; Thi døde der mange udi een synd / da er meget mere Guds naade og gave/ i det eene menniskes Jesu Christi naade/ bleven overflodig til mange. 16. Og

16. Og den gave er ikke/ som (det der kom) formedelst den eene/ som syndede; Thi dommen er kommen af een (synd) til fordømmelse/ men den naades gave (hielper) af mange synder til retferdighed.

17. Thi dersom døden regnerede i eens synd ved den eene/ da skulde de meget mere/ som annammede naadens og retferdighedsens gaves overflødighed/ regnere i livet/ ved den eene Jesum Christum.

18. Derfor da/ ligesom (det er kommet) ved eens synd over alle mennister til fordømmelse/ saa er og det andet kommet ved eens retferdighed over alle mennister til livsens retferdiggiørelse.

19. Thi ligesom der ere blevne mange til syndere ved eet menniskes ulydighed/ saa skulle og mange vorde retferdige ved den eenes lydighed.

20. Men loven indkom derforuden/ paa det synden skulde blive desmere bekiendt. Men hvor synden er bleven desmere bekiendt/ (der) er naaden bleven end mere overflødig.

21. At ligesom synden haver regneret i døden/ saa skal og naaden regnere ved retferdighed til det evige liv/ ved Jesum Christum vor Herre.

6. Capitel.

v. 1. Paulus formaner/ at vi ikke skulle blive varagtige i synden/ som vi ere døde fra. 13. Men give Gud vores lemmer til retferdigheds vaaben. 16. 23. Efterdi enden paa hint er døden/ men paa dette livet.

Hvad ville vi da sige? Skulle vi blive varagtige i synden/ at naaden kand blive des overflødigere?

2. Det være langt fra. Vi som ere døde fra synden/ hvorledes skulle vi endnu leve i den?

3. Eller vide I ikke/ at vi/ saa mange som ere døbte i Christum Jesum/ ere døbte i hans død?

4. Saa

4. Saa ere vi da begravne med hannem ved daaben til døden; At ligesom Christus er opreist fra døde/ ved Faderens herlighed/ saa skulle og vi vandre udi et nyt levnet.

5. Thi dersom vi ere plantede med (hannem) efter hans døds lignelse/ da skulle vi og efter opstandelsens (lignelse);

6. Efter vi vide dette/ at vor gamle menniske er korsfæst med (hannem)/ paa det syndsens legeme skal blive til intet/ at vi skulle ikke fremdeles tiene synden.

7. Thi hvo som er død/ er fri fra synden.

8. Men dersom vi ere døde med Christo/ da troe vi/ at vi og skulle leve med hannem.

9. Efterdi vi vide/ at Christus/ som er opreist fra døde/ dør ikke mere/ døden skal ikke mere regnere over hannem.

10. Thi det hand døde/ døde hand een gang for synden; Men at hand lever/ det lever hand for Gud.

11. Ligesaa slutte og J/ at J ere selv døde for synden/ men leve for Gud i Christo Jesu vor Herre.

12. Saa regnere da ikke synden i eders dødelige legeme/ at være den lydige i dets begieringer.

13. Giver ey heller synden eders lemmer til uretferdigheds vaaben; Men giver Gud eder selv/ som de/ der ere levende fra døde/ og Gud eders lemmer til retferdigheds vaaben.

14. Thi synden skal ikke regnere over eder/ thi J ere ikke under loven/ men under naaden.

15. Hvad da? Skulle vi synde/ efterdi vi ere ikke under loven/ men under naaden/ det være langt fra.

16. Vide J ikke/ at hvem J give eder selv til tienere/ til lydighed/ da ere J dens tienere/ som J ere lydige/ enten syndens til død/ eller lydigheds til retferdighed.

17. Men Gud (have) tak

tak / at I have været synd-sens tienere / men ere nu blevne lydige af hiertet / til den lærdoms form / som I ere tilgivne.

18. Men nu I ere blevne fri fra synden / da ere I blevne retferdighedsens tienere.

19. Jeg siger det menniskelig vils / for eders kiods strøbelighed. Thi ligesom I have givet eders lemmer at tiene ureenhed og overtrædelse til overtrædelse / saa giver nu eders lemmer til at tiene retferdighed til helliggiørelse.

20. Thi der I vare synd-sens tienere / da vare I fri fra retferdigheden.

21. Hvad havde I da for frugt / af hvilke I nu skamme eder? Thi enden paa dem er døden.

22. Men nu I ere frigiorde fra synden / og ere blevne Guds tienere / da have I eders frugt til helliggiørelse / men enden / et evigt liv.

23. Thi synd-sens sold er døden / men Guds naades gave er et evigt liv i Christo Jesu vor Herre.

7. Capitel.

v. 2 Paulus forklarer ved et exempel af enegte-qvinde. 4 Hvorledes vi ere fri fra loven. 7. Giver tilkiende / hvad loven egentlig er. 14. og beskriver endeligen den strid / som er imellem loven og kiødet i dette liv.

Eller vide I ikke / brødre / thi jeg taler til dem / som vide loven / at loven regnerer over menniflet / saa lang tiid hand lever?

2. Thi qvinden / som er en mand undergiven / hun er bunden til manden / som lever / ved loven; Men dersom manden døer / haver hun intet med loven at giøre / som er manden anrørendes.

3. Hvorfor da / imeden manden lever / skal hun kaldes en hore / om hun bliver en anden mand (til deel); Men dersom hendes mand er død / da er hun

hun fri fra loven / at hun er ikke en hore/om hun bliver en anden mands.

4. Ligesaa ere og J/mine brødre / dødgiorde fra loven / formedelst Christi legeme / at J skulle blive en anden til deel (som er) den opreiste fra døde/ paa det vi skulle bære Gud frugt.

5. Thi der vi vare i kiødet/ da virkede syndernes lyster / som vare ved loven i vore lemmer / til at bære døden frugt.

6. Men nu have vi intet at giøre med loven/som ere døde fra den/i hvilken vi holdtes / saa at vi skulle tiene i aandens nye væsen/ og ikke i bogstavs gamle væsen.

7. Hvad ville vi da sige? (Er) loven synd? Det være langt fra / men jeg kiendte ikke synden uden ved lov/ thi jeg vidste og ikke af begierligheden / dersom loven havde ikke sagt: Du skalt ikke begiere. Ex. 20. 17.

8. Men synden / som tog aarsag ved den befalning/ giorde al begierlighed i mig / thi uden loven var synden død.

9. Men jeg levede nogen tiid uden lov/men der befalningen kom/blev synden levendes igien.

10. Men jeg døde / og det bud / som var til liv/ fandtes mig / (at være) til død.

11. Thi synden / som tog aarsag ved budet/ forførde mig/ og dræbte mig formedelst det samme.

12. Saa er vel loven hellig/ og budet helligt og retferdigt og got.

13. Er da det / som er got / blevet mig en død? Det være langt fra / men synden / at den skulde aabenbares / at være synd/ som giorde mig død/formedelst det gode / at synden skulle vorde overmaade syndig/ formedelst budet.

14. Thi vi vide/ at loven er aandelig / men jeg er kiødelig / soldt under synden.

15. Thi jeg veed ikke/ hvad jeg gier; Thi dette gier

gjør jeg ikke som jeg vil / men det som jeg hader / dette gjør jeg.

16. Men gjør jeg dette / som jeg ikke vil / da samtykker jeg loven / at den er god.

17. Men nu gjør jeg ikke ydermere det / men synden / som boer i mig.

18. Thi jeg veed / at i mig / det er / i mit kiød boer ikke got. Thi villien henger mig over / men at fuldkomme det gode / finder jeg ikke.

19. Thi det gode / som jeg vil / det gjør jeg ikke / men det onde / som jeg ikke vil / dette gjør jeg.

20. Men dersom jeg gjør dette / som jeg ikke vil / saa gjør ikke jeg ydermere det samme / men synden / som boer i mig.

21. Saa finder jeg da den lov for mig / som vil gjøre det gode / at det onde henger ved mig.

22. Thi jeg forlyster mig med Guds lov efter det indvortes menniske.

23. Men jeg seer en anden lov i mine lemmer / som strider imod mit finds lov / og tager mig fangen i syndens lov / den som er i mine lemmer.

24. Jeg elendige menniske / hvo skal frie mig af denne dødes legeme?

25. Jeg takker Gud ved Jesum Christum vor Herre; Saa tiener jeg jo selv Guds lov med sindet / men synds lov med kiødet.

8. Capitel.

v. 1. Apostelen lærer / at de / som ved troen ere retferdiggiordte. 2. Ere fri fra synd sens og dødsens lov. 12. Formaner dem at døde legemens gierninger formedelst aanden. At trøste sig i allehaande lidelser / efterdi de have Aandens første grøde / 28. og ere kaldede efter forsættet.

Saa er jo nu ingen fordømmelse for dem / som (ere) i Christo Jesu / der ikke vandre efter kiødet / men efter aanden.

2. Thi livsens aands lov i Christo Jesu haver frigiordt mig fra synd sens og

og dødsens lov.

3. Thi det som var loven umueligt/ i det den var strøbelig formedelst kiødet/ (det giorde) Gud/ som sendte sin egen Søn i det syndige kiøds stikkelse/ og for syndens skyld fordømte synden i kiødet.

4. At lovens retferdighed skulde fuldkommes i os/ som ikke vandre efter kiødet/ men efter aanden.

5. Thi de/ som ere efter kiødet/ sandse de kiødelige (ting)/ men de (som ere) efter aanden/ de aandelige (ting).

6. Thi kiødsens sands er død / men aandens sands er liv og fred.

7. Thi kiødsens sands er fiendskab imod Gud/ thi den er ikke Guds lov underdanig/ thi den kand det ey heller (være).

8. Men de/ som ere i kiødet/ kunde ikke tækkes Gud.

9. Men I ere ikke i kiødet/ men i aanden / saafremt Guds Aand boer i eder/ men dersom nogen ikke haver Christi Aand/ den er ikke hans.

10. Men dersom Christus er i eder/ da er legemet jo dødt for syndens skyld/ men aanden (er) liv / for retferdigheds skyld.

11. Men dersom hans Aand/ der opreiste Jesum fra døde/ boer i eder/ da skal den/ som opreiste Christum fra døde/ giøre og eders dødelige legemer levende ved hans Aand/ som boer i eder.

12. Saa ere vi da/ brødre/ ikke kiødet skyldige/ at leve efter kiødet.

13. Thi leve I efter kiødet/ skal I døe/ men dræbe I legemets gierninger formedelst aanden/ skal I leve.

14. Thi hvilke som helst drives af Guds Aand/ disse ere Guds børn.

15. Thi I annamme de ikke en trældoms Aand atter til frygt/ men I annammede en sønlig udkaarelses Aand/ i hvilken vi raabe: Abba/ Fader.

16. Den samme Aand vid-

viduer med vor aand / at vi ere Guds børn.

17. Men dersom (vi ere) børn/ da (ere vi) og arvinge/ (det er) Guds arvinge/ men Christi medarvinge/ saafremt vi lide med (hannem) / at vi og skulle blive herliggiorde (med hannem).

18. Thi jeg holder det saa / at de ting vi lide nu i denne tiid / ere ikke den herlighed værd / som skal aabenbares paa os.

19. Thi creaturets ombyggelige forlængelse forventer Guds børns aabenbarelse.

20. Thi creaturet er forfængelighed underlagt/ ikke med sin villie / men for hans skyld / som det haver underlagt i haabet.

21. At creaturet selv skal og blive fri fra forkrænkeligheds tieneste/til Guds børns herligheds frihed.

22. Thi vi vide/ at al creaturet sukker med (os) og er i smerte med (os) indtil endnu.

23. Ja ikke de allene-ste/men ogsaa vi selv/som have Aandens første grøde/og vi selv sukke i os selv/ i det vi forvente en sønlig udkaarelse/ vort legemes forløsning.

24. Thi vi ere frelste i haabet. Men haab/ som sees/ er ikke haab. Thi hvad/ kand nogen og haabe det/ som hand seer ?

25. Men haabe vi det/ som vi ikke see/ da forvente vi (det) ved taalmodighed.

26. Desligeste kommer og Aanden vore skrøbeligheder til hielp. Thi vi vide ikke/ hvad vi skulle bede om / efter som det sig bør / men Aanden selv træder frem for os med usigelige sukke.

27. Men den / som randsager hierterne/ veed/ hvilken der er Aandens sands / thi hand træder frem for de hellige efter Guds villie.

28. Men vi vide/ at alle ting tiene dem til gode / som elske Gud/ de som ere kaldede efter forsættet.

29.

29. Thi hvilke hand havde kiendt tilforn/ (dem) haver hand og bestikket tilforn/ at være hans Søns billede ligedannede/ paadet hand skal være den førstefødde iblant mange brødre.

30. Men hvilke hand haver bestikket tilforn/ disse haver hand og kaldet/ og hvilke hand haver kaldet/ disse haver hand og retferdiggiordt/ men de hand haver retferdiggiordt/ disse haver hand og giordt herlige.

31. Hvad ville vi da sige til disse ting? Er Gud for os/ hvo (kand være) mod os?

32. Hvilken og ikke sparede sin egen Søn/ men gav hannem hen for os alle/ hvorledes skulde hand ikke ogsaa naadeligen give os alle ting med hannem?

33. Hvo vil klage paa Guds udvalde? Gud er den/ som retferdiggior.

34. Hvo (er den) som fordømmer? Christus (er den)/ som er død/ ja meget mere/ og opreist/ hvilken som og er udi Guds høyre haand/ som og træder frem for os.

35. Hvo vil skille os fra den Christi kierlighed? Trængsel/ eller angest/ eller forfølgelse/ eller hunger/ eller nøgenhed/ eller fare/ eller sverd?

36. Ligesom skrevet staaer: For din skyld dræbes vi den gandske dag/ vi ere regnede som slagtefaar. Ps: 44. 23.

37. Men i alle disse ting overvinde vi ved hannem/ som os elskte.

38. Thi jeg er vis paa/ at hverken død/ ey heller liv/ ey heller engle/ ey heller førstendømme/ ey heller magt/ ey heller de nærværende ting/ ey heller de tilkommende.

39. Ey heller det høye/ ey heller det dybe/ ey heller noget andet creatur/ skal kunde skille os fra den Guds kierlighed/ som (er) i Christo Jesu vor Herre.

9. Capitel.

v. 1. Paulus giver sin smerte tilkiende/ som hand haver

ver for de forhærdede Jøder. 7. Prædiker / at Gud i sit naadige kald ikke seer til kiødsens / men forjettelsens børn. 14. Handler endeligen om Jødernes forskydelse. 30. Om hedningenes udvælelse / 23. og aarsagen dertil.

Jeg siger sandhed i Christo / jeg lyver ikke / saa min samvittighed vidner med mig i den hellig Aand.

2. At jeg haver en stor sorg og en uafladelig smerte i mit hierte.

3. Thi jeg vilde ynske selv at være en forbandet ting fra Christo for mine brødre / (som ere) mine frender efter kiødet.

4. Hvilke som ere Israeliter / hvilke den sønlige udkarelse / og herligheden / og pagterne / og lovens stiftelse / og Guds dyrkelse / og forjættelserne (tilhøre).

5. Hvilke fædrene høre til / og af hvilke Christus (er) efter kiødet / som er Gud over alting / velsignet i evighed / Amen.

6. Men det maae ikke tages i den mening / at Guds ord haver slaget feil; Thi ikke alle / som ere af Israel / disse ere Israel.

7. Ey heller fordi de ere Abrahams sæd / ere alle børn; Men sæden skal kaldes dig i Isaak.

8. Det er / disse ere ikke Guds børn / som ere kiødsens børn / men forjættelsens børn regnes til sæden.

9. Thi dette er forjættelsens ord: Ved denne tiid vil jeg komme / og Sara skal have en søn.

Gen: 18 10.

10. Ja ikke hun alleneste / men og Rebecca / der hun var syglig ved een / ved Isaak vor fader.

11. Thi førend de bleve fødde / og hverken havde giordt noget got eller ont / paadet Guds forsæt skulde blive ved / efter udvælelsen / ikke af gierninger / men af den / som kalder.

12. Da blev der sagt til hende: Den større skal tiene den mindre.

Gen: 25. 23.

13.

13. Som skrevet staaer: Jakob elskte jeg/men Esau hadede jeg. Mal: 1.2.3.

14. Hvad ville vi da sige? Mon (der være) uretferdighed hos Gud? Det være langt fra.

15. Thi hand siger til Mose: Jeg vil være den miskundelig/ hvilken jeg vorder miskundelig/og jeg vil forbarme mig over den/ hvilken jeg forbarmer mig over. Ex: 33.19.

16. Saa staaer det ikke til den/ som vil/ ey heller til den/ som løber/ men til Gud/ som giør miskundhed.

17. Thi skriften siger til Pharao: Til dette samme opreiste jeg dig/ at jeg vilde bevise min magt paa dig/ og paadet mit navn skulde forkyndes paa al jorden. Ex: 9. 16.

18. Saa forbarmer hand sig da over den/ som hand vil/ men forhærder den/ som hand vil.

19. Saa maatte du sige til mig: Hvad klager hand over endnu? Thi hvo haver staaet hans villie imod?

20. Ja/ o menniske/ hvo est du/ som vil gaae i rette mod Gud? Mon noget/som er giordt/ kand sige til den/ som giorde det: Hvi giorde du mig saa?

21. Eller haver ikke pottemageren magt over leret/ af det samme stykke at giøre eet kar til ære/ men et andet til vanære?

22. Men dersom Gud/ der hand vilde vise vreden/ og kundgiøre sin magt/leed med stor langmodighed vredens kar/som vare færdige til fordervelse.

23. Og at hand kunde kundgiøre sin herligheds rigdom over barmhiertighedsens kar/ hvilke hand havde forberedt til herlighed/ (hvad vilde du da sige)?

24. Hvilke hand og kaldede/ (som er) os/ ikke alleneste af Jøder/men ogsaa af hedninge.

25. Ligesom hand og siger hos Oseam: Jeg vil kalde det mit folk/ som ikke

var mit folk / og hende elskelig / som ikke var elskelig. Os: 2. 23.

26. Og det skal skee / paa den sted / som var sagt til dem: I (ere) ikke mit folk / der skulle de kaldes den levende Guds børn. Os. 1. 10.

27. Men Esaias raaber over Israel: Dersom Israels børns tal var / som havsens sand / (saa) skulle (dog ikkun) levningerne frelses. Es. 10. 23. 24.

28. Thi (der er) den / som fuldkommer og forkorter ord udi retferdighed / thi Herren skal giøre et forkortet ord paa jorden.

29. Og ligesom Esaias haver sagt tilforn: Dersom den Herre Zebaoth havde ikke levnet os sæd / da havde vi blevet som Sodoma / og været lige ved Gomorra. Es: 1. 9.

30. Hvad ville vi da sige? At hedningene / som ikke søgte efter retferdighed / fiuge retferdighed / ja / den retferdighed (siger jeg) / som er af troen.

31. Men Israel / som søgte efter retferdigheds lov / naaede ikke til retferdigheds lov.

32. Hvorfor? At det ikke (skeede) af troen / men som af lovens gierninger / thi de støtte paa anstøds steen.

33. Ligesom skrevet staaer: See / jeg setter en anstøds steen i Zion / og en forargelses klippe / og hver den / som troer paa hannem / skal ikke beskæmmes. Ps. 118. 22. Es: 8. 14.

10. Capitel.

v. 1. 4. Paulus forehol- der her lovens og troens retferdighed. v. 9. 14. Giver tilkiende / hvorved et menniske kunde bekomme den saliggiørende tro 16. Og hvorledes at Moses og propheterne have fraaet om Jødernes gudløshed / vrede og ulydighed.

Brødre / mit hiertes gode behag og den ydmygelige begiering / som (skeer af mig) til Gud / for

for Israel er til saliggiørelse.

2. Thi jeg vidner med dem / at de have Guds nidkierhed / men ikke med forstand.

3. Thi i det de kiende ikke Guds retferdighed / og tragte efter / at oprette en egen retferdighed / da ere de ikke den Guds retferdighed undergivne.

4. Thi Christus er lovens ende til retferdighed for hver den / som troer.

5. Thi Moses beskriver den retferdighed / som (er) af loven / at det menniske / som giør de ting / skal leve udi dem.

6. Men den retferdighed af troen siger saa: Sig ikke i dit hierte / hvo vil fare op til himmelen? Det er / at hente Christum hid ned. Deut: 30.14.

7. Eller / hvo vil fare ned i dybet? Det er / at hente Christum op fra døde.

8. Men hvad siger den: Ordet er dig nær / i din mund / og i dit hierte; Dette er det troens ord / som vi prædike.

9. Thi dersom du faaer bekiendt den Herre Jesum med din mund / og troet i dit hierte / at Gud opreiste hannem fra døde / da bliver du salig.

10. Thi med hiertet troer mand til retferdighed / men med munden bekiender mand til saliggiørelse.

11. Thi striften siger: Hver den / som troer paa hannem / skal ikke beskæmmes. Es: 28. 16.

12. Thi der er ikke forskiel enten paa en Jøde eller en Græke / thi den samme (er) alles Herre / riig til alle dem / som paakalde hannem.

13. Thi hver den / som paakalder Herrens navn / hand skal vorde salig.

14. Hvorledes skulde de da paakalde (den) / paa hvilken de ikke troede? Men hvorledes skulde de troe den / hvilken de have ikke hørt? Men hvorledes skulle de høre / uden

(der er nogen) / som prædiker?

15. Men hvorledes skulle de prædike / om de blive ikke udsendte? Ligesom skrevet staaer: Hvor deylige ere deres fødder / som forkynde fred i evangelio / de som forkynde de gode ting i evangelio.
Es: 52. 7.

16. Men de vare ikke alle evangelio lydige / thi Esaias siger: Herre / hvo haver troet / det vi have hørt? Es: 53. 1.

17. Saa er troen af hørelsen / men hørelsen ved Guds ord.

18. Men jeg siger: Have de det ikke hørt? Ja sandelig / deres lyd er udgangen over al jorden / og deres ord til jorderigs ender.

19. Men jeg siger: Mon Israel ikke have kiendt (ord)? Først siger Moses: Jeg vil giøre eder uldtiere over dem / som ikke ere et folk; Jeg vil fortørne eder over et uforstandigt folk. Deut: 32. 21.

20. Men Esaias tør vovet / og siger: Jeg er funden af dem / som mig ikke søgte; Jeg er bleven aabenbar for dem / som ikke spurte efter mig.
Es: 65. 1.

21. Men hand siger til Israel: Jeg haver udrakt mine hænder den gandske dag til et folk / (som er) ulydigt og imodsigendes. Es. 65. 2.

11. Capitel.

v. 1. 4. Apostelen troster Jøderne / at de ikke aldeles ere forskudte. 17. Formaner derhos hedningene / at de ikke skulle rose og hofmode sig over de vantroe Jøder. 21. Thi Gud kunde og forstode dem. 33. Guds urandsagelig udvælelses og forskodelses maade.

Saa siger jeg da: Mon Gud have forskudt sit folk? Det være langt fra; Thi jeg er og en Israelit af Abrahams sæd / (af) Benjamins stamme.

2. Gud haver ikke forskudt sit folk / hvilket hand haver kiendt tilforn. Eller vide I ikke / hvad skriften siger

siger om Elia? Hvorledes hand gaaer frem for Gud imod Israel/ og siger:

3. Herre/ de have ihielslagt dine propheter / og de have undergravet dine altere; Og jeg er allene overbleven/ og de staae efter mit liv.

4. Men hvad siger det guddommelige gienſvar til hannem? Jeg lod overblive for mig selv / syv tusinde mænd/ som ikke have bøyet knæ for baal.

1. Reg. 19. 18.

5. Saa gaaer det da og i denne nærværende tiid / der er bleven en levning efter naadens udvælelse.

6. Men er det af naade/ (da er det) ikke mere af gierninger / ellers bliver naaden ikke mere naade; Men (er det) af gierninger / da er der ikke mere naade / ellers er gierningen ikke mere gierning.

7. Hvad da? Det Israel søger efter / det haver hand ikke faaet; Men udvælelsen haver faaet det/ de andre ere forhærdede.

8. Ligesom skrevet staaer: Gud gav dem en dovenheds aand/ øyen til at ikke see/ og øren til at ikke høre/ indtil denne samme dag.

Es. 6. 9.

9. Og David siger: Deres bord vorde til en snare/ og til en strikke/ og til en forargelse / og dem selv til et vederlag. Pſ. 69. 23. etc.

10. Deres øyen vorde mørke til at ikke see; Og bøy altiid deres ryg.

11. Saa siger jeg da: Mon de have stødt sig / at de skulde falde? Det være langt fra. Men ved deres fald er saliggiørelsen (vederfaren) hedningene / at den skulde opvække dem til nidkierhed.

12. Men dersom deres fald er verdens rigdom/ og deres skade (er) hedningenes rigdom; Hvor meget mere deres fylde?

13. Thi jeg taler med eder hedninge/ saavitt som jeg er hedningenes apostel/ priser jeg mit ærnbede.

14. Om jeg nogenlunde kunde opvække mit kiød

til nidkierhed / og frelse nogle af dem.

15. Thi dersom deres forkastelse (er) verdens forligelse / hvad var deres annammelse (andet) / end liv af døde?

16. Thi dersom den første grøde (er) hellig / (da er) og deyen ; Og dersom roden (er) hellig / (da ere) og grenene.

17. Men om nogle af grenene ere afbrudne / men du / som varst et vildt olietræ / est indpodet i deres sted / og est bleven deelagtig i olie-træts rod og fædme.

18. Saa roes dig ikke imod grenene / men dersom du roser dig / da bær du ikke roden / men roden dig.

19. Saa kunde du da sige: Grenene ere afbrudne / at jeg skulde blive indpodet.

20. Vel / de ere afbrudne ved vantroe / men du haver staaet (nogen stund) ved troen ; Vær ikke høymodig / men frygte dig.

21. Thi dersom Gud ikke haver sparet de naturlige grene / at hand / maaskee / ey heller skal spare dig.

22. See derfor Guds fromhed og strænghed ; Ja strænghed mod dem / som ere faldne / men fromhed mod dig / om du bliver ved i fromheden / ellers skulde du og afhugges.

23. Men de skulle og indpodes / dersom de blive ikke ved i vantroen ; Thi Gud er mægtig til at indpode dem igien.

24. Thi dersom du est afhuggen af det vilde olie-træ / af naturen / og est indpodet i et got olie-træ imod naturen ; Hvor meget mere skulle disse / som ere efter naturen / indpodes i (deres) eget olie-træ?

25. Thi jeg vil ikke dølge for eder / brødre / denne hemmelighed / paadet I skulle ikke være vise hos eder selv / at forhærdelse er vederfaren Israel / hvad en deel er anlangendes / indtil hedningernes fylde kommer ind.

26. Og saa skal al Israel bli-

el blive salig/ ligesom skrevet staaer: Den/ som udfrier/ skal komme af Zion/ og afvende det ugudelige væsen fra Jakob.

Es. 59. 20.

27. Og dette er dem det testamente af mig/ naar jeg faaer borttaget deres synder.

28. Saa ere de da fiender efter evangelium for eders skyld/ men efter udvælelsen elskelige for fædrenes skyld.

29. Thi ufortrydelige ere de naades gaver/ og det Guds kald.

30. Thi ligerviis som I og fordum vare Gud ulydige/ men have nu faaet barmhiertighed ved deres ulydighed.

31. Saa ere og disse nu blevne ulydige ved den barmhiertighed/ som eder er vederfaren/ at de kunde og faae barmhiertighed.

32. Thi Gud haver besluttet alle under ulydighed/ at hand vilde forbarme sig over alle.

33. O riigdoms dyb/ baade paa Guds viisdom og kundskab/ hvor aldeles urandsagelige ere hans domme/ og hans veye usporlige!

34. Thi hvo haver kiendt Herrens sind? Eller hvo var hans raadgiver?

35. Eller hvo gav hannem tilforn/ og det skal vederlegges hannem.

36. Thi af hannem/ og ved hannem/ og til hannem ere alle ting/ hannem være ære i evighed/ Amen.

12. Capitel.

v. 1. Paulus formaner over alt her til gode gierninger. 3 og de af Gud meddeelte gavers rette brug ꝛc.

DErfor formaner jeg eder/ brødre/ ved Guds barmhiertigheder/ at I fremstille eders legeme/ at være et levende/ helligt/ Gud velbehageligt offer/ (som er) eders fornuftige Guds dyrkelse.

2. Og bliver ikke stikkede lige med denne ver-

den/ men bliver forvandlede i eders sinds fornyelse/ til at I kunde prove/ hvilken der er den Guds gode/ og velbehagelige og fuldkomne villie.

3. Thi jeg siger formedelst den naade/ som mig er given/ til hver/ som er iblant eder/ at hand skal ikke have høyre mening/ end som hand bør at mene; Men at hand skal mene til at være ædru/ efterdi Gud haver uddeelt til hver troens maal.

4. Thi ligerviis som vi have mange lemmer paa eet legeme/ men alle lemmer have ikke den samme gierning;

5. Ligesaa ere vi mange eet legeme i Christo/ men naar hver agtes besynderlig/ ere vi hverandres lemmer.

6. Men efterdi vi have adskillige naades-gaver efter den naade/ som er given os/ enten (vi have) en prophetie/ (da lader os prophetere) efter troens maade.

7. Eller en tieneste/ (da lader os blive) i tieneste: Eller om nogen lærer/ (da vare sig) paa lærdommen.

8. Eller formaner/ paa formanelsen; Den som giver/ (give) i enfoldighed; Den som er en forstandere/ (vare derpaa) med flid; Den som gior barmhertighed/ (giøre den) med glæde.

9. Kierligheden være uden skrymt. Bliver de/ som hade det onde/ som henge fast ved det gode.

10. Som inderligen ere bevaagne til broderlig kierlighed imod hverandre/ som komme hverandre tilforn med ærbødighed.

11. Værer ikke lade/ hvor flittighed udkræves/ som brænde i aanden/ som tiene Herren.

12. Ere glade i haabet/ taalmodige i trængselen/ varagtige udi bønnen.

13. Som tage sig de helliges ned an/ som laane gierne herberge.

14. Velsigner dem/ som

som eder forfølge/velsigner og bander ikke.

15. (J stulle) glæde eder med de glade./ og græde med de grædende.

16. Værer de/ som have eet sind imod hverandre/ som ikke tragte efter de høye ting/ men holder eder til de nedrige; Vorder ikke kloge hos eder selv.

17. Som ikke betaler nogen ont med ont; Som have omsorg for det gode/ for alle menniskers aasyn.

18. Dersom det er muligt/ da haver fred med alle menniskr/ saa meget/ som er i eders magt.

19. Hevner eder ikke selv/ J elskelige/ men giver vreden rum/ thi der staaer skrevet: Hevnen hører mig til/ jeg vil betale/ siger Herren. Deut: 32. 31.

20. Dersom din fiende da hungrer/ giv hannem mad/ dersom hand tørster/ giv hannem drikke/ thi naar du det gior/ samler du gløer paa hans hovet.

21. Overvindes ikke af det onde/ men overvind det onde med det gode.

13. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner til den underdanighed/ hvilken øvrigheden skal bevises. 8. Til Christelige dyder. 13. og en skikkelig vandel.

HVert menniske være øvrigheder underdanig/ som have overmagt; Thi der er ingen øvrighed uden af Gud/ men øvrigheder/ som ere til/ ere skikkede af Gud.

2. Derfor/ hvo som setter sig imod øvrigheden/imodstaaer Guds forordning/ men de som imodstaae/ skal faae dom over sig selv.

3. Thi de regierende ere ikke de gode giernинger/ men de onde til frygt; Vilt du da ikke frygte for øvrigheden/ da gior det/ som got er/ og du skalt have lov af hannem.

4. Thi hand er Guds tienere/ dig til det gode/ men gior du det/ som ont er/ da frygt dig/ thi hand bær ikke sverdet forgieves/ thi

thi hand er Guds tienere / en hevnere til vrede over den / som gior ilde.

5. Saa er det fornoden at være underdanig / ikke alleneste for vredens skyld / men ogsaa for samvittighedens skyld.

6. Thi derfor give I og skat / fordi de ere Guds tienere / som blive varagtige i det samme.

7. Giver derfor alle / hvad I ere (dem) skyldige / den som I ere skat skyldige / skat / den som told / told / den som frygt / frygt / den som ære / ære.

8. Værer ingen intet skyldige / uden at elske hverandre; Thi hvo som elsker den anden / haver opfyldt loven.

9. Thi det: Du skalt ikke bedrive hoer; Du skalt ikke ihielslaae; Du skalt ikke stiele; Du skalt ikke bære falsk vidnesbyrd; Du skalt ikke begiere; Og om der er noget andet bud / det befattes i een hovedsum / i dette / som er: Du skalt elske din neste / som dig selv.

10. Kierligheden gior (sin) naste ikke ont. Saa er kierligheden lovens fylde.

11. Og det / efter vi vide tiden / at det er tiid / at vi nu opstaae af søvne / thi nu er vor saliggiørelse nærmere / end der vi troede.

12. Natten er fremgangen / men dagen er kommen nær. Derfor lader os aflegge mørkens gierninger / og føre lysens vaaben.

13. Lader os vandre skikkeligen / som om dagen / ikke i fraadserie og drukkenskab / ikke i kammerne og uteerligheder / ikke i kiv og avind.

14. Men iører eder den Herre Jesum Christum / og haver ikke omsorg for kiødet til begierligheder.

14. Capitel.

v. 1. Paulus raader fra de skrøbelige brøders forargelse. 10. Fra dømmen og fordømmen. 13. Fra forargelse / 20. Skadelig paa begge sider.

Men

MEn anammer den/ som er skrøbelig i troen/ saa hand ikke kommer udi tvivlagtige tanker.

2. Den eene troer / at mand maae æde allehaande / men den / som er skrøbelig/æder grønne urter.

3. Hvo som æder / foragte ikke den / som ikke æder; Og hvo som ikke æder/ dømme ikke den/som æder / thi Gud haver annammet hannem.

4. Hvo est du / som dømmer en fremmed svend? Hand staaer eller falder for sin egen Herre/ men hand kand reises op; Thi Gud er mægtig til at reise hannem.

5. Den eene agter een dag for en anden/ men den anden agter hver dag (lige); Hver være fuld forvisset i sit eget sind.

6. Hvo som gior sig mening om dagen / mener det for Herren; Og hvo som ikke gior sig mening om dagen / hand ikke mener det for Herren. Hvo som æder / æder for Herren; Thi hand takker Gud; Og hvo som ikke æder/ æder ikke for Herren / og takker Gud.

7. Thi ingen af os lever sig selv / og ingen døer sig selv.

8. Thi dersom vi og leve / da leve vi Herren; Og dersom vi døe / da døe vi Herren; Derfor / enten vi leve eller vi døe / da ere vi Herrens.

9. Thi dertil er Christus baade død og opstanden / og bleven levendes igien / at hand skal herske baade over døde og levende.

10. Men du / hvi dømmer du din broder? Eller og du/ hvi foragter du din broder? Thi vi skal alle stilles frem for Christi domstol;

11. Thi der staaer skrevet: Saa sandt jeg lever/ siger Herren / skal hvert knæ bøyes for mig / og hver tunge skal bekiende Gud. Es. 45. 23.

12. Saa skal nu hver af os giøre Gud regnskab for sig selv.

13.

13. Derfor lader os ikke mere dømme hverandre / men agter det heller / at ingen setter noget stød eller forargelse for sin broder.

14. Jeg veed / og er vis paa i den Herre Jesu / at intet er ureent i sig selv / uden den / som regner noget ureent at være / hannem (er det) ureent.

15. Men dersom din broder bedrøves for mads skyld / da omgaaes du ikke mere efter kierlighed. Forderv den ikke med din mad / for hvis skyld Christus er død.

16. Lader derfor eders gode ikke blive bespottet.

17. Thi Guds rige er ikke mad og drikke / men retferdighed og fred / og glæde i den hellig Aand.

18. Thi hvo som tiener Christo i disse ting / er Gud velbehagelig / og afholden af menniskene.

19. Derfor lader os dragte efter de ting / som høre til fred / og de som tiene til opbyggelse iblant hverandre.

20. Nedbryd ikke Guds gierning for mads skyld; Alle ting ere vel rene; Men det er ont for det menniske / som æder med (samvittigheds) stød.

21. Det er got / ikke at æde kiød / ey heller at drikke viin / ey heller (giøre det) / som din broder kand støde sig paa / eller forarges / eller blive strøbelig af.

22. Du haver troen / hav den hos dig selv for Gud. Salig er den / som ikke dømmer sig selv / i det / som hand prøver.

23. Men hvo som tvivler / er fordømt / om hand æder; Thi det er ikke af troen / men alt det / som ikke er af troen / er synd.

15. Capitel.

v. 1. Paulus formaner Jøderne og hedningene til at bære de vanmægtiges strøbelighed. 4. Prædiker om skriftens nytte. 9. Om hedningenes naadekald. 17. Om sit ambede. 29 Begierer de Christne Romeres forbøn for sig.

Men

Men vi / som kunde / ere skyldige at bære de vanmægtiges skrøbeligheder / og ikke befalde os selv.

2. Thi hver af os skal befalde sin næste til det gode / til opbyggelse.

3. Thi og Christus befaldt sig ikke selv / men ligesom skrevet staaer: Deres forsmædelser / som dig forsmaae / ere faldne paa mig. Ps 69. 10.

4. Thi hvadsomhelst tilforn er skrevet / er tilforn skrevet os til lærdom / paadet vi skulle have haabet formedelst taalmodighed / og skrifternes trøst.

5. Men taalmodighedens og trøstens Gud give eder / at mene det samme iblant hver andre efter Christum Jesum.

6. At I endrægteligen med een mund kunde prise Gud / og vor Herres Jesu Christi Fader.

7. Derfor annammer hverandre / ligesom og Christus haver annammet os til Guds ære.

8. Men jeg siger / at Jesus Christus var omskærelsens tienere for Guds sandheds skyld / til at stadfæste fædrenes forjættelser.

9. Men at hedningene skulle love Gud for barmhiertighed / ligesom skrevet staaer: Derfor vil jeg bekiende dig iblant hedningene / og sjunge for dit navn. 2. Sam. 22. 50.

10. Og atter siger hand: Fryder eder I hedninge med hans folk. Deut. 32. 43.

11. Og atter: Lover Herren alle hedninge / og priser hannem alle folk. Ps. 117. 1.

12. Og atter siger Esaias: Der skal være den Jesse rod / og den / som opstaaer at regere over hedninge / paa hannem skulle hedningene haabe. Es. 11. 10.

13. Men haabets Gud fylde eder med al glæde og fred / i det I tro / at I kunde være overflødige i haabet udi den hellig Aands kraft.

14.

14. Men jeg veed og selv om eder/ mine brødre/ at I ere og selv fulde af godhed/ fyldte med al forstand/ som kunde og formane hverandre.

15. Men jeg haver/ brødre/ skrevet eder en deel noget dristeligen til/ som den/ der vilde paaminde eder igien/ for den naades skyld/ som mig er given af Gud.

16. At jeg skal være Jesu Christi tienere til hedningene/ at betiene Guds evangelium/ at hedningenes offer skal blive velbehageligt/ helliggiordt formedelst den hellig Aand.

17. Derfor haver jeg roes i Christo Jesu/ belangendes de ting/ som Gud høre til.

18. Thi jeg vil ikke forbriste mig til at tale noget af de ting/ som Christus ikke haver udrettet ved mig til hedningenes lydighed/ i ord og gierning;

19. Ved tegnes og underlige tings kraft/ ja ved Guds Aands kraft/ saa at jeg fra Jerusalem og omkring indtil Illyricum haver fyldt Christi evangelii (tieneste).

20. Men saa/ at jeg havde synderlig villie/ at prædike evangelium ikke der/ som Christus var nævnt/ paadet jeg skulde ikke bygge paa en fremmed grundvold.

21. Men ligesom skrevet staaer: Hvilke ikke ere kundgiordt om hannem/ skal see/ og de/ som ikke have hørt/ skal forstaae.

Es. 52. 15.

22. Hvorfor jeg og er mange gange forhindret/ at komme til eder.

23. Men nu jeg haver ikke mere plats i disse lande/ og haver længtes efter at komme til eder for mange aar siden.

24. Naar jeg reiser til Spanien/ vil jeg komme til eder/ thi jeg haabes/ naar jeg reiser forover/ at see eder/ og blive ledsaget derhen af eder/ dog saa/ at jeg bliver først i nogen maade fornøyed af eder.

25. Men nu faaer jeg til Jerusalem at tiene de hellige.

26.

26. Fordi (de af) Macedonia og Achaja have anseet for got/ at giøre en almindelig hielp til de fattige iblant de hellige/ som ere i Jerusalem.

27. Thi de ansaae det for got/ og ere ogsaa deres skyldener. Thi ere hedningene blevne deelagtige i deres aandelige ting/ da ere de og skyldige/ at bevise dem tieneste i de legemlige ting.

28. Naar jeg da haver fuldkommet dette/ og beseglet dem denne frugt/ da vil jeg drage derfra igiennem eders (land) til Spanien.

29. Men jeg veed/ at naar jeg kommer til eder/ da skal jeg komme med Christi (evangelii) velsignelses fylde.

30. Men jeg formaner eder/ brødre/ formedelst vor Herre Jesum Christum/ og ved Aandens kierlighed/ at I vilde stride med mig udi bønnerne for mig til Gud.

31. At jeg kand blive fried fra de vantroe i Judæa/ og at min tieneste/ som (jeg giør) til Jerusalem/ kand blive de hellige behagelig.

32. Paadet jeg kand komme til eder med glæde/ formedelst Guds villie/ og vederqveges med eder.

33. Men fredens Gud være med eder alle/ Amen.

16. Capitel.

v. 1. 3. Apostelen befaler de Romere Phoeben til al bistand og hilser adskillige. 17. Formaner at vogte sig for falske lærere. 25. Slutter saa med en herlig taksigelse/ som er et kort begrib af evangelio.

MEn jeg befaler eder Phoeben/ vor syster/ som er menighedens tienerinde udi Kenchreis.

2. At I ville annamme hende i Herren/ som det sømmer de hellige/ og giøre hende bistand/ i hvis maade hun haver eder behov/ thi hun haver og giordt mange bistand/ (ja) ogsaa mig selv.

3. Hilser Priscillam og Aquilam/ mine medhielpere

pere i Christo Jesu.

4. Hvilke have sat deres egne halse til for mit liv; Hvilke ikke jeg allene takker/ men alle hedningenes menigheder.

5. (Og hilser) menigheden i deres huus. Hilser Epænetum/ min elskelige/ som er den første grøde af Achaja til Christum.

6. Hilser Mariam/ som haver havt megen umage for os.

7. Hilser Andronicum og Juniam/ mine frender/ og mine medfangne/ som ere navnkundige iblant apostlerne/ som og have været for mig i Christo.

8. Hilser Amplian/ min elskelige i Herren.

9. Hilser Urbanum/ vor medhielpere i Christo/ og Stachyn min elskelige.

10. Hilser Apellem/ som er forsøgt i Christo. Hilser dem/ som ere af Aristobuli (husfolk).

11. Hilser Herodionem min frende. Hilser dem af Narcissi (husfolk)/ som ere i Herren.

12. Hilser Tryphenam/ og Tryphosam/ som have arbeidet i Herren. Hilser Persida min elskelige/ hun som haver arbeidet meget i Herren.

13. Hilser Ruffum/ som er udvalt i Herren/ og hans og min moder.

14. Hilser Asyncritum/ Phlegontem/ Hermam/ Patrobam/ Hermen/ og de brødre med dem.

15. Hilser Philologum og Juliam/ Nereum/ og hans søster/ og Olympam/ og alle de hellige/ som ere med dem.

16. Hilser hverandre med et helligt kys. Christi menigheder hilse eder.

17. Men jeg formaner eder/ brødre/ at I give agt paa dem/ som giøre splidagtighed og forargelse imod den lærdom/ som I have lært/ og viger fra dem.

18. Thi saadanne tiene ikke vor Herre Jesu Christo/ men deres egen bug/ og formedelst søde

ord

ord og smigrende tale forføre de uskyldiges hierter.

19. Thi eders lydighed er udkommen til alle/ derfor glæder jeg mig for eder/ men jeg vil/ at I skulle være vise til det gode/ men enfoldige til det onde.

20. Men fredens Gud skal inden en skakket tiid knuse satanam under eders fødder. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder/ Amen!

21. Timotheus min medhielpere/ og Lucius/ og Jason/ og Sosipater/ mine frender/ hilse eder.

22. Jeg Tertius hilser eder/ som skrev dette brev i Herren.

23. Gajus som er min og den gandske menigheds vært/ hilser eder. Erastus/ stadens rentemester hilser eder/ og Quartus den broder.

24. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder alle/ Amen.

25. Men den/ som er mægtig til at styrke eder/ efter mit evangelium og Jesu Christi prædiken efter den hemmeligheds aabenbaring/ som var tagd af evig tiid/

26. Men nu aabenbaret/ og ved propheternes skrifter efter den evige Guds befalning til trons lydighed kundgiordt for alle hedninge;

27. Den eene vise Gud være ære ved Jesum Christum i evighed/ Amen.

Til de Romere/
Blev skrevet af Corintho med Phoebe/ som var menighedens tienerinde udi Kenchreis.

Den første St. Pauli Epistel til de Corinthier.

1. Capitel.

v. 1. Efter at Paulus/ saasom sedvanlig/ har giordt sin indgang. 4. Takker hand Gud for den Guds fuldkomne naade/ som de Corinthier var

var given. 10. Formaner dem til eenighed i lærdommen. 17. Lærer / hvorledes evangelium skal prædikes. 21. Og hvo Gud haver udvaldt til det evige liv.

Paulus kaldet en Jesu Christi apostel / ved Guds villie / og Sosthenes den broder.

2. (Til) Guds menighed / som er i Corintho / de helligede i Christo Jesu / kaldede hellige / med alle dem / som paakalde vor Herres Jesu Christi navn / i hver / baade deres og vor sted.

3. Naade være med eder / og fred / af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

4. Jeg takker min Gud altiid for eder for den Guds naade / som er given eder i Christo Jesu.

5. At I udi hannem ere giorde rige i alle ting / i alle ord / og al forstand.

6. Ligesom det Christi vidnesbyrd er blevet stadfæst i eder.

7. Saa / at eder ikke fattes paa nogen naadens gave / som forvendte vor Herres Jesu Christi aabenbarelse.

8. Hvilken og skal stadfæste eder indtil enden / (at I skulle være) ustraffelige paa vor Herres Jesu Christi dag.

9. Gud er trofast / ved hvilken I ere kaldede til hans Sons Jesu Christi / vor Herres samfund.

10. Men jeg formaner eder / brødre / ved vor Herres Jesu Christi navn / at I alle sige det samme / og at der skulde ikke være splid iblant eder / men være tilsammenfoyede i det samme sind / og i den samme mening.

11. Thi mig er tilkiendegivet om eder / mine brødre / af Cloes (husfolk) / at der er trætte iblant eder.

12. Men det siger jeg / at hver iblant eder siger: Jeg er Pauli / men jeg er Apollo / men jeg er Kephæ / men jeg er Christi?

13.

13. Er Christus adstilt? Mon Paulus være korsfæst for eder? Eller ere I døbte i Pauli navn?

14. Jeg takker (min) Gud / at jeg haver ingen døbt af eder / uden Crispum og Gajum;

15. At ikke nogen kand sige/at jeg haver døbt i mit navn.

16. Men jeg døbte og saa Stephanæ husfolk/ derforuden veed jeg ikke/ om jeg haver døbt nogen anden.

17. Thi Christus udsendte mig ikke at døbe/ men at prædike evangelium; Ikke med vise ord/ at Christi kors ikke skal blive forfængeligt.

18. Thi det korsens ord er dem en daarlighed/ som blive fortabte / men os/ som blive salige/ er det en Guds kraft.

19. Thi der staaer skrevet: Jeg vil ødelegge de vises viisdom / og de forstandiges forstand vil jeg bortkaste. Es. 29. 14.

20. Hvor (er) en vis? Hvor (er) en skriftlærd? Hvor (er) denne verdens randsager? Haver ikke Gud giordt denne verdens viisdom til daarlighed? Es. 33. 18.

21. Thi efterdi verden formedelst viisdom ikke kiendte Gud i Guds viisdommen/ da behagede det Gud vel/ formedelst den daarlige prædiken at giøre dem salige / som troe.

22. Efterdi baade Jøderne este tegn / og Grækerne spørge efter viisdom.

23. Men vi prædike den korsfæste Christum/ (som er) Jøderne en forargelse / men Grækerne en daarlighed.

24. Men dem/ som ere kaldede / baade Jøder og Græker / (prædike vi) Christum/ Guds kraft/ og Guds viisdom.

25. Thi Guds daarlighed er visere end menniskene/ og Guds skrøbelighed er sterkere end menniskene.

26. Seer/ brødre/ til eders kald / (der er) ikke mange vise efter kiødet/ ikke

ke mange mægtige / ikke mange velbyrdige.

27. Men de ting / som daarlige ere for verden / haver Gud udvalt / at hand vilde beskæmme de vise; Og Gud haver udvaldt de ting / som skrøbelige ere for verden / at hand vilde beskæmme de stærke (ting).

28. Og Gud udvalde de nædle ting for verden / og de / som intet agtes / og de / som ikke ere / at hand vilde til intet giøre de ting / som ere.

29. Paadet intet menniske skal rose sig for hannem.

30. Men af hannem ere I i Christo Jesu / hvilken er bleven os af Gud viisdom / item retferdighed og helliggiørelse / og gienløselse.

31. At / ligesom skrevet staaer: Hvo sig roser / hand rose sig i Herren.

Jer: 9. 24.

2. Capitel.

v. 1. Paulus lærer fremdeles / hvorledes hand haver ført sit prædike-ambede.

6. At Evangelium er Guds viisdom i hemmeligheden.

14 Og at det naturlige menniske fatter ikke de ting / som høre Gud til.

Og jeg / brødre / der jeg kom til eder / kom jeg ikke med prægtige ord eller viisdom / at forkynde eder det Guds vidnesbyrd.

2. Thi jeg agtede ikke / at vide noget iblant eder / uden Jesum Christum / og hannem korsfæstet.

3. Og jeg var hos eder med skrøbelighed / og med frygt / og med stor bevelse.

4. Og mit ord og min prædiken var ikke i menniskelig viisdoms bevegende ord / men i Aandens og kraftens klare beviisning.

5. At eders troe skal ikke være i menniskens viisdom / men i Guds kraft.

6. Men vi tale viisdom iblant de fuldkomne / men ikke denne verdens viisdom / ikke heller denne verdens overstes / hvilke afskaffes.

7. Men vi tale Guds viisdom i hemmelighe-

den /

den/ som var skiult/ hvilken Gud havde forordnet for verdens begyndelse/ til vor herlighed.

8. Hvilken ingen af denne verdens øverste kiendte; Thi havde de kiendt den/ havde de ikke forsæt herlighedens Herre.

9. Men/ saasom skrevet staaer: De ting/ som intet øye haver seet/ og intet øre haver hørt/ og ere ikke opkomne i noget menniskes hierte/ som Gud haver beridt dem/ der hannem elske. Es: 64. 4.

10. Men Gud aabenbarede os det formedelst sin Aand; Thi Aanden randsager alle ting/ ogsaa Guds dybheder.

11. Thi hvilket menniske veed de ting/ der ere i menniskets/ uden menniskens aand/ som er i hannem? Saa veed og ingen de ting/ som i Gud ere/ uden Guds Aand.

12. Men vi have ikke annammet verdens aand/ men den Aand/ som er af Gud/ at vi kunde vide de ting/ som os ere skenkte af Gud.

13. Hvilke vi og tale/ ikke med ord/ som menniskelig viisdom lærer/ men med ord/ som den hellig Aand lærer/ i det vi befatte aandelige ting med aandelige (ord).

14. Men det naturlige menniske fatter ikke de ting som høre Guds Aand til/ de ere hannem en daarlighed/ og hand kand ikke kiende dem/ thi de dømmes aandeligen.

15. Men den/ som er aandelig/ dømmer alle ting/ men hand dømmes af ingen.

16. Thi hvo haver kiendt Herrens sind? Eller hvo kand undervise hannem? Men vi have Christi sind.

3. Capitel.

v. 1.3. Apostelen straffer de Corinthier/ som kives anlangende deres lærere. 5. som dog prædike/ ligesom Herren haver givet hver. 7. men Gud giver verten. 11. viser salighedens rette grundvold. 16. Raader de Corinther

thier/ som ere Guds tempel/ ey at forderve den 19. at de ikke skulde være verdslige men vise i aandelige ting.

Og jeg/ brødre/ kunde ikke tale med eder/ som med aandelige/ men som med kiødelige/ ligesom med unge børn i Christo.

2. Jeg gav eder melk at drikke/ og ikke mad/ thi I kunde ikke endda/ I kunde og ikke heller endnu.

3. Thi I ere endnu kiødelige/ thi efterdi der er nid/ og kiv og tvedragt iblant eder/ ere i ikke da kiødelige/ og omgaaes efter menniskelig viis?

4. Thi naar nogen siger: Jeg er Pauli/ men en anden/ jeg er Apollos/ ere I ikke da kiødelige?

5. Hvo er da Paulus? Men hvo er Apollo/ uden tienere/ ved hvilke I troede/ og det/ ligesom Herren haver givet hver.

6. Jeg plantede/ Apollos vandede/ men Gud gav vext.

7. Saa er nu hverken den noget/ som planter/ ikke heller den/ som vander/ men Gud/ som giver vext.

8. Men den/ som planter/ og den/ som vander/ ere eet; Men hver skal faae sin egen løn efter sit eget arbeide.

9. Thi vi ere Guds medarbeidere/ I ere Guds kornland/ Guds bygning.

10. Jeg lagde grundvold/ som en viis bygmestere/ efter den Guds naade/ som mig er given/ men en anden bygger der paa; Men hver see til/ hvorledes hand bygger derpaa.

11. Thi ingen kand lægge en anden grundvold/ end den/ som lagt er/ som er Jesus Christus.

12. Men dersom nogen bygger paa denne grundvold guld/ sølv/ dyrebar stene/ træ/ hø/ straa.

13. Da skal hvers gierning blive aabenbar/ thi dagen skal giøre det klart/ thi det aabenbares formedelst ild/ og ilden skal prøve/ hvordan hvers gierning er.

14.

14. Dersom nogens gierning bliver (fast)/ som hand bygde derpaa / skal hand faae løn.

15. Dersom nogens gierning bliver opbrændt/ da skal hand lide skade; Men hand skal blive frelst/ dog saa / som formedelst ild.

16. Vide J ikke / at J ere Guds tempel/ og Guds Aand boer i eder?

17. Dersom nogen forderver Guds tempel/ denne skal Gud forderve / thi Guds tempel er hellig/ hvilke J ere.

18. Ingen bedrage sig selv; Dersom nogen lader sig tykke iblant eder / at være viis i denne verden/ hand vorde en daare / at hand kand vorde viis.

19. Thi denne verdens viisdom er daarlighed hos Gud / thi der staaer skrevet: Hand (er den)/ som griber de vise i deres trædskhed. Job: 5. 13.

20. Og atter: Herren veed de vises tanker / at de ere forfængelige.

Ps. 94. 11.

21. Derfor rose sig ingen af menniskene / thi alle ere eders.

22. Være sig Paulus/ eller Apollo/ eller Kephas/ eller verden/ eller liv/ eller død / eller de nærværende eller tilkommende / alle ting ere eders.

23. Men J ere Christi/ men Christus er Guds.

4. Capitel.

v. 1. Paulus lærer/ hvorfore den Christen kirkes lærere skal agtes. 6. At de Corinthier ikke skulle opblæses mod hverandre. At apostlerne ere blevne et spectakel for verden. 18. 19. Forjætter / at Corintherne skulde snarlig forvente ham.

Saa agte mand os som Christi tienere / og husholdere over Guds hemmelige ting.

2. Men hvad ydermere er at agte / udkræves i husholdere / at mand skal findes tro.

3. Men jeg agter det for det mindste / at jeg dømmes af eder / eller af

en menniskelig dag / men jeg dømmer mig ey heller selv.

4. Thi jeg veed intet med mig selv/men der med er jeg ikke retferdiggiordt/ men Herren er den / som mig dømmer.

5. Derfor dømmer ikke noget for tiden / indtil Herren kommer / som og skal føre til lyset / det som skiult er i mørket / og aabenbare hierternes raad; Og da skal hver vederfares lof af Gud.

6. Men dette / brødre/ haver jeg forblummet henfort til mig selv og Apollo / for eders skyld/ at I kunde lære af os / at ikke være kloge over det / som skrevet er / at I skulle ikke (end) een for eens skyld opblæses imod den anden.

7. Thi hvo dømmer dig / (at være mere end andre)? Og hvad haver du / som du ikke haver annammet? Men dersom du og haver annammet (det) / hvi roser du dig/ som du havde ikke annammet?

8. I ere allerede blevne mætte/ I ere allerede blevne rige / I have regieret uden os; Og Gud give/ at I havde regieret / at vi kunde og regiere med eder.

9. Thi mig synes / at Gud haver fremstillet os de sidste apostle at være/ som de/ der ere henantvordede til døden / thi vi ere blevne et spectakel for verden / og englene / og menniskene.

10. Vi ere daarer for Christi skyld / men I ere kloge i Christo; Vi skrøbelige / men I stærke; I herlige/men vi foragtede.

11. Indtil denne time lide vi baade hunger og tørst/ og ere nøgne/og faae mundslag / og have ingen vis sted.

12. Og bemøde os / i det vi arbeide med egne hænder; Naar vi ilde tiltales / velsigne vi; Naar vi forfølges / lide vi.

13. Naar vi bespottes/ formane vi; Vi ere blevne som skarn i verden/ ja alles skeviskt indtil nu.

14.

14. Dette skriver jeg ikke / at jeg vil beskæmme eder / men jeg paaminder eder / som mine elskelige børn.

15. Thi om I end havde ti tusinde tugtemestere i Christo / saa have I dog ikke mange fædre; Thi jeg avlede eder i Christo Jesu formedelst evangelium.

16. Derfor formaner jeg eder / vorder mine efterfølgere.

17. For denne samme sag sendte jeg Timotheum til eder / som er min elskelige og trofaste søn i Herren / som skal paaminde eder om mine lærdomme / som ere i Christo / ligesom jeg lærer allevegne i hver menighed.

18. Der ere nogle opblæste / ligesom jeg skulde ikke komme til eder.

19. Men jeg vil snarligen komme til eder / om Herren vil / og forfare / ikke de opblæstes ord / men kraften.

20. Thi Guds rige staaer ikke i ord / men i kraft.

21. Hvad ville I? Skal jeg komme til eder med riis / eller med kierlighed og sagtmodigheds aand.

5. Capitel.

v. 1. Apostelen bandsætter en blodskænder. 6. Paadet den surdey ey maatte giøre den gandske dey suur. 8. Lærer / hvorledes paasken ret skal holdes. 9 Og hvordan mand skal afsondre sig fra de ugudelige.

Der høres overalt horerie iblant eder / og saadant horerie / som ikke end nævnes iblant hedningene / at en haver sin faders hustru.

2. Og I ere opblæste / og have ikke mere sørget / at den / som haver giordt den gierning / maatte udtages fra eder.

3. Thi jeg sandeligen / som er fraværendes med legemet / men nærværendes med aanden / haver allerede dømt / ligesom jeg var nærværendes / den / som dette haver saaledes giordt.

4. I det I/ og min aand blive i vor Herres Jesu Christi navn forsamlede/ med vor Herres Jesu Christi kraft/

5. At overantvorde saadan en satanæ til kiødsens fordervelse / at aanden kand blive salig paa den Herres Jesu dag.

6. Eders roes er ikke smuk. Vide I ikke / at en liden surdey gior den gandske dey suur?

7. Derfor udrenser den gamle surdey / at I kand være en nye dey / ligesom I ere usyrede; Thi vor paaske er ofret for os/ Christus.

8. Derfor lader os holde høytiid / ikke i en gammel surdey / ey heller i ondskabs og skalkheds surdey / men i reenheds og sandheds usyrede brød.

9. Jeg har skrevet eder til i brevet/ at I skulle ikke beblandes med skiørlevnere.

10. Og det (skrev jeg) aldeles ikke om skiørlevnere i denne verden / eller gierige / eller røvere / eller afgudsdyrkere; Ellers maatte I gaae ud af verden.

11. Men nu haver jeg skrevet eder til / at I skulle ikke beblandes med/ dersom nogen / der kaldes en broder / er en skiørlevnere/ eller gierig / eller en afgudsdyrkere/ eller en skiendegiest / eller en drankere/ eller en røvere / at I skulle ikke end æde med saadan en.

12. Thi hvad (kommer det) mig (ved) / at dømme og dem / som ere ude; Dømme I ikke dem/ som ere inde?

13. Men Gud dømmer dem / som ere ude; Og borttager den onde fra eder selv.

6. Capitel.

v. 1. Paulus straffer Corintherne/ fordi de trette imod hin anden for uretferdige og vantroe dommere. 12. Viser derpaa den Christelig frihed udi de ting/ som høre til madden / baade at giøre og lade/ 15. Men ikke til skiørlevnet.

Tor

Tør nogen af eder/ som haver sag til den anden/ dømmes for de uretferdige/ og ikke for de hellige?

2. Vide I ikke/ at de hellige skal domme verden? Og dersom verden dømmes iblant eder/ ere I da uværdige til de ringeste domme?

3. Vide I ikke/ at vi skal domme engle? End sige de ting/ som høre til livs næring?

4. Naar I da have sager/ som høre til livs næring/ da setter dem (til dommere)/ som ere de ringeste i menigheden.

5. Jeg siger eder dette til blusel. Er der saa ikke end een viis iblant eder/ som kunde domme imellem sin broder og broder?

6. Men broder trættes med broder/ og dette for de vantroe.

7. Saa er der nu jo aldeles brøst iblant eder/ at I have sager mod hverandre. Hvi lide I ikke heller uret/ hvi taale I ikke heller skade?

8. Men i giøre uret og skader/ og det eders brødre.

9. Eller vide I ikke/ at de uretferdige skal ikke arve Guds rige? Farer ikke vild/ hverken skiørlevnere/ ey heller afguders dyrkere/ ey heller hoerkarle/ ey heller blodagtige/ ey heller de/ som synde mod naturen.

10. Ey heller tyve/ ey heller gierige/ ey heller drankere/ ikke skiændegiefte/ ikke rovere skal arve Guds rige.

11. Og saadanne vare nogle af eder; Men I ere afvoede/ men I ere helligede/ men I ere retferdiggiorde/ i den Herres Jesu navn/ og i vor Guds Aand.

12. Jeg haver lof til alle ting/ men alle ting ere ikke nyttelige; Jeg haver lof til alle ting/ men jeg vil ikke overvældes af nogen ting.

13. Madden hør til bugen/ og bugen til madden/

men Gud skal til intet giøre baade denne og den; Men legemet ikke til skiørlevnet/ men til Herren/ og Herren til legemet.

14. Men Gud baade opreiste Herren / og skal opreise os formedelst sin kraft.

15. Vide J ikke / at eders legemer ere Christi lemmer? Skal jeg da tage Christi lemmer/ og giøre skøge-lemmer af? Det være langt fra.

16. Eller vide J ikke/ at hvo som bliver ved skøgen / er eet legeme (med hende)? Thi de to skal være/ siger hand/ eet kiød.

Gen: 2. 44.

17. Men hvo som bliver ved Herren / er een aand (med hannem).

18. Flyer skiørlevnet. All synd / som menniket giør / er uden legemet; Men hvo som bedriver skiørlevnet / synder mod sit eget legeme.

19. Eller vide J ikke/ at eders legeme er den hellig Aands tempel/ som er i eder/ hvilken J have af Gud / og J ere ikke eders egne?

20. Thi J ere dyre kiøbte; Priser derfor Gud i eders legeme / og udi eders aand / hvilke høre Gud til.

7. Capitel.

v. 1. Apostelen handler her om egteskabet. 2. 7. Om de ugifte og enker. 12. Om en vantroe egtefellig. 18. Om omskærelsens forbud.

Men belangende de ting/ som J skreve mig til om/ er det et menniske got / at hand ikke rører en qvinde.

2. Men for (adskilligе) skiørlevnets skyld have hver sin egen hustru/ og hver have sin egen mand.

3. Manden bevise hustruen den pligtige velvillighed / men desligest hustruen manden.

4. Hustruen er ikke mægtig over sit eget legeme / men manden; Men desligest er og manden ikke mægtig over sit eget legeme / men hustruen.

5. Hol-

5. Holder eder ikke fra hverandre / uden noget (skeer) af samtykke/ til en tiid / at I kunde være ledige til fasten og bønnen; Og kommer atter tilsammen igien/ at satanas ikke skal friste eder / for I kunde ikke holde eder.

6. Men dette siger jeg efter tillad else / og ikke efter befalning.

7. Thi jeg vilde/at alle menniſker skulde være som og jeg selv; Men hver haver sin egen naades gave af Gud / den eene saa / men den anden saa.

8. Men jeg siger til de ugifte og til enker / at det er dem got / om de blive ved/ som og jeg.

9. Men kunde de ikke holde sig / da gifte de sig / thi det er bedre at gifte sig/ end at brænde.

10. Men dem/som ere gifte/ byder ikke jeg / men Herren / at hustruen skal ikke stilles fra manden.

11. Men stilles hun (fra hannem) / da blive hun ugift / eller forlige sig med manden; Og at en mand ikke skal forlade (sin) hustru.

12. Men de andre siger jeg/ikke Herren; Dersom nogen broder haver en vantroe hustru / og det behager hende at boe hos hannem / hand forlade hende ikke.

13. Og en qvinde/som haver en vantroe mand/ og det behager hannem at boe hos hende/ hun forlade hannem ikke.

14. Thi den vantroe mand er helliget for hustruen/ og den vantroe hustru er helliget for manden; Thi ellers vare jo eders børn urene/ men nu ere de hellige.

15. Men fraskiller den vantroe sig / da fraskille hand sig; Der er ikke nogen broder eller syster giordt til træl i saadanne stykker; Men Gud haver kaldet os i fred.

16. Thi hvad veedst du hustru/ om du kanst giøre manden salig? Eller hvad veedst du mand / om du kanst giøre hustruen salig?

17. Men saasom Gud haver uddeelt til hver/ saasom Herren haver kaldet enhver/ saa vandre hand/ og saa bestikker jeg i alle menigheder.

18. Er nogen kaldet omskaaren/ hand lade sig ikke drages over igien; Er nogen kalded i forhuden/ hand lade sig ikke omskære.

19. Omskærelsen er intet/ og forhuden er intet/ men at bevare Guds bud.

20. Hver blive i det kald/ som hand er kaldet udi.

21. Est du kaldet en tienere/ bekymre dig ikke/ men kanst du og blive fri/ da brug det heller.

22. Thi hvo som er kaldet en tienere i Herren/ hand er Herrens frigiorde; Desligest og hvo som er kaldet fri/ hand er Christi tienere.

23. Jere dyre kiøbte/ vorder ikke menniskens trælle.

24. Hver/ brødre/ blive derudi hos Gud/ som hand er kaldet udi.

25. Men om jomfruer haver jeg ikke Herrens befalning/ men jeg giver (min) mening (tilkiende)/ som den/ der haver faaet barmhiertighed af Herren/ at være troe.

26. Saa agter jeg nu saadant got at være/ for denne nærværende nøds skyld/ at det er et menniske got/ saa at være.

27. Est du bunden til en hustru/ stund ikke efter at blive løs; Est du løs fra en hustru/ stund ikke efter en hustru.

28. Men dersom du og giftede dig/ da syndede du ikke; Og dersom en jomfru giftede sig/ da syndede hun ikke. Dog skulle saadanne have trængsel i kiødet; Men jeg sparer eder.

29. Men dette siger jeg/ brødre/ at tiden er knap herefter/ at og de/ som have hustruer/ skulle være/ som de ikke have.

30. Og de der græde/ som de ikke grædde; Og de sig glæde/ som de ikke glædde sig; Og de der kiøbe

kiøbe/ som de ikke eye.

31. Og de/ som bruge denne verden/ som de ikke vanbruge den/ thi denne verdens skikkelse forgaaer.

32. Men jeg vil/ at I skulle være angerløse. Den ugifte haver omhyggelighed for de ting/ som høre Herren til/ hvorledes hand kand behages Herren.

33. Men den sig haver gift/ haver omhyggelighed for de ting/ som høre verden til/ hvorledes hand kand behages hustruen.

34. Der er forskiel imellem hustruen og jomfruen. Hun som er ugift/ haver omhyggelighed for de ting/ som Herren tilhøre/ at hun kand være hellig baade paa legeme og i aand; Men den som er gift/ hun haver omhyggelighed for det/ som verden tilhører/ hvorledes hun kand behages manden.

35. Men dette siger jeg til eders egen nytte/ ikke/ at jeg vil kaste eder nogen snare paa/ men til det som er skikkeligt/ og at mand varer vel paa Herren ufortrøden.

36. Men dersom nogen mener/ at det skikker sig ikke med hans jomfrue/ efterdi hun er mere end mandsvoxen/ og det vil saa være/ hand gjøre hvad hand vil/ hand synder ikke/ lade dem gifte sig.

37. Men den/ som haver taget sig stadig for i hiertet/ som er ikke twingd/ men haver magt efter sin egen villie/ og haver besluttet dette i sit hierte/ at giemme sin egen jomfru/ hand gjør vel.

38. Saa at og den/ som udgifter/ gjør vel/ men den/ som ikke udgifter/ gjør bedre.

39. En hustru er bunden til loven/ saa lange hendes mand lever; Men sover hendes mand hen/ er hun fri/ at giftes/ med hvem hun vil/ allene-

ste/ (at det sker) i Herren.

40. Men hun er salligere/ om hun bliver saa/ efter min mening; Men jeg mener og/ at have Guds Aand.

8. Capitel.

v. 1. Paulus lærer/ hvorledes mand efter den Christelig frihed skal forholde sig med afguders offer at æde. 7. Forruden at forarge den skrøbelige.

Men hvad afguders offer er belangendes/ vide vi/ at vi have alle kundskab (derpaa;) Kundskaben opblæser/ men kierligheden opbygger.

2. Men dersom nogen mener at vide noget/ hand veed endnu intet/ som det sig bør at vide.

3. Men dersom nogen elsker Gud/ hand er kiendt af hannem.

4. Saa vide vi om afguders offers mad/ at en afgud er intet i verden/ og at der er ingen anden Gud/ uden een.

5. Thi om der ere endskiønt de/ som kaldes guder/ enten i himmelen/ eller paa jorden/ saasom der ere mange guder og mange Herrer.

6. Saa have vi dog een Gud/ Faderen/ af hvilken alle ting ere/ og vi i hannem: Og een Herre Jesum Christum/ formedelst hvilken alle ting ere/ og vi formedelst hannem.

7. Men den forstand er ikke i alle; Men nogle/ for de giøre sig endnu samvittighed om afguden/ æde (det) som afguds offer/ og deres samvittighed/ som er skrøbelig/ bliver besmittet.

8. Men mad gior os ikke desbehageligere for Gud; Thi hverken have vi til overflod/ om vi æde/ ey heller feyl os/ om vi ikke æde.

9. Men seer til/ at denne eders magt bliver ikke de skrøbelige nogenlunde et stød.

10.

10. Thi dersom nogen seer dig/ du som haver forstand/ sidde til bords i afgudens huus/ tager ikke hans samvittighed/ som er strøbelig/ aarsag deraf/ til at æde afguders offer?

11. Og den strøbelige broder bliver forderved/ over den din forstand/ for hvis skyld Christus er død.

12. Men naar I saa synde imod eders brødre/ og slaae deres strøbelig samvittighed/ da synde I mod Christum.

13. Derfor/ om mad forarger min broder/ da vil jeg ikke æde kiød evindeligen/ at jeg skal ikke forarge min broder.

9. Capitel.

v. 1. Apostelen farer frem udi den lære om den Christelig frihed. 5. At gifte sig/ 7. At arbeide for løn og besolding; 18. 22. Men paadet ingen maatte forarge sig/ 19 var hand bleven adskillige ad stillig/ ja alle alle ting/ at frelse nogle. 24. Raader de skulle blive fast ved deres Christenheds løb og i kamp.

Er jeg ikke en apostel? Er jeg ikke fri? Haver jeg ikke seet vor Herre Jesum Christum? Ere I ikke min gierning i Herren?

2. Er jeg ikke andre en apostel/ saa er jeg dog eder; Thi I ere mit apostel-ambedes besegling i Herren.

3. Mit forsvar for dem/ som mig beklage/ er dette:

4. Have vi ikke magt at æde og drikke?

5. Have vi ikke magt at føre en Christen hustru omkring/ som og de andre apostle/ og Herrens brødre og Kephas?

6. Eller have alleneste jeg og Barnabas ikke magt at ikke arbeide?

7. Hvo strider paa sin egen sold? Hvo planter en viingaard/ og æder ikke af dens frugt? Eller hvo føder en hiord/ og æder ikke af hiordens melk?

8. Mon jeg tale dette efter menniskelig viis/ eller siger ikke loven og dette?

9. Thi der staaer skrevet

vet i Mosis lov: Du skalt ikke tilbinde munden paa den oxe/ som tærsker. Mon Gud have sorg for oxne?
Deut: 25. 4.

10. Eller siger hand det aldeles for vor skyld? Thi det er skrevet for vor skyld / fordi / at den / som pløyer / skal pløye paa haab; Og den som tærsker paa haab/ bliver deelagtig i sit haab.

11. Dersom vi have saaet eder de aandelige ting/ (er det saa) stort/om vi høste eders kiødelige?

12. Dersom andre ere deelagtige i denne magt over eder / (skulle) ikke vi mere? Men vi bruge ikke saadan magt / men lide allehaande / at vi skulde ikke giøre Christi evangelio nogen forhindrelse.

13. Vide I ikke/ at de/ som bestille de hellige ting / æde af det hellige? Og de som vare paa alteret / blive deelagtige med alteret?

14. Saa haver og Herren forordnet / at de/ som forkynde evangelium/skal leve af evangelio.

15. Men jeg haver intet brugt af disse stykker. Men jeg haver ikke skrevet dette / at det skal saa vorde med mig / thi jeg vilde heller døe/end at nogen skulle giøre mig min roes forfængelig.

16. Thi dersom jeg prædiker evangelium / er det mig ikke en roes; Thi fornødenhed hænger mig over/ saa væ mig/ dersom jeg ikke prædiker evangelium.

17. Thi dersom jeg giør det gierne / da faaer jeg løn / men giør jeg det ikke gierne / (saa er) en husholder-ærnbede mig (dog) betroet.

18. Hvad er da min løn? At naar jeg prædiker evangelium / jeg skal fremsette Christi evangelium uden bekostning / saa jeg skal ikke vanbruge min magt i evangelio.

19. Thi alligevel jeg er fri fra hver mand / haver jeg dog giordt mig selv til en tienere for hver mand/

mand / paadet jeg kand vinde desflere.

20. Og jeg er bleven Jøderne som en Jøde/ at jeg kand vinde Jøder; Dem (som ere) under loven/ som (den der var) under loven / at jeg kand vinde dem/ (som ere) under loven.

21. Dem som ere uden loven / som (den der var) uden loven / dog jeg er ikke uden loven for Gud / men i loven for Christo / at jeg kand vinde dem/ som ere uden loven.

22. Jeg er bleven de skrøbelige som en skrøbelig / at jeg kand vinde de skrøbelige. Jeg er bleven alle alle ting / at jeg kand aldeles frelse nogle.

23. Men det gior jeg for evangelii skyld / at jeg kand blive deelagtig derudi.

24. Vide I ikke/ at de/ som løbe paa banen/ løbe vel alle/ men een faaer klenodet? Løber saa / at I kand faae fat derpaa.

25. Men hver den/ som kæmpes / holder sig af alting; De da/ at de kand annamme en forkrænkelig krone / men vi en uforkrænkelig.

26. Derfor løber jeg saa/ ikke som paa det uvisse; Jeg figter saa ikke som den der slaaer (i) været.

27. Men jeg undertvinger mit legeme/ og fører det i trældom / at ikke jeg / som prædiker for andre/ skal blive selv forskudt.

10. Capitel.

v. 1. 6 Paulus setter de Corinthier det Israelitiske folkes exempel for øyne/ og varer dem for grove synder. 16. 16. Lærer/ at brødet i den hellige nadvere er Christi legems / og kalken Christi blods samfund. 19. Raader fra afguds dyrkelse. 23 Og lærer / hvor vidt den Christelig frihed i mad og drikke strækker sig.

Men jeg vil ikke dølge for eder / brødre/ at vore fædre vare alle under skyen/ og ginge alle igiennem havet.

2. Og ere alle døbte efter Mosen i skyen/ og i havet.

3. Og

3. Og aaede alle den samme aandelige mad.

4. Og drukke alle den samme aandelige drik. Thi de drukke af den aandelige klippe / som efterfuldte (dem) / men klippen var Christus.

5. Men Gud havde ikke behagelighed til de fleste af dem / thi de ere nedslagne i ørken.

6. Men disse ting ere blevne vore forbilleder / at vi skulle ikke have lyst til det onde / ligesom og de havde lyst.

7. Bliver ey heller afguds dyrkere / som nogle af dem / som skrevet staaer: Folket satte sig ned at æde / og at drikke / og stod op at lege. Ex: 32. 6.

8. Lader os ey heller bedrive horerie / som nogle af dem bedreve horerie / og fulde paa een dag tre og tive tusinde.

9. Lader os ey heller friste Christum / som og nogle af dem fristede (hannem) / og bleve ødelagde af slanger.

10. Knurrer ey heller / som og nogle af dem knurrede / og bleve ødelagde af forderveren.

11. Men alle disse ting skeede dem / som forbilleder / men ere skrevne os til advarsel / paa hvilke verdens sidste tider ere komne.

12. Derfor / hvo som synes at staae / see til hand ikke falder.

13. Eder er ingen fristelse paakommen / uden menniskelig; Men Gud er trofast / som skal ikke lade eder fristes over eders formue / men skal gjøre og udgangen med fristelsen / at I det kand taale.

14. Derfor / mine elskelige / flyer fra afgudsdyrkelsen.

15. Jeg taler som med de forstandige / dømmer I det jeg siger.

16. Velsignelsens kalk / som vi velsigne / er den ikke Christi Lods samfund? Det brød / som vi bryde / er det ikke Christi legemes samfund?

17. Thi eet brød / eet legeme / ere vi mange / thi vi

vi ere alle deelagtige i eet brød.

18. Seer Israel efter kiødet; De som æde offeret/ ere de ikke deelagtige i alteret?

19. Hvad siger jeg da/ at en afgud er noget/ eller at afguds-offer er noget?

20. Men (det siger jeg/) at hvad som hedninge offre/ ofre de dievle/ og ikke Gud. Jeg vil ikke/ at I skulle have samsund med dievlene.

21. I kand ikke drikke Herrens kalk/ og dievles kalk. I kand ikke være deelagtige i Herrens bord og dievles bord.

22. Eller vil vi traadse Herren? Monne vi være stærkere end hand?

23. Jeg haver vel lof til alle ting/ men alle ting ere ikke nyttelige; Jeg haver lof til alle ting/ men alle ting opbygge ikke.

24. Ingen søge sit eget/ men hver det/ som er den andens.

25. Alt hvad som selges i slagtebo/ (det) æder/ og spørger intet derom for samvittigheden.

26. Thi jorden er Herrens/ og dens fylde.

27. Og dersom nogen af de vantroe byder eder/ og I ville gaae (did)/ da æder alt det/ som settes for eder/ og spørger intet derom for samvittigheden.

28. Men dersom nogen siger til eder: Det er afguds-offer/ da æder ikke for hans skyld/ som det gav tilkiende/ og samvittigheden; Thi jorden er Herrens/ og dens fylde.

29. Men jeg siger ikke din egen samvittighed/ men den andens. Thi hvorfor dømmes min frihed af en andens samvittighed?

30. Men dersom jeg bruger det med takksigelse/ hvi bespottes jeg for det/ som jeg takker for?

31. Hvad heller I da æde eller drikke/ eller giøre noget/ giører alle ting til Guds ære.

32. Værer uden forargelse

gelse / baade Jøder og Græker / og Guds menighed.

33. Ligesom jeg og tækkes alle i alle maade / i det jeg ikke søger det / som er mig selv nytteligt / men det / som er mange / at de kunde blive salige.

11. Capitel.

v. 1. Apostelen lærer / at mændene i menigheden skulde ikke have paa hovedet / men qvinderne ikke have et uskiult hovet. 17. 26. Foreholder dem den lærdom om Herrens hellige nadvere.

Bliver mine efterfølgere / ligesom og jeg er Christi.

2. Men jeg lover eder / brødre / at I komme alle mine (ord) ihu / og beholde de stikkelser / som jeg haver overantvordet eder.

3. Men jeg vil / at I skulle vide / at Christus er hver mands hovet / men manden er qvindens hovet / men Gud er Christi hovet.

4. Hver mand / som beder eller propheterer / og haver paa hovedet / beskæmmer sit eget hovet.

5. Men hver qvinde / som beder / eller propheterer med uskiult hovet / beskiæmmer sit eget hovet; Thi det er det selvsamme / som hun var raget.

6. Thi dersom en qvinde ikke skiuler sig / da maae hun og klippes; Men dersom det er skemt / at en qvinde klippes eller rages / da skiule hun sig.

7. Thi en mand skal ikke skiule hovedet / efterdi hand er Guds billede og ære; Men en qvinde er mandens ære.

8. Thi manden er ikke af qvinden / men qvinden af manden.

9. Og manden er ikke skabt for qvindens skyld / men qvinden for mandens skyld.

10. Derfor skal qvinden have en magt paa hovedet for englenes skyld.

11. Dog er hverken en mand uden qvinden / ey heller en qvinde uden manden i Herren.

12.

12. Thi ligesom qvinden er af manden/ saa er og manden formedelst qvinden / men alle ting af Gud.

13. Dommer hos eder selv; Lader det vel/ at en qvinde beder gabenhovet for Gud?

14. Eller lærer ikke naturen selv eder/ at dersom en mand lader voxe (langt) haar / da er det hannem en vanære?

15. Men dersom en qvinde lader voxe (langt) haar/ da er det hende en ære; Thi haaret er hende givet til et skiul.

16. Men er der nogen/ som synes at have lyst til trætte / da have vi ikke saadan stik / ey heller Guds menigheder.

17. Men dette som jeg paaminder eder om/lover jeg ikke / at I komme ikke tilsammen/ til det bedre / men til det verre.

18. Thi først / naar I komme tilsammen i menigheden/ hører jeg/at der er splid imellem eder / og en deel troer jeg.

19. Thi der maae og være partie iblant eder / at de retkafne kunde blive aabenbare iblant eder.

20. Naar I da komme tilsammen / det er ikke at æde Herrens nadvere.

21. Thi hver tager først(til) sin egen nadvere/ naar I æde; Og den eene er hungrig / men den anden er drukken.

22. Have I da ikke huse / til at æde og drikke (udi)? Eller foragte I Guds menighed / og beskæmme dem/som ikke have? Hvad skal jeg sige eder? Skal jeg love eder derover? I dette lover jeg (eder) ikke.

23. Thi jeg anammede det af Herren/ som jeg og haver overantvordet eder/ at den Herre Jesus i den nat / som hand blev forraadt / tog hand brød.

24. Og takkede / og brøed (det) / og sagde: Tager / æder; Dette er mit legeme / som brydes for eder; Dette gjører til min hukommelse.

25.

25. Desligest og kalken/ efter hand havde holdet nadvere / og sagde: Denne kalk er det nye testament i mit blod; Dette gjører saa ofte som i drikke til min hukommelse.

26. Thi saa ofte som J æde dette brød / og drikke denne kalk/forkynder Herrens død/indtil hand kommer.

27. Derfor hvo som æder dette brød / eller drikker Herrens kalk uværdeligen / skal være skyldig i Herrens legeme og blod.

28. Men hvert menniske prøve sig selv / og æde saa af brødet / og drikke af kalken.

29. Thi hvo som æder og drikker uværdeligen/æder og drikker sig selv dom/ i det hand ikke gjør forskiel paa Herrens legeme.

30. Derfor ere mange skrøbelige og vanføre iblant eder/ og en heel hob sove.

31. Thi dersom vi dømte os selv / da dømtes vi ikke.

32. Men naar vi dømmes/ da revses vi af Herren / at vi ikke med verden skulle fordømmes.

33. Derfor/ mine brødre / naar J komme tilsammen at æde / da bier hverandre.

34. Men dersom nogen hungrer / æde hand hiemme/at J ikke komme tilsammen til dom. Men de andre sykker vil jeg forordne/naar jeg kommer.

12. Capitel.

v. 1. Paulus underviser om den hellig Aands adskillige naadens gaver og deres brug. 12. Fremdeles dertil en lignelse imellem menniskets naturlige og Christi aandelige lemmer.

Men hvad de aandelige ting ere anlangendes/ brødre/ vil jeg ikke / at J skulle være vanvittige.

2. J vide / at J vare hedninge / der J ginge til de dumme afguder/ efterdom J bleve førde derhen.

3. Derfor kundgjør jeg eder / at ingen / som taler ved Guds Aand / siger

ger Jesum (at være) en forbandet ting; Og ingen kand kalde Jesum en Herre / uden ved den hellig Aand.

4. Der ere skilsmisse paa naadens gaver / men Aanden er den samme.

5. Og der ere skilsmisse paa tienister / og Herren er den samme.

6. Og der ere skilsmisse paa kraftige gierninger / men Gud er den samme / som gior alle ting i alle.

7. Men Aandens aabenbarelse gives hver til nytte.

8. Thi den eene gives viisdoms tale formedelst Aanden / men en anden kundskabs tale efter den samme Aand.

9. Men en anden troe i den samme Aand; Men en anden en naades gave til at helbrede i den samme Aand.

10. Men en anden at kunde giøre kraftige gierninger / men en anden prophetie / men en anden at giøre forskiel paa aanderne / men en anden (adskillige) slags tungemaal / men en anden at udlegge tungemaal.

11. Men alle disse ting gior den eene og samme Aand / som uddeler til enhver i besynderlighed / efterdom hand vil.

12. Thi ligesom legemet er eet / og haver mange lemmer / men alle lemmer / som høre til det eene legeme / som ere mange / ere eet legeme; Saa (er) og Christus.

13. Thi vi ere og alle udi een Aand døbte til eet legeme / hvad heller (vi ere) / Jøder eller Græker / eller tienere eller frie / og vi ere alle skenkte til een Aand.

14. Thi legemet er og ikke eet lem / men mange.

15. Dersom foden siger: Jeg er ikke en haand / (derfor) er jeg ikke af legemet; Mon den derfor ikke være af legemet?

16. Og dersom øret siger: Jeg er ikke et øye / (derfor) er jeg ikke af legemet; Mon det derfor

ikke

ikke være af legemet?

17. Dersom det ganske legeme var et øye/hvor (blev da) hørelsen? Om det ganske var en hørelse/ hvor (blev da) lugtelsen?

18. Men nu haver Gud sat lemmerne / en hver af dem i legemet/ eftersom hand vilde.

19. Men dersom de alle vare eet lem/ hvor (blev da) legemet?

20. Men nu ere der mange lemmer / men eet legeme.

21. Saa kand øyet ikke sige til haanden: Jeg haver dig ikke behov; Eller tvert imod hovedet til fødderne: Jeg haver eder ikke behov.

22. Men meget mere de lemmer paa legemet/ som synes at være de skrøbeligste/ de ere fornødne.

23. Og de os synes at være meest skamfulde paa legemet/ paa dem anvende vi desstørre ære; Og de os lade ilde/ dem pryde vi desmere;

24. Thi de/ som lade os vel / have det ikke behov / men Gud haver beblandet legemet/ som gav det torftige meest ære.

25. Paadet der skulde ikke være splid i legemet/ men at lemmerne skulde sørge lige for hverandre.

26. Og enten eet lem lider / lide alle lemmerne med / eller eet lem bliver holden i ære/ glæde alle lemmerne sig med.

27. Men I ere Christi legeme og lemmer en deel.

28. Og somme haver end Gud sat i menigheden / først apostle / for det andet propheter / for det tredie lærere / dernæst krafter / dernæst naadesgaver at helbrede / hielp/ regieringer / (adskillige) slags tungemaal.

29. Monne alle være apostle? Monne alle være propheter? Monne alle være lærere? Monne alle være krafter?

30. Monne alle have naadens gaver til at helbrede? Monne alle tale med tunger? Monne alle udlægge?

31.

31. Men tragter efter de beste naades gaver. Og ydermere viser jeg eder den synderligste vey.

13. Capitel.

v. 1. Paulus berømmer kierligheden. 4. 8. Dens adskillige kostelige virkninger ꝛc.

Dersom jeg taler med menniskenes og englenes tunger / men haver ikke kierlighed / da er jeg bleven en lydendes malm eller en klingendes bielde.

2. Og dersom jeg haver prophetie / og vidste alle de hemmelige ting / og al kundskab / og dersom jeg haver al troe / saa (at jeg kunde) flytte bierge / men haver ikke kierlighed / da er jeg intet.

3. Og dersom jeg giver de fattige alt mit gods / og dersom jeg giver mit legeme hen / at jeg skulde brændes / men havde ikke kierlighed / da var det mig intet nytteligt.

4. Kierligheden er langmodig / er from / kierligheden er ikke nidst / bruger ikke fortrædelighed / opblæses ikke.

5. Den haver sig ikke uskikkelig / den søger ikke sit eget / den forbittres ikke / den tænker ikke ont.

6. Den glæder sig ikke over uretferdighed / men glæder sig ved sandhed.

7. Den fordrager alle ting / troer alle ting / haaber alle ting / lider alle ting.

8. Kierligheden affalder aldrig; Men enten der ere prophetier / skal de afskaffes / eller tungemaal / skal de holde op / eller kundskab / skal den afskaffes.

9. Thi vi forstaae i stykkeviis / og vi prophetere i stykkeviis.

10. Men naar det fuldkomne kommer / da skal det / som er i stykkeviis / afskaffes.

11. Der jeg var et barn / da talede jeg som et barn / og var klog som et barn / og tænkte som et barn; Men der jeg er bleven en mand / da haver

jeg

jeg afskaffet det/ som var barnagtigt.

12. Thi vi see nu ved et speil i en mørk tale/men da ansigt til ansigt; Nu kiender jeg (det) i stykkeviis/ men da skal jeg bekiende/ ligesom jeg og er bekiendt.

13. Men nu bliver troe/ haab/ kierlighed/ disse tre; Men størst iblant dem er kierligheden.

14. Capitel.

v. 1. Apostelens lærdom om naadens gavers rette brug/ særdeles at prophetere. 26. Saa at alting skeer til opbyggelse/ stikkelighed og ordentlighed.

Staaer efter kierligheden/ men tragter efter de (andre) aandelige ting/ men meest/ at I kunde prophetere.

2. Thi den/ som taler med en tunge/ taler ikke til menniskene/ men til Gud; Thi der hører ingen det/ men hand taler hemmelige ting i aanden.

3. Men hvo/ som propheterer/ taler menniskene til opbyggelse/ og formaning og trøst.

4. Hvo som taler med en tunge/ opbygger sig selv/ men hvo/ som propheterer/ opbygger menigheden.

5. Men jeg vil/ at I kunde alle tale med tunger/ men mere/ at I kunde prophetere; Thi den/ som propheterer/ er større end den/ som taler med tunger/ uden saa er/ at hand (det) udlegger/ saa at menigheden bekommer opbyggelse deraf.

6. Men nu/ brødre/ dersom jeg kom til eder/ og talede med tunger/ hvad kunde jeg være eder nyttelig/ om jeg ikke vilde tale med eder/ enten ved aabenbarelse/ eller ved kundskab/ eller ved prophetie/ eller ved lærdom?

7. Ligesom de ting/ som ikke leve/ og give lyd/ hvad heller det er/ en pibe eller et cither/ om de ikke give adskillig tone fra sig/ hvorledes kand mand vide/ hvad der er pibet eller leegt paa citheret.

8. Ja

8. Ja dersom en basuun giver en uvis lyd/ hvo vil berede sig til strid?

9. Saa og J/ dersom J ved tungen ikke give en tydelig tale/ hvorledes kand mand vide det/ som tales? Thi J skulle (holdes for) at tale i været.

10. Saa mange slags lyd/ som behov gjøres/ er der i verden/ og der er ingen af dem/ som jo lyder.

11. Dersom jeg da ikke veed lydens kraft/ bliver jeg en barbarer for den/ som taler/ og den som taler/ bliver mig en barbarer.

12. Saa og J/ efterdi J tragte efter aander/ da tragter derefter/ at J kunde være overflødige til menighedens opbyggelse.

13. Derfor/ hvo som taler med en tunge/ bede/ at hand (det) kand udlegge.

14. Thi beder jeg med en tunge/ da beder min aand/ men mit sind er ufrugtbar.

15. Hvad er det da? Jeg vil bede med aanden/ men jeg vil og bede med sindet; Jeg vil siunge i aanden/ men jeg vil og siunge med sindet.

16. Efterdi/ dersom du velsigner i aanden/ hvorledes kand den/ som staaer i en legmands sted/ sige amen til din taksigelse/ efterdi hand ikke veed/ hvad du siger?

17. Thi du takker vel smukt/ men den anden opbygges ikke.

18. Jeg takker min Gud/ at jeg taler mere med tunger end J alle.

19. Men jeg vil heller have talet fem ord i en menighed med mit sind/ paadet jeg og kand mundtlig undervise andre/ end ti tusinde ord med en tunge.

20. Brødre/ bliver ikke børn i forstand/ men værer børn i ondskab/ men værer fuldkomne i forstand.

21. Der staaer skrevet i loven: Jeg vil tale ved dem/ som have andre tunger/

ger / og med andre læber til dette folk / og de skulle ikke end saa høre mig ret / siger Herren. Es. 28. 11.

22. Derfor ere tungerne til et tegn / ikke dem / som troe / men de vantroe; Men prophetien ikke de vantroe / men dem / som troe.

23. Dersom den gandske menighed nu kom tilsammen paa een sted / og talede alle med tunger / men der komme legfolk eller vantroe ind / skulle de ikke sige / at I ere galne?

24. Men propheterede alle / og der komme nogen vantroe eller legmand ind / da straffes hand af alle / hand dømmes af alle.

25. Og saa blive de skiulte ting i hans hierte aabenbare / og saa skulde hand falde paa (sit) ansigt / og tilbede Gud / og bekiende / at Gud er sandeligen i eder.

26. Hvad er det da / brødre? Naar I komme tilsammen / haver hver af eder en psalme / hand haver en lærdom / hand haver en tunge / hand haver en aabenbarelse / hand haver en udleggelse; Alle ting skee til opbyggelse.

27. Dersom nogen taler med en tunge / da (skee det) ved to / eller i det meeste / tre / og ved hver for sig / og een udlegge det.

28. Men er der ikke en udleggere / da tie hand i menigheden / men tale for sig selv og for Gud.

29. Men propheter tale to / eller tre / og de andre domme.

30. Men bliver det en anden aabenbaret / som sidder / da tie den første.

31. Thi I kunde alle prophetere / den eene efter den anden / at alle kunde lære / og alle blive formanede.

32. Og propheters aander ere propheter undergivne.

33. Thi Gud er ikke ustikkeligheds (Gud) / men freds /

freds / ligesom i alle de helliges menigheder.

34. Eders qvinder tie i menighederne; Thi det er dem ikke tilsted / at tale / men være undergivne / ligesom loven og siger.

35. Men ville de lerre noget / da spørge de deres egne mænd ad hiemme; Thi det lader qvinder ilde / at tale i en menighed.

36. Eller er Guds ord udkommet fra eder? Eller er det kommet til eder allene?

37. Dersom nogen lader sig tykke / at hand er en prophete / eller aandelig / hand kiende de ting / som jeg skriver til eder / at de ere Herrens bud.

38. Men er nogen vanvittig / blive hand vanvittig.

39. Derfor / brødre / tragter efter at prophetere / og forbyder ikke at tale med tunger.

40. Alle ting skee skikkeligen og ordentligen.

15. Capitel.

v. 1. Pauli bekiendelse om Christi død / begravelse / opstandelse og aabenbarelse. 12. Beviser klarligen / at de døde skulle opstaae. 35. Viser / hvorledes de døde skulle opstaae. 45. Den første og den sidste Adam. 55 ꝛc. Opstandelsens ypperlige nytte og gavn.

Men jeg giver eder og tilkiende / brødre / det evangelium / som jeg forkyndede eder / hvilket I og annammede / udi hvilket I og have staaet.

2. Formedelst hvilket I og blive salige / dersom I og beholde / med hvad tale jeg haver forkyndet eder det / uden I have troet forgieves.

3. Thi jeg haver overantvordet eder i det første det / det og jeg annammede / at Christus var død for vore synder efter skrifterne.

4. Og at hand blev begraven.

5. Og at hand er opstanden tredie dag efter skrifterne.

6. Og at hand er seet

af Kepha/ derefter af de tolv.

7. Derefter er hand seet af mere end fem hundrede brødre paa een gang/ af hvilke de fleste ere endnu til/ men nogle ere og hensovede.

8. Derefter er hand seet af Jacoby/ derefter af alle apostlerne.

9. Men sidst efter alle er hand og seet af mig/ som af et utidigt fødsel/ thi jeg er den mindste af apostlerne/ som er ikke værd at kaldes en apostel/ fordi jeg haver forfuldt den Guds menighed.

10. Men af Guds naade er jeg det/ som jeg er/ og hans naade/ som (er uddelt) til mig/ haver ikke været forgieves/ men jeg haver arbeidet meget mere/ end de alle/ dog ikke jeg/ men Guds naade/ som er med mig.

11. Hvad heller det er da jeg/ eller de/ saa prædike vi/ og saa troede J.

12. Men om Christus prædikes/ at hand er opstanden fra døde/ hvorledes sige da nogle iblant eder/ at dødes opstandelse er ikke?

13. Men dersom dødes opstandelse er ikke/ er ikke Christus heller opstanden.

14. Men er Christus ikke opstanden/ er vor prædiken jo forgieves/ saa er og eders troe forgieves.

15. Saa blive vi og fundne Guds falske vidne/ at vi have vidnet om Gud/ at hand havde opreist Christum/ hvilken hand ikke havde opreist/ efterdi døde jo ikke opreises.

16. Thi opstaae ikke døde/ er ikke Christus heller opstanden.

17. Men dersom Christus ikke er opstanden/ er eders troe forfængelig; Saa ere J endnu i eders synder.

18. Saa ere og de fortabte/ som ere hensovede i Christo.

19. Haabe vi alleneste paa Christum i dette liv/ ere

ere vi de elendigste iblant alle menniſker.

20. Men nu er Chriſtus opſtanden fra døde / (og) er bleven den første grøde iblant dem / som sovede.

21. Thi efterdi døden (kom) ved et menniſke / er og dødes opſtandelſe (kommen) ved et menniſke.

22. Thi ligesom alle døe i Adam / saa blive og alle levende i Chriſto.

23. Men hver i sin egen orden; Den første grøde Chriſtus / dernæst de / som ere Chriſti / i hans tilkommelſe.

24. Derefter (kommer) enden / naar hand faaer overantvordet Gud og Faderen riget / naar hand skal afskaffe alle Herredømme / og al øvrighed og magt.

25. Thi hannem bør at regnere / indtil hand faaer lagt alle fiender under hans fødder.

26. Den sidste fiende / som afskaffes / er døden.

27. Thi hand haver underlagt alle ting under hans fødder. Men naar hand siger / at alle ting ere hannem underlagde / da er det aabenbar / at hand er undertagen / som haver underlagt hannem alle ting.

28. Men naar alle ting blive hannem underlagde / da skal og Sønnen selv blive hannem underlagt / som haver underlagt hannem alle ting / at Gud skal være alle ting i alle.

29. Hvad skulle de ellers giøre / som døbes over de døde / dersom de døde opstaae ingenlunde? Hvi døbes de og over de døde?

30. Hvi staae vi og hver time i fare?

31. Jeg døer dagligen ved den vor roes / som jeg haver i Chriſto Jeſu vor Herre.

32. Stridde jeg efter menniſkelig viis med vilde dyr i Epheſo / hvad hielper det mig / dersom de døde ikke opstaae? Lader os æde og drikke / thi i morgen døe vi.

33. Forføres ikke / onde saak krænke gode sæder.

34. Vaager op til retferdighed/ og synder ikke/ thi nogle vide intet af Gud/ dette siger jeg eder til bluſel.

35. Der maatte nogen ſige/hvorledes opſtaae de døde? Og med hvordant et legeme komme de (frem)?

36. Du daare/ det ſom du ſaaer/bliver ikke levende giordt/ uden det døer.

37. Og det du ſaaer/ ſaaer du ikke (ſom) det legeme/der ſkal blive/ men et blot korn/ maa ſkee af hvede/ eller noget af de andre.

38. Men Gud giver det legeme/ ſom hand har vildet/ og hver af ſæden ſit eget legeme.

39. Ikke er alt kiød det ſamme kiød/ men andet er menniſkenes kiød/ og andet fæes/ og andet fiſkes/ og andet fugles.

40. Og (der ere) himmelſke legemer/ og jordiſke legemer/ men de himmelſkes herlighed er en anden/ men de jordiſkes en anden.

41. Solens klarhed er en anden/ og maanens klarhed en anden/ og ſtierners klarhed en anden. Thi en ſtierne overgaaer den anden udi klarhed.

42. Saa er og de dødes opſtandelſe; Det ſaaes i forkrænkelighed/ og ſtaaer op i uforkrænkelighed.

43. Det ſaaes i vanære/ſtaaer op i herlighed.

44. Det ſaaes i ſkrøbelighed/ ſtaaer op i kraft; Der ſaaes et naturligt legeme/ der opſtaaer et aandeligt legeme. Der er et naturligt legeme/ og der er et aandeligt legeme.

45. Saa er der ogſaa ſkrevet: Det første menniſke/ Adam/ er blevet til en levende ſiel/ den ſidſte Adam til en levendegiørende Aand. Gen. 2.7.

46. Men det aandelige er ikke det første/ men det naturlige/ derefter det aandelige.

47. Det første menniſke er af jorden/ jordiſk; Det andet menniſke er

Her-

Herren af himmelen.

48. Saadant som det jordiske er / saadann ere og de jordiske; Og saadant som det himmelske er/ saadanne ere og de himmelske.

49. Og ligesom vi have baaret den jordiskes billede/ saa skal vi og bære den himmelskes billede.

50. Men dette siger jeg/ brødre/ at kiød og blod kand ikke arve Guds rige/ ey heller skal forkrænkelighed arve uforkrænkelighed.

51. See/ jeg siger eder en hemmelig ting: Vi skal ikke alle sove/ men vi skal alle forandres/

52. I en hast / udi et øyeblik / i den sidste basunes (lyd) ; Thi basunen skal lyde / og de døde skal opstaae uforkrænkelige / og vi skal forandres.

53. Thi det bør dette forkrænkelige at føres i uforkrænkelighed/ og dette dødelige at føres i udødelighed.

54. Men naar dette forkrænkelige skal føres i uforkrænkelighed/ og dette dødelige skal føres i udødelighed / da skal det ord skee / som staaer skrevet: Døden er opslugen til seyer. Es: 25. 8.

55. Død / hvor er din seyer ? Helvede/ hvor er din braad ?

56. Men dødens braad er synden / men loven er syndens kraft.

57. Men Gud være tak / som giver os seyer/ formedelst vor Herre Jesum Christum.

58. Derfor/ mine kiere brødre / bliver faste / ubevægelige / overflødige / altiid i Herrens gierning/ vidende / at eders arbeide er ikke forfængeligt i Herren.

16. Capitel.

v. 1. Apostelen raader at samle nogen hielp til de hellige i Judæa. 10. Anbefaler de Corinthier Timotheum. 13. Formaner dennem til en Christelig bestandighed i troen og kierlighed. 19. Slutter med en helsen / 22. og forbander dem / som ikke elske den Herre Christum.

Men om den hielp/ som sankes til de hellige/ ligesom jeg forordnede menighederne i Galatia/ saa giore og J.

2. Hver af eder legge ned hos sig selv paa den første dag i ugen/ og samle som et liggendefæ/ hvad hand faaer lykke til/ at naar jeg kommer/ hielpen skal ikke da blive sanket (først).

3. Men naar jeg kommer der hen/ hvilke J da betroe der til med breve/ dem vil jeg sende bort/ at de skulle føre eders gave til Jerusalem.

4. Men dersom det giores behov/ at jeg og skal reise did/ da kunde de reise med mig.

5. Men jeg vil komme til eder/ naar jeg drager igiennem Macedoniam/ thi jeg drager igiennem Macedoniam.

6. Men jeg bliver/ maaskee/ (nogen tiid) hos eder/ eller ogsaa tøver vinteren over/ paa det J kunde ledsage mig/ hvort jeg skal drage hen.

7. Thi jeg vil ikke nu see eder/ i det jeg drager frem/ men jeg haabes/ at jeg vil fortøve nogen tiid hos eder/ om Herren vil tilstede.

8. Men jeg vil blive i Epheso indtil pintse-dag.

9. Thi mig er en stor og kraftig dør opladen/ og (der ere) mange modstandere.

10. Dersom Timotheus kommer/ da seer til/ at hand bliver hos eder uden frygt; Thi hand gior Herrens gierning/ ligesom og jeg.

11. Derfor skal ikke nogen foragte hannem/ men ledsager hannem i fred/ at hand kand komme til mig; Thi jeg venter hannem med brødrene.

12. Men hvad Apollo den broder (er anlangendes)/ formanede jeg hannem meget/ at hand skulde komme til eder med brødrene. Og det var ingenlunde hans villie/ at hand vilde nu komme/ men hand skal komme/ naar hand faaer leylighed.

13.

13. Vaager / staaer i troen / værer mandelige / værer stærke.

14. Lader alle eders ting skee i kierlighed.

15. Men jeg formaner eder / brødre / I kiende Stephanæ huus / at det er den første grøde i Achaja / og de have stikket sig selv til at tiene de hellige.

16. Paa det I ville og være saadanne underdanige / og alle dem / som hielpe til med og arbeide.

17. Men jeg glæder mig ved Stephanæ og Fortunati / og Achaici tilkommelse / thi hvad mig fattedes af eder / haver disse opfyldt.

18. Thi de have vedrøget min aand og eders / kiendes derfor ved saadanne.

19. Menighederne i Asia hilser eder. Aquila og Priscilla hilse eder meget i Herren / med menigheden i deres huus.

20. Alle brødrene hilse eder. Hilser eder indbyrdes med et helligt kys.

21. Pauli hilsen (skrives) med min (egen) haand.

22. Dersom nogen ikke elsker den Herre Jesum Christum / hand være en forbandetting / Maran Atha.

23. Den Herres Jesu Christi naade være med eder.

24. Min kierlighed være med eder alle i Christo Jesu / Amen.

Den første (epistel) til de Corinthier / blev skreven af Philippen / med Stephana og Fortunato / og Achaico og Timotheo.

Den anden St. Pauli Epistel til de Corinthier.

1. Capitel.

v. 1. Efter giordte indgang. 3. Takker Paulus Gud for trøst i sin trængsel.

8. Fortæller sin farlige trængsel til døden i Asia. 12. Giver tilkiende / hvad hans høyeste roes var / 15. Og hvorfor hand ikke var kommen til de Corinthier.

PAulus Jesu Christi apostel / formedelst Guds villie / og Timotheus den broder / til Guds menighed / som er i Corinthen / med alle de hellige / som ere i gandske Achaja.

2. Naade være med eder / og fred af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

3. Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader / barmhiertigheders Fader / og al trøstes Gud.

4. Som os trøster i al vor trængsel / at vi kunde trøste dem / som ere i allehaande trængsel / med den trøst / der vi blive selv trøstede med af Gud.

5. Thi ligesom Christi lidelser ere overflødige til os / saa bliver og vor trøst overflødig ved Christum.

6. Men hvad heller vi trænges / (da skeer det) for eders trøst og saliggiørelse / som er kraftig / i at maud fordrager de samme lidelser / som vi og lide / eller vi trøstes / da skeer det for eders trøst og saliggiørelse.

7. Og vort haab er fast om eder / efterdi vi vide / at ligesom I ere deelagtige i lidelserne / saa skulle I og være i trøsten.

8. Thi vi ville ikke dølge for eder / brødre / om vor trængsel / som os er vederfaren i Asia / thi vi vare overmaade besværede over (vor) magt / saa at vi vare mistrøstige ogsaa om livet.

9. Men vi havde selv besluttet hos os selv / at vi skulde døe / at vi skulde ikke forlade os paa os selv / men paa Gud / som opvækker de døde.

10. Hvilken friede os fra saa stor en dods fare / og frier (endnu) / til hvilken vi have haab / at hand endnu skal frie (os) /

11. I det I og komme

os

os til hielp med bønnen for os/at den naades gave/ som os er beviist af mange personer / kand blive berømt med taksigelse for os ved mange.

12. Thi denne er vor roes / som er vor samvittigheds vidnesbyrd / at vi have vandret i verden i enfoldighed og Guds retsindighed / ikke i kiødelig viisdom/men i Guds naade/ men meest hos eder.

13. Thi vi skrive eder ikke andre ting til / end dem/ som I lese/eller ogsaa kiende / men jeg haabes/ at I og skulle kiende det indtil enden.

14. Ligesom I og have kiendt os en deel / at vi ere eders roes/ ligesom og I (ere) vor (roes) paa den Herres Jesu dag.

15. Og paa denne fortrøstning vilde jeg kommet til eder tilforn / at I skulde bekommet en anden velgierning.

16. Og at jeg kunde igiennem eders (stad) draget til Macedoniam / og atter af Macedonia kommet til eder / og blevet ledsaget af eder til Judæam.

17. Haver jeg dog da brugt nogen letsindighed/ der jeg havde beraadt mig paa dette? Eller beraader jeg mig efter kiødet i de ting / som jeg beraader mig paa? At hos mig skal være ja/ ja/ og (siden) ney/ ney?

18. Men Gud er trofast/ at vor tale/ som er skeet til eder / var ikke ja og ney.

19. Thi Guds Søn Jesus Christus/ som er prædiket iblant eder/ formedelst os/ ved mig / og Silvanum / og Timotheum/ var ikke ja og ney/ men ja var i hannem.

20. Thi saa mange Guds forjettelser/ (som ere til) / ere ja i hannem/ og amen i hannem / Gud til ære formedelst os.

21. Men Gud er den/ som stadfæster os med eder til Christum / og salvede os.

22. Som og beseglede

os/ og gav Aandens fe-
stepenge i vore hierter.

23. Men jeg kalder Gud til vidne/ paa min siel/ at fordi jeg sparer eder/ er jeg ikke endnu kommen til Corinthen.

24. Ikke at vi ere Herrer over eders troe/ men ere medhielpere til eders glæde/ thi I staae i troen.

2. Capitel.

v. 1. Paulus forklarer/ hvorfor hand ikke endnu var kommen til de Corinthier. 6. Befaler at annamme den skierlevnere/ hand taler om/ 1 Corinth. 5. 14. Takker Gud for sit ærbedes fremgang.

Men jeg sluttede dette for mig selv/ at (jeg vilde) ikke atter komme til eder i sorg.

2. Thi dersom jeg bedrøver eder/ hvo er den/ som skal giøre mig glad/ uden den/ som bliver bedrøvet af mig?

3. Og jeg skrev eder det samme til/ at jeg skulde ikke have sorrig/ naar jeg kommer/ af dem/ som mig burde at have glæde af; Efterdi jeg forseer mig det til eder alle/ at min glæde er alles eders.

4. Thi jeg skrev eder til af stor trængsel/ og hiertes angest/ ved megen graad; Ikke at I skulde blive bedrøvede/ men paa det I skulde kiende kierligheden/ som jeg haver overflødeligen til eder.

5. Men dersom nogen haver kommet nogen bedrøvelse af sted/ haver hand ikke bedrøvet mig/ men i nogen maade/ at jeg skal ikke besvære (hannem)/ eder alle.

6. Det er nok for den samme/ at hand er saa straffet af mange;

7. At I fremdeles dessmere skulle tilgive og husvale (hannem)/ paa det saadan en ikke opsluges i forstor sorrig.

8. Derfor formaner jeg eder/ at bekræfte (eders) kierlighed mod hannem.

9. Thi derfor haver jeg

og

og skrevet / at jeg vilde vide eders prøvelse / om I ere lydige til alle ting.

10. Men hvilken I tilgive noget / (den tilgiver) og jeg / thi og jeg / dersom jeg noget haver tilgivet / den jeg haver tilgivet / (da er det skeet) for eders skyld / i Christi aasyn / paa det vi skulle ikke tages med fordeel af satana.

11. Thi hans anslage ere os ikke ukiendte.

12. Men der jeg kom til Troada / til (at prædike) Christi evangelium / og mig var opladen en dør i Herren / da havde jeg ingen roe i min aand / for jeg fandt ikke Titum min broder.

13. Men jeg tog afskeed fra dem / og drog ud til Macedoniam.

14. Men Gud være tak / som lader os altid bære seyer i Christo / og aabenbarer sin kundskabs lugt formedelst os i hver sted.

15. Thi vi ere Christi gode lugt for Gud iblant dem / som blive salige / og iblant dem / som blive fortabte.

16. Disse døds lugt til død / men de andre livs lugt til liv; Og hvo er nok som til disse ting?

17. Thi vi ere ikke / som de mange / der forfalske Guds ord / men vi tale i Christo / som af retsindighed / ja som af Gud / for Guds aasyn.

3. Capitel.

v. 6. ꝛc. Apostelen sætter loven og evangelium mod hverandre.

Begynde vi atter at prise os selv? Eller behøve vi / som nogle (behøve) berømmelses breve til eder / eller berømmelses (breve) af eder?

2. I ere vort brev / som er skrevet i vore hierter / som kiendes og læses af alle menniskes.

3. I som ere blevne aabenbare / at I ere Christi brev tilbered ved vor tieneste / skrevet ikke med

blek /

blek / men med den levende Guds Aand: Ikke steen-tavler / men i hiertets kiød-tavler.

4. Saadan fortrøstning have vi da til Gud / formedelst Christum.

5. Ikke at vi ere dygtige af os selv / at tænke noget / som af os selv / men at vi ere dygtige / det er af Gud.

6. Hvilken og giorde os dygtige til det nye testamentes tienere / ikke bogstavens / men aandens. Thi bogstaven ihielslaaer / men aanden giør levende.

7. Men var dødsens tieneste udi bogstaver / som var indgraven i stene / i herlighed / at Israels børn kunde ikke see stivt paa Mose ansigt / for hans ansigtes herligheds skyld / som dog aflegges?

8. Hvi skulde ikke mere aandens tieneste være i herlighed?

9. Thi var fordømmelsens tieneste herlig / er meget mere retferdighedsens tieneste overflødig i herlighed.

10. Thi det var end ikke herligt / som var herligt / i dette stykke / for den overvættes herligheds skyld.

11. Thi skeede det ved herlighed / som afskaffes / da skal det / som bliver / meget mere være i herlighed.

12. Efterdi da vi have saadant haab / bruge vi stor dristighed at tale med.

13. Og ikke / som Moses / hengde et skiul for sit ansigt / at Israels børn skulde ikke see stivt paa enden af det / som aflegges.

14. Men deres sind ere forhærdede. Thi det samme skiul bliver / som ikke fratages / indtil denne dag / i det gamle testamentes læsning / thi det aflegges i Christo.

15. Men der ligger et skiul paa deres hierte indtil denne dag / naar Moses læses.

16. Men dersom det omvendte sig til Herren / da borttages skiulet.

17. Men Herren (er) Aanden / men hvor som Her-

Herrens Aand (er) / der (er) frihed.

18. Men vi alle / som med et bart ansigt skue Herrens herlighed / som i et speyl / blive forvandlede til det samme billede / fra herlighed til herlighed / som af Herren / (som er) en Aand.

4. Capitel.

v. 1. Paulus beretter / med hvad for flid og oprigtighed hand forretter sit ærnbede. 3. Og af hvad aarsag alle ved evangelium ikke omvendes. 7. Lærer taalmodighed under korset ꝛc.

Derfor / efterdi vi have denne tieneste / efterdi os er skeed barmhertighed / blive vi ikke lade.

2. Men have vedersagt lønlig skam / og omgaaes ikke i trædskhed / forfalske og ikke Guds ord / men bevise os selv mod alle menniskers samvittighed i sandheds aabenbarelse / for Guds aasyn.

3. Men er nu og vort evangelium skiult / da er det skiult for dem / som blive fortabte.

4. Udi hvilke denne verdens gud haver forblinded de vantroes sind / at det evangelii lys om Christi klarhed / hvilken er Guds billede / ikke skulde skinne for dem.

5. Thi vi prædike os ikke selv / men Christum Jesum en Herre / men os selv eders tienere for Jesu skyld.

6. Thi den er Gud / som bød lyset skinne frem af mørket / den som skinnede i vore hierter / til Guds herligheds kundskabs oplysning i Jesu Christi aasyn.

7. Men vi have dette liggendefæ i leerkar / at den overvættes kraft skal være Guds / og ikke af os.

8. Vi / som trænges allevegne / men ikke beknyttes / som tvivle vel / men ikke fortvivle.

9. Som lide forfølgelse / men blive ikke forladne derudi / som nedslaaes / men ikke ødelegges.

10.

10. Vi som omkringbære altiid den Herres Jesu dødelse i legemet/ at og Jesu liv maa blive aabenbaret i vort legeme.

11. Fordi vi/ som leve/ blive stedse hengivne til døden/ for Jesu skyld/ at Jesu liv maa og blive aabenbaret i vort dødelige kiød.

12. Derfor saa er døden kraftig i os/ men livet i eder.

13. Men efterdi vi have den samme troens Aand/ eftersom skrevet staaer: Jeg haver troet/ derfor haver jeg talet; Saa troe vi og/ derfor saa tale vi og. Ps:116.10.

14. Vidende/ at den/ som opreiste den Herre Jesum/ skal og opreise os formedelst Jesum/ og fremstikke (os) med eder.

15. Thi det (skeer) altsammen for eders skyld/ paa det den overvættes naade skal med manges takkigelse vorde overflødig til Guds ære.

16. Derfor blive vi ikke lade/ men dersom og vor udvortes menniske forderves/ fornyes dog det indvortes dag fra dag.

17. Thi vor trængsel/ som er stakket og let/ gier os en meget overmaade evig vigtig herlighed.

18. I det vi ikke anse de synlige ting/ men de usynlige; Thi de synlige ere timelige/ men de usynlige evige.

5. Capitel.

v. 1. Paulus trøster sine Corinthier/ at deres tabernakels jordiske huus/ deres dødelige legeme skal overklædes med den hoelig/ som er i himmelen. 11. Forsvarer sit prædike-ambede. 18. Underviser dem saa om forligelsen med Gud i Christi ords tieneste.

Thi vi vide/ at dersom vort tabernakels jordiske huus bliver nedbrudt/ have vi en bygning af Gud/ et huus/ som er giordt uden hænder evigt i himlene.

2. Ja i dette sukke vi/ forlængendes at blive overklædde med vor

verklædde med vor bolig / som er af himmelen.

3. Dog saa / om vi og findes iklædde / ikke nøgne.

4. Thi og vi / som ere i dette tabernakel / sukke / som ere besværede / efterdi vi ville ikke afklædes / men overklædes / at det dødelige kunde blive opsluget af livet.

5. Men den / som beredde os til det samme / er Gud / som gav os Aandens feste-penge.

6. Saa ere vi altiid frimodige / og vide / at medens vi boe i legemet / ere vi fremmede fra Herren.

7. Thi vi omgaaes ved troen / ikke ved beskuelsen.

8. Men vi ere frimodige / og have mere behagelighed til at vandre fra legemet / og fare hiem til Herren.

9. Derfor ere vi og flittige / hvad heller vi ere hiemme eller fremmede / at være hannem velbehagelige.

10. Thi os bør alle at aabenbares for Christi dom-stol / at hver kand faae det som skeet er ved legemet / efter det / som hand haver giort / enten got eller ont.

11. Efterdi vi da vide den Herrens frygt / overtale vi menniskene / men ere aabenbare for Gud / men jeg haabes / at vi ogsaa ere aabenbare i eders samvittigheder.

12. Thi vi ikke atter love os selv for eder / men give eder aarsag til roes over os / paa det I kunde have (noget) mod dem / som rose sig i udvortes anseelse / og ikke af hierte.

13. Thi ere vi forrykte / er det for Gud / eller ere vi ved sands / er det for eder.

14. Thi Christi kierlighed twinger os.

15. I det vi agte / at dersom een er død for alle / da ere de alle døde; Og hand døde for alle / at de / som leve / ikke skulle fremdeles leve sig selv / men den / som er død for dem og opstanden.

16. Derfor kiende vi hen-

hereefter ingen efter kiødet / men dersom vi og have kiendt Christum efter kiødet / kiende vi (hannem) dog nu ikke mere.

17. Er derfor nogen i Christo / (da er hand) et nyt creatur; De gamle ting ere forbigangne / see / alle ting ere blevne nye.

18. Men alle ting af Gud / som forligte os med sig selv formedelst Jesum Christum / og gav os forligelsens tieneste.

19. Saa at Gud var i Christo / som forligte verden med sig selv / i det hand ikke tilregnede dem deres synder / og oprettede forligelsens ord iblant os.

20. Saa ere vi nu sendebud i Christi sted / ligesom Gud (selv) formanede (eder) formedelst os. Vi bede i Christi sted / lader eder forlige med Gud.

21. Thi den / som ikke vidste af synd / haver hand giordt til synd for os / paa det vi skulde vorde Guds retferdighed i hannem.

6. Capitel.

v. 1, Apostelen formaner de Corinthier at vandre værdeligen i den behagelig Christi evangelii tiid. 14. Ikke at drage i et andet aag med de vantroe.

Men vi formane og eder / som medhielpere / at I skulle ikke have taget Guds naade forgieves.

2. Thi hand siger: Jeg haver bønhørt dig i en behagelig tiid / og hiulpet dig paa saliggiørelses dag; See / nu er en behagelig tiid / see / nu er saliggiørelses dag. Es. 49. 8.

3. Lader os ikke i nogen ting give noget stød / paa det vor tieneste skal ikke blive lastet.

4. Men lader os bevise os selv i alting / som Guds tienere / i megen taalmodighed / i trængsler / i nød / i angest.

5. I slag / i fængsel / i uprør / i arbeide / i vaagenhed / i faste /

6. I

6. I reenhed/ i vidskab/ i langmodighed/ i fromhed/ i den hellig Aand/ i kierlighed uden skrymt/

7. I sandheds ord/ i Guds kraft/ formedelst retferdighedsens vaaben/ paa den høyre og venstre side/

8. Ved ære og vanære/ formedelst ont rygte/ og got rygte; Som bedragere/ og (dog) sanddrue;

9. Som ukiendte/ og (dog) kiendte; Som de/ der døe/ og see/ vi leve; Som de/ der ere revsede/ og (dog) ikke ihielslagne;

10. Som bedrøvede/ men altiid glade; Som fattige/ men de/ som (dog) giøre mange rige; Som de/ der have intet/ og beholde (dog) alle ting.

11. O I Corinthier/ vor mund er opladt til eder/ vort hierte er udbreed.

12. I ere ikke bekymrede i os/ men I ere bekymrede i eders hierter.

13. Jeg taler med eder/ som med mine børn/ at I kunde betale med det samme igien/ udbredes I og.

14. Drager ikke i et andet aag med vantroe. Thi hvad deelagtighed haver retferdighed med uret? Og hvad samfund haver lys med mørke?

15. Og hvorledes kand Christus stemme overeens med Belial? Eller hvad deel haver en/ som troer/ med en vantroe?

16. Hvad samqvem haver Guds tempel med afguder? Thi I ere den levende Guds tempel; Ligesom Gud haver sagt: Jeg vil boe i dem/ og vandre (der i); Og jeg vil være deres Gud/ og de skal være mit folk.

17. Derfor gaaer ud fra dem/ og fraskiller eder/ siger Herren: Og rører ikke noget ureent: Og jeg vil annamme eder:

Es: 52 11.

18. Og vil være eders Fader/ og I skal være mine

ne sønner og døttre / siger den almægtige Herre.

7. Capitel.

v. 1. Paulus raader fra al kiødsens og aandens besmittelse. 8. Undskylder sig / at hand skrev de Corinthier i sin forige skrivelse saa hart til. 9. Af hvilket de vare blevne bedrøvede efter Gud. 16. Hvorover hand glæder sig.

Da efterdi vi have saadanne forjættelser / J elskelige / lader os rense os selv af al kiødsens og aandens besmittelse / og fuldende helligheden i Guds frygt.

2. Anammer os; Vi have ingen giordt uret / vi have ingen fordervet / vi have ingen forfordelet.

3. Jeg siger det ikke til at fordømme eder / thi jeg sagde tilforn / at J ere i vore hierter / til at døe og at leve tilsammen.

4. Jeg taler med stor dristighed til eder; Jeg roser mig meget af eder; Jeg er fyldt med trøsten; Jeg er overflødig i glæden udi al vor trængsel.

5. Fordi / der vi og komme til Macedoniam / havde vort kiød ingen ro / men vi vare allevegne trængde / udvortes (var) strid / indvortes frygt.

6. Men Gud / som trøster de ringe / trøstede os formedelst Titi tilkommelse.

7. Men ikke alleneste formedelst hans tilkommelse / men ogsaa med den trøst / som hand var trøstet med af eder / der hand forkyndede os eders forlængelse / eders hylen / eders nidkierhed for mig / saa / at jeg maatte mere glæde mig.

8. Thi om jeg og giorde eder bedrøvede med brevet / det fortryder mig ikke / dog det fortrød mig; Thi jeg seer / at om det brev og nogen stund bedrøvede eder /

9. Saa glæder jeg mig (dog) nu / ikke deraf / at J bleve bedrøvede / men at J bleve bedrøvede til omvendelse; Thi J bleve bedrøvede efter Gud / at J ikke i nogen maade

finge

finge skade af os.

10. Thi den bedrøvelse/ som er efter Gud/ gior omvendelse til saliggierelse/ som mand ikke fortryder; Men verdens bedrøvelse giør døden.

11. Thi see/ det samme at I bleve bedrøvede efter Gud/ hvilken flid giorde det i eder/ ja forsvarelse/ ja vrede/ ja frygt/ ja forlængelse/ ja nidkierhed/ ja hevn? I bevisste eder selv i alle ting/ at I ere rene i den gierning.

12. Derfor/ om jeg end skrev eder til/ saa er det dog ikke skrevet for hans skyld/ som giorde uret/ og ikke heller for hans skyld/ som leed uret; Men for den sags skyld/ at vor flid for eder skulde blive aabenbar hos eder i Guds aasyn.

13. Derfor ere vi blevne trøstede ved eders trøst; Men vi glædde os overvættes mere af Titi glæde/ thi hans aand er vederqvæget af eder alle.

14. Thi dersom jeg roste meget om eder for hannem/ er jeg ikke beskæmmet; Men ligesom vi talede alle ting i sandhed til eder/ saa er og vor roes for Tito bleven sandhed.

15. Og hand haver overflødigere hiertelig villie til eder/ naar hand tænker paa alles eders lydighed/ hvorledes I annammede hannem med frygt og bevelse.

16. Saa glæder jeg mig/ at jeg lider paa eder udi alting.

8. Capitel.

v. 1. Paulus raader de Corinthier/ at give godvilligen til de helliges overhold til Jerusalem/ ligesom de Macedonier. 16. Berømmer og hans medbrødres flittighed/ 24. Hvilke de derfor skulde bevise kierlighed.

Men vi kundgiøre eder/ brødre/ den Guds naade/ som er given i de menigheder udi Macedonia;

2. At deres glæde blev overflødig/ der de bleve meget prøvede med trængsel/

sel/ og at deres store fattigdom blev overflødig til deres enfoldigheds rigdom.

3. Thi de vare selv villige efter formue/det vidner jeg/ og over formue.

4. Og bade os med megen formanelse/ at vi skulde annamme den velgierning/ og den hielpes deelagtighed/ som skeede til de hellige.

5. Og ikke/som vi haabede/ men de gave dem selv først Herren/ og (derefter) os/ ved Guds villie.

6. At vi maatte formane Titum/ at ligesom hand tilforn begyndte/ saa skulde hand og fuldende ogsaa denne velgierning hos eder.

7. Men ligesom I ere overflødige i alle ting/ i troen og ord/ og forstand/ og al flid/ og i eders kierlighed til os/saa seer til/ at I ere overflødige i denne velgierning.

8. Jeg siger ikke/ at jeg byder noget/ men efterdi andre ere saa fittige/ da forsøger jeg og eders kierlighed/ om den er af den rette art.

9. Thi I kiende vor Herres Jesu Christi naade/ at hand for eders skyld er bleven fattig/ der hand var riig/ at I ved hans fattigdom skulde blive rige.

10. Og jeg giver min mening herudi(tilkiende)/ thi det er eder nytteligt/ I som begyndte for et aar/ ikke alleneste at giøre/ men og at ville.

11. Saa fuldender og nu at giøre (det)/ at ligesom der var redebonhed til at ville/ saa skal (der) og (være) til at fuldende af det I have.

12. Thi dersom redebonheden er forhaanden efter det/som nogen haver/ da er hand velbehagelig/ ikke efter det/ som hand ikke haver.

13. Thi dette (siges) ikke/ at andre skulle have roe/ men I trængsel.

14. Men at (det skal skee) af lighed/ at eders overflødighed skulde

paa

paa denne tiid komme deres trang til hielp/ paa det og deres overflodighed skal herefter komme eders trang til hielp/ at der kand skee ligelighed.

15. Ligesom skrevet staaer: Den/ som (sankede) det meget/ hand havde ikke overflødigt; Og den/ som (sankede) det lidet/ hannem fattedes ikke. Ex: 16. 18.

16. Men Gud være tak/ der gav saadan flid for eder i Titi hierte.

17. Thi hand annammede den formanelse/ men efterdi hand var saa meget flittig/ da reiste hand selv villig ud til eder.

18. Vi sende og en broder med hannem/ som haver lof i evangelio over alle menigheder.

19. Men ikke det alleneste/ men er og bestikket af menighederne til at være vor vandre-broder/ med denne velgierning/ som skal betienes af os/ Herren selv til ære/ og eders redebonhed (til pris).

20. Og vi vogte os for dette/ at der skal ikke nogen kunde laste os/ for denne rige hielp/ som skal betienes af os.

21. Og see os for/ at handle redeligen/ ikke alleneste for Herren/ men ogsaa for menniskene.

22. Men vi have sendt vor broder med dennem/ hvilken vi have i mange stykker ofte befundet at være flittig/ men nu meget flittigere af den store tillid til eder.

23. Nu enten Titus/ da er hand min medbroder og medhielpere hos eder/ eller vore brødre/ da ere de menigheders apostle/ ja Christi ære.

24. Derfor beviser mod dem eders kierligheds og vor roses bevisning om eder for menighederne.

9. Capitel.

s. 1. Apostelen ragder ydermere til fornævnte hielp til de hellige. 2. Forsikrendes om rigelig belønning af Gud.

Thi jeg haver ikke behov/

hov/ at skrive til eder om denne hielp til de hellige.

2. Thi jeg kiender eders redebonhed/ hvilken jeg roser om eder hos de Macedonier/ (og siger) Achaja er beridt for et aar siden/ og den nidkierhed (som kom) af eder/ tilskyndede mange.

3. Men jeg sendte brødrene/ at vor roes om eder skulde ikke blive forfængelig i dette stykke/ at I skulle være rede/ ligesom jeg sagde.

4. Paadet/ dersom de Macedonier komme med mig/ og finde eder uberidde/ at vi (at vi ikke ville sige I) ikke skulde blive beskæmmede/ med saadan en stivvarendes roes.

5. Hvorfor mig syntes fornøden/ at formane brødrene/ at de skulde forrage til eder/ og før tillave denne eders velsignelse/ som tilforn er forkyndet/ at den kand være rede/ saa det kand være en velsignelse/ og ikke som en karrighed.

6. Thi det (mener jeg) hvo karrigligen saaer/ skal og karrigligen høste/ og hvo som saaer i velsignelser/ skal og høste til velsignelsen.

7. Hver (give)/ efterdi hand haver sat sig for af hiertet/ og ikke af bedrøvelse/ eller af tvang/ thi Gud elsker en glad giver.

8 Men Gud er mægtig til at giøre/ at al naade skal være overflødig til eder/ at I/ som i alting altiid have alt det I selv kunde være fornøyede med/ skulle være overflødige til al god gierning.

9. Ligesom skrevet staaer: Hand udspridde/ hand gav de fattige/ hans retferdighed bliver til evig tiid. Ps: 112, 9.

10. Men den/ som giver sædemanden sæd/ give og brød til at æde/ og formere eders sæd/ og forøge eders retferdigheds frugter.

11. I som ere rige i alle ting til al enfoldighed/ hvilken gior formedelst

delst os/ at Gud skeer takfigelse.

12. Thi denne offers tieneste opfylder ikke alleneste de helliges vedtørvtighed/men er ogsaa overflødig/ ved manges taksigelser for Gud.

13. Ved denne tienestes prøvelse; Som prise Gud for eders bekiendelses underdanighed til Christi evangelium/ og for den deelagtigheds enfoldighed/ til dem og til alle.

14. Og for deres bøn for eder/ som forlænges efter eder/ for den overflødige Guds naades skyld/ som er i eder.

15. Men Gud være tak for sin uudsigelige gave.

10. Capitel.

v. 1. Paulus taler om sin apostoliske myndighed og magt. 12. Og at hand ikke vil love sig selv/ som hine falske apostler/ rosendes sig allene i Herren.

Men jeg Paulus selv/ formaner eder/ ved Christi sagtmodighed og mildhed/ (jeg) som er vel ringe hos eder/ naar jeg er nærværendes/ men fraværendes fordrister mig mod eder.

2. Men jeg beder/ at det skal ikke giøres mig behov/ at bruge (min) myndighed nærværendes med den dristighed/ som jeg agtes at have været myndig med mod nogle/ som agte os/ ligesom vi omgikkes efter kiødet.

3. Thi i det vi omgaaes i kiødet/ stride vi ikke efter kiødet.

4. Thi vore steids-vaabne ere ikke kiødelige/ men mægtige for Gud/ til at forstyrre befæstninger.

5. Vi forstyrre anslag og al høyhed/ som sig ophøyer imod Guds kundskab/ og tage al tanke til fange under Christi lydighed;

6. Og ere rede til at hevne al ulydighed/ naar eders lydighed er fuldkommen.

7. Seer de ting/ som have en udvortes anseelse;

For-

Forlader nogen sig der-
paa hos sig selv/ at hand
hører Christum til/ hand
agte dette derimod af sig
selv/ at ligesom hand hø-
rer Christum til/ saa høre
og vi Christum til.

8. Thi dersom jeg end
og roeste mig noget yder-
mere af vor magt/ som
Herren gav os til opbyg-
gelse/ og ikke til eders for-
styrring/ da vilde jeg ikke
blive beskæmmet.

9. At jeg skal ikke synes/
at vilde forfærde eder ved
brevene.

10. Thi brevene sige
de/ ere svaare og stærke/
men legemens nærværel-
se er skrøbelig/ og talen
agtes intet.

11. Hvo som saadan
er/ betænke/ at ligesaa-
danne som vi ere med ord
ved brevene fraværen-
des/ saadanne ville vi og
være med gierningen nær-
værendes.

12. Thi vi tøre ikke
indregne eller ligne os selv
med somme/ som love sig
selv/ men de forstaae ikke/
at de maale sig selv i sig
selv/ og ligne sig selv mod
sig selv.

13. Men vi rose os ik-
ke af de ting vi ikke kand
maale/ men efter regelens
maal/ hvilket maal Gud
haver deelt til os/ at vi ha-
ve naaet ogsaa indtil eder.

14. Thi vi strække os
selv ikke for langt ud/ li-
gesom vi havde ikke naaet
til eder/ thi vi have naaet
og indtil eder i Christi
evangelio.

15. Saa vi rose os ik-
ke af de ting/ som vi ikke
kunde maale/ i fremmed
arbeide/ men have haab/
at i det eders tro (saa)
voxer i eder/ ville vi efter
vor regel komme flux læn-
gere/

16. At prædike evan-
gelium for dem/ som boe
paa hin side eder/ ikke at
rose os ved en fremmed
regel af de ting/ som ere
beridde.

17. Men hvo sig roser/
rose sig i Herren.

18. Thi hand er ikke
nokſom prøvet/ der roser
sig selv/ men den/ som Her-
ren roser. 11. Ca-

11. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner de Corinthier / at de ey skal lade sig forføre fra den enfoldighed / som er i Christo. 4. Og efterdi hans modstandere saa høyligen berømmer sig / saa maae hand og rose sig. 16. Hvor / for hand / som i daarlighed / berømmer sig / sin herkomst / prædiken og udstandene trængsel.

Gud give / I vilde lidet holde (mig) min daarlighed til gode / dog holder mig og til gode.

2. Thi jeg er nidkier for eder med Guds nidkierhed; Fordi jeg haver føyet eder til een mand / at jeg kand føre Christo en reen jomfru til.

3. Men jeg frygter / at ligesom slangen bedrog Evam med sin skalkhed / at eders sind skal saa forderves fra den enfoldighed / som er i Christo.

4. Thi dersom den der kommer / prædiker en anden Jesum / som vi ikke prædikede / eller I faae en anden Aand / som I ikke finge / eller et andet evangelium / som I ikke annammede / fordroge I ham vel.

5. Thi jeg agter / at jeg er ikke ringere / end de saare høye apostle.

6. Og er jeg end ulærd i talen / (er jeg) dog ikke i forstanden; Men vi ere i alle maade aabenbarede i alle ting hos eder.

7. Eller gjorde jeg synd / der jeg fornedrede mig selv / paadet I skulde blive ophøyede? Thi jeg forkyndede eder det Guds evangelium for intet.

8. Jeg rovede andre menigheder / og tog sold af dem / at tiene eder. Og der jeg var nærværendes hos eder / og fattedes / da var jeg ingen til besværing med dovenhed.

9. Thi brødrene / som komme af Macedonia / opfyldte det mig fattedes; Og jeg haver holdt mig selv i alle maade eder uden besværelse / og jeg vil holde mig (saa).

10. (Saa vist som) Christi sandhed er i mig / X skal

skal denne roes ikke tilstoppes for mig i Achajælande.

11. Hvi saa? At jeg elsker eder ikke? Det verd Gud.

12. Men hvad jeg gior/ og vil giøre/ (det gior jeg) at jeg vil borttage aarsagen for dem/ som ville have aarsag/ at i det de rose dem/ kand findes ligesom og vi.

13. Thi saadanne falske apostle ere bedragelige arbeidere/ som forvandle sig til Christi apostle.

14. Og det er ikke under; Thi satanas selv forvandler sig til lysens engel.

15. Derfor er det ikke en stor ting/ om ogsaa hans tienere forvandle sig/ lige (som de vare) retferdigheds tienere/ hvilkes ende skal vorde efter deres gierninger.

16. Atter siger jeg/ at ikke nogen skal mene/ at jeg er daarlig/ men om ikke/ da annammer mig og som en daarlig/ at jeg ogsaa maa lidet rose mig.

17. Hvad som jeg taler/ det taler jeg ikke efter Herren/ men som i daarlighed/ i denne stivovarendes roes.

18. Efterdi mange rose sig efter kiødet/ da vil jeg og rose mig.

19. Thi I fordrage gierne daarer/ efterdi I ere kloge.

20. Thi I fordrage/ dersom nogen gior eder til tienere/ dersom nogen opæder (eder)/ dersom nogen tager (noget)/ dersom nogen ophøyer sig/ dersom nogen slaaer eder i ansigtet.

21. Dette siger jeg efter vanære/ ligesom at vi vare blevne skrøbelige; Men hvorudi nogen er dristig/ jeg taler i daarlighed/ er og jeg dristig.

22. Ere de Ebræer? Jeg ogsaa; Ere de Israeliter? Jeg ogsaa; Ere de Abrahams sæd? Jeg ogsaa;

23. Ere de Christi tienere? Jeg taler daarligen/ jeg (gaaer) over. Jeg haver arbeidet overflødi-

flødigere; Jeg haver lidt flere slag; Jeg haver været flere gange fangen/ ofte i døds nød.

24. Jeg fik fem gange af Jøderne fyrretive (slag) / eet mindre.

25. Jeg er tre gange hudstrugen / en gang stenet / jeg haver lidt tre gange skibbrud/ jeg haver været en døgn i dybet.

26. Jeg reiste ofte/ jeg var i farlighed i vandstrømme/i farlighed iblant røvere / i farlighed af (min) slegtning / i farlighed af hedninge / i farlighed i byer/ i farlighed udi ørken / i farlighed paa havet / i farlighed iblant falske brødre.

27. I arbeide og møye/ ofte i vagter/ i hunger og tørst / ofte i faste / i kuld og nøgenhed.

28. Uden det / som udvortes tilslaaes / er og dette / at jeg daglig overiles / og bekymrer mig for alle menigheder.

29. Hvo er skrøbelig/ og jeg bliver ikke skrøbelig? Hvo bliver forarget/ og jeg ikke brændes.

30. Dersom jeg bør at rose mig/ da vil jeg rose mig af de ting / som høre til min skrøbelighed.

31. Gud og vor Herres Jesu Christi Fader veed det/ hvilken være lovet til evig tiid/ at jeg ikke lyver.

32. Udi Damasco forvarede kong Aretæ landsherre de Damascæners stad/ at hand vilde grebet mig.

33. Og jeg blev vunden ned af et vindue i en kurv over muren / og undflydde hans hænder.

12. Capitel.

v. 1. Paulus fortæller om sin ubegribelige henrykkelse. 7. Om satans engel/der slog ham 9. Roser sig heldst af sine skrøbeligheder. 14 Trøster de Corinthier / at vil komme til dem. 19. Og at de imidlertiid ret berede sig.

At jeg skal rose mig/ er mig sandeligen ikke nytteligt / efterdi jeg skal komme til Herrens syner

og aabenbarelser.

2. Jeg kiender et menniske i Christo for fiorten aar / hvad heller hand var i legemet/veed jeg ikke/ eller uden legemet / veed jeg ikke / Gud veed det / saadan en / som var henrykt indtil den tredie himmel.

3. Og jeg kiender saadan et menniske / hvad heller hand var i legemet/ eller uden legemet / veed jeg ikke/ Gud veed det.

4. At hand var henrykt ind i paradiis/og hørde usigelige ord/ hvilke et mennike maae ikke sige.

5. Af saadan en vil jeg rose mig/ men af mig selv vil jeg ikke rose mig/ uden i mine skrøbeligheder.

6. Og dersom jeg vilde rose mig / da blev jeg ikke daarlig / thi jeg vilde sige sandhed; Men jeg sparer det/ at nogen skal ikke tænke høyre om mig/ end det hand seer mig (at være) / eller hører noget af mig.

7. Og at jeg skal ikke ophøye mig af de høye aabenbarelser / er mig given en pæl i kiødet/ som er en engel satan/som mig skal slaae paa munden/ paadet jeg ikke skal ophøye mig.

8. For denne formanede jeg Herren tre gange / at hand maatte vige fra mig.

9. Og hand sagde til mig: Min naade er dig nok / thi min kraft fuldkommes i skrøbelighed; Derfor vil jeg heldst rose mig af mine skrøbeligheder/at Christi kraft kand boe i mig.

10. Derfor er jeg vel tilfreds i skrøbeligheder / i forsmædelser/ i nød/ i forfølgelser / i angester for Christi skyld / thi naar jeg er skrøbelig / da er jeg mægtig.

11. Jeg er bleven en daare i det jeg roeste mig/ I tvingde mig der til; Thi jeg skulde loves af eder / thi jeg er intet ringere / end de saare høye apostle ere / alligevel jeg er intet.

12. Thi der bleve jv gior-

giorde en apostels tegn iblant eder med al taalmodighed/ved tegn og underlige ting/ og med kraftige gierninger.

13. Thi hvad er det/ der J vare ringere udi/ end de andre menigheder? Uden at jeg ikke selv besværede eder ved dovenhed/ tilgiver mig denne uret.

14. See/ jeg er tredie gang rede at komme til eder/ og vil ikke besvære eder ved dovenhed; Thi jeg søger ikke det/ som eders er/ men eder. Thi børnene skal ikke samle liggendefæ til forældrene/ men forældrene til børnene.

15. Men jeg vil heldst udlegge/ og vorde fremlagt for eders siele/ endog jeg/ som elsker eder mere/ elskes mindre.

16. Men lad det være/ jeg ikke haver besværet eder/ men efterdi jeg var tredsk/ da tog jeg eder med list.

17. Haver jeg og forfordeelt eder formedelst nogen af dem/ som jeg haver sendt til eder?

18. Jeg formanede Titum/ og sendte den broder med/ haver og Titus forfordelet eder? Have vi ikke omgaaets i den samme Aand? i de samme fodspor?

19. Mene J atter/ at vi forsvare os for eder? Vi tale i Christo for Guds aasyn/ men alt det/ J elskelige/ til eders opbyggelse.

20. Thi jeg frygter/ at naar jeg kommer/ jeg ikke da nogenlunde skulle finde eder saadanne/ som jeg vil/ og at jeg skulle findes af eder saadan/ som J ikke vil/ at der skal være trætte/ nid/ vrede/ kiv/ bagtalelse/ vretudelse/ opblæselse/ oprør.

21. At naar jeg kommer igien/ min Gud skal ikke fornedre mig hos eder/ og jeg skal sørge over mange/ som tilforn syndede/ og ikke have omvendet sig/ for deres ureenheds og horeries/ og uteer-

ligheds (skyld/) som de have bedrevet.

13. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner fraværendes de Corinthier/ at de skulle forsøge sig selv/ om de vare i troen/ paadet hand ikke nærværendes skulde bruge strenghed. 11. Raader dem til inderlig hiertens glæde og enighed. 12. Ynsker dennem al aandelig velsignelse.

Jeg kommer denne tredie gang til eder; All handel skal stadfæstes i to eller tre vidnes mund.

2. Jeg haver foresagt eder det/ og jeg siger eder det tilforn/ som (jeg var) nærværendes/ anden gang/ og jeg skriver det nu i min fraværelse til dem/ som før syndede/ og til alle de andre/ at om jeg kommer igien/ vil jeg ikke spare.

3. Efterdi I lede efter Christi prøvelse/ som taler i mig/ hvilken ikke er ſtrøbelig hos eder/ men er mægtig i eder.

4. Thi ligevel hand var korsfæst af skrøbelighed/ lever hand dog af Guds kraft. Ja alligevel og vi ere skrøbelige i hannem/ leve vi dog med hannem/ af Guds kraft/ hos eder.

5. Forsøger eder selv/ om I ere i troen/ prøver eder selv/ eller kiende I eder ikke selv/ at Jesus Christus er i eder? Uden/ at I ere forskutte.

6. Men jeg haaber/ at I skulle kiende/ at vi ere ikke forskutte.

7. Men jeg beder til Gud/ at I skulle intet ont giøre/ ikke at vi skulle synes gieve/ men at I skulle giøre det gode/ men vi kunde være ligesom forskutte.

8. Thi vi kunde intet mod sandhed/ men for sandhed.

9. Thi vi glæde os/ naar vi ere skrøbelige/ men I ere mægtige/ men det samme ynske vi og/ at I maae blive ferdige.

10. Derfor skriver jeg dette i min fraværelse/ paadet jeg skal ikke nødes til at bruge strenghed/ naar

naar jeg er nærværendes/ efter den magt/ som Herren haver givet mig til opbyggelse/ og ikke til nedbrydelse.

11. Paa det sidste/ brødre/ glæder eder/ bliver ferdige/ trøster eder/ mener det samme/ værer fredsommelige/ og kierlighedens og fredens Gud skal være med eder.

12. Hilser hver andre med et helligt kys. Alle de hellige hilse eder.

13. Vor Herres Jesu Christi naade/ og Guds kierlighed/ og den hellig Aands samfund være med eder alle/ Amen.

Det andet til de Corinthier/ blev skrevet af Philippen i Macedonia/ med Tito og Luca.

Et. Pauli Epistel til de Galater.

1. Capitel.

v. 1. Paulus en apostel ikke af menniskene/ men ved Christum. 6. Straffer de Galater/ at de ved falske apostler have ladet sig afvende fra evangelio/ 12 Som hand ey havde annammet af noget menniske/ men af Christo. 16. Og havde prædiket det/ førend hand beraadslog sig derom med nogen.

Paulus en apostel/ ikke af menniske/ og ikke formedelst (noget) menniske/ men ved Jesum Christum/ og Gud Fader/ som hannem opreiste fra døde.

2. Og alle de brødre/ som ere med mig/ til menighederne i Galatia/

3. Naade være med eder/ og fred af Gud Fader/ og vor Herre Jesu Christo.

4. Som gav sig selv for vore synder/ paa det hand kunde udredde os fra denne nærværende onde verden/ efter Guds villie og vor Faders.

5. Hvilken være ære i al evighed/ Amen.

6. Jeg undrer/ at J

lade eder saa snart afvende fra den / som kaldede eder i Christi naade til et andet evangelium.

7. Hvilket er ikke andet / uden der ere nogle / som forstyrre eder / og ville forvende Christi evangelium.

8. Men dersom og vi / eller en engel af himmelen prædike evangelium for eder / foruden det vi prædikede eder / hand være en forbandet ting.

9. Ligesom vi tilforn sagde / saa siger jeg og nu igien: Dersom nogen prædiker evangelium for eder / foruden det I annammede / hand være en forbandet ting.

10. Vil jeg nu drive det / at menniskene skulle holde med mig eller Gud? Eller søger jeg efter at tækkes menniskene? Thi dersom jeg endnu tækkedes menniskene / da var jeg ikke Christi tienere.

11. Men jeg kundgior eder / brødre / det evangelium / som er prædiket af mig / at det er ikke menneskeligt.

12. Thi jeg ikke annammede det / og er ey lærd af noget menniske / men formedelst Jesu Christi aabenbarelse.

13. Thi I have hørt min omgængelse tilforn i Jødedommet / at jeg overmaade forfuldte Guds menighed / og forstyrrede den.

14. Og at jeg foer frem i Jødedommet over mange af mine lige i alder i min slegt / da jeg var overmaade nidkier for mine fædrene stikkelser.

15. Men der det var Gud behageligt / som mig fraskildte af min moders liv / og kaldede mig formedelst sin naade /

16. At hand vilde aabenbare sin Søn i mig / at jeg skulde forkynde hannem formedelst evangelium iblant hedningene / da strax beraadslog jeg mig ikke ydermere med kiød og blod.

17. Jeg kom ikke heller igien til Jerusalem / til

til dem/(som vare) apostle for mig/ men jeg drog bort til Arabiam/ og kom atter tilbage til Damascon.

18. Siden efter tre aar kom jeg igien til Jerusalem/ at besøge Petrum; Og jeg blev femten dage hos hannem.

19. Men jeg ikke saae (nogen) anden af apostlerne/ uden Jacobum Herrens broder.

20. Men hvad som jeg skriver eder til/ see/ (det vidner jeg) for Guds aasyn/ at jeg ikke lyver.

21. Derefter kom jeg i Syriæ og Ciliciæ lande.

22. Men jeg var de menigheder i Judæa/ som vare i Christo/ ubekiendt paa ansigtet.

23. Men de havde allenestе hørt/ at den/ som os tilforn forfuldte/ prædiker nu troen/ hvilken hand før forstyrrede.

24. Og de prisede Gud for mig.

2. Capitel.

v. 1. Paulus beskriver/ hvorledes hand til Jerusalem havde taldt med apostlerne om evangelii lærdom. 2. Og befundet den samstydig/ 9. Hvorpaa de gave ham samfunds høyre hænder. 11. Imodstaaer Petro i Antiochia. 15. Lærer at retferdiggiørelsen kommer ikke af lovens gierninger.

Derefter fiorten aar/ drog jeg atter op til Jerusalem/ med Barnaba/ og tog Titum ogsaa med (mig).

2. Men jeg drog op efter en aabenbarelse/ og satte dem det evangelium for/ som jeg prædiker iblant hedningene/ men dem i sær/ som havde ansеelse/ at jeg skulde ikke løbe forgieves/ eller have løbet i saa maade.

3. Men Titus/ som var med mig/ blev end ikke tvingt til at omskæres/ dog hand var en Græker.

4. Men (det skeede) for de falske brødre/ som havde sniget sig ind/ hvilke vare lisielige komne ind/ at bespeide vor frihed/

som vi have i Christo Jesu/at de vilde giordt os til træle.

5. Hvilke vi vigede ikke end een time i underdanighed/ at evangelii sandhed skulde blive varendes hos eder.

6. Men af dem/ som havde anseelse at være noget/ (blev jeg ikke lærd)/ hvordanne de vare tilforn/ kommer mig intet ved. Gud agter ikke menniskens anseelse. Thi de/ som havde anseelse/ lagde intet der til.

7 Men tvert imod/ der de saae/ at forhudens evangelium var mig betroet/ ligesom omskærelsens (evangelium) Petro.

8. Thi den/ som var kraftig til apostels ambede med Petro i omskærelsen/ var og kraftig med mig hos hedningene.

9. Og der de kiendte den naade/ som mig var given/ Jacobus og Kephas og Johannes/ som synes at være pillere/ da gave de mig og Barnabæ samfunds høyre hænder/at vi (skulde prædike) hos hedningene/ men de hos omskærelsen.

10. Alleneste at vi skulle komme de fattige ihu/ hvilket selvsamme jeg og haver beflittet mig at giøre.

11. Men der Petrus kom til Antiochiam/imodstod jeg hannem under øyen/ thi hand var høyligen beskyldet.

12. Thi førend nogle komme fra Jacobo/ aad hand samtligen med hedningene; Men der de komme/ undslog og fraskildte hand sig selv/ for hand frygtede dem af omskærelsen.

13. Og de andre Jøder hyklede ogsaa med hannem/ saa at og Barnabas blev forført af deres hyklerie.

14. Men der jeg saae/ at de ginge ikke ret til evangelii sandhed/ sagde jeg til Petrum for alle: Dersom du/ som est en Jøde/ lever paa hedniske viis/ og ikke

ikke paa Jødiske viis/ hvorfor tvinger du hedningene til at leve paa Jødiske viis?

15. Vi/ som ere af naturen Jøder/ og ikke af hedningene syndere.

16. Efterdi vi vide/ at et menniske bliver ikke retferdiggiordt af lovens gierninger/ men ved Jesu Christi troe/ saa troede og vi paa Jesum Christum/ at vi skulde blive retferdiggiorde af Christi troe/ og ikke af lovens gierninger; Thi der skal intet menniske blive retferdiggiordt af lovens gierninger.

17. Men om vi/ som søge efter at blive retferdiggiorde i Christo/ blive og selv fundne (at være) syndere/ er da Christus syndens tienere? Det være langt fra.

18. Thi dersom jeg opbygger de ting igien/ som jeg haver nedbrudt/ gior jeg mig selv til en overtræder.

19. Thi jeg er formedelst loven død for loven/ at jeg skal leve for Gud.

20. Jeg er korsfæst med Christo/ men jeg lever/ (dog) ikke jeg mere/ men Christus lever i mig; Men hvad jeg nu lever i kiødet/ det lever jeg i Guds Søns troe/ som elskte mig/ og gav sig selv hen for mig.

21. Jeg rygger ikke Guds naade/ thi kommer retferdighed formedelst loven/ da er jo Christus død for intet.

3. Capitel.

v. 1. Paulus beviser/ at retferdiggiørelsen er ikke af loven/ men af troen til Christum. 24. Da at loven var vor tugtemester til Christum. 25. Men nu troen er kommen/ ere vi ikke mere under tugtemesteren.

O I affindige Galater/ hvo haver trylleteder/ at I skulle ikke lyde sandheden/ hvilke Christus Jesus var maled for øyen/ som er korsfæst iblant eder?

2. Dette vil jeg allene spørge af eder/ have I annammet Aanden af lovens gierninger/ eller af tro-

troens hørelse?

3. Ere I saa afsindige? I som begyndte i Aanden / ville I nu fuldkomme det i kiødet?

4. Have I da lidt saa meget forgieves? Om det er og forgieves.

5. Den som nu uddeler eder Aanden / og gior kraftige gierninger i eder / (gior hand det) formedelst lovens gierninger / eller af troens hørelse?

6. Ligesom Abraham troede Gud / og det er regnet hannem til retferdighed.

7. Saa forstaae I jo nu / at de / som ere af troe / de ere Abrahams børn.

8. Men skriften / som saae det tilforn / at Gud retferdiggior hedningene af troen / forkyndede Abraham tilforn: I dig skulle alle hedninge velsignes. Gen: 12. 3.

9. Saa blive nu de / som ere af troen / velsignede med den troe Abraham.

10. Thi saa mange / som ere af lovens gierninger / ere under forbandelse; Thi der staaer skrevet: Forbandet være hver den / som ikke bliver ved i alle de ting / som ere skrevne i lovens bog / at handle dem. Deut: 27. 26.

11. Men at ingen bliver retferdiggiordt for Gud formedelst loven / er aabenbar; Thi den retferdige af troen skal leve.

12. Men loven er ikke af troen; Men det menniske / som gior de ting / skal leve ved dem.

13. Christus haver forløst os af lovens forbandelse / der hand blev en forbandelse for os; Thi der staaer skrevet: Forbandet er hver den / som hænger paa et træ. Deut: 21. 23.

14. At Abrahams velsignelse skulde komme paa hedningene / i Christo Jesu / at vi skulde faae Aandens forjættelse formedelst troen.

15. Brødre / jeg vil tale efter menniskelig vis: Rygger dog ingen et menniskes testamente / som er stad-

stadfæst/ eller setter dertil.

16. Men Abraham ere forjættelserne tilsagde og hans sæd. Hand siger ikke/ og dem (hans) sæde/ som (hand talede) om mange/ men som om een/ og den din sæd/ hvilken (eene) er Christus.

17. Men dette siger jeg/ et testamente/ som er tilforn stadfæst af Gud paa Christum/ kand loven/ som blev given fire hundrede og tredive aar derefter/ ikke rygge/ at den kand gjøre forjættelsen til intet.

18. Thi er arven af loven/ da er den ikke mere af forjættelse/ men Gud skenkte Abraham den ved forjættelse.

19. Hvad skal da loven? Den blev lagt dertil for overtrædelsers skyld/ indtil den sæd kom/ som forjættelsen var skeet/ som er bestikked ved englene formedelst midlerens haand.

20. Men midleren er ikke eenes/ men Gud er een.

21. Er da loven imod Guds forjættelser? Det være langt fra/ thi var der given en lov/ som kunde gjøre levende/ da var retferdighed sandeligen af loven.

22. Men skriften haver besluttet alle ting under synd/ at forjættelsen af Jesu Christi troe skulde blive givet dem/ som troe.

23. Men førend troen kom/ vare vi forvarede under loven/ besluttede tilsammen paa den troe/ som skulde aabenbares.

24. Saa var loven vor tugtemester til Christum/ at vi skulde blive retferdiggiorde af troen.

25. Men nu troen er kommen/ ere vi ikke mere under tugtemester.

26. Thi I ere alle Guds børn formedelst troen i Christo Jesu.

27. Thi I saa mange som ere døbte paa Christum/ have ifort Christum.

28. Her er ikke Jøde eller Græke/ her er ikke tienere eller fri/ her er ikke

mand

mand eller qvinde / thi I ere alle een i Christo Jesu.

29. Men ere I Christi / ere I jo Abrahams sæd / og arvinge efter forjættelsen.

4. Capitel.

v. 1. Paulus forklarer hans lærdom om troen ved en lignelse om børn i deres umyndige aar 21 Deslige ved et exempel af Abrahams tvende sønner.

Men jeg siger / saa lang en tiid arvingen er et barn / agtes hand intet anderledes end en tiener / dog hand er en herre over alt (godset).

2. Men er under formyndere og husholdere indtil den bestikkede tiid af faderen.

3. Saa og vi / da vi vare børn / vare vi giorde til trælle under verdsens elementer.

4. Men der tidsens fylde kom / sendte Gud sin Søn / som blev født af en qvinde / som blev under loven.

5. Paadet hand kulde forløse dem / som vare under loven / at vi skulle faae børnenes udkaarelse.

6. Men efterdi I ere børn / haver Gud udsendt sin Søns Aand i eders hierter / som raaber: Abba Fader.

7. Saa est du ikke længer en tienere / men en søn / men est du en søn / est du ogsaa Guds arving formedelst Christum.

8. Men I / som den tiid ikke kiendte Gud / tiente dem / som af naturen ikke ere Guder.

9. Men nu I have kiendt Gud / ja meget mere ere kiendte af Gud / hvorlunde vende I om igien til de skrøbelige og arme elementer / hvilke I vil tiene atter paa nye?

10. I vare paa dage og maaneder / og tider og aar.

11. Jeg frygter for eder / at jeg haver maaskee arbeidet paa eder forgieves.

12. Vorder ligesom jeg / thi jeg er som I / brødre / jeg beder eder I have

ve ingen uret giordt mig.

13. Men I vide / at jeg prædikede eder evangelium i det første / ved kiødsens strøbelighed.

14. Og I holdte ikke min fristelse / som var i mit kiød / for intet/ey heller haanligen foragtede den / men annammede mig som en Guds engel/ (ja) som Christum Jesum.

15. Hvad vare I salige? Thi jeg giver eder vidnesbyrd / at havde det været mueligt / havde I udrevet eders øyne og givet mig.

16. Er jeg saa blevet eders fiende / at jeg siger eder sanden?

17. De have nidkierhed for eder / (dog) ikke vel/ men de ville udlukke eder (fra mig) / at I skulle være nidkiere efter dem.

18. Men det er got at være nidkier / altiid i det gode / og ikke alleneste naar jeg er nærværendes hos eder.

19. Mine børn / hvilke jeg atter føder med smerte / indtil Christus faaer (sin) skikkelse i eder.

20. Men jeg vilde nu være tilstede hos eder/ og omskifte min røst / thi jeg er tvivlraadig om eder.

21. Siger mig/I som ville være under loven / høre I ikke loven?

22. Thi der staaer skrevet/at Abraham havde to sønner; Een af tienestegvinden/ og een af den fri. Gen: 16.15.c.21.2.

23. Men den af tienestegvinden er født efter kiødet; Men den af den fri formedelst forjættelsen.

24. Hvilke ere forblummet / thi disse ere de to testamente / eet af Sinai bierg/ som føder til trældom/som er Agar.

25. Thi det Agar er Sinai bierg i Arabia / men kommer overeens i sin orden med Jerusalem/ som nu er / men er i trældom med sine børn.

26. Men det Jerusalem/ som er oven til / er fri /

fri / som er alles vor moder.

27. Thi der staaer skrevet: Vær glad/du ufrugtsommelige / du som ikke føder/ udbryd og raab/du som ikke finder fødsels smerte; Thi den forlattes børn er meget flere/ end dens / som haver manden. Es:54.1.

28. Men vi/ brødre / ere forjættelses børn efter Isaak.

29. Men ligesom paa den tiid/ den som var født efter kiødet/forfulgte den/ (som var født) efter aanden/ saa (gaaer det) og nu.

30. Men hvad siger skriften: Udstød tieneste-qvinden og hendes søn; Thi tieneste-qvindens søn skal ingenlunde arve med den fri-qvindes søn.

Gen: 21/10. 12.

31. Saa ere vi/ brødre / ikke en tieneste-qvindes børn / men den fri-qvindes.

5. Capitel.

a. 1. Paulus formaner de Galater at blive bestandige i de Christnes frihed / 16. Dog saaledes / at de ikke fuldkomme kiødsens begierring. 22. Men beflitte sig paa Aandsens frugt.

Saa bliver stadige i den frihed / som Christus friede os med / og lader ikke fange eder igien udi trældoms aag.

2. See/ jeg Paulus siger eder/ at dersom I lade eder omskære/ bliver Christus eder intet nyttelig.

3. Men jeg vidner igien for hver mand/ som sig lader omskære / at hand er pligtig til at giøre den gandske lov.

4. I have intet med Christo at giøre / I som (ville) retferdiggiøres ved loven / I ere faldne fra naaden.

5. Thi vi med aanden af troe forvente retferdigheds haab.

6. Thi i Christo Jesu formaaer hverken omskærelse eller forhud noget / men troe / som virker formedelst kierlighed.

7. I

7. I løbbe vel/ hvo opholdt eder/ at ikke lyde sandheden?

8. Den overtalelse er ikke af den/ som kaldede eder.

9. En liden sur dey gior den gandske dey suur.

10. Jeg formoder mig det til eder i Herren/ at I skulle intet andet mene/ men den/ som forstyrrer eder/ skal bære dommen/ være sig hvo hand er.

11. Men jeg/ brødre/ dersom jeg prædiker endnu omskærelse/ hvi forfølges jeg ydermere? Da er korsens forargelse afskaffet.

12. Gud give/ at de og maatte afskæres/ som giøre eder ustadige igien.

13. Thi I/ brødre/ ere kaldede i frihed; Allene/ (at I skulle ikke misbruge) friheden/ kiødet til en aarsag/ men tiener hverandre ved kierlighed.

14. Thi al loven fuldkommes udi eet ord/ (som er) i det: Du skalt elske din næste/ som dig selv.

Lev. 19. 18.

15. Men dersom I bide og opæde hverandre/ da seer til/ at I ikke blive fortærede af hverandre.

16. Men jeg siger/ omgaaes i aanden/ og I skal ikke fuldkomme kiødsens begiering.

17. Thi kiødet begierer imod Aanden/ men Aanden imod kiødet: Saa ere de samme satte imod hverandre/ at I ikke giøre de ting/ som I ville.

18. Men drives I af Aanden/ ere I ikke under loven.

19. Men kiødsens gierninger ere aabenbare/ som ere hoer/ storlevnet/ ureenhed/ uteerlighed/

20. Afguds dyrkelse/ troldom/ fiendskab/ kiv/ nid/ vrede/ trætte/ tvedragt/ parti/

21. Had/ mord/ drukkenskab/ fraadseri/ og saadanne som disse. Om hvilke jeg siger eder tilforn/ som jeg og før sagde/ at de/ som giøre saadanne ting/ skal ikke arve Guds rige.

22. Men Aandens frugt er kierlighed/ glæde/ fred/ langmodighed/ frombed/ godhed/ troe/ spagfærdighed/ maadelighed.

23. Mod saadanne er loven ikke.

24. Men de/ som høre Christum til/ have korsfæst kiødet med lysterne og begierningerne.

25. Dersom vi leve i aanden/ da lader os og gaae ret frem i aanden.

26. Lader os ikke have lyst til forfængelig ære/ at vi byde hverandre trods/ og avindes ved hverandre.

6. Capitel.

v. 1. Apostelen underviser de Galater om aandelig spagfærdighed 6. Om rundhed uden ladhed. 11. Viser dem deres forsæt/ som vilde raade dem endnu til omskærelse til deres egen roes. 14 Underviser dem om et Christen menniskes rette roes/ Christi kors.

Brødre/ dersom og et menniske bliver forrasket i nogen brøst/ da hielper saadan en til rette igien med spagfærdigheds aand/ I aandelige/ (saa du) seer til dig selv/ at og du ikke bliver fristet.

2. Bærer hver andres byrde/ og opfylder saa Christi lov.

3. Thi dersom nogen synes at være noget/ som er intet/ hand bedrager sig selv.

4. Men hver prøve sin egen gierning/ og da skal hand have roes hos sig selv allene/ og ikke hos en anden.

5. Thi hver skal bære sin egen byrde.

6. Men den/ som undervises i ordet/ skal dele allehaande got med den/ som hannem mundtligen underviser.

7. Farer ikke vild/ Gud lader sig ikke spotte; Thi hvad et menniske saaer/ dette skal hand og høste.

8. Thi hvo som saaer i sit eget kiød/ skal høste forkrænkelse af kiødet/ men hvo som saaer i Aanden/ skal høste det evige liv af Aanden.

9. Men

9. Men naar vi giøre got/ lader os ikke blive trætte/ thi vi skulle og høste i sin tiid/ offt vi ikke blive lade.

10. Hvorfor den stund vi have tiid/ lader os giøre got mod alle/ men meest mod troens egne folk.

11. Seer hvilket langt brev jeg haver skrevet eder til med min haand.

12. Saa mange/ som ville have en skiøn anseelse i kiødet/ tvinge eder til at omskæres/ alleneste at de skulle ikke forfølges med Christi kors.

13. Thi ikke end de selv/ som omskæres/ holde loven/ men vil/ at I skulle omskæres/ paa det de kunde rose sig af eders kiød.

14. Men det være langt fra mig/ at jeg skal rose mig/ uden af vor Herres Jesu Christi kors/ formedelst hvilken verden er mig korsfæst/ og jeg verden.

15. Thi i Christo Jesu formaaer hverken omskærelse eller forhud noget/ men et nyt creatur.

16. Og saa mange som gaae ret frem efter denne regel/ over dem være fred og barmhiertighed/ og over Guds Israel.

17. Herefter giøre ingen mig umage/ thi jeg bær vor Herres Jesu mærketegne i mit legeme.

18. Vor Herres Jesu Christi naade være med eders aand/brødre/Amen.

Til de Galater/
Blev skrevet af Rom.

St. Pauli Epistel til de Epheser.

1. Capitel.

v. 1. Efter at Paulus haver giordt sin indgang. 3. Takker hand Gud for Ephesernes oplysning 4 Lærer om udvælelsen fra evighed formedelst Jesum Christum. 15. Med hosføyede ynske/ at de Epheser maatte faae viisdoms og aabenbarelsens Aand.

PAulus/ Jesu Christi apostel/ formedelst Guds villie/

vilkie/ til de hellige / som ere i Epheso / og troe i Christo Jesu.

2. Naade være med eder og fred af Gud vor Fader og den Herre Jesu Christo.

3. Lovet (være) Gud og vor Herres Jesu Christi Fader/ som velsignede os med al aandelig velsignelse i de himmelske (gode ting) udi Christo.

4. Ligesom hand haver udvalgt os i hannem/ førend verdens grundvold blev lagt/ at vi skulle være hellige og ustraffelige for hannem i kierlighed.

5. Som for bestikkede os til børns udkaarelse / formedelst Jesum Christum i sig selv/ efter sin villies velbehagelighed/

6. Til sin herlige naades lof / i hvilken hand tog os til naade / i den Elskte.

7. I hvilken vi have forløsning formedelst hans blod/ (som er) syndernes forladelse / efter hans naades rigdom.

8. Hvilken hand haver overflødig delt til os/ i al viisdom og forstand.

9. Som kundgiorde os sin villies hemmelighed efter sin velbehagelighed/ hvilken hand for fremsatte i sig selv.

10. Til tidens fyldes forordning/ at hand kunde samle som i en hoved-sum alle ting i Christo / baade de / (som ere) i himlene og paa jorden.

11. Hannem (siger jeg)/ i hvilken vi ere og lodtagne / vi som tilforn vare bestikkede/ efter hans forset/ som krafteligen giør alle ting efter sin villies raad.

12. Paa det vi kunde være hans herlighed til lof/ vi som før haabede i Christo.

13. Udi hvilken I (ere) ogsaa / som have hørt det sandheds ord / (som er) det saliggiørelses evangelium / udi hvilken I og ere blevne / der I troede / beseglede med forjættelsens den hellig Aand.

14. Som er vor arves pant/

pant/til eyedommens forløsning til hans herligheds lof.

15. Derfor ogsaa jeg/ efter at jeg haver hørt om den troe hos eder i den Herre Jesu/ og om den kierlighed/ som (I have) til alle de hellige/

16. Da lader jeg ikke af at takke for eder/ i det jeg ihukommer eder i mine bønner.

17. At vor Herres Jesu Christi Gud/ den herligheds Fader skal give eder viisdoms og aabenbarelses Aand udi hans bekiendelse/

18. Som er eders forstands oplyste øyne/ at I kunde kiende/ hvilket det haab er/ som hand kalde de eder til/og hvilken hans arves herlige riigdom er udi de hellige.

19. Og hvilken er hans magtes overvættes storhed mod os/ vi som troe efter hans kraftige styrkes gierning.

20. Hvilken hand kraftelig giorde i Christo/ der hand opreiste hannem fra døde/ og satte hannem hos sin høyre haand i himmelen/

21. Langt over alle fyrstedømme/ og vælde/ og magt/og herredømme/ og alt navn/ som nævnes/ ikke alleneste i denne verden/ men ogsaa i den tilkommende.

22. Og haver underlagt alle ting under hans fødder/ og satte hannem til et hoved over alting for menigheden/

23. Hvilken er hans legeme/ (som er) hans fylde/ der opfylder alle ting i alle.

2. Capitel.

v. 1. Paulus viser/ at de Epheser tillige med Jøderne for deres omvendelse vare døde i synden/ men nu blevne levende med Christo. 4. Og hvad for en stor herlighed de ved evangelium vare komne udi/ efterdi de nu vidste/ at de af naade blive salige.

Og eder (giorde hand levende)/ der I vare døde i overtrædelser og synder/ 2. I

2. I hvilke I fordum omgikkes efter denne verdens tiid efter den fyrste / som haver magt i luften / som er / efter den aand / der nu er kraftig i vantroens børn.

3. Iblant hvilke vi og alle fordum havde vor omgængelse / udi vort kiøds begierligheder / og giorde kiødsens og tankers villie; Og vare vredens børn af naturen / som og de andre.

4. Men Gud / som er riig paa barmhiertighed / formedelst sin store kierlighed / med hvilken hand elskte os /

5. Der vi og vare døde i synder / giorde hand os levende med Christo / I ere blevne salige af naade.

6. Og hand opreiste os med / og satte os med i himmelen udi Christo Jesu.

7. Paadet hand vilde give tilkiende i de tilkommende tider sin naades overflødige riigdom udi godhed over os i Christo Jesu.

8. Thi I ere blevne salige af naade / formedelst troen / og det ikke af eder / det er Guds gave.

9. Ikke af gierninger / paadet ikke nogen skal rose sig.

10. Thi vi ere hans gierning / skabte i Christo Jesu til gode gierninger / til hvilke Gud tilforn beredde os / at vi skulde omgaaes derudi.

11. Derfor kommer ihu / at I / som fordum vare hedninge i kiødet / som bleve kaldede forhud af den / som kaldedes omskærelse i kiødet / som skeer med haanden.

12. At I paa den samme tiid vare uden Christo / fremmede giorde fra Israels borgerskab / og fremmede fra forjættelsens testamente / som havde ikke haab / og vare uden Gud i verden.

13. Men nu / I som ere udi Christo Jesu / som fordum vare langt derfra / ere nu komne nær til i Christi blod.

14.

14. Thi hand er vor fred / som giorde eet af dem baade / og nedbrød stillerommets mellemveg;

15. I det hand afskaffede formedelst sit kiød fiendskab / som var budenes lov i befalninger (om den udvortes tieneste) / at hand udi sig selv vilde skabe de to til eet nyt menniske / og giøre fred.

16. Og forlige dem baade i eet legeme med Gud formedelst korset / i det hand haver ihielslaget fiendskabet der ved.

17. Og hand er kommen / og haver forkyndet eder fred i evangelio / som vare langt fra / og som vare nær.

18. Thi formedelst hannem have vi begge tilledelse udi een Aand til Faderen.

19. Saa ere I da ikke mere giester og fremmede / men de helliges medborgere / og Guds husegne.

20. Opbygde paa apostlernes og propheternes grundvold / saa Jesus Christus selv er den fornemste hiørne-steen.

21. Udi hvilken den gandske bygning er tilhobe sat / og vorer til en hellig tempel i Herren.

22. Paa hvilken I og blive bygde med til Guds bolig i Aanden.

3. Capitel.

v. 1. Paulus beretter / at hand ogsaa er en apostel blant hedningene. 6. Som af Christo lige saa vel som Iøderne ere kaldede til den Christen kirkes samfund 13. Formaner de Epheser / at de ikke skulde blive trette for hans fængsel. 14. Men blive bekræftede ved Guds Aand i troen og kierlighed.

For denne sags skyld jeg Paulus / som er Christi Jesu fange / for eder hedningene.

2. Efterat I have hørt Guds naades hushølding / som mig er given til eder.

3. At hand ved en aabenbarelse haver ladet mig vide denne hemmelighed / ligesom jeg tilforn haver

haver skrevet forteligen.

4. Af hvilket I kunde/ dersom I det lese/ merke min forstand i Christi hemmelige ting.

5. Hvilket ikke var kundgiordt i de andre tider for menniskens børn/ som det er nu aabenbaret hans hellige apostler og propheter formedelst aanden/ (som er);

6. At hedningene ere med-arvinge/ og med-indlivede og deelagtige i hans forjættelse udi Christo formedelst evangelium.

7. Hvis tienere jeg er bleven efter den Guds naades-gave/ som mig er given efter hans magtes kraftighed.

8. Mig den allerringeste iblant alle hellige er denne naade given/ for hedningene i evangelio at prædike Christi urandsagelige rigdom/

9. Og at oplyse (for) alle/ hvilket der er hemmelighedens samfund/ som haver af verdens begyndelse været skiult i Gud/ som skabte alle ting formedelst Jesum Christum.

10. At Guds mangfoldige viisdom skulde nu blive kundgiordt for fyrstedomme og herredomme i himmelen ved menigheden.

11. Efter et evigt forset/ hvilket hand giorde i Christo Jesu vor Herre.

12. Udi hvilken vi have dristighed og tilladelse i tillid ved hans troe.

13. Derfor beder jeg/ at I skulle ikke blive trætte for mine trængsler/ som (jeg lider) for eder/ hvilke er eders ære.

14. For denne sags skyld bøyer jeg mine knæ for vor Herres Jesu Christi Fader.

15. Af hvilken al faderlighed kaldes/ i himlene og paa jorden.

16. At hand skal give eder efter sin herligheds rigdom/ at I kand blive mægteligen bekræftede formedelst hans Aand i det indvortes menniske.

17. At Christus maa bo

boe formedelst troen i eders hierter.

18. At I/ som ere rodfæstede og grundfæstede i kierlighed/ kunde begribe med alle de hellige / hvilket der er det brede / og lange/ og dybe/ og høye.

19. Og kiende den Christi kierlighed / som overgaaer forstanden/ at I kunde opfyldes til al Guds fylde.

20. Men den / som kand giøre over alle ting/ ja flux over de ting / som vi bede eller forstaae / efter den magt/ som teer sig kraftig i os.

21. Hannem være ære i menigheden i Christo Jesu / til alle slegter i al evighed/ Amen.

4. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner de Epheser til gode gierninger. 7. Holder dem fore de velgierninger/ som Christus haver beteet sin kirke. 17. Raader dem fra omgængelse med hedningene i synds forfængelighed/ 25. Og fra andre synder/ saasom vrede/ skyld/ slem unyttig snak/ &c.

Saa formaner jeg eder/ jeg / som er fangen i Herren/ at I omgaaes / som eders kald er værd til / med hvilket I ere kaldede.

2. Med al ydmyghed og sagtmodighed / med langmodighed / at I fordrage hverandre i kierlighed.

3. Flittige til at holde aandens enighed i fredsens baand.

4. Eet legeme og een aand / ligesom I og ere kaldede i eet haab i eders kald.

5. Een Herre/ een troe/ een daab/

6. Een Gud/ og alles Fader / som er over alle / og ved alle / og i eder alle.

7. Men naaden er given enhver af os efter Christi gaves maade.

8. Derfor siger (Skriften): Hand som opfoer til det høye / førde fængslet fanget / og gav menniskene gaver. Ps. 68. 19.

9. Men det hand opfoer/ hvad er det / uden at

hand og først foer ned til jordens nederste parter?

10. Den/som foer ned/ er den samme/ som og foer op langt over alle himle/ at hand vilde fylde alle ting.

11. Og hand satte nogle til apostler/ men nogle til propheter/ men nogle til evangelister/ men nogle til hyrder og lærere.

12. Til de helliges beredning/ til æmbedens gierning/ til Christi legemes opbyggelse.

13. Indtil vi møde allesammen til troens og Guds Søns bekiendelses enighed/ til en fuldkommen mand/ til Christi fuldkomne alders maade.

14. Paadet vi skulle ikke mere være børn/ som skulle lade os røres/ som bølger/ og omføres af hvert lærdommens vær/ formedelst menniskens spil/formedelst trædsthed/ til vildfarelses sneddighed.

15. Men at vi/ som handle retsindeligen i kierlighed/ skulle opvoxe til hannem i alle maade/ der er hovedet/ som er Christus.

16. Af hvilken det gandske legeme er vel tilsammenføyet/ og sammenheftet ved hvert led/ som tager mod det andet/ og gior det/at legemet voxer/ efter en hver partes kraftighed i sin maade/ til sin egen opbyggelse i kierlighed.

17. Derfor siger jeg det/ og vidner i Herren/ at I skulle ikke mere omgaaes/ som og de andre hedninge omgaaes/i eders sinds forfængelighed.

18. Som ere formørkede udi tanker/ og ere fremmede giorde fra Guds liv/ formedelst den vanvittighed/ som er i dem/ ved deres hiertes forhærdelse.

19. Hvilke/ efterat de havde udsørget/ gave sig selv til uteerlighed/ til al ureenheds bedrift i overflødighed.

20. Men I have ikke saa lært Christum.

21. Dersom I ellers have

have hørt hannem/ og ere lærde i hannem / saasom der er sandhed i Jesu.

22. At J skulle afflegge det gamle menniske efter den første omgængelse/ som forderves efter vildfarelsés begierínger.

23. Men fornyes i eders sinds aand /

24. Og iføre det nye menniske/ som er skabt efter Gud i retferdighed og sandheds hellighed.

25. Derfor aflegger løgn / og taler sandhed/ hver med sin næste / efterdi vi ere hverandres lemmer.

26. Bliver vrede / og synder ikke; Solen gaae ikke ned over eders forbørnelse.

27. Giver og ikke diævelen rom.

28. Hvo som haver staalet/ stiel ikke mere/ men arbeide heller / i det hand gior noget got med hænderne/ paadet hand kand have at meddele den nødtørftige.

29. Ingen slem snak gaae af eders mund / men dersom nogen er god til nødtørftigheds opbyggelse/ at det kand give dem naade/ som høre derpaa.

30. Og bedrøver ikke den Guds hellig Aand / med hvilken J ere beseglede til forløselsens dag.

31. Al bitterhed/ og hastighed/ og vrede/ og skrig/ og bespottelse blive langt fra eder / med al ondskab.

32. Men værer fromme mod hverandre / godhiertige / saa J tilgive hverandre / ligesom og Gud haver tilgivet eder i Christo.

5. Capitel.

v. 1. Apostelen bliver ved i sin formaning til alle Christelige dyder/ 4. Og raader fra alleha.nde laster/ 5. Ansseendes de derudi fremturende skulle ikke arve Guds rige. 8. Som lysens børn at vandre viselig. 18 ædruelig. 19. Prise Gud med tungen. 21. Qvinderues underdanighed imod mændene/ 22. og mændenes elskelighed mod qvinderne/ 25. Efter Christi exempel mod menigheden.

Værer derfor Guds efterfølgere / som elskelige børn.

2. Og omgaaer i kierlighed / ligesom Christus elskte os / og gav sig selv hen for os til en gave og slagt-offer for Gud til en sød lugt.

3. Men horerie og al ureenhed / eller gierighed nævnes end ikke iblant eder / som det bør de hellige.

4. (Som) og slemhed og giekkelig snak / og letferdig skiemt / hvilke der ikke sømme / men meget mere takkigelse.

5. Thi det maae I vide / at ingen skiørlevnere / eller ureen / eller gierig / hvilken er en afguds dyrkere / haver arv i Christi og Guds rige.

6. Ingen forføre eder med forfængelige ord / thi for saadanne ting kommer Guds vrede over vantroens børn.

7. Derfor værer ikke deres med-brødre.

8. Thi I vare fordum mørkhed / men nu et lys udi Herren; Omgaaer som lysens børn.

9. Thi Aandens frugt er udi al godhed / og retferdighed / og sandhed.

10. Saa I prøve hvad som er velbehageligt for Herren.

11. Og haver ikke samfund med mørkens ufrugtsommelige gierninger; Men straffer og heller (derover).

12. Thi de lønlige ting / som skee af dem / ere og skændeligt at sige.

13. Men de aabenbares alle / naar de straffes af lyset; Thi alt det / som aabenbares / er lys.

14. Derfor siger (skriften): Vaag op / du som sover / og stat op fra de døde / og Christus skal lyse for dig. Es: 60. 1.

15. Saa seer til / hvorledes I skulle omgaaes varligen / ikke som uvise / men som vise;

16. Som kiøbe den leylige tiid / thi dagene ere onde.

17. Derfor bliver ikke ufor-

uforstandige / men videndes / hvad Herrens villie er.

18. Og drikker eder ikke drukne af viin / i hvilket er overdaadighed / men bliver fulde i Aanden;

19. Og taler hverandre til med psalmer og lofsange / og aandelige viser; Siunger og leger for Herren i eders hierte.

20. Og siger altiid Gud og Faderen tak for alle ting i vor Herres Jesu Christi navn.

21. Og værer hverandre underdanige i Guds frygt.

22. Qvinderne være deres egne mænd underdanige / som Herren.

23. Thi manden er qvindens hovet / ligesom og Christus er menighedens hovet / og hand er sit legemes saliggiørere.

24. Men ligesom menigheden er Christo underdanig / saa (skal) og qvinderne (være) deres egne mænd i alle ting.

25. I mænd elsker eders hustruer / ligesom og Christus elskte menigheden / og gav sig selv for den.

26. Paadet hand skulde hellige den / efter hand havde renset den formedelst vandbadet i ordet.

27. Paadet hand skulde beskikke sig selv den herlig / en menighed / som ikke haver smitte eller rynke / eller noget saadant / men at den skal være hellig og ustraffelig.

28. Saa ere mændene skyldige at elske deres hustruer / som deres eget legeme; Hvo som elsker sin hustru / hand elsker sig selv.

29. Thi aldrig hadede nogen sit eget kiød / men hand føder og vederqvæger det / ligesom og Herren menigheden.

30. Thi vi ere hans legemes lemmer / af hans kiød og af hans been.

31. For den sags skyld skal et menniske forlade sin fader og moder / og blive fast hos sin hustru; Og de to skal være eet kiød.

32. Denne hemmelige ting er stor/ men jeg siger det om Christo og menigheden.

33. Dog J ogsaa hver for sig/ enhver elske saa sin hustru/ som sig selv; Men hustruen (see til)/at hun frygter manden.

6. Capitel.

v. 1. Paulus beskriver børnenes ærbede mod forældrene og forældrenes imod børnene. 5. Item tienernes mod herrerne. 9. Og herrernes mod tienerne. 10. Den aandelig bevæbning til den Christelig krig. 19. Sin egen tilstand/ 21. Som Tychicus skulde videre kundgiøre.

J børn/ lyder eders forældre i Herren/ thi det er ret.

2. Er din fader og moder/ som er det første bud med forjættelse.

Ex: 20. 12.

3. Paadet dig skal vorde vel/ og du skalt leve længe paa jorden.

4. Og J fædre/ fortørner ikke eders børn/ men føder dem op i tugt og Herrens formanelse.

5. J tienere/ lyder eders herrer efter kiødet med frygt og rædsel i eders hiertes enfoldighed/ ligesom Christo.

6. Ikke efter øyentieneste/ som J vilde tækkes menniskene/ men som Christi tienere/ saa J giøre Guds villie af hiertet.

7. Og tiener med god villie (som) Herren/ og ikke som menniskene.

8. Vidende/ at hvad got hver giør/ det skal hand faae med sig af Herren/ hvad heller hand er en tienere eller en fri.

9. Og J herrer/ giører det samme mod dem/ og lader truesel fare/ vidende/ at og eders egen Herre er i himlene/ og der er ikke persons anseelse hos hannem.

10. Paa det sidste/ mine brødre/ vorder stærke i Herren/ og udi hans styrkes kraft.

11. Iført Guds fulde harnisk/ at J kunde være mægtige til/ at staae imod

mod dievelens sneddige anløb.

12. Thi vi have ikke kamp mod kiød og blod / men mod førstedømme og vælde / som er / mod de verdslige herrer / (som regere) i denne verdens mørke / mod ondskabs aandelige (ting) / i de himmelske (ting).

13. Derfor tager Guds fulde harnisk paa / at I kunde være mægtige til at imodstaae paa den onde dag / og staae (endda) / naar I have udrettet alle ting.

14. Saa staaer opbundne omkring eders lender med sandhed / og iførde med retferdigheds pantser.

15. Og haver skoe paa fødderne / med fredsens evangelii ferdighed.

16. Saa I for alle ting optage troens skiold / med hvilken I kunde udslykke alle den ondes glødende pile.

17. Og tager saliggiørelsens hielm / og Aandens sværd / som er Guds ord.

18. Saa I bede i al (beleylig) tiid med al bøn / og ydmygelig begiering i aanden / og vaage til det samme med al varagtighed og ydmygelig begiering for alle de hellige.

19. Og for mig / at ordet maae gives mig udi min munds opladelse med frimodighed / at kundgiøre evangelii hemmelighed.

20. For hvis skyld jeg er et sendebud i lenke / paa det jeg kand handle driste ligen derudi / som mig bør at tale.

21. Men at I kunde vide / hvorledes det staaer til hos mig / hvad jeg giør / da skal Tychicus den elskelige broder og troe tiener i Herren kundgiøre eder alle ting.

22. Hvilken jeg haver sendt til eder til det samme / at I kand faae at vide / hvorledes det staaer til hos os / og at hand skal trøste eders hierter.

23. Fred (være) brødrene / og kierlighed med

troen af Gud Fader / og den Herre Jesu Christo.

24. Naaden (være) med alle dem / som elske vor Herre Jesum Christum i uforkrænkelighed / Amen.

Til de Epheser / Blev skrevet af Rom / med Tychico.

St. Pauli Epistel til de Philippenser.

1. Capitel.

v. 1. Paulus / efter sædvanlig indgang / takker Gud for de Philippensers samfund i evangelio. 6. Beder / Gud vilde fuldbyrde det / 12. Taler om sine baand. 27. Formaner til at vandre værdeligen efter Christi i evangelium.

Paulus og Timotheus / Jesu Christi tienere / (til) alle hellige / i Christo Jesu / som ere i Philippen / med bisper og menigheders tienere.

2. Naade være med eder / og fred af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

3. Jeg takker min Gud / saa ofte jeg tænker paa eder /

4. Altiid / i al min bøn / for eder alle / saa jeg gior min bøn med glæde.

5. For eders samfund i evangelio / fra den første dag indtil nu.

6. Formodendes vissetligen det samme / at den / som haver begyndt en god gierning i eder / skal fuldkomme (det) indtil Jesu Christi dag.

7. Ligesom det er ret / at jeg det skal mene om eder alle / fordi jeg haver eder i hiertet / baade i mine baand / og undskylding / og evangelii stadfæstelse / eder alle / (siger jeg) som ere deelagtige med mig i naaden.

8. Thi Gud er mit vidne / hvorledes mig forlænges efter eder alle / i Jesu Christi inderlige kierlighed.

9. Og

9. Og det beder jeg/ at eders kierlighed kand endnu blive jo mere og mere overflødig/ udi bekiendelse og allehaande fornemmelse.

10. At I kunde prøve/ hvad som best er/ at I kunde være rene og uden forargelse/ indtil Christi dag.

11. Fyldte med retferdigheds frugter/ som ske ved Jesum Christum/ Gud til ære og lof.

12. Men jeg vil lade eder vide/ brødre/ at de ting/ som mig ere vederfarne/ ere komne mere til evangelii forfremmelse.

13. Saa/ at mine baand ere aabenbarede i Christo/ udi det gandske dom-huus/ og for alle de andre.

14. Og at de fleste af brødrene i Herren/ som finge mod af mine baand/ bleve desmere dristige at tale ordet uden rædsel.

15. Der prædike vel nogle Christum/ ogsaa for avind og kivs skyld/ men nogle og af en god mening.

16. Hine forkynde Christum af trætte/ ikke reenligen/ som mene/ at de vende mine baand trængsel til.

17. Men disse af kierlighed/ som vide/ at jeg ligger (i dem) til at forsvare evangelium.

18. Hvad (er det) da? At Christus ikkun forkyndes i alle maade/ enten i skrymt/ eller i sandhed/ og derudi glæder jeg mig/ vil end ogsaa glæde mig.

19. Thi jeg veed/ at det kommer mig til saligiørelse formedelst eders bøn/ og ved Jesu Christi Aands hielp.

20. Efter min store forlængelse og haab/ at jeg skal ikke beskæmmes i noget stykke/ men Christus skal med al frimodighed/ som alle tiid (saa) og nu/ høyligen prises i mit legeme/ være sig enten ved liv eller død

21. Thi det at leve/ (er) mig Christus/ og det at døe/ en baade.

22. Men om det at leve i kiødet (kand være) mig gavnligt/ ja hvad jeg heller skulde udvælle/ved jeg ikke.

23. Thi jeg beknyttes af de tvende/ i det jeg haver lyst til at henfare/ og være med Christo/ thi det var fast meget bedre.

24. Men at blive saa i kiødet/ er mere fornøden for eders skyld.

25. Og dette ved jeg uden tvivl/ at jeg skal bie og blive hos eder alle til eders forfremmelse/ og troens glæde.

26. At eders roes kand blive overflødig i Christo Jesu i mig formedelst min tilkommelse til eder igien.

27. Holder eder ikkun værdeligen efter Christi evangelium/ at om jeg enten kommer og seer eder/ eller bliver borte/ kunde dog høre/hvor det haver sig med eder/ at I staae i een aand/ og stride med een siel for evangelii troe.

28. Og lader eder ikke forfærde i nogen ting af modstanderne/ hvilket er vel dem en anviisning til fordervelsen/ men eder til saliggiørelsen/ og dette af Gud.

29. Thi det er eder skenket for Christi skyld/ det I ikke alleneste troe paa hannem/ men og lide for hans skyld.

30. I det I have den samme kamp/ som I have seet paa mig/ og nu høre om mig.

2. Capitel.

v.2. Apostelen formaner til eenighed og kierlighed efter Christi allerførste forunedrelse og forringelse. 19. Fortrøster de Philippenser om Timothei tilkommelse. 24. Desligeste om hans egen. 25. Saa og om Epaphroditi/ at annamme ham i al glæde.

Er der da nogen formaning (hos eder) i Christo? Er der nogen kierligheds trøst? Er der nogen Aandens samfund? Er der nogen hiertelig kierlighed og barmhiertighed?

2. Da fylder min glæde/

de/ at J mene det samme/ i det J have den samme kierlighed/ ere ved eet sind/ (og) mene eet.

3. Som (giøre) intet af trætte eller forfængelig ære/ men saa J agte hver andre ved ydmyghed yppermere/ end eder selv.

4. Agter ikke hver sine egne ting/ men hver og dem/ som andre høre til.

5. Thi det skal menes udi eder/ som og udi Christo Jesu.

6. Hvilken der hand var i Guds skikkelse/ holdt det ikke for et rof/ at være Gud liig.

7. Men forringede sig selv/ i det hand tog en tieneres skikkelse paa/ og blev menniske liig.

8. Og blev unden i skikkelse/ som et menniske/ hand fornedrede sig selv/ saa hand blev lydig indtil døden/ ja korsses død.

9. Derfor haver og Gud høyt opheyet hannem/ og skenket hannem et navn/ som er over alle navn.

10. At i det navn Jesu skal hvert knæ deres/ som ere i himmelen og paa jorden/ og under jorden/ bøye sig.

11. Og hver tunge bekiende/ at Jesus Christus er en Herre/ til Gud Faders ære.

12. Derfor/ mine elskelige/ ligesom J have altiid været lydige/ ikke som i min nærværelse alleneste/ men nu meget mere i min fraværelse/ saa forarbeider eders egen saliggiørelse med frygt og bevelse.

13. Thi Gud er den/ som udretter i eder/ baade at ville/ og at udrette (det) efter sin gode behagelighed.

14. Giører alting uden knur og trætte.

15. At J kunde vorde ustraffelige/ og rene Guds børn/ ukastelige/ midt iblant den vanartige og forvendte slegt; Iblant hvilke J skinne/ som (de himmelske) lys i verden.

16. I det J blive ved livsens ord/ mig til en roes paa Christi dag/ at jeg ikke haver

haver løbet forgæves / ey heller arbeidet forgæves.

17. Men om jeg og bliver ofret over eders troes offer og Guds tieneste / da glæder jeg mig / og glæder mig med eder alle.

18. Men for det samme glæder eder ogsaa / og glæder eder med mig.

19. Men jeg haaber i den Herre Jesu / at sende Timotheum snart til eder / at jeg og kand blive vel tilfreds / naar jeg faaer at vide / hvorledes det gaaer eder.

20. Thi jeg haver ingen / som er saa lige efter mit sind / der skal saa hierteligen have omsorg for eder.

21. Thi de søge alle deres eget / ikke det / som er Christi Jesu.

22. Men J kiende hans prøve / at ligesom et barn sin Fader / saa haver hand tient mig i evangelio.

23. Hannem haabes jeg da / at sende strax / naar jeg seer / hvorledes det gaaer med mig.

24. Men jeg forlader mig paa Herren / at jeg ogsaa selv snart skal komme til eder.

25. Men det agtede jeg fornøden / at sende den broder og medhielpere / og min medstridere Epaphroditum / men eders apostel / og min nødtørftigheds tienere til eder.

26. Efterdi hand forlængtes efter eder alle / og var svarligen bekymret / fordi J havde hørt / at hand var syg.

27. Thi hand var ogsaa død-syg / men Gud forbarmede sig over hannem / dog ikke allene over hannem / men ogsaa over mig / at jeg skulde ikke have sorg over sorg.

28. Saa sendte jeg hannem med desstørre flid / paadet / naar J see hannem igien / J skulle blive glade / og jeg kand være desmindre sorrigfuld.

29. Saa annammer hannem i Herren med al glæde / og holder saadanne i ære.

30.

30. Thi for Christi giernings skyld / er hand kommen saa nær døden / der hand agtede lidet sit liv / at hand kunde opfylde det / som fattedes i eders tieneste mod mig.

3. Capitel.

v. 1. Paulus advarer at vogte sig for de falske apostler / 19. Hvis ende er fordømmelse. 7. Holder menniskenes og troens retferdighed mod hverandre. 13. Efter det sidste hand sig rækker.

Fremdeles / mine brødre / glæder eder i Herren. Det fortryder mig ikke / at skrive eder det samme til / men det er eder trygt.

2. Seer hundene / seer de onde arbeidere / seer sønderskærelsen.

3. Thi vi ere omskærelsen / som tiene Gud i aanden / og berøme os i Christo Jesu / og forlade os ikke paa kiød.

4. Alligevel jeg haver det jeg maatte forlade mig paa / end og i kiød. Dersom en anden synes / hand kand forlade sig paa kiød / (da kand) jeg meget mere.

5. Omskaaren paa den ottende dag / af Israels slegt / (af) Ben Jamins stamme / en Ebræer af Ebræer / en pharisæer efter loven.

6. Som forfuldte menigheden efter nidkierhed / som var ustraffelig efter den retferdighed / som er i loven.

7. Men de ting / som vare mig baade / dem haver jeg agtet at være mig skade for Christi skyld.

8. Ja sandeligen / jeg agter og alle ting at være skade / for Christi Jesu min Herres kundskabs ypperlighed / for hvis skyld jeg haver taalt skade paa dem alle / og agter dem skarn at være / at jeg kand vinde Christum /

9. Og findes i hannem / at jeg ikke haver min retferdighed / (som kommer) af loven / men den / som (kommer) formedelst Christi troe / (som er) den retferdighed ved troen af Gud.

10.

10. At kiende hannem og hans opstandelses kraft/ og hans pines samfund / i det jeg bliver lig stikket efter hans død.

11. Om jeg kunde nogenlunde møde til de dødes opstandelse.

12. Ikke at jeg haver det allerede begrebet/ eller er allerede fuldkommen / men jager derefter/ om jeg og kand gribe (det)/ efterdi som jeg og er greben af Christo Jesu.

13. Brødre/ jeg agter ikke mig selv/ at have grebet (det).

14. Men eet (gier jeg)/ jeg / som forglemmer de ting / der ere tilbage / og rekker mig til det/ som er fore/ jager efter maalet / efter det klenod / som hør til det Guds kald/ som er her oven fra / i Christo Jesu.

15. Vi da nu/ saa mange som ere fuldkomne / maae dette mene/ og dersom I mene noget anderledes/ da skal Gud og aabenbare eder det.

16. Dog saa vitt/ at vi ere komne at vandre frem efter den samme regel/ at mene det samme.

17. Vorder mine efterfølgere med hverandre / brødre/ og agter dem/ som saa omgaaes/ ligesom I have os til et exempel.

18. Thi mange omgaaes/ hvilke jeg haver ofte sagt eder/ men siger ogsaa nu grædendes/ (at være) Christi korsses fiender.

19. Hvilkes ende er forderdelse/ hvis Gud er bugen/ og ære i deres skændsel / hvilke betragte de jordiske ting.

20. Men vort borgerskab er i himlene / hvorfra vi og forvente Frelseren/ den Herre Jesum Christum/

21. Som skal forvandle vort ringe legeme / at det skal vorde liigdannet ved hans æresulde legeme/ efter den kraft / med hvilken hand og kand giøre sig selv alle ting underdanige.

4. Capitel.

v. 1. Paulus formaner frembeles de Philipprenser til stadighed i troen. 4. Til allehaande aandelige dyder.

14.

14 Berømmendes de Philippensers rundhed mod sig.

Derfor / mine elskelige og ynskelige brødre / min glæde og krone / staaer saa i Herren / I elskelige.

2. Jeg formaner Euodian / og jeg formaner Syntychen / at de mene det samme i Herren.

3. Og jeg beder dig ogsaa / min trofaste medbroder / hielp dem / som have stridet med mig i evangelio / med Clemente ogsaa / og de andre mine medhielpere / hvilkes navne ere i livsens bog.

4. Glæder eder i Herren altild ; Atter / siger jeg / glæder eder.

5. Eders mildhed være vitterlig for alle menniskker. Herren er nær.

6. Sørger intet / men i alle maade lader de ting / som I holde an om / vorde aabenbare for Gud i bønnen og den ydmyge begiering / med takksigelse.

7. Og Guds fred / som overgaaer al forstand / bevare eders hierter og eders tanker i Christo Jesu.

8. Fremdeles / brødre / hvilkesomhelst ting ere sande / hvilkesomhelst sømelige / hvilkesomhelst retferdige / hvilkesomhelst rene / hvilkesomhelst elskelige / hvilkesomhelst dertales vel om / enten det er nogen dyd / eller nogen lof / disse giver agt paa.

9. Hvilke I og have lært og annammet / og hørt og seet paa mig / dem gjører / og fredens Gud skal være med eder.

10. Men jeg er bleven meget glad i Herren / at I nu omsider ere komne til eder igien / at have omsorg for mig / hvorfor I og sørgede (tilforn) / men havde ikke leylig tiid dertil.

11. Dette siger jeg ikke / som for trangs skyld / thi jeg haver lært / ihvor det gaaer mig / at lade mig noye.

12. Jeg veed at være ringe / og jeg veed / at være overflødig ; Jeg er opvant i alle ting og hos alle / baade at mættes og hung-

hungre/ og have overflødighed og fattes.

13. Jeg formaaer alle ting i Christo / som giør mig mægtig.

14. Dog giorde J vel/ at J toge eder min trængsel til.

15. Men og J af Philippen vide/ at udi evangelii begyndelse/ der jeg drog af Macedonia / haver ingen menighed delet med mig/ at regne efter udgift og indtegt/ uden J allene.

16. Thi J sendte mig og (der jeg var) i Thessalonica/ baade een gang og anden gang til nødtørftighed.

17. Ikke at jeg søger nogen gave/ men jeg søger efter den frugt / som kand være overflødig i eders regnskab.

18. Men jeg haver faaet alle ting / og jeg haver overflødigen; Jeg blev fyldt / der jeg annammede af Epaphrodito / det som kom fra eder/ som var en synderlig sød lugt/ et taknemmeligt offer/ Gud velbehageligt.

19. Men min Gud opfylde al eders nødtørftighed / efter sin rigdom/ i herlighed udi Christo Jesu.

20. Men Gud og vor Fader være ære i al evighed / Amen.

21. Hilser hver den / som er hellig i Christo Jesu.

22. De brødre/ som ere hos mig / hilse eder/ alle hellige hilse eder / men meest de af keyserens huus.

23. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder alle / Amen.

Til de Philippenser/
Blev skrevet af Rom/med
Epaphrodito.

St. Pauli Epistel til de Colossenser.

1. Capitel.

v. 1. Efter sædvanlig indgang. 3. Og taksigelse for de Colossensers oplysning. 15. Lærer apostelen udførligen/hvad mand skal troe om Christi person / 18. Hans embede og 21. Velgierninger.

Pau-

Paulus / JESU Christi apostel / formedelst Guds villie / og Timotheus den broder /

2. Til de hellige og troe brødre i Christo / i Colossen. Naade være med eder / og fred / af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

3. Vi takke Gud og vor Herres Jesu Christi Fader / naar vi bede altiid for eder /

4. Eftersom vi have hørt om eders troe i Christo Jesu / og den kierlighed til alle hellige /

5. For det haab / som eder er henlagt i himlene; Om hvilket I have tilforn hørt udi evangelii sandheds ord /

6. Hvilket er kommet til eder / som og i den gandske verden / og er frugtbar / ligesom og i eder / fra den dag / I hørde / og bekiendte den Guds naade i sandhed.

7. Ligesom I og lærde af Epaphra / vor kiere medtienere / hvilken er en troe Christi tienere for eder.

8. Som ogsaa aabenbarede os eders kierlighed i aanden.

9. Derfor lade og vi ikke af / at bede for eder / fra den dag / vi hørde (det) / og vi holde an / at I maatte opfyldes med hans villies bekiendelse / i al aandelig viisdom og forstand.

10. At I kunde omgaaes værdeligen for Herren til al behagelighed / og være frugtbare i al god gierning / og voxe til Guds bekiendelse /

11. Styrkede i al styrke / efter hans herligheds kraft / til al taalmodighed og langmodighed med glæde;

12. Og sige Faderen tak / som giorde os dygtige til de helliges arv i lyset.

13. Som friede os af mørkes magt / og oversatte (os) i sin elskelige Søns rige /

14. I hvilken vi have

ve forløsning formedelst hans blod/ (som er) syndernes forladelse.

15. Hvilken er den usynlige Guds billede/ al creatures førstefødde.

16. Thi ved hannem ere alle ting skabte/ de/ (som ere) i himlene/ og de/ (som ere) paa jorden/ de synlige og usynlige/ være throner eller herredømme/ eller førstedømme/ eller magt/ de ere alle skabte formedelst hannem og til hannem.

17. Og hand er for alle ting/ og alle ting bestaae i hannem.

19. Og hand er legemens hoved/ som er/ menighedens/ hvilken er begyndelse/ den førstefødde af de døde/ at hand skal være den ypperste i alle.

18. Thi udi hannem behagede det (Faderen)/ at al fylde skulde boe.

20. Og (at) hand skulde forlige alle ting formedelst hannem til sig/ dermed at hand giorde fred formedelst hans korsens blod/ ved hannem/ være sig de ting/ som ere paa jorden/ eller de ting/ som ere i himlene.

21. Og eder/ som fordum vare fremmedgiorde og fiender formedelst (eders) tanke i onde gierninger.

22. Haver hand dog nu forligt i sit kiøds legeme formedelst døden/ at fremstille eder hellige/ og ustraffelige og uden fylde for sig.

23. Dersom I ellers blive ved i troen/ grundfæstede/ og stadige/ og urørlige fra evangelii haab/ hvilket I have hørt/ hvilket er prædiket iblant alle creature/ som ere under himmelen/ hvis tienere jeg Paulus er bleven.

24. Som nu glæder mig i mine piinseler for eder/ og derimod opfylder de ting/ som fattes i Christi trængseler/ i mit kiød/ for hans legeme/ som er menigheden.

25. Hvis tienere jeg er bleven/ efter Guds husholding/ som er mig given

given til eder / at opfylde Guds ord.

26. (Som er) den hemmelighed / der haver været skiult af verdens begyndelse / og (alle) slegter / men nu aabenbaret hans hellige.

27. Hvilke Gud vilde tilkiendegive / hvilken denne herlige hemmeligheds riigdom er iblant hedningene / som er Christus i eder / (som er) herlighedens haab.

28. Hvilken vi forkynde / i det vi formane hvert menniske / og lære hvert menniske i al viisdom / at vi kunde fremstille hvert menniske fuldkomet i Christo Jesu.

29. Paa hvilket jeg og arbeider og strider / efter hans kraft / hvilken teer sig krafteligen i mig med magt.

2. Capitel.

v.3. Paulus lærer / at udi Christo ere skiulte al viisdoms og kundskabs liggendefæ. 4 8 Og formaner de Colosseuser / at de lade sig ikke forføre ved bevegende tale og philosophie. 6.9.10. Saasom de have alting i Christo / i hvilken boer al guddoms fylde / til salighed.

Thi jeg vil / at I skal vide / hvor stor en kamp jeg haver for eder / og for dem i Laodicea / og saa mange / som ikke have seet min person i kiødet.

2. Paa det deres hierter maatte formanes / som forbindes tilsammen i kierlighed / og til al fuld visse forstands riigdom / til Gud Faders og Christi hemmelighedes bekiendelse;

3. I hvilken alle viisdoms og kundskabs liggendefæ ere skiulte.

4. Men dette siger jeg / at ingen skal forføre eder med bevegende tale.

5. Thi om jeg end er fra eder med legemet / saa er jeg dog hos eder i aanden / som glæder mig / og seer eders skik / og eders faste troe til Christum.

6. Ligesom I nu have annammet Christum Jesum / Herren / (saa) vandgaaes i hannem /

7. Rod-

7. Rodfæstede og opbygde i hannem / stadfæstede i troen / ligesom I ere lærde / overflødige i den / med takfigelse.

8. Seer til / at ikke nogen berøver eder ved philosophie og forfængelig bedrægerie efter menniskenes skik / efter verdens elementer / og ikke efter Christum.

9. Thi udi hannem boer al guddoms fylde legemligen.

10. Og I ere fyldte i hannem / som er hovedet for al fyrstedom og magt.

11. I hvilken I og ere omskaarne med en omskærelse / som er giordt uden hænder / ved den kiødsens synders legemes afførelse / i Christi omskærelse.

12. Som ere begravne med hannem i daaben / i hvilken I ere med opstandne / formedelst Guds kraftigheds troe / som opreiste hannem fra de døde.

13. Og eder / som vare døde i synderne / og udi eders kiøds forhud / giorde hand levende med hannem / eftersom hand haver tilgivet eder alle synder.

14. Og udslettet den haandskrift / som var mod os med befalninger / som vare imod os / og hand tog den bort / der hand naglede den til korsset.

15. Og berøvede fyrstedømme og magt / og viiste det aabenbarligen / der hand førde dem i triumph ved det.

16. Saa domme ingen eder i mad eller i drikke / eller hvad nogen høytiid er belangendes / eller nye maane / eller sabbater.

17. Hvilke ere en skygge om de ting / som skulde komme / men legemet er Christi.

18. Lader ingen tage prisen fra eder / som efter sin villie udi ydmyghed og engles dyrkelse falder i de ting / som hand ikke haver beseet / som er forgieves opblæst af sit kiødelige sind.

19. Og haver ikke fat paa hovedet / af hvilket det gandske legeme / som ved leder og lede-baand forhielpes og sammenbindes / voxer

vorer en guddommelig vext.

20. Dersom I da ere afdøde med Christo fra verdens elementer/ hvi besværes I med befalinger/ som I levede i verden?

21. At du ikke rører (det)/ ey heller smager (det)/ ey heller tager (der) paa.

22. Hvilke alle forkrænkes/ naar de forbruges/ efter menniskenes bud og lærdomme.

23. Hvilke have vel noget/ hvorefter de kunde regnes for viisdom/ udi selvgiordt dyrkelse og ydmyghed/ og i det legemet ikke spares/ ikke udi nogen ære/ til kiødsens fyldelse.

3. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner til gode gierninger. 9. Og at affore det gamle menniske/ 10. Og ifore det nye. 14. Elskende sig indbyrdes af hiertet. I sær vaaminder qvinder/ 19. Mænd/ 20. Børn/ 21. Forældre 22. Og tienere om deres æmbede.

Ere I nu opstandne med Christo/ da søger de ting/ som ere oven til/ der som Christus er/ siddendes hos Guds høyre haand;

2. Betragter de ting/ som ere oven til/ ikke de/ som ere paa jorden.

3. Thi I ere døde/ og eders liv er skiult med Christo i Gud.

4. Naar Christus vort liv bliver aabenbaret/ da skal og I blive aabenbarede med hannem udi herlighed.

5. Saa døder nu eders lemmer/ som ere paa jorden/ horerie/ ureenhed/ blødagtighed/ ond lyst/ og gierighed/ som er en afguds dyrkelse.

6. For hvilke ting Guds vrede kommer over vantroens børn.

7. I hvilke I og omgikkes fordum/ da I levede derudi.

8. Men aflegger I ogsaa nu alle disse ting: Vrede/ hastighed/ ondskab/ bespottelse/ slem snak af eders mund.

9. Lyver ikke for hver an-

andre/ I som have afført det gamle menniske med sine gierninger;

10. Og iført det nye/ som fornyes til bekiendelse/ efter den hans billede/ som skabte det.

11. Hvor ikke er en Græke/ og en Jøde/ omskærelse og forhud/ en barbarer og en scythe/ en træl og en frie/ men Christus er alle ting end og i alle.

12. Saa iører eder da/ som Guds udvalde/ hellige og elskte/ hiertelig barmhiertighed/ fromhed/ ydmyghed/ spagferdighed/ langmodighed.

13. Saa I fordrage hverandre/ og tilgive indbyrdes eder selv/ dersom nogen haver klagemaal imod nogen/ ligesom og Christus gav eder til/ saa (giører) og I.

14. Men over alle disse ting (fører eder) i kierligheden/ som er fuldkommenheds baand.

15. Og Guds fred regnere i eders hierter/ til hvilken I og ere kaldede i eet legeme/ og værer taknemmelige.

16. Christi ord bye rigeligen iblant eder/ i al viisdom/ lærer og paaminder eder selv/ med psalmer og loffange/ og aandelige viser/ i det I sunge yndeligen i eders hierte for Herren.

17. Og alt det/ som I giøre i ord eller gierning/ (ja) alle ting (skulle I giøre) i den Herres Jesu navn/ takkendes Gud og Faderen formedelst hannem.

18. I hustruer værer eders egne mænd underdanige/ som det sig bør i Herren.

19. I mænd/ elsker eders hustruer/ værer ikke bittre imod dem.

20. I børn/ værer forældrene lydige i alle ting/ thi det er velbehageligt for Herren.

21. I Fædre/ oprer ikke eders børn/ paadet de skulle ikke miste modet.

22. I tienere/ værer eders legemlige Herrer lydi-

lydige i alle ting / ikke udi øyentieneste/ som de / der behage menniskene / men med hiertens enfoldighed/ i det I frygte Gud.

23. Og alt det / som I gjøre/ gjører af hiertet/ som for Herren / og ikke for menniskene.

24. Videndes/ at I skal faae arvedelens vederlag af Herren / thi I tiene den Herre Christo.

25. Men hvo som gior uret / skal faae det med sig/ som hand giorde med uret. Og der er ikke persons anseelse.

4. Capitel.

v. 1 Paulus paaminder herrerne om deres embede. 2 Raader de Colossenser til bøn. 5 Til bestedelen omgængelse 7 Fortrøster dem om Tychici og Onesimi tilkomst. 10 Hilsendes alle i sine baand.

I Herrer / beviser tienerne det/ som ret og lige er/ videndes/ at I og have en Herre i himlene.

2. Bliver vaagtige i bønnen / og vaager derudi med takkigelse.

3. Og beder tillige og for os/ at Gud oplader os ordets dør / at tale Christi hemmelighed/ for hvilket jeg er bunden.

4. At jeg kand aabenbare det/ ligesom mig bør at tale.

5. Omgaaes viisligen mod dem / som ere uden for at I kiøbe den beleylige tiid.

6. Eders tale skal altiid være yndelig / forvaret med salt/ at I kunde vide / hvorledes det bør eder at svare en hver.

7. Hvorledes det gaaer med mig / skal Tychicus den elskelige broder og troe tienere og medtienere i Herren kundgiøre eder altsammen.

8. Hvilken jeg sendte til eder for det samme/ at hand skal forfare / hvorledes det haver sig med eder/ og at hand skal trøste eders hierter.

9. Med Onesimo/ den troe og elskelige broder/ som er af eder; Hvorledes det haver sig her med alle

alle ting/skal de kundgiøre eder.

10. Aristarchus/ min medfangne/ hilser eder/ og Marcus/ Barnabæ syskends barn/ om hvilken J finge bud. Dersom hand kommer til eder/ da annammer hannem.

11. Og Jesus/ som kaldes Justus/ hvilke ere af omskærelsen. Disse ere allene ste medhielpere til Guds rige/ som ere blevne mig en trøst.

12. Epaphras hilser eder/ som er af eder/ Christi tienere/ som strider altiid for eder i bønnerne/ at J kand staae/ fuldkomne og fyldte i al Guds villie.

13. Thi jeg giver hannem vidnesbyrd/ at hand haver stor nidkierhed for eder/ og dem i Laodicea/ og dem i Hierapoli.

14. Lucas den læge/ den elskelige/ hilser eder og Demas.

15. Hilser brødrene i Laodicea/ og Nymphan/ og den menighed i hans huus.

16. Og naar denne epistel er lest hos eder/ giører/ at den bliver og lest i de Laodicensers menighed/ og at J ogsaa lese den af Laodicea.

17. Og siger Archippo: Giv agt paa den tieneste/ som du haver annammet i Herren/ at du kanst fuldkomme den.

18. Hilsen med min haand Pauli. Tænker paa mine baand. Naade og fred være med eder. Amen.

Til de Colossenser/ Blev skreven af Rom med Tychico og Onesimo.

Den første St. Pauli Epistel til de Thessaloniker.

1. Capitel.

v 1. Efter sædvanlig indgang 2. Og takksigelse 3. Beretter Paulus/ hvor hoyt hand glæder sig over de Thessalonikers troe. 6. Og taal i deres trængsel. 6. Og at de ere blevne et exempel for

for alle dem/ som troe i Macedonia og Achaja.

PAulus og Silvanus og Timotheus/ til de Thessalonikers menighed / i Gud Fader / og den HErre Jesu Christo/ naade være med eder og fred/ af Gud vor Fader/ og den Herre Jesu Christo.

2. Vi takke Gud altiid for eder alle / i det vi komme eder ihu i vore bønner.

3. Tænkendes uden afladelse paa den eders troes gierning/ og paa det kierlighedens arbeide / og paa den vor Herres Jesu Christi haabes taalmodighed for Gud og vor Fader.

4. At vi vide/ brødre/ elskte af Gud / eders udvælelse.

5. Thi vort evangelium var ikke hos eder i ord allene / men baade i kraft / og i den hellig Aand/ og i stor vished/ ligesom I vide / hvorledes vi have været iblant eder/ for eders skyld.

6. Og I ere blevne vore efterfølgere og Herrens/ som annammede ordet i megen trængsel/ med den hellig Aands glæde.

7. Saa at I ere blevne exempler for alle dem/ som troe i Macedonia og Achaja.

8. Thi Herrens ord er lydeligen hørt fra eder / ikke alleneste i Macedonia og Achaja / men eders troe/ den som er til Gud / er og udkommen i alle steder / saa at det giøres ikke behov/ at vi skulle sige noget.

9. Thi de forkynde selv om eder / hvordan indgang vi havde til eder/ og hvorledes I ere omvendte til Gud fra afguder / at tiene den levende og sande Gud.

10. Og at vente hans Søn af himlene / hvilken hand opreiste fra døde/ Jesum/ som os befrier fra den tilkommende vrede.

2. Capitel.

v. 1. Pauli erindring om hvor troligen hand har prædiket evangelium for de Thessaloniker. 5. Og at hand havde omgaaet lempelig med dem/ ligesom ammen

men med børnene. 13. Takkendes Gud for ordets fremgang hos dennem. 17. Undskylder sin fraværelse / forhindret af satan.

Thi J vide / brødre / den vor indgang til eder / at den haver ikke været forgeves.

2. Men som vi havde tilforn lidt / og vare forhaanede (som J vide) / i Philippen / da vare vi (alligevel) frimodige i vor Gud / at tale Guds evangelium hos eder / med stor trængsel.

3. Thi vor formanelse haver ikke været af vildfarelse / og ikke af urenhed / og ey udi list.

4. Men ligesom vi ere prøvede af Gud / at evangelium er (os) betroet at prædike / saa tale vi / ikke som vi ville behage menniskene / men Gud / som prøver vore hierter.

5. Thi vi omginges aldrig med smigrende ord saasom J vide / og ey forvendte noget til gierighed / Gud (er) vidne (der til).

6. Vi søgte og ikke ære af menniskene / hverken af eder / ikke heller af andre.

7. Vi maatte og været (eder) til besværing / som Christi apostle / men vi vare lemfeldige hos eder / ligesom en amme rygter sine børn.

8. Saa havde vi og lyst til eder / og vare villige til at dele med eder / ikke alleneste Guds evangelium / men ogsaa vore liv / fordi J vare blevne os elskelige.

9. Thi J komme ihu / brødre / vort arbeide og umage / thi (enddog) vi arbeidede dag og nat / at vi skulde ingen være til besværing iblant eder / (dog) prædikede vi Guds evangelium iblant eder.

10. (Der ere) J vidne (til) / og Gud / hvor helligligen og retferdigligen og ustraffeligen vi vare hos eder / som troede.

11. Ligesom J vide / hvorledes vi formanede og trøstede eder / ja enhver iblant eder / ligesom en fader sine egne børn.

12.

12. Og vidnede/at I skulle omgaaes værdeligen for Gud/ som kalder eder til sit rige og herlighed.

13. Derfor takke vi og Gud uden afladelse/ at der I finge Guds hørelses ord af os/ da annammede I/ikke menniskens ord/men ligesom det er sandeligen Guds ord/ som og kraftelig teer sig i eder/ der troe.

14. Thi at I/ brødre/ ere blevne Guds menigheders/som ere i Judæa/ udi Christo Jesu/ efterfølgere/ i det I og have lidt det samme af eders egne frender/ som og de af Jøderne.

15. Hvilke og ihielsloge den Herre Jesum/ og deres egne propheter/ og forfuldte os/ og behage Gud ikke/ og ere alle menniskker imod.

16. Som formene os at tale til hedningene/ at de maatte blive salige/ paadet de kand opfylde deres synder altiid; Men vreden er kommen over dem til enden.

17. Men vi/ brødre/ efter at vi have en stakket tiid været rømede eder efter ansigtet/ ikke efter hiertet/ da hastede vi desmere/ at see eders ansigt med megen forlængelse.

18. Derfor vilde vi komme til eder/ jeg Paulus baade een og anden gang/ og satanas forhindrede os.

19. Thi hvo er vors haab/eller glæde/ eller roses krone? Ere ikke og I (det) for vor Herre Jesu Christo/ i hans tilkommelse?

20. Thi I ere vor ære og glæde.

3. Capitel.

v. 1. Paulus sender Timotheum til de Thessalonikker at forfare deres troe. 6. Glæder sig over deres troe og kierlighed. 12. Beder Gud/ at de mere og mere maatte bestyrkes i troen.

Derfor/ efterdi vi ikke længere kunde holde os/lode vi være os behageligt/ at blive allene tilbage i Athene.

2. Og vi sendte Timotheum/ den vor broder og Guds tienere/og vor medhielpere i Christi evangelio/at styrke eder/ og formane eder om eders troe.

3. At ikke nogen skal blive vankelmodig i disse trængseler; Thi I vide selv/ at vi ere der til satte.

4. Thi der vi og vare hos eder/ da sagde vi eder det tilforn/ at vi skulde lide trængseler/ som og er skeet/ og I vide.

5. Derfor/ der jeg ikke længer kunde holde mig/ udsendte jeg (hannem)/at forfare eders troe/ at fristeren ikke skulde/ maaske/ friste eder/ og vort arbeide skulde være til forgeves.

6. Men nu/ der Timotheus er kommen til os fra eder/ og forkyndede os eders troe og eders kierlighed/ og at I tænke paa os altiid til det beste/som forlænges altiid efter at see os/ ligesom og vi eder.

7. Derfor/ brødre/ ere vi blevne trøstede af eder i al vor trængsel og nød/ formedelst eders troe.

8. Thi nu leve vi/ efterdi I staae i Herren.

9. Thi hvad tak kunde vi betale Gud med for eder for al den glæde/ som vi glæde os udi for eders skyld for vor Gud?

10. Vi bede dag og nat gandske meget/ at vi maatte see eders ansigt/ og opfylde de ting/ som fattes i eders troe.

11. Men Gud selv/ og vor Fader/ og vor Herre Jesus Christus rette vor vey til eder.

12. Men Herren formere eder/ og giøre eder overflødige i kierligheden til hverandre/ og mod alle/ ligesom og vi (ere) mod eder.

13. Til at styrke eders hierter (at være) ustraffelige i hellighed for Gud og vor Fader/ udi vor Herres Jesu Christi tilkommelse/ med alle haus hellige.

4. Cap.

4. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner/ at omgaaes christeligen. 13. Undervisер/ ikke at sørge for de døde/ som de andre/ der have ikke haab. 15. Hvorledes det skal tilgaae med opstandelsen.

Fremdeles/ brødre/ bede vi eder/ og formane i den Herre Jesu/ ligesom I have annammet af os/ hvorledes det bør eder at omgaaes og tækkes Gud/ at I kand blive desmere overflødige.

2. Thi I vide/ hvorledes bud vi gave eder formedelst den Herre Jesum.

3. Thi det er Guds villie eders helliggiørelse/ at I skulle flye horerie.

4. Saa hver af eder skal vide at besidde sit eget legeme i helliggiørelse og ære.

5. Ikke i begierligheds attraa/ som og hedningene/ der ikke kiende Gud.

6. At ingen skal undertrykke eller forfordele sin broder i handelen/ thi Herren er hevnere over alt dette/ som vi og tilforn have sagt eder/ og vidnede.

7. Thi Gud kaldede os ikke til ureenhed/ men til helliggiørelse.

8. Hvorfor/ hvo som foragter (det)/ hand foragter ikke et menniske/ men Gud/ som og gav sin hellig Aand i os.

9. Men om broderlig kierlighed have I ikke behov/ at (jeg skal) skrive eder til; Thi I ere selv lærde af Gud/ at elske hverandre.

10. Thi I giøre og det mod alle brødre/ som ere i al Macedonia/ men vi formane eder/ brødre/ at I blive endnu fuldkommeligere.

11. Og staae efter at være stille/ og tage vare paa eders egne ting/ og arbeide med eders egne hænder/ som vi have budet eder.

12. At I kand omgaaes ærligen mod dem/ som ere uden for/ og have intet behov.

13. Men jeg vil ikke dølge for eder/ brødre/ om dem/ som ere hensovede/

paa det I skulle ikke sørge/ som og de andre/ der have ikke haab.

14. Thi dersom vi troe/ at Jesus er død og opstanden/ saa skal og Gud føre dem/ som ere hensovede ved Jesum/ frem med hannem.

15. Thi dette sige vi eder udi Herrens ord/ at vi/ som leve/ som overblive til Herrens tilkommelse/ skal ikke komme forend de/ der ere hensovede.

16. Thi Herren selv skal komme ned af himmelen med et anskrig/ med over-engels røst/ og med Guds basune; Og de døde i Christo skal opstaae først.

17. Derefter skal vi/ som leve/ som overblive/ rykkes tillige bort med dem i skyerne/ at møde Herren i lusten; Og vi skal saa altiid blive med Herren.

18. Saa trøster hverandre med disse ord.

5 Capitel.

v. 1. Paulus erindrer om domme-dags hastige tilkomst og beredelse der til. 12. Raader til adskillige dyder. 23. Beder Gud for de Thessalonikers helliggiørelse og bevarelse. 25. Befaler at bede for sig/ 26. Og at hilse brødrene.

Men om de tider og leyligheder/ brødre/ have I ikke behov/ at eder tilskrives.

2. Thi I vide selv grant/ at Herrens dag kommer/ som en tyv om natten.

3. Thi naar de sige/ fred og tryghed/ da skal forderdelsen hasteligen være over dem/ ligesom smerten (over) en frugtsommelig qvinde; Og de skulle ingenlunde undflye.

4. Men I/ brødre/ ere ikke udi mørket/ at den dag skal gribe eder som en tyv.

5. I ere allesammen lysens børn og dagens børn; Vi ere ikke af natten/ og ey af mørket.

6. Saa lader os nu ikke søve/ som og de andre/ men lader os vaage/ og være ædrue.

7. Thi

7. Thi de / som sove / de sove om natten / og de / som ere drukne / de ere drukne om natten.

8. Men vi / som høre dagen til / skal være ædrue / iførde med troens og kierligheds brystharnisk / og med en hielm / som er saliggiørelses haab.

9. Thi Gud satte os ikke til vrede / men at bekomme saliggiørelsen / ved vor Herre Jesum Christum /

10. Som døde for os / at enten vi vaage eller sove / skulle vi tillige leve med hannem.

11. Derfor formaner hverandre / og opbygger den eene den anden / ligesom I og giøre.

12. Men vi bede eder / brødre / at I kiende dem / som arbeide iblant eder / og ere eders forstandere i Herren / og formane eder.

13. Og holder dem for de / som skulle overmaade elskes / for deres giernings skyld / værer fredsommelige iblant eder selv.

14. Men vi formane eder / brødre / paaminder de uskikkelige / trøster de kleinmodige / ophielper de skrøbelige / værer langmodige mod alle.

15. Seer til / at ingen betaler nogen ont for ont; Men legger eder altiid efter det gode / baade imod hverandre og imod alle.

16. Værer altiid glade.

17. Beder uden afladelse.

18. Giører taksigelse i alle ting / thi det er Guds villie / i Christo Jesu til eder.

19. Udslukker ikke Aanden.

20. Foragter ikke prophetier.

21. Prøver alle ting / beholder det gode.

22. Skyer for alt ont skin.

23. Men hand / som er fredens Gud / hellige eder aldeles; Og gid eders gandske aand / og siel / og legeme maae bevares ustraffelig i vor Herres Jesu Christi tilkommelse.

24. Hand er troefast/ som eder kaldede / som det og skal giore.

25. Brødre/beder for os.

26. Hilser alle brødre med et helligt kys.

27. Jeg besværer eder ved Herren/ at J lade lese denne epistel for alle hellige brødre.

28. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder / Amen.

Den første (epistel) til de Thessaloniker/ Blev skreven af Athene.

Den anden St. Pauli Epistel til de Thessaloniker.

v. 1. Efter sædvanlig indgang. 4. Troster Paulus de Thessaloniker. 4. At de blive værdige til Guds rige formedelst forfølgelse / som de lide. 6. Og Gud vil betale dem trængsel / som trænge de Thessaloniker. 11. Bedendes derpaa Gud om deres troes opfyldelse til Christi ære.

Paulus og Silvanus/og Timotheus/ til de Thessalonikers menighed / udi Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo /

2. Naade være med eder / og fred af Gud vor Fader/ og den Herre Jesu Christo.

3. Vi ere skyldige at takke Gud altiid for eder/ brødre/ som billigt er / thi eders troe voxer meget/og den kierlighed/ som enhver af eder alle have til hverandre/ er overflødig.

4. Saa vi rose os selv af eder iblant Guds menigheder / af eders taalmodighed og troe i alle eders forfølgelser og trængsler/ som J lide.

5. (Hvilket er) Guds retferdige doms kiendetegn / at J blive værdige til Guds rige/ for hvilket J og lide.

6. Efterdi det er retferdigt hos Gud/ at betale dem trængsel/som trænge eder.

7. Men eder / som træn-

trænges / roe med os i den Herres Jesu aabenbarelse af himmelen med sin magtes engle.

8. Med ild-lue / at give hevn over dem / som ikke kiende Gud / og over dem / som ikke ere vor Herres Jesu Christi evangelio lydige.

9. Hvilke skal lide straf / den evige fordervelse / fra Herrens ansigt / og fra hans herligheds kraft.

10. Naar hand skal kommie / at blive herlig i sine hellige / og underlig i alle dem / som troe / thi vort vidnesbyrd er blevet troet hos eder paa den dag.

11. Derfor bede vi ogsaa altiid for eder / at vor Gud skal holde eder værdige til det kald / og fylde al godheds velbehagelighed / og troens gierning med magt.

12. Paadet vor Herres Jesu Christi navn skal blive æret i eder / og I udi hannem / efter vor Guds / og den Herres Jesu Christi naade.

2. Capitel.

v. 1. Apostelens advarsel om Christi tilkomst til dommen. 3. Om det syndsens menniskes aabenbarelse. 12. Takker Gud for de Thessalonikers udvælelse. 15. Raadendes dem til bestandighed i den sande lærdom. 16. Og ønsker dem trøst og styrke i Christo.

Men vi bede eder / brødre / for vor Herres Jesu Christi tilkommelses skyld / og vor forsamlings til hannem /

2. At I ikke lade snarligen drive eder fra sindet og ey forstrekkes / hverken ved Aand / ey heller ved ord / ey heller ved brev / saasom (det var strevet) ved os / som at Christi dag var nærværendes.

3. Lader ingen bedrage eder i nogen maade / thi (den kommer ikke) uden der kommer først det affald / og det syndsens menniske bliver aabenbaret / som er det fordervelsens barn.

4. Som sig modsetter / og ophøyer over alt det / som kaldes Gud eller

Guds tieneste/saa at hand setter sig i Guds tempel/ som en Gud/ og giver sig ud for/at hand er Gud.

5. Komme J ikke ihu/ at jeg sagde eder dette/ der jeg end var hos eder?

6. Og hvad som ham endnu opholder/ vide J/ at hand skal aabenbares i sin (beleylig) tiid.

7. Thi ondskabs hemmelighed teer sig nu/ alleene at (der er) den/ som det nu opholder/ indtil hand borttages.

8. Og da skal den ugudelige aabenbares/ hvilken Herren skal omkomme med sin munds Aand/ og til intet giore med sin tilkommelses herlige aabenbarelse.

9. Hvis tilkommelse skeer efter satans kraftighed med allehaande magt og tegn/ og underlige gierninger/ (som ere) lognagtige.

10. Og med allehaande forførelse til uretferdighed i dem/ som blive fortabte/ fordi de annammede ikke sandheds kierlighed/ at de maatte blive salige.

11. Derfor skal Gud sende dem kraftige vildfarelser/ at de skal troe lognen.

12. Paadet de skulle alle blive domte/ som ikke troede sandheden/ men havde lyst til uretferdighed.

13. Men vi ere skyldige altiid at takke Gud for eder/ brødre/ elskte af Herren/ at Gud haver udvaldt eder af begyndelse til saliggiørelse i Aandens helliggiørelse/ og sandheds troe.

14. Hvortil hand kaldede eder formedelst vort evangelium/ til vor Herres Jesu Christi herlighed at bekomme.

15. Derfor/ brødre/ staaer fast/ og holder hart ved de skikkelser/ som J ere lærde udi/ være sig enten formedelst vor tale eller epistel.

16. Men den samme vor Herre Jesus Christus/ og Gud/ og vor Fader/

der/ som os haver elsst/ og givet en evig trøst og et got haab i naade/

17. Hand trøste eders hierter/ og styrke eder i al god tale og gierning.

3. Capitel.

v. 1. Paulus formaner at bede for prædike-ambedets fremgang. 6. Byder at vare sig for de orkeløse. 13. Befaleindes at giøre got uden kiedsommelighed. 14. At tegne de ulydige/ at de kand skamme sig. 16. Slutter med Herrens fred.

Fremdeles/ brødre/ beder for os/ at Herrens ord maae have løb/ og prises/ ligesom og hos eder.

2. Og at vi maae befries fra de underlige og onde menniſker. Thi troen er ikke alles.

3. Men Herren er troesast/ som skal styrke og bevare eder fra det onde.

4. Men vi forsee os til eder i Herren/ at I baade giøre og skal giøre/ hvad vi byde eder.

5. Men Herren styre eders hierter til Guds kierlighed/ og til Christi taalmodighed.

6. Men vi byde eder/ brødre/ i vor Herres Jesu Christi navn/ at I holde eder fra hver broder/ som omgaaes uskikkeligen/ og ikke efter den skikkelse/ som hand annammede af os.

7. Thi I vide selv/ hvorledes det bør eder at efterfølge os/ efterdi vi vare ikke uskikkelige iblant eder.

8. Vi have og ikke uforstyldt ædt brød fra nogen/ men arbeidet med møye og kummer/ dag og nat/ at vi vilde ikke besvære nogen af eder.

9. Ikke forbi vi havde jo magt dertil/ men at vi vilde give eder os selv til et exempel/ at efterfølge os.

10. Ja der vi vare hos eder/ bøde vi eder dette/ at/ dersom nogen ikke vil arbeide/ hand æde ikke heller.

11. Thi vi høre/ at nogle omgaaes iblant eder uskikkeligen/ som arbeide ikke/

ikke/ men drive usornoden handel.

12. Men saadanne byde vi/ og formane formedelst vor Herre Jesum Christum/ at de arbeide med stillhed/ og æde deres eget brød.

13. Men I/ brødre/ kedes ikke ved at giøre got.

14. Men dersom nogen ikke er vort ord ved brevet lydig/ tegner den/ og haver intet at skaffe med hannem/ at hand (kand) blive beskæmmet.

15. Og holder hannem ikke som en fiende/ men formaner hannem/ som en broder.

16. Men fredens Herre selv/ give eder fred altiid/ i al maade; Herren (være) med eder alle.

17. Hilsen med min haand Pauli/ som er et tegn i hvert brev/ saa skriver jeg.

18. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder alle/ Amen.

Til de Thessaloniker
Blev den anden (epistel)
skreven af Athene.

Den første St. Pauli Epistel til Timotheum.

1. Capitel.

v. 1. Efter indgangen 3. Befaler apostelen Timotheum at drive paa en sand kierlighed af troen. 12. Takker Gud for sin omvendelse. 18. Og befaler Timotheo sit biskopelige æmbede at forrette i troen.

Paulus/ Jesu Christi apostel/ efter Guds vor Frelseres/ og den Herres Jesu Christi/ vort haabs forordning.

2. Til Timotheum/ min retsindige søn i troen/ naade/ barmhiertighed/ fred/ af Gud vor Fader/ og vor Herre Jesu Christo.

3. Saasom jeg formanede dig/ at blive i Epheso/ der jeg drog til Macedoniam/ (saa see til) at du byder nogle/ at de skal ikke lære anderledes.

4. Og

4. Og ikke give agt paa fabeler / og slegters beregnelser / som ikke have ende / som komme spørsmaal op / mere end Guds opbyggelse / som er i troen.

5. Men enden paa budet er kierlighed af et reent hierte / og en god samvittighed / og en troe / som er uden skrymt.

6. Fra hvilke der feilede nogle / og ere fravendte til forfængelig snak.

7. Som ville være lovens lærere / dog de forstaae ikke / hverken hvad de sige / eller hvor om de det stadfeste.

8. Men vi vide / at loven er god / dersom nogen bruger den lovligen.

9. Som ved dette / at der er ingen lov sat en retferdig / men de uretferdige og ulydige / ugudelige og syndere / uhellige og vanhellige / fadermyrdere og modermyrdere / manddrabere /

10. Skiørlevnere / syndere imod naturen / folketyve / løgnere / meenedere / og dersom noget andet er den sunde lærdom imod /

11. Efter den salige Guds herlige evangelium / som mig er betroet.

12. Og jeg takker Christo Jesu vor Herre / som giorde mig stærk / at hand agtede mig at være troe / som satte mig i et embede.

13. Jeg som tilforn var en Guds bespottere / og en forfølgere / og en forhaanere / men mig er barmhiertighed vederfaren / thi jeg giorde det uvitterlig i vantroe.

14. Men vor Herres naade var des overflødigere med troe og kierlighed / som er i Christo Jesu.

15. Det er en sand tale / og værd aldeles at annammes / at Christus Jesus kom til verden / at giøre syndere salige / iblant hvilke jeg er den groveste.

16. Men derfor er mig barmhiertighed vederfaren / at Jesus Christus vilde bevise i mig besynderligen al langmodighed / dem til et exempel /

pel / som skulde tro paa hannem til det evige liv.

17. Men den evige konge / uforkrænkelig / usynlig / den allene vise Gud være ære og pris i al evighed / Amen.

18. Dette bud befaler jeg dig / min søn Timothee / efter de fremfarne prophetier over dig / at du strider i dem en god strid.

19. Og haver troen og en god samvittighed / hvilken der nogle have kast fra sig / havde de lidt skibbrud i troen.

20. Af hvilke er Hymenæus og Alexander / hvilke jeg antvordede satana / at de skulde lære at ikke bespotte (Gud).

2. Capitel.

v 1. Paulus formaner til bøn for alle / særdeles for konger / 4. Efterdi Gud vil / at alle mennisker skulle blive salige. 8. Prædiker om mændenes og qvindernes æmbede i menigheden.

Saa formaner jeg først for alle ting / at der gjøres ydmygelige begiæringer / bønner / forbønner / takksigelser for alle mennisker.

2. For konger og alle dem / som ere ypperlige / at vi kunde leve et roligt og stille levnet i al gudelighed og ærlighed.

3. Thi det er got og behageligt for Gud vor Frelsere.

4. Hvilken vil / at alle mennisker skal blive salige / og komme til sandheds erkiendelse.

5. Thi der er een Gud / og een midlere imellem Gud og mennisker / det menniske Christus Jesus.

6. Som gav sig selv en gienlosning for alle / et vidnesbyrd i sin tiid.

7. Til hvilket jeg er sat en prædiker og apostel / jeg siger sandhed i Christo / jeg lyver ikke / en hedningenes lærere / i tro og sandhed.

8. Saa vil jeg da / at mændene skal bede i hver sted / oplostendes hellige hænder uden vrede og tvivl.

9. Des-

9. Desligeste og qvinderne/ at de skal pryde sig selv i tarvelige klæder med bluselse og tugt/ ikke med flettelse/ eller guld/ eller perler/eller kosteligt klæde.

10. Men som qvinder bør/ der bevise Guds dyrkelse formedelst gode gierninger.

11. En qvinde lerre i stilhed med al underdanighed.

12. Men jeg sieder ikke en qvinde til at lære/ og ikke heller/ at hun skal være herre over manden/ men at være i stilhed.

13. Thi Adam blev først skabt/ siden Eva.

14. Og Adam blev ikke bedragen/ men qvinden/ der hun blev bedragen/ kom hun i overtrædelse.

15. Men hun skal blive salig formedelst børnefødsel/ dersom de blive i troe/ og kierlighed/ og helliggiørelse med tugt.

3. Capitel.

v. 1. Paulus beskriver en biscops 8. Menighedens tieneres og 11. Deres hustrues ambede. 15. Den levende Guds menighed. 16. Og den Gudfrygtigheds hemmelighed.

Det er en sand tale/ dersom nogen stunder efter et biscops embede/ hand haver lyst til en kostelig gierning.

2. Saa bør det biscopen at være ustraffelig/ een qvindes mand/ aarvaagen/ ædru/ tarvelig/ som gierne laaner huus/ som er beqvem til at lære.

3. Ikke en vin-drankere/ ikke som slaaer/ ikke den/ som staaer efter slem vinding/ men mild/ uden trætagtighed/ uden gierighed.

4. Som vel forestaaer sit eget huus/ som haver lydige børn med al ærlighed.

5. Men dersom nogen ikke veed at forestaae sit eget huus/hvorledes kand hand besørge Guds menighed?

6. Ikke som nyligen er

er selv bleven en christen / at hand skal ikke opblæses / og falde i dievelens dom.

7. Men hannem bør og at have et got vidnesbyrd af dem / som ere uden for / at hand skal ikke falde i forsmædelse og dievelens snare.

8. Desligeste (bør det menighedens) tienere at være ærlige / ikke tvetungede / ikke som holde sig til megen vin / ikke som staae efter slem vinding.

9. Som have troens hemmelighed i en reen samvittighed.

10. Men disse skulle og først forsøges / siden maae de tiene / om de ere ustraffelige.

11. Desligeste bør det (deres) hustruer (at være) ærlige / ikke lastere / aarvaagne / trve i alle ting.

12. Menighedens tienere være sig een hustrues mænd / som vel forestaa (deres) børn / og deres egne huse.

13. Thi hvilke som tiene vel (i menigheden) / forhverve dem selv en god trappe / og en stor frimodighed i troen / som er udi Christo Jesu.

14. Dette skriver jeg dig til / og haabes at komme snart til dig.

15. Men dersom jeg tøver / at du skalt vide / hvorledes mand bør at omgaaes i Guds huus / hvilket der er den levende Guds menighed / sandheds pillere og stadighed.

16. Og den gudfryghtigheds hemmelighed er stor uden giensigelse; Gud er aabenbaret i kiød / er retferdiggiordt i Aand / seet af engle / prædiket i blant hedninge / troet i verden / optagen i herlighed.

4. Capitel.

v. 1. Apostelen advarer for de bedragelige aander i de sidste tider. 6. Raader Timotheum at lære og leve gudfryghteligen / og ikke undsee sig for sin ungdom.

Men Aanden siger klarlig / at i de sidste tider skulle der nogle affalde fra troen / i det de hænge ved

ved de bedragelige aander/ og djevle-lærdom.

2. I deres hykleri/ som tale løgn/ og have brænde-mærke i deres egen samvittighed.

3. Som forbyde at gifte/ (byde) at holde sig fra mad/ som Gud haver skabt/ at annammes med takkigelse af dem/ som troe/ og have bekiendt sandhed.

4. Thi al Guds creatur er god/ og intet er at forskydes/ som annammes med takkigelse.

5. Thi det bliver helliget formedelst Guds ord og forbøn.

6. Dersom du fremsetter dette for brødrene/ skalt du være en god Jesu Christi tienere/ opfødt i troens og god lærdoms ord/ hvilken du haver efterfuldt.

7. Men holdt dig fra de vanhellige/ og kierlingefabeler/ men øv dig selv til gudfrygtighed.

8. Thi den legemlige øvelse er nyttelig til lidet/ men gudfrygtighed er nyttelig til alle ting/ som haver forjættelse paa dette liv/ som nu er/ og det tilkommende.

9. Det er en sand tale/ og værd aldeles at annammes.

10. Thi derpaa baade arbeide vi/ og blive forhaanede/ at vi have haab til den levende Gud/ som er alle menniskers frelsere/ meest deres/ som troe.

11. Byd og lær dem disse ting.

12. Ingen foragte dig for din ungdoms skyld/ men vær et exempel for dem/ som troe paa ordet/ i omgængelse/ i kierlighed/ i aand/ i troe/ i kyskhed.

13. Bliv hart ved læsningen/ formanelsen/ lærdommen/ indtil jeg kommer.

14. Foragt ikke den naades gave/ som er i dig/ som dig er given formedelst prophetie/ med de ældstes hændernes paaleggelse.

15. Hav omsorg for disse ting/ forholdt dig der-

derudi / paadet din forfremmelse skal blive aabenbar iblant alle.

16. Giv agt paa dig selv/ og paa lærdommen/ bliv stadig i disse stykker. Thi naar du gior det/ skal du frelse baade dig selv/ og dem/ som høre dig.

5. Capitel.

v. 1. Paulus undervister Timotheum / hvorledes hand skal omgaaes med de gamle og unge 3. Med enker 17. Med ældste. 21. Og hvorledes hand ellers skal forholde sig i sit embede.

Skield ikke paa en gammel / men forman hannem / som en fader/ (og) unge/ som brødre.

2. Gamle (qvinder) / som mødre/ unge/ som systre/ i al kyskhed.

3. Gior enker ære/ som ere rette enker.

4. Men haver nogen enke børn eller børnebørn / da lad dem først lære/ at øve gudfrygtighed i deres eget huus/ og igien betale forældrene / thi det er vel giort/ og behageligt for Gud.

5. Men den / som er en ret enke/ og som er eenlig/ haver sat sit haab til Gud/ og bliver udi ydmygelige begieringer og bønner nat og dag.

6. Men den/ som lever i vellyst/ er levendes død.

7. Og byd dette/ at de kunde blive ustraffelige.

8. Men dersom nogen ikke besørger sine/ og meest sine huus-folk/ den haver negtet troen / og er verre end en vantroe.

9. Lad ingen enke blive udvaldt under tresinds-tive aar/ den/ som haver været een mands hustru.

10. Som haver vidnesbyrd for gode gierninger/ dersom hun haver opfødt børn/ dersom hun haver gierne laant huus / dersom hun haver tvet de helliges fødder / dersom hun haver hiulpet de betrængde/ dersom hun haver givet sig efter al god gierning.

11. Men undskyld dig for unge enker / thi naar de

de blive kaade imod Christum / da vilde de giftes.

12. Som have deres dom / at de haver rygget den første troe.

13. Tilmed esterdi de ere lade / lerre de / at løbe omkring i husene / men de ere ikke alleneste orkeløse / men ogsaa / som drive spaalder og ufornøden handel / som tale de ting / der ikke sømme sig.

14 Saa vil jeg nu / at de unge skulle giftes / føde børn / holde huus / give modstanderen ingen aarsag til forkalelse.

15. Thi der ere allerede nogle omvendte efter satanam.

16. Dersom nogen troe mand eller troe qvinde haver enker / da besørge hand dem / og besværes ikke menigheden / at den kand besørge dem / som ere rette enker.

17. De ældste / som ere gode forstandere / dem skal mand holde at være dobbelt ære værde / meest dem / som arbeide i ord og lærdom.

18. Thi skriften siger: Du skalt ikke binde munden til paa en øre / som tærsker; Og arbeideren er sin løn værd.

Deut: 25. 4.

19. Annam ikke noget klagemaal mod nogen af de ældste / uden efter to eller tre vidne.

20. De / som synde / dem straf for alle / at og de andre kand have frygt.

21. Jeg vidner for Gud og den Herre Jesu Christo / og de udvalde engle / at du holder dette uden dit eget gode tykke / saa du gior intet efter tilnegelse.

22. Leg ikke hænder snart paa nogen / gior dig og ikke deelagtig i fremmede synder. Holdt dig selv kyst.

23. Drik ikke mere vand / men brug føye viin for din maves skyld / og for dine jevnlige sygdomme.

24. Nogle menniskers synder ere tilforn aabenbare / at mand kand fordømme (dem) / men nogle følge de og efter. 25.

25. Desligeste ere og gode gierninger aabenbare tilforn/ og de som have sig anderledes/ kand ikke skiules.

6. Capitel.

v. 1. Apostelen undervijser tienerne om deres pligt mod deres herrer. 3. Varer Timotheum for falske lærere. 11. Formaner ham til bestandighed i det gode. 17. De rige at blive rige i gode gierninger/ 20. Og Timotheum til bestandig lydighed.

Saa mange tienere/ som ere under aag/ skal holde deres egne herrer al ære værd/ at det Guds navn og lærdommen skal ikke bespottes.

2. Men de/ der have herrer/ som troe/ foragte dem ikke/ at de ere brødre/ men tiene end mere/ efterdi de ere troe og elskte/ og deelagtige i velgierningen. Dette skalt du lære og formane.

3. Dersom nogen lærer anderledes/ og bliver ikke hos vor Herres Jesu Christi sunde ord/ og hos den lærdom om Guds frygt/

4. Hand er opblæst/ og veed intet/ men er syg for spørsmaal og ord-kriig/ af hvilke kommer avind/ trætte/ bespottelse/ onde mistanker.

5. Ja de menniskers unyttig handel/ som have forkrænkede sind/ og sandhed er røved fra/ de/ som mene/ at gudelighed er en vinding. Holdt dig fra saadanne.

6. Men Guds frygt med nøysomhed er en stor vinding.

7. Thi vi have intet ført i verden/ saa er det aabenbar/ at vi kand ey heller udføre noget.

8. Naar vi have føde og klæder/ skal vi der med lade os nøye.

9. Men de som ville blive rige/ falde i fristelsen og snaren/ og mange daarlige og skadelige begieringer/ som nedsenke menniskene i ødeleggelse og fordervelse.

10. Thi penge-gierighed er en rod til alt ont/ til hvilken nogle/ som have de

de lyst/ fore vild fra troen/ og plagede sig selv med mange smerter.

11. Men/ o du Guds menniske/ flyr dette/ leg dig efter retferdighed/ gudfrygtighed/ troe/ kierlighed/ taalmodighed/ sagtmodighed.

12. Striid troens gode striid/ fat det evige liv/ til hvilket du est og kaldet/ og haver bekiendt den gode bekiendelse for mange vidne.

13. Jeg byder dig for Gud/ som giør alle ting levende/ og Christo Jesu som vidnede den gode bekiendelse for Pontio Pilato.

14. At du holder dette bud uden besmittelse/ ustraffeligen/ indtil vor Herres Jesu Christi herlige aabenbarelse.

15. Hvilken den salige og allene vældige/ den som er Konge over (alle) konger/ og Herre over (alle) herrer skal vise i sin tiid.

16. Som haver allene udødelighed/ hvilken boer i et lys/ som ingen kand komme til/ hvilken intet menniske haver seet/ og ey kand see/ hannem være ære og en evig kraft/ Amen.

17. Byd de rige i denne verden/ at de ikke hofmode sig/ og ey heller sette haab til den uvisse riigdom/ men til den levende Gud/ som giver os rigeligen alle ting at nyde.

18. At de giøre got/ blive rige i gode gierninger/ gierne give/ meddele med andre.

19. Samle sig selv/ som et liggendefæ/ en god grundvold til det tilkommende/ at de kunde fatte det evige liv.

20. O Timothee/ bevar det/ som dig er befalet/ og flye de vanhellige løse snak/ og den falske kaldet kundskabs trætte.

21. Hvilken i det nogle have foregivet/ feilede de i troen. Naaden være med dig/ Amen.

Til Timotheum
Blev den første skreven af Laodicea/ som er en hoved-stad i Phrygia Pacatiana.

Den

Den anden St. Pauli Epistel til Timotheum.

1. Capitel.

v. 1. Efter sædvanlig indgang 3. Berømmer apostelen Timothei troe. 6. Formanendes ham til frimodighed i sit kald 13. Og at blive ved de sunde ords form. 15. Klager saa over de i Asia/ og ynsker barmhiertighed over Onesiphori hus

Paulus/ Jesu Christi apostel formedelst Guds villie/ efter livsens forjættelse/ som er i Christo Jesu/

2. Timotheo/ den elskelige søn være naade/ barmhiertighed/ fred af Gud Fader/ og Christo Jesu vor Herre.

3. Jeg takker Gud/ hvilken jeg tiener fra (mine) forfædre/ udi en reen samvittighed/ at jeg uden afladelse tænker paa dig i mine bønner nat og dag.

4. I det mig længes efter at see dig/ naar jeg tænker paa din graad/ at jeg kand blive opfyldt med glæde.

5. Og ihukomme den troe i dig/ som er uden skrømt/ som boede først i din olde-moder Loide/ og din moder Eunike/ jeg er vis paa/ at og i dig.

6. For hvilken sags skyld jeg paaminder dig/ at du kommer den Guds naades gave igien til at brænde/ som er i dig formedelst mine hænders paaleggelse.

7. Thi Gud haver ikke givet os frygtes Aand/ men magtes/ og kierligheds/ og tugtes.

8. Derfor blues ikke ved vor Herres vidnesbyrd/ og ey ved mig/ som er hans bundne/ men lid ont med evangelio/ efter Guds magt.

9. Hvilken os giorde salige/ og kaldede med et helligt kald/ ikke efter vore gierninger/ men efter sit eget forset og naade/ som os er given i Christo Jesu

Jesu for de evige tider.

10. Men er nu aabenbaret formedelst vor Frelseres Jesu Christi herlige aabenbarelse / som til intet gjorde døden / og førde liv og uforkrænkelighed til lyset formedelst evangelium.

11. Til hvilket jeg er sat en prædikere og apostel/ og hedningers lærere.

12. For hvilken sags skyld jeg lider og dette / men jeg blues ikke derved/ thi jeg veed/ hvo jeg haver troet/ og er vis derpaa/ at hand er mægtig til at bevare det/ jeg haver nedlagt hos hannem til den dag.

13. Bliv ved de sunde ords form / hvilke du haver hørt af mig/ i troe og kierlighed/ som er i Christo Jesu.

14. Bevar det gode/ som er nedlagt hos dig formedelst den hellig Aand/ som boer i os.

15. Du veedst dette/ at alle de/ som ere i Asia/ have vendt sig fra mig/ iblant hvilke er Phygellus og Hermogenes.

16. Herren give Onesiphori huus barmhiertighed/ thi hand haver ofte vederqvæget mig / og skammede sig ikke ved min lenke.

17. Men der hand var i Rom/ søgte hand saare flitteligen efter mig / og fandt (mig).

18. Herren give / at hand (kand) finde barmhiertighed hos Herren / paa den dag/ og hvor meget hand tiente (mig) i Epheso/ veedst du best.

2. Capitel.

v. 1. Paulus raader Timotheum at være stærk i Guds naade. 8. At trøste sig i sine lidelser. 15. At være flittig i sin bestilling retteligen at dele ordet. 16. Advarer ham for falske lærere / og at fly forfængelig snak.

Saa vær du stærk/ min søn/ i den naade/ som er i Christo Jesu.

2. Og hvad du haver hørt af mig formedelst mange vidne/ det befal troe

troe menniſker / ſom kunde være beqvemme / og at lære andre.

3. Derfor lid du ont / ſom en god Jeſu Chriſti ſtridsmand.

4. Ingen / ſom ſtrider / indvikler ſig i dette livs beſtillinger / at hand kand behage den / ſom hannem annammede til ſtrid.

5. Men derſom nogen og ſtrider / bliver hand dog ikke kronet / uden hand ſtrider lovligen.

6. Den bonde / ſom arbeider / bør det førſt at nyde frugterne.

7. Agt hvad jeg ſiger / thi Herren give dig forſtand i alle ting.

8. Kom Jeſum Chriſtum ihu / ſom er opreiſt fra døde af Davids ſæd efter mit evangelium.

9. For hvilket jeg lider ilde indtil baandene / ſom en misdædere / men Guds ord er ikke bundet.

10. Derfor taaler jeg altting for de udvalde / at de ſkulle faae ſaliggiørelſe / ſom ere i Chriſto Jeſu med evig herlighed.

11. Det er en ſand tale / thi derſom vi ere døde med (hannem) / ſkal vi og leve med.

12. Derſom vi taale / ſkal vi og medregnere / derſom vi negte / ſkal hand og negte os.

13. Derſom vi ere vantroe / bliver hand troe / hand kand ikke negte ſig ſelv.

14. Mind paa ſaadant / og vidne for Herren / at de ikke kives om ord / til ingen nytte / at forvende dem der høre til.

15. Vær flittig til at beviſe dig ſelv retkaffen for Gud / en arbeidere / ſom ikke ſkammer ſig derved / ſom retteligen deler ſandheds ord.

16. Men forhindre de vanhellige forfængelige ſnak / thi de fare desmere frem til ugudelighed.

17. Og deres ord ſkal æde omkring ſig / ſom død-kiød / iblant hvilke ere Hymenæus / og Philetus.

18. Hvilke have faret vild fra ſandhed / ſom ſige / at

at opstandelsen er allerede skeed / og forvende nogles troe.

19. Men Guds rette grundvold staaer / som haver denne Besegling / Herren kiender de / som ere sine / og hver den / som nævner Christi navn / træde fra uretferdighed.

20. Men i et stort huus ere ikke end alleneste kar af guld og sølv / men ogsaa af træ og leer / og nogle til ære / men nogle til vanære.

21. Dersom nogen da udrenser sig selv fra disse folk / hand skal vorde et kar til ære / helliggiordt / og husbonden nyttigt / som er beredt til al god gierning.

22. Men flye ungdoms begieringer / og giv dig efter retferdighed / troe / kierlighed / fred med alle dem / som kalde paa Herren af et reent hierte.

23. Men lad daarlige og ulærde spørsmaal fare / efterdi du veedst / at de føde strid.

24. Men Herrens tienere bør det ikke at stride / men være venlig mod alle / skikkelig til at lære / som kand fordrage ont.

25. Og med sagtmodighed lære dem / som imodsette sig / om Gud vilde engang give dem omvendelse til sandheds kundskab.

26. Og de kunde vorde ædrue igien af dievelens snare / som vare fangne af hannem / efter hans villie.

3. Capitel.

v 1. Paulus spaaer om de sidste tiders tilstand. 6. Og vaaartige menniſker. 10. Roser Timotheum / at hand ha er efterfuldt sig 14 raader til bestandighed i saa kraftig og nyttig en lærdom.

Men dette skalt du vide / at der skal i de sidste dage være at forvente vanskelige tider.

2. Thi der skulle være menniſker / som holde af sig selv / gierige / stortalende / overdaadige / bespottere / forældre ulydige / utaknemmelige / uhellige.

3. Ukierlige / uforlige-
lige / skændere / ukyske / vil-
de / som ikke elske de gode.

4. Forrædere / frem-
fusende / opblæste / som me-
re elske vellyst end Gud.

5. Som have gud-
frygtigheds skin / men neg-
te dens magt. Flye ogsaa
disse.

6. Thi af dennem ere
de / som snige sig ind i hu-
sene / og føre (de fattige)
qvindfolk fangne / som ere
besværede med synder /
som drives af adskillige be-
gieringer.

7. Som lære altiid /
og kand aldrig komme til
sandheds erkiendelse.

8. Men ligesom Jan-
nes og Jambres imodsto-
de Mose / ligesaa imod-
staae og disse sandheden /
som ere mennisker med
forkrænkede sind / som due
intet i troen.

9. Men de skal ikke faae
fremgaang ydermere / thi
deres daarlighed skal bli-
ve aabenbar for alle / lige-
som og hines blev.

10. Men du haver ef-
terfuldt min lærdom / stik /
forset / troe / langmodighed /
kierlighed / taalmodighed /

11. Forfølgelser / lidel-
ser / som mig ere vederfar-
ne i Antiochia / i Iconia / i
Lystra / hvilke forfølgelser
jeg haver lidt / og Herren
friede mig af dem alle.

12. Men og alle / som
ville leve gudfrygteligen i
Christo Jesu / skal forføl-
ges.

13. Men de onde men-
nisker / og svigefulde fare
frem til det verre / som be-
drage og bedrages.

14. Men bliv du i de
ting / som du haver lært /
og dig ere betroede / efter-
di du veedst / af hvem du
haver lært.

15. Og efterdi du
veedst den hellige skrift op
af barndom / som kand
giøre dig viis til saliggiø-
relse ved troen / som er i
Christo Jesu.

16. Den gandske skrift
er indblæst af Gud / og er
nyttelig til lærdom / til
straf / til rettelse / til op-
tugtelse / som er i retfer-
dighed.

17.

17. At det Guds menniske skal være fuldkommet/ beredt til al god gierning.

4. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner atter til flittighed i æmbedet. 6. Spaaer om sin død. 9 Klager over Demas og Alexander den kiedelsmid og andre. 19. Slutter saa med en hilsen.

Saa vidner jeg nu for Gud/ og den Herre Jesu Christo/ som skal domme levende og døde i sin aabenbarelse og sit rige.

2. Prædik ordet/ holdt ved/ i tide/ i utide. Straf/ skield/ forman med al langmodighed og lærdom.

3. Thi den tiid skal vorde/ naar de ikke skal (kunde) lide den sunde lærdom/ men skulle efter deres egne begieringer tage sig selv lærere i hobetal/ eftersom ørene kløe paa dem.

4. Og vende deres øren fra sandheden/ men vendes hen til fabler.

5. Men vær du aarvaagen i alle ting/ liid ont/ gior en evangelistes gierning/ gior din tieneste redeligen.

6. Thi jeg ofres allerede/ og min afskeeds tiid er forhaanden.

7. Jeg haver stridet den gode strid/ jeg fuldkommede løbet/ jeg forvarede troen.

8. Fremdeles er retferdigheds krone bortlagt til mig/ hvilken Herren/ den retferdige dommere/ skal give mig paa den dag/ men ikke mig allene/ men ogsaa alle dem/ som have elsket hans herlige aabenbarelse.

9. Gior din flid/ at komme snart til mig.

10. Thi Demas forlod mig/ som fik kierlighed til denne verden/ og drog til Thessalonicken/ Crescens til Galatiam/ Titus til Dalmatiam.

11. Lucas er allene med mig. Tag Marcum til dig/ og før hannem med dig selv/ thi hand er mig nyttelig til tieneften.

12. Thi jeg sendte Tychicum

chium til Ephesum.

13. Naar du kommer/ da før min vandre-kiortel hid med dig/ som jeg lod blive i Troade hos Carpum/ og bøgerne/ besynderligen de Permeen.

14. Alexander den kiedelsmid beviiste mig meget ont/ Herren betale hannem efter hans gierninger.

15. For hvilken du ogsaa vogte dig/ thi hand stod vore ord meget imod.

16. I min første forsvarelse var ingen med mig/ men alle forlode mig/ gid det ikke tilregnes dem.

17. Men Herren stod med mig/ og styrkede mig/ at den prædiken skulde fuldkommelig stadfæstes formedelst mig/ og alle hedninge skulde høre (det)/ og jeg er udfriet af en løves mund.

18. Og Herren skal frie mig fra al ond gierning/ og frelse (mig) til sit himmelske rige/ hvilken være ære i al evighed/ Amen.

19. Hils Priscam og Aquilam/ og Onesiphori huus.

20. Erastus blev i Corintho/ men jeg lod Trophimum syg efter mig i Mileto.

21. Gior din flid at komme for vinter. Eubulus og Pudens/ og Linus og Claudia/ og alle brødre hilse dig.

22. Den Herre Jesus Christus være med din aand. Naaden være med eder/ Amen.

Den anden til Timotheum/
Som var i de Ephesers menighed den første samtykte biscop/ blev skreven af Rom/ der Paulus blev anden gang stillet for keyser Nerone.

St. Pauli Epistel til Titum.

1. Capitel.

v. 1. Paulus andrager/ efter sin hilsen og ynske 5. Aarsagen/ hvorfore hand lod

lod Titum blive i Creta 7. hvorhos en retsindig lærere bør være de Talende som de renes frihed og de urenes ufrihed.

Paulus / Guds tiener / men Jesu Christi apostel / efter Guds udvaldes troe / og sandheds kundskab / som er efter gudelighed.

2. Paa et evigt livs haab / hvilket Gud / som ikke lyver / havde lovet for de evige tider /

3. Men haver aabenbaret i sine tider / som er hans ord / i det prædikeembede / som mig er betroet / efter Guds vor Frelseres befalning.

4. Tito / den rette søn efter den fælles tro / være naade / barmhiertighed / fred / af Gud Fader / og den Herre Jesu Christo vor Frelsere.

5. Derfor lod jeg dig i Creta / at du skulde stikke til rette / det som stod tilbage / og tilsette ældste i hver stad / som jeg befalede dig.

6. Dersom nogen er ustraffelig / een qvindes mand / som haver troe børn / som ikke ere beskyldede for overdaadighed / eller ulydige.

7. Thi det bør en biscop at være ustraffelig / som Guds husholdere / ikke egensindet / ikke vredagtig / ikke en vin-drankere / ikke den / som slaaer / ikke som staaer efter slem vinding.

8. Men laaner gierne huus / elsker de gode / ædrue / retferdig / hellig / kysk.

9. Som bliver fast ved det ord / som vist er til lærdommen / at hand kand være mægtig til baade at formane formedelst den sunde lærdom / og at straffe dem / som sige imod.

10. Thi der ere mange ulydige / som tale forfængelige ting / og bedrage sindet / meest de af omskærelsen.

11. Hvilke mand bør at stoppe munden til paa / som forvende gandske huse / i det de lære det /

som ikke bør sig / for slem vindings skyld.

12. Der haver een af dem sagt / deres egen prophete / Creter ere stedse løgnere / onde dyr / lade buge.

13. Dette vidnesbyrd er sandt / for dens sags skyld straf dem skarpeligen / at de kunde være sunde i troen.

14. Og ikke give agt paa Jødiske fabeler / og menniskens bud / som forvende sandheden.

15. Alle ting ere vel rene for de rene / men for de besmittede og vantroe er intet reent / men baade deres sind og samvittighed ere besmittede.

16. De bekiende / at de vide af Gud / men negte (det) med gierninger ne / efterdi de ere vederstyggelige / og vil ikke lade dem sige / og due intet til nogen god gierning.

2. Capitel.

v. 1. Paulus lærer Titum / hvorledes hand skal lære de gamle mænd. 3. Qvinder. 4. 6. Tugte de unge qvinder og mænd. 9. Erindrer tienerne om deres ærnbede. 11. Og underviser om Guds saliggiørende naade.

Men tal du det / som beqvemmer den sunde lærdom.

2. De gamle / at skal være ædrue / ærlige / tugtige / sunde i troen / kierlighed en / taalmodigheden.

3. Desligeste / at de gamle qvinder holde sig i klæder / som det sømmer den hellige stat / at de ikke skal være fortalerske / ikke hengivne til megen viin / som give god lærdom.

4. At de skal tugte de unge (qvinder) / at elske (deres) mænd / at elske (deres) børn.

5. Være tugtige / kyske / husholderske / gode / deres egne mænd underdanige / at Guds ord skal ikke bespottes.

6. Forman ligesaa de unge mænd / at de skal være tugtige.

7. Saa du beviser dig selv i alle maade / at være gode

gode gierningers exempel udi lærdom/ uforderverlighed/ ærlighed.

8. Sund tale/ som er uforbommelig/ at den/ som er derimod/ kand skamme sig/ naar hand haver intet ont at sige om eder.

9. Tienere/ at de skal holde sig deres egne herrer underdanige/ være behagelige i alle ting/ som ikke tale (imod dem).

10. Som ikke bespige/ men bevise al god troskab/ at de kunde pryde Guds vor Frelseres lærdom i alle stykker.

11. Thi der er aabenbare Guds saliggiørende naade for alle menniskker.

12. Som oplærer os/ at vi skulle forsage ugudelighed/ og de verdslige begierninger/ og leve tugteligen og retferdeligen og gudfrygteligen i denne verden.

13. Og vare paa det salige haab/ og den store Guds og vor Frelseres Jesu Christi herligheds aabenbarelse.

14. Som gav sig selv for os/ at hand skulde forløse os fra al uretviished/ og rense sig selv et folk til eyedom/ som skal være saare flittigt til gode gierninger.

15. Tal saadant/ og forman/ og straf med al alvorlighed/ ingen foragte dig.

3. Capitel.

v. 1. Apostelen ovregner syv dyder at beflitte sig paa. 3 Syv lyder at skye. 4. Anforer Guds naades aabenbarelse. 8. Paaminder Titum/ hvad hand skal lære/ holde sig fra og skye. 12. Besluttendes med befalning og hilsen.

Paaminb dem/ at de vere forsterne og ovrighed underdanige og lydige/ at være redebonne til al god gierning.

2. At de ikke bespotte nogen/ ere ikke kivagtige/ ere milde/ som bevise al sagtmodighed mod alle menniskker.

3. Thi vi vare og fordum uvise/ ulydige/ vildfarende/ som tiente begierninger og adskillige vellyst/

som vandrede i ondskab og avind / hadelige / som hadede hverandre.

4. Men der Guds vor Frelseres fromhed og kierlighed til menniskene aabenbaredes /

5. Ikke for de retferdigheds gierninger skyld / som vi havde giørdt / men efter sin barmhiertighed giorde hand os salige / formedelst igienfødelses bad / og den hellig Aands fornyelse.

6. Hvilken hand haver udøst over os rigeligen formedelst Jesum Christum vor Frelsere.

7. At vi som ere formedelst hans naade retferdiggiorde / skal vorde arvinge efter haabet til det evige liv.

8. Denne er en sand tale / og om dette vil jeg / at du skalt lære vist / at de / som troe paa Gud / kand tænke til at være de ypperste i gode gierninger. Dette er menniskene got og nytteligt.

9. Men holdt dig fra de daarlige spørsmaal / og fødsels beregnelser / og trætte og strid om loven / thi de ere unyttelige og forfængelige.

10. Flye et kætterske menniske efter en og anden paamindelse /

11. Vidende / at saadan en er forvendt / og synder / som den / der er fordømt af sig selv.

12. Naar jeg sender Arteman til dig eller Tychicum / da gior (din) flid at komme til mig til Nicopolin / thi jeg haver besluttet at blive derover i vinter.

13. Skik Zenan den lovkyndig / og Apollo flitteligen frem / (saa) at dem fattes intet.

14. Men vore lære sig ogsaa / at være de ypperste i gode gierninger / til fornøden brug / at de skulle ikke være ufrugtbare.

15. Alle / som ere med mig / hilse dig. Hils dem / som os elske i troen. Naaden være med eder alle / Amen.

Til

Til Titum / den første samtykte biscop i de Cretensers menighed / blev skreven af Nicopoli i Macedonia.

* * * * *

St. Pauli Epistel til Philemonem.

1. Capitel.

v. 1. Apostelen / efter giordte hilsen og ynske / 4. Takker Gud for Philemonis troe og kierlighed. 8. Beder for Onesimo / at Philemon vilde antaue ham igien / 16. Efterdi hand nu var en elskelig broder og en søn / som Paulus havde avlet i sine bænd.

Paulus / Christi Jesu bundne / og den broder Timotheus til Philemonem den elskelige / og vor medarbeidere.

2. Og Apphiam den elskelige (qvinde) / og Archippum vor medstridere / og den menighed i dit huus.

3. Naade være med eder / og fred af Gud vor Fader / og den Herre Jesu Christo.

4. Jeg takker min Gud / i det jeg tænker altiid paa dig i mine bønner.

5. Efter at jeg hører om din kierlighed og den troe / som du haver til den Herre Jesum / og mod alle de hellige:

6. At din troes samfund kand blive kraftig i alt det gode / som er i eder / til Christum Jesum.

7. Thi vi have stor glæde og trøst af din kierlighed / thi de helliges hierter ere vederqvægede formedelst dig / broder.

8. Derfor / alligevel at jeg haver stor dristighed i Christo / til at befale dig / hvad som er tilbørligt.

9. (Dog) for kierlighedens skyld formaner jeg dig heller / som er saadan en / hin gamle Paulus / men nu og Jesu Christi bundne.

10. Saa formaner jeg dig for min broder Onesi-

mo/ som jeg avlede i mine baand.

11. Som tilforn var dig unyttelig/ men nu dig og mig vel nyttelig / den jeg sendte igien.

12. Men annam du hannem / det er/ mit eget hierte.

13. Hvilken jeg vilde beholdet hos mig selv / at hand skulde tient mig for dig i evangelii baand.

14. Men uden din samtykke vilde jeg intet giøre/ at det gode skulde ikke være efter fornødenhed/ men efter frivillighed.

15. Thi hand er/ kand skee/ derfor skilt (fra dig) til en tiid / at du skal tage hannem evindeligen igien.

16. Nu ikke mere/ som en træl/ men over en træl/ en elskelig broder / meest mig/ hvor meget mere dig/ baade i kiødet og i Herren?

17. Dersom du holder mig for din medbroder/ da annam hannem/ som mig.

18. Men haver hand giordt dig nogen uret/ eller er skyldig / da regn mig det til.

19. Jeg Paulus skrev med min haand / jeg vil betale/ at jeg ikke skal sige dig / at du est og mig dig selv skyldig.

20. Ja/ broder/ lad mig nyde dig i Herren / vederqvæg mit hierte i Herren.

21. Jeg skrev dig til af den tillid/ som jeg haver til din lydighed/ jeg som veed/ at du og skalt giøre over det jeg siger.

22. Men tilmed bered mig og herberge / thi jeg haabes/ at jeg skal formedelst eders bøn skenkes eder.

23. De hilse dig/ Epaphras / min medfange i Christo Jesu.

24. Marcus / Aristarchus/ Demas/ Lucas / mine medarbeidere.

25. Vor Herres Jesu Christi naade (være) med eders aand / Amen.

Til Philemonem / Bleb skreven af Rom med en huus-knegt Onesimo.

St.

St. Pauli Epistel til de Ebræer.

1. Capitel.

v. 1. Gud haver fordum i mange maader / men i de sidste dage aabenbaret sin villie formedelst Sønnen. 4. Hvis ypperlighed overgaaer englene.

Efter at Gud fordum havde talet mange gange og i mange maader til fædrene formedelst propheterne /

2. Da talede hand i de sidste dage til os formedelst Sønnen / hvilken hand haver sat til en arving over alle ting / formedelst hvilken hand haver giordt verden.

3. Hvilken / efterdi hand er herlighedens glands / og hans værelses rette billede / som bærer alle ting med sin kraftes ord / der hand havde giordt vore synders renselse formedelst sig selv / satte sig hos majestatens høyre haand i det høye.

4. Da hand var bleven saa meget bedre end englene / som hand havde arvet et ypperligere navn for dem.

5. Thi til hvilken engel sagde hand nogen tiid: Du est min Søn / jeg haver født dig i dag? Og atter: Jeg skal være hannem en Fader / og hand skal være mig en Søn. Ps. 2/7. 2 Sam. 7/14.

6. Men der hand atter indfører den førstefødde i jorderige / siger hand: Og alle Guds engle tilbede hannem. Ps. 97/7.

7. Men hand siger om englene: Hand / som giør sine engle aander / og sine tienere ilds-lue. Ps. 104/4.

8. Men til Sønnen: Gud / din stoel varer i al evighed / dit riges spiir er et ret spiir. Ps. 45/7.8.

9. Du haver elsket retferdighed / og hadet uretviished / derfor salvede dig / o Gud / din Gud med glædens olie / frem for dem / som ere deelagtige med dig.

10. Og: Du Herre / grund-

grundfæstede jorden af begyndelsen / og himlene ere dine hænders gierning. Ps. 102/ 26.

11. De skulle forgaae / men du bliver ved / og de skulle alle gieres gamle / som et klædebon.

12. Og du skalt forvende dem / som et klæde / og de skulle omskiftes / men du est den samme / og dine aar skulle ikke afslade.

13. Men til hvilken af englene sagde hand nogen tiid: Set dig hos min høyre haand / indtil jeg legger dine fiender til dine fødders fodskammel.

Ps 110. 1.

14. Ere de ikke alle tienstagtige aander / udsendte til tieneste for deres skyld / som skal arve saligiørelse?

2. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner / at mand mere skal adlyde Christi end Mosis lærdom. v. 6. Taler om Christi fornedrelse og ophøyelse. v. 10. Aarsagerne / hvorfor Christus maatte blive menniske og lide døden.

Derfor bør det os desmere at tage vare paa de ting / som vi have hørt / at vi skulle ikke forgaae.

2. Thi er det ord blevet fast / som er talet formedelst englene / og hver overtrædelse og ulydighed fik sin rette løn.

3. Hvorledes skulle vi undflye / dersom vi forsømme saadan en saligiørelse? Hvilken / efter at den blev først prædiket ved Herren / er bleven stadfæstet for os formedelst dem / som havde hørt (hannem).

4. Saa Gud gav vidnesbyrd med baade med tegn / og underlige gierninger / og adskillige kræfter / og den hellig Aands uddelelse efter hans villie.

5. Thi hand lagde ikke det tilkommende jorderige / om hvilket vi tale / under engle.

6. Men der haver vidnet een ensteds / som siger: Hvad er et menniske / at du tænker paa hannem? Eller et menniskes søn / at du

du besøger hannem?
Ps. 8. 5.

7. Du haver forringet hannem noget lidet under engle / med ære og hæder haver du kronet hannem / og du haver sat hannem over dine hænders gierninger.

8. Du lagde alle ting under hans fødder. Thi i det hand haver underlagt hannem alle ting / da efterlod hand intet / som eyer hannem underlagt; Men vi see ikke endnu alle ting at være hannem underlagde.

9. Men vi see den / som noget lidet var forunedret under englene / Jesum / for dødens lidelses skyld / kronet med ære og hæder / paadet hand skulde / af Guds naade / smage døden for alle.

10. Thi det sømmede hannem / for hvis skyld alle ting ere / og formedelst hvilken alle ting ere / i det hand fører mange børn til ære / at hand skulde fuldkommelig vie deres saliggiørelses fyrste ved lidelser.

11. Thi baade den / som helliggier / og de / som helliggiøres / ere alle af een / for hvilken sags skyld hand skammer sig og ikke at kalde dem brødre.

12. Der hand siger: Jeg vil forkynde mine brødre dit navn; Jeg vil sjunge dig lof midt i menigheden. Ps. 22. 23.

13. Og atter: Jeg vil forlade mig paa hannem / og atter: See / jeg og de børn / som Gud haver givet mig.
Ps. 18. 3. Es. 8. 18.

14. Efterdi da børnene ere deelagtige i kiød og blod / er hand i lige maade bleven deelagtig i dem / at hand formedelst døden skulde afskaffe den / som havde dødsens kraft / det er / djevelen.

15. Og befrie dem / saa mange som formedelst dødsens frygt vare skyldige til trældom al deres livs tiid.

16. Thi hand antager ingen sted englene / men Abra-

Abrahams sæd antager hand.

17. Hvorudaf hand skulde blive sine brødre liig i alle ting / at hand skulde blive barmhiertig / og en trofast ypperste præst for Gud / at forlige folkets synder.

18. Thi i det hand leed / der hand blev fristet / kand hand komme dem til hielp / som fristes.

3. Capitel.

v. 1. Christi æmbedes ypperlighed frem for Mosis. 3. Aarsagen hvorfor. 7. En formaning at tage sig vare for et ont vantroe hierte / med forhærdelse.

Hvorfor / I hellige brødre / som ere deelagtige i det himmelske kald / giver agt paa den apostel og ypperste præst / som vi bekiende / Christum Jesum.

2. Der er hannem troe / som haver giordt hannem / ligesom og Moses i hans gandske huus.

3. Thi denne er større ære værd / end Moses / saa meget / som den haver større hæder / end huset / der haver beredt det.

4. Thi hvert huus beredes af nogen / men den / som bereder alting / er Gud.

5. Og Moses var vel troe i hans gandske huus / som en tienere / til vidnesbyrd om de ting / som skulde siges.

6. Men Christus / som en Søn over sit huus / hvis huus vi ere / dersom vi dog beholde den frimodighed og haabets roes fast til enden.

7. Derfor / eftersom den hellig Aand siger: Dersom I høre hans røst i dag / Ps: 95. 8.

8. Da forhærder ikke eders hierter / som det skeede i forbittrelsen / paa fristelsens dag / udi orken.

9. Der som eders fædre fristede mig / de prøvede mig / og saae mine gierninger fyrretive aar.

10. Derfor blev jeg vred paa den slegt / og sagde: De fare altiid vild med hiertet / men de vidste ikke mine veye. 11.

11. At jeg haver sorret i min vrede / at de skulde ikke komme ind i min hvile.

12. Seer til / brødre / at der skal ikke være nogen tiid i nogen af eder et ont vantroe hierte / i det mand falder fra den levende Gud /

13. Men formaner eder selv hver dag / saa længe det kaldes i dag / at der bliver ikke nogen forhærdet iblant eder formedelst syndens bedragelse.

14. Thi vi ere blevne deelagtige i Christo / dersom vi dog beholde den væsens begyndelse fast til enden.

15. Saa længe der siges i dag / om I høre hans røst / forhærder ikke eders hierter / som det skeede i forbittrelsen.

16. Thi nogle / der de havde hørt / begyndte de en forbittrelse / men ikke alle / som ginge af Ægypten ved Mosen.

17. Men hvilke blev hand vred paa i fyrretive aar? Mon det ikke var over dem / som syndede / hvilkes legeme fulde i ørken?

18. Men hvilke svor hand / at de skulde ikke komme ind i hans hvile / uden de / som vare blevne vantroe?

19. Og vi see / at de kunde ikke komme ind for vantroe.

4. Capitel.

v. 1. En formaning til troen for at komme ind i Christi hvile. 12 Ordets kraft. 14. Den rette yperste præst / til at faae barmhiertighed / og finde naade i tide.

Saa lader os da frygte / at ikke i det den forjættelse maae skee forlades / at indkomme til hans hvile / nogen af eder skulle synes at blive tilbage.

2. Thi evangelium er og os forkyndet / ligesom dem; Men hørelsens ord hialp dem ikke / som ikke bleve beblandede med troen for dem / det havde hørt.

3. Thi

3. Thi vi / som have troet / gaae ind i hvile / ligesom hand sagde: At jeg svoer i min vrede / de skulle ikke komme ind i min hvile / og det efter at d gierninger fra verdens grundvold vare giorde. Ps. 95/11.

4. Thi hand sagde et sted om den syvende dag saa: Og Gud hvilede paa den syvende dag af alle sine gierninger. Gen. 2/2.

5. Og paa denne sted atter: De skulle ikke komme ind i min hvile.

Num: 14. 29 30.

6. Efterdi da det staaer tilbage / at nogle skulde indkomme til den / og de / som evangelium var for forkyndet / komme ikke ind for vantroe.

7. Da bestikkede hand atter en dag i dag / der hand siger hos David / efter saa lang en tiid / efter som sagt er: I dag / dersom I høre hans røst / da forhærder ikke eders hierter.

8. Thi dersom Jesus havde forhvervet dem hvile / da havde hand ikke talet derefter om en anden dag.

9. Saa er der en sabbats hvile til beste for Guds folk.

10. Thi hvo som er kommen ind til hans hvile / haver og hvilet af sine gierninger / ligesom Gud af sine egne.

11. Lader os da beflitte os / at komme ind til den hvile / paa det ikke nogen skal falde i det samme vantroes exempel.

12. Thi det Guds ord er levende og kraftigt / og skarpere end noget tveegget sverd / og som trænger igiennem / indtil det adskiller baade siel og aand / baade ledemod og marve / og dømmer over hiertets tanker og sind.

13. Og intet creatur er usynligt for hans ansigt / men allesammen blotte og aabenbare for hans øyen / om hvilken vi tale.

14. Efterdi vi da have en stor ypperste præst / som er gangen igiennem himlene / Jesum den Guds Søn / lader os holde hart ved bekiendelsen.

15.

15. Thi vi have ikke en ypperste præst/ som ikke kand have medlidelse med vore skrøbeligheder/ men den/ som er forsøgt i alle ting i lige maade uden synd.

16. Derfor lader os træde frem med frimodighed til naade-stolen/ paa det vi kand faae barmhiertighed/ og finde naade til hielp i tide.

5. Capitel.

v. 1. 6. Christus en sand ypperste præst efter Melchisedechs orden. 9 Til evig saliggiørelse. 11. Om hvilket præstedomme der var meget at tale. 13. Men de Ebræers seenhed at høre/ og uforfarenhed i retferdigheds ord hindrede det.

Thi hver ypperste præst/ som tages iblant menniskker/ settes for menniskker/ i de ting/ som høre til Gud/ at hand skal ofre baade gaver og slagt-offer for synder.

2. Den/ som kand have tilbørlig medlidelse med dem/ som ere vanvittige og fare vild/ efterdi hand er og selv omgiven med skrøbelighed.

3. Og formedelst den skal hand og ofre for synder/ som for folket/ saa og for sig selv.

4. Og ingen tager sig selv den ære/ men den/ som er kaldet af Gud/ ligesom og Aaron.

5. Saa haver og Christus ikke lagt sig selv den ære til/ at hand skulde blive en ypperste præst/ men den som haver sagt til hannem: Du est min Søn/ jeg haver fød dig i dag. Ps. 2/ 7.

6. Ligesom hand og siger en anden sted: Du est en præst til evig tiid/ efter Melchisedechs orden. Ps. 110/ 4.

7. Hvilken/ der hand havde ofret i sit kiøds dage/ baade ydmygelige begieringer og underdanigste bønner til den/ som kunde frelse hannem fra døde med et sterkt skriig og graad/ og er bleven bønhørt efter den frygt.

8. Og alligevel hand var

var (Guds) Søn / lærde dog den lydighed af de ting hand lidde.

9. Og der hand var bleven fuldkommen / blev hand alle dem / som ere hannem lydige / aarsag til en evig saliggiørelse.

10. Kaldet dertil en yperste præst / efter Melchisedechs orden.

11. Om hvilken vi have meget at tale / og det / som er svaart at udlegge / efterdi I ere blevne saa sene til at høre.

12. Thi og I / som skulde være lærere med tiden / have atter behov / at mand skal lære eder / hvilke ere begyndelsens elementer i de Guds ord / og ere blevne de / som have melk behov / og ikke haard mad.

13. Thi hver den / som endnu faaer melk / er uforfaren i retferdigheds ord / thi hand er et ungt barn.

14. Men de fuldkomne hører haard mad til / hvilke / fordi de have vel øvet dem / have forsøgte sind til forskiel imellem got og ont.

6. Capitel.

v. 1. Apostelens formaning til en fuldkommenhed udi Christendommens lærdom. 6. At vare sig for affald / 7. tagendes en liignelse dertil af frugtbar og ufrugtbar jord. 9 Til bestandighed udi det gode / intet tvivlende om den sandrue Guds rige belønning.

Derfor at vi lade det Christi begyndelses ord fare / lader os fare frem til den fuldkommenhed / saa vi ikke atter legge grundvold til omvendelse fra døde gierninger og troe til Gud.

2. Til daabens lærdom / og hænders paalæggelse / og dødes opstandelse / og en evig dom.

3. Og dette vil vi giøre / dersom Gud det tilsteder.

4. Thi det er umueligt / at de / som ere engang oplyste / og have smaget den himmelske gave / og ere blevne derlagtige i den hellig Aand /

5. Og have smaget Guds gode ord / og den tilkommende verdens kræfter;

6. Og

6. Og frafalde/ at nogen fornyer dem til omvendelse/ hvilke korsfæste dem selv den Guds Søn/ og giøre (hannem) til vidunder.

7. Thi jorden/ som drikker regnen/ der ofte kommer over den/ og bær dem begvemme urter/ ved hvilke den og dyrkes/ faaer velsignelse af Gud.

8. Men den/ som bær torn og tidsel/ duer intet/ og er nær forbandelse/ hvis ende er/ at opbrændes.

9. Men vi forsee os til eder/ I elskelige/ de ting/ som bedre ere/ og høre til saliggiørelse/ allige-vel vi og saa tale.

10. Thi Gud er ikke uretferdig/ at hand forglemmer eders gierning og kierlighedens arbeide/ som I bevisste til hans navn/ der I tiente de hellige/ og tiene (dem).

11. Men vi begiere/ at hver af eder kand bevise den samme flid/ til haabets fulde forvisning indtil enden.

12. At I ikke skulle blive sene/ men være deres efterfølgere/ som formedelst troe og taalmodighed arve forjættelserne.

13. Thi Gud/ som tilsagde Abraham/ der hand havde ingen større at svære ved/ svor hand ved sig selv.

14. Og sagde: Sandeligen/ jeg vil visselig velsigne dig og visselig formere dig. Gen: 12. 3.

15. Og der hand havde været saa langmodig/ bekom hand forjættelsen.

16. Thi menniker svære vel ved en større/ og eeden er dem en ende paa al trætte/ til en stadfæstelse.

17. Hvorudi der Gud vilde overflødeligen vise forjættelsens arvinger hans raads uomskiftelighed/ satte hand en eed der imellem.

18. At vi formedelst to uomskiftelige ting/ i hvilke det var umueligt/ at Gud skulde have løyet/ kand have en stærk trøst/ vi som flye hen/ at blive hart ved det forsatte haab. 19.

19. Hvilket vi have/ som vor siels trygge og faste ankere/ og gaaer indtil inden for forhænget.

20. Der som Jesus en forløbere gik ind for os/ hvilken efter Melchisedechs orden er bleven en ypperste præst til evig tiid.

7. Capitel.

v. 1. Melchisedech et forbillede til Christum. 4. Melchisedechs ypperlighed. 11. Efter en uopløselig livs kraft skulde en anden præst opkomme af Juda. 19 Christi præstelige embede ypperligere end det Levitiske.

Thi denne Melchisedech/ en konge i Salem/ den høyeste Guds præst/ som gik imod Abraham/ der hand kom igien fra kongernes slag/ og velsignede hannem.

2. Hvilken og Abraham delede tiende med af alle ting/ som først er udlagt/ retferdigheds konge/ men derefter og Salems konge/ som er/ freds konge.

3. Uden fader/ uden moder/ uden slegts-register/ som haver hverken dages begyndelse/ eller livs ende/ men lignes ved den Guds Søn/ bliver præst evindeligen.

4. Men seer/ hvor stor denne er/ som Abraham den Patriarche og haver givet tiende af det ypperste bytte.

5. Og sandeligen/ de/ som ere af Levi børn/ som have annammet præstedømmet/ have et bud/ at tage tiende af folket efter loven/ det er/ af deres brødre/ alligevel de ere udkomne af Abrahams lend.

6. Men den/ som ikke findes i slegts-register blant dem/ tog tiende af Abraham/ og velsignede den/ som havde forjættelserne.

7. Men uden al giensigelse velsignes det ringere af det/ som er bedre.

8. Og her tage de mennisker/ som døe/ tiende/ men der/ den som vidnes om/ at hand lever.

9. Og at jeg saa siger/ Levi

Levi/ som tager tiende/ gav tiende ved Abraham.

10. Thi hand var endnu i faderens lend/ der Melchisedech gik imod hannem.

11. Var da fuldkommenhed formedelst det Levitiske præstedømme/ thi folket annammede loven under det samme/ hvad giordes det ydermere behov at siges/ at der skulde opstaae en anden præst efter Melchisedechs orden/ og ikke efter Aarons orden?

12. Thi naar præstedømmet bliver omskift/ er det fornøden/ at der skeer og lovs omskiftelse.

13. Thi den/ som dette siges om/ hører til en anden stamme/ af hvilken ingen haver taget vare paa alteret.

14. Thi det er aabenbar/ at vor Herre er oprunden af Juda/ til hvilken stamme Moses haver intet talet om præstedømmet.

15. Og det er end ydermere klart/ dersom en anden præst opstaaer efter Melchisedechs lignelse/

16. Som ikke er bleven efter et kiødelig buds lov/ men efter et uopløselig livs kraft.

17. Thi hand vidner/ du est en præst evindeligen/ efter Melchisedechs orden. Ps: 110. 4.

18. Thi det forgangne bud bliver afskaffet/ fordi det var svagt og unyteligt.

19. Thi loven haver intet giordt fuldkommet/ men et bedre haabes indførelse/ ved hvilket vi komme nær til Gud.

20. Og saa vidt (det skeede) ikke uden eed/ thi de andre ere blevne præster uden eed;

21. Men denne med eed/ formedelst den/ som siger til hannem: Herren haver svoret/ og det skal ikke angre hannem/ du est en præst til evig tiid/ efter Melchisedechs orden.

Ps 110. 4.

22. Saa meget er Jesus bleven et bedre pagtes borgen.

23. Og

23. Og de andre ere blevne mange præster/ fordi døden formeente dennem at blive ved.

24. Men denne haver et uforgængeligt præstedømme/ fordi hand bliver til evig tiid.

25. Deraf kand hand og altiid giøre dem salige/ som komme til Gud/ formedelst hannem/ efter at hand lever altiid/ til at bede for dem.

26. Thi saadan en ypperste præst sømmede os/ som skulde være hellig/ uskyldig/ ubesmittet/ afskildt fra synderne/ og som er bleven høyere end himlene.

27. Som ikke dagligen havde fornøden/ som de ypperste præster/ at offre først offer for sine egne synder/ derefter for de/ som vare folkets. Thi hand haver giordt det een gang/ der hand ofrede sig selv.

28. Thi loven stikker menniſter til ypperste præster/ som have skrøbelighed/ men dette eeds ord/ som er efter loven/ (setter) Sønnen/ som er fuldkommed til evig tiid.

8. Capitel.

v. 1. Christus en ypperste præst over alle andre. 5. Det gamle Testamentes afskaffelse/ og det nye i hierterne beskrevet indføres efter Jeremiæ prophetie.

Men denne er hovedsum paa de ting/ som siges/ vi have saadan en ypperste præst/ som sidder hos majestatens stoles høyre side i himkene/

2. Som de helliges tienere/ og det sande tabernakels/ hvilket Herren haver fæstet/ og ikke et menniske.

3. Thi hver ypperste præst bliver tilskikket/ at ofre baade gaver og slagtoffer/ hvorudaf det er fornøden/ at hand skal og have noget/ som hand kand ofre.

4. Thi dersom hand var paa jorden/ da var hand ikke præst/ efterdi der ere præster/ som ofre gaver efter loven. 5.

5. Hvilke tiene de himmelske tings exempel og skygge/ ligesom Moses fik guddommelig underviisning/ der hand skulde fuldkomme tabernakelet/ thi see til/ sagde hand/ at du gior alting efter den lignelse/ som blev viist dig paa bierget. Ex: 25.40.

6. Men nu haver hand faaet saa meget ypperligere æmbede/ som hand og er et bedre testamentes middlere/ hvilket og er stiftet paa bedre forjættelser.

7. Thi dersom det første havde været ustraffeligt/ da havde der ikke blevet søgt rum til et andet.

8. Thi hand straffer dem/ og siger: See/ de dage komme/ siger Herren/ og jeg vil slutte et nyt testamente med Israels huus/ og med Juda huus. Jer. 31/31. seq.

9. Ikke efter det testamente/ som jeg haver giordt deres fædre paa den dag/ der jeg tog fat paa deres haand/ at udføre dem af Egypti land/ thi de bleve ikke i mit testamente/ og jeg haver ikke agtet dem/ siger Herren.

10. Thi dette er det testamente/ som jeg vil giøre Israels huus efter disse dage/ siger Herren: Jeg vil give mine love i deres sind/ og jeg vil indskrive dem i deres hierter/ og jeg vil være dem en Gud/ og de skulle være mig et folk.

11. Og de skulle ikke lære hver sin næste/ og hver sin broder/ og sige: Kiend Herren; Thi de skulle alle kiende mig/ fra den lille iblant dem/ indtil den store iblant dem.

12. Thi jeg vil være deres uretferdigheder og deres synder naadig/ og jeg vil ikke mere komme deres uretferdigheder ihu.

13. I det hand siger/ et nyt/ haver hand giordt det første gammelt; Men det/ som er gammelt og aldrende/ er nær ved/ at det skal forsvinde.

9. Capitel.

v. 1. 8. Det gamle testamentes ufuldkommenhed.

11.

11. Med der nyes fuldkommenhed lignet. 15. Bekræftet ved Christi blods udgydelse/ ligesom det gamle ved blod. 24. Hvorpaa beskrives Christi fuldkommeligere offer for dem / som vente ham til salighedsrelse.

Saa havde og det første (Guds) tienestes ret og den verdslige helligdom.

2. Thi der var beredt et tabernakel / det første/ i hvilket var baade lysestagen / og bordet / og skuebrødene / som kaldes de hellige ting.

3. Men bag det andet forhæng var tabernakelet/ som kaldes de allerhelligste ting/ som havde det gyldene røgelse-kar / og testamentes ark.

4. Hvilken var allevegne overskiult med guld/ i hvilken var en gylden spand / som havde det manna/ og Aarons kiep / som blomstredes/ og testamentets tavler.

5. Men oven over det/ vare herligheds Cherubim / som overskyggede naade-stolen / om hvilke nu intet er at sige i sykeviis.

6. Men der disse ting vare saa beridde / ginge præsterne altiid i det fremmerste tabernakel / som fuldkommede Guds tieneste.

7. Men i det andet gik den ypperste præst allene engang om aaret / ikke forunden blod / som hand ofrede for sig selv / og folkets uvitterlige synder.

8. Saa den hellig Aand gav dette tilkiende/ at veyen til de hellige ting var ikke endnu bleven aabenbar/ efterdi det første tabernakel havde endnu sin stade.

9. Hvilket var en lignelse til den nærværende tiid / i hvilken baade gaver og offer ofres / som kunde ikke giøre den/ som saa tiener (Gud) / fuldkommen efter samvittigheden.

10. Allene med mad og drikke / og allehaande aftvelser og kiøds rettigheder/ som vare paalagde / ind-

indtil forbedrelses tiid.

11. Men Christus / som er kommen / en ypperste præst over de tilkommende gode ting formedelst et større og fuldkommeligere tabernakel / hvilket ikke er giort med haand / det er / som ikke er af denne bygning.

12. Ikke heller ved bukke- eller kalve-blod / men formedelst sit eget blod / gik een gang ind til de hellige ting / og fandt en evig forløsning.

13. Thi dersom ore- og bukke-blod / og asken af en qvie / som besprængede de urene / helliger til kiødsens reenhed.

14. Hvor meget mere skal Christi blod / som ofrede sig selv Gud ubesmittet formedelst en evig Aand / rense eders samvittighed af døde gierninger / til at tiene den levende Gud?

15. Og derfor er hand det nye testamentes midlere / at for der er skeet en død til forløsning af de overtrædelser / som vare i det første testamente / de som ere kaldede / skulde faae den evige arves forjættelse.

16. Thi hvor et testament er / der er det fornøden / at hans død skal bevises / som giør testamentet.

17. Thi et testament er stadfæst paa de døde / efterdi det haver endnu ikke magt / den stund hand lever / som giorde testamentet.

18. Hvorudaf det første blev ikke heller indviet uden blod.

19. Thi der alle budene efter loven vare oplæste af Mose for alt folket / tog hand kalve- og bukkeblod med vand og purpuruld og isop / og bestenkte paa bogen selv og paa alt folket /

20. Og sagde: Dette er det testamentes blod / som Gud haver befalet eder. Ex. 24 / 8.

21. Og hand bestenkte tabernakelet / og alle den tieneste redskabe med blodet ligesaa.

22. Og alle ting blive

paa det næste rensede med blod/ efter loven/ og uden blods udgydelse skeer ikke forladelse.

23. Saa var det fornøden/ at de lignelser til de ting/ som ere i himlene/skulde renses ved disse/ men de himmelske ting selv med bedre offer/ end disse.

24. Thi Christus gik ikke ind til de hellige ting/ som ere giorde med hænder/ som ere de sandes modsatte billeder/ men i himmelen selv/ at nu aabenbares for Guds ansigt for os.

25. Ikke heller at hand vil ofte ofre sig selv/ligesom den ypperste præst gaaer ind til de hellige ting hvert aar med fremmed blod.

26. Ellers burde det hannem ofte at have lidt/ fra verden blev grundfæst; Men nu eengang i verdens ende er hand aabenbaret/ at aflegge synden formedelst sit offer.

27. Og ligesom det er bestikket for menniskene een gang at døe/ men derefter dommen.

28. Saa er og Christus eengang ofret/at bortage manges synder/ anden gang skal hand sees uden synd for dem/ som forvente hannem til saliggiørelse.

10. Capitel.

v. 1. Det leviticke offer var ikkun et forbillede til renselsen/ som er skeet ved Christi blod. 19. En formaning til at øve sig i et fast haab og troens fuldkommenhed. 24. At tage sig vare for at beskæmme naadens Aand. 32. At overvinde al modgang med frimodighed/ taalmodighed og troe til sielens befrielse.

Thi loven/ som haver en skygge om de tilkommende gode ting/ og ikke billedet selv af samme ting/ kand aldrig med de samme offer/ hvilke de ofre aarligen/ det eene efter det andet/ giøre dem fuldkomne/som fremkomme.

2. Ellers havde de afladet at ofres/ for at de/ der ere i Guds tieneste/ havde ikke mere havt nogen

gen samvittighed om synder/ naar de vare eengang rensede.

3. Men i dem skeer syndernes amindelse aarligen.

4. Thi det er umueligt/ øxe- og bukke-blod/ at borttage synder.

5. Derfor/ der hand kommer ind i verden/ siger hand: Slagt- offer og (anden) offer vilde du ikke/ men et legeme beride du mig. Ps:40.v.7.

6. Brænd-offer og synd-offer havde du ikke god behagelighed til.

7 Da sagde jeg: See/ jeg kommer/ der staaer skrevet om mig først i bogen/ at jeg skal giøre/ Gud/ din villie.

8. Som øven for havde sagt: Slagt- offer og (anden) offer/ og brænd-offer og synd- offer vilde du ikke/ havde ey heller god behageligheed dertil/ hvilke ofres efter loven.

9. Da sagde hand: See/ jeg kommer/ at giøre/ Gud/ din villie. Hand borttager det første/ at hand kand sette det andet.

10. I hvilken villie vi ere helliggiorde formedelst Jesu Christi legemes offer eengang.

11. Og hver præst staaer daglig at tiene/ og offre mange gange de samme offer/ hvilke aldrig kand tage synder bort.

12. Men denne/ der hand havde ofret eet offer for synderne/ sidder hand stedse hos Guds høyre haand.

13. Som venter fremdeles/ indtil hans fiender blive lagde til hans fødders fod-skammel.

14. Thi med eet offer haver hand fuldkommet stedse dem/ som helliggiøres.

15. Men det vidner og den hellig Aand for os; Thi efterat hand havde sagt tilforn:

16. Dette er det testament/ som jeg vil giøre med dem efter disse dage/ siger Herren/ jeg vil give mine love i deres hier-

ter/ og skrive dem paa deres sind; Jer: 31.33.

17. Og jeg vil ikke mere ihukomme deres synder/ og deres uretferdigheder.

18. Men hvor de sammes forladelse er/ der er ikke mere offer for synden.

19. Efterdi da/ brødre/ vi have dristighed til den indgang til de hellige (ting) ved Jesu blod/

20. Hvilken hand indviede os til en nye og levende vey ved forhænget/ det er/ sit kiød.

21. Og (vi have) en stor præst over Guds huus.

22. Da lader os gaae frem med et sand hierte/ udi troes fulde forvisning/ bestenkte i hierterne fra en ond samvittighed/ og tvede paa legemet med reent vand.

23. Lader os blive ved haabets bekiendelse/ som ikke ere ustadige/ thi hand er troefast/ som det haver lovet.

24. Og lader os give agt paa hverandre/ til hestig tilskyndelse til kierlighed og gode gierninger.

25. Saa vi ikke forlade vor egen forsamling/ som nogle have for stik/ men formane hver andre/ og (det) saa meget dessmere/ som I see/ at dagen kommer nær til.

26. Thi synde vi med fri villie/ efter vi have annammet sandhedens bekiendelse/ er der ikke offer mere tilbage for synder.

27. Men en gruselig doms forventelse og ilds nid/ som skal æde de gienstridige.

28. Naar nogen haver brudt Mose lov/ døer hand uden barmhiertighed ved to eller tre vidne.

29. Hvor meget verre straf mene I/ at den skal agtes værd/ som haver traadt den Guds Søn med fødder/ og agtet testamentets blod almindeligt at være/ i hvilket hand var helliget/ og beskæmmer naadens Aand?

30. Thi vi kiender den/ som haver sagt: Mig hører

rer hevn til/ jeg vil betale igien/ siger Herren. Og atter: Herren skal domme sit folk.

Deut: 32. 35. Ps: 50. 6.

31. Det er forfærdeligt/ at indfalde i den levende Guds hænder.

32. Men tænker paa de forige dage/ i hvilke/ der I vare oplyste/ udstode I en stor lidelsers strid.

33. En part/ at I selv baade ved forsmædelser og trængsler ere blevne et vidunder/ en part/ at I vare blevne deelagtige med dem/ hvilke det saa gik.

34. Thi I havde og medlidelse med mine baand/ og annammede med glæde/ at de rovede eders gods/ som I der vidste/ at I have i eder selv et bedre bohave i himlene/ og det/ som bliver ved.

35. Kaster derfor eders frimodighed ikke bort/ hvilken haver en stor belonning.

36. Thi I have taalmodighed behov/ at naar I have gjordt Guds villie/ I kunde faae forjættelsen.

37. Thi (det er endnu) et lidet/ i hvor meget det dog (være kand)/ at den/ der kommer/ skal komme/ og ikke tøve.

38. Men den retfærdige af troe skal leve; Men dersom (nogen) hensniger sig/ haver min siel ikke behagelighed i hannem.

39. Men vi ere ikke af dem/ som hensnige sig til fordervelse/ men som troe til siels befrielse.

11. Capitel.

v. 1. Troens udretninger fra verdens begyndelse til synd-floden/ og fra Abraham til Mosen. 8. Udi og ved Mosen til propheterne

Men troen er en bestandighed paa de ting/ som haabes/ en fast beviisning paa de ting/ som ikke sees.

2. Thi formedelst den finge de gamle vidnesbyrd.

3. Formedelst troen

forstaae vi / at verden er bleven beredt ved Guds ord / at de ting / som sees / ere blevne af de / der ikke synes.

4. Formedelst troe offrede Abel Gud et større slagt-offer / end Cain / formedelst hvilket hand fik vidnesbyrd / at hand var retferdig / i det Gud vidnede om hans gaver / og ved den taler hand endnu / alligevel hand er hendød.

5. Formedelst troe blev Enoch henført / at hand skulde ikke see døden / og blev ikke funden / fordi Gud førde hannem bort; Thi før hand blev bortført / havde hand vidnesbyrd / at hand vel behagede Gud.

6. Men uden troe er det umueligt / at behages (hannem) / thi det bør den / som kommer frem for Gud / at have troet / at hand er / og bliver deres belønnere / som opsøge hannem.

7. Formedelst troe blev Noe synderligen advaret af Gud om de ting / som endnu ikke saaes / og forhand frygtede / beredde arken til sit huses frelse / formedelst hvilken (ark) hand fordømte verden / og blev en arving til den retferdighed / som er efter troe.

8. Formedelst troe blev Abraham lydig / der hand blev kaldet / at udgaae til den sted / som hand skulde tage til arv / og gik ud / dog hand vidste ikke / hvort hand kom.

9. Formedelst troe var hand fremmed i forjættelsens land / ligesom udi et fremmet / da hand boede udi pauluner med Isaak og Jakob / som vare medarvinge til samme forjættelse.

10. Thi hand forventede en stad / som haver grundvold / hvis byggemestere og forarbeidere er Gud.

11. Formedelst troe fik og Sara selv kraft / til at undfange sæd / og fødde over hendes alders tiid / thi hun agtede hannem (at være) trofast / som havde lovet (det). 12.

12. Derfor fødtes og af een ja hannem/ som var udlevet/ som stierner paa himmelen/ i mangfoldighed/ oj som sand/ der er utallig hos hafsens bred.

13. Alle disse ere døde i troen/ som fik ikke forjættelserne/ men havde seet dem langt borte/ og ladet dem sige/ og hilset dem/ og dog bekiendt/ at de vare gæstir og fremmede paa jorden.

14. Thi de/ som sige saadanne ting/ de give klarligen tilkiende/ at de opsøge et fæderne-land.

15. Og sandeligen/ dersom de havde kommet det ihu/ af hvilket de vare udgangne/ havde de havt tiid at vende tilbage.

16. Men nu begiere de et bedre/ som er et himmelske. Derfor blues Gud ikke ved dem/ at kaldes deres Gud/ thi hand haver beredt dem en stad.

17. Formedelst troe ofrede Abraham Isaak/ der hand fristedes/ og ofrede den eenbaarne/ hand som havde annammet forjættelserne.

18. Til hvilken var sagt: I Isaak skal sæden kaldes dig. Gen. 21/12.

19. Hand/ som havde sluttet/ at Gud var og mægtig til at opreise fra døde/ hveden hand tog hannem i en lignelse.

20. Formedelst troe om de tilkommende ting velsignede Isaak Jakob og Esau.

21. Formedelst troe velsignede Jakob hver af Josephs sønner/ der hand døde/ og tilbad over knappen af hans stav.

22. Formedelst troe fortalte Joseph Israels børns udgang/ der hand døde/ og gav befalning om sine been.

23. Formedelst troe blev Moses/ der hand var fød/ skiult tre maaneder af sine forældre/ fordi de saae/ at barnet var deyligt/ og de frygtede ikke for kongens befalning.

24. Formedelst troe negtede Moses/ der hand var bleven stor/ at kaldes

Pharaos daatters søn.

25. Saa hand udvalde mere/ at lide ont med Guds folk/ end at have syndsens timelige lyst.

26. Saa hand agtede Christi forsmædelse for større rigdom/ end de liggendefæ/ som vare i Ægypten/ thi hand saae hen til belønningen.

27. Formedelst troe forlod hand Ægypten/ saa hand frygtede ikke for kongens hastighed/ thi hand holdt hart ved den usynlige/ som hand saae hannem.

28. Formedelst troe beridde hand paaske og blods udgydelse/ at den/ som ødelagde de førstefødde/ skulde ikke røre dem.

29. Formedelst troe ginge de igiennem det røde haf/ som igiennem tørt land/ hvilket der Ægypterne forsøgte/ druknede de.

30. Formedelst troe fulde Jericho mure/ der de vare omkringringede i syv dage.

31. Formedelst troe blev den skøge Raab ikke fordervet med de vantroe/ der hun havde annammet spøyderne med frei.

32. Og hvad siger jeg ydermere? Thi tidom skulde fattes mig/ om jeg fortæller om Gedeon og Barak/ og Samson/ og Jephthe/ item David og Samuel/ og propheterne.

33. Hvilke formedelst troe overvunde kongeriger/ giorde retferdighed/ finge forjættelser/ stoppede løvers munde.

34. Udslukte ildens kraft/ undflyddе sværdets skarpe/ bleve kraftige af skrøbelighed/ bleve stærke i strid/ nedlagde de fremmedes hær.

35. Qvinder toge deres døde af opstandelse/ men andre ere blevne strekkede/ som fik ikke forløsningen/ at de maatte faae en bedre opstandelse.

36. Men andre forsøgte bespottelse og hudstrygelse/ dertil med baand og fængsel.

37. De bleve stenede/ bleve

bleve savede/ bleve forsøgte/ døde for sverd/ gik omkring i faare-skind/ i gedde-skind/ som lidde nød/ bleve trængde/ lidde ilde.

38. Hvilke verden ikke var værd/ som gik her og der i orken/ og paa bierge/ og i jordens rever og huler.

39. Og disse alle/ som havde faaet vidnesbyrd formedelst troen/ bekomme ikke forjættelsen.

40. For Gud havde forsynet noget bedre for os/ at de skulde ikke blive fuldkomne uden os.

12. Capitel.

v. 1. En formaning til at afstaae synden/ og lide revselse af Gud/ som sine rette børn. 14. Til fred med alle. 15. Men fra bitterhed/ horerie og vanhellighed/ 18. Fordi de Ebræer vare nu under det glædelige evangelio. 25. Til at høre Christi evangelii tale/ for at beholde naade i det urørlige rige.

Derfor ogsaa vi/ efterdi vi have saadan en hob vidne sat omkring os/ lader os aflegge al byrde og synden/ som lettelig staaer omkring os/ og ved taalmodighed løbe den kampes maal/ som er os foresat.

2. I det vi see hen til troens begyndere og fuldkommere Jesum/ hvilken i steden for den glæde/ som hannem var foresat/ lidde forset/ efterdi hand agtede ikke den spot/ og sidder paa Guds thrones høyre side.

3. Thi tænker paa den/ som haver lidt saadan en gienstigelse af syndere imod sig/ at I ikke blive trætte/ i det I aflade i ederss sind.

4. I stode ikke endnu imod indtil blod/ i det I stridde imod synden.

5. Og have allerede forglemt den trøst/ der taler til eder/ som til børn: Min Søn/ foragt ikke Herrens revselse/ lad ey heller modet falde/ naar du straffes af hannem.

Prov. 3. 11.

6. Thi hvilken Herren

elsker/ den revser hand/ men hand hudstryger hver den søn / som hand annammer.

7. Dersom I lide revselse / tilbyder Gud sig mod eder/ som mod børn. Thi hvilken er en søn/ som en fader ikke revser?

8. Men ere I uden revselse / i hvilken de ere alle deelagtige / da ere I uegte/ og ikke børn.

9. Dernæst / havde vi vore kiødelige fædre til tugtere / og frygtede/ skulde vi ikke da meget mere være den aandernes Fader underdanige/ og leve?

10. Thi de andre revsede (os) i faa dage efter deres tykke/ men denne til nytte/ paadet vi skulle blive deelagtige i hans hellighed.

11. Men al revselse/ i det den er nærværendes / synes ikke at høre til glæde/ men bedrøvelse / men derefter skal hand give dem retferdigheds fredsommelige frugt/ som ere øvede derudi.

12. Derfor opretter de hængende hænder / og de forsmægtede knæ.

13. Og giører visse trin med eders fødder/ at ikke det/ som er halt / skal drages (mere) af lave / men heller blive lægt.

14. Søger fred med hver mand / og hellighed / uden hvilken ingen skal see Herren.

15. I det I see til / at ikke nogen mister Guds naade/ at ikke nogen bitter rød skal opvoxe / og giøre uroe/ og mange skulle ved den besmittes.

16. At ikke nogen skal være en bolere/ eller en vanhellig / som Esau / der for en rett afhændte sin førstefødsels ret.

17. Thi I vide/at hand og derefter / der hand vilde arvet velsignelsen / blev forskudt. Thi hand fandt ikke rum til omvendelse/ alligevel hand søgte efter den med graad.

18. Thi I ere ikke komne til et bierg / som mand kunde røre ved / og til en brændende ild / og

taage

taage og mørked og storm /

19. Og basuns lyd / og ordets røst / hvilken de forsagde / som (den) hørde / at ordet skulde ikke ydermere siges dem.

20. Thi de kunde ikke fordrage det / som blev befalet / og om et dyr rørde ved bierget / skulde det stenes / eller skydes med et skud.

21. Og saa forfærdeligt var det / som syntes / at Moses sagde: Jeg er forfærdet og bever.

Ex: 19. 16.

22. Men I ere komne til Zions bierg / og til den levende Guds stad / til det himmelske Jerusalem / og til englenes mange tusinde /

23. Og til førstefødtes forsamling og menighed / som ere opskrevne i himlene / og til en dommere / som er Gud over alle / og til fuldkomne retferdigheds aander.

24. Og til det nye testamentes midlere / Jesum / og til bestenkelses blod / som taler bedre ting / end Abel.

25. Seer til / at I forsage ikke den / som taler. Thi undflydde ikke de / som stode imod den / som talede besynderligen paa jorden / skulle vi meget mere (ikke kunde undflye) / om vi vende os fra hannem / som (taler) af himlene.

26. Hvis røst da rørde jorden / men nu lover hand / og siger: Jeg vil end een gang røre / ikke alleneste jorden / men ogsaa himmelen. Hagg: 2. 7.

27. Men det / end een gang / giver tilkiende / at de ting / som røres / skulle hensettes / som de der ere giorde / at de / som ikke røres / skulle blive.

28. Efterdi vi bekomme et urørligt rige / lader os beholde naade / formedelst hvilken vi kunde holde tieneste velbehageligen for Gud / med blueferdighed og frygt.

29. Thi vor Gud er en fortærendes ild.

13. Ca-

13. Capitel.

v. 1. Ebræerne raades til broderlig kierlighed. 4. Egteskabs kyskhed 5. Nøysomhed. 7. Lydighed mod lærerne. 8. At sette al tillid til Christum. 15. Lof-offeret/ som er læbernes frugt. 18. At giere bøn for lærerne/ som bede for tilhørerne. 22. Denne skrivelses slutning med begiering / hilsen og naades ønske

Den broderlige kierlighed blive ved.

2. Forglemmer ikke at laane gierne huus/thi dermed have nogle uvidende herberget engle.

3. Kommer de bundne ihu / som medbundne/ dem som lide ilde/ som I og selv ere i et legeme.

4. Egteskabet er hæderligt hos alle/ og den ubesmittet seng/ men bolere og hoerkarle skal Gud dømme.

5. (Eders) viis skal være uden gierighed/ nøyes med nærværende ting/ thi hand haver sagt: Jeg vil ingenlunde slaae haanden af dig/ og ey forlade dig. Deut: 31, 6.

6. Saa at vi maae sige med frit mod: Herren er min hielpere/ og jeg vil ikke frygte for/ hvad et menniske skulde giøre mig. Ps: 56, 5.

7. Kommer eders ledere ihu/ som have sagt eder det Guds ord; Hvilkes omgængelses endeligt naar I see paa / da efterfølger den troe.

8. Jesus Christus er i gaar og i dag/ den samme og til evig tiid.

9. Lader eder ikke omdrive med adskillige og fremmede lærdomme/ thi det er got/at hiertet bliver stadfæstet formedelst naade/ ikke ved mad / hvoraf de have ingen nytte / som dermed have omgaaet.

10. Vi have et altere/ af hvilket de have ikke magt at æde/ som tiene tabernakelet.

11. Thi hvilke dyrs blod der bæres formedelst den ypperste præst til de hellige ting for synden/ deres kroppe opbrændes uden for leyren.

12.

12. Hvorfor Jesus og leed uden for porten/ at hand skulde hellige folket med sit eget blod.

13. Derfor lader os gaae ud til hannem uden for leyren/ i det vi bære hans forsmædelse.

14. Thi vi have her ikke en blivende stad/ men søge efter den tilkommende.

15. Saa lader os da altiid ofre Gud lof-offer formedelst hannem/ det er/ læbers frugt/ som bekiende hans navn.

16. Men forglemmer ikke at giøre vel/ og meddele/ thi saadanne offer behage Gud vel.

17. Lyder eders ledere/ og værer dem underdanige/ thi de vaage over eders siele/ ligesom de der skal giøre regnskab/ at de giøre det med glæde/ og ikke med suk/ thi det er eder ikke gavnligt.

18. Beder for os. Thi vi forlade os der til/ at vi have en god samvittighed/ som de/ der ville have god omgængelse i alle ting.

19. Men jeg formaner eder des overflodigere/ til at giøre dette/ at jeg desforuden kand stilles for eder igien.

20. Men fredens Gud/ som igienførde fra døde den store faarenes hyrde formedelst et evigt testamentes blod/ vor Herre Jesum/

21. Hand berede eder i al god gierning/ til at giøre hans ville/ i det hand giør i eder det/ som behageligt er for hannem/ formedelst Jesum Christum/ hvilken være ære i al evighed/ amen.

22. Men jeg formaner eder/ brødre/ holder mig denne formanelses ord til gode/ thi jeg skrev eder til forteligen.

23. Vider/ at den broder Timotheus er given los/ med hvilken/ om hand kommer snart/ jeg vil see eder.

24. Hilser alle eders ledere/ og alle de hellige.

De

De af Italia hilse eder.
25. Naaden (være) med eder alle/ Amen.

Til de Ebræer blev skreven af Italia med Timotheo.

St. Jacobi almindelig Epistel.

1. Capitel.

v. 1. Jacobus hilser de tolv adspridde stammer. 2. Raader til taalmodighed i trængsel. 5. 6. At søge viisdom hos Gud. 9. At skye hoffærdighed. 19. At skye vrede og syndige gierninger. 22. At høre ordet/ og giøre derefter. 26. Og dyrke Gud rettelig.

Jacobus Guds og den Herres Jesu Christi tienere/ til de tolv stammer/ som ere adspridde/ hilsen.

2. Mine brødre/ agter det for al glæde/ naar I falde udi adskillige fristelser;

3. Vidende/ at eders troes forsøgelse giør taalmodighed.

4. Men taalmodigheden have en fuldkommen gierning/ paa det I skulle være fuldkomne/ og gandske/ saa eder fattes intet.

5. Men dersom nogen af eder fattes viisdom/ hand bede af Gud/ som giver alle enfoldeligen/ og bebreider ingen/ og den skal gives hannem.

6. Men bede i troen/ intet tvivlende/ thi den/ som tvivler/ er ligesom en hafs bølge/ som røres og drives af været.

7. Thi det menniske tænke ikke/ at hand skal faae noget af Herren.

8. En tvesindet mand er ustadig i alle sine veye.

9. Men en broder/ som er fornedret/ rose sig af sin høyhed.

10. Men den rige af sin fornedrelse/ thi hand skal forgaae/ som blomster paa græs.

11. Thi solen gik op med hede/ og giorde græsset visset/ og blomstret derpaa faldt af/ og den deyligе stikkelse/ som var at see der-

derpaa blev fordervet; Ligesaa skal den rige visne i sine veye.

12. Salig er den mand/ som lider fristelse/ thi naar hand er bleven prøvet/ skal hand faae livsens krone/ hvilken Herren haver lovet dem/ som hannem elske.

13. Ingen sige/ naar hand fristes/ jeg fristes af Gud/ thi Gud fristes ikke af de onde ting/ men hand frister ingen.

14. Men hver fristes/ naar hand drages og lokkes af sin egen begierlighed.

15. Derefter/ naar begierligheden haver undfanget/ føder den synd/ men naar synden er fuldkommen/ føder den død.

16. Farer ikke vild/ mine elskelige brødre.

17. Al god gave/ og al fuldkommen gave er oven af/ som kommer ned fra lysens Fader/ hos hvilken er ikke forandring eller forvendelses skygge.

18. Der hand vilde/ fødde hand os formedelst sandheds ord/ at vi skulde være en første-grøde af hans creature.

19. Derfor/ mine elskelige brødre/ være hvert menniske snart til at høre/ langsom til at tale/ langsom til vrede.

20. Thi en mands vrede gier ikke det/ som Gud vil have.

21. Derfor aflegger al skidenhed og ondskabs overflødighed/ med sagtmodighed annammer ordet/ som er indplantet i eder/ som er mægtig til/ at giøre eders siele salige.

22. Men vorder ordets giørere/ og ikke alleneste hørere/ med hvilket I bedrage eder selv.

23. Thi dersom nogen er ordets hører/ og ikke giørere/ hand er lig en mand/ der skuer sit fødsels ansigt i et speyl.

24. Thi hand skuede sig selv/ og gik bort/ og strax glemte/ hvordan hand var.

25. Men den/ som kaager hen til frihedens fuldkomne lov/ og bliver ved/ som

som ikke er bleven en forglemmelig tilhørere/ men giernings gierere/ hand skal blive salig i sin gierning.

26. Dersom nogen iblant eder synes/ at hand er en Guds dyrkere/ som tæmmer ikke sin tunge/ men forfører sit hierte/ hans Guds dyrkelse er forfængelig.

27. En reen og ubesmittet Guds dyrkelse for Gud og Faderen er denne/ at besøge de faderløse og enker i deres trængsel/ at holde sig selv ubesmittet fra verden.

2. Capitel.

v. 1. Apostelen raader fra personers anseelse. 14 Og at den sande saliggiørende troe er ey uden gode gierninger. 14-15. Bevisendes det med argumenter og exempler.

Mine brødre/ haver ikke vor Herres Jesu Christi æres troe udi personers anseelse.

2. Thi dersom en mand kom ind i eders forsamling med en guld-ring/ i et stinnende klædebon/ men der kom ogsaa en fattig ind i et slidet klædebon.

3. Og I see paa den/ som bær det skinnende klædebon/ og sige til hannem: Set du dig her smukt; Og I sige til den fattige: Stat du der/ eller sid der neden hos min fodskammel.

4. Og giøre I ikke forskiel hos eder selv/ og blive domere efter onde tanker?

5. Hører til/ mine elskelige brødre/ haver Gud ikke udvaldt de fattige i denne verden/ (som ere) rige i troen/ og rigets arvinge/ hvilket hand haver lovet dem/ som hannem elske?

6. Men I have vanæret den fattige. Ere det ikke de rige/ som bruge vold imod eder/ og de samme drage eder for dom?

7. Bespotte de ikke det gode navn/ som I ere nævnede efter?

8. Dersom dog I fuldkomme den kongelige lov efter skriften: Du skalt elske din næste/ som dig selv/ giøre I vel. 9. Men

9. Men dersom I anfee personer/ giøre I synd/ og straffes af loven som overtrædere.

10. Thi hvo som holder den gandske lov/ men falder i eet/ hand er bleven skyldig i alle.

11. Thi den/ som sagde: Du skalt ikke bedrive hoer/ sagde ogsaa: Du skalt ikke ihielslaae. Men dersom du ikke bedriver hoer/ men ihielslaaer/ da est du bleven lovens overtrædere.

12. Taler saa/ og giører saa/ som de der skal dømmes formedelst frihedslov.

13. Thi (der skal gaae) en ubarmhiertig dom over den/ som ikke monne giøre barmhiertighed/ og barmhiertighed roser sig mod dommen.

14. Hvad gavner det/ mine brødre/ om nogen siger/ hand haver troen/ men haver ikke gierninger? Mon den troe kunde frelse hannem?

15. Men dersom en broder eller syster vare nøgne/ og havde trang for den daglige næring.

16. Men nogen af eder siger til dem: Farer vel/ værmer eder og mætter eder/ men giver dem ikke de ting/ som høre til legemets nødtørftighed/ hvad gavn er det?

17. Ligesaa og troen/ uden den haver gierninger/ er den død hos sig selv.

18. Men der maatte nogen sige: Du haver troen/ og jeg haver gierninger; Viis mig din troe af dine gierninger/ og jeg vil vise dig min troe af mine gierninger.

19. Du troer/ at Gud er een/ du giør vel/ dievlene troe ogsaa/ og skelve.

20. Men vilt du vide/ o du forsængelige menniske/ at troen er død uden gierninger?

21. Er ikke vor fader Abraham bleven retfærdiggiordt af gierninger/ der hand havde ofret Isaak sin søn paa alteret?

22.

22. Der seer du / at troen arbeidede med hans gierninger / og troen blev fuldkommen af gierninger.

23. Og skriften er opfyldt / som siger: Men Abraham troede Gud / og det blev regnet hannem til retferdighed / og hand blev kaldet Guds ven.

24. Saa see I / at et menniske retferdiggiøres af gierninger / og ikke af troen allene.

25. Men desligest og Rahab den skøge / blev hun ikke retferdiggiordt af gierninger / der hun havde annammet sendebudene / og ladet dem ud ad en anden vey?

26. Thi ligesom legemet er dødt uden aand / saa er og troen død uden gierninger.

3. Capitel.

v. 1. Apostelen raader fra utidige domme. 2. Lærer at tæmme sin tunge med adskillige lignelser. 9. Svarer til tvende indvendinger.

Mine brødre / bliver ikke mange lærere / efterdi I vide / at vi skulle faae desstørre dom.

2. Thi vi falde alle i mange stykker / om nogen ikke falder i ord / hand er en fuldkommen mand / som kand holde det gandske legeme i tæmme.

3. See / vi legge tømme i hestenes mund / at de skulle lyde os ad / og vi vende deres gandske legeme.

4. See og skibene / som ere saa store / og drives af stærke vær / vendes med et saare lidet roer / did som styrmandens villie er.

5. Saa er og tungen et lidet lem / og ophøyer sig storligen; See en liden ild / hvilken materie tænder den op?

6. Og tungen er en ild / uretferdighedsens verden. Saa er og tungen sat iblant vore lemmer / som besmitter det gandske legeme / og optænder vor lives løb / og er optændt af helvede.

7. Thi al / baade dyrs og fugles / baade ormes / og

og de tings i havet/ deres natur tæmmes/ og ere tæmmede af den menniskelige natur.

8. Men tungen kand intet menniske tæmme/ (den er) en ubetvingelig ond ting/ fuld af dødelig forgift.

9. Med den love vi Gud og Faderen/ og med den forbande vi menniskene/ som ere giorde efter Guds lignelse.

10. Af den samme mund udgaaer velsignelse og forbandelse. Mine brødre/ disse ting bør ikke saa at være.

11. Mon en kilde kand udgyde af det samme hul det søde og det beske?

12. Mon et figentræ/ mine brødre/ kand give oliver af sig/ eller et viintræ figen? Saa kand ingen kilde give salt og sødt vand af sig.

13. Hvo er viis og forstandig iblant eder? Hand vise sine gierninger af den gode omgængelse i visdoms sagtmodighed.

14. Men have I bitter niid og trætte i eders hierter/ da roser eder ikke/ eller lyver mod sandheden.

15. Thi denne er ikke viisdommen/ som kommer her oven ned/ men jordiske/ sieliske/ dievelske.

16. Thi hvor niid og trætte er/ der er ustikkelighed/ og al ond bestilling.

17. Men den viisdom oven ned er først kyst/ derneest fredsommelig/ mild/ som vel lader sig sige/ fuld af barmhiertighed og gode frugter/ upartiisk og uden skrymt.

18. Men retferdighedens frugt saaes i fred for dem/ som giøre fred.

4. Capitel.

v. 1. Apostelen raader fra vellyst og kiødelige begieringer 2. Foreskriver den rette lægedom imod slige begierninger.

Hvoraf er kriig og striid iblant eder? (Komme de) ikke heraf? (som er) af eders vellyster/ der stride i eders lemmer?

2. I begiere/ og have ikke;

ikke; I bære had og avind/ og kand ikke naae; I føre stridt og krig/men have ikke/ fordi I ikke bede.

3. I bede/ og faae ikke/ fordi I bede ilde/ at I det kunde fordøye i eders vellyster.

4. I hoerkarle og hoerkoner/ vide I ikke/ at verdens venskab er Guds fiendskab? Hvo som vil være verdens ven/ bliver Guds fiende.

5. Eller mene I/ at skriften siger forgeves/ den Aand/ som boer i eder/ begierer imod avind/ men giver større naade.

Num. 11/29.

6. Derfor siger den: Gud imodstaaer de hofmodige/ men giver de ydmyge naade. Pf. 138/6.

7. Saa værer da Gud underdanige/ staaer djevelen imod/ og hand skal flye for eder.

8. Holder eder nær til Gud/ og hand skal holde sig nær til eder. Renser hænderne/ I syndere/ og gjører hierterne kyske I twesindede.

9. Værer ælendige/ og sørger og græder/ eders latter omvendes til graad/ og glæde til bedrøvelse.

10. Ydmyger eder for Herrens ansigt/ og hand skal ophøye eder.

11. Bagtaler ikke hverandre/ brødre. Hvo som bagtaler en broder/ og dømmer sin broder/ bagtaler loven/ og dømmer loven. Men dømmer du loven/ da est du ikke lovens gjørere/men dommere.

12. Een er den lovgivere/ som er mægtig til at frelse og forderve; Hvo est du/ som dømmer den anden?

13. Nu vel/ I som sige: Udi dag eller i morgen vil vi gaae til den stad/ og blive der eet aar/ kiøbslaae og vinde.

14. I som ikke vide/ hvad i morgen (skee skal). Thi hvad er eders liv? Thi det er en damp/ som synes en liden tiid/ men derefter forsvindes.

15. I den sted I skulde

sige:

sige: Dersom Herren vil og vi leve/ da vil vi giøre dette eller det.

16. Men nu rose I eder i eders overdaadighed. Al saadan roes er ond.

17. Derfor/ hvo som veed at giøre got/ og giør ikke/ hannem er det synd.

5. Capitel.

v 1. Mand skal ikke forlade sig paa rigdom. 4. Ikke forholde arbeideren sin løn. 7. Være taalmodig. 12. Ikke svære forsætgelig. 14. Den syge lade de troende bede for sig. 16. Thi den retferdiges bøn formaaer meget. 19 Mand skal omvende de fra sandhed vildfarende.

Nu vel/ I rige/ græder og hyler over eders elendigheder/ som komme over (eder).

2. Eders rigdom er raadnet/ og eders klæder ere møllædne/

3. Eders guld og sølv er forrustet/ og deres rust skal være eder til vidnesbyrd/ og æde eders kiød/ som en ild: I have samlet eder liggendefæ i de sidste dage.

4. See/ arbeidernes løn/ som høstede eders land/ som blev forholden af eder/ den skriger/ og høstfolkenes raab er kommen ind for den Herre Zebaoths øren.

5. I levede kræseligen paa jorden/ og vare kaade/ I fødde eders hierter/ som paa en slagte-dag.

6. I fordømte/ I dræbte den retferdige/ hand staaer eder ikke imod.

7. Saa værer langmodige/ brødre/ indtil Herrens tilkomelse. See/ bonden forventer jordens kostelige frugt/ som er langmodig derover/ indtil hand faaer regn før og siden.

8. Værer I og langmodige/ styrker eders hierter/ thi Herrens tilkommelse er nær.

9. Sukker ikke mod hverandre/ brødre/ at I skal ikke blive fordømte. See/ en dommere staaer for døren.

10. Mine brødre/ tager

ger propheterne til et efterſyn/ til at lide ilde/ og være langmodige/ hvilke have talet i Herrens navn.

11. See/ vi priſe dem ſalige/ ſom lide. I have hørt Jobs taalmodighed/ og ſeet Herrens ende/ thi Herren er meget inderlig barmhiertig/ og en forbarmere.

12. Men for alting/ mine brødre/ ſværer ikke/ hverken ved himmelen eller ved jorden/ ey heller med nogen anden eed/ men eders ja være ja/ og ney/ ney/ paadet I ſkulle ikke falde under dommen.

13. Lider nogen ilde iblant eder/ hand bede. Er nogen vel tilfreds/ hand ſiunge.

14. Er nogen ſvag iblant eder/ hand kalde til ſig de ældſte af menigheden/ og de bede over hannem/ naar de have ſalvet hannem med olie i Herrens navn.

15. Og troens bøn ſkal frelſe den ſyge/ og Herren ſkal opreiſe hannem/ og haver hand giordt ſynder/ ſkal de forlades hannem.

16. Bekiender ſynderne for hverandre/ og beder for hverandre/ at I kunde læges; En retferdiges bøn formaaer meget/ naar den er heftig.

17. Elias var et menniſke lige vilkor undergiven med os/ og hand bad i en bøn/ at det ſkulde ikke regne/ og det regnede ikke paa jorden/ tre aar og ſex maaneder.

18. Og hand bad atter/ og himmelen gav regn/ og jorden bar ſin frugt.

19. Brødre/ derſom nogen iblant eder er faren vild fra ſandheden/ og nogen omvender hannem/

20. Den vide/ at hvo ſom haver omvendt en ſyndere fra ſin veys vildfarelſe/ ſkal frelſe en ſiel fra døden/ og ſkiule ſynders mangfoldighed.

Den

Den første St. Petri almindelig Epistel.

1. Capitel.

v. 1. Petrus hilser og takker Gud for de igienfødde i Christo. 6. 9. Trøster dem i deres lidelser. 13. Formaner at forbedre sig udi haab og hellighed. 21. Samt stadig troe paa Gud.

Petrus/ Jesu Christi apostel/ til de udvalde fremmede adspridde i Ponto/ Galatia/ Cappadocia/ Asia/ og Bithynia/

2. Efter Gud Faders forsyn udi Aandens helliggiørelse/ til lydighed og Jesu Christi blods bestenkelse/ naade og fred blive eder formered.

3. Lovet være Gud og vor Herres Jesu Christi Fader/ som efter sin store barmhiertighed haver igienfødt os til et levende haab/ formedelst Jesu Christi opstandelse fra døde/

4. Til en uforkrænkelig og ubesmittelig og uforvisnelig arv/ som er bevaret i himlene til eder.

5. I/ som i Guds magt blive bevogtede formedelst troen til saliggiørelse/ hvilken er tilrede/ at aabenbares i denne sidste tiid.

6. I hvilken I glæde eder/ I som nu en liden tiid/ om det end skal være/ ere bedrøvede i adskillige fristelser.

7. Paadet eders troes prøvelse/ som er meget kosteligere end det forgængelige guld/ som dog prøves ved ild/ kand findes til lof/ og priis/ og ære i Jesu Christi aabenbarelse.

8. Hvilken I have ikke seet/ og dog elske/ paa hvilken I ikke nu see/ men troe dog/ og glæde eder med usigelig og herlig glæde/

9. Førendes eders troes ende derfra/ (som er) sielenes saliggiørelse.

10. Efter hvilken saliggiørelse propheterne udledte

ledte og udrandsagede/ som propheterede om den naade til eder.

11. Som randsagede/ paa hvilken og hvordan tiid Christi Aand/ som var i dem/ gav tilkiende/ og vidnede tilforn om de lidelser/ som høre til Christum/ og de herligheder efter dem.

12. Hvilke det er aabenbaret/ thi de tiente ikke dem selv/ men os i de ting/ som eder nu ere kundgiorde af dem/ som forkyndede eder evangelium formedelst den hellig Aand/ som blev sendt af himmelen/ paa hvilke ting englene begiere at indsee.

13. Derfor opbinder eders finds lender/ værer ædrue/ og setter eders haab aldeles til den naade/ som eder tilføres i Jesu Christi aabenbarelse.

14. Som lydige børn/ og værer ikke lige skikkede efter de forige begieringer i eders vankundighed.

15. Men efter den Hellige/ som eder kaldede/ vorder og I hellige i al omgængelse.

16. Derfor er det skrevet: Vorder hellige/ thi jeg er hellig. Lev: 19.2.

17. Og dersom I paakalde Faderen/ som dømmer uden persons anseelse efter hver hans gierning/ da haver eders omgængelse med frygt/ saa længe I ere her til huse.

18. Efterdi I vide/ at I ikke med forkrænkelige (ting) selv eller guld ere forløste fra eders forfængelige omgængelse/ som fædrene have overantvordet (eder)/

19. Men med Christi dyrebare blod/ som et uskyldigt og ubesmittet lams.

20. Som tilforn var forseet/ før verdens grundvold blev lagt/ men aabenbaret i (disse) sidste tider for eders skyld.

21. I som formedelst hannem troe paa Gud/ som opreiste hannem fra døde/ og gav hannem herlighed/ paadet eders troe og haab skulde være til Gud.

22. Og

22. Og gjører eders siele kyske i sandheds lydighed formedelst aanden til broderlig kierlighed uden skrymt/ og elsker hverandre af et reent hierte heftige.

23. J/ som ere igienfødde ikke af forkrænkelig/ men uforkrænkelig sæd ved Guds levende ord/ og som bliver evindeligen.

24. Thi alt kiød er som græs/ og al menniskens herlighed/ som græssets blomster / græsset visnede/ og blomstret derpaa faldt af.

25. Men Herrens ord bliver evindeligen. Men det er det ord/ som er forkyndet for eder.

2. Capitel.

v. 1. Apostelen formaner alle christne til et helligt levnet. 4. At troe paa den rette hoved hiørne-steen Christum / til at blive et aandeligt huus. 13. Udi sær formaner hand undersaatterne til underdanighed. 18. Og tienerne til lydighed udi taalmodighed.

Saa afleger nu al ondskab og al svig/ og hyklerie og avind/ og al bagtalelse.

2. Og som nyefødde børn begierer den fornuftige/ usvigelige melk/ at J kand voxe i det.

3. Dersom J ellers have smaget / at Herren er from.

4. Til hvilken J ere komne/ (som er) en levende steen/ forkudt af menniskene/ men udvaldt/ (ja) dyrebar for Gud.

5. Og bygges J/ som levendes steene/ (at J vorde) et aandeligt huus/ et helligt præstedom/ at ofre aandelige offer/ som ere velbehagelige for Gud / ved Jesum Christum.

6. Derfor indholdes og det i skriften: See/ jeg setter i Zion en hovet-hiørne-steen/ (som er) udvaldt/ (ja) dyrebar/ og hvo som troer paa hannem/ hand skal ingenlunde beskæmmes. Es: 28. 16.

7. Derfor hører denne ære til eder/ som troe; Men de vantroe er den steen/ som de der bygte/ forskiøde/ bleven til en hovet-hiørne-

steen / og en anstøds steen / og en forargelses klippe.

8. De sig støde paa ordet / som troe ikke / til hvilket de og vare satte.

9. Men I ere en udvaldt slegt / et kongeligt præstedom / et helligt folk / et folk til eyedom / at I skal forkynde hans dyder / som kaldede eder fra mørket til sit underlige lys.

10. I / som fordum ikke vare et folk / men nu Guds folk / som ikke vare i naade / men nu tagne til naade.

11. I elskelige / jeg formaner (eder) som huusfolk og udlændige / at I holde eder fra kiødelige begieringer / som stride imod sielen.

12. I det I have eders gode omgængelse iblant hedninge / at i det de tale ilde paa eder / som misdædere / kand af eders gode gierninger / som de see paa / prise Gud paa besøgelsens dag.

13. Værer derfor al menniskelig creatur underdanige for Herrens skyld; Være sig en konge som den øverste.

14. Eller høvets-mænd / som de der udsendes af hannem til hevn over misdædere / men dem til lof / som giøre got.

15. Thi det er saa Guds villie / at I skal / i det I giøre got / tilstoppe de daarlige menniskers vanvittighed.

16. Som frie / og ikke som de / der have friheden til ondskabs skiul / men som Guds tienere.

17. Ærer alle. Elsker brøderskabet. Frygter Gud. Ærer kongen.

18. I tienere / værer herrerne underdanige i al frygt / ikke alleneste de gode og milde / men ogsaa de vanartige.

19. Thi det er en naade / dersom nogen fordrager sorg / som lider uret for samvittigheds skyld til Gud.

20. Thi hvad er det for en roes / dersom I synde / og blive slagne paa mund / og taale det? Men dersom I giøre got / og lide og taale det / det er naade for Gud.

21. Thi I ere og dertil

til kaldede / efterdi Christus haver og lidt for os / som efterlod os exempel / at J skal efterfølge hans fodspor.

22. Hvilken ikke haver giordt synd / der blev og ikke funden svig i hans mund.

23. Hvilken / der hand blev overskiendet / ikke skiendede igien / der hand lidde / ikke truede / men befalede den det / som dømmer retferdeligen.

24. Hvilken selv opofrede vore synder paa sit legeme paa træet / paadet vi / døde fra synden / skal leve i retferdighed / formedelst hvis saar J ere lægte.

25. Thi J vare som vildfarende faar / men ere nu omvendte til eders sieles hyrde og biscop.

3. Capitel.

v. 1. Qvinderne formanes til at bevise deres mænd underdanighed. 7. Mændene till forstandig omgængelse med qvinderne. 8. Og alle til et gudeligt levnet og taalmodighed i lidelse / 18. Efter Christi exempel.

Desligeste skal qvinderne være deres egne mænd underdanige / paadet dersom nogle og ikke troe ordet / kand vindes formedelst qvindernes omgængelse uden ord.

2. Naar de see til eders kyske omgængelse udi frygt.

3. Hvilkes prydelse skal ikke være udvortes med haarflettelse og guldsomhengelse / eller at tage klæder paa.

4. Men hiertets skiulte menniske udi det uforkrænkelige / udi en sagtmodig og stille aand / som er meget kostelig for Gud.

5. Thi saa prydede og de hellige qvinder sig selv i fordum tiid / som haabede paa Gud / som vare deres egne mænd underdanige:

6. Som Sara var Abraham lydig / hvilken kaldede hannem herre / hvis børn J ere blevne / dersom J giøre got / og ere ikke frygtagtige for nogen forfærdelse.

7. Desligeste skulle J mænd bve hos dem med forstand / og give det qvindelige / som det skrøbeligste

redskab/ære/ som ogsaa ere naadens medarvinge til livet/ paadet eders bønner skulle ikke forhindres.

8. Men endeligen værer allesammen ved eet sind/ medlidige/ brøderlig kierlige/ inderlig barmhiertige/ venlige.

9. Som vederlegge ikke ont med ont/ eller skiends-ord med skiends-ord/ men tvertimod/ som velsigne/ efterdi I vide/ at I ere kaldede dertil/ at I skal arve velsignelse.

10. Thi hvo som vil elske livet/ og see gode dage/ skal stille sin tunge fra ont/ og sine læber/ at de ikke tale svig.

11. Hand vende sig fra ont/ og giøre got/ søge fred og efterfølge den.

12. Thi Herrens øyen ere over de retferdige/ og hans øren til deres ydmygelige begiering/ men Herrens ansigt (er) over dem/ som giøre ont.

13. Og hvo er den/ som kand giøre eder ont/ dersom I efterfølge det gode?

14. Men dersom I og lide for retferdigheds skyld/ ere I salige/ men frygter ikke/ som de frygte sig/ og forstyrres ikke.

15. Men helliger den Herre Gud i eders hierter/ og værer altiid rede til at ansvare for enhver/ som begierer regnskab af eder om det haab/ som er i eder med sagtmodighed og frygt.

16. I det I have en god samvittighed/ at de/ som tale ilde paa eder/ som paa misdædere/ kand blive beskæmmede/ de som laste eders gode omgængelse i Christo.

17. Thi det er bedre/ om Guds villie vil det saa have/ at I lide/ naar I giøre got/ end naar I giøre ont.

18. Thi og Christus lidde eengang for synder/ en retferdig for uretferdige/ at hand skulde føre os frem for Gud/ hand som blev vel død-giordt efter kiødet/ men levende-giordt efter aanden.

19. I hvilken hand og gik bort/ og prædikede for aanderne/ som vare i forvaring/ 20.

20. Som fordum ikke troede/ der den Guds langmodighed tøvede engang i Noe dage/ der arken beriddes/ i hvilken faa/ det er otte siele/ bleve frelste ved vand.

21. Til hvilket daaben/ som gier nu salige/ svarer/ (hvilken) ikke (er) ureenheds afleggelse paa kiødet/ men en god samvittigheds pagt med Gud formedelst Jesu Christi opstandelse.

22. Som/ efter hand er faren til himmels/ er ved Guds høyre haand/ saa englene og de vældige/ og krafterne ere hannem underdanige.

4. Capitel.

v. 1. Petrus raader de igienfødde til gode gierninger. 10. 12. Og at lide taalmodeligen forfølgelser.

Efterdi Christus da lidde for os i kiødet/ da væbner eder og med det samme sind/ thi den/ som haver lidt i kiødet/ haver ladet af at synde/

2. At hand skal leve den tiid/ som endnu igien er i kiødet/ ikke mere efter menniskelige begieringer/ men efter Guds villie.

3. Thi den forgangne livs tiid er os nok/ til at have bedrevet hedningenes villie/ der vi vandrede i uteerligheder/ begieringer/ drukkenskab/ fraadserie/ drik/ og usømmelige afguds-dyrkelser.

4. Hvilket er dem fremmed/ at I løbe ikke med dem til den samme overdaadigheds ryggesløshed/ saa de tale bespotteligen.

5. Hvilke skal giøre hannem regnskab/ som er rede til at dømme levende og døde.

6. Thi dertil er og evangelium kundgiordt for de døde/ at de skulle vel være dømte efter menniske i kiød/ men leve for Gud i aand.

7. Men enden paa alle ting er kommen nær til. Saa værer ædrue og vaager til bønner.

8. Men haver for alle ting en heftig kierlighed til hverandre/ thi kierlig-

heden skal skiule synders mangfoldighed.

9. Laaner hverandre gierne huus uden knur.

10. Eftersom hver haver faaet en naades gave/ saa tiener hverandre dermed/ som gode huusholdere over Guds adskillige naade.

11. Dersom nogen taler/(hand tale) som Guds synderlige ord; Dersom nogen tiener (hand giøre det) som af den formue/ der Gud giver/ at Gud kand prises i alle ting formedelst Jesum Christum/ hvilken (være) ære og magt i al evighed/ amen.

12. I elskelige/ værer ikke fremmede ved den modgang/ som skeer udi eder/ eder til en forsøgelse/ ligesom eder hendte noget fremmed.

13. Men som I ere deelagtige i Christi lidelser/ saa glæder eder/ at I og skal have glæde og fryd i hans herligheds aabenbarelse.

14. Om I bespottes or Christi navn/ ere I salige/ thi den æres/ og den Guds Aand hviler paa eder/ hand bespottes vel/ hvad dem er anlangendes/ men æres/ hvad eder er anlangendes.

15. Thi ingen iblant eder lide som en mordere/ eller tyv/ eller misdædere/ eller som den/ der trænger sig i en fremmed bestilling.

16. Men (lider hand) som en Christen/ da skamme sig ikke/ men ære Gud i den deel.

17. Thi det er tiid/ at dommen skal begynde fra Guds huus; Men (begyndes den) først fra os/ hvad ende vil det faae med dem/ som ikke troe Guds evangelio?

18. Og dersom den retferdige neppeligen frelses/ hvor vil den ugudelige og en syndere aabenbares?

19. Derfor og/ hvilke som lide efter Guds villie/ skal befale hannem deres siele/ som en troefast skabere/ i det de giøre got.

5. Ca=

5. Capitel.

v. 1. Petrus erindrer de ældste om deres æmbede. 5. Ungdommen om sin lydighed / formanendes alle til ydmyghed. 7 og tillid til Gud 8. Samt ædruehed og aarvaagenhed. 9. Til at staae djevelen imod.

De ældste / som ere iblant eder / formaner jeg / som een af de ældste og vidne om Christi lidelser / som og er deelagtig i den herlighed / som skal aabenbares.

2. Føder Guds hiord / som er iblant eder / og seer vel til / ikke tvingde / men frivillige / ikke for slem vindings skyld / men redeboñe.

3. Ikke som de / der drive herredom over (Herrens) arv / men som blive hiordens exempler.

4. Og da skulle J / naar hyrdernes Fyrste aabenbares / bære ærens krands / som ikke skal visne / derfra.

5. Desligeste J / som ere unge / værer de ældste underdanige / men værer alle hverandre underdanige / værer ret beprydede med ydmyghed / thi Gud staaer de hoffærdige imod / men de ydmyge giver hand naade.

6. Saa ydmyger eder nu under Guds vældige haand / at hand skal ophøye eder i tide.

7. Kaster al eders sorg paa hannem / thi hand haver omsorg for eder.

8. Værer ædrue / vaager / thi eders modstandere djevelen gaaer omkring / som en brølende løve / søgendes hvem hand kand opsluge.

9. Staaer hannem imod faste i troen / efterdi J vide / at de samme lidelser fuldkommes paa eders brøderskab i verden.

10. Men al naades Gud / som kaldede os til sin evige herlighed i Christo Jesu / hand skal fuldkommeligen berede / styrke / bekræfte / grundfæste eder / som lide en liden tiid.

11. Hannem være æren og magten i al evighed / amen.

12. Med eders troefaste broder Silvano / som jeg agter / skrev jeg lidet /

og formaner og vidner/ at denne er den sande Guds naade/ i hvilken I staae.

13. Der hilser eder den medudvalde (menighed) i Babylone/ og Marcus min søn.

14. Hilser hverandre med kierligheds kys. Fred være med alle dem/ som ere i Christo Jesu/ Amen.

Den anden St. Petri almindelige Epistel.

1. Capitel.

v. 1. 3. De troende formanes til gode gierninger. 10. At stadfæste deres udvælelse. 19. At give agt paa det prophetiske ord.

Simeon Petrus/ Jesu Christi tienere og apostel/ til dem/ som have faaet lige-dyrebar troe med os/ i vor Guds og vor Herres Jesu Christi retferdighed.

2. Naade og fred vorde eder mangfoldelig i Guds og Jesu vor Herres bekiendelse.

3. Eftersom hans guddommelige kraft i alle de ting/ som høre til livet og gudfrygtighed/ er os given formedelst hans kundskab/ som os kaldede ved herlighed og dyd.

4. Formedelst hvilke de største og dyrebare forjættelser ere os givne/ at I ved dem blive deelagtige i den guddommelige natur/ dersom I flye den forkrænkelighed/ som er i verden udi begierlighed.

5. Og i det I legge al flid paa det samme/ beviser dydelighed i eders troe/ og i dydelighed forstand.

6. Men i forstand maadelighed/ men i maadelighed taalmodighed/ men i taalmodighed gudfrygtighed.

7. Men i gudfrygtighed broderlig kierlighed/ men i broderlig kierlighed kierlighed.

8. Thi naar disse ting ere hos eder/ og ere overflødige/ lade de eder ikke bli-

blive lade eller ufrugtbare til vor Herres Jesu Christi kundskab.

9. Men hvo som ikke haver disse ting / er blind / og seer ikke langt / som forglemmer sine gamle synders renselse.

10. Derfor / brødre / gierer desmere flitt / at stadfæste eders kald og udvælelse; Thi giøre I dette / skal I ikke snuble.

11. Til eder skal saa rigeligen gives den indgang til vor Herres og Frelseres Jesu Christi evige rige.

12. Derfor vil jeg ikke forsømme / at minde eder altiid paa disse ting / alligevel at I vide sligt / og ere styrkede i den nærværendes sandhed.

13. Men jeg agter det ret / at opvække og paamine de eder / saa længe jeg er i dette paulun.

14. Jeg / som veed / at mit paulunς afleggelse er snart for haanden / ligesom og vor Herre Jesus Christus haver aabenbaret mig.

15. Vil end og altiid giøre min flitt / at I skulle komme dette ihu efter min afgang.

16. Thi vi ikke / som vi havde efterfuldt klogeligen sammensette fabler / kundgiorde eder vor Herres Jesu kraft og tilkommelse / men som selv have været de / der saae hans store herlighed.

17. Thi hand fik hæder og ære af Gud Fader / i det saadan en røst skeede til hannem af den ypperlig herlighed: Denne er min Søn den elskelige / i hvilken jeg haver god behagelighed.

18. Og vi hørde denne røst / som kom af himmelen / der vi vare med hannem paa det hellige bierg.

19. Og vi have et saare fast prophetiske ord / (og) I giøre vel / at I give agt derpaa / ligesom paa et lys / der skinner i en mørk sted / indtil dagen opskinner / og morgen-stiernen oprinder i eders hierter.

20. Saa I vide dette først / at ingen prophetie i skriften kand drages til egen udleggelse.

21. Thi der er ikke nogensinde en prophetie kommen frem af menniskelig villie/ men de hellige Guds menniskers/ som bleve drevne af den hellig Aand/ talede.

2. Capitel.

v. 1. Petrus spaaer om falske lærere. 12 Afmaler dem/ saa de letteligen kand kiendes.

Saa vare og falske propheter iblant folket/ ligesom og skal være falske lærere iblant eder/ som derhos skal indføre fordervelige partie/ og negte den Herre/ som dem kiøbte/ som skal føre over dem selv en hastig fordervelse.

2. Og der skal mange efterfølge deres fordervelser/ formedelst hvilke sandhedens vey skal bespottes.

3. Og de skal handle med eder formedelst gierighed med optænkte ord/ fra hvilke dommen skal ikke længe tove/ og deres fordervelse slummer ikke.

4. Thi dersom Gud ikke sparede englene/ som syndede/ men stødte dem til helvede med mørkets lenker/ og antvordede dem hen/ at skulle bevares til dommen.

5. Og sparede ikke den gamle verden/ men bevarede Noe/ retferdigheds prædikere (selv) ottende/ der hand førde syndfloden over de ugudeliges verden.

6. Og hand giorde de Sodomiters og Gomorræ stæder til aske/ omkastede og fordomte dem/ saa hand satte dem til et exempel for dem/ som skulde leve ugudeligen.

7. Og friede den retferdige Loth/ som var besværet under de skændelige (folkes) omgængelses uteerlighed.

8. Thi hand/ som var retferdig/ og bode iblant dem/ pinte dag fra dag sin retferdige siel med uretferdige gierninger/ som hand saae og hørde.

9. Herren veed at frie de gudfrygtige af fristelse/ men at bevare de uretferdige til dommens dag at straffes.

10.

10. Men meest dem/ som vandre efter kiødet i ureenligheds begiering/ og foragte herskab/ (som ere) dristige/ egenfindede/ (som) ikke frygte sig ved at bespotte majestater.

11. Dersom engle/ som ere større i styrke og magt/ ikke fremføre lastelig dom imod dem for Herren.

12. Men de/ som u fornumstige dyr efter naturen/ der ere fødde til at fanges og forderves/ i det de tale bespotteligen om de ting/ de vide intet af/ skal forderves i deres egen fordervelse.

13. Saa de skal bære uretferdigheds løn derfra/ efterdi de mene den daglige lystighed at være en vellyst/ ere skam og last/ som giøre sig lystige i deres bedrægerie/ naar de holde maaltiid med eder.

14. Som have øyne fulde af horerie/ og som ikke lade af at synde/ som lokke til sig de ustadige siele/ have et hierte/ som er drevet i gierighed/ ere forbandelsens børn.

15. Som forlade den rette vey/ og gaae vild/ som følge efter Balaams/ Bosor søns/ vey/ hvilken der elskte uretferdighedens løn.

16. Men fik straf for sin egen overtrædelse/ det stumme trælbaarne dyr/ som talede med menniskens røst/ forhindrede prophetens daarlighed.

17. Disse ere vandløse kilder og skyer/ som drives af hvirvelvind/ hvilke mørkets dumhed er bevaret til evig tiid.

18. Thi i det de tale stolte ord/ som intet er hos/ da lokke de formedelst kiødsens begieringer i uteerligheder/ dem som retteligen vare undflydde fra dem/ der vandre i vildfarelse.

19. I det de love dem frihed/ alligevel de ere selv forkrænkelsens tienere/ thi af hvilken nogen er overvunden/ hans tienere er hand bleven.

20. Thi dersom de det have undflyet verdens u reen-

reenligheder formedelst den Herres og Frelseres Jesu Christi bekiendelse/ blive dog igien indviklede/ at de overvindes af de samme / da ere de sidste ting bleyne dem verre end de første.

21. Thi det havde været dem bedre/ at de havde ikke kiendt retferdighedens vey/ end at der de den kiendte / have vendt sig fra det hellige bud/ som er overantvordet dennem.

22. Men det er dem vederfaret / som (siges) i det sande ordsprok / en hund / som haver vendt sig igien til sit eget spye/ og en soe/ som var toen / til stiden søle.

3. Capitel.

v. 3. Petrus prædiker om domme dag mod bespotterne. 9. At vi skal berede os dertil.

Denne anden epistel skriver jeg nu til eder/ I elskelige/ i hvilke jeg opvækker og paaminder eders rene sind/

2. At I skulle tænke paa de ord/ som eder ere tilforn sagde af de hellige propheter og paa vort bud/ vi som ere vor Herres og Frelseres apostle.

3. Videndes dette først/ at der skal komme i disse sidste dage bespottere/ som vandre efter deres egne begieringer.

4. Og sige: Hvor er hans tilkommelses forjættelse? Thi fra den dag fædrene ere hensovede/ blive alle ting lige eens fra stabelsens begyndelse.

5. Thi de ville ikke vide det/ at himlene vare i fordum tiid/ og jorden bestaaende af vand og udi vand formedelst Guds ord.

6. Hvorfor verden / som da var / blev druknet og forderved i vand.

7. Men himlene og jorden / som nu ere ved det samme ord/ ere bevarede/ som et liggendefæ/ som bevares til ilden/ paa dommens og de ugudelige menniskers fordervelses dag.

8. Men

8. Men dette eene skulle I vide / I elskelige / at een dag er for Herren / som tusinde aar / og tusinde aar / som een dag.

9. Herren forhaler ikke forjættelsen / som nogle agte det for en forhaling / men haver taalmodighed med os / i det hand vil ikke / at nogen skal fortabes / men alle skulle give sig til omvendelse.

10. Men Herrens dag skal komme / som en tyv om natten / paa hvilken himlene skal forgaae med stort bulder / men elementerne skal smeltes / i det de brænde / og jorden / og de gierninger som ere i den / skal opbrændes.

11. Naar alle disse ting da forgaae / hvordanne bør det eder at være i hellig omgængelser og gudfrygtige øvelser?

12. Som vente og haste til Guds dages tilkommelse? Paa hvilken himlene / som blive glovende / forgaae / og elementerne / som smeltes / brænde.

13. Men vi vente nye himle / og en nye jord efter hans forjættelse / i hvilke retferdighed boer.

14. Derfor / I elskelige / efterdi I forvente disse ting / værer flittige / at I kunde findes ubesmittede / og ustraffelige for hannem i fred.

15. Og agter vor Herres langmodighed for (eders) saliggiørelse / ligesom og vor elskelige broder Paulus skrev eder til efter den viisdom / som hannem er given.

16. Ligesom og i alle brevene / naar hand taler i dem om disse ting / i hvilke ere nogle svare sykker at forstaae / hvilke de ulærde og ustadige forvende / ligesom og de andre skrifter til deres egen forderdelse.

17. Hvorfor / I elskelige / efterdi I vide det tilforn / vogter eder / at I ikke formedelst de skændelige (folkes) vildfarelse blive forførde med / at I falde af eders egen stadighed.

18.

18. Men voxer i vor Herres og Frelseres Jesu Christi naade og kundskab. Hannem være ære/ baade nu og til evig tiid/ amen.

Den første St. Johannis almindelig Epistel.

1. Capitel.

v. 1. 5. At Christus er lyset/ hvorfore vi og skal vandre i lyset/ og renses ved hans blod af alle synder.

Det som var af begyndelsen/ det vi have hørt/ det vi have seet med vore øyen/ det vi have beskuet/ og vore hænder følede paa/ (forstaae ret) om det livsens ord.

2. Ja livet er aabenbaret/ og vi have seet/ og vidne/ og forkynde eder livet/ som er evigt/ hvilket var hos Faderen/ og er aabenbaret for os.

3. Det (siger jeg)/ som vi (saaledes) have seet og hørt/ forkynde vi eder/ at I og skulle have samfund med os/ og vor samfund skal være med Faderen/ og med hans Søn Jesu Christo.

4. Og vi skrive eder dette til/ paa det eders glæde skal være fuldkommen.

5. Og denne er den kundgiørelse/ som vi have hørt af hannem/ og forkynde eder/ at Gud er et lys/ og intet mørkt er i hannem.

6. Dersom vi sige/ at vi have samfund med hannem/ og omgaaes i mørket/ lyve vi/ og giøre ikke sandheden.

7. Men dersom vi omgaaes i lyset/ ligesom hand er i lyset/ have vi samfund med hverandre/ og Jesu Christi hans Søns blod renser os af al synd.

8. Dersom vi sige: Vi have ikke synd/ forføre vi os selv/ og sandheden er ikke i os.

9. Dersom vi bekiende vore synder/ er hand tro og retferdig/ at hand forlader os synderne/ og vil rense os af al uretferdighed.

10.

10. Dersom vi sige/ at vi have ikke syndet/ giøre vi hannem til en løgnere/ og hans ord er ikke i os.

2. Capitel.

v. 1. 2. Christus er forligelse for verdens synder 3. Vi skal holde hans bud. 10. i kierlighed. 15. Og hade verden. 22. Hvo antichristus er.

Mine børn lille/ dette skriver jeg eder til/ at I skal ikke synde. Og dersom nogen synder/ have vi en talsmand hos Faderen/ Jesum Christum (den) retferdig.

2. Og den samme er forligelsen for vore synder/ dog ikke alleneste for vore/ men ogsaa for den gandske verdens.

3. Og derpaa vide vi/ at vi kiende hannem/ om vi holde hans bud.

4. Hvo som siger: Jeg haver kiendt hannem/ og holder ikke hans bud/ hand er en løgnere/ og i hannem er ikke sandhed.

5. Men hvo som holder hans ord/ i hannem er sandeligen Guds kierlighed fuldkommen. Derpaa kiende vi/ at vi ere i hannem.

6. Hvo som siger/ at hand bliver i hannem/ hand er skyldig til at omgaaes/ ligesom hand omgikkes.

7. Brødre/ jeg skriver eder ikke et nyt bud/ men et gammelt bud/ som I havde af begyndelsen. Det gamle bud er ordet/ som I hørde af begyndelsen.

8. Atter skriver jeg eder et nyt bud/ som er sandt i hannem og i eder/ thi mørket er forganget/ og det sande lys skinner nu.

9. Hvo som siger/ at hand er i lyset/ og hader sin broder/ hand er i mørket endnu.

10. Hvo som elsker sin broder/ bliver i lyset/ og ingen forargelse er i hannem.

11. Men hvo som hader sin broder/ er i mørket/ og omgaaes i mørket/ og veed ikke/ hvort hand gaaer/ thi mørket haver forblindet hans øyen.

12. Jeg skriver eder til/ børn lille/ at eders synder ere eder forladne formedelst hans navn.

13.

13. Jeg skriver eder til/ I fædre/ thi I kiende den/ som er af begyndelsen. Jeg skriver eder unge folk til/ thi I have overvundet den onde.

14. Jeg skriver eder/ børn lille til/ thi I have kiendt Faderen. Jeg haver skrevet eder fædre til/ thi I have kiendt den/ som er af begyndelsen. Jeg haver skrevet eder unge folk til/ thi I ere stærke/ og Guds ord bliver hos eder/ og I have overvundet den onde.

15. Elsker ikke verden/ ikke heller de ting/ som ere i verden; Dersom nogen elsker verden/ da er ikke Faderens kierlighed i hannem.

16. Thi alt det/ som er i verden/ (som er) kiødsens begiering/ og øynenes begiering/ og livsens overdaadighed er ikke af Faderen/ men er af verden.

17. Og verden forgaaer/ og dens begiering/ men den/ som gior Guds villie/ bliver til evig tiid.

18. Børn lille/ det er den sidste time/ og som I have hørt/ at Antichristus kommer/ og nu ere blevne mange Antichrister. Hvorudaf vi kiende/ at det er den sidste time.

19. De ere udgangne fra os/ men de vare ikke af os. Thi havde de været af os/ da havde de jo blevet hos os/ men at de skulde aabenbares/ at alle ere ikke af os.

20. Og I have en salvelse af den Hellige/ og vide alle ting.

21. Jeg skrev eder ikke til/ at I ikke vidste sandheden/ men at I vide den/ og at der er ingen løgn af sandheden.

22. Hvo er den løgnere uden den/ som negter/ at Jesus er den Christus? Det er den Antichrist/ som negter Faderen og Sønnen.

23. Hvo som negter Sønnen/ haver ey heller Faderen. Hvo som bekiender Sønnen/ haver og Faderen.

24. Hvad I da have hørt

hørt af begyndelsen/ det blive i eder; Dersom det bliver i eder/ som I hørde af begyndelsen/ skal og I blive i Sønnen og i Faderen.

25. Og denne er forjættelsen/ den hand lovede os/ det evige liv.

26. Dette skrev jeg eder til om dem/ som eder forføre.

27. Og den salvelse/ som I annammede af hannem/ bliver i eder/ og I have ikke behov/ at nogen skal lære eder/ men ligesom den samme salvelse lærer eder om alle ting/ og det er sandt/ og er ikke løgn. Og ligesom den haver lært eder/ saa bliver i hannem.

28. Og nu børn lille/ bliver i hannem/ at/ naar hand bliver aabenbaret/ vi kunde da have dristighed/ og ikke blive beskæmmede for hannem/ i hans tilkommelse.

29. Dersom I vide/ at hand er retferdig/ kiende I og/ at hvo som gior retferdighed/ er fød af hañem.

3. Capitel.

v. 1. De sande Guds børns rette kiende-tegn i almindelighed/ og 14. I særdeleshed.

Seer/ hvilken kierlighed Faderen haver givet os/ at vi skal kaldes Guds børn. Derfor kiender verden os ikke/ thi den kiender hannem ikke.

2. I elskelige/ nu ere vi Guds børn/ og det er ikke endnu aabenbaret/ hvad vi skal være/ men vi vide/ at naar hand bliver aabenbaret/ vi skal vorde hannem lige/ thi vi skal see hannem/ saasom hand er.

3. Og hver/ som haver dette haab til hannem/ renser sig selv/ ligesom hand er reen.

4. Hvo som gior synd/ gior og uret/ og synden er den uret.

5. Og I vide/ at hand er aabenbaret/ paa det hand skulde borttage vore synder/ og der er ikke synd i hannem.

6. Hver den som bliver i hannem/ synder ikke; Hver den/ som synder/ haver

ver ikke seet hannem / ey heller kiendt hannem.

7. Børn lille / ingen forføre eder. Hvo som giør retferdighed / er retferdig / som hand er retferdig.

8. Hvo som giør synd / er af dievelen / thi dievelen synder af begyndelsen. Der til er Guds Søn aabenbaret / at hand skulde løse dievelens gierninger.

9. Hver den / som er fød af Gud / giør ikke synd / thi hans sæd bliver i hannem / og hand kand ikke synde / thi hand er fød af Gud.

10. Derudi ere Guds børn og dievelens børn aabenbare. Hver den / som ikke giør retferdighed / er ikke af Gud / og hvo som ikke elsker sin broder.

11. Thi dette er det budskab / som I have hørt af begyndelse / at vi skal elske hver andre.

12. Ikke som Cain var af den onde / og myrde sin broder. Og hvorfor myrde hand hannem? For hans gierninger vare onde / men hans bröders retferdige.

13. Forundrer eder ikke / mine brødre / om verden hader eder.

14. Vi vide / at vi ere overkomne fra døden til livet / thi vi elske brødrene. Thi hvo som ikke elsker broderen / bliver i døden.

15. Hver som hader sin broder / er en manddrabere / og I vide / at ingen manddrabere haver det evige liv blivende i sig.

16. Derpaa have vi kiendt Guds kierlighed / at hand lod sit liv for os / og vi ere skyldige at lade liv for brødrene.

17. Men den / som haver verdens gods / og agter sin broder haver behov / og lukker sit hierte til for hannem / hvorledes bliver Guds kierlighed i hannem?

18. Mine børn lille / lader os ikke elske med ord / ey heller med tunge / men med gierning og sandhed.

19. Og derpaa kiende vi / at vi ere af sandheden / og kand stille vore hierter til-

kilfreds for hannem.

20. At dersom hiertet fordømmer os/ at Gud er større end vort hierte/ og kiender alle ting.

21. I elskelige/ dersom vort hierte ikke fordømmer os/ have vi en dristighed til Gud.

22. Og hvad vi bede om/ det skal vi annamme af hannem/thi vi holde hans bud/ og giøre de ting/ som ere behagelige for hannem.

23. Og det er hans bud/ at vi skal troe paa hans Søns Jesu Christi navn/ og elske hverandre/ som hand gav os et bud.

24. Og hvo som holder hans bud/bliver i hannem/ og hand i den; Og derpaa kiende vi/ at hand bliver i os/af Aanden/som hand haver givet os.

4. Capitel.

v.1. Apostelen formaner at prøve aanderne. 7. Til en retskaffen kierlighed.

I elskelige troer ikke hver aand/ men prøver aanderne/ om de ere af Gud/ thi mange falske propheter ere udgangne i verden.

2. Derpaa kiende vi Guds Aand; Hver aand/ som bekiender Jesum Christum at være kommen i kiød/ er af Gud.

3. Og hver aand/ som ikke bekiender den Jesum Christum at være kommen i kiød/ er ikke af Gud/ og denne er den Antichristes (aand)/ om hvilken I hørde/ at hand kommer/ og hand er nu allerede i verden.

4. Børn lille/ I ere af Gud/ og have overvundet dem/ thi den/som er i eder/ er større/ end den der er i verden.

5. De ere af verden/ derfor tale de af verden/ og verden hører dem.

6. Vi ere af Gud; Hvo som kiender Gud/ hører os/ hvilken ikke er af Gud/ hører os ikke/ derpaa kiende vi sandhedens aand/ og vildfarelsens aand.

7. I elskelige/ lader os elske hverandre/ thi kierligheden er af Gud/ og hver den/ som elsker/ er fød af Gud/

Gud/ og kiender Gud.

8. Hvo som ikke elsker/ kiender ikke Gud/ thi Gud er kierlighed.

9. Derudi er Guds kierlighed aabenbaret i os/ at Gud haver sendt sin Søn den eenbaarne til verden/ at vi skal leve ved hannem.

10. Derudi er kierligheden/ ikke at vi have elsst Gud / men at hand haver elskt os / og udsendte sin Søn til forligelse for vore synder.

11. I elskelige / haver Gud saa elsst os/ da ere vi skyldige at elske hverandre.

12. Ingen haver nogen tiid seet Gud. Dersom vi elske hver andre / bliver Gud i os/ og hans kierlighed er fuldkommen i os.

13. Derpaa kiende vi/ at vi blive i hannem / og hand i os/ at hand gav os af sin Aand.

14. Og vi have seet og vidne/ at Faderen udsendte Sønnen/ at være verdens Frelsere.

15. Hvilken som nu vil bekiende / at Jesus er den Guds Søn/ i hannem bliver Gud selv / og hand i Gud selv.

16. Og vi have kiendt og troet den kierligded/ som Gud haver til os. Gud er kierlighed/ og hvo som bliver i kierlighed / bliver i Gud/ og Gud i hannem.

17. Dermed er kierligheden fuldkommen hos os/ paadet vi skal have drisstighed paa domme-dag / thi ligesom hand er/ saa ere og vi i denne verden.

18. Frygt er ikke i kierligheden/ men den fuldkomne kierlighed driver frygten ud; Thi frygt haver pine / men hvo som frygter/ er ikke fuldkommen i kierlighed.

19. Vi elske hannem/ thi hand elskte os først.

20. Dersom nogen siger: Jeg elsker Gud / og hader sin broder/ er en løgnere. Thi hvo som ikke elsker sin broder/ som hand haver seet/ hvorledes kand hand elske Gud/ som hand ikke haver seet?

21. Og dette bud have vi

vi af hannem / at hvo som elsker Gud / skal og elske sin broder.

5. Capitel.

v. 1. De sande christnes kiende-tegn. 6. Ikke at bede for synder til døden.

Hver den / som troer / at Jesus er den Christus / er fød af Gud. Og hver som elsker den / der hannem avlede / elsker og den / som er fød af hannem.

2. Derpaa kiende vi / at vi elske Guds børn / naar vi elske Gud / og holde hans bud.

3. Thi denne er den Guds kierlighed / at vi holde hans bud / og hans bud ere ikke svare.

4. Thi alt det / som er fød af Gud / overvinder verden / og denne er den seyr / som haver overvundet verden / vor troe.

5. Hvo er den / som overvinder verden / uden den / som troer / at Jesus er Guds Søn?

6. Denne er den / som kom med vand og blod / Jesus den Christus / ikke med vand allene / men med vand og blod / og det er Aanden / som vidner / at aanden er sandheden.

7. Thi de ere tre / som vidne i himmelen / Faderen / Ordet / og den hellig Aand / og disse tre ere eet.

8. Og de ere tre / som vidne paa jorden / aanden og vandet / og blodet / og disse tre ere til eet.

9. Dersom vi annamme menniskenes vidnesbyrd / er Guds vidnesbyrd større / thi dette er det Guds vidnesbyrd / som hand haver vidnet om sin Søn.

10. Hvo som troer paa Guds Søn / haver dette vidnesbyrd i sig selv; Hvo som ikke troer Gud / haver giordt hannem til en løgnere / at hand haver ikke troet paa det vidnesbyrd / som Gud haver vidnet om sin Søn.

11. Og dette er det vidnesbyrd / at Gud haver givet os det evige liv / og dette liv er i hans Søn.

12. Hvo som haver Sønnen /

nen/ haver livet/ hvo som ikke haver Guds Søn/ haver ikke livet.

13. Dette haver jeg skrevet eder til/ I som troe paa Guds Søns navn/ at I skal vide/ at I have det evige liv/ og at I skal troe paa Guds Søns navn.

14. Og det er den dristighed/ som vi have til hannem/ at/ dersom vi begiere noget efter hans villie/ hører hand os.

15. Og dersom vi vide/ at hand hører os/ hvad vi begiere/ vide vi/ at vi have de begieringer/ som vi have begieret af hannem.

16. Dersom nogen seer sin broder synde en synd/ ikke til døden/ den maae begiere/ og hand skal give hannem liv/ (jeg siger) dem/ som synde ikke til død. Der er en synd til død/ om den siger jeg ikke/ at nogen skal bede.

17. All uretferdighed er synd/ og der er synd ikke til døden.

18. Vi vide/ at hver den/ som er fød af Gud/ synder ikke/ men hvo som er fød af Gud/ bevarer sig selv/ og den onde rører hannem ikke.

19. Vi vide/ at vi ere af Gud/ og den gandske verden ligger i det onde.

20. Men vi vide/ at Guds Søn er kommen/ og haver givet os et sind/ at vi kunde kiende den sande/ og vi ere i den sande/ i hans Søn Jesu Christo; Denne er den sande Gud/ og det evige liv.

21. Børn lille/ vogter eder selv for afguder.

Amen.

Den anden St. Johannis Epistel.

1. Capitel.

v. 1. Johannes glæder sig/ at den udvalde frues børn vandre i sandhed/ og raader til elskelighed.

Den ældste/ til den udvalde frue/ og hendes børn/ hvilke jeg elsker i sandheden/ og ikke jeg allene/ men og alle/ som have kiendt sandheden.

2. For

2. For den sandheds skyld/ som bliver i os/ og skal være med os til evig tiid.

3. Naade/barmhiertighed/fred af Gud Fader/og af den Herre Jesu Christo/ Faderens Søn i sandhed/ og udi kierlighed/ skal være med eder.

4. Jeg er bleven gandske glad/ at jeg haver fundet af dine børn/ dem som omgaaes i sandhed/ ligesom vi have annammet et bud af Faderen.

5. Og nu beder jeg dig/ frue/ ikke som jeg skriver et nyt bud til dig/ men det/ som vi havde af begyndelsen/at vi skal elske hverandre.

6. Og denne er kierligheden/ at vi skal omgaaes efter hans bud. Dette er budet/ som I hørde af begyndelsen/ at I skal omgaaes i det.

7. Thi mange bedrægere ere komne i verden/som ikke bekiende Jesum Christum/ som kommer i kiød/ denne er den bedragere og den antichrist.

8. Seer eder selv for/at vi ikke skulle tabe de ting/ vi have arbeidet/ men at vi kunde bekome en fuld løn.

9. Hvo som overtræder/ og bliver ikke i Christi lærdom/haver ikke Gud/ hvo som bliver i Christi lærdom/ haver baade Faderen og Sønnen.

10. Dersom nogen kommer til eder/ og fører ikke denne lærdom/ hannem annammer ikke til huse/ og hilser hannem ikke.

11. Thi hvo hannem hilser/bliver deelagtig i hans onde gierninger.

12. Dog jeg haver meget at skrive eder til/ vilde jeg ikke med brev og blek/men jeg haabes at kome til eder/ og at tale mundtligen(med eder)/ paadet vor glæde skal være fuldkommen.

13. Din udvalde systers børn hilse dig. Amen.

Den Tredie St. Johannis Epistel.

1. Capitel.

v 1. 3. Johannes glæder sig over Gaji bestandighed i sandhed. 9. Klager over Diotrephes. 12. Berømmendes Demetrium. Den

Den ældste/ til Gajo den elskelige/ som jeg elsker i sandhed.

2. Du elskelige/ jeg ynsker/ at du maat lide vel i alle maade/ og være karsk/ ligesom din siel lider vel.

3. Thi jeg blev gandske glad/ der brødrene komme/ og vidnede om din sandhed/ som du omgaaes i sandhed.

4. Jeg haver ingen større glæde/ end den/ at jeg hører mine børn omgaaes i sandhed.

5. Du elskelige/ du giør troligen/ det som du giør mod brødrene/ og mod de fremmede/

6. Hvilke have vidnet om din kierlighed for menigheden/ og du skalt giøre vel/ om du saaer skikket dem fra dig værdeligen for Gud.

7. Thi de ere uddragne for hans navns skyld/ og de toge intet af hedningene.

8. Saa ere vi skyldige at annamme saadanne/ paadet vi kand blive sandheds medhielpere.

9. Jeg haver skrevet menigheden til. Men Diotrephes/ som vil gierne være den ypperste iblant dem/ annammer os ikke.

10. Derfor naar jeg kommer/ vil jeg minde hannem paa sine gierninger/ som hand giør/ som pladdrer med onde ord mod os/ og lader sig ikke dermed nøye. Hand annammer selv ikke brødrene/ og formener dem/ som (det) vil/ og uddriver (dem) af menigheden.

11. Du elskelige/ efterfølg ikke det onde/ men det gode; Hvo som giør got/ er af Gud; Hvo som giør ont/ haver ikke seet Gud.

12. Demetrio er givet vidnesbyrd af alle/ og af sandheden selv/ men vi vidne ogsaa/ og I vide/ at vort vidnesbyrd er sandt.

13. Jeg havde meget at skrive/ men jeg vil ikke skrive til dig med blek og pen.

14. Men haabes snart at see dig/ og vi vil mundtligen tale med hverandre.

15. Fred være med dig. Vennerne hilse dig. Hilse vennerne ved navn.

St.

St. Judæ almindelig Epistel.

1. Capitel.

v. 1. 3. Judas hilser og formaner at stride for den troe / som engang er overantvordet de hellige. 4. Mod nogle indsnigere / som vilde benægte Christum. 5. 6. 7. 8. 9. Paaminder om saadanne bespotteres straf med exempler. 14. Enochs spaadom om domme-dag. 17. Sligt af apostlerne var sagt. 20. Formaner til bestandighed i troen 22. Og ynk over nogle at frelse dem. 25. Prisendes den allene vise Gud.

Judas / Jesu Christi tienere / men Jacobi broder / til de kaldede / som ere helliggiorde i Gud Fader / og bevarede i Jesu Christo.

2. Barmhiertighed og fred / og kierlighed blive eder formeret.

3. I elskelige / efter jeg anvender al flid / at skrive eder til om den fælles saliggiørelse / havde jeg forneden / at skrive eder en formaning til / at I skulle stride for den troe / som er engang overantvordet de hellige.

4. Thi nogle mennisker haver indsniget sig / som ere fordum forskrevne til denne dom / ugudelige / som forvende vor Guds naade til uteerlighed / og negte den eene Herre Gud og vor Herre Jesum Christum.

5. Men jeg vil paaminde eder / I som vide dette engang / at Herren / der hand havde frelst folket af Ægypti land / haver hand fordervet anden gang dem som ikke troede.

6. Og englene / som ikke bevarede deres eget forstedomme / men forlode deres egen bolig / haver hand forvaret med evige baand under mørkhed til den store dags dom.

7. Ligesom Sodoma og Gomorra / og de stæder omkring dem / der de havde udhoret / iligemaade som disse / og vare gangne efter andet kiød / ere satte

til et exempel/ i det de lide en evig ilds pine.

8. Desligeste og disse/ naar de dromme/ besmitte de kiødet/ men foragte herredomme/ ja tale bespotteligen om majestater.

9. Men Michael den Over-Engel/ der hand kivedes med dievelen/ og trættede om Mosis legeme/ torde ikke fremføre bespottelses dom/ men sagde: Herren straffe dig.

10. Men disse bespotte deting/ de have ikke kiendt/ men i de naturlige/ som de ufornuftige dyr vide/ i dem forderve de sig.

11. Væ dem/ thi de ere gangne paa Cains vey/ og ere udøste i Balaams lens vildfarelse/ og ere ødelagde i Core giensigelse.

12. Og ere spetter i eders kierligheds maaltid/ naar de giøre dem glade med (eder)/ i det de føde dem selv uden frygt/ vandløse skyer/ som omdrives af været/ træer som ere fornede/ ufrugtbare/ tv gange døde/ oprykte med rod;

13. Hafsens vilde bølger/ som udskumme deres egen skam/ vildfarende stierner/ til hvilke merkens dumhed er bevaret til evig tiid.

14. Men Enoch/ den syvende fra Adam/ haver og spaaet om disse/ der hand sagde: See/ Herren kommer med sine hellige/ mange tusinde/

15. At holde dom mod alle/ og straffe alle de ugudelige/ for alle deres ugudeligheds gierninger/ som de have været ugudelige med/ og for alle de haarde ting/ som ugudelige synder have talet imod hannem.

16. Disse ere (de) som knurre/ som klage/ som vandre efter deres begierninger/ og deres mund taler opblæste ting/ som giøre forundring paa personer for nyttes skyld.

17. Men I/ elskelige/ kommer de ord ihu/ som før ere sagde af vor Herres

res Jesu Christi apostle/

18. At de sagde til eder/ at i den sidste tiid skulle blive bespottere/ som vandre efter deres ugudelige væsens egen begiering.

19. Disse ere de / som fraskille sig selv / sielliske / som have ikke aand.

20. Men J / elskelige / som opbygge eder selv paa eders helligste troe/og bede udi den hellig Aand.

21. Bevarer eder selv i Guds kierlighed / i det J forvente (endnu) vor Herres Jesu Christi barmhiertighed til det eviae liv.

22. Og ynkes over somme/ dog med forskiel.

23. Og frelser nogle med frygt/ i det J rykke dem af ilden / saa J hade og den kiortel/som af kiødet er besmittet.

24. Men den / som er mægtig til at bevare eder uden fald / og stille (eder) for sin herligheds ansigt/ ustraffelige/ med glæde;

25. Den allene vise Gud vor Frelsere / være ære og majestat / kraft og magt/ baade nu og i al evighed/

A M E N.

St. Johannis den Theologi Aabenbaring.

1. Capitel.

v. 1. Johannes faaer aabenbarelse ved en engel. 4. Ynsker de syv menigheder i Asia naade og fred. 5. Beskriver kortelligen Christi person og embede. 9. 10. 2c. Johannis aabenbaring og syn paa den øe Pathmos/ seendes Christum blant de 7 stieruer og 7 lyse-stager.

Jesu Christi aabenbaring / som Gud haver givet hannem/ at vise sine tienere de ting/ som bør at skee inden en stakket tiid. Og hand betegnede det / i det hand sendte bud ved sin engel til sin tienere Johannem/

2. Som haver vidnet om det Guds ord / og om det Jesu Christi vidnesbyrd / og om hvilkesomhelst ting hand haver seet.

3. Salig er den / som leser / og de / som høre prophetiens ord / og bevare de ting / som ere skrevne i den / thi tiden er nær.

4. Johannes til de syv menigheder / som ere i Asien. Naade være med eder og fred af den (som heder) / Den der er / og den der var / og den der kommer / og af de syv aander / som ere for hans stoel.

5. Og af Jesu Christo / det troe vidne / den førstefødde af de døde / og jordens kongers fyrste / som os elskte / og tvede os af vore synder med sit blod;

6. Og hand haver giort os til konger og præster for Gud og sin Fader; Hannem være æren og kraften i al evighed / Amē.

7. See hand kommer med skyerne / og hvert øye skal see hannem / og de som hannem igiennemstunge / og alle jordens slegter skulle hyle / ja / amen.

8. Jeg er Alpha og Omega / begyndelse og ende / siger Herren / den som er / og den som var / og den som kommer / den Almægtige.

9. Jeg Johannes / som og er eders broder / og meddeelagtig i trængslen / og i riget / og i Jesu Christi taalmodighed / var paa den ø / som kaldes Pathmos / for Guds ords / og for Jesu Christi vidnesbyrds skyld.

10. Jeg var i aanden paa Herrens dag / og hørde bag mig en stor røst / som en basunes.

11. Som sagde: Jeg er Alpha og Omega / den første og den sidste. Og det [illegible]seer / skriv i en bog / og send til de menigheder / som ere i Asia / til Ephesum / og til Smyrnam / og til Pergamum / og til Thyatira / og til Sardes / og til Philadelphiam / og til Laodiceam.

12. Og jeg vendte mig om / og see røsten / som talede med mig. Og som jeg vendte mig / saae jeg syv gyldne lysestager.

13. Og midt iblant de syv lysestager / en som var liig

lig et menniskes søn / som var ført i en sid kiortel/og opbunden omkring brystene med et gyldene belte.

14. Men hans hoved og haar var hvidt / som hvid uld/ som snee /og hans øyen/ som ilds lue.

15. Og hans fødder ligesom skien messing/ som de vare glødde i en ovn. Og hans røst/ som mange vands lyd.

16. Og hand havde syv stierner i sin høyre haand. Og et tveegget skarpt sverd udgik af hans mund / og hans ansigt (var) som solen/ naar den skinner allerklarest.

17. Og der jeg saae hannem / faldt jeg ned for hans fødder / som en død. Og hand lagde sin høyre haand paa mig / og sagde til mig: Frygt dig ikke/jeg er den første og den sidste.

18. Og den levende / og jeg var død/ og see / jeg er levendes i al evighed / amen. Og jeg haver helvedes og dødsens nøgle.

19. Skriv de ting / som du haver seet / og de som ere/og de som skal skee herefter.

20. Den de syv stierners hemmelighed / hvilke du haver seet i min høyre haand / og de syv gyldene lysestager; De syv stierner / ere de syv menigheders engle / og de syv lysestager / som du haver seet/ ere syv menigheder.

2. Capitel.

v. 1. Johannes befales at formane menigheden i Epheso. 4. Til at forvnde den første kierlighed. 8. Ligeledes menigheden i Smyrna. 12. Den i Pergamo. 18. Den i Thyatiris / at de vogte sig for falsk lærdom/og blive bestandige til enden.

Skriv til den menigheds engel i Epheso: Disse ting siger den / som holder de syv stierner fast i sin høyre haand / den som vandrer midt iblant de syv gyldene lysestager:

2. Jeg veed dine gierninger / og dit arbeide/ og din taalmodighed / og at du kanst ikke fordrage de onde/ og du forsøgte dem/

som sige (sig) at være apostle/og ere ikke/og du haver befundet dem løgnere.

3. Og du haver fordraget det/ og haver taalmodighed / og arbeidet for mit navns skyld / og est ikke bleven træt.

4. Men jeg haver dette imod dig/ at du haver forladt den din første kierlighed.

5. Kom ihu derfor / hvorfra du est falden / og omvend dig / og gier de første gierninger ; Men (skeer det) ikke / da kommer jeg snart til dig / og vil flytte din lysestage af sin sted/om du ikke omvender dig.

6. Men det haver du/at du hader de Nicolaiters gierninger / hvilke jeg og hader.

7. Den som haver øren/ høre / hvad Aanden siger til menigheden ; Den som vinder/ hannem vil jeg give at æde af livsens træ/ som er midt i Guds paradiis.

8. Og skriv til den menighedens engel i Smyrna : Disse ting siger den første og den sidste / som var død / og er bleven levendes.

9. Jeg veed dine gierninger/ og trængsel/og armod / dog du est riig / og den bespottelse af dem / som sige (sig) selv at være Jøder / og ere ikke / men satans synagoge.

10. Frygt intet for de ting / som du skalt lide ; See / djevelen skal kaste (nogle) i fængsel af eder / paa det I skulle blive fristede / og I skulle have trængsel i ti dage. Vær trov indtil døden / og jeg vil give dig livsens krone.

11. Den som haver øren / høre / hvad Aanden siger til menighederne : Den som vinder / skal ikke blive skad af den anden død.

12. Og skriv til den menighedens engel i Pergamo : Disse ting siger den/ som haver det tveeggede skarpe sværd :

13. Jeg veed dine gierninger / og hvor du boer/ der

der som satans stoel (er) / og du holder hart ved mit navn / og negtede ikke min troe / end i de dage / paa hvilke Antipas min troe vidne var / som er ihielslagen hos eder / der som satanas boer.

14. Men jeg haver (nogle) faa ting imod dig / at du haver der dem / som holde hart ved Balaams lærdom / som lærde Balak / at kaste forargelse for Israels børns øyen / at æde afguders offer / og bedrive hoer.

15. Saa haver og du dem / som holde hart ved de Nicolaiters lærdom / hvilket jeg hader.

16. Omvend dig / men (skeer det) ikke / kommer jeg snart til dig / og vil stride imod dem med min munds sverd.

17. Den som haver øren / høre / hvad Aanden siger til menighederne: Den som vinder / hannem vil jeg give at æde af det skiulte manna / og jeg vil give hannem en hvid steen og et nyt navn skrevet paa stenen / hvilket ingen kiender / uden den / som annammer det.

18. Og skriv til den menighedens engel i Thyatiris: Disse ting siger Guds Søn / som haver sine øyen / som ilds lue / og hans fødder ere ligesom skien messing.

19. Jeg veed dine gierninger / og kierlighed / og tieniste / og troe / og din taalmodighed / og dine gierninger / og de sidste flere end de første.

20. Men jeg haver nogle faae ting imod dig / at du lader den qvinde Jesabel / som siger (sig) selv at være en prophetinde / lære og forføre mine tienere / at bedrive hoer / og æde afguders offer.

21. Og jeg haver givet hende tiid / at hun skulde omvende sig af hendes hoerie / og hun haver ikke omvendt sig.

22. See / jeg kaster hende i en seng / og dem / som bedrive hoer med hende i stor trængsel / om de ikke

omvende sig af deres gierninger.

23. Og hendes børn vil jeg ihielslaae med død. Og alle menigheder skal kiende / at jeg er den / som randsager nyrer og hierter / og skal give eder / hver efter eders gierninger.

24. Men jeg siger eder / og de andre / som ere i Thyatiris / hvilke som ikke have denne lærdom / og de som ikke kiende satanæ dybe ting / som de sige / jeg vil ikke kaste paa eder en anden byrde.

25. Dog det I have / holder fast / indtil jeg kommer.

26. Og den / som vinder / og holder mine gierninger indtil enden / hannem vil jeg give magt over hedningene.

27. Og hand skal styre dem med et jernriis / ligesom leer-kar skal de sønderknuses / som og jeg haver annammet af min Fader.

28. Og jeg vil give hannem morgenstiernen.

29. Den som haver øren / høre / hvad Aanden siger til menighederne.

3. Capitel.

v. 1. Johannes formaaner / ligesom tilforne / menigheden til Sardes / sigendes / at den er død. 7. Bersømmer menigheden i Philadelphia af dens standhaftighed; Men 14. laster den i Laodicea / at den hverken er kaald eller varm.

Og skriv til den menigheds engel i Sardes: Dette siger den / som haver de Guds aander / og de syv stierner: Jeg ved dine gierninger / at du haver det navn / at du lever / og du est død.

2. Bliv vaagen / og styrk de andre ting / som vil døe / thi jeg haver ikke fundet dine gierninger fyldte for Gud.

3. Kom derfor ihu / hvorledes du haver annammet og hørt / og holdt (det) / og omvend dig. Dersom du da ikke vilt vaage / skal jeg komme over dig / som en tyv / og du skalt ikke vide / paa hvilken stund

stund jeg skal komme over dig.

4. Du haver faa personer og i Sardes/ som ikke have besmittet deres klæder/ og de skal omgaaes med mig i hvide (klæder)/ thi de ere værdige der til.

5. Den som vinder/ skal klædes med hvide klæder/ og jeg vil ikke udslette hans navn af livsens bog/ og jeg vil bekiende hans navn for min Fader og for hans engle.

6. Den som haver øren/ høre/ hvad Aanden siger til menighederne.

7. Og skriv til den menighedens engel i Philadelphia: Disse king siger den hellige/ den sande/ den som haver Davids nøgel/ som lader op/ og ingen lukker til/ som lukker til/ og ingen lader op.

8. Jeg veed dine gierninger/ see/ jeg haver givet for dig en aabnet dør/ og ingen kand lukke den til/ thi du haver en liden kraft/ og du haver beholdet mit ord/ og negtet ikke mit navn.

9. See/ Jeg giver dem af satanæ synagoge/ som sige dem selv at være Jøder/ og ere ikke/ men de lyve: See/ jeg vil giøre dem/ at de skal komme/ og tilbede for dine fødder/ og de skal kiende/ at jeg haver elsket dig.

10. Efterdi du haver bevaret min taalmodigdigheds ord/ vil jeg og bevare dig fra fristelsens stund/ som skal komme over gandske jorderige/ at friste dem/ som boe paa jorden.

11. See/ jeg kommer snart; Holdt hart ved det du haver/ at ingen skal tage din krone.

12. Den som vinder/ hannem vil jeg giere til en pillere i min Guds tempel/ og hand skal ikke mere gaae hen ud/ og jeg vil skrive min Guds navn paa hannem/ og den min Guds stads/ det nye Jerusalems navn/ hvilken kommer ned af himmelen/ fra min Gud/ og mit det nye navn.

13. Den som haver øren/ høre/ hvad Aanden siger til menighederne.

14. Og skriv til den menighedens engel i Laodicea: Disse ting siger den (som heder) amen/ det trofaste og sande vidne/ som er Guds creatures begyndelse.

15. Jeg veed dine gierninger/ at du est hverken kaald eller varm/ gid du varst kaald eller varm.

16. Saa efterdi du est lunken/ og hverken kaald eller varm/ skal jeg udspye dig af min mund.

17. At du siger: Jeg er riig/ og er bleven riig/ og haver intet behov/ og du veedst ikke/ at du est elendig og jammerlig/ og fattig/ og blind og nøgen.

18. Jeg raader dig/ at du kiøber guld af mig/ som er gledt af ild/ at du kanst vorde riig/ og hvide klæder/ at du kanst føre dig udi/ og din nøgenheds skam skal ikke blive aabenbaret/ og salv dine øyen med øyen-salve/ at du kanst see.

19. Hvilke jeg elsker/ dem straffer og tugter jeg. Saa vær nu nidkier/ og omvend dig.

20. See/ jeg haver staaet for døren/ og banker; Dersom nogen vil høre min røst/ og oplade døren/ til hannem vil jeg gaae ind/ og holde nadvere med hannem/ og hand med mig.

21. Den som vinder/ hannem vil jeg give/ at sidde med mig paa min stoel/ ligesom og jeg haver vundet/ og sat mig hos min Fader paa hans stoel.

22. Den som haver øren/ høre/ hvad Aanden siger til menighederne.

4. Capitel

v. 1. 2. Johannes seer en smaragds throne i himmelen. 3. Og Guds herlighed derpaa. 4. De 24 ældste/ som sadde paa 24 stole om thronen. 6. Et glar-haf for thronen og fire dyr/ fulde med øyne. 9. Og de 24 ældste tilbade og prisede den/ som sad paa thronen.

Efter

Efter disse ting saae jeg/ og see/ der var en dør opladt i himmelen/ og den første røst/ som jeg havde hørt/ som en basunes/ der talde med mig/ som sagde: Stig hid op/ og jeg vil vise dig de ting/ som bør at skee her efter.

2. Og strax var jeg i aanden; Og see/ der var en stol sæt i himmelen/ og en/ som sad paa stolen.

3. Og den/ som der sad/ var lige at see til/ som den steen jaspis og sardin/ og der var en regnbue trindt omkring stolen/ lige at see til/ som en smaragd.

4. Og trindt omkring stolen (vare) fire og tive stole/ og paa de stole saae jeg fire og tive ældste sidde/ klædde i hvide klæder/ og de havde guld-kroner paa deres hoveder.

5. Og af stolen udginge lynet/ og torden/ og lyd/ og syv blus med ild brænde for stolen/ som ere de syv Guds aander.

6. Og for stolen var et glar-haf/ ligesom crystal/ og midt i stolen/ og om stolen/ fire dyr/ fulde med øyen for og bag.

7. Og det første dyr var ligesom en løve/ og det andet dyr var ligesom en kalv/ og det tredie dyr havde ansigt ligesom et menniske/ og det fierde dyr ligesom en flyendes ørn.

8. Og de fire dyr/ hvert for sig/ havde hver sex vinger trindt omkring/ og de vare inden til fulde med øyen/ og havde ingen roe/ dag eller nat/ sigende: Hellig/ hellig/ hellig/ Herre Gud den Almægtige/ den der var/ og den der er/ og den der kommer.

9. Og der dyrene skulle give hannem ære og priis og tak/ som sad paa stolen/ den som lever i al evighed.

10. Da skulle de fire og tive ældste falde ned for hannem/ som sad paa stolen/ og tilbede den/ som lever i al evighed/ og kaste deres kroner for stolen/ sigendes: Herre/

11. Du est værdig til/ at tage prisen og æren og kraf-

kraften/ thi du haver skabt alle ting / og formedelst din villie ere de / og ere skabte.

5. Capitel.

v. 1. Johannes seer den bog med syv indsegle beseglet/ 3. som ingen uden lammet kunde oplade. 4. Hand græder. 5. Men trøstes af een af de ældste. 6. Lammet/ som var slagtet/ tog bogen. 8. For hvilket de 4 dyr og 24 ældste fulde ned. 9. 11. Hvorledes de lovede Gud og lammet.

Og jeg saae i hans høyre haand/ som sad paa stolen / en bog / som var skreven inden og uden/ beseglet med syv indsegle.

2. Og jeg saae en stærk engel/ som prædikede med stor røst: Hvo er værdig til / at oplade bogen / og bryde dens indsegle?

3. Og ingen i himmelen / ey heller paa jorden/ ey heller under jorden / kunde oplade bogen / ey heller see den.

4. Og jeg græd meget / at der blev ingen funden værdig til at oplade og læse bogen/ ey heller at see den.

5. Og een af de ældste siger til mig: Græd ikke/ see/ løven haver vundet / som er af Juda stamme/ den Davids rod / at oplade bogen / og bryde dens syv indsegle.

6. Og jeg saae / og see/ midt imellem stolen og de fire dyr/ og midt iblant de ældste stod et lam/ ligesom det var slagtet/ som havde syv horn og syv øyen/ hvilke ere de syv Guds aander/ som ere udsendte i alle land.

7. Og det kom og tog bogen af hans høyre haand/ som sad paa stolen.

8. Og der det havde taget bogen/ da fulde de fire dyr/ og de fire og tive ældste ned for lammet / som havde hver harper og guld-skaaler fulde med røgelse / som ere de helliges bønner.

9. Og de sjunge en nye sang / og sagde: Du est værdig til at tage bogen/ og oplade dens indsegle/ thi

thi du est slagted / og haver kiøbt os til Gud med dit blod af alle stammer / og tungemaal / og folk / og hedninger.

10. Og giordt os til konger og præster for Gud / og vi skal regnere over jorden.

11. Og jeg saae og hørde mange engles røst / trindt omkring stolen / og dyrene / og de ældste / og deres tal var ti tusinde gange ti tusinde / og tusinde gange tusinde.

12. Som sagde med stor røst: Lammet / som er slagtet / er værdigt til at tage magten / og riigdom / og viisdom / og styrke / og ære / og priis / og velsignelse.

13. Og hvert creatur / som er i himmelen / og paa jorden / og under jorden / og i havet / de ting / som ere / og alle de ting / som ere i dem / jeg hørde dem sige: Den som sidder paa stolen / og lammet / være velsignelsen / og æren / og prisen / og kraften i al evighed.

14. Og de fire dyr sagde / Amen. Og de fire og tive ældste fulde ned / og tilbade den / som lever i al evighed.

6. Capitel.

v. 1. Lammet oplader det første indsegl. 2. Hvoraf udgik en hvid hest. 3. Det andet indsegl / hvoraf udgik en rød hest. 5. Det tredie / hvoraf udgik en sort hest. 7. Det fierde / hvoraf udgik en bleg hest. 9. Det femte / med de hellige martyrers siele. 12. Det siette / hvorpaa følgede forskrekkelige ting.

Og jeg saae / at lammet oplod eet af de indsegle / og jeg hørde eet af de fire dyr sige / som en tordens røst: Kom og see.

2. Og jeg saae / og see en hvid hest / og den / som sad paa den / havde en bue / og hannem blev given en krone / og hand drog ud og vandt / og at hand skulde vinde;

3. Og der det oplod det andet indsegl / da hørde jeg det andet dyr sige: Kom og see.

4. Og der udgik en anden

den rød hest / og den der sad paa den / hannem blev givet at tage fred fra jorden / og de skulde slagte hverandre / og hannem blev givet et stort sverd.

5. Og der det oplod det tredie indsegl / hørde jeg det tredie dyr sige : Kom og see. Og jeg saae / og see / en sort hest / og den der sad paa den / havde en vegt i sin haand.

6. Og jeg hørde en røst iblant de fire dyr sige : En maade hvede for en penning / og tre maader byg for en penning ; Og du skalt ikke giøre olien og vinen skade.

7. Og der det oplod det fierde indsegl / hørde jeg det fierde dyrs røst sige : Kom og see :

8. Og jeg saae / og see / en bleg hest / og den / som sad paa den / heed døden / og helvede fuldte hannem. Og hannem blev given magt over den fierde part paa jorden / at ihielslaae med sverd / og med hunger / og med død / og formedelst dyrene paa jorden.

9. Og der det oplod det femte indsegl / da saae jeg under alteret deres siele / som vare slagtede for Guds ords skyld / og for det vidnesbyrds skyld / som de havde.

10. Og de raabte med stor røst / og sagde : Du som est den Herre / den hellige og den sande / hvorlænge dømmer og hevner du ikke vort blod paa dem / som boe paa jorden ?

11. Og dem bleve hver given hvide kiortler / og det blev sagt til dem / at de skulle hvile sig endnu en liden tiid / indtil end og deres medtienere og deres brødre komme fuldkommelige der til / som skulde ihielslaaes / som og de.

12. Og jeg saae / der det oplod det siette indsegl / og see / der blev et stort jordskelv ; Og solen blev sort som en haar-sæk / og maanen blev som blod.

13. Og himmelens stierner fulde ned paa jorden / som et figen-træ nedkaster sine umodne figen / naar det

det reres af stort vær.

14. Og himmelen foer hen/ som en bog/ der sammensvebes/ og hvert bierg og ee rørdes af deres steder.

15. Og jordens konger og store fyrster/ og de rige/ og høvedsmænd over tusinde/ og de vældige/ og hver tienere og hver frie skiulte sig selv i huler/ og i klipper udi biergene.

16. Og sagde til biergene og klipperne: Falder paa os/ og skiuler os for hans ansigt/ som sidder paa stolen/ og for lammets vrede.

17. Thi hans vredes den store dag er kommen/ og hvo kand staae?

7. Capitel.

v. 1. Johannes seer fire engle. 2. Med en engel med Guds indsegl/ som forbyder dem at skade jorden/ førend hand havde beseglet 144000 af Israels børns stammer. 9. Beskrivelse paa martyrers overvættes glæde og salighed.

Og efter disse ting saae jeg fire engle staae paa jordens fire hiørner/ som holdte jordens fire vær/ paadet der skulde ikke blæse vær over jorden/ ey heller over havet/ ey heller over noget træ.

2. Og jeg saae en anden engel opstige fra solens opgang/ som havde den levende Guds indsegl/ og raabte med stor røst til de fire engle/ hvilke var givet at skade jorden og havet.

3. Sigendes: Skader ikke jorden/ ey heller havet/ ey heller træerne/ indtil vi faae beseglet vor Guds tienere i deres pander.

4. Og jeg hørde deres tal/ som vare beseglede/ hundrede fyrretive (og) fire tusinde beseglede/ af alle Israels børns stammer.

5. Af Juda stamme/ tolv tusinde beseglede; Af Rubens stamme/ tolv tusinde beseglede; Af Gads stamme/ tolv tusinde beseglede.

6. Af Asers stamme/ tolv tusinde beseglede; Af Neph-

Nephthalims stamme / tolv tusinde beseglede; Af Manasses stamme / tolv tusinde beseglede.

7. Af Simeons stamme / tolv tusinde beseglede; Af Levi stamme / tolv tusinde beseglede; Af Jsaschars stamme / tolv tusinde beseglede.

8. Af Sabulons stamme / tolv tusinde beseglede. Af Josephs stamme / tolv tusinde beseglede; Af Benjamins stamme / tolv tusinde beseglede.

9. Derefter saae jeg / og see / en stor skare / hvilken ingen kunde tælle / af alle hedninge / og stammer / og folk / og tungemaal / som stode for stolen og for lammet / klædde med hvide lange klæder / og palmer i deres hænder.

10. Og som raabte med stor røst / og sagde: Saliggiørelse være vor Gud / som sidder paa stolen / og lammet.

11. Og alle engle stode trindt omkring stolen / og om de ældste / og de fire dyr / og fulde ned for stolen paa deres ansigte / og tilbade Gud.

12. Og sagde: Amen / velsignelsen og prisen og viisdommen / og takkigelsen / og æren / og magten / og styrken være vor Gud i al evighed / amen.

13. Og der svarede een af de ældste / som sagde til mig: Disse / som ere klædde i de lange hvide kiortle hvo ere de? Og hveden ere de komne?

14. Og jeg sagde til hannem: Herre / du veedst det. Og hand sagde til mig: Disse ere de / som ere komne af den store trængsel / og have tvet deres lange kiortle / og have giordt deres lange kiortle hvide i lammets blod.

15. Derfor ere de for Guds stoel / og dyrke hannem dag og nat i hans tempel / og den / som sidder paa stolen / skal betække dem.

16. De skal ikke hungre mere / ey heller tørste mere / der skal ey heller solen falde paa dem / ey heller nogen brynde. 17.

17. Thi lammet/ som er midt i stolen / skal fede dem / og ledsage dem til de levende vands kilder / og Gud skal afterre al graad af deres øyen.

8. Capitel.

v. 1. 3. Efter den syvende indsegls opladelse. 2. Seer Johannes syv engle deraf udgaae med basuner / og en anden engel med et røgelsekar / at give røgelse til de helliges bønner. 6. 8. 10. 12. Hvad der følgede paa de fire englers blæsen i basunerne.

Og der det oplod det syvende indsegl / blev der stilhed i himmelen ved en halv time.

2. Og jeg saae de syv engle/ som staae for Gud/ og dem bleve givne syv basuner.

3. Og der kom en anden engel og stod hos alteret/ som havde et gylden røgelse-kar/ og hannem blev givet meget røgelse / at hand skulde give til alle helgenes bønner paa det gyldene alter / som er for stolen.

4. Og der opstigede røgen af røgelsen til de helliges bønner/ af engelens haand for Gud.

5. Og engelen tog røgelse-karret/ og fyldede det med ilden af alteret/ og kastede det paa jorden. Og der skeede torden og røster/ og lynet og jordskelv.

6. Og de syv engle/ som havde de syv basuner/ havde beredt sig selv/ at de skulde basune.

7. Og den første engel basunede / og der blev hagel og ild beblandede med blod / og bleve kaste paa jorden / og den tredie part af træerne opbrændtes/ og alt grønt græs opbrændtes.

8. Og den anden engel basunede / og ligesom et stort bierg / som brændte med ild/ blev kast i havet/ og den tredie part af havet blev blod.

9. Og tredie parten af creaturene/ som vare i havet/ som havde liv/ døde/ og tredie parten af skibene bleve fordervede.

10. Og den tredie engel basu-

basunede / og der faldt en stor stierne af himmelen / som brændte som et blus / og faldt paa tredie parten af floden og paa vandkilderne;

11. Og stiernens navn kaldtes malurt / og den tredie part af vandene blev til malurt / og mange menniſker døde af vandene / thi de vare blevne beske.

12. Og den fierde engel basunede / og den tredie deel af solen blev slagen / og den tredie deel af maanen / og den tredie deel af stiernerne / saa at tredie deelen af dem blev formerket / og dagen skinnede ikke sin tredie deel / og natten desligeste.

13. Og jeg saae / og hørde en engel flye midt igiennem himmelen / som sagde med stor røst: Væ / væ / væ dem som bye paa jorden / for de tre engles basunes andre røster / som skal basune.

9. Capitel.

v. 1. Johannes beskriver / hvad paa den femte engels basunen følgede udi himmelen. 2. og udi afgrunden. 3. Hvad sig haver begivet efter den siette engels basunen.

Og den femte engel basunede / og jeg saae en stierne var falden af himmelen paa jorden / og den blev neglen given til afgrundens brønd.

2. Og den oplod afgrundens brønd / og der gik en røg op af brønden / som en røg af en stor ovn / og solen og luften blev formørket af brøndens røg.

3. Og af røgen udkomme græshopper paa jorden / og dem blev givet magt / som jordens scorpioner have magt.

4. Og der blev sagt til dem / at de skulde ikke skade græsset paa jorden / ey heller noget grønt / ey heller noget træ / men de menniſker alene / som ikke have dette Guds indsegl i deres pander.

5. Og det blev dem givet / at de skulde ikke dræbe dem / men at de skulde blive plagede fem maaneder /

der / og deres plage var som en scorpions plage / naar den stinger et menniske.

6. Og i de samme dage skal menniskene søge efter døden / og ikke finde den / og de skal begiere at dee / og døden skal flye fra dem.

7. Og græshoppernes lignelser vare ligesom heste / der ere beriddetil strid / og paa deres hoveder / som kroner / ligesom guld / og deres ansigter som menniskers ansigter.

8. Og de havde haar / som qvinders haar / og deres tænder vare som løvers.

9. Og de havde pantser / som jern-pantser / og deres vingers lyd / som lyd af vogne / naar mange heste løbe (med dem) til strid.

10. Og de havde stærte / ligesom scorpioner / og der vare braadde i deres stærte; Og deres magt (var) til at skade menniskene fem maaneder.

11. Og de have en konge over sig / den afgrunds engel / hans navn er paa ebraiske abaddon / og paa grædske haver hand navn apollyon.

12. Det eene væ er bortfaret / see / der kommer end to væ efter disse ting.

13. Og den siette engel basunede / og jeg hørde en røst af de fire horn paa det gyldene altere / som var for Gud.

14. Som sagde til den siette engel / der havde basunen: Løs op de fire engle / som ere bundne hos den store flod Euphrate.

15. Og de fire engle bleve løse / som vare beredde til timen / og dag / og maaned / og aar / at de skulde ihielslaae den tredie part af menniskene.

16. Og det tal paa reiseneres hær var to gange ti tusinde maal ti tusinde / og jeg hørde deres tal.

17. Og saa saae jeg hestene i synen / og dem der sad paa dennem / som havde gloende og fiol-blaae og svovelske pantser / og hestenes hoveder (vare) som løvers hoveder / og af deres

deres munde udgik ild og reg og svovel.

18. Af disse tre blev tredie parten af menniskene ihielslagne af ilden/ og af regen/ og svovlet/ som udgik af deres munde.

19. Thi deres (megen) magt var i deres mund/ thi deres stærte vare ligesom hugorme/ som havde hoveder/ og med dem giøre de skade.

20. Og de andre af menniskene/ som ikke vare ihielslagne i disse plager/ hverken omvendte sig fra deres hænders gierninger/ at de skulde ikke tilbede dievlene og afguder/ dem af guld/ og dem af sølf/ og dem af kaaber/ og dem af steen/ og dem af træ/ som hverken kunde see/ ey heller høre/ ey heller gaae.

21. Og ey omvendte sig fra deres mord/ ey heller fra deres troldom/ ey heller fra deres horerie/ ey heller fra deres tyverie.

10. Capitel.

v. 1. 2. 8. Engelen (Christus) befaler Johannem/ at opæde en opladen bog/ 11. hvorpaa det hannem atter bydes at prophetere for folket.

Og jeg saae en anden stærk engel/ som kom ned af himmelen/ som var beklæd med en skye/ og en regn-bue paa hovedet/ og hans ansigt (var) som solen/ og hans fødder som ildspillere.

2. Og hand havde i sin haand en opladen liden bog/ og hand satte sin høyre fod paa havet/ men den venstre paa jorden.

3. Og hand raabte med stor røst/ som en løve brøler/ og der hand havde raabt/ talede de syv torden deres røster.

4. Og der de syv torden havde talet deres røster/ vilde jeg skrive/ og jeg hørde en røst af himmelen/ som sagde til mig: Besegl de ting/ de syv torden talede/ og du skalt ikke skrive dem.

5. Og engelen/ som jeg saae staae paa havet og paa

paa jorden / opløftede sin haand til himmelen.

6. Og sværr ved den/som lever i al evighed / som skabte himmelen / og de ting der ere udi / og jorden/ og de ting der ere udi/ og havet / og de ting der ere udi/ at der skal ikke være tiid mere.

7. Men i den syvende engels røstes dage / naar hand skal basune/ skal den Guds hemmelighed blive fuldkommen / saasom hand haver forkyndet sine tienere / propheterne.

8. Og den røst/ som jeg havde hørt af himmelen/ talede atter med mig / og sagde: Gak bort / tag den liden bog / som er opladt i engelens haand / som staaer paa havet og paa jorden.

9. Og jeg gik bort til engelen/ og sagde til hannem: Giv mig den liden bog. Og hand sagde til mig: Tag og opslug den; Og den skal vrie i din bug/ men i din mund skal den være sød som honning.

10. Og jeg tog den liden bog af engelens haand/ og opslugede den/ og den var i min mund honning-sød/ og der jeg havde ædt den/ blev min bug vreden.

11. Og hand sagde til mig: Det bør dig atter at prophetere for folket / og hedninge/ og tungemaal/ og mange konger.

11. Capitel.

v. 1. Johannes faaer et rør at maale Guds tempel og alteret med. 3. Forkætres tvende vidne. 7. Men det dyr/ som opstigede af afgrunden/skal ihielslaae dem. 11. De skulde dog opvækkes igien / og opstige til himmelen. 15. Den syvende engels basunen forkynder jordens riger at være Christi. 16. Hvorfor de 24 ældste tilbede og takke Gud.

Og mig blev givet et rør/ ligesom en kæp/ som sagde: Stat op/ og maal den Guds tempel/ og alteret / og dem/ som tilbede derudi.

2. Men forgaarden / som er uden for templen/ lad ude / og den skalt du ikke maale. Thi den er given

given hedningene / og de skal træde den hellige stad to og fyrretive maaneder.

3. Og jeg vil give mine to vidne / og de skal prophetere tusinde to hundrede og tredsindstive dage / iførde udi sække.

4. Disse ere de to olietræer og de to lysestager / som staae for jordens Gud.

5. Og dersom nogen vil giere dem skade / udgaaer der ild af deres mund / og fortærer deres fiender / og dersom nogen vil giøre dem skade / bør det hannem at ihielslaaes.

6. Disse have magt at lukke himmelen / at der skal ikke regne en regn i deres propheties dage / og de have magt over vandene / at omvende dem til blod / og at slaae jorden med allehaande plager / saa ofte som de ville.

7. Og naar de faae endet deres vidnesbyrd / skal det dyr / som opstiger af afgrunden / holde strid imod dem / og overvinde dem / og ihielslaae dem.

8. Og deres legemer (skal ligge) paa den store stads gader / som kaldes aandeligen / Sodoma og Ægypten / der som og vor Herre er korsfæst.

9. Og (nogle) af stammerne / og folk / og tunge maal / og hedningene skal see deres legemer tre dage og en halv / og de skal ikke tilstede deres legemer at legges i graver.

10. Og de som boe paa jorden / skal glæde sig over dem / og fryde sig / og sende hverandre gaver / thi disse to propheter plagede dem / som boede paa jorden.

11. Og efter tre dage og en halv / indkom livs aand af Gud i dem / og de stode paa deres fødder / og der faldt en stor frygt paa dem / som saae dem.

12. Og de hørde en stor røst af himmelen / som sagde til dem: Stiger hid op. Og de stigede op til himmelen i skyen / og deres fiender saae dem.

13. Og i samme stund blev

blev et stort jordskelv/ og tiende parten af staden faldt/ og der bleve ihielslagne i jordskelvet syv tusinde personer/ og de andre bleve forfærdede/ og gave himlens Gud ære.

14. Det andet væ er bortfaren/ og see/ det tredie væ kommer snart.

15. Og den syvende engel basunede/ og der bleve store røster i himmelen/ som sagde: Verdens riger ere blevne vor Herres og haus Christi/ og hand skal regnere i al evighed.

16. Og de fire og tive ældste/ som sadde for Gud paa deres stole/ falde ned paa deres ansigter/ og tilbade Gud/

17. Og sagde: Vi takke dig Herre/ (du som est) Gud den almægtige/ den der er/ den der var/ og den der kommer/ at du haver annammet den din store kraft/ og haver regneret.

18. Og hedningene ere blevne vrede/ og din vrede er kommen/ og de dødes tid/ at dømmes/ og at give dine tienere propheterne løn/ og de hellige/ og dem som frygte dit navn/ de smaae og de store/ og at forderve dem/ som forderve jorden.

19. Og Guds tempel blev opladt i himmelen/ og hans testamentes ark blev seet i hans tempel/ og der skeede lynet og røster/ og torden og jordskelv/ og stor hagel.

12. Capitel.

v. 1. Johannes seer en frugtsommelig qvinde/ hvis foster den røde drage vilde opsluge. 7. Michael og hans engle stride mod dragen. 13. Men dragen/ udkast af himmelen/ forfølger hendes sæd.

Og der blev seet et stor tegn i himmelen/ en qvinde beklæd med solen/ og maanen under hendes fødder/ og paa hendes hoved en krone af tolv stierner.

2. Og hun/ som var frugtsommelig/ raabte/ der hun var i barns nød/

og

og havde pine at føde.

3. Og der blev seet et andet tegn i himmelen / og see / en stor rød drage / som havde syv hoveder / og ti horne / og paa sine hoveder syv kroner.

4. Og dens stært drog den tredie part af stiernerne paa himmelen / og kastede dem paa jorden. Og dragen stod for qvinden / som skulde føde / at naar hun havde født hendes barn / den (da) kunde sluge det.

5. Og hun fødde en søn / et drengebarn / som skulde regere alle hedninge med et jern-riis / og det hendes barn blev undrykt til Gud og hans stoel.

6. Og qvinden flyede i ørken / der som hun haver en sted beredt af Gud / at hand skulde der føde hende tusinde / to hundrede og tredieseindstive dage.

7. Og der blev en strid i himmelen / den Michael og hans engle stridde mod dragen / og dragen stridde / og hans engle.

8. Og de finge ikke over-

haand / deres sted blev og ey funden mere i himmelen.

9. Og den store drage blev udkast / den gamle slange / som kaldes dievelen / og den satanas / som forfører det gandske jorderige / hand blev kast paa jorden / og hans engle bleve kaste med hannem.

10. Og jeg hørde en stor røst / som sagde i himmelen: Nu er saliggiørelsen / og mægtigheden / og riget bleven vor Guds / og myndigheden hans Christi / thi den vore brødres anklagere er nedkast / som anklagede dem for vor Gud dag og nat.

11. Og de have overvundet hannem formedelst lammets blod / og deres vidnesbyrdes ord / og de elskte ikke deres liv indtil døden /

12. Derfor fryder eder / himle / og I / som boe der udi. Væ dem / som boe paa jorden / og havet / thi dievelen er nedstigt til e-

der /

der/ som haver en stor vrede/ for hand veed/ at hand haver en liden tiid.

13. Og der dragen saae/ at den var kast paa jorden/ forfulgte den qvinden/ som havde født den dreng.

14. Og qvinden blev given den store ørnes to vinger/ at hun skulde flye til ørken/ til sin sted/ hvor hun fødtes der en tiid/ og tider/ og en halv tiid fra slangens ansigt.

15. Og slangen skied bag efter qvinden af sin mund et vand som en strøm/ at den vilde lade hende drevet bort med strømmen.

16. Og jorden kom qvinden til hielp/ og jorden oplod sin mund/ og opslugede strømmen/ som dragen havde skudt af sin mund.

17. Og dragen blev vred paa qvinden/ og gik bort at føre striid mod de andre af hendes sæd/ som holde de Guds befalninger/ og have det Jesu Christi vidnesbyrd.

18. Og jeg blev staaendes paa havsens sand.

13. Capitel.

v. 1. Johannes seer et underligt dyr med ti kronede horn opstige af havet. 11. Et andet dyr stiger op af jorden med tvende horn. 14. Som forfører folket til at dyrke det forige dyr.

Og jeg saae et dyr/ som stigede op af havet/ som havde syv hoveder og ti horne/ og paa sine horne ti kroner/ og paa sine hoveder bespottelsens navn.

2. Og dyret/ som jeg saae/ var liigt en pardel/ og fødderne derpaa/ som en bierns/ og munden derpaa som en løves mund. Og dragen gav det sin mægtighed/ og sin stoel/ og stor magt.

3. Og jeg saae eet af de hoveder derpaa/ ligesom slagtet til døde/ og det dødelige saar derpaa blev lægt. Og al jorden forundrede sig efter dyret.

4. Og de tilbade dragen/ som havde givet dyret

ret magt; Og de tilbade dyret / og sagde: Hvo er dyret liig? Hvo kand stride imod det?

5. Og det blev givet en mund til at tale store ting og bespottelse / og det blev giret magt at holde ud / to og fyrretive maaneder.

6. Og det oplod sin mund til bespottelse imod Gud / at bespotte hans navn / og hans tabernakel / og dem / som boe i himmelen.

7. Og det blev givet / at føre strid mod de hellige / og overvinde dem / og det blev givet magt over hver stamme og tungemaal og hedninge.

8. Og de skulle tilbede det alle / som boe paa jorden / hvilkes navne ikke ere skrevne i livsens bog / (som er) Lammets / der er slagtet fra verdens grundvold blev lagd.

9. Dersom nogen haver øren / den høre.

10. Dersom nogen sanker (andre i) fængsel / hand gaaer hen i fængsel / dersom nogen slaaer ihiel med sverd / hannem bør det at ihielslaaes med sværd. Her er den de helliges taalmodighed og troen.

11. Og jeg saae et andet dyr / som opstigede af jorden / og det havde to horn lige med Lammet / og talede som en drage.

12. Og det gior al det første dyrs magt for det / og gior / at jorden / og de som boe der paa / skulle tilbede det første dyr / hvis dødelige saar blev lægt.

13. Og det gior store tegn / at det og gior / at ild falder ned af himmelen paa jorden for menniskene.

14. Og det forfører dem / som boe paa jorden / for de tegns skyld / som det ere givne at giøre for dyret / sigendes til dem / som boe paa jorden / at de skulle giøre dyret et billede / som haver det saar af sverdet / og levede.

15. Og det blev givet / at give det dyrs billede en aand / at og dyrets billede skulde

skulde tale/ og giøre (endnu)/ at hvilkesomhelst ikke ville tilbede dyrets billede/ blive ihielslagne.

16. Og det giør alle de smaae og de store/ og de rige og de fattige/ og de frie og de trælle/ at det kand give dem et kiendetegn i deres høyre haand/ eller i deres pander.

17. Og at ikke nogen kand kiøbe eller selge uden den/ som haver det kiende-tegn/ eller dyrets navn/ eller tallet paa det navn.

18. Her er viisdom/ hvo som haver forstand/ beregne dyrets tal/ thi det er et menniskes tal/ og dets tal (er) sex hundrede tredsindstive (og) sex.

14. Capitel.

v. 1. Johannes seer Lammet paa Zions bierg. 6. En anden engel forkynder Guds doms time. 8. En anden engel/ som forkynder Babylons fald. 9. Den tredie engel/ som truer dem med Guds vrede/ som tilbade dyret. 14. Siden en engel/ som høstede jorden. 17. Og en engel/ som høstede jordens vingaard.

Og jeg saae/ og see (der var) et Lam/ som stod paa det bierg Zion/ og med det hundrede fyrretive (og) fire tusinde/ som havde det sammes faders navn skrevet i deres pander.

2. Og jeg hørde en rest af himmelen/ som mange vands lyd/ og som en stor tordens lyd. Og jeg hørde harpe-legers lyd/ som lege paa deres harper.

3. Og de sunge/ som en nye sang for stolen/ og for de fire dyr/ og de ældste; Og ingen kunde lære den sang/ uden de hundrede fyrretive (og) fire tusinde/ (som ere) de kiøbte af jorden.

4. Disse ere de/ som ikke ere besmittede med qvinder/ thi de ere jomfruer/ de ere de/ som følge Lammet/ i hvor det gaaer. Disse ere kiøbte af menniskene/ en første grøde for Gud og Lammet.

5. Og i deres mund er ikke funden svig/ thi de ere ustraffelige for Guds stoel.

6. Og jeg saae en anden engel flye midt igiennem himmelen/ som havde et evigt evangelium/ at forkynde dem/ som boe paa jorden/ og alle hedninger og stammer/ og tungemaal/ og folk/

7. Som sagde med stor røst: Frygter Gud/ og giver hannem ære/ fordi hans doms time er kommen/ og tilbeder den/ som haver giordt himmelen og jorden/ og haf/ og vandkilder.

8. Og en anden engel fuldte efter/ som sagde: Den er falden/ den er falden/ Babylon den store stad/ thi den haver givet alle hedninger at drikke af sit horeries hede viin.

9. Og den tredie engel fuldte efter dennem/ som sagde med stor røst: Dersom nogen tilbeder dyret og dets billede/ og tager det kiende-tegn i sin pande eller i sin haand/

10. Hand drikker og af Guds hastigheds viin/ som er iskienkt klar i hans vredes kalk/ og hand skal pines med ild og svovel for de hellige engle/ og for Lammet.

11. Og deres pines reg skal opfare i al evighed/ og de have ikke roelighed dag eller nat/ som tilbede dyret og dets billede/ og om nogen annammer dets navns kiende-tegn.

12. Her er de helliges taalmodighed; Her er de/ som holde de Guds befalninger/ og den Jesu troe.

13. Og jeg hørde en røst af himmelen/ som sagde til mig: Skriv/ salige ere de døde/ som doe i Herren herefter. Ja Aanden siger/ at de skal hvile af deres arbeide/ men deres gierninger følge med dem.

14. Og jeg saae/ og see (der var) en hvid skye/ og en som sad paa skyen/ ligesom et menniskes Søn/ som havde en guld-krone paa sit hoved/ og skarp segl i sin haand.

15. Og en anden engel udgik af templet/ som raabte med stor røst til den/ som sad paa skyen:

Hug

Hug din segl i / og høst / thi timen at høste er kommen dig / fordi jordens høst er bleven tør.

16. Og den / som sad paa skyen / kastede sin segl over jorden / og jorden blev høsted.

17. Og en anden engel udgik af templet / som er i himmelen / og hand havde en skarp segl.

18. Og en anden engel udgik af alteret / som havde magt over ilden / og hand raabte med stort skrig til den / som havde den skarpe segl / og hand sagde: Hug den din skarpe segl i / og skær viin-klasserne af jordens viingaard / thi hendes druer ere modne.

19. Og engelen slog sin segl til jorden / og høstede jordens viin-gaard / og kastede det i den Guds vredes store perse-kar.

20. Og perse-karret blev kraadet uden for staden / og der gik blod af perse-karret indtil hestenes bidseler / fra tusinde og sex hundrede agre langt.

15. Capitel.

v. 1. Johannes seer syv engle med de syv sidste plager. 2. Et glar-haf / for hvilket de hellige stode med Guds harper og sunge Mosis og Lammets sang. 5. Derefter saae hand templet opladt i himmelen. 6. Hvoraf udginge de syv engle med de syv plager.

Og jeg saae et andet tegn i himmelen / stort og underligt: Syv engle / som havde de sidste syv plager / thi ved dem er Guds vrede fuldkommen.

2. Og jeg saae / som et glar-haf blandet med ild / og dem som havde vundet seyr af dyret / og af det sammes billede / og af det sammes kiendemerke / og af det sammes navns tal / som stode hos det glar-haf / og havde Guds harper.

3. Og de sunge Mosis Guds tieneres sang og Lammets sang / sigendes: Store og underlige ere dine gierninger / Herre / (du est) den almægtige Gud / retferdige og sande

ere dine veye / du eſt de helliges Konge.

4. Hvo ſkal ikke frygte dig / Herre / og priſe dit navn? Thi du eſt allene hellig / fordi alle hedninge ſkal komme og tilbede for dig / thi dine domme ere blevne aabenbarede.

5. Og der efter ſaae jeg / og ſee / vidnesbyrdens tabernakels tempel blev opladt i himmelen.

6. Og de ſyv engle / ſom havde de ſyv plager / udginge af templet / iførde rene og ſkinnende linklæder / og opbundne omkring bryſtene med guld-belter.

7. Og eet af de fire dyr gav de ſyv engle ſyv guldſkaaler / fulde med Guds vrede / ſom lever i al evighed.

8. Og templet blev fuld af reg af Guds herlighed / og af hans mægtighed / og ingen kunde indgaae i templet / indtil de ſyv engles ſyv plager finge ende.

16. Capitel.

v. 1. Johannes ſeer englene udøſe deres ſkaaler / den første paa jorden. 3. Den anden i havet. 4. Den tredie paa floderne. 8. Den fierde i ſolen. 10. Den femte paa dyrets ſtoel. 16. Den ſiette paa Euphrate. 17. Den ſyvende i luften.

Og jeg hørde en ſtor røſt af templet / ſom ſagde til de ſyv engle: Gaaer bort / og udøſer de Guds vredes ſkaaler paa jorden.

2. Og den første gik bort / og udøſte ſin ſkaal paa jorden / og der blev onde og fordærvelige bulder paa de menniſker / ſom havde dyrets kiendemerke / og dem / ſom tilbade det ſammes billede.

3. Og den anden engel udøſte ſin ſkaal i havet / og det blev blod / ſom af en død / og hver levendes ſiel døde i havet.

4. Og den tredie engel udøſte ſin ſkaal paa floderne / og paa vand-kilderne / og der blev blod.

5. Og jeg hørde vandenes engel ſige: Herre / du eſt retferdig / den der er / og den der var / og den hel-

hellige / at du haver dømt disse ting.

6. Fordi de have udøst helliges og propheters blod / og du haver givet dem blod at drikke; Thi de ere (det) værde.

7. Og jeg hørde en anden (engel) af alteret sige: Ja / Herre / du est den almægtige Gud / dine domme ere sande og retferdige.

8. Og den fierde engel udøste sin skaal i solen / og den blev givet at brænde menniskene med ild.

9. Og menniskene brændte af stor brynde / og bespottede Guds navn / som haver magt over disse plager / og de omvendte sig ikke / til at give hannem ære.

10. Og den femte engel udøste sin skaal paa dyrets stoel / og det sammes rige blev formørket / og de tyggede deres tunger af pine.

11. Og de bespottede Gud i himmelen for deres pine / og for deres saar / og de omvendte sig ikke af deres gierninger.

12. Og den siette engel udøste sin skaal paa den store flod Euphraten; Og vandet der af bortterredes / at veyen skulde blive beredt for de konger af solens opgang.

13. Og jeg saae af dragens mund / og af dyrets mund / og af den falske prophetes mund (udkomme) tre urene aander / ligesom padder.

14. Thi de ere dieveles aander / som giøre tegn / som gaae ud til jordens og alle jorderiges konger / at samle dem til den almægtige Guds store dags strid.

15. See / jeg kommer som en tyv. Salig er den / som vaager / og varer sine klæder / at hand skal ikke gaae nøgen / og de skulle see hans blusel.

16. Og hand forsamlede dem til en sted / som kaldes paa ebraiske Armaggeddon.

17. Og den syvende engel udøste sin skaal i luften; Og en stor røst ud-

gik af templet i himmelen fra stolen/ som sagde: Det er skeet.

18. Og der bleve røster og torden/ og lynet/ og der blev et stort jordskelv/ saadant som ikke haver været/ efter at menniskene bleve til paa jorden/ saadant et jordskelv saa stort.

19. Og den store stad blev til tre dele/ og hedningenes stæder fulde ned! Og den store Babylon blev ihukommet for Gud/ at hand vilde give den sin vredes hastigheds vinens kalk.

20. Og hver øe flyede/ og biergene bleve ikke fundne.

21. Og en stor hagel/ som et pund svar/ faldt af himmelen paa menniskene/ og menniskene bespottede Gud/ for haglens plage/ thi dens plage er meget stort.

17. Capitel.

v. 1. Johanni vises af en engel den store hores dom. 2. Med hvilken kongerne paa jorden have horet. 7. Hører engelen saadant skrifteviis at forklare.

Og der kom een af de syv engle/ som havde de syv skaaler/ og talede med mig/ og sagde til mig: Kom jeg vil vise dig den store hores dom/ som sidder paa de mange vand.

2. Med hvilken kongerne paa jorden have horet/ og de som boe paa jorden/ ere blevne drukne af hendes horeries viin.

3. Og hand førde mig bort i ørken i en aand/ og jeg saae en qvinde/ som sad paa et skarlagens farve dyr/ fuld med bespottelses navne/ som havde syv hoveder og ti horn.

4. Og qvinden var beklædt med purpur og skarlagen/ og forgyldt med guld og dyrebare stene og perler/ som havde et guldbegere i sin haand/ fuld af vederstyggeligheder/ og hendes horeries ureenhed.

5. Og paa hendes pande skrevet et navn/ hemmelig-

lighed / Babylon den store / en moder til horerie / og til vederstyggeligheder paa jorden.

6. Og jeg saae qvinden drukken af de helliges blod / og af Jesu vidnes blod; Og jeg forundrede mig / der jeg saae hende / med en stor forundring.

7. Og engelen sagde til mig: Hvi forundrede du dig? Jeg vil sige dig den qvindes hemmelighed / og dyrets / som bær hende / som haver de syv hoveder og de ti horn.

8. Det dyr / som du haver seet / haver været / og er ikke / og skal komme op af afgrunden / og fare bort til fordervelse / og de skal forundre sig / som boe paa jorden / hvilkes navne ikke ere skrevne i livsens bog fra verdens grundvold blev lagt / naar de see dyret / som var / og er ikke / dog at det er.

9. Her er det sind / som haver viisdom. De syv hoveder ere syv bierge / hvor qvinden sidder paa dem / og ere syv konger.

10. De fem ere faldne / og den eene er / den anden er ikke endnu kommen / og naar hand kommer / bør det hannem at blive en stakket tiid.

11. Og dyret / som var / og er ikke / er og den ottende selv / og er af de syv / og farer bort til fordervelse.

12. Og de ti horn / som du haver seet / ere ti konger / hvilke ikke endnu have annammet riget / men tage magt som konger / een time med dyret.

13. Disse have een mening / og deres mægtighed og magt skal de overgive dyret.

14. Disse skal stride mod Lammet / og Lammet skal overvinde dem / thi det er herrers Herre / og kongers Konge / og de med det kaldede og udvalde og troefaste.

15. Og hand sagde til mig: De vand / som du haver seet / dersom horen sidder / ere folk og skarer / og hedninge og tungemaal.

16. Og de ti horn/ som du haver seet paa dyret/ skal hade horen/ og giøre hende øde og nøgen/ og æde hendes kiød/ og opbrænde hende med ild.

17. Thi Gud haver givet i deres hierter/ at giøre hans mening/ og at giøre een mening/ og at give dyret deres rige/ indtil Guds ord blive fuldkomne.

18. Og qvinden/ som du haver seet/ er den store stad/ som haver rige over konger paa jorden.

18. Capitel.

v. 1. Johanni vises Babylons fald. 4. En anden engel raader at gaae ud fra den. 9. 11. 17. Over hvilken kongerne/ kiøbmændene og skibsmændene skulle græde og sørge. 20. 21. Men himmelen glæde sig.

Og derefter saae jeg en engel/ som foer ned af himmelen/ som havde stor magt; Og jorden blev oplyst af hans klarhed.

2. Og hand raabte med magt/ med stor røst/ og sagde: Den er falden/ den er falden/ Babylon den store/ og er bleven dievlenes boelig/ og hver urene aands forvaring/ og hver urenes og hadelige fugels forvaring.

3. Thi af dens horeries hastigheds vin have alle hedninge drukket/ og kongerne paa jorden have horet med den/ og kiøbmænd paa jorden ere blevne rige af dens mægtige store vellyst.

4. Og jeg hørde en anden røst af himmelen/ som sagde: Gaaer ud fra den/ (I som ere) mit folk/ at I skulle ikke blive deelagtige i dens synder/ og at I skulle ikke faae af dens plager.

5. Thi dens synder naae indtil himmelen/ og Gud haver kommet dens uretviisheder ihu.

6. Betaler den/ som og den haver betalt eder/ og giører den det jo dobbelt/ efter dens gierninger; I den kalk/ som den haver skenkt udi/ skenker dobbelt udi for den.

7. Saa

7. Saa meget [illegible] den haver giordt sig [illegible] og drevet vellyst / saa meget giver dem pine og sørrig / fordi den siger i sit hierte: Jeg sidder en dronning / og er ikke en enke / og skal ikke see sørrig.

8. Derfor skal dens plager komme paa een dag / død / og sørrig / og hunger; Og den skal opbrændes med ild / thi stærk er den Herre Gud / som dømmer den.

9. Og kongerne paa jorden skal begræde den / og beklage sig over den / de som have brugt horerie og drevet lyst med den / naar de see regen af dens brynde /

10. Som skal staae langt borte for dens pines frygt / og sige: Væ / væ / (det er) den store stad Babylon / den stærke stad / thi paa een time er din dom kommen.

11. Og kiebmændene paa jorden skal græde og sørge over den / at ingen kieber mere deres vare.

12. Vare af guld og sølv og dyrebare stene / og perler / og kostelige lin-klæder / og purpur / og silke / og skarlagen / og allehaande thyinetræ / og allehaande kar af filsbeen / og allehaande kar af kosteligt træ / og kaaber / og jern / og marmor.

13. Og kanele-bark / og god lugt / og salve / og røgelse / og viin / og olie / og simler / og hvede / og fæ / og faar / og heste / og vogne / og legemer / og menniskers siele.

14. Og den frugt / som din siel havde lyst til / er viget fra dig / og alle ting / som vare fede og skinnende / ere vigede fra dig / og du skalt ikke finde dem mere.

15. De kiebmænd med saadanne vare / som ere blevne rige af den / skal staae langt borte for dens pines frygt / som græde og sørge /

16. Og sige: Væ / væ / (det er) den store stad / som var beklædt med ko-

steligt lin-klæde / og purpur / og skarlagen / og forgylded med guld / og dyrebar stene og perler / thi saa stor rigdom er ødelagt paa een time.

17. Og alle skipperne / og al den hob / som handle paa skibene og skibsmændene / og saa mange / som handle paa havet / stode langt borte.

18. Og raabte / der de saae den røg af dens brynde / og sagde: Hvo (var) liig den store stad?

19. Og de kastede støv paa deres hoveder / og raabte / som grædde og sørgede / sigendes: Væ / væ / (det er) den store stad / i hvilken de ere alle blevne rige / som havde skibe i havet / af dens dyrebarhed / thi den er ødelagt paa een time.

20. Fryd dig over den / du himmel / og I hellige apostle og propheter / thi Gud haver dømt eders dom paa den.

21. Og een stærk engel opløftede en steen / som en stor mølle-steen / og kastede i haf / og sagde: Saa skal Babylon den store stad nedkastes med en fart / og ikke findes mere.

22. Og harperes / og sangeres / og piberes / og basune-blæseres lyd / skal ikke høres i dig mere / og der skal ikke nogen konstner i nogen konst findes i dig mere / og mellens lyd skal ikke høres i dig mere.

23. Og lysens skin skal ikke skinne i dig mere; Og brudgoemens og brudens røst skal ikke høres i dig mere; Thi dine kiøbmænd vare fyrster paa jorden / fordi alle hedningene ere forvildede ved din troldom.

24. Og propheters og de helliges blod er funden i den / og alles / som ere slagtede paa jorden.

19. Capitel.

v. 1. Johannes hører den store skares alleluja. 5. 6. En stor røst for solen / som sang alleluja. 10. Engelen forbyder Johannem at tilbede sig. v. 11. Johannes seer en hvid hest i himlen samt en himmelsk hærskare. 17. Og

Og en engel i solen. 19. Samt et dyr/ som vilde stride mod den/ som sad paa hesten.

Og derefter hørde jeg en stor skares stor røst i himmelen/ som sagde: Alleluja; Sal gjørelsen og æren/ og prisen og magten være Herren vor Gud.

2. Thi hans domme ere sande og retferdige/ at hand haver dømt den store hore/ som forkrankede jorden med sit horerie/ og haver hevnet sine tieneres blod af dens haand.

3. Og de sagde anden gang: Alleluja. Og dens røg gaaer op i al evighed.

4. Og de fire og tive ældste/ og de fire dyr/ fulde ned/ og tilbade Gud/ som sad paa stolen/ som sagde: Amen/ alleluja.

5. Og der udgik en røst fra stolen/ som sagde: Lover vor Gud alle hans tienere/ og J/ som hannem frygte/ baade de smaae og de store.

6. Og jeg hørde som en stor skares røst/ og som mange vandes lyd/ og som sterke tordens lyd/ som sagde: Alleluja; Thi Herren den almægtige Gud haver indtaget riget.

7. Lader os glæde og fryde os/ og give hannem ære/ thi Lammets bryllup er kommet/ og hans hustru haver beredt sig selv.

8. Og det blev hende givet/ at føre sig i reent og skinnende kosteligt linklæde/ men det kostelige linklæde er de helliges retferdigheder.

9. Og hand siger til mig: Skriv/ salige ere de/ som ere kaldede til Lammets bryllups nadvere; Og hand siger til mig: Disse ere de Guds sande ord.

10. Og jeg faldt ned for hans fødder/ at tilbede hannem/ og hand siger til mig: See til/ (du gior det) ikke/ jeg er din medtiener og dine brødres/ som have det Jesu vidnesbyrd. Tilbed Gud; Thi det Jesu vidnesbyrd er den propheties Aand.

11. Og jeg saae him-

melen opladet / og see / en hvid hest / og den der sad paa den / som kaldes trofast og sandru / og hand dømmer og strider med retferdighed.

12. Men hans øyne ere som ilds-lue / og (der ere) mange kroner paa hans hovet / som haver et navn skrevet / hvilket ingen vidste uden hand.

13. Og var ført udi et klæde / som var dyppet i blod / og hans navn kaldes det Guds Ord.

14. Og de hære i himmelen fuldte hannem paa hvide heste / beklædde med hvidt og reent kosteligt linklæde.

15. Og af hans mund udgik et skarpt sverd / at hand med det skulde slaae hedningene / og hand skal regiere dem med et jernris / og hand skal træde den almægtige Guds hastigheds og vredes og vrens persekar.

16. Og hand haver et navn skrevet paa klædebonnet / og paa sin lend / en kongers Konge / og herrers Herre.

17. Og jeg saae en engel / som stod i solen / og raabte med stor røst / og sagde til alle fugle / som flye midt under himmelen: Kommer / og forsamles til den store Guds nadvere /

18. At I skulle æde kongers kiød / og høvetsmænds kiød / og de stærkes kiød / og hestes kiød / og deres / som sidde paa dem / og alle fries og trælles / og smaaes og stores kiød.

19. Og jeg saae et dyr / og kongerne paa jorden / og deres hære forsamlede / at føre strid imod den / som sad paa hesten / og imod hans hær.

20. Og dyret blev grebet / og den falske prophet med det / som havde giort de tegn for det / med hvilke hand havde forført dem / som toge dyrets kiendemerke / og dem / som tilbade dets billede; De to bleve kaste levendes i ildens se / som brænder med svovel.

21. Og de andre bleve slagne ihiel med hans sverd /

sværd/ som sad paa hesten/ hvilket udgik af hans mund. Og alle fugle bleve mætte af deres kiød.

20. Capitel.

v. 1. Satanas bliver bunden af den engel/ som havde afgrundens nøgel/ 1000 aar. 5. Tvende slags opstandelse. 7. Om gog og magog. 9. 10. Guds kirkes fiender blive alle kaste i helvedes ild. 11. 12. Men Christus skal domme de døde efter deres gierninger.

Og jeg saae en engel fare ned af himmelen/ som havde afgrundens nøgel/ og en stor lenke i sin haand.

2. Og hand havde grebet fat paa dragen/ den gamle slange/ som er djevelen og satanas/ og bundet hannem tusinde aar/

3. Og kast hannem i afgrunden/ og lukt til/ og beseglet over hannem/ at hand skulde ikke bedrage hedningene mere/ indtil de tusinde aar bleve fuldkomne; Og efter dem bør det hannem at blive løst en liden tiid.

4. Og jeg saae stole/ og de satte sig paa dem/ og dem blev dom given; Og deres siele/ som vare halshugne for det Jesu vidnesbyrd/ og for det Guds ords skyld/ og de som ikke havde tilbedet dyret/ ey heller det sammes billede/ og ikke havde taget kiendemerket i deres pande/ og paa deres haand; Og de levede og regnerede med Christo de tusinde aar.

5. Men de andre døde bleve ikke levende igien/ indtil de tusinde aar bleve fuldkomne. Denne (er) den første opstandelse.

6. Salig og hellig (er den)/ som haver part i den første opstandelse; Over disse haver den anden død ikke magt/ men de skal være Guds og Christi præster/ og skal regnere med hannem tusinde aar.

7. Og naar de tusinde aar ere fuldkomne/ skal satanas blive løs af sit fængsel.

8. Og hand skal udgaa/ at forføre hedningene/ som ere

ere i jordens fire hiørner/ den gog og den magog/ at forsamle dem til striid/ hvilkes tal er/ som havsens sand.

9. Og de opstigede paa det brede af jorden/ og beringede de helliges leyr/ og den elskte stad. Og der nedfaldt ild fra Gud af himmelen og fortærede dem.

10. Og djevelen/ som dem forførde/ blev kast i den ilds og svovels sø/ der som dyret og den falske prophete (vare)/ og de skal pines dag og nat i al evighed.

11. Og jeg saae en stor hvid stoel/ og den/ som sad derpaa/ fra hvis ansigt jorden og himmelen flydde/ og der blev ikke funden sted for dem.

12. Og jeg saae de døde smaae og store/ som stode for Gud/ og bøger bleve opladne; Og der blev en anden bog opladen/ hvilken er livsens; Og de døde bleve dømte efter de ting/ som vare skrevne i de bøger/ efter deres gierninger.

13. Og havet gav de døde/ som var i det/ og døden og helvede gave de døde/ som vare i dem/ og de bleve dømte/ hver efter sine gierninger.

14. Og døden og helvede bleve kaste i den ilds sø. Denne er den anden død.

15. Og dersom nogen ikke blev funden skreven i den livsens bog/ hand blev kast i den ilds sø.

21. Capitel.

v. 1. Johannes seer en nye himmel og nye jord og Jerusalem. 3. Hører en røst/ at Gud skulde boe hos menniskene. 9. Og Lammets hustru/ det hellige Jerusalem/ hvilket beskrives af dets herlighed/ mure og porte. 22. Gud og Lammet er templet derudi. 23. Og et lys/ i hvilket hedningene skulle vandre.

Og jeg saae en nye himmel og en nye jord; Thi den første himmel og den første jord forginge/ og havet er ikke mere.

2. Og jeg/ Johannes/ saae den hellige stad/ det nye

nye Jerusalem / som foer ned fra Gud af himmelen / beredt / som en brud er prydet mod sin mand.

3. Og jeg hørde en stor røst af himmelen / som sagde: See / Guds taberna-kel (er) hos menniskene / og hand skal boe hos dem; Og de skal være hans folk / og hand som er Gud / skal være med dem deres Gud.

4. Og Gud skal aftørre al graad af deres øyen / og døden skal ikke være mere / ey heller sorrig / ey heller skriig / ey heller pine skal være mere; Thi de første ting fore bort.

5. Og den / som sad paa stolen / sagde: See / jeg gior alle ting nye. Og hand siger til mig: Skriv / thi disse ord ere sande og visse.

6. Og hand sagde til mig: Det er skeet / jeg er Alpha og Omega / begyndelsen og enden. Jeg vil give den tørstige af livsens vandkilde uforskyldt.

7. Den som vinder / skal arve alle ting / og jeg vil være hannem en Gud / og hand skal være mig en søn.

8. Men de frygtagtige og vantroe / og vederstyggelige / og manddrabere / og skiørlevnere / og troldfolk / og afgudsdyrkere / og alle løgnere / deres deel skal være i søen / som brænder med ild og svovel / hvilket er den anden død.

9. Og een kom til mig af de syv engle / som havde de syv skaaler fulde med de syv sidste plager / og talede med mig / og sagde: Kom / jeg vil vise dig bruden / som er Lammets hustru.

10. Og hand førde mig bort i en aand paa et stort og høyt bierg / og viste mig den store stad / det hellige Jerusalem / som foer ned af himmelen fra Gud.

11. Som havde Guds herlighed; Og dens lys var ligesom en allerædelste steen / som jaspis-steen / der skinner som cristal.

12. Som havde og en stor og høy mur / som havde tolv porte / og paa de porte tolv engle / og bestrevne navne / hvilke ere Jsra-

Israels børns tolv stammers.

13. Af øster tre porte/ af norden tre porte/ af sønder tre porte/ af vester tre porte.

14. Og stadens muur havde tolv grundvolde/ og i dem Lammets tolv apostlers navne.

15. Og den/ som talede med mig/ havde et guldrør/ at hand skulde maale staden/ og dens porte/ og dens muur.

16. Og staden ligger firekant/ og dens længde er saa stor som og bredden. Og hand maalede staden med roret/ over tolv tusinde agre. Længden og bredden/ og dens høyhed ere lige.

17. Og hand maalede dens mure/ hundrede fire og fyrretive alne/ efter et menniskes maade/ som er en engels.

18. Og dens mures bygning var jaspis/ og staden var puurt guld/ ligesom reent glar.

19. Og stadens mures grundvolde vare prydede med allehaande dyrebare stene. Den første grundvold en jaspis/ den anden en sapphir/ den tredie en chalcedonier/ den fierde en smaragd/

20. Den femte en sardonichs/ den siette en sardier/ den syvende en chrysolith/ den ottende en beril/ den niende en topazier/ den tiende en chrysopras/ den ellefte en hyacinth/ den tolvte en amethyst.

21. Og de tolv porte (vare) tolv perler/ ja enhver af de porte var af een perle/ og stadens gade var puurt guld/ som et igiennemskinnende glar.

22. Og jeg saae ingen tempel i den/ thi Herren den almægtige Gud er dens tempel/ og Lammet.

23. Og staden haver ikke behov solen eller maanen/ at de skal skinne i den/ thi Guds herlighed haver oplyst den/ og Lammet er dens lys.

24. Og hedningene af dem som ere frelste/ skal omgaae i dens lys/ og kongerne paa jorden føre deres ære og priis til den.

25. Og dens porte skal ikke

ikke lukkes om dagen / thi nat skal ikke være der.

26. Og de skal føre hedningenes ære og priis til den.

26. Og intet alminde-ligt skal komme ind i den/ eller det / som giør vederstyggelighed og løgn/ uden de/ som ere skrevne i Lammets livsens bog.

22. Capitel.

v. 1. 2. Johanni vises den nye stads flod med livsens træ. 6 Hører Christi og propheternes ord at være sande. 8 Forbydes at tilbede engelen. 10 At besegle denne propheties bogs ord. 18. 19. Hvorpaa hand forbander dem/ som setter noget dertil/ eller tager derfra. 20. Sukkendes/ at Jesus vil komme snart.

Og hand viiste mig livsens vands rene flod/ skinnende som en crystal / som udgik fra Guds stoel og Lammets.

2. Midt i dens gade / og paa begge sider hos floden (stod) livsens træ/ som baar tolv slags frugter / som gav sin frugt efter eenhver maaned / og bladene af træet (tiente) til hedningenes lægdom.

3. Og ingen forbandelse skal være mere / og Guds stoel og Lammets skal være i den / og hans tienere skal tiene hannem.

4. Og see hans ansigt/ og hans navn skal være i deres pander.

5. Og nat skal ikke være der/ og de have ikke lys eller solens skin behov; Thi den Herre Gud oplyser dem/ og de skal regnere i al evighed.

6. Og hand sagde til mig: Disse ord (ere) trofaste og sande; Og Herren/ de hellige propheters Gud/ udsendte sin engel / at vise sine tienere de ting/ som bør snart at skee.

7. See / jeg kommer snart. Salig er den / som bevarer denne bogs propheties ord.

8. Og jeg Johannes (er den) / som haver seet og hørt disse ting. Og der jeg havde hørt og seet/ faldt jeg ned at tilbede for engelens fødder / som viiste mig disse ting.

9. Og hand siger til mig: See til / (du giør det)

det) ikke / thi jeg er din medtienere / og dine brødres/ propheternes/ og deres/ som bevare denne bogs ord. Tilbed Gud.

10. Og hand siger til mig: Du skalt ikke besegle denne bogs propheties ord; Thi tiden er nær.

11. Hvo som giør uret/ giøre uret mere/ og hvo som er skiden/ blive skiden mere; Og den retferdige retferdiggiøres mere / og den hellige blive hellig mere.

12. Og see/ jeg kommer snart/ og min løn med mig/ at give hver som hans gierning skal være.

13. Jeg er Alpha og Omega/ begyndelse og ende/ den første og den sidste.

14. Salige ere de/ som giøre hans befalinger/ paa det deres magt skal vorde over livsens træ/ og de skal indgaae igiennem portene til staden.

15. Men der ude (ere) hundene/ og troldkarlene/ og bolerne/ og manddraberne/ og afgudsdyrkerne/ og hver den/ som elsker og giør løgn.

16. Jeg Jesus haver udsendt min engel/ at vidne disse ting for eder i menighederne; Jeg er den Davids rod og slegt/ den klare og morgen-stierne.

17. Og Aanden og bruden sige: Kom. Og den der hører/ sige: Kom. Og den der tørster / komme / og hvo som vil/ tage livsens vand uforskyldt.

18. Thi jeg vidner med for hver / som hører denne bogs propheties ord; Dersom nogen tilsetter (noget) til disse ting/ skal Gud tilsette paa hannem de plager/ som ere skrevne i denne bog.

19. Og/ dersom nogen fratager (noget) fra denne propheties boges ord/ skal Gud borttage hans deel af livsens bog/ og af den hellige stad/ og (fra) de ting / som ere skrevne i denne bog.

20. Hand siger / som vidner disse ting: Ja/ jeg kommer snart/ amen. Ja/ kom Herre Jesu.

21. Vor Herres Jesu Christi naade være med eder alle. Amen.

Nogle

Nogle texter
Af det gamle testamente / som paa visse hellige dage / i steden for de epistoliske lectier / pleyer at forklares.

Hellig tre kongers dag. Es. 60/v. 1:6.

Stat op / bliv klar; Thi dit lys er kommen / og Herrens herlighed er opgangen over dig / thi see mørket skal skiule jorderig / og taage folket derudi Men Herren skal gaae op over dig / og hans herlighed sees over dig / at hedningene skulle vandre ved dit lys / og kongerne ved dit skin / som opgaaer over dig; Opløft dine øyne trint omkring / og see / alle disse have forsamlet sig / og komme til dig / dine sønner skal komme langt fra / og dine døttre opfostres ved (din) side. Da skal du see (din lyst) og udbryde / og dit hierte skal forundre og udbrede sig / naar den store mangfoldighed hos havet omvendes til dig / og hedningenes magt kommer til dig; Thi camelernes mangfoldighed skal skiule dig / og de unge cameler af Madian og Epha / alle de af Saba skal komme / de skal frembære guld og røgelse / og kundgiøre Herrens lov.

Mariæ renselses dag. Mal. 3/1:4.

See / jeg vil sende min engel / som skal berede veyen for mig. Og Herren / hvilken I søge efter / skal snart komme til sin tempel / og pagtens Engel / hvilken I længes efter / see / hand skal komme / siger den Herre Zebaoth; Men hvo skal kunde taale hans tilkommelses dag? Og hvo skal vel kunde bestaae / naar hand aabenbares? Thi hand er ligesom en guldsmeds ild / og som en tvetterstes sæbe. Hand skal

sidde

sidde at smelte og rense sølvet/ hand skal rense Levi børn/ og luttre dem ligesom guld og sølv/ og da skal de frembære madoffer for Herren udi retferdighed/ og Juda og Jeruſalems madoffer skal være Herren behagelig/ ligeſom i fordum dage/ og i de forige aaringer.

Taksigelsens feſt.

Pſ. 124.

Havde Herren ikke været hos os/ maae Iſrael nu ſige; Havde Herren ikke været hos os/ der menniſkene opſtode imod os/ da havde de den tiid opſluget os levende/ der de vare saa saare vrede paa os/ da havde vandene drukket os/ een ſtrøm havde gaaet over vor ſiel/ ja da havde de ſtolte vande gaaet over vor ſiel. Lovet være Herren/ ſom gav os ikke til rov for deres tænder! Vor ſiel er undkommen/ ſom en fugl af fugleſængerens ſnare/ ſnaren er ſønderreven/ og vi undkomme/ vor hielp ſteer i Herrens navn/ ſom giorde himmel og jord.

Mariæ bebudelſes dag. Eſ. 7. 10–16.

Og Herren talede yderme re til Achas/ og ſagde: Begier dig et tegn af Herren din Gud/ og begier det enten i det dybe her neden til/ eller i det høye her oven til. Men Achas ſagde: Jeg vil intet begiere/ at jeg ſkal ikke friſte Herren. Da ſagde hand: Nu vel/ ſaa hører I af Davids huus; Er det eder for lidet/ at I beſvære folket/ at I ogſaa ville beſvære min Gud? Derfor ſkal Herren ſelv give eder et tegn. See/ en jomfru er frugtſommelig/ og ſkal føde en Søn/ hans navn ſkal mand kalde Immanuel/ hand ſkal æde ſmør og honning/ indtil hand forſtaaer at forkaſte det onde/ og udvælge det gode.

Almindelig bededag. Eſ. 55. 6. 7.

So-

Søger Herren / mens hand findes / kalder paa hannem / den stund hand er nær; Den ugudelige forlade sin vey / og den uretferdige sine tanker / og hand omvende sig til Herren / saa skal hand forbarme sig over hannem / og til vor Gud / thi hand er meget rund til at forlade.

Texten til tolv-prædiken i kiøbstæderne.

Ps. 67.

Gud være os naadig / og velsigne os! Hand lade sit anfigt skinne over os / sela! At vi maae kiende din vey paa jorden / og din salighed iblant alle hedningene. Folkene skal prise dig / o Gud / ja alle folk skal prise dig / folkene skal glæde og fryde sig; Thi du skal dømme folket med ret / og regiere folket paa jorden / sela! Folkene skal prise dig / o Gud / ja alle folk skal prise dig; Landet skal give sin grøde / og Gud / vor Gud / skal velsigne os. Gud skal velsigne os / og alle jordens ender skal frygte hannem.

St. Hans dag.

Es. 49. 1 - 6.

Hører mig / I øer / og I folk / som ere langt borte / giver vel agt paa / Herren kaldede mig af moders liv; Fra min moders liv af tænkte hand paa mit navn / og hand haver giort min mund som et skarpt sværd. Hand haver skiult mig under sin haands skygge; Hand giorde mig til en reen pil / og stak mig i sit koger; Og hand sagde til mig: Du est min tienere Israel / thi ved dig vil jeg prises. Da sagde jeg (ved mig selv): Jeg haver arbeidet forgieves / og fortæret min kraft forgieves og unyttelig / men min ret er dog hos Herren / og min gierning er for min Gud; Thi nu siger Herren / som beredde mig til sin tienere af moders liv / at jeg skal omvende Jakob til hannem. Enddog

Israel

Israel vil ikke lade sig samle/ dog skal jeg være herlig for Herren/ og min Gud skal være min styrke. Og hand sagde ydermere: Det er vel en ringe ting/ at du est min tienere til at oprette Jakobs slegt/ og at hente de fortabte af Israel tilbage igien; Men jeg satte dig og til hedningenes lys/ at du skal være min salighed til jordens ende.

Maria bespgelses dag. Es. 11. 1-10.

Thi der skal opgaae et riis af Jesse stub/ og en qvist skal fremvoxe af hans rødder/ og Herrens Aand skal hvile paa hannem. Viisdoms og vittigheds Aand/ raads og stærkheds Aand/ forstands og Herrens frygtes Aand; Hans lugt skal være i Herrens frygt/ thi hand skal ikke dømme efter det/ som hans øyne see/ ey heller straffe efter det/ som hans ørne høre/ men hand skal dømme de fattige med retferdighed/ og revse de sagtmodige i landet med retvished; Hand skal slaae jorden med sin munds riis/ og ihielslaae den ugudelige med sin læbers aande; Thi retferdighed skal være hans lenders belte/ og troen hans nyrers belte; Ulven skal boe hos lammet/ og parderen skal ligge hos kidet; En kalv og en ung løve og det fede qvæg skal dvæle tilhaabe/ og en liden dreng skal drive dennem; Koen og biornen skal fødes (tilsammen)/ og deres unger hvile hos hverandre. Og løven skal æde høe ligesom øxen; Et diendes barn skal forlyste sig hos øglens hul/ og et afvendt barn skal stikke sin haand i basiliskens hule. Mand skal ingensteds giøre skade eller forderdelse paa mit hellige bierg/ thi landet skal være fuldt af Herrens kundskab/ ligesom vandet/ der skiuler havets grund. Thi det skal skee paa den tiid/ at Jesse rod/ som staaer til folkets bañere/ efter den skal hedningene spørge/ og hans roligbed skal være herlig.

Regi-

Register over de epistler / lectier og evangelier / som leses paa søndagene og de besynderligste hellige dage det gandske aar igiennem.

1. Søndag i Advent.
Epistel Rom. 13. v. 11. til enden pag. 420.
Evangelium Matth. 21. v. 1. til v. 9. p. 56.
2. Søndag i Advent.
Ep. Rom. 15. v. 4. til 9. p. 423.
Ev. Luc. 21. v. 25. til 36. p. 217.
3. Søndag i Advent.
Ep. 1. Cor. 4. v. 1. til 5. p. 433.
Ev. Matth. 11. v. 2. til 10. p. 26.
4. Søndag i Advent.
Ep. Phil. 4. v. 4. til 7. p. 519.
Ev. Joh. 1. 19. til 28. p. 232.
Christi Fødsels Dag.
Ep. Ebr. 1. 1. til midt i det 5. v. p. 563.
Lect. Luc. 2. v. 15. til 20. p. 146.
Ev. Luc. 2. v. 1. til 14. p. 145.
St. Stephans Dag.
Ep. Apost. Giern. 6. v. 8. til enden og 7. v. 54. til enden p. 317.
Ev. Matth. 23. 34. til enden p. 65.
St. Johannis Evangelistes Dag.
Ep. Tit. 2. v. 11. til enden p. 559.
Ev. Joh. 21. v. 19. til 24. p. 300.
Søndagen efter Juledag.
Ep. Gal. 4. v. 1. til 7. p. 494.
Ev Luc 2. v. 33 til 40. p 147.
Nyt-Aars Dag.
Ep. Gal. 3. v. 23. til enden p. 493.
Ev. Luc. 2. v. 21. p. 146.
Den Søndag imellem Nyt-Aars Dag og hellig tre Kongers Dag.
Ep. Rom. 3. v. 19. til 22. p. 397.
Ev Matth. 2. 19. til enden p. 4.
Hellig tre Kongers Dag.
Ep. Es. 60. 1. til 6. p. 669.
Ev. Matth. 2. 1. til 12. p. 3.
1. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep. Rom. 12. 1. til 5 p. 417.
Ev. Luc. 2. v. 41. til enden p. 148.
2. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep. Rom. 12. 6 til midt i det 16. p. 418.
Ev. Joh. 2. 1. til 11. p. 234.

3. Søn-

3. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep. Rom. 12 fra midt i det 16. v. til enden p: 419.
Ev. Matth 8. 1. til 13 p: 17.
4. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep Rom. 13. 8. til 10. p: 420
Ev. Matth 8. 23. til 27. p. 19.
Mariæ Renselses Dag.
Lect: Mal: 3. 1. til 4. p. 669.
Ev: Luc: 2. 22. til 32. p: 146.
5. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep: Col: 3. 12. til 17. p: 526.
Ev: Matth: 13. 24. til 30. p: 34.
Taksigelsens Fest.
Lect: Psalm: 124. p. 670.
Ev: Matth: 7. 24. 25. p 16.
6. Søndag efter hellig tre Kongers Dag.
Ep: 2 Pet: 1. 12. til 18. p. 609.
Ev: Matth: 17. 1. til 9. p. 45.
Søndag Septuagesimæ.
Ep: 1 Cor: 9. 24. til c. 10. v. 5. p: 445.
Ev: Matth: 20. 1. til 16. p: 53
Søndag Sexagesimæ.
Ep: 2 Cor: 12. 2. til 9. p. 484.
Ev: Luc: 8. 4. til 15 p. 168.
Fastelavns Søndag.
Ep: 1 Pet. 3 18. til enden p. 604.
Ev: Matth. 3. 13 til enden p. 6.
1. Søndag i Faste.
Ep. 2 Cor. 6. 1. til 10. p. 472.
Ev: Matth. 4 1. til 11. p. 6.
2. Søndag i Faste.
Ep: 1. Thess. 4. 1. til 7. p. 533.
Ev: Matth. 15 21. til 28. p: 41.
3. Søndag i Faste.
Ep: Eph. 5. 1. til 9. p. 508.
Ev: Luc. 11. 14. til 28. p. 182
Midfaste Søndag.
Ep: Gal 4. 21. til enden p. 495.
Ev: Joh. 6. 1. til 15. p. 247.
Søndagen efter Midfaste.
Ep: Ebr. 9 11 til 15. p. 577
Ev: Joh. 8. 46 til enden p. 260.
Mariæ Bebudelses Dag.
Lect: Esa. 7. 10. til 15 p. 670
Ev: Luc. 1. 26. til 38. p. 141.
Palme-Søndag.
Ep: Phil. 2 5. til 11. p 515.
Ev: Matth. 21. 1. til 9 p. 56.
Skiærtorsdag.
Ep: 1 Cor 11. 23. til 29. p. 449.
Ev: Luc. 22. 14 til 20. p. 219.

Lang-

Langfredag.

Den gandske paßion / eller Christi lidelses historie efter de 4 evangelister.

Paaske-Dag.

Ep: 1 Cor. 5. 7. 8. p. 436.
Ev: Marc. 16. 1. til 7 p. 138.

2. Paaske-Dag.

Ep: Apost: Giern: 10. 34. til 41. p. 333.
Ev: Luc. 24. 13. til 35. p. 228.

3. Paaske-Dag.

Ep: Apost: Giern: 13. 26. til 32. p. 341.
Ev: Luc. 24. 36. til 48. p. 229.

1. Søndag efter Paaske.

Ep: 1 Joh. 5. 4 til 12 p. 621.
Ev: Joh. 20. 19. til enden p 297.

2. Søndag efter Paaske.

Ep: 1 Pet. 2. 21 til enden p. 603.
Ev: Joh. 10. 11. til 16. p. 265.

3. Søndag efter Paaske.

Ep: 1 Pet. 2. 11. til 20. p. 602.
Ev: Joh. 16. 16. til 22. p. 284.

Almindelig Bededag.

Lectien Esa. 55. 6. 7. p. 671.
Texten til Tolvprædiken i Kiøbstæderne
Psal. 67. p. 671.
Texten til Aftensang-
Matth. 3. 8. 9. 10. p. 5.

4. Søndag efter Paaske.

Ep: Jac. 1. 17. til 21. p. 591.
Ev: Joh. 16. 5. til 15. p. 284.

5. Søndag efter Paaske.

Ep: Jac. 1. 22. til enden p. 591.
Ev: Joh. 16. 23. til 28. p. 285.

Christi Himmelfarts Dag.

Ep: Ap. Giern. 1. 1. til 11. p. 301.
Ev: Marc. 16. 14. til enden p. 139

6. Søndag efter Paaske.

Ep: 1 Pet. 4. 7. til 11. p. 606.
Ev: Joh. 15. 26. til c. 16. p. 283.

Pintze-Dag.

Ep: Ap. Giern. 2. 1. til 11. p. 303.
Ev: Joh. 14. 23. til enden p. 280.

2. Pintze-Dag.

Ep: Ap Giern. 10. 42. til enden p. 333.
Ev: Joh. 3. 16. til 21. p. 238.

3. Pintze-Dag.

Ep: Ap. Giern. 8. 14 til 17. p 324.
Ev: Joh. 10. 1. til 10. p. 264

Trinitatis Søndag.

Ep: Rom. 11 33. til enden p 417.
Ev: Joh. 3 1. til 15. p. 236.

1. Søndag efter Trinitatis.

Ep; 1. Joh. 4. 16. til enden p. 620.

Ev:

Ev: Luc. 16. 19. til enden p. 200.

2. Sondag efter Trinitatis.

Ep: 1 Joh. 3. 13. til 18. p. 618.
Ev: Luc. 14. 16. til 24. p. 194.

3. Sondag efter Trinitat.

Ep: 1 Pet. 5. 6. til 11. p. 607.
Ev: Luc. 15. 1. til 10. p. 196.

St. Hans Baptistæ Dag.

Lect. Esa. 49. 1. til 7. p. 671.
Ev: Luc: 1. 57. til 79. p. 143.

4. Sondag efter Trinit.

Ep: Rom. 8. 18. til 23. p. 408.
Ev: Luc. 6. 36. til 42. p. 162

Mariæ Besegelses Dag.

Lect. Esa: 11. 1. til 10. p. 672.
Ev: Luc. 1. 39. til 56. p. 142

5. Sondag efter Trinit.

Ep. 1. Pet. 3. 8. til midt i det 15. v. p. 604.
Ev: Luc. 5 1. til 11. p. 155.

6. Sondag efter Trinit.

Ep, Rom. 6. 3. til 11. p. 402.
Ev. Matth. 5. 20. til 26. p. 9.

7. Sondag efter Trinit.

Ep. Rom. 6. 19. til enden p. 404.
Ev. Marc. 8. 1. til 9. p. 108.

8. Sondag efter Trinit.

Ep. Rom. 8. 12. til 17. p. 407.
Ev. Matth. 7. 15. til 21. p. 16.

9. Sondag efter Trinit.

Ep. 1. Cor. 10. 6. til 13. p. 446.
Ev. Luc: 16. 1 til 9. p. 199.

10. Sondag efter Trinit.

Ep. 1. Cor. 12. 2. til 11. p. 450.
Ev. Luc. 19. 41. til enden p. 210

11. Sondag efter Trinit.

Ep. 1 Cor. 15. 1. til midt i det 10. v. p. 457.
Ev. Luc. 18. 9. til 14. p. 205.

12. Sondag efter Trinit.

Ep. 2 Cor. 3. 4. til 9. p. 468.
Ev. Marc. 7. 31. til enden p. 107.

13. Sondag efter Trinit.

Ep. Gal: 3. 15. til 22. p. 492.
Ev. Luc. 10. 23. til 37. p. 179.

14. Sondag efter Trinit.

Ep. Gal. 5. 16. til 24. p. 497.
Ev. Luc. 17. 11. til 19. p. 202

15. Sondag efter Trinit.

Ep. Gal. 5. 25. til c. 6. 10. p. 498.
Ev. Matth. 6. 24. til enden p. 14.

16. Sen=

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0687
DFG

16. Sondag efter Trinit.
Ep: Eph. 3. 13. til enden p. 504.
Ev. Luc. 7. 11. til 17. p. 164.
17. Sondag efter Trinit.
Ep. Eph. 4. 1. til 6. p. 505.
Ev. Luc. 14. 1. til 11. p. 193.
St. Mikkels Dag.
Lect. Aabēb. 12. 7. til 12 p. 648.
Ev. Matth. 18. 1 til 10. p. 48.
18. Sondag efter Trinit.
Ep. 1 Cor. 1. 4. til 8. p. 428.
Ev. Matth. 22. 34. til enden p. 62.
19. Sondag efter Trinit.
Ep. Eph. 4. 22. til 28. p. 507.
Ev. Matth. 9. 1. til 8. p. 20.
20. Sondag efter Trinit.
Ep. Eph. 5. 15. til 21. p. 508.
Ev. Matth. 22. 1. til 14. p. 60.
21. Sondag efter Trinit.
Ep. Eph. 6. 10. til 17. p. 510.
Ev. Joh. 4. 46. til 53. p. 243.
Alle Helgens Dag.
Ep. Aabenb. 7. 1. til 12. p. 639.
Ev. Matth. 5. 1. til 12 p. 8.
22. Sondag efter Trinit.
Ep. Phil. 1. 6. til 11. p. 512.
Ev. Matth. 18. 23. til enden p. 49.
23. Sondag efter Trinit.
Ep: Phil. 3. 17. til enden p. 518.
Ev. Matth. 22. 15. til 22. p. 60.
24. Sondag efter Trinit.
Ep. Col 1. 9. til 14. p. 521.
Ev. Matth. 9. 18. til 26. p. 21.
25. Sondag efter Trinit.
Ep. 1 Thess. 4. 13. til enden p. 533.
Ev. Matth. 24. 15. til 28. p. 67
26. Sondag efter Trinit.
Ep. 1 Thess. 5. 12. til 23. p. 535
Ev. Matth. 11. 25. til enden p. 28.
27. Sondag efter Trinit.
Ep. 2 Pet. 1. 12. til 18. p. 609.
Ev. Matth. 17. 1. til 9. p. 45.



Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0693
DFG

gelier.

Joh. 16. 5. til 15. p. 284.

Sendag efter Paaske.

Jac. 1. 22. til enden p. 591.

Joh. 16. 23. til 28. p. 285.

hristi Himmelfarts Dag.

Ap. Giern. 1. 1. til 11. p. 301.

Marc. 16. 14. til enden p. 139

Sendag efter Paaske.

1 Pet. 4. 7. til 11. p. 606.

Joh. 15. 26. til c. 16. p. 283.

Pintze-Dag.

Ap. Giern. 2. 1. til 11. p. 303.

Joh. 14. 23. til enden p. 280.

2. Pintze-Dag.

Ap. Giern. 10. 42. til enden p. 333.

Joh. 3 16. til 21. p. 238.

3. Pintze-Dag.

Ap. Giern. 8. 14 til 17. p 324.

Joh. 10. 1. til 10. p. 264

Trinitatis Sendag.

Rom. 11 33. til enden p 417.

Joh. 3 1. til 15. p. 236.

Sendag efter Trinitatis.

1. Joh. 4. 16. til enden p. 620.

Ev:

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No. 011
Patch Reference numbers on UTT
the scale towards document
Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn821123335/phys_0694
DFG